343.7
P417

MANUAL

TEORETICO-PRACTIC

DE

POLIȚIE JUDICIARA

DE

I. GR. PERIEȚEANU
LICENTIAT IN DREPT

I. A. DUMITRESCU
LICENTIAT IN DREPT

Comisarĭ pe lîngă Prefectura poliției Capitaleĭ

CU O PREFAȚĂ

DE

Domnul ST. STATESCU

PROCUROR LA INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE

BUCUREȘTI

STABILIMENT DE ARTE GRAFICE „UNIVERSALA"
14 — Strada Covaci — 14
1904

PREFAȚA

O bună organisațiune socială, cere, nu numaĭ ca să se ia măsurĭ energice, de către poliția administrativă, pentru a se împiedica, a se preîntâmpina săvêrșirea infracțiunilor, dar âncă, și acésta este atribuțiunea Poliției Judiciare, ca nicĭ o infracțiune să nu rĕmâie neurmărită, nepedepsită ; — Indată ce un fapt penal s'a comis, agenții Societăție constată lucrul, adună dovedile și trimite pe vinovații înaintea celor în drept a judeca ;

Carĭ sunt ânsă funcționariĭ competenți a da curs acțiuneĭ publice ?

Art. 4 din Codul de procedură penală spune :

„Acțiunea pentru aplicarea pedepselor se exer-
„cită de funcționariĭ publicĭ, cărora este încre-
„dințată prin lege“.

Din textul acestuĭ articol, încă nu ne-am luminat maĭ mult, de óre-ce âncă nu știm care sunt acești funcționarĭ ;

In art. 13 din procedura penală, găsim :

„Poliția Judiciară urmărește descoperirea cri-
„melor, delictelor și contravențiunilor, adună

„probele despre dênsele, şi dă pe făptuitorii lor „în judecata Tribunalelor însărcinate cu aplicarea „pedepselor“.

Art. 14 enumĕră diferitele grupurĭ de funcţionarĭ, din care se compune Poliţia Judiciară, fără a menţiona printre aceştia pe Prefecţiĭ de Poliţie saŭ de Judeţ, cărora însă le consacră un articol special, Art. 15; — In acest din urmă text, nu numaĭ că se recunoaşte, acestor înalţĭ funcţionarĭ, competenţa ofiţerilor de Poliţie Judiciară în genere, dar încă le conferă dreptul de a delega pe subalternii lor, *după competenţa ce are*, cu anquetele respective, şi se repetă din noŭ că aŭ dreptul: *„.... să trădea pe „autorii lor* (aĭ crimelor, delictelor şi contravenţiu-„nilor) *tribunalelor însărcinate a'ĭ pedepsi“.*

Iată, decĭ, s'ar putea ḑice, iată destul pentru a se considera ca cert, că legiuitorul a înţeles să dea dreptul, Poliţieĭ Judiciare, de a pune în mişcare cel puţin, daca nu chiar de a exercita, acţiunea publică pentru orĭ-ce infracţiune;

Cu tóte acestea nimic maĭ puţin de cât acestă conclusiune; de óre-ce, dacă din aceste texte s'ar părea că acésta ar fi fost voinţa legiuitoruluĭ, din restul articolelor, care se referă la aceiaşĭ questiune, vom vedea că adevărata soluţiune a problemeĭ nóstre nu este acésta. Intr'adevĕr:

In materie de contravenţiune.

Art. 143, procedura penală, spune că *„citaţiunile „pentru contravenţiunile poliţieneştĭ se vor face „după cererea celor în drept“*, fără ânsă să ne spună cine sunt ceĭ în drept.

Articolul corespundĕtor frances, 145, se exprimă alt-fel; el ḑice:

„*Les citations pour contravention de poliçe,* „*seront faites à la requête du Ministère Public ou* „*de la partie qui réclame* . . . .“ şi se ştie că în organisaţia Coduluĭ de Instrucţiune criminală franceză, exista oficiul Ministeruluĭ pubic, chiar pe lîngă instanţele poliţieneştĭ, în persoana comisaruluĭ saŭ a primaruluĭ local (v. Art. 144). Aşea că modificarea făcută de Legiuitorul Român în traducerea textuluĭ acesta, nu ne resolvă questiunea de care ne ocupăm. Care este, dar, în materie de contraventĭunĭ poliţieneştĭ, funcţionarul în drept a exercita acţiunea publică, saŭ alt-fel ḑis, în drept a cere să se citeze inculpatul? Să fi vrut óre Legiuitorul Român să dea ofiţeruluĭ de Poliţie Judiciară exerciţiul acesteĭ acţiunĭ? Dar Ministerul Public are el, în acéstă materie, vre o restrîngere a dreptuluĭ săŭ? — Să examinăm maĭ departe questiunea şi vom vedea că la ambele aceste întrebărĭ, rĕspunsul nu póte fi de cât negativ. Aşea:

In materie corecţională, legea devine cu mult maĭ clară, pentru că Art. 176 p. p. dă dreptul ca să se seziseze Tribunalul, în materie silvică, administraţiunea silvică; iar Art. 178 este absolut şi formal în acéstă privinţă, el spune:

Că tribunalele, vor intra în cercetarea delictelor de competenţa lor saŭ în baza Ordonanţeĭ Judecătoruluĭ de Instrucţie (Art. 131); saŭ prin tremiterea ce i se va fi făcut de Judecătorul poliţienesc care ’şĭ va fi declinat competenţa, găsind că faptul e de competenţa Tribunaluluĭ (Art. 158); saŭ prin de a

dreptul cerere din partea celuĭ vătămat .... *„și în „tóte cadurile prin cererea Ministeruluĭ public“.*

Așea dar Tribunalul, în materie corecțională, nu póte a se considera legal sezisat, și decĭ competent a pronunța hotărârea, când i s'ar îndrepta cererea de o altă persoană, saŭ de un alt funcționar, de cât aceĭ anume indicațĭ de Legiuitor și, prin urmare, de ofițerul Poliției Judiciare, orĭ care ar fi el, nu poate fi vorbă în ce privește dreptul de a cere Justițieĭ să dea hotărârea sa;

In materie criminală, este de sigur oțios a insista, ca să dovedim: că legiuitorul nu a înțeles să dea dreptul ofițeruluĭ de Poliție Judiciară ca să céră o hotărâre, să exercite, cu alte cuvinte, acțiunea publică;

Dar argumentul de căpetenie, textul de lege care resolvă questiunea nóstră, este Art. 28 pr. pen., al căruia text este următorul:

„Orĭ-ce autoritate constituită, orĭ-ce funcționar „saŭ ofițer public care în exercițiul funcțiuneĭ sale „ar lua cunoștință de vre o crimă saŭ delict, „(termenĭ întrebuințațĭ în sensul larg al cuvêntuluĭ) *„va fi dator a informa, îndată, pe procurorul „Tribunaluluĭ și de a'ĭ transmite acestuĭ magis- „trat tóte informațiunile, procesele verbale, și „actele relative“.*

Iată dar dovada sigură, că Legiuitorul a înțeles să nu rĕmâie nicĭ uneĭ alte clase de funcționarĭ dreptul de exercițiŭ al acțiuneĭ publice, de cât procuroruluĭ. Că la parchet, și numaĭ la parchet, are să se concentreze tóte firele acțiuneĭ acesteia, socotindu-se ast-fel, administrațiunea Justițieĭ penale

mai profitabilă interesului societăţii, printr'o mai bună a ei cârmuire ;

In alcătuirea legilor organice, marele Napoleon, punea tot-de-a-una o dosă însemnată din firea sa ; Ori-ce operă trecea pe sub ochii şi aprobarea sa, rămânea imprimată de autocratismul inherent naturei sale. — Tot astfel şi instituţiunea Ministerului Public (care exista deja de vre o patru secole) a fost ridicată, prin textele de lege introduse în Codul de Instrucţiune penală, la o adevărată instituţiune de guvernământ, făcênd din parchet, centrul întregei organisaţiuni a mersului acţiunei publice, iar din procuror, organul legei, în adevĕr, dar mai ales un agent al guvernului, un representant al puterii centrale ; aşea se explică Art. 28 în acéstă legiuire, şi în aceste vederi cată să fie tălmăcit de interpretator.

Dacă este aşea, şi este evident că aşea este, mai putem ḑice că din litera Art. 13 şi 15 se póte scóte ideia că ofiţerii de Poliţie Judiciară au, saŭ mai bine ḑis, pot avea dreptul de a trimete pe vinovaţi în cercetarea instanţelor în drept a'i judeca ? Se mai póte óre susţine, că ofiţerii de Poliţie Judiciară, în genere, fie el Prefectul Poliţiei saŭ al Judeţului, aŭ exerciţiul saŭ măcar dreptul de a o pune în vre un caz în mişcare acţiunea publică, de la dênşii direct şi fără intermediul procurorului ?

De sigur că nu.

Aşea dar, în crimă, în delict ca şi în contravenţiune, regula generală este că nici un alt funcţionar nu are exerciţiul acţiunei publice de cât numai procurorul şi că, prin urmare, dacă este să explicăm

termeniĭ din articolele de la Poliţia Judiciară, ele însemnéză, trebue să ḑicem, că aceştĭ funcţionarĭ sunt datorĭ să tremită actele şi pe inculpaţĭ la autoritatea judecătoréscă, adică la parchet, care la rândul săŭ are să le tremită instanţeĭ de judecată.

Tot ce priveşte acţiuuea publică, trebue să trécă pe sub ochiĭ procuroruluĭ şi prin controlul săŭ, singurul representant al intereselor Societăţiĭ din acest punct de privire.

§ 2.

Rolul Poliţieĭ Judiciare, ânsă, nu este pentru acésta maĭ puţin important; funcţiunea ofiţeruluĭ de Poliţie Judiciară nu este, din acéstă causă, maĭ neînsemnată; — De aceia s'a ḑis, şi cu drept cuvênt, că Poliţia Judiciară este „ochiul Justiţieĭ“ pentru că în tóte cazurile, saŭ cel puţin în maĭ tóte, Justiţia ia de bază primele investigaţiunĭ făcute de ofiţeriĭ poliţieĭ Judiciare, şi consemnate în procesele lor verbale;—Constatările făcute „*de visu*“ la faţa loculuĭ, verificările şi experienţele făcute pe teren, declaraţiunile, recunóşterile saŭ tăgăduelile menţionate în actele de anquetă prealabilă, forméză în liniamente generale temelia pe care judecătorul 'şĭ aşéză opera sa.

Se susţine, ânsă, şi se repetă uneorĭ cu prea multă uşurinţă că actele de instrucţiune prealabilă nu pot, nicĭ într'un chip, să servéscă de bază la judecata uneĭ afacerĭ penale; că legea nu admite pentru a se întemeia o pedépsă, în penal, de cât probele furnisate de instrucţiunea orală, contradictorie, şi publică, la ḑiua judecăţiĭ;

Să fie óre adevărate, în substanţa lor, aceste alegaţiunĭ? Să examinăm:

A ḑice că tótă instrucţiunea preparatorie este o inutilitate, este a ḑice, că legiuitorul nu a ştiut ce face, când a organizat aceste instrucţiunĭ, cu atâta minuţiositate, şi sub aşea de importante precauţiunĭ; Dacă constatările făcute unuĭ delict, şi cu atât maĭ vêrtos unuĭ flagrant delict, de către un geandarm, primar, comisar, procuror saŭ judecător de Instrucţie, nu sunt destinate de cât ca să consume câte-va colĭ de hârtie, să derangeze persónele interesate, saŭ să dea de lucru funcţionarilor respectivĭ, este natural să ḑicem, la ce bun să le maĭ menţinem în atâtea texte de lege?

:: Se cere ca ofiţerul Poliţieĭ Judiciare să'şĭ dreseze Procesul săŭ verbal cu o anume asistenţă (Art. 41 p. p.) ca şi cum atestarea sa personală de ofiţer public, nu ar fi de natură a da o suficientă autentificare constatăriĭ sale; I se dă dreptul de a face perchisiţiunĭ în domiciliul cetăţénuluĭ, adică, de a turbura tot ce se garantéză maĭ bine de legile fundamentale în organisaţia modernă a Societăţiĭ (Art. 35, 36 p. p. şi Art. 15 din Constituţiune);—I se dă puterea de a atinge libertatea nu numaĭ a făptuitoruluĭ, dar şi a celor care ar fi utilĭ prin cunostinţele lor la descoperirea adevĕruluĭ (Art. 13 din Constituţie şi 33, 39 pr. pen.); Şi pentru tóte aceste măsurĭ, se dă ofiţeruluĭ de Poliţie Judiciară, dreptul de a cere nemijlocit ajutorul şi concursul forţeĭ armate (Art. 24 p. p.). Este óre cu putinţă, este serios a se ḑice, în mod absolut şi fără nicĭ o rezervă, că tóte aceste acte sunt destinate a nu avea nicĭ un efect legal şi că

puterea lor încetéză la uşea saleĭ de şedinţă a judecăţiĭ ? — De sigur că nu.

Dar cea maĭ bună dovadă că actele de prima constatare sunt acte cu efect legal, cu putere bine caracterisată, este că legea însăşĭ, prin texte formale a arătat până unde a înţeles să le dea tăria cuvenită ; Aşea Art. 152 de la contraventiunĭ şi 185 din procedura penală în materie de delicte, ne spune în termenĭ clarĭ, şi cu desĕvêrşire categoricĭ, că aceste Procese-Verbale de primă constatare, fac probă până la dovada contrarie, saŭ până la înscrierea în fals, după împrejurărĭ ; Or, ce însemnéză acésta, dacă nu, că în unele cazurĭ uşóre, d. e. o contraventiune, când este constatată şi atestată de un ofiţer superior din Poliţia Judiciară, cum ar fi, de exemplu, procurorul, inculpatul să fie absolut legat de acéstă constatare, şi să atragă necesaremente osândirea, afară când va putea dovedi că e falsă lucrarea în questiune, adică alcătuită cu rea credinţă, numaĭ pentru a-l apăsà. Când ânsă este vorba de un fapt maĭ grav, legea nu a vrut, este adevărat, ca anqueta prealabilă să încateneze libertatea Judecătoruluĭ, şi dreptul de apărare al aceluia, în contra căruia este alcătuită, în cât să nu se permită dovada contrarie, şi în penal se ştie că acéstă dovadă residă maĭ mult în puterea quasi ilimitată de apreciere a Magistratuluĭ, de cât în felul dovediĭ administrată ;

Este dar importantă funcţiunea ofiţeruluĭ de Poliţie Judiciară, orĭ-care ar fi el, pentru că actele de anquetă dresate în limitele competenţeĭ sale, nu sunt acte lipsite de orĭ-ce putere, de orĭ-ce efect legal ;

Judecătorul nu póte să trécă peste aceste constatări fără a arăta pe ce temeiŭ nu le crede, şi acésta âncă numaĭ în cazurile în care legea autorisă dovada contrarie ; Judecătorul decĭ se póte întemeia pe ele orĭ de câte orĭ persóna în drept a le contesta, a le combate, nu a făcut'o conformându-se legiĭ.

§ 3.

In acéstă situaţiune, nu este destul a cere ofiţeruluĭ de Poliţie Judiciară titlurĭ academice saŭ o practică în meseria sa ; — pentru a face din Poliţia Judiciară o instituţiune propriŭ ḑisă, o instituţiune demnă de o aşea de înnaltă destinaţiune, trebue : şi titlu doveditor de bune cunoştinţe juridice, şi o experienţă îndelung practicată, şi âncă, póte, ba aş ḑice chiar, sigur, că nu este de ajuns :

Intr'adevĕr : el are nevoie să cunóscă atâtea legĭ, regulamente, ordine şi ordonanţe, în cât cea maĭ bine formată din inteligenţele omeneştĭ, nu este în stare să le reţină în simplă memorie ; el trebue să despice, o infinitate de dificultăţĭ pe care, speţele de infracţiunĭ ce i se presentă le arată printr'o prismă, prin care adevĕrul este învăluit, întunecat, aşa că i se cuvine o deosebită perspicacitate, o cultură specială, aceia a cunóştereĭ precedentelor, pentru a putea eşi cu bine din diversele situaţiunĭ de speţă ; — el se găseşte în raport direct cu atâtea autorităţĭ, faţă de care, de atâtea orĭ ierarhia, şi alte orĭ datoria, ĭĭ impune diverse moduri de a se comporta ; Şi în tóte cazurile, ofiţerul Poliţieĭ Judiciare, are o mare datorie, o grea sarcină, dacă nu ar fi, de cât aceia ce resultă din situaţiunea în care se găseşte faţă

de făptuitorul în contra căruia e chemat a instrumenta ;

Poliţia Justiţieĭ, ca şi Justiţia însăşĭ, trebue să fie, de regulă, rece şi uniformă în faţa faptelor şi a persónelor cu care vine în contact, în cursul funcţiuneĭ sale ; de sigur, — dar de câte orĭ, de la fapt, la fapt, ca şi de la persónă la persónă, funcţionarul saŭ magistratul nu are grade şi manierĭ deosebite ?

Sunt regulĭ carĭ se ordonă de sine, se impun prin firea lucruluĭ în toate cazurile, ca de exemplu, bunele manierĭ, urbanitatea, aş putea zice chiar, indulgenţa faţă de acela pe care o situaţiune desperată, îl turbură până a se uita, şi a deveni violent sau agresiv în faţa representanţilor societăţiĭ, pe care'ĭ ia drept duşman ; — Fără îndoială ; — Dar de câte orĭ, chiar cel maĭ prudent ofiţer public nu se găseşte silit a schimba atitudinea calmă într'una maĭ aspră, atuncĭ când situaţiunea cere o măsură de energie ? — Nu înţeleg a vorbi de mĕsurĭ violente, şi de natura acelora, carĭ se par unora că sunt singurele care duc la grabnice mărturisirĭ sau descoperirĭ ; — A violenta, a maltrata, a supune la rigorĭ corporale, pe cel supus cercetărilor judecătoreştĭ, pentru că el resistă a se da vinovat, pentru că refuză de a'şĭ mărturisi vinovăţia, este, trebue să o spunem fără hesitare, este o laşitate din partea funcţionaruluĭ, atât de mult înarmat, faţă de individ, care este redus la ultima putinţă de a se apăra sau resista ; — Dar cine póte tăgădui funcţionaruluĭ qualitatea sa de om, şi a nu'şĭ manifesta nemulţumirea sa faţă de acela care'l şicanéză prin mărturisirĭ false, prin arătărĭ mincinóse, care fără a'ĭ profita în ceva, nu servă

de cât a tergiversa cercetarea sau a încurca luminarea lucruluĭ ?

De aceia în acéstă grea misiune, în aceste infinite dificultăţĭ, se cuvine a se face ofiţeruluĭ de Poliţie Judiciară un ajutor, o înlesnire, care să dea róde şi pentru interesul urmărireĭ, ca şi pentru acela al urmărituluĭ; - Acest ajutor, acéstă înlesnire nu póte să consiste de cât în a'ĭ pune la dispositiune, un manual, în care imperechiând teoria cu practica, adunând la o l-altă tot materialul de care póte avea nevoie, agentul societăţiĭ, în exerciţiul misiuneĭ sale, să i se dea putinţa uneĭ educaţiunĭ speciale, cu care să facem a se folosi ambelepărţĭ : Societate ca şi individ ;

Iată pentru ce 'mĭ fac o plăcere şi o onóre, în acelaş timp, de a adăoga şi din parte-mĭ aceste câte-va cuvinte, la lucrarea de faţă, lucrare cu atât maĭ de merit şi cu atât maĭ bine venită, cu cât ea era deja de mult aşteptată ;

De altă parte, orĭ-cine, care ca şi mine va avea ocaziunea de a trece în revistă acest manual, se va convinge de munca ce autorĭĭ luĭ 'şĭ aŭ dat, ca să l pótă duce la forma şi la fondul cu care se presentă ; — Opera acésta ne dovedeşte, din partea lor, o bună dosă de cunoştinţe juridice, o equală pătrundere de rolul misiuneĭ lor şi o perfectă putere de judecată în apropierea sistemelor ce susţin.

Aceia ce însă ne dă cea maĭ bună notă pentru alcătuitorĭĭ acestuĭ uvragiŭ, aceia ce, pe mine, cel puţin, m'a impresionat cu deosebire, şi pentru care nu pot să le exprim în destul omagiul meu, este repetata şi stăruitórea Domniilor-lor atenţiune ce atrag celor în drept, în privinţa manierelor cu care

ofițerul poliției Judiciare trebue să stea față de acela în contra căruia instrumentéză :

„*Cel mai mare respect trebue observat*, citim „la pagina 118, *asupra obiectelor, asupra cărora „Justiția nu este interesată a'și îndrepta pri- „virile sale . . . .*“.

„*Dacă scopul viziteĭ domiciliare, este ast-fel „că ofițerul de Poliție Judiciară este obligat de „a examina hîrtiĭ, el trebue să o facă cu cea „mai scrupuloasă rezervă . . . .*“.

„*Este inutil fără îndoială, de a spune, că după „ce a îndeplinit toate măsurile de rigaore, pe care „le fac indispensabile vizitele domiciliare, ofițerul „de poliție trebue să aibă toate atențiunile pentru „persoane . . . .*“.

Iar mai departe, la pagina 134:

„*Ofițerul de poliție trebue în tot-d'a-una să „consevre calm și moderațiune în prezența in- „culpatuluĭ ;*

„*Conduita sa în timpul interogatoruluĭ nu trebue „să respire nicĭ asprime, nicĭ sensibilitate, ea „trebue să fie aceia a unuĭ magistrat imparțial „care nu ține seamă de cât de datoria sa . . . .*“.

Iată recomandațiunĭ care fac onóre acelora care le înscriŭ în rânduri repetate, și cu convingerea omuluĭ pătruns de efectele dezastróse ale sistemuluĭ contrariu, într'o lucrare destinată a fi perpetuŭ în mâna agentuluĭ Societățiĭ ;

Iată sentimente la care subscriŭ cu atât mai mare plăcere cu cât ele răsar din inimĭ tinere, care și aŭ luat marea sarcină de a fi inspiratoriĭ, consiliatoriĭ colegilor lor.

ȘT. STĂTESCU.

INTRODUCERE

Prezentăm publicului, în urma unui studiu conștiincios în domeniul literaturii polițienești, o lucrare, credem, folositoare oficerului de poliție judiciară și tuturor acelora pe cari îi interesează cestiunile de resortul poliției judiciare.

Această lucrare, sub formă de manual teoretico-practic, am divizat'o în trei părți:

Prima parte coprinde considerațiuni generale asupra poliției și funcționarilor polițienești.

Partea a II-a, noțiuni preliminare asupra infracțiunilor și a modului de procedare pentru luarea primelor măsuri de informațiune, în caz de flagrant delict și în cazurile asimilate (transportul la fața locului, măsurile de instrucțiuni, etc.),

Partea a III-a enumără în mod alfabetic toate infracțiunile la legea penală, legi speciale, regulamente și ordonanțe administrative, în chipul următor: prescripțiunile legei penale, în textul lor, elementele esențiale ale infracțiunei, instrucțiuni speciale cari trebuesc ținute în seamă cu ocaziunea investigațiunilor și la dresarea procesului-verbal; în fine diferite observațiuni importante de domeniul jurisprudenței și instrucțiuni în ce privește primele ajutoare de dat în caz de accidente, răniri și loviri, omucidere și sinucidere neisbutite.

Pentru a fi completi, am enumerat, tot în ordine alfabetică, și dispozițiunile cuprinse în ordinele circulare, emise de Prefectura poliției Capitalei, a căror nesocotire e constatată în practică de către oficerii de poliție prin procese-verbale de contravențiune. Ni s'a obiectat însă, în baza

art. 385 al. 9 c. p., că ordinele circulare emise de Prefectura poliției Capitalei, nu se pot bucura de autoritate înaintea instanțelor judiciare, sub cuvînt că legea nu consideră ca contravenții pedepsibile, de cît abaterile de la regulamentele și ordonanțele administrative date în puterea legii; și legea organizării poliției generale a Statului, prin art. 11, nu investește cu putere obligatorie ordinele circulare date de prefecții de județe sau de prefectul poliției Capitalei și al Iașului.

Pentru a înlesni consultarea lucrării, am alcătuit o tablă de materii analitică pentru partea I și a II; o tablă de materii generală în ordine alfabetică și o tablă de materii pe articole, în care am enunțat articolele din codul penal și titlul infracțiunilor în corpul lucrării.

Cu modul acesta s'au înlăturat dificultățile pe cari le ar putea ridica, în consultarea unui uvragiu, celeritatea pe care o reclamă cercetările de resortul poliției judiciare.

Cu speranța că lucrarea noastră, — care nu a avut alt scop de cît să armonizeze cu efectul bine-făcător al legei pentru organizarea poliției generale a Statului—va fi sprijinită și încurajată, facem apel la indulgența cititorului care va avea, poate, ocaziunea să constate erori sau lacune, — consecințe inevitabile ale unei elaborări accelerate din cauza necesității — și dorim ca încercarea noastră să aibă darul de a deschide calea altor lucrări similare mai complete.

PARTEA I

CONSIDERAȚIUNI GENERALE ASUPRA POLIȚIEI ȘI FUNCTIONARILOR POLITIENEȘTI

CAPITOLUL I

Despre Poliție în general

Poliția, în sensul larg al cuvîntului, este acea instituțiune care are de scop de a menține ordinea și liniștea publică, de a garanta fie-căruĭ cetățean siguranța persoaneĭ și avereĭ sale, de a urmări pe aceia carĭ turbură ordinea și siguranța socială, stabilind și adunînd probele vinovățieĭ lor și trimeținduʼĭ înaintea justițieĭ.

Cînd poliția are de obiect menținerea obicinuită a ordineĭ în fie-care localitate, prevenirea faptelor represive, împiedicarea actelor contrariĭ siguranțeĭ publice, siguranța libertățeĭ cetățenescĭ, oprirea actelor carĭ turbură pacea și proprietatea altuia, menținînd liniștea comună, rolul eĭ se mărginește la o simplă administrare și ia numele de *poliție preventivă saŭ administrativă.*

Cînd, din contra, intervine orĭ de cîte orĭ echilibrul ordineĭ publice a fost sdruncinat, prin vre un fapt ce aduce vătămare altuia saŭ societățiĭ întregĭ, urmărind descoperirea crimelor, delictelor și contravențiunilor, adunînd probele despre dînsele și dînd pe făptuitoriĭ lor în judecata tribu-

nalelor însărcinate cu aplicarea pedepselor, ia numele de *poliție represivă* saŭ *poliție judiciară* [1]).

Poliția împreună cu armata constitue *forța publică a statuluĭ.*

CAPITOLUL II

Poliția Administrativă

Poliția administrativă, în organizațiunea noastră socială, stă sub autoritatea directă a Ministruluĭ de Interne și se exercită de oficerĭ și agenți de poliție [2]), sub conducerea, în Capitală și în Iași, a prefecților de poliție ; în cele-l'alte orașe și în județe, a prefecților de județe ; în plăși a subprefecților și revizorilor comunalĭ, în comunele rurale a primarilor (art. 2, leg. de org. poliției generale a Statuluĭ).

Sunt oficerĭ permanenți de poliție :

1) Prefecții de poliție, afară de prefectul poliției Capitaleĭ și Iașuluĭ [3]) ;

1) Definiția poliției judiciare este coprinsă în Art. 13 pr. penală, care zice : „Poliția judiciară urmărește descoperirea crimelor, delictelor și contravențiunilor, adună probele despre dînsele și dă pe făptuitoriĭ lor în judecata tribunalelor însărcinate cu aplicarea pedepselor.

2) *Agenții de poliție*, supraveghiază execuțiunea ordonanțelor administrative, protege această execuție, ca agenți aĭ forței publice, previn infracțiunile la legĭ și regulamente și comunică oficerilor de poliție infracțiunile pe carĭ le descoperă, pentru ca aceștia să se transporte la fața loculuĭ spre a le constata. Dacă infracțiunile sunt de natură a nu lăsa nicĭ o urmă, pe care oficerul de poliție să o poată recunoaște, agenții de poliție trebue să culeagă informațiunĭ, să ia numele și pronumele martorilor, în stare de a depune, să facă declarațiunile lor oficeruluĭ de poliție și acesta va dresa procesul săŭ verbal, care va avea caracterul unuĭ denunț.

Oficerii de poliție, pe lîngă atribuțiunile celor d'intîĭ, sunt însăcinați cu urmărirea infractorilor, adunînd probele vinovățiĭ lor și transmițînd actele instanțelor judiciare ; în această calitate eĭ sunt auxiliarĭ aĭ parchetuluĭ.

3) Cu toate acestea, atît Prefectul Poliției Capitaleĭ și al Iașuluĭ, cît și Prefecțiĭ de județe, aŭ dreptul de a lucra ca oficerĭ de poliție judiciară (art. 68 al. f. legea poliției generale a statuluĭ), și nu li se poate contesta nicĭ calitatea de oficerĭ de poliție administrativă, de vreme ce, conform art. 3 din lege, eĭ conduc pe toțĭ oficeriĭ de poliție.

2) Directorii prefecturilor de poliție și ai polițiilor;
3) Inspectorii de poliție;
4) Polițaii;
5) Comisarii;
6) Sub-Comisarii și
7) Geandarmii rurali;

Indeplinesc pe lîngă atribuțiunile speciale funcțiunei lor și pe acelea de oficeri de poliție:

1) Inspectorii comunali;
2) Agenții vamali, la punctele de fruntarie unde nu vor fi oficeri de poliție;
3) Șefii și sub-șefiii de gări saŭ înlocuitorii lor, în gările unde nu sunt oficeri de poliție. (art. 3, leg. poliției generale a stat., comb. cu art. 199 legea asupra org. com. rurale) (1)

Sunt agenți permanenți de poliție:

1) Sergenții de oraș, și
2) Geandarmii pedeștrii și călari.

Sunt de asemenea agenți de poliție, pe cît timp sunt de serviciŭ pentru paza de zi și de noapte:

Strejarii din sate.

Indeplinesc, pe lîngă atribuțiunile speciale funcțiunei lor, fără jicnirea acestor atribuțiuni și pe acelea de agenți polițienești:

1) Șefii de garnizoane în comunele rurale;
2) Guarzii vamali;
3) Cantonierii, șefii de echipă și picherii căilor ferate;
4) Cantonierii și șefii de cantonieri ai șoselelor statului și județelor;
5) Cantonierii și șefii de cantonieri telegrafo-poștali;
6) Factorii poștali rurali;
7) Pădurarii și confiniștii statului;
8) Pădurarii particulari recunoscuți;
9) Guarzii câmpeni comunali, și

(1) Vezi în ce privește serviciul de poliție la punctele de fruntarie și gări: Regulamentul publicat în Monit. Of., No. 1 din 1, Aprilie 1904.

10) Guarzii particulari recunoscuți. (Art. 4, leg. poliției generale a statului).

In București și Iassy serviciul poliției funcționează independent de prefectura județului și formează prefecturi speciale, sub conducerea prefectului de poliție; el se îndeplinește de câte un director și de mai mulți inspectori, comisari și sub-comisari. (Art. 15, idem.).

Directorii și inspectorii sunt organe de control și oficeri de poliție; ei își îndeplinesc serviciul și pot instrumenta în tot coprinsul orașului.

Comisarii și sub-comisarii funcționează într'o anume circumscripțiune. (Art. 16).

Prefectura poliției Capitalei și a Iașului, dispune, pe lîngă oficerii de poliție, de un corp de sergenți de oraș, de geandarmi pedeștri și călări și de agenți speciali de siguranță. (Art. 17).

In comunele urbane reședințe de județ, afară de București și Iași, serviciul poliției depinde de prefecturile de județ și se îndeplinește: de prefecții de poliție la Craiova și Galați; de polițai în cele alte orașe, cu concursul directorilor, comisarilor și sub-comisarilor de poliție, al sergenților de oraș și al agenților de siguranță, acolo unde există sau unde s'ar înființa asemenea agenți. (Art. 18).

In comunele urbane nereședințe de județ, serviciul poliției este condus de un polițaiu, de un comisar sau de un sub-comisar de poliție, după trebuință, cu concursul sergenților de oraș și al agenților de siguranță, acolo unde există sau unde s'ar înființa asemenea agenți. (Art. 19).

In comunele rurale, serviciul polițienesc se îndeplinește de inspectorii comunali, de primari și ajutoarele lor, de geandarmii rurali, de șefii de garnizoană, de strejarii de sate, de guarzii vamali, de șefii și sub-șefii de gări, de cantonierii, șefii de echipă și picherii căilor ferate, de cantonierii de sosele ai Statului, județelor și comunelor, de pădurarii și confiniștii statului, de pădurarii particulari recunoscuți, de cantonierii și șefii de cantonieri telegrafo-poștali, de factorii poștali rurali, de guarzii cîmpeni comunali

și de guarzii particulari recunoscuți. (Art. 20 leg. pol. gener. a statului, comb. cu art. 199 leg. com. rurale).

In gările de fruntarii, în porturi sau în alte puncte de trecere, precum și în ori-ce localitate care ar reclama o deosebită priveghere sub raportul siguranței generale, serviciul se execută de oficerii de poliție și agenții speciali. (Art. 21 leg. pol. gener. a statului) [1]).

CAPITOLUL III

Poliția Judiciară

§ I. *Funcționarii însărcinați cu exercițiul acestei polițiu. Categorii.*

Poliția judiciară se află sub autoritatea Ministrului de justiție și se exercită, sub controlul Parchetului general al Curților de Apel, de către judecătorii de instrucție, atunci cînd lucrează întru descoperirea crimelor sau delictelor și de membrii Ministerului public: procurorii și substituții tribunalelor, cu concursul oficerilor polițienești, enumărați de art. 3 din legea asupra organizărei poliției generale a statului (Vezi, art. 14 pr. pen.).

Toți cei ce concură la exercitarea poliției judiciare se numesc oficeri ai acestei polițiu; ei primesc raporturile, denunțurile și plîngerile atingătoare la crime, delicte și contravențiuni, dresînd procese verbale, în cari sunt ținuți să arate natura și circumstanțele faptului, timpul și locul în care se va fi comis, probele și indiciile ce ar veni în greutatea celor presupuși culpabili (art. 16, 21, 46 pr. pen.).

1) Vezi în ce privește serviciul de poliție la punctele de fruntarie, în porturi și gări: Regulamentul publicat în Monit. Of., No. 1 din 1 Aprile 1904.

§ II. *Libertatea de acţiune. Procedura.*

In ce priveşte libertatea lor de acţiune, există o deosebire marcantă: pe cîtă vreme judecătoriĭ de instrucţiune aŭ cele maĭ întinse drepturĭ de cercetare şi perchiziţiune în materie de crime şi delicte grave, fără deosebire dacă faptul s'a comis de curînd saŭ maĭ de mult; reprezentanţiĭ Ministeruluĭ public şi auxiliariĭ lor, oficeriĭ poliţieneştĭ, nu aŭ toate drepturile şi puterile, de cît atuncĭ cînd faptul s'a comis de curînd: flagrant delict (Vezĭ, *infra.*, Cap. II, § III, e; pag. 20), saŭ în ipotezele limitativ determinate de lege şi care sunt asimilate flagrantuluĭ delict. (Art. 31 şi 47 pr. pen.). Şi chiar în aceste casurĭ, există o diferenţă marcantă din punctul de vedere a întindereĭ atribuţiunilor; căcĭ, pe cînd judecătoriĭ de instrucţie pot opera în toate locurile vizite domiciliare, reprezentanţiĭ Ministeruluĭ public şi auxiliariĭ lor nu se pot întinde dincolo de domiciliul făptuitoruluĭ (art. 35 şi 36 pr. pen.). Pe cînd ceĭ d'intîĭ decernă mandat de arestare saŭ de depunere, ceĭ de al doilea nu aŭ alte puterĭ de cît a pune la opreală pe prevenit saŭ de a emite mandate de aducere. (Art. 39 pr. pen.).

De asemenea eĭ nu urmează aceleaşĭ forme de procedură. Ast-feĺ, judecătorul de instrucţie execută actele sale de informaţie cu singura asistenţă a Procuroruluĭ şi a unuĭ scriitor al Tribunaluluĭ; el le constată după cum crede cu cale într'unul şi acelaşĭ act, saŭ dresează maĭ multe; ascultă martoriĭ sub prestare de jurămînt şi consemnă depoziţiunile lor pe foĭ separate. Mult maĭ riguroasă, procedura impusă celor-l'alţĭ oficerĭ de poliţie judiciară şi auxiliarilor lor, îĭ obligă a dresa un proces-verbal unic, unde să consemne constatările lor, resultatul măsurilor pe carĭ le-aŭ luat, declaraţiunile martorilor (art. 32 pr. pen.) şi făptuitoruluĭ, şi a face să fie asistaţĭ, în tot cursul operaţiunilor lor, de comisarul de poliţie al comuneĭ, de primar saŭ de adjutorul săŭ, de sub-prefect[1]) saŭ de adjutorul săŭ[2]), saŭ de doĭ ce-

1) Funcţiune înlocuită cu acea de inspector comunal.
1) Fucţiune desfiinţată.

tăţenĭ domiciliaţi în aceiaşĭ comună. (Art. 41 pr. pen.). Nu se face excepţie la această regulă, de cît atunci cînd se află în imposibilitate de a'şĭ procura numaĭ de cît vre-una din persoanele maĭ sus arătate.

§ III. ***Competinţa***

Competinţa oficerilor de poliţie judiciară auxiliarĭ, trebue examinată din 3 puncte de vedere: *ratione materiae*, *ratione personae* şi *ratione loci*, adică din punctul de vedere al *delictuluĭ*, al *delinquentuluĭ* şi al *teritoruluĭ*.

I) Din primul punct de vedere competinţa e generală şi se aplică la orĭ-ce infracţiune. (Art. 14, 16 şi 46 pr. pen.).

II) In ce priveşte calitatea făptuitorilor, oficerul de poliţie judiciară nu are a se preocupa, căcĭ, orĭ-cine ar fi eĭ, trebue să procedeze la primele măsurĭ de informaţiune cu rezerva de a se desezisa în urmă în favoarea autorităţeĭ competinte. Ast-fel, un militar în activitate de serviciŭ şi un deputat în cursul sesiuneĭ, comiţînd o infracţiune pedepsibilă cu *pedeapsă* aflictivă saŭ infamantă, oficerul de poliţie judiciară are datoria de a proceda la primele măsurĭ de investigaţie şi informaţie, dresînd un proces-verbal, pe care îl va înainta, cu piesele de convingere, comenduireĭ pieţeĭ saŭ garnizoaneĭ, dacă inculpatul *este un militar* [1]); superiorilor săĭ ierarhicĭ, dacă este un membru al corpurilor legiuitoare.

III) Art. 9 din legea de organisare asupra poliţieĭ generale a Statuluĭ din 1903, limitează competinţa oficerilor de poliţie şi ajutoarelor de poliţie în interiorul comuneĭ saŭ circumscripţiuneĭ în care funcţionează; în cas însă de flagrant-delict, pentru urmărirea şi prinderea făptuitorilor, eĭ pot continua să opereze şi în comunele saŭ circumscripţiu-

1) *Art. 81* din Codul justiţieĭ militare zice: „In cazurile de flagrant-delict, orĭ-ce oficer al poliţieĭ judiciare militare saŭ ordinare poate să ridice pe militariĭ saŭ indiviziĭ justiţiabilĭ la consiliile de răsboiŭ, inculpaţĭ de verĭ-o crimă saŭ delict.

El îl aduce îndată înaintea autorităţeĭ militare şi face proces-verbal despre arestare, însemnînd în el numele, calităţile şi semnalmentele lor.

nile vecine, cu îndatorire de a vesti despre aceasta autoritatea polițienească a loculuĭ.

Această dispoziţiune legală, a abrogat art. 17 pr. p. a cărui coprindere e următoarea: „In comunele despărţite în maĭ multe secţiunĭ (ocoale), comisariĭ de poliţie vor îndepliní aceste funcţiunĭ în toată întinderea comuneĭ unde sunt stabiliţĭ, fără a distinge dacă contravenţiunea s'a făcut în propriul lor ocol, saŭ în altul din aceiaşĭ comună".

Aceste ocoale nu mărginesc puterea lor respectivă, ci numaĭ formează circumscripţiunea în care sunt datorĭ a-şĭ îndeplini funcţiunile într'un mod statornic şi regulat (pr. p. fr. 12)".

Aşa dar, oficerul de poliţie nu va putea instrumenta de cît în ceia-ce priveşte faptele comise în circumscripţiunea în care funcţionează, afară de casurile de flagrant-delict şi cele asimilate flagrantuluĭ-delict, cînd poate continua cercetările chiar în alte circumscripţiunĭ.

Competinţa oficeruluĭ de poliţie al *loculuĭ* unde s'a comis delictul, este naturală. Delictul trebue urmărit acolo unde a fost comis.

Pentru a se determina locul infracţiuneĭ, se consideră faptele carĭ o *constitue*, fără preocupare de actele carĭ aŭ preparat'o saŭ de consecinţele carĭ aŭ urmat'o. Aşa dar, locul unde s'a executat delictul e atributiv de competinţă.

Pentru delictele *instantanee* acest loc e unic. Pentru delictele *continue*, permanenţa faptuluĭ face competenţĭ, pe toţĭ oficerĭ de poliţie aĭ locurilor unde acest fapt s'a executat. Pentru *delictele de obiceiŭ*, locul delictuluĭ este acela unde s'a produs un număr de fapte suficient pentru a constitui obişnuinţa.

Maĭ este competent oficerul de poliţie al loculuĭ unde se află reşedinţa făptuitoruluĭ; oficerul de poliţie al loculuĭ unde se află domiciliul reclamantuluĭ, saŭ al loculuĭ unde a avut loc arestarea inculpatuluĭ.

In cazurĭ însă de flagrant delict, oficerul de poliţie al loculuĭ unde s'a comis faptul primează pe toţĭ ceĭ-l'alţĭ;

iar în cazurile ne-flagrante, oficerul de poliție al locului unde se află domiciliul reclamantului.

Cu toate acestea, se poate întîmpla ca un oficer de poliție auxiliar, să fie competinte a instrumenta și în ce privește infracțiunile comise în afară de teritoriul supus administrației sale. Ast-fel competința poate fi modificată prin efectul *indivizibilității* și *conexității*. Aceste două modalități de infracțiune, cîte o dată confundate, trebuesc cu îngrijire distinse.

Se opune, în adevăr, delictelor simple, *delictele complexe* și *delictele conexe*.

Un delict e simplu, cînd se compune dintr'un fapt unic, imputabil unuĭ singur agent. De îndată ce există pluralitate de fapte și de agenți, delictul e complex saŭ conex:—*complex*, cînd este o totalitate de fapte, atît de strîns legate unele de altele, în cît nu constituesc juridicește de cît un delict,—*conex*, cînd fie-care fapt saŭ fie-care grup de fapte are caracterul de delicte diferite, legate între ele printr'un raport care nu le împedică de a avea individualitatea lor proprie. Delictele complexe sunt singure indivizibile. Delictele complexe însă, ca și delictele conexe, pot fi opera unuĭ singur agent saŭ a maĭ multora. Complicitatea, reiterațiunea aceluiași fapt în execuțiunea uneĭ singure hotărîrĭ criminale, perpetrarea a două infracțiunĭ, dintre carĭ una servește de circumstanță agravantă celeĭ-l'alte, sunt exemple de delicte complexe, prin consecință indivizibile.

Codul penal nu a definit delictele indivizibile, a dat însă din contră o noțiune de delicte conexe, cu ajutorul cîtor-va exemple.

Conexitatea este legătura care unește maĭ multe delicte distincte. Pluraritatea de infracțiunĭ este caracterul care separă delictele conexe de delictele complexe; legătura comună, aceia care le separă de delictele simple concomitente.

In ce consistă această legătură. Art. 222 pr. pen. citează 3 exemple, în carĭ această legătură rezultă:

1) Fie dintr'un *scop comun*. 2) Fie dintr'o *înțelegere prealabilă*. 3) Fie dintr'un *raport de cauzalitate*.

1) Ast-fel, delictele sunt conexe, *cînd aŭ fost comise în acelaș timp de către maĭ multe persoane reunite*.

Spre exemplu, într'o ceartă, maĭ multe persoane atacă împreună pe un individ și îl rănește saŭ îl omoară. In acest cas conexitatea nu este de natură a *proroga* competența, faptul fiind petrecut în acelaș loc.

2) Sunt încă conexe, *delictele carĭ aŭ fost comise, de diferite persoane, chiar în diferite timpurĭ și diferite locurĭ, însă după înțelegere formată maĭ înainte între dînsele*.

In acest caz *unitatea* de resoluțiune formează legătura conexității.

Spre exemplu, o ceată de răŭ-făcătorĭ, după ce s'aŭ înțeles, se risipește pentru a merge în diferite locurĭ să execute hotărîrile *luate*, fie-care lucrînd în parte. Ceia-ce distinge acest caz de delictele indivisibile prin *unitate* de rezoluțiune, este că scopul comun, nu constă în împlinirea aceleiași infracțiunĭ.

3) Delictele sunt încă conexe, *cînd culpabilul saŭ culpabiliĭ aŭ comis unele delicte, uniĭ pentru a-și procura mijloacele de a comite altele; alțiĭ, peutru a înlesni, pentru a împlini punerea lor în lucrare, saŭ ca să se asigure în contra pedepseĭ*.

Această formă de conexitate, care este în același timp cea maĭ frecventă și cea maĭ strînsă, derivă din legătura logică existînd între maĭ multe delicte, carĭ sunt efecte și cauze unele pentru altele. Formula legeĭ trebue însă explicată; adesea, în adevăr, va fi indivizibilitate, nu simplă conexitate. Ast-fel, crima comisă pentru a consuma execuția uneĭ alte crime, formează cu aceasta din urmă un tot indivizibil. Spre exemplu, falșul și întrebuințarea de falș, sunt două delicte distincte în acest sens că falșificatorul este pedepsibil, deși nu a întrebuințat piesa fabricată, și invers, acela care întrebuințează falsul, este pedepsibil chiar atunci cînd nu ar fi autorul falsuluĭ.

Dacă însă falsificatorul a făcut el însuș uzagiu de piesa

falsificată, nu există de cît o singură crimă, pentru-că uzagiul, în ceia-ce'l privește, consumă infracțiunea.

De altă parte, crima comisă pentru a înlesni o altă crimă, saŭ pentru a-ĭ asigura impunitatea este conexă, deși nu ar fi o circumstanță agravantă a celei-l'alte, căci, în acest caz, nu va fi de cît o singură crimă.

Acestea sunt cazurile conexității, enumărate de art. 222 pr. pen. Prevederile acestuĭ articol nu sunt însă de cît *indicative, nu limitative;* ele nu împedică de a fi considerate ca conexe, delictele carĭ se leagă între ele prin circumstanțe de fapt, altele de cît acelea pe carĭ le prevede textul, cînd aceste circumstanțe face necesară *unitatea* de urmărire.

— De îndată ce maĭ multe delicte sunt unite între ele prin legătura conexității, e ușor de a conchide că instrucțiunea făcută pentru unul, va lămuri instrucția făcută pentru cel-l'alt și că oficerul de poliție judiciară, apreciind pe unul, va putea aprecia și maĭ bine pe cel-l'alt.

Așa dar, conexitatea trebue să aibă drept consecință, *jonc-țiunea procedureĭ* și întinderea competinței, — și regula care trebue urmată în această privință, este că oficerul de poliție judiciară care a fost sesizat de faptul cel maĭ grav, trebue preferat.

CAPITOLUL IV.

Condițiunĭ de admisibilitate în funcțiunile polițienești. Aptitudinĭ și calităț profesionale. Disciplină și datoriĭ față cu publicul.

Pentru exercitarea oficiuluĭ polițienesc, astfel cum 'l-am expus, în întinsele luĭ ramurĭ, trebuesc îndeplinite anumite condițiunĭ de admisibilitate, enumărate de legea de organizare din 1903 (art. 25—33), înclinațiunĭ și calităț speciale, fără de carĭ nu este cu putință să se susțină cu succes anevoioasele întîmpinărĭ profesionale.

Astfel, chemați fiind, în generalitatea cazurilor, a rezolva cestiuni de drept, oficerii de poliție trebue să cunoască principiile acestei științe, în așa chip, în cît să poată conduce o anchetă și să discerne dacă este saŭ nu loc a se da curs plîngerilor ce li se presintă și în cas negativ, să lumineze părțile în cauză, să le indice jurisdicțiunea competentă la care trebue să se adreseze; — pe de altă parte, fie că e vorba de crime saŭ delicte, oficerul de poliție e obligat să rezume la moment, din fuga condeiului, într'un limbagiŭ concis și clar, declarațiunile primite, cît de lungi și de complicate ar fi — și oriĭ cine poate lesne judeca cîtă vioiciune de spirit și cîtă sforțare intelectuală se cere, pentru îndeplinirea unor asemenea acte, menite să servească drept bază cercetărilor justiției și cari reclamă tot atîta reflexiune, tact și judecată, cît și repeziciune și promptitudine în lucrări.

Intr'o altă ordine, ceĭ care se devotează poliției, instituțiune menită să cenzureze moravurile, trebue să se conducă în așa chip, în cît să nu aducă nicĭ o atingere demnității și disciplinei profesionale. Astfel, actele de improbitate saŭ putînd fi considerate ca atari; frecuentarea obicinuită a cluburilor, cafenelelor și cîrciumilor; faptele publice de ebrietate și intemperanță; relațiunile notorii cu oameni fără căpătiŭ, desfrînați saŭ femeĭ publice; cheltuelile exagerate, putînd ocasiona datorii; intimitatea interesată față cu unii și un dispreț răŭ înțeles față cu alții; împrumutările de bani orĭ de obiecte, sub orĭ ce formă, de la cetățenii administrați; obligațiunile de servicii nedatorite, etc., sunt fapte de natură a desconsidera și a slăbi cu totul demnitatea și autoritatea, atît de necesarii oficerului de poliție, pentru a putea aduce la îndeplinire, cu succes, anevoioasele sale atribuțiuni. Intr'un cuvînt: dezordinea, corupțiunea și necinstea, nu pot fi chemate a propăvădui și garanta într'o societate, moralitatea și respectul legilor.

Oficerii și agenții de poliție trebue să proteagă pe cetățeni fără a'ĭ vexa, să evite negligențele și abaterile unuĭ zel nemoderat și răŭ înțeles, să știe să țină compt de susceptibilitățile populațiunii și să lucreze totdeauna cu pru-

dență și moderațiune, punînd cea mai mare celeritate și exactitate în lucrări și transmiterea rapoartelor ce fac autorității de care depind, verificînd cu o grijă scrupuloasă informațiunile pe cari le culeg. Daca le lipsește timpul necesar pentru a controla autenticitatea acelor informațiuni, trebue să spună ce încredere se cuvine informațiunilor luate, rezervîndu-și dreptul de a comunica ulterior rezultatul propriei lor verificări.

In raporturile zilnice, toți oficerii și agenții de poliție se vor abține de la ori ce necuviință de limbagiu, de la ori ce act de violență [1]) și vor priimi publicul fără ceremonie și fără a face să se simtă propria lor autoritate, exprimîndu-se în termeni convenabili și demni. Ei trebue să fie indulgenți pentru ceilalți, să supoarte cu răbdare reaua lor dispozițiune, slăbiciunele lor, defectele lor; să nu contrazică fără motiv serios; să menageze opiniunea și credința altuia; să evite discuțiunile iritante care nu servesc la nimic; să fie toleranți, — văzînd și ascultînd totul fără a blama, iubind pe ceilalți amabili, și avînd totdeauna o dispozițiune egală. De altfel, blîndețea, această politeță a bunătății, condescendența, urbanitatea, bună-voința, dulceața caracterului, răbdarea, sunt apanagiul omului bine crescut, calități cari vor face să fie onorată și chiar iubită administrația poliției.

Ca aplicațiune a acestor principii trebue semnalată: excluderea din convorbire, fie ea chiar familiară, a glumelor cari ar putea face să se nască disprețul sau să ocazioneze ridicul și, ori care ar fi motivul, a cuvintelor spirituale care ar putea cauza vre-o situațiune penibilă altuia.

In rezumat, să nu se uite nici odată că, pentru a fi respectați și iubiți, trebue să iubim și să respectăm pe ceilalți.

1) Cînd particularii refuză a da urmare comandamentelor primite de la oficerii polițienești, zice o circulară a Pref. poliției Capitalei, cu No. 13.578 din 11 Februarie 1903, — și daca în asemenea ocaziuni aceștia ar întîmpina rezistență sau vor fi amenințați sau insultați, ceivinovați vor fi ridicați cu forța și trimiși la poliție, pentru a fi dați judecății, fără a li se răspunde prin insulte și rele tratamente.

In fine, oficerii de poliție vor căuta pretutindeni adevărul, semnalîndu-l în toate împrejurările și neascunzîndu-l nici odată; ei sunt datori să păstreze și să facă să se păstreze cea mai mare discrețiune profesională, ferindu-se de a da detalii sau a face comunicări asupra evenimentelor ce sunt chemați să constate; afacerile administrative și judiciare cari sunt tratate de oficerii polițienești nu le aparține, ei nu pot să dispue în această privință de cît cu autorizațiunea șefilor lor erarchiei, și e de datoria lor să evite ori ce comunicări cu reprezentanții presei, ale căror investigațiuni sunt totdeauna compromițătoare pentru familii și supărărătoare pentru acțiunea regulată a justiției și administrației.

O circulară a Prefecturei Poliției Capitalei, cu No. 29.996 din 14 August 1903, se ocupă de această cestiune, în termenii următori:

„Onor. Minister de Interne comunicîndu-ne prin ordi-
„nul No. 24.941, că e informat că ordinele confidențiale
„sunt divulgate, fie direct publicului, fie prin reporteri
„de gazete și mai ales că cercetările ce se fac de poliție
„pentru prinderea și arestarea indivizilor periculoși, ră-
„mîn infructuoase, din cauză că se lasă să transpire urmă-
„ririle ce se fac, așa că indivizii preveniți de aceste cercetări
„'și-au schimbat domiciliul semnalat și astfel urmăririle
„devin anevoioase. Sunteți invitați și să atrageți atențiunea
„și celoralți oficeri de poliție, a fi cît se poate de discreți
„în afaceri de serviciu și să se abțină de la ori ce comu-
„nicare reporterilor de ziare, iar în investigațiunile ce se
„vor face pentru prinderea indivizilor, să se procedeze cu
„cea mai mare circumspecțiune. Funcționarului culpabil 'i
„se va aplica măsurile disciplinare cele mai severe".

Pentru a termina, credem necesar a aminti, să nu se uite un singur moment, că oficerul de poliție este *magistrat de ordine judiciară și administrativă:* ca oficer de poliție judiciară auxiliar săvîrșind acte cari nu aparțin decît autorității publice, *ad jus decernandi;* ca oficer de poliție administrativă, fiind depositar al autorității publice, supraveghetor pentru menținerea obișnuită a ordinei sociale în scopul de a preveni

infracțiunile, prin urmare, *magistrat de primă instanță*, la care cetățenii de ori-ce clasă, pot să se adreseze, în ori-ce moment, pentru represiunea tutulor desordinelor ce le cauzează un prejudiciŭ, saŭ pentru contravențiunile și delictele care ating ordinea publică ; pe de altă parte, poate face somațiuni atrupamentelor, împreună cu ceĭ-l'alți magistrați și asistă justiția și pe agenții eĭ, cînd voește să se introducă în domiciliul cetățenilor. (In acest sens s'a pronunțat Casația franceză, în secțiuni unite, la 2 Martie 1838).

PARTEA II

CONSIDERAȚIUNI GENERALE ASUPRA POLIȚIEI JUDICIARE

TITLUL I

Noțiuni teoretice. Generalități doctrinale asupra infracțiunilor.

CAPITOLUL I

Infracțiune. Definiție.

Faptele calificate de lege, crime, delicte și contravenții intră sub denumirea generală de infracțiuni.

Infracțiunea, după Garraud, este o acțiune sau o inacțiune îndeplinită cu violarea legilor cari au drept obiect menținerea ordinei sociale și liniștea publică; sau mai scurt: *infracțiunea este o violare a legei, sancționată penalicește* (Tanoviceanu).

CAPITOLUL II

Clasarea infracțiunilor

Infracțiunile se pot clasă: fie din punctul de vedere al *gravității lor*, în crime, delicte și contravenții; fie din punctul de vedere al *moralității lor*, în infracțiuni intenționale

nale și neintenționale ; fie din punctul de vedere al *materialităței lor*, în infracțiuni simple și infracțiuni colective saŭ de obiceiŭ, în infracțiuni instantanee și infrațiuni continue saŭ succesive, în infracțiuni flagrante și infracțiuni neflagrante ; fie din punctul de vedere al *obiectuluĭ* lor, în infracțiuni contra lucruluĭ public și infracțiuni contra particularilor, în infracțiuni politice și infracțiuni nepolitice ; fie, în fiine, din punctul de vedere al *întinderei* lor, în infracțiuni ordinare și în infracțiuni speciale.

§ I. *Clasarea infrațiunilor din punctul de vedere al gravităței lor.*

Infracțiunile sunt divizate de codul penal în 3 categoriĭ, după gravitatea lor respectivă : crime, delicte și contravențiuni.

Infracțiunea ce se pedepsește de lege cu pedepsele : munca silnică, recluziunea, detențiunea și degradațiunea civică, se numește *crimă ;* infracțiunea ce se pedepseete de lege cu închisoarea corecțională, interdicțiunea unora din drepturile politice, civile orĭ de familie și amenda de la 26 leĭ în sus, se numește *delict ;* infracțiunea pe care legea o pedepsește cu închisoarea polițienească și cu amendă se numește contravențiune (art. I. c. p).

§ II. *Clasarea infracțiunilor din punctul de vedere al moralităței lor.*

Infracțiunea considerată în moralitatea sa, presupune in tot-d'a-una punerea în lucrare a *discernămîntuluĭ* și *voințeĭ agentuluĭ :* trebue ca acesta să fi putut înțelege ceea-ce a făcut, să'și fi putut da seamă de ceea-ce face, să fi avut voința de a comite faptul. Intrunirea acestor două condițiuni este baza esențială și generală a *culpabilităței*. Studiindu-se însă dispozițiunile coduluĭ penal, și acțiunile pe-

depsibile pe cari le prevede, se observă că, printre infracțiuni, unele își trag criminalitatea lor morala din *intenţiunea* agentului; altele se constitue — cu toate că acesta a fost de bună credință — *prin simpla contravenţiune* la prohibițiunile sau prescripțiunile penale.

Infracțiunile așa dar, din punctul de vedere al moralității, sunt de două feluri:

a) *Infracţiuni intenţionate*, pentru existența cărora trebue neapărat intenția agentului: crimele și delictele. b) *Infracţiuni neintenţionate*, acelea pentru a căror constituire intenţiunea agentului nu este necesară: contravențiunile de poliție și oare-cari delicte corecționale, ca delictele fiscale (contrabandă, etc), delictele de vînat, pescuit, etc.

§ III. ***Clasarea infracţiunilor din punctul de vedere al materialităţei lor.***

Infracțiunea considerată în *materialitatea* sa, presupune un act exterior. Numeroase diferențe disting infracțiunile, în ceea-ce privește acest element material, necesar existenței lor:

a) Ast-fel, oare-cari infracțiuni, cele mai numeroase, se realizează printr'un fapt de acțiune *(infracţiuni de acţiune)*, altele printr'un fapt de inacțiune *(infracţiuni de inacţiune sau omisiune)*:

Exemple de infracțiuni de inacțiune sunt: majoritatea infracțiunilor prevăzute în cartea III-a a codului penal, care se ocupă de contravenții; casul art. 102 c. p., etc.

b) Pe de altă parte, după cum actul exterior care constitue infracțiunea, e început sau terminat, se disting infracțiunile, în infracțiuni *tentate*, *neisbutite* și *consumate*. După natura aceluiași act, avem:

c) *Infracţiuni instantanee şi continue.*

Infracțiuni instantanee sunt acele acțiuni culpabile, cari îndată ce se execută se și termină, devenind infracțiuni

fără a fi susceptibile de o durată cronică. Ex. lovirile, omuciderea, incendiul, excrocheria, etc.

Infracțiuni continue sunt cele susceptibile de a se prelungi în timp, de ex. purtarea decorațiunilor fără drept, vînzarea cu măsuri false, sequestrarea ilegală. Pentru a se determina dacă o infracțiune intră în categoria infracțiunilor instantanee saŭ în categoria infracțiunilor continue, trebue, înainte de toate, să se analizeze definiția sa legală.

d) *Infracțiuni simple și colective saŭ de obiceiŭ.*

Infracțiune simplă e atunci, cînd un singur fapt este suficient spre a constitui o infracțiune și aproape întotd'auna legea penală se mulțumește cu un singur fapt pentru existența infracțiuneĭ.

Infracțiune colectivă e aceia care, pentru a putea fi pedepsită, pentru a exista ca infracțiune, se cere o repetire de fapte, de exemplu: favorisarea saŭ înlesnirea în mod obișnuit a corupțiuneĭ minorilor; găzduirea în mod obișnuit a făcătorilor de rele etc.

e) *Infracțiuni flagrante (flagrant-delict*[1]*) și neflagrante.*

Infracțiunea se numește flagrantă, cînd se comite actualmente saŭ este comisă de curînd (art. 40 al. I. pr. p.) cînd prin urmare este expusă oare-cum vedereĭ tutulor, de ex.: o casă e incendiată, un om e omorît în drum, saŭ se întîmplă o răscoală; în fine, cînd persoana lezată, martoriĭ și inculpatul sunt încă la fața loculuĭ.

Se va socoti de asemenea flagrant-delict, atunci cînd inculpatul e urmărit prin strigătul public, saŭ se găsește asupra luĭ lucruri, arme, instrumente saŭ hîrtiĭ, cari fac să se presupună că el este autor saŭ complice, destul numaĭ ca acestea să se fi petrecut aproape de locul și de timpul comitereĭ infracțiuneĭ (art. 40 al. II pr. p.).

In acest caz, arestarea culpabiluluĭ saŭ găsirea unor piese de convingere asupra persoaneĭ sale, într'un timp apropiat de delict, face faptul tot așa de vădit ca și în casul de

1) Prin cuvîntul *delict*, întrebuințat aci în accepțiunea sa veche și generică, se înțelege orĭ-ce delict propriŭ zis saŭ orĭ-ce crimă.

flagrant-delict propriu zis. Este asimilat flagrantului-delict cazul de moarte violentă sau suspectă (art. 43 pr. p.).

§ IV. ***Clasarea infracţiunilor din punctul de vedere al obiectului.***

După obiectul lor, infracţiunile se divid :

1) *Infracţiuni contra lucrului public şi infracţiuni contra particularilor.*

Infracţiuni contra lucrului public. (Titlul I, II, III, cartea II c. p.) sunt acelea în cari răul social este predominant, de pildă acelea cari atacă direct statul, punînd în pericol existenţa sa, instituţiile sale, independenţa sa, creditul său, pacea publică.

Infracţiuni contra particularilor (Titlul IV, Cartea II, c. p.) sunt acelea al căror efect principal şi direct, este de a cauzà, atunci cînd sunt consumate, un prejudiciu persoanelor, proprietăţilor, onoarei cetăţenilor, ex.: omuciderea, furtul.

2) *Infracţiuni politice* şi *de drept comun.*

Infracţiune pur politică este aceia care are drept caracter predominant, şi ca urmare exclusivă şi unică, distrugerea, modificarea sau turburarea ordinei politice într'una sau mai multe din elementele sale. Această ordine coprinde în *exterior*: independenţa naţiunei, integritatea teritoriului, şi raporturile statului cu cele-l'alte state; în interior, coprinde forma guvernămîntului, organizarea puterilor publice, raporturile lor mutuale, în fine drepturile politice ale cetăţenilor.

Astfel, se recunoaşte, fără contestaţiune, ca delicte pur politice, faptul de a întreţine înţelegeri cu inamicul de a purta armele contra ţărei sale; conspiraţiunile şi atentatele cari tind la schimbarea guvernămîntului; delicte de presă (afară de atentatele contra particularilor); infracţiunile la regulele relative la alegeri, la întrunirile publice etc. căci toate aceste delicte nu lezează de cît dreptul şi interesul politic.

Pînă aci cestiunea delictelor politice e clară. Se ridică însă dificultăți, cînd e vorba de o infracțiune care, fără îndoială, luată în ea însăși, lezează pe un individ sau statul cónsiderat ca persoană privată, dar care, în intențiunea autorului său, are drept mobil, drept scop, sau drept ocaziune, politica.

Delictele de această categorie aŭ—în limbagiul technic—fie numele de *delicte complexe*, fie de *delicte conexe*. Delictul e complex sau mixt cînd acelaș fapt delictuos atinge, de odată, ordinea publică și dreptul comun ; cînd e vorba, într'un cuvînt, de un delict de drept comun comis cu o intențiune politică. Ast-fel este asasinatul șefului statului în scopul de a răsturna guvernul.

Delictul se zice conex la un fapt politic, cînd un delict de drept comun a fost comis în cursul evenimentelor politice și are oare-care relațiuni cu aceste evenimente (Art. 222 pr. p.; 227 c. inst. cr. fr.). Ex: jefuirea magazinului unui armurier de către insurgenții politici.

In primul caz, Garraud, neținînd seamă de existența sau inexistența motivelor politice, consideră delictul ca un delict de drept comun.

In al doilea caz, face următoarea distincțiune : 1) Toate crimele de drept comun, ca jefuirile, omorurile, încendiile, cari ar fi *legitimate* dacă s'ar produce de o stare de *răsboire perpetuă*, vor fi absorbite, oare-cum, de crima politică ale cărei necesități sau accident *sunt*. 2) Dacă însă în cursul răsvătirei se comit atentate contra persoanelor sau proprietăților, cari ar fi reprobate de dreptul ginților, chiar într'o stare de răsboiŭ regulat, aceste fapte vor fi crime de drept comun. Căci, dacă e just, zice Garraud, de a se admite că orice act, care este o consecință directă, trebue să îmbrace caracterul politic al acestei *insurecțiuni*, ar fi imoral de a se considera ca inculpați politici, răŭ făcătorii cari profită de dezordine pentru a satisface răzbunarea sau cupiditatea lor.

§ V. ***Clasarea infracţiunilor din punctul de vedere al întinderei lor.***

Din acest punct de vedere infracţiunile sunt:
Infracţiuni comune saŭ ordinare. 2) *Infracţiuni speciale.*

Infracţiuni comune saŭ ordinare sunt acelea carĭ violează morala universală, carĭ se pedepsesc în toate timpurile şi în toate legiuirile şi carĭ sunt prevăzute şi pedepsite de codul penal.

Infracţiunile speciale sunt acelea carĭ rezultă, nu din violarea datoriilor comune tutulor membrilor societăţeĭ, ci, din violarea de datoriĭ particulare, carĭ se impun orĭ-căror persoane, din cauza funcţiuneĭ saŭ stăreĭ lor, (ex. delicte *militare*) saŭ carĭ sunt prevăzute şi pedepsite de codul penal şi de legĭ speciale (delicte de presă; delicte silvice; contravenţiĭ la legea sanitară etc.).

CAPITOLUL. III.

Elementele constitutive ale infracţiuneĭ, în general.

Pentru ca cine-va să fie culpabil, de o infracţiune, se cer patru condiţiuni:

1) Ca individul să fi participat la săvîrşirea cutăruĭ fapt *(elementul material);* 2) ca să fi participat cu discernămînt şi libertate, ca el să'şĭ fi dat seamă de cea ce face, să fi avut cunoştinţă de moralitatea saŭ ilegalitatea actuluĭ şi voinţa de a'l săvîrşi *(elementul moral saŭ intenţional);* 3) ca acest fapt să fie pedepsit de legea căreia individul datora supunere *(elementul legal);* 4) ca acest act să nu fie justificat prin exerciţiul unuĭ drept, legitimă apărare şi ordinul legeĭ *(elementul injust).*

Afară de aceste patru elemente, maĭ sunt circumstanţe

accidentale, cari augmentează sau diminuează culpabilitatea.

Să examinăm primul element: *elementul material.*

Pentru realizarea actului delictuos infractorul săvîrșește două feluri de acte: *acte interne* și *acte externe.*

Actele interne le constitue gîndul criminal (meditațiunea), o mișcare psihologică pe care nu suntem stăpîni, și rezoluțiunea de a comite faptele culpabile. Concepțiunea infracțiunei împreună cu rezoluțiunea, formează voința bine stabilită de a o comite *(voluntas sceleris);* dar cît timp această rezoluțiune sau concepțiune rămîne închisă în conștiință, nu poate fi pedepsită, căci, dacă cunoașterea unei rezoluțiuni criminale este o cauză de neliniște socială și poliția e datoare să intervină pentru a împedica realizarea ei, justiția nu o poate reprima. Această soluțiune resultă din art. 38 c. p., care pedepsește tentativa cînd e manifestată *printr'un început de execuție.* Dacă legea pedepsește *amenințările*, trebue să se țină seamă că amenințarea e mai mult de cît o rezoluțiune, e un *act exterior*, de natură a cauza prin el însuși o turburare socială; de asemenea *complotul, care este o rezoluțiune de a lucra, desbătută și hotărîtă de mai multe persoane,* constitue un act extern pe care puterea socială trebue să'l reprime.

Rezoluțiunea se manifestă prin *acte exterioare,* cari sunt în număr de două:

a) *fapte preparatorii*, cari nu constituesc execuția infracțiunei, dar cari tind indirect la executarea ei, ex.: cumpărarea de otravă, fabricarea de explosive, etc. Faptele preparatorii avînd un caracter îndoelnic, ne aducînd vătămare și avînd în vedere și considerațiunea de a nu se încuraja executarea — nu se pedepsesc de cît atunci cînd sunt privite ca delicte *sui generis*: exportul de arme prohibite, violarea de domiciliu, complotul, etc., cari sunt considerate ca fapte, tinzînd a prepara, facilita sau ocaziona oare-cari infracțiuni și al căror caracter, esențialmente periculos, este destul de caracterizat pentru a fi obiectul unei previziuni.

b) *fapte de execuţie,* a caror serie şi totalitate constitue corpul delictului, — consumarea infracţiunei.

Din actele externe de execuţie face parte tentativa:

§ I. ***Tentativa*** (art. 38 şi 39 c. p.).

Se numeşte tentativă, orĭ-ce început de execuţiune al unei crime saŭ delict, împedicat prin cauze *independente* de voinţa autorului.

Dacă agentul s'a oprit din propria sa voinţă, legea nu'l pedepseşte, orĭ-carĭ ar fi motivele care l'aŭ determinat (căinţa saŭ teama); această măsură încurajează desistarea şi intră în misiunea preventivă a legeĭ. Cu toate acestea un act de execuţie suspendat voluntar de agent, poate constitui consumaţiunea altuĭ delict. Ex.: un individ voind să omoare, s'a oprit, după ce a dat prima lovitură; el nu e culpabil de tentativă de omor, dar e culpabil de loviri şi rănirĭ.

Pentru a se determina cu exactitate punctul iniţial al tentativeĭ se va cerceta: 1) ce infracţiune avea intenţie de a comite?—cestiune de fapt; 2) actul îndeplinit este el un început de execuţiune? — cestiune de drept. Legea nu ne spune cînd e început de execuţiune. Se va observa însă regula următoare: nu e început de execuţiune a infracţiuneĭ voită de agent, pînă ce agentul nu va fi început să comită actul, care, după definiţia legeĭ, constitue delictul saŭ crima: ex: e tentativă de furt (început de execuţie), cînd agentul delictuluĭ a pus mîna pe obiectul pe care vrea să'l fure şi în această poziţie a fost oprit de a executa culpabila sa voinţă, printr'o cauză independentă de voinţa sa. E tentativă de omucidere, cînd agentul, în momentul cînd era gata să descarce arma asupra victimeĭ, a fost oprit de alt cine-va.

Tentativa de crimă se pedepseşte în tot-d'auna, cu o pedeapsă de o treaptă maĭ jos de cît aceia ce s'ar fi cuvenit, de s'ar fi executat crima (art. 38 c. p.); tentativa de delict se pedepseşte numaĭ în cazurile anume prevă-

zute de lege; tentativa de contravenție nu se pedepsește nicĭ odată.

Cazurile de tentativă de delict prevăzute de codul penal sunt: ordonarea de a se percepe saŭ a se cere taxe ilegale. (art. 146 c. p.); tentativa de mituire (art. 144 c. p.); încercarea de a înlesni scăparea arestaților (art. 194 c. p.); tentativa arestanților de a scăpa prin violență saŭ rezistență contra custozilor saŭ de a'ĭ sili, saŭ a'ĭ popri de a face niscaĭ-va acte (art. 195 al. 2); atentatul la pudoare cercat, fără violență, asupra uneĭ persoane maĭ mică de 14 anĭ (art. 263); atentatul la pudoare cercat cu violență (art. 264); tentativa de furt simplu (art. 308) saŭ calificat (art. 309 și 310 c. p.); căcĭ nu se cere ca furul să fi isbutit să ia banĭ saŭ alte lucruri, ci numaĭ să fi avut această voință; tentativa de escrocherie (art. 334).

In legĭ speciale avem: tentativa de contrabandă etc.

§ II. ***Infracțiune săvîrșită dar neisbutită.***

Infracțiune săvîrșită dar neisbutită (tentativă terminată), este atunci cînd toate actele de execuțiune s'aŭ terminat și infracțiunea totuși nu s'a comis, din cauze independente de voința autorului. Ex.: agentul voește să omoare pe cine-va; trage asupra sa cu o armă, dar arma nu ia foc, saŭ lovitura deviază.

Crima săvîrșită dar neisbutită se pedepsește tot-d'auna, cu minimum pedepseĭ ce s'ar fi cuvenit de s'ar fi executat crima (art. 32 al. 2 c. p.); delictul neisbutit numaĭ în cazurile anume determinate de lege.

§ III. ***Delict imposibil***

Se poate întîmpla ca acțiunea să se îndeplinească în ast-fel de condițiunĭ, în cît agentul să fie condamnat la neisbîndă sigură.

Acest caz se aseamănă cu tentativa terminată sau infracțiunea neisbutită, în acest sens că scopul nu a fost atins, cu toate că agentul a făcut tot ce'i a stat în putința pentru aceasta; se apropie de tentativa neterminată sau suspendată, dacă se presupune acte întrerupte în cursul execuției. Delictul imposibil se deosibește însă de infracțiunea tentată sau neisbutită, în acest punct esențial, că *resultatul voit de agent nu putea fi atins* din lipsă de obiect sau insuficiență de mijloace. Or, în casurile examinate mai sus, infracțiunea era *realizabilă* în ipoteza în care a fost întreprinsă și nu a reușit prin efectul unei circumstanțe accidentale, pe cîtă vreme infracțiunea imposibilă este o infracțiune irealizabilă.

Imposibilitatea poate fi radicală, relativă și individuală.

a) Imposibilitatea privitoare la *obiect* este *absolută*, cînd acest obiect nu există sau cînd e lipsit de o calitate esențială existenței sale. A voi să omori o persoană, deja moartă, să practici manopere avortive asupra unei femei care nu este însărcinată, însemnează să încerci o omucidere sau un avort care este absolutamente cu neputință de îndeplinit.

Imposibilitatea este *relativă*, cînd obiectul există realmente, dar nu există sau nu mai există acolo unde agentul credea să-l găsească.

Exemplu: Un rău-făcător descarcă arma sa într'o cameră, unde se găsea de obiceiu persoana pe care o vizà: printr'o întîmplare fericită, persoana era absentă în acel moment. Un hoț de buzunare introduce mîna în buzunarul unei haine care nu conținea nici un obiect.

In aceste cazuri jurisdicțiunile nu aŭ voit să pronunțe represiunea tentativei.

b) Imposibilitatea care rezultă din *mijloace* e *absolută*, cînd, prin ele însăși, nu permit atingerea țelului propus. Astfel, agentul vrea să omoare, dar revolverul de care se servea în acest scop, a fost descărcat fără voia lui. Curtea din Agen a decis, că art. 38 c. p. nu e aplicabil în acest caz.

Imposibilitatea este *relativă*, cînd mijloacele sunt suficiente dacă sunt puse în lucrare cu abilitate. Un anarhist aruncă

o bombă explosivă într'un teatru, dar nu știe să se servească de aprinzător și bomba nu explodează.

Cestiunea delictelor imposibile e foarte discutată; credem însă, împreună cu Garraud, că ori ce tentativă, manifestată printr'un act avînd caracterul de început de execuție, este pedepsibilă, fără a se examina dacă actul era sau nu realizabil. Există însă alături de imposibilitatea de fapt, de care nu trebue să se țină compt, o *imposibilitate de drept*, care implică însăși inexistența infracțiuneĭ, așa precum legea a prevăzut'o și definit'o, — lipsa *materieĭ criminale*, adică lipsa unuia din elementele constitutive ale infracțiuneĭ.

Astfel, nu poate fi furt dacă sustragerea are de obiect un lucru care aparținea deja inculpatuluĭ; nu e avort dacă manoperile avortive aŭ fost practicate asupra uneĭ femeĭ care nu era însărcinată; nu e otrăvire dacă substanțele administrate nu eraŭ toxice; nu e omucidere daca persoana pe care agentul a voit să o omoare era deja moartă.

In aceste diferite ipoteze delictul este *legalmente imposibil*, pentru-că unul din elementele sale constitutive lipsește și nu poate exista, chiar sub forma unuĭ delict tentat saŭ neisbutit. Dar, de îndată ce voința răŭ-făcătoruluĭ se manifestă în condițiuni normale, putînd să aducă, *legalmente*, realizarea faptuluĭ, ar fi contrariŭ dreptățeĭ și rațiuneĭ de a face pe culpabil să profite de o circumstanță *materială* care îĭ este streină, cu toate că anihilează voința sa.

Acest mod de a vedea se întemeiază, întîiŭ, pe însăși natura tentativeĭ, la care legea nu exige pentru a o pedepsi ca delict consumat, de cît un început de execuțiune, suspendat saŭ neisbutit, fără a se preocupa de rezultat; al doilea, pe asimilațiunea făcută de lege între delictul tentat și delictul neisbutit: în ambele cazuri e tentativă pedepsibilă, și cu toate acestea delictul neisbutit e aproape în totdeauna un delict imposibil.

§ IV. ***Corp de delict.***

Se numește corp de delict, urmele materiale lăsate de o infracțiune, produsul aceleĭ infracțiuni, lucrurile carĭ aŭ servit saŭ a fost destinate pentru comiterea faptului încriminat saŭ pe carĭ faptul culpabil s'a executat. Art. 37 și 381 c. p. și art. 34 pr. p. arată ce se înțelege prin corp de de delict fără însă a scrie aceste cuvinte.

Ast-fel sunt considerate ca corp al delictuluĭ, armele (puștĭ, revolvere, pistoale, săbiĭ, cuțite, măciucĭ, ciomege, drugĭ de fier, etc.)[1] instrumentele (cleștе, pile, foarfecĭ, dălțĭ, scoabe, etc.), urmele lăsate la fața loculuĭ, încuetorile saŭ lacătele stricate, hainele infractorilor saŭ ale pacienților, cu carĭ se poate stabili natura infracțiuneĭ (pline de sînge, găurite de gloanțe, cuțit saŭ pumnal, etc.), rănile saŭ semnele de violențe găsite pe pacient saŭ pe inculpat, corespondențele carĭ vorbesc despre faptul comis; monedele false, băuturile prefăcute, măsurile false, corpul victimeĭ în caz de omor, etc., etc.

CAPITOLUL IV.

Pluralitatea infractorilor

Violarea legeĭ penale nu este în tot-d'a-una rezultatul *voințeĭ* și *activităței* unuĭ *singur* individ. O infracțiune poate să fie rezultatul forțelor combinate ale maĭ multor agențĭ, — fie prin fapte de *participare directă* la actele pe carĭ legea

---

1) Definiția armeĭ este dată de *art. 91 c. p.* care zice: *„Se socotește arme orĭ-ce unelte, mașine saŭ instrumente înțepătoare, tăetoare, saŭ zdrobitoare, precum: pușca, pistol, lancea, sulița, coasa, topor, bardă, cuțit, ciomag și alte asemenea“, precum revolverele, drugĭ de fer, etc. „Cuțitele de buzunar, foarfecele și bastoanele nu pot fi considerate ca arme de cît atunci cînd se vor fi întrebuințat pentru a lovi, a răni saŭ a omorî“.*

le determină, pe cari le califică și cari constituesc infracțiunea, — fie prin fapte de *participare indirectă* saŭ accesorie, cari aŭ putut preceda, însoți saŭ chiar urma infracțiunea.

După modul de cooperare la comiterea uneĭ infracțiuni, deliquenții sunt clasificați ast-fel: coautori, agenți provocatori, complicĭ și tăinuitori. Această distincțiune are o importanță deosebită din punctul de vedere al responsabilităței penale; legiuitorul prevăzînd pedepse diferite, după cum s'a efectuat cooperarea la comiterea faptului încriminat.

§ I. ***Coautorii.***

Se numesc *coautori*, aceĭ vinovați cari aŭ luat parte împreună și în mod direct la comiterea infracțiuneĭ săvîrșită. Ast-fel, dacă mai mulți indivizi se sfătuesc ca să ucidă pe cine-va și întîlnindu'l cu toții, îĭ împlîntă cuțitele în piept, atunci sunt autorii aceluiași fapt și fie-care în parte se numește coautor.

Codul penal nu face nicĭ o distincțiune din punctul de vedere al penalităței pentru coautori.

§ II. ***Agenți provocatori.*** (Art. 47 c. p.)

Se numesc agenți provocatori aceia cari, prin daruri, promisiuni, amenințări, abuz de autoritate saŭ de putere uneltiri culpabile, vor fi provocat la o infracțiune saŭ vor fi dat instrucțiuni spre a se comite.

Sunt asemenea agenți provocatori aceia cari, prin vreunul din mijloacele enumărate de art. 294 c. p. (prin cuvinte rostite în public, prin scrieri, prin imprimate, prin desemne, prin gravuri, prin embleme, vîndute saŭ expuse spre vînzare; distribuite saŭ afipte în public) vor fi provocat direct la comiterea uneĭ crime saŭ delict.

Agenții provocatori se pedepsesc întocmaĭ ca autorul

infracțiunei — (art. 47 c. p.) — Ei mai iaŭ numele de *autorĭ intelectualĭ* saŭ *autorĭ moralĭ* ai crimei saŭ delictului la care aŭ cooperat.

Pentru ca un individ să poată fi declarat agent provocator, se cere ca el să fi uzat de mijloace ne-permise, anume prevăzute de art. 47 c. p., saŭ ca să atragă saŭ ca să silească comiterea unuĭ fapt penal. De aci urmează, că simplele consiliĭ, îndemnărĭ, nu pot intra în cadrul art. 47.

Să examinăm pe scurt mijloacele de provocațiune prevăzute de acel articol.

1). *Daruri și promisiuni.* Ele trebue să fie anterioare consumăreĭ infracțiuneĭ, pentru a putea fi considerate că aŭ exercitat o influență asupra voințeĭ agentuluĭ.

Fără îndoială, dacă o recompensă a fost promisă *înaintea* executăreĭ infracțiuneĭ și nu se realizează de cît în urmă, ar fi, într'o ast-fel de promisiune, contimporană infracțiuneĭ, un fapt de participare și prin consecință, de complicitate. Dar dacă intervențiunea pe care o presupunem nu se produce de cît în urma săvîrșireĭ complecte a infracțiuneĭ, ea este un fapt distinct, care poate fără îndoială să constitue prin el însuși o infracțiune *sui generis,* dar nu un act de participare la un delict care a luat deja sfîrșit.

2). *Amenințărĭ.* Legea nu arată în ce trebue să consiste amenințările; doctrina însă înțelege prin amenințărĭ, *orĭ-ce făgăduială de a face rău, fie avereĭ fie persoaneĭ celuĭ care ço-mite faptul saŭ uneia dintre persoanele sçumpe agentuluĭ,* — cestiune a căreĭ apreciere depinde de circumstanțe diferite și considerațiunĭ personale. Într'un cuvînt, prin amenințărĭ trebue să se înțeleagă *temerea de un rău cauzată autoruluĭ infracțiuneĭ, temere care a fost una din cauzele determinante ale acțiuneĭ sale.*

Amenințările de asemenea trebue să fi fost făcute înainte de săvîrșirea faptuluĭ.

3). *Abuz de autoritate saŭ de putere.* Acest mod de provocare diferă de simplul mandat și de simplul consiliu criminal, căcĭ nu este un act de provocare, în sensul art. 47,

din acest punct esenţial, că este exercitat asupra unor persoane supuse autorităţeĭ saŭ puterei noastre.

Prin *autoritate* codul penal înţelege, în materie de provocare, puterea, fie de drept, fie de fapt, pe care persoanele private o exercită asupra altor persoane, ca părintele asupra copiluluĭ, stăpînul asupra servitoruluĭ.

Prin *putere*, codul înţelege autoritatea pe care funcţionariĭ civilĭ saŭ militarĭ şi miniştriĭ cultuluĭ, o exercită asupra subordonaţilor lor.

4). *Uneltirĭ culpabile*. Prin aceste cuvinte se înţelege orĭ-ce violenţe, saŭ fraudă, — în fine orĭ-ce mijloc, care are drept scop şi rezultat de a face să se nască în spiritul agentuluĭ o eroare, care devine una din cauzele determinante ale crimeĭ saŭ delictuluĭ. Aceasta e o cestiune de fapt, care se examinează ţinîndu-se seamă de situaţiunea persoanelor şi de circumstanţele care aŭ înconjurat faptul.

In cîte patru cazurile examinate pînă acum, se cere ca mijloacele întrebuinţate să fi determinat pe făptuitor la comiterea infracţiuneĭ; daca ele nu aŭ produs nicĭ un efect, faptul provocăreĭ rămâne nepedepsit în baza art. 47 c. p.

5) *Cuvinte rostite în public, prin strigări, prin vre-un act autentic saŭ public, prin scrieri, imprimate etc.* Aceste mijloace constituesc *provocaţiunea* numită *publică, anonimă saŭ colectivă*, spre deosebire de cele-l'alte 4 d'întîĭ, carĭ constituesc *provocarea individuală*.

Se cere ca provocarea să fi fost făcută prin mijloacele determinate de art. 294 c. p.; să fi fost *directă*, adică să fi avut în vedere un delict determinat şi ca să se poată lega actul autoruluĭ infracţiuneĭ de însăşĭ faptul provocăreĭ.

Acest mod de provocare e foarte periculos, din cauza publicităţeĭ care îl înconjoară; provocatorul se adresează mulţimeĭ şi are maĭ mulţĭ sorţĭ de isbîndă, de cît dacă s'ar fi adresat unor persoane isolate; maĭ mult, o mulţime se lasă maĭ uşor a fi impresionată, se înflăcărează maĭ repede de cît un individ. Pentru aceste motive, legiuitorul pedepseşte pe agenţiĭ provocatorĭ carĭ aŭ uzat de mijloacele prevăzute de art. 294 c. p., chiar atuncĭ cînd provocarea lor nu a fost

urmată de fapte, chiar atunci cînd nu a produs nici un efect, considerînd-o ca un delict deosebit (art. 47 al. 4 c. p.).

6) *Instrucţiuni* asupra modului de a se conduce şi lucra pentru execuţia unei crime sau delict, fără ca aceste instrucţiuni să fi fost însoţite de daruri, promisiuni sau ameninţări — se cere însă ca acela care a dat instrucţiunile, să le fi dat, ştiind că ele au să servească la perpetrarea unui delict determinat, şi în dorinţa de a-i facilita execuţia — spre exemplu, un portar, care stînd de vorbă cu o persoană oare-care, furnisează acesteia un detaliu sau informaţie asupra dispoziţiunei unui apartament, fără a şti că această informaţiune, va servi la comiterea unui furt, nu poate fi considerat ca agent provocator.

§ III. ***Complicitate.***

Complicii sunt aceia cari *cu ştiinţă* şi *voinţă* au ajutat la comiterea unei infracţiuni, într'un mod oare-care, determinat de lege, fără a fi cu toate acestea autorii infracţiunei. Ca să existe complicitate se cer patru condiţiuni:

I) *Un fapt principal pedepsibil* ex.: individul care procură cuiva mijloacele pentru a se omorî, care asistă chiar la actele de execuţie, nu poate fi pedepsit ca complice, de oare-ce sinuciderea nu este un fapt penal şi complicitatea pedepsibilă presupune existenţa unei infracţiuni pedepsibile [1]). Complicitatea poate exista şi în caz de infracţiune încercată sau neisbutită; dar tentativa de complicitate rămîne nepedepsită.

II) *Un fapt principal calificat crimă sau delict.* Legea nu pedepseşte complicitatea la contravenţii, afară de cazul prevăzut de art. 393 al. 8 c. p.

III) *Un fapt de complicitate în chipul determinat de lege* (art. 47, 50 şi 52 c. p.).

1) Această soluţiune nu este însă generalmente admisă. Astfel, d. St. Stătescu, Procuror la Inalta Curte de Casaţie şi Justiţie, crede, dinpotrivă, că complicitatea la sinucidere ar trebui pedepsită (vezi expunerea mai largă a cestiunei: Partea III: *Sinuciderea*).

IV) *Acordul de voință.* Trebue ca agentul să fi cunoscut criminalitatea actului la care s'a asociat și să fi voit să'l ajute, de óre-ce participațiunea nu implică în tot-d'auna cunoștința criminală; de ex.: procurarea mijloacelor de execuție, ajutorul saŭ asistența. Codul penal, prin art. 50 și 52, distinge 3 fapte constitutive de complicitate: 1) faptul de a fi procurat mijloacele materiale care aŭ servit la executare, 2) asistență în faptele secundare carĭ aŭ preparat, însoțit saŭ facilitat infracțiunea, 3) găzduirea saŭ scăparea orĭ-căror persoane carĭ aŭ luat parte la infracțiune. Complicitatea poate avea loc prin fapte positive de cooperare (complicitatea prevăzută de codul penal) și prin fapte negative de reticență, adică păstrîndu-se tăcerea asupra uneĭ crime saŭ delict ce are să se comită de o altă persoană, saŭ nedenunțîndu-l autorităței, și a lăsa să se consume. Acest fel de complicitate nu se pedepsește. De asemenea nu se pedepsește *complicitatea negativă prin conivență* ex.: cine-va pentru a favoriza perpetrarea unuĭ delict, nu l'a prevenit saŭ nu l'a oprit în execuție.

Din punctul de vedere al timpuluĭ cînd se produce, avem maĭ multe felurĭ de complicitate:

a) Complicitate *antecedentă* (anterioară comitereĭ infracțiuneĭ); b) *concomitentă* (care are loc în momentul comitereĭ infracțiuneĭ) și c) *subsequentă* (care se petrece după ce infracțiunea a luat sfîrșit).

a) Complicitatea prin fapte anterioare execuțiuneĭ infracțiuneĭ.

Procurarea de arme, instrumente, saŭ alte mijloace carĭ aŭ servit la comiterea faptuluĭ (art. 50 al. I); acest caz de complicitate, trebue rezolvat prin 2 cestiunĭ de fapt: a se ști dacă mijloacele procurate aŭ servit într'un mod real la perpetrarea crimeĭ saŭ delictuluĭ, dacă acela care le-a procurat avea intențiunea de a le face să servească.

De alt-fel, legea zice, *orĭ-ce alte mijloace*, şi prin consecinţă e pur enunciativă.

b) Complicitatea prin fapte carĭ se produc in acelaş timp cu acelea carĭ constituesc delictul.

Legea clasează încă printre complicĭ: *pe aceia carĭ cu bună-voinţă, vor fi ajutat pe autorul saŭ pe autoriĭ acţiuneĭ în faptele carĭ aŭ pregătit-o saŭ aŭ înlesnit-o, saŭ în acelea carĭ aŭ săvîrşit'o*, adică îndivizii carĭ, fie înainte, fie în timpul execuţiuneĭ infracţiuneĭ, şi în vederea infracţiuneĭ, aŭ ajutat saŭ asistat pe autoriĭ delictuluĭ şi chiar atuncĭ cînd participaţiunea lor a fost ast-fel, în cît fără asistenţa lor, delictul nu s'ar fi putut comite (art. 50 al. 2, combinat cu art. 51 c. p.).

Se cere ca complicitatea să se fi efectuat cu bună ştiinţă, adică ca cel care a ajutat să fi ştiut că concură la comiterea uneĭ crime saŭ delict. De unde rezultă, că ajutorul care s'ar da fără această cunoştinţă nu constitue o complicitate. Ast-fel, cine-va lasă deschisă uşa stăpînuluĭ saŭ amiculuĭ săŭ, pe care trebuia s'o închidă cu cheia; niştе răŭ-făcătorĭ se introduc înăuntru şi fură saŭ omoară: dacă nu era uşa deschisă, de sigur că nu le-ar fi fost posibil să se introducă în casă şi ast-fel crima saŭ delictul nu s'ar fi comis. Cel care a lăsat deschisă uşa nu poate fi însă considerat ca complice, de cît atuncĭ cînd s'ar stabili că a făcut aceasta cu intenţiunea de a înlesni făcătorilor de rele accesul în locuinţă. De asemenea cînd un servitor saŭ cunoscut dă detaliĭ asupra interioruluĭ unuĭ apartament, în ce priveşte locurile unde se găsesc baniĭ saŭ alte lucrurĭ de valoare şi înlesneşte ast-fel hoţilor comiterea unuĭ furt. Dacă el va fi dat acele relaţiunĭ ştiind că vor facilita săvîrşirea furtuluĭ, negreşit că va putea fi urmărit ca complice; din contra, dacă a dat acele informaţiunĭ din naivitate saŭ din alte cauze, carĭ exclud cunoştinţa că lămuririle sale vor înlesni comiterea uneĭ infracţiunĭ, atuncĭ nu poate fi privit ca complice.

c) **Complicitatea prin fapte posterioare perpetrărei delictuluĭ, este:**

I) *Găzduirea.* art. 52 c. p.—„Aceia carĭ, cunoscînd culpabila purtare a făcătorilor de rele în uneltire de tîlhării saŭ de silniciĭ în contra siguranţeĭ Statuluĭ, a liniştei obşteştĭ, a persoanelor saŭ a proprietăţilor, sunt deprinşĭ a le da maĭ tot-d'a-una găsduire, loc de scăpare orĭ de întîlnire se vor pedepsi ca complicĭ aĭ acelor făcătorĭ de rele".

II) *Cazul prevăzut de art. 50 al. 3 c. p.*—„Aceia carĭ vor fi contribuit, în cunoştinţă de cauză, la vînzarea saŭ numaĭ la distribuirea orĭ expunerea uneĭ scrierĭ, unuĭ imprimat, unuĭ desemn saŭ uneĭ gravure, carĭ nu vor arăta lămurit numele şi domiciliul adevărat al autoruluĭ, girantuluĭ, editoruluĭ, cînd scrierea, imprimatul, desemnul saŭ gravura conţin crimă saŭ delict.

„Persoanele de maĭ sus sunt scutite de orĭ-ce pedeapsă: 1) Dacă vor arăta pe adevăratul individ de la care ţin scrierea, imprimatul, desemnul saŭ gravura. 2) Dacă vor arăta pe adevăraţiĭ autorĭ, giranţĭ şi editorĭ".

I) Pentru existenţa complicităţeĭ prin găzduire se cer următoarele condiţiunĭ: 1) Ca găzduitorul să fi cunoscut conduita criminală a răŭ făcătorilor pe carĭ ĭ-a primit; simplele bănuelĭ nu vor fi suficiente. 2) Ca găzduitorul să fi procurat, voluntar, răŭ-făcătorilor adăpost, locuinţă saŭ loc de întîlnire. 3) Ca găzduirea, locul de scăpare saŭ de întîlnire să fi fost procurate într'un mod obişnuit; obişnuinţa trebue să resulte din reiteraţiunea saŭ permanenţa acestor acte. Găzduitorul care s'a mărginit a furniza alimente, nu este culpabil de cît atunci cînd a deschis totodată un loc de retragere saŭ întîlnire răŭ-făcătorilor. Este însă indiferent dacă găzduirea s'a acordat uneĭ singure persoane saŭ maĭ multora, cum şi faptul că găzduirea s'a dat saŭ nu aceleiaşĭ persoane.

S'a pus cestiunea, dacă art. 52 c. p. se aplică numaĭ stăpînuluĭ caseĭ unde sunt primiţĭ răŭ-făcătorĭĭ, saŭ şi per-

soanelor aflate sub dependența lui. Trebuesc distinse două cazuri: a) sau că azilul a fost dat direct de stăpînul casei și atunci persoanele puse sub dependența sa nu sunt responsabile; b) sau că oamenii casei sunt aceia cari, fără știrea stăpînului, au procurat găzduirea, locul de scăpare sau întîlnire și în acest caz sunt culpabili de complicitate.

Obicinuita găzduire a făcătorilor de rele, coprinsă în art. 52 c. p., nu trebue confundată cu găzduirea rău-făcătorilor, prevăzută de art. 89 c. p., care constitue un delict special, pentru existența căruia nu se cere condițiunea obișnuinței.

De asemenea, faptul prevăzut de art. 52 c. p., nu trebue confundat cu delictul de ascundere sau de mijlocire de ascundere a persoanelor săvîrșitoare de crime, delict prevăzut de art. 196 c. p., în următoarea coprindere: „Dacă scăparea, prin spargere ori cu mijloace silnice s'a înlesnit prin dare de arme, paznicul și conducătorul, cari se vor fi împărtășit la aceasta, se vor pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit".

Complicii se pedepsesc cu un grad mai jos de cît autorii principali ai infracțiunei (art. 48 combinat cu art. 52 c. p). Excepțiune: 1) în cazul prevăzut de art. 19 din legea comptabilității Statului, care consideră pe ordonatori ca complici ai comptabilului, dar îi pedepsesc cu aceiași pedeapsă; 2) în cazul art. 51 c. p., care prevede, că complicii se vor pedepsi ca și autorii principali, cînd cooperațiunea lor a fost ast-fel, în cît fără ea delictul nu s'ar fi comis.

§ IV. ***Tăinuirea.***

Tăinuitorii sunt aceia cari, cu știință, vor cumpăra, vor primi în schimb sau dar, vor lua ca să neguțătorească, să desființeze ori să prefacă, ori să primească drept plată sau zălog, sau pentru a le ascunde, lucruri sau bani provenite din vr'o crimă sau delict. (art. 53 c. p).

In accepțiunea gramaticală a cuvîntului, *a tăinui* un lucru

însemnează a'l *ascunde*, dar în accepțiunea juridică a art. 53 c. p. semnifică a'l *deține*, știind că a fost deturnat.

Existența tăinuireĭ este dar subordonată la 2 condițiuni, carĭ țin, fie de materialitatea, fie de moralitatea actuluĭ:

1) Tăinuirea cere maĭ întâiŭ *faptul chiar al deținereĭ.*

Puțin interesează cu ce titlu se dețin lucrurile, dacă deținerea este saŭ nu actuală, saŭ dacă tăinuitorul a tras saŭ nu un profit din obiectele pe carĭ le-a primit. Acela care, fără a și le apropria, le păstrează numaĭ în depozit, se face culpabil de tăinuire, ca și acela care le-a primit cu titlu de plată, gaj, amanet, schimb, donațiune, etc. Este de o potrivă culpabil de tăinuire, cel care nu maĭ are lucrul în mînă, fie pentru că l'a întrebuințat, fie că l'a trecut altuia, etc.

De asemenea *nu este neçesar ca tăinuirea să aibă drept obiect tot produsul crimeĭ saŭ delictuluĭ:* e suficient să fie aplicată la o parte din lucrurile luate saŭ obținute prin crimă saŭ delict. Rezultă de aci că, acelaș individ poate fi urmărit succesiv pentru maĭ multe tăinuirĭ privitoare la aceiașĭ crimă saŭ delict, și că respingerea uneĭ prime urmăririĭ nu se opune la admiterea secundeĭ urmăririĭ (Cas. fr).

Este iarășĭ indiferent dacă obiectele aŭ fost luate de la însăși autorul infracțiuneĭ saŭ de la un terțiŭ.

2) Tăinuirea cere încă ca inculpatul să fi lucrat *cu știință*, adică să fi știut că lucrul provine dintr'o crimă saŭ delict și să'l fi primit într'un mod voluntar.

Această cunoștință nu e nevoe să fi existat chiar în momentul cînd lucrul a intrat în mîinile inculpatuluĭ; căcĭ, deși există o regulă generală de drept, după care caracterul posesiuneĭ se apreciază din ziua cînd posesiunea a început, totușĭ, în legislațiunea noastră, această regulă nu este aplicabilă deținereĭ tăinuitoruluĭ, de oare-ce în codul penal romîn nu există distincțiunea pe care o face codul penal francez, prin art. 63, care prevede că tăinuitorul nu e responsabil, în oare-carĭ cazurĭ, de circumstanțele agravante ale infracțiuneĭ de cît dacă a avut cunoștința „în momentul tăinuireĭ". Se poate dar urmări, ca tăinuitor, acela care ar fi păstrat lucrul, după ce a aflat origina luĭ criminală. Puțin importă

dacă tăinuitorul nu știa prin ce anume crima sau delict obiectele au trecut în mîinile autorului infracțiunei.

Rudele de sus și de jos, bărbatul și femeia, frații și surorile nu se socotesc tăinuitori (art. 53 c. p., al. ultim).

Tăinuitorii se pedepsesc cu închisoare corecțională pînă la 2 ani (art. 54 c. p.); iar în cazul cînd tăinuirea poartă asupra unor lucruri molipsite, pedeapsa este de 2 ani închisoare corecțională (art. 55 c. p).

Tăinuirea nu trebue confundată cu delictul de ascundere de cadavre, prevăzut și pedepsit de art. 285 c. p. în următoarea coprindere: „Ori-care va ascunde cadavrul unei persoane omorîte, ori moarte. în urmare de loviri sau răniri, se va pedepsi cu închisoarea de la șase luni pînă la doi ani, fără a fi apărat cu aceasta de alte pedepse mai mari, de va fi participat la acea crimă. Iar dacă ascunderea se va fi făcut cu în parte-și folos, atunci se va pedepsi cu închisoarea de la un an la doi ani (p. Fr. 359)".

CAPITOLUL V

Pluralitatea infracțiunilor

Se poate întîmpla ca un individ să fie culpabil de mai multe infracțiuni în trei ipoteze distincte: 1) Individul, care a comis oare-cari infracțiuni, nu e prins și judecat de cît după ce are pasivul încărcat. 2) A fost judecat și condamnat și în timpul cînd își face pedeapsa, comite o altă infracțiune. 3) A fost condamnat pentru o infracțiune și-a executat pedeapsa, în urmă însă comite o nouă infracțiune. Să examinăm diferitele ipoteze:

§ I. *Concurs sau cumul de infracțiuni*

Este concurs sau cumul de infracțiuni cînd același agent s'a făcut culpabil de mai multe infracțiuni, mai înainte de a fi fost condamnat pentru vre una din ele. Aceste infrac-

țiuni pot să fie deferite în acelaș timp justiției penale, sau să facă obiectul unor urmăriri distincte și succesive. Dar, oricare ar fi forma în care se prezintă în practică concursul de infracțiuni, două condițiuni sunt necesare pentru ca el să existe:

a) Trebue ca aceeași persoană să fi comis cel puțin două infracțiuni. In această privință concursul de infracțiuni este distinct, fie de ipoteza unui delict unic, de natură a se prelungi în timp (delict *succesiv* sau *continuu*) cum e de pildă portul de decorațiuni fără drept, vînzarea cu măsuri false, sechestrarea ilegală, fie de aceea a unui delict de o potrivă *unic*, dar constituit prin reiterațiunea actelor cari, considerate în mod izolat, nu au atîta gravitate pentru a merita o pedeapsă (delict *colectiv* sau de *obiceiu* de ex.: favorizarea sau înlesnirea în *mod obișnuit* a corupțiunei minorilor; găzduirea în mod obișnuit a făcătorilor de rele,—fie în sfîrșit de ipoteza unui *delict colectiv prin urmarea unității scopului:* delictul de lovire, cînd agresorul a aplicat de ex.: zece lovituri una după alta.

b) Trebue iarăși ca agentul să nu fi fost definitiv condamnat pentru vre-una din infracțiuni în momentul cînd comite pe cea-l'altă. Prin aceasta concursul de infracțiuni diferă de recidivă. In cazul de concurs, există pluralitate de delicte de pedepsit; la recidivă numai unul.

Concursul de infracțiuni se poate prezenta sub două forme diferite: 1) agentul a săvîrșit *mai multe acte*, constituind fie-care separat și distinct un delict, de ex.: un furt un omor, etc., *(concursul real, formal sau material)*. 2) agentul a comis *un fapt unic*, care constitue de odată mai multe delicte, de ex.: cu ajutorul unui fals titlu de creanță, individul face să i se plătească o sumă de bani, ceea-ce constitue un fals și o escrocherie *(cumul ideal sau intelectual)*.

Constatarea cumulului de infracțiuni are o importanță capitală din punctul de vedere al penalității.

In legislațiunea noastră în caz de cumul de infracțiuni, pedeapsa se regulează în modul următor. In ce privește crimele și delictele art. 40 c. p. zice: „Cînd inculpatul se va fi dat în judecată, pentru mai multe crime sau delicte,

se va aplica numai osînda cea mai grea, dacă acele crime saŭ delicte vor fi de deosebite naturi şi supuse la osebite pedepse. (Sistemul: *major poena minorem absorbit, n. a.)*; iar de vor fi de aceiaşi natură şi supuse la aceleaşi pedepse, judecata va hotărî maximum pedepsei." *(Sistemul rezultanteĭ agravante)*. Art. 234 c. p. stabileşte însă o excepţiune (vezi şi art. 388 pr. pen.).

In ce priveşte contravenţiunile nu avem nici un text care să rezolve modul de cumulare, dar Casaţia franceză în secţiuni unite, la 7 Iunie 1842, conform cu conclusiunile procurorului general Dupin, a stabilit că la contravenţii să se aplice sistemul adiţionăreĭ pedepselor. *(Cumulul pedepselor)*.

§ II) *Autorul unei infracţiuni, condamnat irevocabil pentru această infracţiune, fuge din ocnă saŭ închisoare, unde îşi făcea pedeapsa şi comite un noŭ delict saŭ crimă, saŭ, pe cînd îşi făcea osînda, săvîrşeşte o altă infracţiune.*

In această ipoteză se aplică *art. 44 c. p.* în următoarea coprindere: „*Acela care, fugind din munca ocneĭ, saŭ dintr'o casă de închisoare criminală saŭ corecţională, saŭ în timpul cît suferă una din aceste pedepse, va comite o a doua crimă saŭ delict, se va pedepsi după chipul următor:*

1. Dacă pedeapsa ce legea hotărăşte pentru a doua faptă este maĭ grea de cît cea dintîiŭ, atunci se va aplica maximum pedepseĭ hotărîtă de lege pentru cea din urmă faptă.

2. Dacă pedeapsa fapteĭ a doua este maĭ uşoară de cît cea d'întîi, atunci inculpatul îşi va împlini pedeapsa cea dintîiŭ fără alt adaos. Insă cînd, scăzîndu-se timpul ce maĭ rămîne pînă la împlinirea pedepseĭ întîi, din timpul ce legea hotărăşte pentru pedeapsa a doua, va rămînea un prisos de timp, atunci condamnatul, după ce va eşi din cea dintîiŭ închisoare, va împlini şi acest rest în cea d'a doua închişoare" (c. p. 41, 42, 43, 45, 178, 195).

Legea nu prevede cazul cînd pedeapsa pentru faptul al doilea e tot așa de grea ca și pentru primul.

In spiritul legiuitorului se va aplica însă maximul, căci, pedeapsa cea mai grea ce dă cumulul pedepselor de aceiași gravitate, e maximul acestor pedepse (art. 40 c. p.); aceasta cu atît mai mult, cu cît în caz de cumul, societatea a fost neglijentă, iar în cazul ce examinăm nu e cîtuși de puțin vinovată, căci l-a pedepsit la timp.

§ III. ***Recidiva.***

Recidiva se numește starea unui individ, care după ce a fost condamnat definitiv și irevocabil pentru o infracțiune și a îndeplinit pedeapsa, comite în urmă o nouă infracțiune (art. 41, 42 și 43 c. p.).

Constatarea recidivei prezintă un interes deosebit din punctul de vedere al pedepsei.

Condițiunile generale pentru existența recidivei sunt:

A. *O condamnare anterioară*: a) *irevocabilă*[1]); b) *pronunțată de autoritățile romîne*, căci legea nu prevede recidivă pentru infracțiuni comise în streinătate; c) această condamnare să fie *executată de infractor*, de unde urmează că prescripția și grațierea împiedică recidiva.

Din principiul irevocabilității, rezultă că nu poate fi recidivă, atunci cînd avem o *condamnare prin contumacie*, cît timp pedeapsa nu e încă prescrisă, căci, asemenea condamnări se desființează prin prezentarea condamnatului înaintea Curții cu juri;—o *condamnare în lipsă*, cîtă vreme se poate ataca pe calea opoziției;— o *condamnare susceptibilă de apel și recurs în casație*, căci suspendă execuția în materie penală.

B. *O infracțiune posterioară acestei condamnări*: a) *Independentă de prima condamnare*; astfel, o evadare nu atrage pedeapsa recidivei, căci se conbină cu condamnarea care a pus

1) Această condamnare trebue să fie de cel puțin 6 luni cînd e vorba de delicte (art. 46 c. p.).

pe recidivist sub lovitura stărei sale; nu e un delict nou ci un act de neexecutare. b) *De aceeaşi natură cu infracţiunea anterioară:* intenţională sau neintenţională.

Nu e recidivă de la contravenţie la crimă sau delict şi vice-versa.

In materie de recidivă poate să existe 3 combinaţii: 1) Recidivă de la crimă la crimă (pedeapsă cu un grad mai mare: art. 41 c. p.); 2) De la crimă la delict (maximul pedepsei pentru delict, pedeapsă care se poate îndoi cînd osînda e chiar acel maxim (art. 42 c. p.); 3) De la delict la delict (maximul pedepsei pentru delict (art. 43 c. p.).

De la delict la crimă nu e recidivă. Recidiva de la contravenţie la contravenţie e regulată de art. 397 c. p. (Vezi partea III a lucrărei: *Contravenţii de poliţie*).

CAPITOLUL VI

Circumstanţe accidentale comiterei infracţiunilor.

O infracţiune oare-care, poate să fie înconjurată la comiterea ei, de diferite circumstanţe accidentale, de natură a mări sau micşora culpabilitatea agentului incriminat (circumstanţe agravante şi circumstanţe atenuante), cari prezintă prin urmare o importanţă însemnată din punctul de vedere al penalităţei şi pe cari oficerul de poliţie judiciară trebue să le releveze cu îngrijire în actele pe cari le dresează.

Să cercetăm pe rînd fie-care din aceste circumstanţe.

§ I. *Circumstanţe agravante.*

Un fapt calificat infracţiune de legea penală, poate fi însoţit de circumstanţe cari agravează fie criminalitatea acţiunei, fie culpabilitatea agentului şi are influenţă asupra pedepsei.

Circumstanțele agravante sunt de două feluri: *judiciare*, lăsate la aprecierea judecătorului și *legale*, prevăzute și definite în mod special de lege.

Circumstanțe agravante legale.

Circumstanțele agravante legale sunt:

I) **Anterioare comitereĭ infracțiuneĭ** (relative la prepararea eĭ): *premeditarea* la omor și atacurĭ urmate contra funcționarilor, loviriĭ, răniriĭ (art. 226, 227, 232, 187, 238 al. ult., 239 al. ult. c. p.); *pîndirea* la omor și atacurĭ urmate contra funcționarilor (art. 226, 228, 187, 238 al. ult., 239 ult. al. c. p.);

II) **Concomitente comitereĭ infracțiuneĭ** (relative la execuțiunea eĭ); ele sunt foarte numeroase și aŭ drept rațiune:

a) *Cauza* infracțiuneĭ ex.: certificat medical contrar adevărului, *eliberat pentru banĭ;* pedeapsa e maĭ mare de cît în cazul cînd a fost dat fără banĭ (art. 137 al. 2 c. p.); martor mincinos *mituit*, idem (art. 291 c. p.). Vezĭ și articolul 283 (Răpire de minorĭ prin *violență* saŭ *amăgiriĭ*) și 285 al. 2 c. p. (ascundere de cadavre cu scop de a *împărtăși falș*).

b) *Persoana:* 1) *Persoana agentuluĭ:* calitatea luĭ de funcționar în exercițiul funcțiuneĭ, institutor, servitor, preot, (la siluire, atentat la pudoare; art. 265 c. p.); de agent al forțeĭ publice, în caz de violare a scrutinuluĭ în materie electorală (art. 131 legea electorală); calitatea de medic, chirurg, moașe, la avort (art. 246 al. 3 c. p.); 2) *Persoana victimeĭ:* calitatea eĭ de funcționar al statuluĭ; faptul că era un copil saŭ un nebun, la furt (art. 310 al. V c. p.); etatea victimeĭ este ținută în seamă pentru agravarea pedepseĭ la răpire și viol (vîrsta maĭ mică de 15 anĭ, art. 246 c. p. și 265 al. 2 c. p.) etc.;

c) *Relațiunile dintre agent și victimă:* loviriĭ și răniriĭ comise contra părinților saŭ altor ascendenți legitimĭ (art. 243 c. p.); lepădarea de copiĭ de către tutorĭ, părinți saŭ îngrijitoriĭ lor (art. 277 c. p.); pruncuciderea, părintuciderea (art. 232

c. p.); furt de la stăpîn sau patron (art. 309 al. 3 c. p.); furt de la călători (birtaș, hotelier, cîrciumar, (art. 309 al. 4 c. p.); coruperea sau aţîţarea la desfrîu a tinerilor de către mamă, tată, epitropi etc. (art. 267 al. 2 c. p.); arestarea ilegală comisă asupra unui ascendent legitim sau natural (art. 273 al. 3);

d) *Locul comitereĭ infracţiuneĭ:* Ex.: insulte şi atacuri contra membrilor Corpurilor legiuitoare, în localul adunăreĭ sau în curtea ei (art. 189 c. p.); furt de vite sau unelte de agricultură aflate pe cîmpuri, de stupi de albine, de pînzeturi întinse în locuri determinate pentru uscare (pentru-că lucrurile aflate pe cîmp sunt mai greŭ de păzit, (art. 309 al. 1 c. p.); furt de lemne din pădure, furt de bucate după cîmp, furt de fructe din livezi; furt din locuri consacrate unui cult, furt în casă locuită (art. 309 al. 2 şi 310 al. 1 c. p.); tîlhăria pe drumuri sau pieţe publice (art. 318 al. 3 c. p.).

e) *Timpul comitereĭ infracţiuneĭ:* Furt noaptea, căci furtul e mai lesnicios noaptea (art. 309 al. 5 c. p.). Se considera noapte atunci cînd întunericul poate să protejeze pe hoţ; furt în timp de incendiŭ, inundaţii (art. 309 al. 6 c. p.).

f) *Calitatea infracţiuneĭ.* 1) *Pluralitatea infractorilor,* căci ei fiind mai mulţi se pot îndemna şi comite înfracţiuni mai grave. Ex.: rebeliunea, dacă sunt mai mult de 20 indivizi (art. 171 c. p.); furtul în casă locuită, comis de două sau mai multe persoane (art. 309 al. 5 c. p.); furtul comis de 2 sau mai mulţi complici asociaţi pentru săvîrşirea de tîlhării sau furturi (art. 310 al. 2 No. II); crime şi delicte contra siguranţeĭ statului comise de mai multe persoane adunate în cete (art. 87 c. p.); 2) *Efracţiunea* (art. 310 al. 2 şi 220 c. p.); 3) *Escaladarea* (art. 310 al. 2 c. p.); 4) *Cheĭ mincinoase* (art. 310 al. 3 c. p.); 5) *Arma* (art. 90, 91, 171, 223, 310 al. 1 No. II şi 318 al. 1 c. p.), căci, la cea mai mică rezistenţă, arma ar putea fi întrebuinţată şi spaima e mai mare.

g) *Pluralitatea infracţiuneĭ:* numărul zilelor de închisoare la arestarea ilegală (art. 273 al. 2 c. p. şi art. 234 c. p.); recidiva.

III) **Circumstanţe agravante posterioare infracţiuneĭ** (re-

lative la urmările infracțiunei). Punerea în mișcare a forței publice de către persoanele cari dispun de ea, cînd această punere în mișcare a avut urmări (art. 84 al. 2 c. p.); atacurile contra funcționarilor sau agenților administrativi sau judecătorești, urmate de răniri, boale sau moarte în termen de 40 zile (art. 186 c. p.); răniri sau loviri cari au causat moarte sau incapacitate de lucru și infirmități (art 239 c. p.); lepădare care a causat moartea mameĭ (art. 246 c. p.); duel urmat de moarte (art. 259 c. p.); mărturia mincinoasă, care a determinat o condamnare la munca silnică pe timp mărginit sau pentru toată viața (art. 287 c. p.); tîlhării prin casne, răniri, schilodiri, cari au cauzat incapacitate de lucru sau moarte (art. 319 și 320 c. p.); bătăi, violențe cari au produs o incapacitate de lucru, infirmitate sau moarte (art. 240 și 241 c. p.).

§ II. ***Circumstanțe atenuante.***

Cauzele de atenuare a pedepselor sunt determinate, unele de lege: *scuze*,—ele influențează asupra culpabilității absolute; altele de judecător:—*circumstanțe atenuante propriŭ zise*, cari influențează asupra culpabilității relative; ele sunt ilimitate și indefinite (art. 60 c. p.). Avem dar circumstanțe *atenuante legale* (scuze) și *judiciare*.

I) Circumstanțe atenuante legale. (Scuze).

Scuza, în sensul ordinar al cuvîntului e o circumstanță care diminuează criminalitatea faptului sau culpabilitatea autorului, fără a o face să dispară. In sensul legal, scuzele sunt fapte de natură a atenua sau a suprima pedeapsa.

Din punctul de vedere al efectelor, scuzele sunt: a) *Absolutorii* sau *peremptorii*, cele cari asigură impunitatea unuĭ individ, juridicește declarat culpabil de o infracțiune; b) *Simplu atenuante*, cari diminuînd culpabilitatea micșorează pedeapsa și sunt prevăzute special de lege, spre diferență de circumstanțele atenuante propriŭ zise.

Scuzele mai sunt *generale* saŭ *speciale*, dupa cum se aplică la toate infracțiunile saŭ numai la unele.

A) **Scuze atenuante speciale.**

Intre scuzele atenuante speciale se pot clasa:

1) *Scuza prevăzutŭ de art. 274 c. p.*, relativ la eliberarea de persoane secfestrate înainte de a 10 zi a secfestrarei.

2) *Provocarea* (art. 250, 254 c. p.) Provocarea, spre diferență de agresiune, care legitimează actele de apărare, nu pune pe preveniți în pericol de a-și pierde viața, dar prin iritarea pe care o cauzează celuĭ care a fost provocat, întunecă inteligența și ridică în parte libertatea. Se cere însa, neapărat, să nu fi trecut un interval mare de timp, care să permită reflexiuneĭ să ia locul mînieĭ și răsbunărei.

Provocarea ca scuză nu se admite de cît la *omor, răniri, loviri,* (art. 250 c. p.). Violențele de carĭ vorbește articolul, trebue să fie *fizice:* amenințărĭ cu armă apropiată de corp, nu prin insulte și înjurĭi; *să fie exercitate contra persoanelor*, fie contra persoaneĭ care a comis infracțiunea, fie contra alteia, legea nu distinge; *să fie grave*, adică de natură a produce impresie asupra spiritului provocatului, și trebuesc cercetate de fapt, după caracterul și situația persoanelor; *să fie injuste* (sunt juste violențele exercitate de agenți în arestarea unuĭ individ care se opune și violențele agenților carĭ risipesc o adunare).

Există o dublă excepție la regula care admite scuza provocăreĭ, în caz de violențe contra persoanelor: la paricid (art. 252 c. p.) și omor între soți, afară numaĭ dacă viața nu a fost pusă în pericol în momentul chiar cînd a avut loc omorul; nu se vizează aci lovirile saŭ rănirile (art. 253 c. p.).

3) Omorul, lovirile saŭ rănirile maĭ sunt scuzabile, dacă aŭ fost comise respingîndu-se ziua escaladarea saŭ efracția porților și intrărilor uneĭ case locuite saŭ dependințelor (art. 251 c. p.).

B) **Scuze absolutoriĭ speciale.**

Scuze absolutoriĭ speciale sunt numeroase. Vom enumăra pe cele maĭ importante:

1) Scuza prevăzută de art. 114 c. p., relativ la emiterea

de monedă falsă de către o persoană care a primit-o drept bună; 2) Art. 174 de la rebeliune; 3) Denunțarea la comploturi (art. 92 c. p.); 4) Denunțarea la plăsmuirea de monede (art. 116 c. p.); 5) Relațiunile de rudenie și alianță între agent și persoanele în favoarea sau contra cărora s'a comis infracțiunea, — la ascunderea criminalilor; în casul prevăzut de art. 197 c. p.; la furturi (art. 307); 6) Ordinul superiorilor, la atentatele contra libertățeĭ (art. 99 al. 2 c. p.); sau la abuz de autoritate contra lucruluĭ public (art. 159 c. p.); se cere însă ca criminalitatea ordinuluĭ să nu fie evidentă, și ca agentul să-l fi putut crede legitim; 6) Adulterul comis în casa conjugală, în cas de omor între soți (art. 253 c. p.); 7) *Ordinul legeĭ* și autorităței legitime în caz de omor, răniri și loviri (art. 255 c. p.); 8) *Legitima apărare*, în caz de omor, loviri și răniri.

Apărarea este legitimă, atunci cînd cineva voește să respingă un atac material, actual și injust, în contra persoaneĭ sale sau a altuia.

Se socotește ca legitimă apărare și casul cînd agentul, sub imperiul turburăreĭ, temereĭ sau teroareĭ, a trecut peste marginile apărăreĭ (art. 58 c. p.).

Elementele constitutive. 1) Pericolul de care este amenințat agentul trebue să fie *grav*, *injust* și *actual*.

Gravitatea pericoluluĭ rezultă din ireparabilitatea răuluĭ de care este amenințată viața, integritatea corporală, libertatea sau pudoarea persoaneĭ, printr'un atac *actual*, adică început și iminent.

Dacă răul este reparabil alt-fel de cît prin acte de apărare, aceste acte încetează de a fi legitime; ast-fel, o palmă, injuriile, nu pot autoriza întrebuințarea forțeĭ; apărarea violentă a proprietățeĭ nu este legitimă; de asemenea, ori de cîte ori agresiunea este legală, adică are drept autor un agent al forțeĭ publice, lucrînd în exercițiul regulat al funcțiuneĭ, apărarea nu e legitimă, căci, rezistența cu violențe și căĭ de fapt constitue deja, prin ea însăși, un delict special (rebeliune, art. 170 c. p.).

Limitele legitimeĭ apărări sunt fixate de necesitate, adică

agentul să nu aibă alte mijloace de apărare (forța publică), de cît violența, care nu trebue să depășască limitele necesității, adică un rău mai mare de cît cel *indispensabil* pentru ca dreptul său să fie salvgardat. Prin urmare, dacă persoana atacată putea să se apere, alt-fel de cît ridicînd viața agresorului, spre exemplu, închizîndu-l, luîndu-i armele, omuciderea nu va fi legitimă pentru-că nu este indispensabilă.

După ce stabilește regula generală, codul penal, prin art. 257, prevede 3 cazuri, pe cari le consideră ca intrînd în legitima apărare, la omor:

1) Cînd omuciderea s'a săvîrșit respingînd *noaptea* escaladarea sau infracțiunea îngrădirilor, zidurilor sau intrărilor unei case locuite, sau a unui apartament locuit sau a dependințelor acestora.

2) Dacă fapta s'a săvîrșit apărîndu-se cine-va în contra autorilor de furtișaguri sau de jefuire, executate cu violență.

3) Dacă omuciderea, rănirile sau lovirile, comise de o femee, vor fi provocate imediat de o siluire exercitată asupra persoanei sale.

In aceste ipoteze, legea prezumă existența condițiunilor de legitimă apărare, inculpatul nu are nevoe să probeze acele condițiuni.

Dreptul de legitimă apărare poate exista și cînd dreptul de a pedepsi nu există, ex.: cel atacat de un nebun, de un copil are dreptul de a se apăra, deși societatea nu are dreptul de a-i pedepsi, căci apărarea nu e pedeapsă ci *protecție*, care e legitimă ori-care ar fi agresiunea, dacă e făcută fără drept. In casurile enumărate în paragraful 2 (fapte justificative), legea nu face excepțiune nici pentru paricid, nici pentru omorul între soți, ca în ipotezele de scuză.

C) **Scuză atenuantă generală.** Scuză atenuantă generală este: *Minoritatea de 15 ani.* (Art. 63 c. p.).

D) **Scuzele absolutorii generale.**

Scuzele absolutorii generale sunt:

1) *Minoritatea* pînă la vîrsta de 8 ani (art. 61 c. p.) și

de la 8 la 15 ani, dacă inculpatul nu a lucrat cu pricepere (art. 62 c. p.).

2) *Nebunia* (art. 57 c. p.) Este de regulă, că intenţiunea culpabilă trebue să însoţească ori-ce fapt incriminat, pentru a-l face pasibil de pedeapsa prevăzută de cod; ast-fel, omul atins de demenţă, care prin urmare nu are conştiinţa actelor sale, nu poate fi responsabil de urmările penale ale faptelor calificate crime saŭ delicte, pe care le-a executat. Şi acest principiŭ se aplică, fie că e vorba de o alteraţiune complectă şi continuă a facultăţilor intelectuale, fie că alienaţia e momentană saŭ parţială, din moment ce există în timpul acţiuneĭ.

De alt-fel, cum apreciaţiunea stăreĭ mintale a unuĭ făptuitor aparţine judecătoruluĭ de instrucţie, oficerul de poliţie judiciară şi auxiliariĭ lor, cînd vor avea să constate o infracţiune, în asemenea condiţiuni, trebue să procedeze ca de obiceĭ şi să facă să reiasă în procesele lor verbale, actele şi circumstanţele de natură a atesta turburarea inteligenţeĭ autoruluĭ infracţiuneĭ.

S'a hotărît, că art. 57 c. p. e aplicabil: 1) Epilepticuluĭ, care într'un moment de transport saŭ de furie a comis o omucidere (Casaţia francesă); 2) Somnambulilor, carĭ comit o infracţiune în timpul somnuluĭ.

Nu trebue însă să se considere ca intrînd în starea de demenţă, exaltaţiunea saŭ desordinea morală a spirituluĭ, cauzate de gelozie, mînie saŭ pasiune violentă (Curtea din Orléans, 1840).

Oficeriĭ de poliţie trebue, în anchetele cu carĭ sunt însărcinaţi, să releveze toate circumstanţele carĭ sunt de natură a agrava saŭ atenua pedeapsa.

II. Circumstanţe atenuante judiciare.

Art. 60 c. p.: „*Afară de cauzele de scuze anume prevăzute de lege, maĭ sunt şi alte cauze de micşorarea pedepseĭ, lăsate cu totul la aprecierea Juriuluĭ saŭ a Judecătoruluĭ corecţional, care se numesc circumstanţe atenuante, etc.*“

CAPITOLUL VII

Acţiunile carĭ nasc din infracţiune.

Infracţiunea dă naştere dreptuluĭ societăţiĭ de a pedepsi pe infractor şi dreptuluĭ persoaneĭ lezate de a obţine reparaţiunea daunеĭ, pe care i-a cauzat-o faptul nepermis (art. I pr. pen.).

Se numeşte *acţiune penală* saŭ *publică,* recursul la autoritate judiciară, exercitat, în numele şi în interesul societăţiĭ, pentru a ajunge la constatarea faptuluĭ de pedepsit, la stabilirea culpabilităţiĭ infractoruluĭ şi la aplicarea pedepselor hotărîte de lege.

Din orĭ-ce infracţiune naşte o acţiune publică, care este exercitată în numele societăţiĭ căreia aparţine, de un corp de funcţionarĭ, îndeplinind, după o expresiune consacrată şi caracteristică, *un minister public* (art. 2 combinat cu art. 4 pr. penală).

Dar, cînd independent de răul social care rezultă, faptul delictuos a cauzat o daună uneĭ persoane fizice saŭ morale, aceasta are dreptul de a urmări în justiţie reparaţiunea aceleĭ daune, şi se numeşte *acţiune privată* saŭ *civilă*, acest recurs la autoritatea judiciară, care este exercitat de către partea vătămată şi care are drept obiect de a procura reparaţiunea prejudiciuluĭ încercat. (Art. 3 comb. cu art. 4 pr. penală).

Acţiunea publică şi acţiunea civilă sunt *independente* una de alta:

a) *Aŭ o cauză juridică diferită.* Acţiunea publică naşte din infracţiune, considerată ca o turburare socială; acţiunea civilă naşte din infracţiune, privită din punctul de vedere privat, ca un fapt dăunător.

b) *Nu aŭ acelaş obiect.* Una tinde la aplicaţiunea uneĭ pedepse, alta la reparaţiunea prejudiciuluĭ cauzat.

c) *Aparţin la persoane diferite.* Acţiunea publică e a societăţiĭ, care deleagă exerciţiul eĭ unor funcţionarĭ speciaĭĭ; acţiunea civilă aparţine persoaneĭ lezate.

d) Acțiunea publică poate fi exercitată numaĭ contra autorilor saŭ complicilor infracțiunilor; acțiunea civilă poate fi executată și împotriva moștenitorilor saŭ contra persoanelor civilmente responsabile.

Deși independente una de alta, totuși aceste două acțiunĭ sunt strîns legate între ele. Ast-fel, acțiunea publică nu este de competința escluzivă a tribunalelor civile: ea poate fi intentată în acelaș timp înaintea aceloraș judecătorĭ ca și acțiunea publică și atuncĭ cînd ministerul public nu a intentat încă acțiunea publică, exercițiul acțiuneĭ civile înaintea instanțelor de represiune pune în mod necesar în mișcare acțiunea publică. De asemenea aceste două acțiunĭ sunt supuse la aceeași prescripțiune și actele carĭ întrerup prescripțiunea acțiuneĭ publice, întrerup prescripțiunea acțiuneĭ civile.

§ I. ***Acțiunea publică.***

A) Cine poate exercita acțiunea publică?

Exercițiul acțiuneĭ publice este încredințat, în plenitudinea sa, în regulă generală, ministeruluĭ public și auxiliarilor săĭ, carĭ sesizează jurisdicțiunile competinte, de instrucție saŭ de judecată.

Se poate însă spune, că exercițiul acțiuneĭ publice aparține poliției judiciare.

„Acțiunea publică se intentă saŭ în urma uneĭ denunțărĭ, saŭ în urma uneĭ plîngerĭ, saŭ din propria inițiativă a funcționaruluĭ competinte a o intenta.

„Denunțare se numește încunoștiințarea făcută către funcționarul însărcinat cu ministerul public, de un alt funcționar competent, saŭ de către orĭ-care particular, despre vre-o călcare a legeĭ penale.

„Plîngerea nu poate procede de cît de la persoana care direct saŭ indirect a suferit o vătămare în urma uneĭ infracțiuneĭ“. (Art. 5 pr. penală).

Victima infracțiunei poate alătura acțiunea sa la acțiunea ministerului public. Persoanele *civilmente responsabile* pot interveni voluntar într'o urmărire, cînd există o parte civilă.

B) Cauzele carĭ se pot opune la exercițiul regulat al acțiuneĭ publice.

Acțiunea publică poate însă întîmpina obstacole de drept saŭ de fapt, carĭ se opun la exercițiul eĭ, fie pentru un moment, fie în mod permanent.

Acțiunea publică întîmpină un obstacol temporar care se opune exercițiuluĭ eĭ.

I. **Cînd este subordonată necesităței uneĭ autorizațiunĭ prealabile.** Două cazurĭ se pot prezenta:

a) In ce privește crimele și delictele comise de miniștri.

b) In ce privește crimele și delictele comise de reprezentanțiĭ națiuneĭ: deputațiĭ și senatoriĭ.

a) Crimele și delictele comise de miniștri sunt saŭ relative saŭ străine funcțiuneĭ lor. In primul caz art. 101 din Constituție conferă Regeluĭ și fie-căreia din ambele Adunărĭ exercițiul acțiuneĭ publice, fie că inculpațiĭ exercită încă funcțiunile lor, fie că aŭ încetat a le exercita; acuzațiunea se urmează înaintea Inalteĭ Curțĭ de Casație și Justiție, constituită în secțiunĭ unite, de către un comitet de acuzare ales de unul din Corpurile legiuitoare. (Art. 14 și 33 din legea asupra responsabilităței ministeriale, din 2 Maiŭ 1879).

In ceea-ce privește crimele și delictele comise de miniștri, în afară de exercițiul funcțiuneĭ lor, afacerea se trimite înaintea instanțelor ordinare (art. 9 din legea sus citată). Nicĭ urmărirea, nicĭ instrucțiunea nu se poate însă începe, fără autorizațiunea Camereĭ saŭ Senatuluĭ, după cum ministrul, a cărui urmărire se cere, face parte din unul saŭ cel-l'alt din aceste Corpurĭ (art. 10, idem).

Contravențiunile comise de miniștri se judecă de Tribunal după formele ordinare, ca și delictele, însă *fără prealabilă autorizare a unuia din corpurile legiuitoare.*

b) Conform art. 52 din Constituție, nicĭ-un membru al uneĭ saŭ celeĭ-l'alte adunărĭ nu poate, în timpul sesiuneĭ, să fie nicĭ urmărit, nicĭ arestat în materie de represiune, de cît cu autorizațiunea adunăreĭ din care face parte, afară de cazul de vină vădită.

Prin *„vină vădită“* se înțelege cazul flagrantuluĭ-delict, delict care necesită intervențiunea imediată a poliției judiciare, și în consecință, dreptul, pentru ea, de a aresta și urmări pe inculpat.

Această prerogativă, acordată membrilor Corpurilor legiuitoare, e maĭ mult o garanție personală de cît o garanție constituțională, stabilită în interesul tuturor, și al căreĭ obiect este de a asigura libertatea mandatarilor națiuneĭ în îndeplinirea mandatuluĭ lor.

Pentru a determina întinderea acesteĭ garanțiĭ, Garraud pune următoarele 3 regulĭ:

1) Titlul de deputat saŭ de senator nu suspendă actele carĭ tind a constata infracțiunea și a culege probele, ca procesele verbale, audierea martorilor, verificările și expertizele; el suspendă numaĭ *urmărirea personală.*

In consecință, toate operațiunile supărătoare pentru libertatea mandatarului națiuneĭ sînt interzise; acesta nu trebue supus, nicĭ la un interogatoriŭ, nicĭ la o vizită domiciliară; nicĭ un mandat nu poate fi emis, nicĭ o urmărire [1]) înaintea jurisdicțiuneĭ represive nu poate fi începută contra luĭ.

2) Această garanție se aplică la toate crimele și delictele imputate unuĭ senator saŭ unuĭ deputat, relative saŭ streine funcțiuneĭ sale; dar ea nu se întinde la *contravențiunĭ.*

In adevăr, contravențiunile nu daŭ loc nicĭ la o informațiune preparatorie, nicĭ la o arestare provizorie saŭ la o detențiune preventivă; inculpatul chiar nu este obligat de a se înfățișa în persoană înaintea tribunaluluĭ de simplă poliție, poate să fie reprezentat de un procurator; în fine contravențiunile sunt pedepsite maĭ în tot-d'auna cu amenda;

1) Cas. fr., 5 Aug. 1288.

închisoarea cînd este pronunțată de lege, fiind de cele mai multe ori pur facultativă pentru judecători. Nu există dar nici un motiv, pentru a se deroga, în materie de contravenţiuni, de la regulile dreptului comun, mai ales că avem art. 13 din legea asupra responsabilităţii miniştrilor, care permite în mod precis urmărirea miniştrilor pentru contravenţiuni, fără a fi nevoe de o autorizaţiune specială, şi pe cale de analogie, acest text de lege poate fi invocat în ce priveşte contravenţiunile comise de membrii Corpurilor legiuitoare.

3) Garanţia constituţională nu protege pe senatori şi deputaţi, de cît *în timpul cît durează sesiunea*; ei pot fi dar urmăriţi şi arestaţi, fără autorizaţiune prealabilă, înainte de deschiderea sau după închiderea sesiunei. Cu toate acestea, conform dispoziţiunilor coprinse în art. 52 din Constituţie aliniatul ultim, detenţiunea sau urmărirea unui membru al uneia sau celei-l'alte Adunări, poate fi suspendată *în tot timpul seziunei, dacă adunarea o cere.*

II). **Cazul cînd urmărirea este subordonată necesităţii unei plîngeri sau unei denunţări prealabile.** Această excepţiune la principiul independenţei urmăririlor se aplică la următoarele infracţiuni:

1) *Delictul de adulter: Art. 270 C. p. al. I.* „Acţiunea de adulter nu se va putea intenta dacă soţul inocent nu o va cere formal".

Adulterul deşi este un delict social, totuşi, paralel cu interesul public care reclamă represiunea, poate exista interesul contrariu al familiei şi copiilor, al căruĭ singur judecător este soţul ofensat. Cînd acesta păstrează tăcerea, poliţia judiciară nu poate din oficiu să deschidă urmărirea, afară numai dacă adulterul nu a degenerat într'un alt delict: ultragiu public la pudoare, atentat cu violenţă la pudoare, în care caz ministerul public poate urmări din oficiu. (Curtea din Rouen, 24 Febr. 1859; Garraud).

2) *Crima de răpire prin vicleşug sau violenţă.* In caz de crimă de răpire prin vicleşug sau violenţă, prevăzută de art. 282 C. p., cînd răpitorul se va fi căsătorit cu fata răpită, urmă-

rirea, atît contra lui cît și contra acelora carĭ aŭ participat la răpire, este subordonată la o dublă condițiune, cerută *cumulativ* de lege : *anularea căsătorieĭ* pronunțată de tribunalele civile și o *plîngere* depusă de persoanele carĭ aŭ dreptul de a cere anularea acesteĭ căsătoriĭ. (Art. 282 C. p.).

C) Contra cuĭ poate fi exercitată acțiunea publică.

Acțiunea publică este exercitată contra *autorilor* și *complicilor* infracțiuneĭ ; ea nu poate fi însă îndreptată nicĭ o dată împotriva moștenitorilor.

D) Stingerea acțiuneĭ publice.

Cauzele de stingere ale acțiuneĭ publice sunt comune tutulor delictelor saŭ propriĭ unora din ele.

Printre cauzele particulare se poate menționa iertarea ofenseĭ în materie de adulter.

Cauzele generale de stingere ale acțiuneĭ publice sunt : *decesul inculpatuluĭ, amnestia, autoritatea lucruluĭ judecat și prescripțiunea.*

I. **Decesul inculpatuluĭ.** Moartea inculpatuluĭ stinge acțiunea care are drept obiect aplicațiunea de pedepse, fie pecuniare, fie corporale, cînd această moarte a intervenit înaintea uneĭ condamnărĭ trecută în stare de lucru judecat (art. 12 pr. pen.). Moartea inculpatuluĭ, nu profită însă celor-l'alțĭ coinculpați, complicilor, tăinuitorilor etc., acțiunea publică putîndu-se continua în privința lor.

II. **Amnestia.** Amnestia este un act de suveranitate, care are drept obiect și rezultat de a arunca vălul uităreĭ asupra orĭ-căror infracțiunĭ și prin *consecință* de a împedica urmăririle făcute saŭ în curs de a se face. Amnestia apare ca o măsură generală, *vizînd*, nu cutare persoană determinată, ci cutare saŭ cutare categorie de infracțiunĭ, comise în oarecarĭ circumstanțe saŭ într'o curgere de vreme determinată.

Nu se concepe de cît aplicîndu-se la anumite delicte de natura specială, delictele de presă, delictele politice, delicte militare, carĭ nu aŭ caracterul odios al delictelor de drept comun.

Dreptul de amnestie al capului statului se justifică prin utilitatea pe care o poate avea pentru societate, faptul de a se acoperi cu uitare oare-carĭ fapte.

III. **Autoritatea lucruluĭ judecat.**

a) Deciziunile carĭ produc lucrul judecat.

Pentru ca o deciziune asupra acţiuneĭ publice să aibă forţă de lucru judecat, trebue ca ea să termine procesul, adică să nu poată, şi să nu se maĭ poată să fie atacată pe căile legale.

b) Efectele lucruluĭ judecat.

1) *Autoritatea deciziunilor jurisdicţiunilor de instrucţiune.* Deciziunile jurisdicţiunilor de instrucţiune se divid în *ordonanţe de neurmărire* şi *ordonanţe de trimitere.*

Dacă inculpatul este apărat de orĭ-ce vinovăţie printr'o ordonanţă de neurmărire, el nu maĭ poate fi urmărit pentru acelaş fapt, chiar atunci cînd acest fapt ar fi alt-fel calificat, afară numaĭ dacă nu intervin noĭ sarcinĭ împotriva sa. Spre exemplu: martoriĭ carĭ nu aŭ fost ascultaţi cu ocaziunea instrucţiuneĭ, sunt gata a afirma culpabilitatea inculpatuluĭ. Ast-fel, ordonanţele de urmărire nu aŭ de cît o autoritate *provizorie* şi nu proteg pe inculpat de cît *condiţional*, atît cît nu survin noŭ sarcinĭ. Acest principiŭ nu e formulat de lege de cît printr'o ipoteză specială; conform art. 241 pr. pen., prevenitul, în privinţa căruia Curtea de Apel (Camera de punere sub acuzare) va fi decis că nu se află în cas de a fi trimis înaintea Curţiĭ juraţilor, nu va maĭ putea fi tras în judecată pentru acelaş fapt, afară numaĭ dacă nu s'ar face niscaĭ-va noĭ descoperirĭ în greutatea sa. Dar această dispoziţiune se întinde la toate cazurile, la carĭ se aplică principiul general care îĭ serveşte drept *bază.* (Garraud).

Ordonanţele de trimitere sesizează jurisdicţiunile criminale, corecţionale saŭ de poliţie, dar nu aŭ nicĭ o influenţă asupra judecăreĭ acţiuneĭ publice.

2) *Autoritatea deciziunilor jurisdicțiunilor de judecată.* Legea *alătură* lucrului judecat de către jurisdicțiunile de judecată, *o prezumțiune de adevăr*, care nu permite de a se supune în desbatere ceea ce a fost irevocabil *decis. Nicăeri*, principiul irevocabilității lucrului judecat nu este formulat de cod într'un mod general; singurele texte cari conțin aplicațiunea acestui principiu, — art. 383 și 241 pr. pen. — îl prezintă ca o garanție, ca un mijloc de apărare, făcînd obstacol la ori-ce urmărire posterioară îndreptată contra individului care ar fi fost scos din acuzare, fie de camera de punere sub acuzare, fie de curtea cu jurați.

c) **Excepțiunea lucrului judecat.** Din lucrul definitiv judecat, rezultă o excepțiune de ordine publică, care trebue să împiedice, dacă este probată, punerea în prevenție saŭ în acuzare, și să oprească urmăririle, ori-care ar fi gradul la care aŭ ajuns. Dar, pentru ca deciziunea invocată ca creînd un obstacol la ori-ce urmărire, să producă acest efect, este absolut necesar concursul mai multor condițiuni: 1) Identitate de obiect; 2) Identitate de cauză; 3) Identitate de persoane.

1) *Identitate de obiect.* — Să fie vorba de aplicarea unei pedepse celui culpabil.

2) *Identitate de cauză*, adică identitate între faptul delictuos, deja judecat, și faptul delictuos urmărit. Acțiunea publică poate fi dar intentată contra aceleiași persoane, pentru alte fapte de cît acelea cari aŭ motivat o primă urmărire, deși sunt unite cu aceste fapte printr'o legătură comună, din momentul ce constituesc infracțiuni *distincte*; din contră, ea nu poate fi intentată, dacă aceste fapte formează, împreună cu faptul judecat o infracțiune *unică* (Garraud). Cu toate acestea, un fapt poate să conție *mai multe infracțiuni* independente una de alta, ex.: un incendiŭ a cauzat moartea unei persosne care se găsea în locurile incendiate, acelaș fapt produce două crime diferite: incendiŭ și asasinat; saŭ acelaș fapt, poate, după modul cum este privit, să constitue *cutare saŭ cutare infracțiune*, spre exemplu, un fapt de omucidere poate fi saŭ un omor simplu, saŭ omucidere prin

imprudență, saŭ crimă de loviri și răniri cari aŭ ocazionat moartea fără intențiune de a o provoca.

Naște dar întrebarea, pentru ca *excepțiunea* lucrului judecat să fie opozabilă, trebue ca să existe *identitate de fapt* saŭ *identitate de încriminațiune* între cele două urmăriri?

Am arătat mai sus că prevenitul în favoarea căruia a intervenit o ordonanță de neurmărire nu mai poate fi dat judecăței pentru acelaș *fapt*, privit *sub* altă calificațiune, cît timp nu survin noi sarcini. Rămîne să examinăm cestiunea în ceea ce privește deciziunile jurisdicțiunilor de judecată.

Pentru aceasta e nevoe să se facă distincțiune între hotărîrile date de tribunalele de simplă poliție și corecționale și decisiunile pronunțate de Curțile cu jurați și ordonanțele de achitare.

a) Autoritatea hotărîrilor date în materie de simplă poliție saŭ corecțională, se aplică chiar *faptuluĭ*, iar nu *calificăreĭ* ce s'a dat acestuĭ fapt în urmărire și judecată: în adevăr, tribunalele corecționale saŭ de poliție, sesizate de cunoștința unuĭ fapt delictuos, fie prin citațiune directă, fie prin ordonanță de trimitere, trebue să'l examineze în toate chipurile, să'l aprecieze sub toate raporturile pe cari poate să le aibă cu legea penală; deciziunea lor, orĭ-care ar fi, nu lasă dar nicĭ un loc pentru o nouă urmărire. Ex.: Un iudivid a fost tradus înaintea tribunalelor corecționale, sub inculpare de *omucidere prin imprudență*: dacă e condamnat, faptul *omucidereĭ* nu maĭ poate face obiectul uneĭ urmăriri, chiar atuncĭ cînd o circumstanță, ignorată în momeutul judecăreĭ, ar imprima acestuĭ fapt un caracter de *omor* saŭ de *asasinat*. Dacă este scos din urmărire, faptul omucidereĭ este de o potrivă limpezit față de inculpat, de toate încriminările la cari putea da loc; căcĭ, tribunalul sesizat de prevențiune, era în drept și obligat de a examina toate circumstanțele faptuluĭ, toate calificările de care era susceptibil, fie pentru a reține afacerea și a se pronunța în fond, fie cel puțin pentru a se declara incompetent și a trimite procesul loculuĭ în drept.

b). La curtea cu juraț, procesul poate lua sfîrșit printr'o

condamnare, absolvire saŭ achitare. Fără îndoială că autoritatea hotărîrilor de condamnare saŭ de absolvire, date de Curtea cu jurĭ, e absolută şi că acuzatul condamnat saŭ absolvit, nu maĭ poate fi urmărit nicĭ judecat pentru acelaş fapt, calificat alt-fel. Dar aceeaşĭ regulă, conform uneĭ jurisprudenţe constante, pe care Garraud o crede fundată, nu este aplicabilă în cas de *achitare*. — Declaraţiunea de ne-culpabilitate făcută de comisiunea juraţilor, şterge *acuzarea*, dar nu şterge *faptul însăşĭ*. Nu există dar autoritate de lucru judecat, de cît relativ la fapt, *ast-fel cum a fost calificat*, iar nu relativ la fapt, *ast-fel cum s'a petrecut*.

Trebue însă, pentru ca art. 383 pr. penală să nu pună obstacol noilor urmăriri, nu numaĭ să se fi găsit o nouă calificare, dar încă ca elementele acesteĭ calificări să difere de circumstanţele constitutîve ale celeĭ d'întîi.

3). *Identitate de persoană*. Lucrul judecat nu poate avea efect de cît faţă cu persoana căreia se aplică.—Ast-fel, deşi un individ a fost condamnat pentru cutare omor, un alt individ poate să fie condamnat pentru aceiaşĭ crimă, fără ca să poată invoca contradicţiunea pe care ar pretinde-o *că există* între prima condamnaţiune şi aceia care se cere contra luĭ. — De asemenea, cînd un individ a fost achitat, un alt individ poate fi dat judecăţeĭ ca autor al aceluiaş fapt.

O dificultate se prezintă, cu toate acestea, în caz de cooperare a multor agenţĭ la aceiaşĭ infracţiune, fie ca coautorĭ, fie ca complicĭ, agenţĭ provocatorĭ, tăinuitorĭ. Principiul că soarta complicelui este independentă de aceea a autoruluĭ principal, nu poate fi ţinut în seamă de cît atunci cînd hotărîrea nu a fost motivată, într'un mod general, asupra uneĭ cauze operînd în privinţa tutulor acelora carĭ aŭ participat la comiterea infracţiuneĭ.

In adevăr, spre exemplu, în caz cînd faptul a fost declarat ne constant pentru judecător, saŭ nepedepsit de lege, în cazul cînd e declarat amnestiat saŭ prescris, e clar că nu poate exista condamnare contra nimănui, fie în calitate de autor, fie în calitate de comlice etc. — Aceasta e con-

secința directă a *indivizibilității* soarteĭ coautorului și complicilor, în ceea-ce *privește materialitatea* aceluașĭ delict.

Acestea zise, să examinăm două ipoteze:

a). Să presupunem că diferiți preveniți sau acuzați aŭ fost traduși împreună înaintea jurisdicțiuneĭ penale. — E sigur că dacă unul din eĭ e scos din urmărire, pentru motivul că faptul nu a fost probat, saŭ pentru că nu cade și nu poate cădea sub lovitura legeĭ penale, ceĭ-l'alți nu pot fi condamnați din cauza aceleiași fapte și în aceeași instanță; efectul uneĭ atari situațiunĭ, care nu se poate produce de cît înaintea jurisdicțiunilor de instrucțiune, saŭ înaintea tribunalelor corecționale și de poliție, carĭ trebue să motiveze deciziunile lor, — nu poate fi însă alipit principiuluĭ lucruluĭ judecat, de oare-ce lucrul judecat presupune o primă sentință care se opune într'o nouă urmărire; și în cazul examinat nu e de cît o singură și aceiași urmărire, o singură și aceiași sentință.

b). Să presupunem acum maĭ multe instanțe separate; se vor aplica aceleași soluțiunĭ ca în cazul precedent?

Ast-fel, autorul uneĭ escrocheriĭ a fost urmărit înaintea tribunaluluĭ corecțional și urmărirea a fost respinsă de instanță, pentru motivul că delictul era prescris; maĭ tîrziŭ, și atuncĭ cînd această hotărîre a rămas irevocabilă, un complice al aceluiaș fapt este tradus în justiție: va putea el invoca hotărîrea dată față de *autor*, ca un *fine* de neprimire legală a urmăririlor îndreptate contra luĭ?. — Evident, ar fi *contradicțiune* a declara delictul prescris față de autor fără al declara *prescris* și față de complice; dar situațiunea pe care o presupunem, zice Garraud, e, în drept, foarte diferență: aŭ fost două urmăriri succesive, preveniții sînt diferiți, și nu se vede în virtutea căruĭ principiŭ, sentința dată asupra primeĭ urmăriri, ar avea autoritatea de lucru judecat în ce privește secunda urmărire. *(Contra*: Faustin Hélie, II, No. 1001; Haus, II, No. 1314 și urm.).

d) **Influența lucruluĭ judecat în civil asupsa acțiuneĭ publice.** Atuncĭ cînd judecata acțiuneĭ civile a precedat urmărirea represivă, această hotărîre nu are nicĭ o autoritate

în privința acțiunei publice, căci nu există între cele două procese, nici identitate de obiect, nici identitate de cauză, nici identitate de părți.

Această regulă suferă excepțiuni, când cestiunea decisă de judecătorul civil este prejudicială exercițiului acțiunei publice.

E). **Prescripțiunea acțiunei publice**

Prescripțiunea în general, este un mijloc de a dobîndi saŭ de a se libera, după o trecere oare-care de timp, sub condițiunile determinate de lege (art. 1837 c. civ.).

Așa dar prescripțiunea este de două feluri: *aquisitivă* și *liberatoare*.

In dreptul penal însă, ori-ce prescripțiune este *liberatoare*, și se întemeiază pe uitarea prezumată a infracțiunei, după ce s'a scurs un oare-care timp de la săvîrșirea ei.

Prescripțiunea penală fiind fundată pe *interesul societăței*,— care reclamă să nu se mai turbure liniștea socială și liniștea familiilor prin urmărirea unor fapte căzute în uitare,— iar nu pe interesul inculpatului saŭ condamnatului, e de *ordine publică*; de unde rezultă:

a). Că inculpatul saŭ condamnatul nu poate renunța la prescripțiunea cîștigată, și cere să fie judecat și pedepsit.

Art. 600 pr. pen., face o aplicațiune a acestei regule, când decide că: „în nici un caz, condamnații în contumacie saŭ în lipsă, a căror pedeapsă s'a prescris, nu vor putea fi primiți a se înfățișa ca să se descarce de condamnarea ce a fost pronunțată contra lor".

b). Prescripțiunea cîștigată trebue suplinită din oficiŭ, fie de jurisdicțiunile de instrucțiune saŭ de judecată, chemate a examina dacă acțiunea publică este saŭ nu acceptabilă, fie de magistrați însărcinați de a face să se execute condamnațiunile contradictorii saŭ în lipsă.

c). In fine, mijlocul de apărare tras din prescripțiune

poate fi opus, în ori-ce stare a pricinei, înaintea jurisdicțiunilor de instrucțiune și de judecată.

I) **Intinderea prescripțiunei acțiunei publice.** Prescripțiunea se aplică la toate infracțiunile, căci nu există nici una a cărei amintire să nu fie *stinsă* de vreme. Se excepteaza delictul de contravenire la legea recrutărei care nu se prescrie nici odată (art. 81 al. 8 din legea asupra recrutărei în armată).

II) **Durata prescripțiunei acțiunei publice.**

1). *Termenul prescripțiunei în el însuși.* Durata, pe care legislațiunea noastră o determină pentru prescripțiunea acțiunei publice, este pusă în raport cu gravitatea faptelor pedepsibile. Ea este fixată la *10 ani* pentru *crime*[1]), *5 ani* pentru *delicte*[2]) *un an* pentru *contravenţiuni* (art. 593, 591, 595 pr. pen.).

Această durată depinde dar de calificarea faptului pedepsibil și calificarea are drept bază natura pedepsei prevăzută de lege contra faptului. Afară de termenele de prescripțiune sus enunțate, mai exista termene speciale de prescripțiune, prevăzute de legi speciale: art. 172 legea vămilor prevede pentru delicte vamale o prescripțiune de un an, socotită din ziua comiterei faptului; art. 23 legea vînatului scurtează prescripția la 6 luni; art. 133 legea electorală o reduce la o lună; în fine, conform art. 89 din legea pentru organizarea meseriilor, acțiunea publică pentru urmărirea faptelor prevăzute prin acea lege se prescrie în 4 luni de la săvîrșirea lor.

2). *Punctul de plecare al termenului de prescripție.* Prescripțiunea trebue să curgă din ziua chiar cînd faptul pedepsibil a fost comis, căci, din această zi timpul începe opera sa de uitare. Acest termen de prescripțiune se socotește *pe zile* iar nu pe ore, saŭ din moment în moment, (art. 593 și 595 pr. pen.). Acest punct e sigur, dificultate însă

1). Pentru crime de presă prescripțiunea este de un an.
2). Delictele de presă se prescriŭ prin 4 luni. Pentru delictele comise în streinătate termenul prescripției e de 10 ani.

există asupra cestiunei de a se ști dacă trebue socotită ziua infracțiunei *(dies a quo)* în termenul prevăzut pentru prescripție, saŭ, din contra, să fie exclusă.

Fiind admis că prescripțiunea începe a curge din ziua perpetrărei faptului de pedepsit, zice Garraud, și că acest termen al prescripțiunei se numără pe zile iar nu pe ore, trebue decis, că *dies a quo* formează un tot indivizibil, care servește drept punct de plecare atît *exercițiului* cît și *stingerei* acțiunei publice. Coprinzîndu-se această zi, în totalitate, în termenul prescripțiunei, se va începe prescripțiunea nu *înainte*, cum s'a pretins, dar *în acelaș timp* cu acțiunea publică.

Acesta, învederat, este sistemul pe care îl consacră art. 593 și 595 pr. pen., după carî, acțiunea publică se prescrie, cu începere din ziua crimei saŭ contravenției, iar nu socotindu-se din ziua care urmează comiterea infracțiunei. (In acest sens: Faustin Hélie, Ortolan, Villey etc).

Bine înțeles, ultima zi a termenului trebue împlinită pentru ca prescripțiunea să fie terminată.

Iufracțiunea se prescrie dar cu începere din ziua cînd a fost comisă, adică cînd a luat sfîrșit, căcî este sigur că prescripțiunea nu poate să curgă cît timp infracțiunea durează. Rămîne să se știe, în ce moment trebue considerată infracțiunea ca consumată, ceia-ce poate fi îndoelnic, cînd e vorba fie de infracțiunî *continue*, fie de infracțiunî *colective*.

In primul caz, prescripțiunea acțiunei publice nu poate începe a curge de cît din momentul cînd a încetat *starea permanentă de criminalitate*, căcî numaî atunci infracțiunea e terminată (Garraud Ortolan, etc.). In al doilea caz, prescripția sa începe să curgă din ziua cînd infracțiunea a fost terminată. Ast-fel, cînd faptele aŭ fost atît de numeroase pentru a constitui obișnuința, termenul prescripțiunei va începe să curgă de la data celui din urmă fapt și de îndată ce prescripția este împlinită, toate faptele precedente sunt șterse. In adevăr, delictul se poate reînoi, dar trebue atunci o serie de fapte nouî, carî constituesc obișnuința prin chiar reu-

niunea lor, și independent de faptele acoperite de prescripțiune.

3) *Cauzele cari pot prelungi termenul de prescripțiune.* — Dreptul civil stabilește diferențe între *suspensiunea* și *întreruperea* prescripțiunei. Prescripția e suspendată atunci cînd cursul ei e oprit un timp oare-care, mai mult sau mai puțin lung ; e întreruptă, cînd cursul ei este curmat la un moment dat, ast-fel că timpul anterior acestui moment nu mai poate fi socotit, ca util împlinirei prescripțiunei.

Să examinăm, dacă în ce privește acțiunea publică, există sau nu cauze de întrerupere sau suspensiune de prescripție. Cestiunea trebue divizată :

I) Dacă art. 593, 594 și 595 pr. pen. nu pronunță cuvîntul *întrerupere*, este cu toate acestea cert, că ele organizează un mijloc de a se nimici timpul de prescripțiune care a curs deja în profitul unui inculpat.

Dar, citirea acestor texte sugerează următoarea observațiune :

Pe cîtă vreme prescripțiunea acțiunei publice, în materie criminală și corecțională, este întreruptă prin acte de urmărire și de instrucțiune ; în materie de poliție, din contră, actele de urmărire și de instrucțiune nu sunt întrerupătoare prin ele însăși, trebue ca o hotărîre de condamnare să le fi urmat în anul contravențiunei.

a) Am spus că prescripțiunea acțiunei publice *în materie criminală* și *corecțională*, este întreruptă prin *acte de urmărire* și *de instrucțiune.* Actele prin cari Ministerul public exercită acțiunea publică, acelea prin cari partea civilă le pune în mișcare, sunt acte de urmărire.

Dar, nu se poate atribui acest caracter, nici rezervelor făcute de Ministerul public de a urmări, pentru că nu pun acțiunea publică în mișcare ; nici denunțărilor și simplelor plîngeri, cari nu aŭ de obiect de cît a provoca urmăririle ; nici actelor emanate de la preveniți, acuzați sau condamnați, cari sunt acte de apărare ; nici operațiunilor de anchete oficioase, făcute de Parchet sau după cererea sa. Actele cari tind a lumina autoritatea judiciară, cercetînd și

reunind elementele de probă, ast-fel că un transport la faţa loculuĭ, un interogatoriŭ de martorĭ, un proces-verbal şi o ordonanţă de neurmărire, sunt acte de instrucţiune.

Pentru ca prescripţiunea să fie întreruptă printr'un act de urmărire saŭ de instrucţiune, trebue ca actul să fie valabil în el însuşĭ ; căcĭ, un act nul saŭ anulat nu poate produce efecte. Validitatea unuĭ act de urmărire saŭ de instrucţiune presupune că el emană de la un *oficer* public competent *ratione materiae* şi *ratione loci*, şi că a fost săvîrşit cu toate formalităţile substanţiale (Garraud, Mangin, Faustin Hélie). Dar un act de urmărire regulat în formă, emanînd de la un funcţionar, avînd calitatea de a-l face, produce un efect de întrerupere, cu toată incompetenţa judecătoruluĭ înaintea căruia a fost trimis. In adevăr, incompetenţa judecătoruluĭ nu poate şi nu trebue să invalideze de cît actele al căror autor este.

Efectele întreruperĕĭ prescripţieĭ acţiuneĭ publice în *materie criminală* şi *corecţională* sunt următoarele :

1) Intreruperea face inutil intervalul de vreme care a curs deja, ast-fel că o nouă prescripţiune trebue să înceapă.

Insă această prescripţiune nouă poate fi ea însăşĭ întreruptă, printr'un noŭ act de urmărire şi de instrucţiune şi ast-fel să se urmeze indefinit ?

Textul legeĭ nu convine acestuĭ sistem de interpretare indefinită, căcĭ, pare că nu acordă efect întreruptiv actelor de urmărire şi de instrucţiune, de cît dacă se vor prescrie în ceĭ 10 saŭ 5 anĭ aĭ crimeĭ saŭ delictuluĭ.

Aşa dar, dacă se ia *ad-litteram* art. 593 pr. pen., prescripţiunea neputînd fi întreruptă de cît prin acte de urmărire şi de instrucţiune făcute în primul interval de timp de 10 anĭ saŭ în ceĭ 5 anĭ, aĭ crimeĭ saŭ delictuluĭ, va fi cîştigată, dacă, într'un al doilea interval de 10 saŭ 5 anĭ, afacerea nu a fost irevocabil judecată. Ast-fel, durata acţiuneĭ publice în materie de crime saŭ delicte, nu poate depăşi 20 saŭ 10 anĭ. Această dedublare de timp, ca cel maĭ prelungit efect al întreruperiĭ prescripţiuneĭ, este de sigur suficient pentru a asigura represiunea acestor infracţiunĭ ;

și un sistem de întreruperi indefinite, ar fi contrariu chiar fundamentului prescripțiunei penale.

2) Actele de urmărire și de instrucțiune aŭ un efect *absolut* [1]) și un caracter *impersonal;* ele întrerup prescripțiunea, deși sunt îndreptate contra unei persoane incerte ; o întrerup, deși *nu aŭ fost notificate inculpatului* ; o întrerup contra tutulor inculpaților, cu toate că nu aŭ fost îndreptate de cît în potriva unuia dintre ei (art. 593 pr. pen.)

In adevăr, ori-ce act de urmărire și de instrucție, în virtutea unei prezumpțiuni legale, conservă judiciarmente amintirea infracțiunei și, prin urmare, necesitatea exemplului ; acest act trebue dar să oprească cursul prescripției, față cu toate persoanele cari aŭ participat la infracțiune, chiar atunci cînd ar fi încă necunoscute saŭ cînd nu aŭ fost puse în cunoștință.

3) Actele de urmărire saŭ instrucțiune aŭ de efect de a da un noŭ curs prescripțiunei, dar nu-i poate modifica durata. Intr'un cuvînt, actul întreruptiv, prelungește prescripția pentru un noŭ period de timp, egal aceluia care este fixat de legea care guvernează infracțiunea.

Regulele mai sus expuse nu se aplică *contravențiunilor de poliție :* prescripția acțiunei publice rezultînd din contravențiuni nu se întrerupe de cît printr'un act de *condamnare.*

Dacă hotărirea e susceptibilă de apel, — și legea nu dă dreptul de apel în materie de contravenție de cît în caz de condamnare — prescripția începe a curge cu începere de la notificarea apelului făcut (art. 595 pr. pen. și 169 pr. pen.)

Recursul în Casație și casarea nu aŭ de efect de a întrerupe saŭ suspenda prescripția ; legea nicăeri nu atribue acestor acte un caracter întreruptiv, ci, din contra, voește ca infracțiunile puțin grave să fie definitiv judecate în curs de un an, și numai singur apelul părților condamnate are puterea a prelungi acest efect.

---

1) Această regulă e generală pentru că e fundată pe natura chiar a prescripțiunei penale. Ea se aplică, dar, infracțiunilor a căror prescripție e mai scurtă de cît prescripția ordinară (Cas. fr. 1880 ; Garraud ; Faustin Hélie).

III) **Efectele prescripțiunei acțiunei publice.** Prescripția șterge caracterul delictuos al faptului, și Ministerul public sau auxiliarii săi, nu trebue să urmărească o infracțiune prescrisă.

E) Suspendarea acțiunei publice

Tăcerea legei asupra acestui punct, zice Garraud, ne îndreptățește să credem că, ori-cari ar fi cauzele cari împedică Ministerul public de a urmări o infracțiune, timpul inacțiunei sale forțate, nu trebue dedus ca timp util pentru a prescrie.

Acest sistem, de alt-fel, e rațional, căci prescripția acțiunei publice, admite, necesarmente, într'un act de urmărire sau de instrucțiune, o cauză de întrerupere; fiind cu neputință atunci ca o acțiune să se prescrie cînd e exercitată, nu se vede cum ea ar putea admite cauze de suspensiune.

In adevăr, cu toate că Ministerul public se găsește, în urma unei împedicări de drept sau de fapt, în imposibilitate de a exercita acțiunea publică, timpul continuă nu mai puțin de a șterge treptat amintirea infracțiunei, și pedeapsa, care ar fi aplicată după intervalul de timp fixat pentru prescripțiune, ar înceta de a fi legitimă, pentru-că nu ar fi necesară menținerei ordinei sociale și ar fi inutilă prin efectele sale.

Așa dar, dacă infracțiunea a rămas ascunsă: un romîn, după ce a comis o crimă în afară de teritoriul romîn, continuă să trăiască afară din țară; sau dacă un resbel, inundațiuni, întrerupe mersul regulat al justiției; prevenitul înebunește; cu toate aceste circumstanțe, prescripția acțiunei publice continuă să curgă, și se împlinește prin curgerea de timp fixată de lege, chiar atunci cînd obstacolul a subzistat continuu (obstacol de fapt).

Prescripția nu va fi suspendată, de o potrivă, prin necesitatea pentru Ministerul public de a cere o autorizare de urmărire, de a aștepta o plîngere prealabilă etc.

De oare-ce am vorbit de prescripțiune, credem necesar să spunem cîte-va cuvinte, deschizînd o parenteză, în ce privește prescripțiunea pedepselor.

§ II. ***Prescripția pedepselor.***

I) **Intinderea prescripțiuneĭ.**- Pedepsele pronunțate prin sentințe și deciziuni de către jurisdicțiunile de judecată, fie ordinare, fie excepționale, se șterg, cînd aŭ rămas oare-care vreme neexecutate.

Prescripția se aplică pedepselor *privative de libertate* și *pedepselor pecuniare;* sunt din contră inprescriptibile pedepsele carĭ consistă în privațiunea oare-căror drepturĭ, în incapacităț juridice pronunțate de judecător, saŭ atașate de lege la oare-carĭ condamnărĭ. Cu toate acestea, în ceia-ce privește interdicția legală, această incapacitate fiind alipită de lege la *durata* pedepseĭ principale, prescripția acesteia, are de efect a șterge pe cea-l'altă.

II) **Durata prescripțiuneĭ.** — Art. 596 pr. pen.: *„Pedepsele pronunțate printr'o deciziune, în materie criminală, se vor prescrie prin* 20 anĭ *împliniț de la data deciziuneĭ care le-a pronunțat, orĭ dacă s'a făcut saŭ nu recurs pentru casare în contra aceleia. Cu toate acestea condamnatul nu va putea să'șĭ aibă locuința în județul unde locuește, saŭ cel asupra căruĭ, orĭ în contra proprietățeĭ căruĭ s'a făcut crima, saŭ moștenitoriĭ săĭ în linie dreaptă. Guvernul va putea hotărî condamnatuluĭ locul domiciliuluĭ săŭ. (Mod. Leg. 17 Aprilie 75). Pedepsele în materie de* crimă de presă *se prescriŭ prin* 3 anĭ *împliniț de la data hotărîreĭ care le-a pronunțat (c. p. 7; pr. p. Fr. 635).*"

Art. 597 pr. pen. — *„Pedepsele pronunțate printr'o deciziune saŭ sentință în materie corecțională, se vor prescrie prin* 5 anĭ *împliniț de la data decisiuneĭ saŭ a sentințeĭ care le-a pronunțat în ultima instanță.*

Pentru pedepsele pronunțate de tribunale în prima instanță, termenul de 5 anĭ va începe a curge din ziua în care sentința nu se va maĭ putea ataca pe calea apeluluĭ. (Mod. leg. 17 Apr.

75). Pedepsele în materie de delicte de presă *se prescriu prin* 1 an *de la data hotărîreĭ" (pr. pen. 198, 200; c. p. 8; pr. p. Fr. 636).*

Art. 598 pr. pen. *„Pedepsele pronunţate pentru contravenţiuni poliţieneşti se vor prescrie după* 2 ani *împliniţi, însă: pentru cele pronunţate în ultima instanţă, din ziua sentinţeĭ; iar pentru cele pronunţate în prima instanţă, din ziua cînd sentinţa nu se va mai putea ataca pe calea apeluluĭ" (pr. pen. 171; c. p. 9; pr. pen. Fr. 639).*

Legea face dar distincţiune între prescripţia pedepselor criminale şi prescripţia pedepselor corecţionale şi de poliţie.

I) In materie criminală, ceĭ 20 anĭ, se numără cu începere de la data deciziunilor saŭ hotărîrilor (art. 596 al. I).

Hotărîrea de condamnare trebue să fie irevocabilă, adică să fi căpătat putere de lucru definitiv judecat: Legea nu aplică aceste principiĭ în materie de contumacie. De şi provizorie, această condamnare are de efect a opri prescripţia acţiuneĭ publice şi de a face să curgă prescripţia pedepseĭ cu începere din ziua cînd a fost pronunţată (art. 481 şi 596 pr. pen.) Aşa dar, dacă 10 anĭ numaĭ s'aŭ scurs de la data deciziuneĭ în contumacie, pînă la ziua prezentăreĭ voluntare saŭ forţate a condamnatuluĭ, acesta nu poate invoca prescripţia acţiuneĭ publice pentru a se pretinde liberat.

II) Durata prescripţieĭ pedepselor corecţionale saŭ pedepselor de simplă poliţie este de 5 saŭ de 2 anĭ. Punctul de plecare al acestuĭ termen, e de la data sentinţeĭ, dacă deciziunea de condamnare e pronunţată în ultima instanţă; ast-fel condamnatul care invoacă prescripţia nu are a deduce, din termenul de 5 anĭ saŭ din acela de 2 care s'a scurs de la condamnare, intervalul de timp care este acordat de lege pentru recursul în Casaţie, nicĭ durata recursuluĭ, dacă un recurs a fost format.

Dacă hotărîrea contradictorie de condamnare a fost dată în *primă instanţă*, prescripţia începe a curge din ziua cînd hotărîrea nu maĭ poate fi atacată pe calea apeluluĭ, adică din ziua cînd a dobîndit puterea de lucru judecat.

Dar în materie corecțională și de poliție, prevenitul poate fi condamnat *în lipsă*. Care este punctul de plecare al prescripției ? Legea tace în această privință, iar doctrina face următoarele distincțiuni :

1) Dacă o hotărîre în lipsă, dată în prima instanță, este comunicată condamnatului, pedeapsa pronunțată de această hotărîre se prescrie începînd de la expirarea termenului de apel, care este mai lung de cît acela de opoziție, și care începe a curge în același timp ca și cel din urmă, adică din ziua notificărei hotărîrei.

2) Dacă hotărîrea de condamnare pronunțată în lipsă, este în ultima instanță, Garraud preconizează că prescripția pedepsei nu poate începe, atîta timp cît condamnarea nu a devenit irevocabilă, adică atît timp cît căile de opoziție și de recurs în Casație sunt deschise condamnatului. Dar de îndată ce deciziunea saŭ hotărîrea aŭ devenit irevocabile, prescripția pedepsei care nu este executată, ia curs și atunci punctul săŭ de plecare se ridică la ziua hotărîrei saŭ deciziunei în ultimă instanță.

3) In fine, cînd partea urmăritoare a lăsat să treacă 5 ani, fără a face să se comunice hotărîrea corecțională dată în lipsă, saŭ cînd s'a scurs un an de zile de la hotărîrea dată în materie de simplă poliție, fără să fi fost respinsă ca nefondată saŭ confirmată, acțiunile, născute din *delict* saŭ din *contravenție*, sunt stinse prin expirarea termenului de prescripțiune și autorii și complicii infracțiunei se găsesc de aci înainte la adăpostul orî-cărei urmăriri.

Prescripția pedepsei, ca și prescripția acțiunei publice, se numără *pe zile*, iar nu pe ore. Nu e suficient ca ultima zi să fi început, trebue ca această zi să fie împlinită. Ziua fixată de lege ca punct de plecare a prescripției *(dies a quo)* e coprinsă în termenul acesteia. Regulile enunțate la prescripția acțiunei publice sunt aplicabile și la prescripția pedepsei.

Codul penal nu prevede nicî o cauză de întrerupere saŭ de suspensiune pentru prescripțiunea pedepsei.

Garraud preconizează observarea principiilor raționale, a căror aplicațiune o cercetează în modul următor:

I) Pedepsele nu se prescriu, pentru că nu au fost executate în termenul fixat de lege. De aci rezultă o dublă consecință: prescripția trebue necesarmente să fie întreruptă prin punerea în execuție a pedepsei; dar ea nu poate fi întreruptă de cît prin această punere în execuție.

Să aplicăm acest principiu diferitelor pedepse cari pot fi pronunțate printr'o hotărîre sau decizie judecătorească:

a) In materie de *amendă* sau *confiscare*, cursul prescripției nu poate fi oprit printr'un act de execuție, urmărire mobiliară sau imobiliară, constrîngere corporală. Dacă urmărirea sau plata nu a produs de cît o parte din amendă, o nouă prescripțiune care s'ar împlini prin 20 ani, 5 ani sau 1 an, după cum amenda a fost pronunțată în materie criminală, corecțională sau de simplă poliție, va începe să curgă pentru ceia-ce ar rămîne datorit.

b) In ce privește *pedepsele privative de libertate*, prescripția nu este întreruptă, prin simple încunoștiințări, afișe, publicații, vizite domiciliare, procese-verbale de perchiziționе; o arestare însă, operată în termenul fixat de lege, este suficientă ca prescripția să înceteze de a curge, fără să fie necesar ca condamnatul să fi fost condus la casa de osîndă. In adevăr, arestarea, operată în virtutea condamnării penale, este punctul de execuție al acesteia (Sic. Cas. fr. 3 Aug. 1888).

Ori-care ar fi cauza care împedică execuția pedepsei, prescripția *începe* și *continuă* a curge. Nu există cauză de suspensiune a prescripțiunei pedepsei. Prin aplicația acestui principiu, codul decide că pedepsele, pronunțate în ultima instanță, se prescriu cu începere de la data hotărîrei sau deciziunei de condamnare, de și *execuția* ar fi suspendată în cursul termenului și în timpul cît durează recursul în Casație. (Contra: Cas. fr. 26 Aug. 1859; 11 D-bre 1869; Blanche, T. II, pag. 296).

III. **Efectele prescripției pedepsei.** — Prescripția pune obstacol execuțiunei pedepselor pronunțate prin condamnare, dar lasă să subziste această condamnare.

§ III. *Acțiunea civilă.*

A) Cine poate exercita acțiunea civilă.

I) **Faptele cari dau naștere acțiuneĭ.** — Un fapt nu dă curs acțiuneĭ civile de cît dacă constitue o *infracțiune dăunătoare.*

a) Fără îndoială, un fapt care nu e prevăzut de legea penală, dar care, cu toate acestea este injust și dăunător (un *delict* saŭ un *quasi delict civil)*, poate da loc uneĭ acțiuni în daune interese (art. 998 c. civ.) Dar acțiunea în daune interese născînd dintr'un delict civil, care nu este în acelaș timp un delict penal, diferă din mai multe puncte de vedere de *acțiunea civilă* născînd dintr'un delict penal, care este în acelaș timp, un delict civil: 1) Prima nu poate fi purtată de cît înaintea tribunalelor civile; secunda poate să fie purtată și înaintea tribunalelor de represiune (art. 8 pr. pen.). 2) Acțiunea în daune interese se prescrie prin 30 aniĭ (art. 1890 c. civ.); acțiunea civilă este supusă aceleiași prescripțiuni ca și acțiunea publică (art. 12, 593, 594 și 595 pr. pen.). 3) Acțiunea în daune interese tinde a face să se recunoască și lichidă o creanță civilă ordinară, desbrăcată de garanții speciale; acțiunea civilă are drept scop o condamnare garantată prin solidaritatea legală.

Ceia-ce motivează aceste diferențe între aceste două acțiuni, cari tind cu toate acestea la același scop, *reparațiunea prejudiciuluĭ*, și cari aŭ aceiași cauză, *dauna rezultînd dintr'un fapt ilicit*, este, că în delictul penal se află mai mult de cît o leziune a interesuluĭ privat, există o leziune de interes social, și acțiunea civilă, la care dă naștere acest delict penal, care conține un delict civil, nu poate fi complet izolată de acțiunea publică.

b) Art. 4 pr. pen. acordă acțiunea civilă persoanelor cari aŭ suferit daune, cauzate prin vre-o infracțiune a legeĭ penale.

Or, dacă orĭ-ce infracțiune produce *un răŭ social*, și face

să se nască o acțiune publică, ar fi o eroare de a se crede că ori-ce infracțiune cauzează necesarmente *o daună privată.*

In adevăr, legea penală incrimină oare-cari acte cari *compromit* existența, saŭ exercițiul unor anumite drepturi, fără a aduce o atingere actuală, și fără să fi resultat pentru o persoană fizică saŭ morală o daună oare-care.

Ast-fel legea pedepsește simpla tentativă de crimă saŭ și pe aceea de oare-cari delicte, și, într'un scop de poliție, lovește cu pedepse mai mult saŭ mai puțin grave, numeroase fapte delictuoase, cari, prin ele însăși, nu aduc necesarmente vre-o daună.

Intr'un înțeles larg, se înțelege prin *daună* privațiunea saŭ leziunea unui *bun*, — fie acest bun susceptibil de a fi apreciat și plătit în bani, pentru că face parte din patrimoniul nostru, — fie că este inapreciabil prin natura sa însăși, ca viața, sănătatea, libertatea, onoarea, starea și condițiunea persoanelor etc.

Legea ne-cerînd în nici o parte necesitatea unei daune *pecuniare* pentru a da naștere acțiunei civile, s'a conchis, cu drept cuvînt, că o daună *morală* poate să-i servească legalmente de bază. In adevăr, art. 998 c. civ. și art. 4 pr. pen. vorbește într'un mod general de „*daună*", fără a distinge între dauna pecuniară și dauna morală.

Această daună trebue să fie: 1) *actuală,* adică consemnată în momentul chiar cînd s'a pornit plîngere; 2) *personală,* aceluia care se plînge; 3) să fie consecință *directă* a infracțiunei. Dacă dauna are rațiunea sa de a fi într'o circumstanță străină delictului, atunci chiar, cînd fără delict, această circumstanță nu s'ar fi produs, nu se poate face delicuentul responsabil. Ast-fel, nu se poate admite persoana injust urmărită a se constitui în urmă parte civilă, contra autorului adevărat al infracțiunei: dauna pe care a suferit-o nu are, în adevăr, cauza sa în infracțiune ci în greșita direcțiune ce s'a dat urmăririlor. De asemenea dacă o persoană ușor rănită cu ocaziunea unui scandal, moare în urma nedibăciei mediculuĭ care a îngrijit-o, acest pre-

judiciu special, consecință *mediată* a delictului, nu poate fi pusă în sarcina delicuentului.

II) **Obiectul acțiunei civile.** — *Art. 4 pr. pen.* îl definește: „*Acțiunea pentru repararea de daune, cauzate prin cre-o infracțiune a legei penale.*“ Ea e dar diferită de cele-l'alte acțiuni *private* cari se atașază de infracțiune, saŭ cari derivă din ea, dar cari nu aŭ cu toate acestea de obiect direct reparațiunea prejudiciului, ca acțiunea în divorț pentru adulter, acțiunea în desavuare fundată pe adulter, etc.

Reparațiunea dauneĭ, fie materială, fie morală, cauzată de o infracțiune, se traduce printr'o indemnitate, de ordinar pecuniară, ale cărei treĭ moduri posibile sunt: *restituțiunile* (ex. remiterea lucruluĭ furat saŭ deturnat proprietaruluĭ); *daunele interese* (cari consistă în indemnitățile atribuite persoaneĭ lezate pentru perderile ce a suferit saŭ cîștigul de care a fost lipsită în urma infracțiuneĭ); și *cheltuelile* de judecată. *(art. 51 Cod. pen.)*

III) **Persoanele cari pot exercita acțiunea civilă.** — Pentru ca cine-va să poată intenta acțiunea civilă se cere să fi încercat *personal* dauna a cărei reparațiune se cere și să fie capabilă de a sta în justiție.

I) Prima persoană, naturalmente indicată pentru a se constitui parte civilă, este aceia care a suferit direct din cauza infracțiuneĭ: *victima delictuluĭ.*

Cu toate acestea, putîndu-se întîmpla ca cine-va să fie lezat personal printr'o infracțiune, fără a fi victimă *într'un mod direct;* rezultă că bărbatul poate fi autorizat să urmărească, în numele său, defăimarea saŭ injuria adusă soțieĭ sale, cînd cuvintele injurioase saŭ defăimătoare se resfrîng asupra luĭ. Părintele poate lucra *în numele său*, cînd faptul care a lezat pe copiiĭ săĭ, minoriĭ saŭ majoriĭ, a adus proprieĭ sale averi saŭ proprieĭ sale onoriĭ o daună materială saŭ morală.

II) Acțiunea civilă poate aparține moștenitorilor persoaneĭ direct lezată prin infracțiune? Se disting 3 ipoteze:

a) **Infracțiunea a fost comisă anterior morțeĭ victimeĭ.** — Dacă infracțiunea a adus atingere avereĭ defunctuluĭ, moșteni-

torii cari devin proprietari ai bunurilor, sunt direct lezați: ei pot dar să se constitue părți civile, *fie în numele lor personal*, fie în calitate de *moștenitori*. Dacă însă infracțiunea nu a atins de cît onoarea și considerația defunctului, dacă este o *injurie*, o *defăimare*, moștenitorii nu pot porni acțiune civilă, pentru că această acțiune ar fi lipsită de bază,—faptul de care se plîng necauzîndu-le nici o daună; de altă parte acela care a murit fără să fi intentat acțiunea, este prezumat că a ertat fapta. Se exceptează cazul cînd acțiunea civilă a fost pusă în mișcare, înainte de deces, de către defunct însăși; moștenitorii pot continua instanța.

b) **Infracțiunea a cauzat moartea victimei.**—In acest caz, acțiunea civilă aparține moștenitorilor, ori-cari ar fi, căci infracțiunea contra vieței unui individ aduce în tot-d'a-una averei aceluia care este victimă, un prejudiciu a cărei reparațiune poate fi cerută de către el însuși sau de către moștenitorii săi. Acțiunea civilă se dă în urmă acelora pe cari infracțiunea 'i-a lezat în patrimoniul lor, deși nu sunt moștenitori: de exemplu, văduvei, pentru care bărbatul era un sprijin; bărbatului care profită de veniturile soției sale; ascendenților cari primesc o pensiune alimentară de la defunct, etc. Și toate aceste persoane, cari au să facă să valoreze o daună pecuniară, pot intenta împreună acțiunea civilă, căci interesul uneia nu exclude interesul celui-l'alte.

Regulele relative la *capacitatea* cerută pentru intentarea acțiunei civile, fie înaintea tribunalelor civile, fie înaintea tribunalelor de represiune, sunt specificate de legea civilă, și codul de procedură penală nu aduce nici o derogare. Ast-fel acțiunea în reparațiunea daunei cauzate printr'o infracțiune unui minor ne-emancipat va fi intentată, în numele său, de părintele, administratorul legal sau tutorul său (art. 372 și 390 Cod. civ.).

Minorul emancipat va putea el însuși să exercite acțiunea (art. 427 și 428 Cod. civ.) Indivizii în stare de interdicție judiciară sau legală vor fi reprezentați de tutorii lor (art. 452 C. civ.)

Femeia măritată va lucra în numele său, dar după ce a fost autorizată de bărbat, sau de justiție (art 197 și 198 C. civ.). Străinii vor putea intenta acțiunea civilă.

IV) **Cum și cînd se poate constitui cine-va parte civilă?** Două situațiuni sunt posibile :

a) Ministerul public nu a intentat încă acțiunea publică.

b) Ministerul public a angajat deja acțiunea înaintea jurisdicțiunilor represive.

Ne vom ocupa numai de prima situațiune.

Ministerul public nu a intentat încă acțiunea publică. — In acest caz victima delictului procedează pe cale de *acțiune* și exercițiul acțiunei civile înaintea jurisdicțiunei represive pune în mod necesar acțiunea publică în mișcare. Dacă dauna a fost cauzată de o *crimă* sau *delict*, persoana *lezată* are dreptul de a se constitui parte civilă în plîngerea adresată judecătorului de instrucție (art. 60 pr. pen.) sau oficerilor de poliție judiciară (art. 61 pr. pen.) și să provoace prin acest mijloc o informațiune. Conform art. 63, cel care, aducînd o plîngere, voește a se constitui parte civilă, poate face declararea sau cererea prescrisă prin art. 6, sau în chiar actul său de plîngere, sau *prin act posterior.*

Cari sunt efectele constituirei părței civile? — Efectul imediat al constituirei părței civile, este de a da inculpatului ca adversar, în procesul penal, pe victima infracțiunei. De aci rezultă că mărturia părței civile nu mai este acceptabilă ; — conform art. 63 pr. pen. partea civilă se poate lepăda de calitatea sa, în termen de 24 ore din momentul cînd s'a constituit în această calitate.

B) Contra cui poate fi exercitată acțiunea civilă.

Acțiunea civilă poate fi intentată autorilor sau complicilor infracțiunei, legalmente responsabili, cari au dat naștere prejudiciului moral sau material sau în contra persoanelor streine de infracțiune, dar pe cari legea le consideră răspunzătoare, civilmente, pentru prejudiciul cauzat prin

infracțiune (art. 998—1002 c. civ. și 1623—1624 c. civ.) Femeia măritată poate fi acționată în daune interese înaintea jurisdicțiunei represive, fără ca reclamantul să aibă nevoe de a justifica autorizația bărbatului saŭ a justiției (c. civ. art. 216). In ce privește pe incapabili, pe minori, e nevoe să se pună în cauză reprezentanții lor legali — acțiunea în reparațiune de daune fiind esențialmente *civilă* și legea voind ca tutorul să reprezinte pe minor în toate actele vieței civile (art. 390 c. civ.) Nici o dispoziție din codul de procedură penală nu deroagă de la această regulă a dreptului comun.

C) Stingerea acțiunei civile.

Cauzele de stingere ale acțiunei civile sunt: *dezistarea, lucrul judecat* și *prescripțiunea.* Am vorbit despre dezistare; lucrul judecat nu ne interesează din punctul de vedere ce ne preocupă; să examinăm dar prescripțiunea acțiunei civile.

Prescripțiunea acțiunei civile.—Două situațiuni se pot prezenta: aceea cînd acțiunea civilă și acțiunea publică există paralele; aceea cînd acțiunea publică e stinsă și acțiunea civilă continuă să existe. Această din urmă ipoteză neînfățișînd interes pentru noi, rămîne să cercetăm pe cea d'întîi.

1) *Prescripțiunea acțiunei civile înaintea ori-căreĭ exstincțiuni a acțiunei publice.* — Codul penal a asociat, în ce privește prescripția, soarta acțiunei civile cu soarta acțiunei publice: prescripția, pentru ambele acțiuni, are același punct de plecare—ziua infracțiunei—ea are aceiași durată, 10 ani, 5 ani, un an; și actele cari întrerup pe una aŭ aceleași efecte în privința celei-l'alte (art. 593 al. 3, 594 și 595 pr. pen.). Sistemul asimilațiunei se explică ca o necesitate de ordine publică, pentru o dublă considerație:

a) Dacă prescripția acțiunei civile era mai lungă de cît aceia a acțiunei publice, s'ar fi putut vedea partea lezată

făcînd să fie declarat, defendorul, culpabil de o infracțiune și să obțină contra lui o condamnare la daune interese cu acest titlu, atunci cînd Ministerul public ar fi în neputință să-l urmărească.

b) Mai mult, legislatorul vrea, în interesul general, să facă din partea lezată, care este cea d'întîi informată de infracțiuni, și mai în putință de cît ori-cine să arate pe autor, auxiliarul cel mai activ al părței publice.

2) *Întinderea și limitele sistemului de asimilare între prescripția acțiunei publice și prescripția acțiunei civile.*

a) Întinderea. — Ori-ce acțiune în reparare de daune cauzate printr'o infracțiune, fie ea îndreptată contra autorilor chiar, sau contra persoanelor civilmente responsabile de infracțiune, se prescrie prin 10 ani, 5 ani sau un an.

b) Limitele. — Limitele sunt de două naturi: 1) Ori-ce prescripție, care nu își trage origina sa exclusivă din infracțiune, ci își are cauza sa într'un drept preexistent, sau cel puțin distinct, rămîne supusă prescripțiunei ordinare. Ast-fel, proprietarul care a fost victima unui furt poate, chiar după ce furtul este prescris, să exercite acțiunea sa în revendicare; depozitarul poate, după prescripțiunea abuzului de încredere, să exercite acțiunea născută din depozit.

Durata prescripțiunei civile poate fi ea prelungită printr'un fapt fie suspensiv, fie întreruptiv?

Indivizibilitatea celor două prescripțiuni conduce la această consecință, că, ori-ce cauză care întrerupe sau suspendă prescripția uneia din aceste două acțiuni, întrerupe sau suspendă prescripția celei-l'alte, dar că invers, un fapt nu poate fi întreruptiv sau suspensiv pentru una din aceste prescripțiuni, fără a fi întreruptiv și suspensiv pentru cea-l'altă.

Acest punct stabilit, se recunoaște în doctrină:

a) că actele de urmărire sau de instrucțiune, făcute de partea publică, întrerupe prescripția celor două acțiuni.

b) In ceia-ce privește suspensiunea, e loc a se distinge două ipoteze.

Există circumstanțe în urma cărora prescripția acțiunei

civile e suspendată. Aceste circumstanţe, ca starea de minoritate a părţeĭ lezate saŭ a moştenitorilor săĭ, fiind fără influenţă asupra prescripţieĭ acţiuneĭ publice vor rămîne fără influenţă asupra prescripţieĭ acţiuneĭ civile însăşĭ.

Dacă însă se admite împreună, cu jurisprudenţa, că obstacolele carĭ se opun exerciţiuluĭ acţiuneĭ publice, suspendă cursul prescripţieĭ acesteĭ acţiunĭ, trebue să se conchidă că, prin efect reflex, cauzele de suspensiune ale acţiuneĭ publice vor lucra asupra prescripţiuneĭ acţiuneĭ civile. Această soluţiune rezultă din chiar indivizibilitatea celor două prescripţiunĭ.

TITLUL II

Noţiunĭ practice.

Primele măsurĭ de informaţiune în caz de flagrant delict şi în cazurile asimilate.

CAPITOLUL I

Transportul la faţa loculuĭ.

De îndată ce un fapt grav, putînd fi criminal saŭ delictuos, este adus la cunoştinţa sa, fie printr'un denunţ [1]), fie printr'o plîngere [2]), oficerul de poliţie se va trans-

1) *Denunţul* este o declaraţiune, făcută autorităţeĭ competinte, despre o infracţiune la legea penală cu saŭ fără arătarea autoruluĭ.

Denunţarea este *oficială* saŭ *privată*, adresată de un funcţionar (art. 28 pr. pen.), saŭ de un particular (art. 29 pr. pen.). Dar în nicĭ un caz, nu se presupune autorul acestuĭ aviz, *personal* atins prin faptul delictuos.

2) *Plîngerea*, este o relevaţiune adresată justiţieĭ, nu de un simplu martor, ci de către o persoană saŭ în numele uneĭ persoane căreia faptul delictuos i-a cauzat un prejudiciŭ.

Diferenţa esenţială între plîngere şi denunţare este facultatea pentru

porta de urgență la fața locului (art. 31 comb. cu 47 și 56 pr. pen.) cu observarea regulelor relative la competință (vezi partea I-a lucrăreĭ, Cap. III § III pg. 7), examinînd dacă faptul încriminat este actual saŭ asimilat cazuluĭ de flagrant delict (vezi *suprà* Cap. II, § III, c, pg. 20) saŭ daca este susceptibil de a fi penat cu pedepse aflictive saŭ infamante (arg. din art. 31 pr. pen., care zice: *„In toate cazurile de delict flagrant, dacă faptul va fi de natură a trage după sine o condamnațiune criminală, procurorul tribunaluluĭ va merge fără nicĭ o întîrziere la fața locului spre a face procesele-verbale necesare pentru a se constata ființa și starea corpuluĭ delictuluĭ, starea loculuĭ, spre a primi declarările persoanelor carĭ ar fi fost față, saŭ carĭ ar avea informărĭ de dat.*

Procurorul va înștiința de mergerea sa pe judecătorul de instrucție, fără cu toate acestea, a fi dator să-l aștepte. (pr. p. 32—45, 47, 56; c. p. 1; pr. p. Fr. 32)“ [1]).

Tot de-odată va anunța de urgență autoritățile în drept, indicîndu-le natura crimeĭ saŭ delictuluĭ și alte informațiunĭ asupra cercetărilor începute (art. 28 pr. pen.).

---

reclamant de a se constitui parte civilă. Partea civilă este un reclamant care cere repararea daunei pe care a încercat-o și se constitue parte în proces, (art. 60 și 63 pr. pen.). Plîngerea poate fi o îndrumare la constituirea ca parte civilă, nu este însăși această constituire și diferă din maĭ multe puncte de vedere: 1) Aceluia care se constitue parte civilă trebue să i se ceară capacitatea, care este necesară pentru a intenta orĭ-ce acțiune civilă mobiliară. Pentru a depune o plîngere. capacitatea de a sta în justiție nu este cerută, și orĭ-ce persoană, chiar incapabilă, chiar străină, poate fi admisă fără condiție a face plîngere relativă la o infracțiune. 2) Forma plîngereĭ este aceiași ca și pentru denunțare, această formă nu admite nicĭ o modificare, pentru singura rațiune că reclamantul înțelege să se constitue parte civilă; este suficient ca această constituire să fie făcută intr'un mod expres, printr'o declarație pozitivă în plîngere. 3) Plîngerile pot fi adresate procuroruluĭ tribunaluluĭ, auxiliarilor săĭ saŭ judecătoruluĭ de instrucție (art. 60 și 61 pr. pen.) Constituirea de parte civilă trebue făcută înaintea orĭ-căreĭ urmăririĭ.

1) Cu toate însă că legea nu vorbește de cît de fiagrant delict, de fapt care atrage după sine o pedeapsă criminală, practica din toate zilele și o sănătoasă interpretare a spiritului legiuitoruluĭ aŭ admis că aceleași regule trebuesc să se aplice și în caz de flagrant delict de fapt care atrage după sine o pedeapsă corecțională, căcĭ aceiași rațiune există în ambele ipoteze, și sunt multe delicte tot așa de grave ca și unele crime. (In acest sens, circulara parchetuluĭ general al Curțeĭ de Apel din Bucureștĭ, reprodusă în uvragiul d-luĭ Ion Rădoĭ: „Călăuza cetățeanuluĭ în materie judiciară“, 1900, pag. 851 și urm.).

Aceste prime puncte stabilite, oficerul de poliție trebue încă, mai înainte de a începe operațiunile sale, să-și rememoreze elementele cari constituesc infracțiunea de care este sesizat, acelea cari o agravează, o scuză, sau o atenuează. Dacă amintirile sale sunt șterse sau confuze să deschiză codul, care trebue în tot-d'a-una să-l însoțească, căci este cu neputință a se instrui cu inteligență și metodă o afacere penală, dacă nu se știe cari vor fi, mai tîrziu preocupările Ministerului public sau apărăreĭ.

In adevăr, cum se poate ajunge la instrucția uneĭ afaceri de asasinat, spre exemplu, dacă oficerul de poliție judiciară nu va căuta, din primul moment, să stabilească premeditarea sau pîndirea ? Adesea unul sau altul din aceste elemente, sau amîndouă, reclamînd constatări imediate sunt irevocabil perdute dacă nu sunt stabilite în pripă.

Sigur de competința și de constatările asupra cărora instrucția trebue să poarte, oficerul de poliție judiciară deschide atunci ancheta sa.

El poate, mai întîĭ, să oprească pe ori-cine de a eși din casa sau din locul unde se face cercetarea, pînă după încheerea procesuluĭ sĕŭ verbal. (Art. 33 pr. p.). Contravenienții pot fi puși la arest — această măsură însă, zice F. Hélie, — pur facultativă și autorizată în interesul cercetărilor, — trebue rezervată pentru cazul cînd nesupunerea la ordinul magistratuluĭ ar avea drept scop de a trăda operațiunile informațiuneĭ și de a procura culpabililor mijloacele de a face să dispară probele sau de a se sustrage eĭ înșiși de la acțiunea justițieĭ.

Oficerul de poliție judiciară procede în urmă : 1) la *stabilirea corpuluĭ crimcĭ sau delictuluĭ*, 2) și cîte odată săvîrșind aceleași acte, *la descoperirea autorilor și complicilor faptuluĭ încriminat* [1]).

1) E de recomandat oficerilor de poliție judiciară de a nu lua nicĭ o dată contra inculpaților măsurile de rigoare pe cari legea le conferă, fără să fie asigurați mai înainte de materialitatea faptuluĭ încriminat. De cîte orĭ nu s'a întîmplat, în materie de otrăvire mai ales,

Constatarea materială a corpului crimeĭ saŭ delictului are o importanță capitală și nu trebue nicĭ-odată neglijată, chiar atunceĭ cînd făptuitorul, cunoscut din primele momente, a intrat pe calea mărturisirilor.

Nu trebue uitat că lacunele de instrucțiune, în această privință, lasă un cîmp prea larg apărăreĭ. Analele judiciare amintesc numeroase cazurĭ în care făptuitorii, revenind asupra mărturisirilor făcute, încearcă, fie prin minciună, fie printr'o îndrăsneală care a rĕușit une-orĭ, de a lăsa să planeze bănueli asupra exactităței declarațiunilor pe carĭ oficeriĭ poliției judiciare le-aŭ consemnat în actele dresate.

Orĭ-carĭ ar fi dar circumstanțele ce se prezintă, oficerul de poliție judiciară, trebue, maĭ înainte de toate, *să procedeze la cercetările cele maĭ minuțioase pentru a stabili existența materială a crimeĭ.*

O constată numaĭ, dacă cade sub simțurĭ, — cu ajutorul uneĭ expertize dacă necesită concursul specialiștilor, (art. 42 pr. pen.) — prin *mărturia* acelora carĭ aŭ relevat-o, dacă urmele crimeĭ aŭ dispărut, s'aŭ șters, — prin vizite domiciliare și ridicărĭ de obiecte, în alte cazurĭ. (art. 35 pr. pen.).

Ast-fel, e ușor de stabilit, fără nicĭ un concurs, materialitatea furtuluĭ, dar nu ne putem dispensa de expertiză, cînd se instruește o crimă contra persoanelor, un omor, de exemplu, a cărui existență e subordonată constatăreĭ cauzelor criminale ale morțeĭ. Dacă faptul material al crimeĭ a dispărut în momentul cînd sosește oficerul de poliție judiciară, în materie de incendiŭ voluntar maĭ ales, audierea persoanelor carĭ aŭ fost martore, înlocuește încă expertiza; precum, ridicarea obiectelor carĭ aŭ servit la comiterea crimeĭ saŭ a hîrtiilor găsite asupra făptuitorilor, stabilește, în alte cazurĭ, proba faptuluĭ criminal ce se cercetează.

De asemenea se ajunge la descoperirea autoruluĭ și

ca expertiza să distrugă primele constatărĭ medico-legale, și să oblige pe magistrat de a libera pe un prevenit bănuit de o crimă de această natură și pus deja sub mandatul justițieĭ?

agenţilor unei crime saŭ delict prin *examenul locurilor,* prin *vizite domiciliare,* prin *relevarea de urme* şi *indiciĭ,* prin *ridicări de obiecte, audiere de martorĭ* şi chiar prin *examenul persoaneĭ bănuite.*

In *localitate*, se poate găsi un obiect uitat saŭ perdut de culpabil, se relevează urmele paşilor săĭ, urmele mîinilor ; prin *expertiză* se descoperă pe haine şi rufe pete de sînge deja spălate, pete de spermă răŭ curăţate; *la domiciliŭ* se pune mîna pe instrumentele crimeĭ saŭ delictuluĭ, pe corespondenţa vinovatuluĭ cu complicĭi seĭ; prin *martorĭ*, i-se demonstrează participarea sa la execuţiune, se distruge declaraţiile sale, se înlătură posibilitatea unuĭ *alibi*[1]), prin *examenul persoaneĭ bănuite*, se evidenţează rănile pe carĭ le a primit comiţînd crima, saŭ semnele carĭ îl acuză.—Aşa dar, fie că se cercetează materialitatea infracţiuneĭ saŭ autorul eĭ, mijloacele de instrucţiune sunt aceleaşĭ şi sunt supuse unor regulĭ carĭ necesită, pentru explicaţiunea lor, cunoştinţe practice, pe carĭ experienţa singură le aduce.

CAPITOLUL II

Prezenţa maĭ multor oficerĭ de poliţie judiciară la faţa loculuĭ.

Concursul de atribuţiunĭ între judecătorĭĭ de instrucţiune, reprezentanţiĭ Ministeruluĭ public: — procurorĭĭ şi substituţiĭ — şi auxiliarĭĭ lor, aduce, cîte o-dată, maĭ mulţĭ oficerĭ de poliţie judiciară la locul comitereĭ infracţiuneĭ.

Cine trebue atunci să procedeze ?

Dacă concursul se stabileşte între maĭ mulţĭ oficerĭ de poliţie judiciară auxiliarĭ, primul venit este acela care are dreptul să conducă cercetările, cu excepţiunile impuse de ordinea erarchică,—saŭ cel care a dat cel dintîiŭ ordine,

1) Incercarea inculpatuluĭ de a stabili absenţa dintr'un loc, probînd prezenţa sa în altă parte.

saŭ a decernat mandatul de aducere saŭ a ascultat martorii (Cas. fr.).

Dacă concursul se produce între un oficer de poliţie auxiliar şi un membru al parchetului, cel din urmă face saŭ urmează instrucţiunea (art. 49 pr. p.).

Dacă judecătorul de instrucţie se prezintă, el ia direcţiunea investigaţiunilor şi face să se procedeze, pe răspunderea sa, la primele acte de instrucţiune (Cas. fr).

CAPITOLUL III.

Măsurĭ de instrucţiune. Examenul practic.

§ I. *Starea locurilor*

Prima măsură de instrucţiune care se impune oficerului de poliţie judiciară este : *examenul stărei locurilor.*

Prin acest examen el dobîndeşte, în numeroase cazurĭ, proba materialităţeĭ infracţiuneĭ, circumstanţele carĭ o agravează ; ajunge să descopere pe culpabilĭ şi să stabilească veritatea saŭ falsitatea declaraţiunilor lor.

Ast-fel, un om a fost omorît printr'o armă de foc ; ne vom grăbi, dacă se pretinde a fi un accident, de a examina locurile, căcĭ ele pot făurĭ proba uneĭ crime prin relevarea pîndireĭ ; vom face să se descopere maĭ ales că lovitura a pornit de la spatele unuĭ tufiş saŭ de după un obstacol ; că foile tufişuluĭ sunt arse şi că ramurile sunt rupte acolo unde se descoperă urme de paşĭ ;—că d'alungul obstacululuĭ saŭ pe una din părţĭ se succed urme de paşĭ pînă la locul unde o armă a lăsat urme de arsurĭ—Se stabileşte încă o crimă de incendiŭ, constatîndu-se multiplicitatea focarelor saŭ acumularea de materiĭ inflamabile ; circumstanţele excaladeĭ şi efracţiuneĭ, dacă e vorba de un furt calificat, prin urmele de paşĭ de pe teren, urmele de noroĭ, căderea cimentuluĭ şi molozuluĭ, sgîrieturile făcute zidurilor cu vîr-

ful ghetelor, sfărămăturile de geamuri, de încuetori, mobile etc, etc.

Urmele de paşi, ghete, instrumente, saŭ imprimări aduc iarăşi preţioase indicaţiuni pentru cercetarea culpabililor saŭ proba culpabilităţei persoanelor deja bănuite.

Tot prin examenul amănunţit şi precis al locurilor, se combat aceia cari acoperă adevărul saŭ *coroborează* declaraţiuni suspecte. Dacă un omorîtor invoacă, pentru a se apăra, un caz de legitimă apărare; poziţiunea cadavruluĭ, urmele paşilor săi, saŭ acelea ale victimeĭ, locul diferitelor obiecte, distrug cîte odată sistemul săŭ de apărare—Dacă un incendiator se justifică atribuind sinistruluĭ o cauză determinată; un obiect, locul săŭ, construcţia clădireĭ, demonstrează une orĭ falsitatea declaraţiuniler sale.—Aceste exemple, carĭ ar putea fi multiplicate, probează importanţa examenuluĭ stăreĭ locurilor.

Acest examen trebue descris în procesul-verbal al oficerilor de poliţie şi însoţit generalmente de *o schiţă de plan a locurilor.*

Pentru întocmirea uneĭ schiţe se cere cea maĭ mare exactitate în măsurătoare;

Inainte de începerea lucrăreĭ, e absolută nevoe să se observe cu atenţiune, în întregime, porţiunea de schiţat; să se delimiteze maĭ înainte spaţiul în cestiune, să se ţină compt de ceia-ce este important şi de ceia ce ar putea fi, de întinderea pe care trebue să o aibă schiţa, de punctul din care trebue începută, în ce sens şi cum; cu alte cuvinte, schiţa trebue terminată în minte, maĭ înainte de a se lua creionul în mînă.

De asemenea se va căuta momentul precis cînd schiţa trebue începută. Este aproape fixat, zice Hanns Gross, că ridicarea nu trebue să se facă, cîtă vreme nu există o orientare suficientă pentru a se şti ceia-ce trebue relevat şi cum trebue să se facă relevarea; că trebue să fie terminată maĭ înainte de audierea martorilor.

Dacă desemnul nu e făcut la timpul oportun se nasc inconveniente; căcĭ, dacă se ascultă un martor înainte de

terminarea schiței, oficerul de poliție va fi obligat să zică, de exemplu: „lîngă prima fereastră, la dreapta intrărei care se află la estul grajdului" pe cît vreme, dacă schița e deja terminată e suficient a se zice: „lîngă fereastra F"; cu modul acesta se ivită lipsa de claritate și pierderea de vreme.

Se va determina iarăși situațiunea exactă, însemnîndu-se punctele cardinale (nu aproximativ, ci cu ajutorul unei busole)—Oficerul de poliție va măsura totul, în persoană; nu va desena nimic inutil, fapt care nu produce de cît confusiune și dificultăți. In principiu, nu va amîna nicî o-dată, de exemplu, pînă se va înapoia în localul autorității, grija de a executa lucrarea cu mai multă exactitatea saŭ de a complecta din memorie oare-carî detalii; lucrurile nu se observă cu realitate de cît la fața loculuĭ și cîtă vreme se poate reînoi la fie-care moment impresiunea proaspătă pe care aŭ lăsat-o asupra noastră.

Schița nu va fi întrodusă în corpul procesuluĭ-verbal, ci desenată pe o foae separată, pentru a putea fi ușor comparată cu textul; însemnările cu ajutorul literelor alfabetice trebuesc făcute cu creionul, chiar la fața loculuĭ.

Odată însă reîntors în localul autorității, oficerul de poliție va reface desemnul cu cerneală saŭ tuș; literile, fără excepție, cu cerneală roșie, ceia-ce va face schița mult mai clară.

Schița cea mai ușoară de întocmit e aceia a unei camere; ea se poate face saŭ numaĭ din ochĭ, saŭ luîndu-se măsurĭ exacte; nicĭ o-dată însă, parte din ochĭ și parte măsurată, căcĭ, la terminarea desemnuluĭ, s'ar constata disproporțiunĭ considerabile.

Sistemul cel mai recomandabil este acela de a se măsura totul; schița ast-fel obținută, chiar prost desemnată, va avea meritul exactității.

Pentru a lua schița unei camere, măsurăm cu metrul, mai întîĭ lungimea unuia din ziduri; un metru din mărimea naturală va fi reprezintat pe hîrtie printr'un centimetru, ast-fel ca să avem o proporție de 100/1; pe această

primă linie, care serveşte drept bază se ridică linia zidului următor. Pentru obţinerea unghiului acestor două linii se procedează ast-fel : dacă unghiul este drept,—lucru despre care ne putem asigura împingînd în acel unghiŭ al camereĭ, o masă dreptunghiulară,—ridicăm o perpendiculară ; dacă unghiul este ascuţit saŭ obtus, luăm o foae de hîrtie groasă, pe care o aplicăm în unghiul camereĭ şi pe care o potrivim cu foarfeca, pînă cînd se va adapta perfect ; unghiul astfel obţinut îl aplicăm cu hîrtia ce am tăiat, pe hîrtia pe care desemnăm ; cu modul acesta obţinem zidurile camereĭ. Grosimea zidurilor se măsoară la uşĭ şi la ferestre.

Măsurăm cu metrul, locul unde se află aşezat fie-care obiect, plecînd de la un punct al zidului, ce am însemnat deja pe schiţă, şi'l transportăm pe desemnul nostru, ţinînd seamă, că fie-care centimetru pe hîrtie reprezintă un metru în realitate. Insemnăm cu litere fie-care obiect, menţionînd în josul schiţeĭ, ce reprezintă fie-care literă. Ferestrele şi uşile se vor desemna cum se obicĭnueşte a se face în planurĭ. Ast-fel în figura alăturată, *P* reprezintă un pat ; *N* reprezintă masa de noapte ; *S*, *S'*, *S''*, *S'''*, reprezintă scaune ; *D*, un dulap ; *B*, o bibliotecă ; *C*, canapea ; *F*, *F'*, ferestre ; *U*, uşe ; *M*, masă.

După ce am obţinut schiţa în chipul arătat, o comparăm cu camera şi putem corecta erorile ce se vor fi strecurat în desemn.

Schiţa unuĭ apartament saŭ a uneĭ case este mult maĭ greŭ de obţinut ; maĭ întîiŭ se va căuta planul caseĭ, care se află adesea conservat ; dacă este găsit, să fie examinat cu atenţiune şi de va fi recunoscut exact, să se întocmească schiţa după el.

In caz contrar, se procede la întocmirea uneĭ schiţe, după natură, în modul cum am arătat că trebue să se urmeze pentru schiţarea uneĭ singure camere, alegîndu-se drept bază a operaţiuneĭ încăperea în care pătrundem maĭ întîĭ prin intrarea principală : vestibulul de intrare.

Pentru schiţarea împrejurimilor uneĭ case trebue considerată de aproape cestiunea spaţiuluĭ ; fiind nevoe să se

ştie pe ce suprafaţă (jumătate de foaie, foaie întreagă, etc.) totul va trebui reprezintat, — se va măsura aproximativ spaţiul a cărui schiţă se întocmeşte. Pentru reprezentarea diferitelor livezi, fîneţe, vii, păduri, puţuri, etc., se vor întrebuinţa semnele convenţionale adoptate în desemnurile harţilor geografice militare. In inspecţiunea locurilor se va observa, cu multă băgare de seamă, regula care impune oficerului de poliţie să nu deranjeze, să nu ridice şi nici chiar să a-

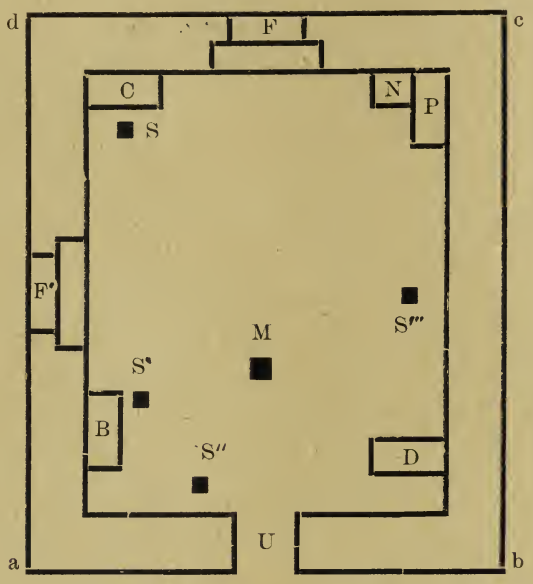

Schiţa unei camere

tingă vr'un obiect, mai înainte de a fi fost descris cu minuţiozitate în procesul său verbal.

Pentru a se păzi această regulă importantă, este necesar să se asigure conservarea stărei locurilor. Trebuesc dar protejate urmele de paşi, acoperindu-se cu lăzi saŭ scînduri mici, aşezate pe trei saŭ patru pietre; de asemenea trebuesc acoperite urmele de sînge, obiectele aruncate saŭ pierdute, mai ales dacă aŭ să rămînă în plin aer, dată fiind ora înaintată; în fine, trebue, cel puţin, să se facă un semn îm-

prejurul obiectelor carĭ ar putea fi confundate cu altele (spre exemplu: urmele de paşĭ, etc.). In urma acesteĭ orientărĭ şi după ce s'a înlăturat tot ceia-ce e inutil, se poate începe dresarea procesuluĭ-verbal.

In toate cazurile, trebuesc descrise locurile în general; să se spună cum şi pe care drum s'a ajuns acolo; apoĭ, să se facă menţiune dacă e vorba de o casă, cîmp pădure, etc.; să se indice *cu exactitate* regiunea, şi să se descrie în detaliŭ locurile, ţinîndu-se bine seamă de tot ce se rapoartă la afacere, saŭ se poate raporta.

Se va descrie ast-fel (dacă nu e vorba de accidente): 1) locul însuşĭ, 2) direcţiunea de unde a venit culpabilul, 3) aceea în care s'a depărtat, 4) partea de unde martoriĭ aŭ văzut saŭ aŭ putut vedea şi 5) toate punctele unde se găsesc încă urme de infracţiune, saŭ unde s'ar putea găsi, şi unde, de fapt, nu aŭ existat.

Să nu se uite că trebue stabilit, chiar ceia-ce este pur negativ, căcĭ, de o parte, aceasta ar putea conduce la presupuneri pozitive, şi de altă parte, instrucţia se asigură şi i se arată că cestiunea nu a fost neglijată.

Ast-fel, dacă se vorbeşte de urme de sînge carĭ se găsesc în camera persoaneĭ asasinate, nu este suficient de a fi enumărate, dar trebue încă să se spună, spre exemplu, că nu s'a găsit nicĭ apă însîngerată în vase, nicĭ impresiunĭ de mîinĭ însîngerate. Dacă s'a căutat, fără resultat, hîrtiĭ compromiţătoare, trebue să se spună, într'un mod expres, că în sobe nu era cenuşe de hîrtiĭ arse.

Pentru fie-care crimă saŭ delict în particular, trebue materialmente să se descrie în urmă circumstanţele speciale propriĭ aceleĭ crime saŭ delict, menţionîndu-se toate detaliile necesare şi relatîndu-se cu îngrijire minuţioasă toate cestiunile carĭ privesc afacerea. Ast-fel, dacă un asasinat este comis în mijlocul cîmpuluĭ, oficerul de poliţie judiciară va relata distanţa care separă cadavrul de toţĭ arborĭĭ, arbuştiĭ, tufişurile saŭ obstacolele carĭ aŭ putut permite asasinuluĭ să se ascunză; depărtarea lor de drumurĭ şi locuinţe, locul unde victima e căzută; dacă a fost

atacată într'un loc și a succombat în altul și dacă urme nu indică drumul parcurs, cum și toate circumstanțele materiale cari înconjoară infracțiunea.

Dacă asasinatul a fost săvîrșit într'un loc singuratic, într'o curte, pe calea publică, oficerul de poliție va indica încă, după ce s'a asigurat și a măsurat distanțele, că strigătele saŭ sgomotele nu aŭ putut fi auzite de vecini.

Dacă asasinatul s'a comis într'o locuință, nu se va neglija nici dispoziținea apartamentelor, nici aceia a mobilelor; se va descri toate circumstanțele cari indică trecerea criminalilor, urme de efracțiuni, de escaladări, obiecte răvășite, mobile răscolite, urme de luptă, se va nota distanța care separă toate obiectele, chemate a juca un rol, și se va releva toate urmele și toate indiciile utile informațiuneĭ.

Nu se pot prevedea de maĭ nainte toate indicațiunile pe cari le ocazionează un examen minuțios al stăreĭ locurilor, dar se poate stabili, în regulă generală, că oficerul de poliție judiciare are datoria de a releva situația și poziținea tutulor obiectelor cari înconjoară, mobilează saŭ compun locurile; toate lucrurile cari permit saŭ ar permite de a se reconstitui faptele, scena saŭ drama care se desfășoară; *modificațiunile pe cari le-aŭ suferit obiectele; degradările în urma loviturilor, urme de sînge; schimbări de loc și poziținne a obiectelor; degradări de uși, ferestre, porți etc., precum și toate indiciile saŭ urmele cari stabilesc culpabilitatea agentuluĭ incriminat.*

Ar fi îndrăzneț din parte-ne de a voi să dresăm nomenclatura tutulor urmelor ce se pot releva la fața loculuĭ; cu toate astea sunt unele urme *materiale* cari se prezintă aproape totd'a-una și ne vom ocupa de ele în paragraful ce urmează.

Să spunem cîte-va cuvinte în ce privește căutarea obiecteler ascunse.

Negreșit că oficerul de poliție nu trebue să se mulțumească de a vizita lăzile, armoarele, dulapurile, casetele, cuferile, paturile și sobele, în cari e puțin probabil să găsească ceva important: — el trebue să examineze tot, absolut tot; nu e loc unde nu pot fi ascunse obiecte importante (vezi maĭ jos § V, No. IV).

§ II. ***Relevarea urmelor materiale lăsate pe locuri.***

Unele sunt comune tutulor felurilor de infracțiuni (imprimarea mîinelor, picioarelor, a roatelor) dacă s'a făcut usagiu de un vehicul); altele sunt mai speciale oare-căror crime saŭ delicte (pete de sînge, saŭ alte lichide, imprimarea de instrumente, urme de arme etc.).

A. Imprimarea mîinilor.

Umezeala mîinilor, îmbibarea lor de sînge saŭ alte lichide, presiunea violentă pe care aŭ exercitat-o, lasă urme capabile de a stabili ele însăși culpabilitatea autoruluĭ uneĭ crime saŭ delict. In adevăr, nu numaĭ că degetele mîineĭ, forma, lungimea, lărgimea lor, ca și cele-l'alte părți ale mîiniĭ, prezintă între oamenĭ deosebirĭ de așa natură în cît nu există probă maĭ palpabilă de cît adaptarea lor cu urma relevată; — dar, imprimarea papilelor mîineĭ, acele desenurĭ fine, bizare, carĭ se constată pe partea interioară a extremității degetelor, podul palmeĭ etc., carĭ nu dispar de cît odată cu moartea și carĭ conservă în tot timpul vieței, formele lor absolut intacte,—variind considerabil de la individ la individ, — constituesc un element important pentru recunoașterea criminalilor.

Fixitatea desenuluĭ papilelor la aceiași persoană, a fost demonstrată suficient prin cele două impresiunĭ publicate de Galton, cel care s'a ocupat de aproape cu această cestiune; e vorba de desenurile indexuluĭ drept al luĭ Sir William Herschel — fost administrator al Indiilor — unul datînd din anul 1860 și altul din anul 1888. Cel din urmă desen e în adevăr mult maĭ larg și liniile sunt puțin confundate, consecință a vîrsteĭ, dar identitatea celor două impresiunĭ sare în ochĭ și un examen maĭ atentiv dă certitudinea că toate particularitățile impresiuneĭ din 1860 se

găsesc intacte în acela din anul 1888. Galton a mai făcut numeroase experienţe, cari au răuşit pe deplin. Nu poate exista dar îndoială asupra permanenţei acelor figuri, a căror dimensiuni se altereză, e adevărat, cu timpul, dar al căror aspect rămîne acelaşi; detaliurile, direcţiunea, ramificările, întreruperile, fiind invariabile.

Impresiunile mîinilor se găsesc pe mobile, uşi, lemnărie, ziduri, tapiserii, obiecte vopsite deschis, rufe, haine, geamuri, ustensile de menaj, sub sertare,— în partea de unde se apucă pentru a fi trase,— hîrtii pe care criminalul le-a avut în mînă pentru a căuta bani, cărţi, instrumente cari au servit la comiterea crimei — pe corpul victimei chiar, dacă e vorba de omor, etc. Ele trebuesc cercetate şi înregistrate; cercetarea lor de multe ori însă e foarte dificilă, fiind adesea destul de mici, compunîndu-se din linii fine şi găsindu-se, nu rare-ori, în locuri ascunse. Din punctul de vedere care ne preocupă, nu ca urme de sînge, existenţa lor nu are însă nici valoare de cît dacă sunt clare şi utilizabile: de exemplu, dacă se întîlnesc pe părţile corpului victimei, cari sunt netede şi neacoperite cu păr, (fruntea, obrazul, craniul pleşuv, interiorul mîinei, braţe, etc.); din contra, dacă degetele şi mîna au fost apăsate pe obiecte cu suprafaţa neregulată sau dacă au fost numai şterse pe stofe, pînză, lemne nedate la rindea, pe părţile corpului acoperite de păr, etc.

După ce au fost găsite şi descrise aceste urme, mai înainte de toate e necesar de a face să se stabilească, de către medicii legişti, din care parte a corpului provin; — dacă provin din cele patru degete ale mîinei stîngi, din palma mîinei drepte, etc.

Acest punct o-dată stabilit, e necesar să se determine dacă urmele nu sunt datorite, din întîmplare, însăşi victimei; căci, se poate ca victima, după ce a fost rănită, să fi dus mîna la rană, şi apoi s'o fi pus pe un obiect oarecare sau pe corpul său. Se vor lua dar impresiunile corespunzătoare pe cadavru, — şi anume din toate părţile mîinilor. Această operaţiune se va face cu ajutorul cernelei

de imprimerie, punîndu-se partea a cărei urmă voim să o luăm pe o placă unsă cu acest fel de cerneală și apoi apăsîndu-se pe hîrtie.

Dacă urmele nu corespund cu liniile papilare ale degetelor și palmei victimei, e foarte natural să se admită că ele provin de la autorul crimei, — și pot servi cu succes ca fapte de natură a fi aduse în sarcina saŭ descărcarea unuĭ deținut suspect privindu-se la lupă degetele autoruluĭ presumat și comparîndu-se cu corpul delictuluĭ. Spre a se stabili o comparație repede și exactă, e bine să se fotografieze impresiunea primitivă a degetuluĭ însîngerat și să se mărească proba obținută de treĭ saŭ patru orĭ. Pentru conservarea impresiuneĭ mîinilor, cînd obiectul e transportabil, oficerul de poliție îl ridică în tot saŭ în parte, alăturîndu-l la piesele de convingere. In caz contrariŭ, se calchează urma pe o foae de hîrtie transparentă saŭ pe o bucată de sticlă, reproducîndu-se cu o scrupuloasă exactitate desemnul, contururile și toate detaliile. Dacă are la dispoziție, pe agentul incriminat, ofițerul de poliție îl interpelează în această privință și constată în procesul saŭ verbal adpatarea pe care a făcut-o înaintea luĭ și răspunsul acestuia. Dacă se întîmplă ca urma care nu s'a putut ridica să aibă o importanță capitală și ca nedescoperirea culpabiluluĭ saŭ răspunsurile agentuluĭ încriminat să facă conservarea eĭ necesară, oficerul de poliție o pune sub sigiliĭ pe carĭ le aplică, după împrejurărĭ, asupra apartamentuluĭ, dependințelor saŭ caseĭ, unde a fost relevată ; saŭ asupra impresiuneĭ însăși, pe care are maĭ întîiŭ grijă să o proteagă contra deteriorărilor saŭ dispariției. Spre exemplu, dacă un criminal lasă pe un zid urma mîineĭ sale însîngerate, cum zidul nu se poate ridica, se bate o bucată de scîndură de asupra urmeĭ și dedesubt se aplică sigiliile, orînduindu-se un paznic. In cazul cînd urmele s'aŭ găsit pe corpul victimeĭ, pentru a fi conservate, se prepară cu îngrijire de către medicul legist partea pieleĭ în cestiune și se fotografiază urma, înainte ca pielea să se fi uscat și strîns.

Urmele de mîini și degete, perfect definite, se pot întîlni cîte o dată și pe pielea gîtului persoanelor victime ale strangulării. Unii medici legiști, au ridicat în acest caz, partea pielei cadavrului pe care impresiunea degetelor era desenată, permițînd ast-fel justiției de a avea contra culpabilului proba materială a crimei sale.

B. **Imprimarea picioarelor și încălțămintei**

Urmele de pași au adesea o importanță decisivă; se cere însă ca oficerul de poliție judiciară să știe să le observe, să le conserve și să le utilizeze pentru a putea trage din ele un profit satisfăcător. Asupra acestei cestiuni s'au scris tratate numeroase, importante și detaliate; ne vom mărgini însă a enunța, în trăsuri generale, modul cum trebue să se procedeze spre a se putea întreprinde constatarea, conservarea și utilizarea urmelor de pași, — operațiuni pentru care oficerul de poliție e bine să se pregătească prin exerciții repetate, observînd cu atenție urmele lăsate de diferite persoane pe șosele, la cîmp, pe țarini, în curți, camere, etc.; pe pămînt, scînduri, în praf, nisip, zăpadă, etc; căutînd să facă distincțiune între urma lăsată de un om care sta pe loc și urma lăsată de un altul care umbla; de unul care fuge și altul care merge încet; de un bătrîn și de un copil; de un om care poartă o greutate în spinare și unul care merge cu mîna goală, etc.; încercînd să deosibească urma aceleiași persoane de alte urme cu cari s'a amestecat; obișnuindu-se să lase din ochi urma aceasta un timp oarecare, și de a căuta să o regăsească la o distanță oare-care, căci, numai după o experiență ca aceasta, urmată timp de cîte-va luni, va putea fi mai mult sau mai puțin apt pentru investigațiunea urmelor de pași lăsate de criminali pe teatrul crimelor.

Acestea zise, ca principiu general, trebue să spunem că constitue o mare greșală faptul de a nu se cerceta urmele de pași, de cît în vecinătatea imediată locului crimei, ne-

glijîndu-se de a se face și aiurea; — de oare-ce, e rar să se găsească pe însăși locul crimeĭ, urmele carĭ pot fi de oare-care utilitate, fie pentru că infractorul a luat precauțiunea de a le șterge, fie pentru că ele aŭ fost călcate în picioare saŭ aŭ devenit invizibile prin sosirea altor persoane.

Toate aceste raționĭ nu există cînd nu se fac cercetările la oare-care distanță de teatrul acțiuneĭ; se va găsi în tot-d'a-una într'o parte oare-care, o bucată de pămînt proprie a primi o impresiune; criminalul nu a putut lua atîtea precauțiunĭ ca la început și poate că nimenĭ nu a trecut încă pe acolo. Fără îndoială e cu atît maĭ dificil de a stabili că o urmă are un raport oare-care cu faptul, cu cît e maĭ depărtată de locul crimeĭ; cu toate acestea, în general, lucrul nu e atît de dificil precum se crede. Este în natura lucrurilor, zice Hanns Gross, că un criminal nu pornește pe drum imediat după ce a săvîrșit crima, ci din contră fuge pe o cale ascunsă, pe la spatele caseĭ, prin grădină și în urmă de-alungul cîmpuluĭ. Dacă se caută și se găsește în aceste locurĭ o urmă recentă, care să nu fie continuarea drumuluĭ ordinar, se poate presupune că aparține infractoruluĭ. O vom supune atuncĭ unuĭ studiŭ minuțios, după ce va exista siguranță din cercetările făcute printre vecinĭ și oamenĭĭ caseĭ, că nu provine de la eĭ și că nu pot da alte explicațiĭ. Dacă se poate încă proba că urma provine de la o persoană care fugea, și acest mod de a vedea va fi confirmat, dacă se poate constata, spre exemplu, că urma a fost produsă de o persoană care a trecut pe acolo în timpul nopțiĭ și fără a cunoaște terenul, cestiunea devine și maĭ clară. Acest lucru se poate lesne presupune, cînd individul în cestiune s'a împedicat de o piatră, a căzut în niște mărăcinĭ, s'a rostogolit pe un taluz, ceia-ce nu s'ar fi putut întîmpla în plină zi.

Există adesea alte indiciĭ: cînd, spre exemplu, s'a ridicat de la locul crimeĭ o mare cantitate de obiecte și culpabilul s'a repauzat în drum, a depus jos sarcina sa, a perdut saŭ chiar aruncat vre-unul din obiectele furate. Acestea sunt

certificate de identitate pentru urmă, atît de certe pe cît e posibil, cînd, de exemplu, o primă urmă unică, produsă evident de criminal și găsită pe loc, seamănă cu alte urme carĭ conduc maĭ departe. In acest ultim caz maĭ ales, se neglige adesea, după ce o urmă a fost găsită, de a se căuta urme pretutindeni unde se pot descoperi, fie chiar departe de locul crimeĭ.

In cercetarea urmelor de pașĭ oficerul de poliție va cere și părerea medicilor, carĭ singurĭ pot să decidă dacă este loc a se conchide, din examinarea urmelor, la vre-o infirmitate corporală, apoplexie, paralizie, etc.); va recurge chiar și la alțĭ specialiștĭ: dacă e vorba de picioare încălțate, la un cizmar inteligent, care poate da adesea informațiunĭ utile; un vînător abil poate face iarăși servicĭĭ reale, prin sfudiile sale prealabile, foarte vecine cu acelea carĭ ne preocupă, studiĭ făcute în observarea urmelor vînatuluĭ; el vede urme acolo unde o altă persoană crede abia că vede o pată; știe să găsească o urmă pierdută chiar atunci cînd ar fi întreruptă pe o întindere destul de mare; — poate să spună cînd o urmă a fost făcută și nu confundă ușor între ele urmele carĭ nu datează exact de la aceeași oră, etc. (Hanns Gross).

In ce privește urmele de picioare încălțate, ele prezintă maĭ multe puncte de orientare, pe cîtă vreme piciorul gol are maĭ multă fizionomie, — și pentru cercetarea lor se vor întrebuința mijloace diferite.

Pentru o impresiune din prima categorie este suficientă în tot-d'auna o descriere exactă a urmeĭ tălpeĭ, cu indicațiune de măsurĭ și numere, avîndu-se grija de a se indica de o potrivă toate dimensiunile, numărul cuielor (al celor carĭ există și al celor carĭ lipsesc) din partea anterioară a tălpeĭ și toculuĭ, dispoziținea lor, distanța care le separă unele de altele, forma și starea de conservare a toculuĭ, dacă există, și toate cele-l'alte semne distinctive. Măsurătorile se vor face cu ajutorul unuĭ compas, luîndu-se distanța cuelor unele de altele, — saŭ de la colțul exterior al părțeĭ anterioare

a tălpeĭ, la colțul anterior al interiorului tocului,—saŭ lungimea părțeĭ drepte a tocului etc.

Daca e vorba, în urmă, de a se stabili identitatea aceleĭ tălpĭ și a aceleia a unuĭ individ suspect, va fi suficient să se măsoare și să se numere totul din noŭ, fără a fi nevoe de a se compara încălțămintea individuluĭ suspect, fie direct cu urma originală, fie cu o copie luată cu ajutorul calchiatuluĭ pe hîrtie transparentă saŭ pe sticlă.

Cu totul alt-fel este cu urma unuĭ picior gol. Impresiunea totală, fizionomia sa, nu poate să se dea printr'o descripțiune, un desemn saŭ fotografie. Pe lîngă aceasta este imposibil ca urma să fie fixată pentru maĭ multă vreme în memorie și comparațiunea uneĭ urme văzută altă dată cu aceia *suspectă* găsită maĭ tîrziŭ, cînd nu maĭ aĭ pe cea d'intîi sub ochĭ, n'are nicĭ țel, nicĭ utilitate. Trebue ca să avem cele două urme înaintea noastră pe masă, zice Hanns Gross, trebue să măsurăm și să comparăm de maĭ multe orĭ înainte de a ne putea pronunța; trebue chiar, pentru a produce o urmă a picioruluĭ individuluĭ suspect, putînd să fie comparată cu *corpul delictuluĭ*, să avem pe acesta din urmă sub ochĭ, pentru ca modul de producere al celor două impresiunĭ să se facă pe cît e posibil în circumstanțe identice. Prin urmare, în această din urmă ipoteză, va fi nevoe să se facă reproducția în gips a urmeĭ originale, spre a fi comparată,—nu cu piciorul gol al individuluĭ suspect, care nu va putea păstra o imobilitate suficientă, nicĭ nu poate fi desemnat cu ajutorul calchiereĭ,—ci cu o nouă urmă de verificare, pe care o vom produce făcînd să meargă individul suspect, deasupra uneĭ substanțe de acelașĭ fel cu aceia pe care a fost imprimată urma originală. In ambele ipoteze se va evita greșala de a lua piciorul bănuituluĭ și de a-l pune în urma găsită spre a vedea dacă se potrivește saŭ nu; maĭ întîi nu se constată nimic și al doilea se strică urma. Cel care ține neapărat să facă această constatare, nu are de cît să pună pe bănuit să lase alăturĭ de urma descoperită, o altă urmă pe care o va face în acest moment și această urmă o va putea compara din ochĭ saŭ prin mă-

surătoare, constatînd dacă se aseamănă saŭ nu cu cea găsită.

In cazul cînd oficerul de poliție descoperă o urmă și nu are timpul să se ocupe imediat de dînsa, face să fie acoperită cu o cutie de lemn, și pune un om de încredere să o păzească spre a nu se atinge nimenĭ de dînsa.

In ce privește origina urmelor, elementele carĭ le-aŭ produs, putem spune, spre exemplu, că staționarea din mers, se poate ușor recunoaște, căcĭ piciorul rămas în urmă este atuncĭ tras și formează lîngă cel-l'alt o a doua urmă. Se poate chiar conchide, aproximativ, dacă oprirea a fost scurtă saŭ s'a prelungit, căcĭ, în acest din urmă caz se va observa numeroase urme în sus și în jos, schimbărĭ ale poziținneĭ staționare, pe cîtă vreme în primul caz, alternanța regulată a pașilor la dreapta și la stînga este întreruptă prin două urme vecine una de alta și că în urmă drumețul pornește din noŭ, în general, cu piciorul care a făcut cel din urmă pas. Este de asemenea ușor de spus, dacă a fost un salt lateral, dare la o parte, mers încet, cîțĭ-va pașĭ făcuțĭ în fugă și numeroase alte variațiunĭ asemănătoare mersuluĭ ordinar, — carĭ nu trebuesc nicĭ odată lăsate să treacă neobservate, ci notate cu îngrijire, căcĭ, importanța lor, care poate fi considerabilă, nu apare adesea de cît maĭ tîrziŭ.

O persoană poate să fie forțată să meargă de-a'ndaratele saŭ să fi făcut aceasta cu intenție de a produce o confuziune. Proba unuĭ fapt de acest fel are în totdeauna importanța sa, căcĭ nu se înșală lumea fără motiv serios. Dacă se știe că așa a fost intenția drumețuluĭ, trebue să se găsească cauza, și aceasta odată cunoscută, toată desfășurarea afacereĭ, motivul determinant al actuluĭ, saŭ orĭ ce alt factor important, se va descoperi. Urmele vor spune aproape în totdeauna daca persoana a mers realmente de-a'ndaratele, pașiĭ sunt maĭ micĭ, căcĭ mușchiĭ noștri nu sunt obicĭnuițĭ cu acest fel de locomoțiune; linia directrice este, pentru aceeași rațiune, și pentru motivul că nu se știe unde se merge, ezitantă și incertă și urma presintă pe lîngă aceasta,

o scufundătură cu totul particulară a vîrfului piciorului, cînd individul s'a căznit de a face paşii relativ mari, căci a trebuit pentru aceasta să înceapă prin a aşeza vîrful talpei pe pămînt şi să tragă în urmă saŭ să împingă piciorul. Dacă oficerul de poliţie, bănueşte că un individ, mergînd de-a'ndaratele a produs o urmă suspectă, să facă acelaş lucru pe teren identic, făcînd paşi de o egală lungime înapoi şi să compare apoi urmele; cu acest procedeŭ e foarte greŭ de a se înşela.

Se întîmplă, în fine, să se găsească urme simulate saŭ disimulate.

Aceasta se produce cînd culpabilul încearcă de a indica o falsă direcţiune şi cînd lungimea drumuluĭ de străbătut nu permite mersul înapoĭ, cînd, spre exemplu, un asasinat trebue să treacă drept o sinucidere, saŭ o sinucidere să fie luată drept asasinat.

Se va zări, atunci, în primul caz, urma *unuĭ singur om*, şi în al doilea, *urma maĭ multora*, cu toate că în realitate ar fi contrariul. Aceasta se face legînd de picior încălţăminte pusă în sens contrariŭ; dar, un examen atentiv permite, aproape în mod regulat, de a se recunoaşte disimularea. Autorul comite, în acest caz, tot-d'a-una, greşala de a alege un teren pe care urmele să fie bine imprimate şi să aibă un frumos aspect, ca să poată atrage atenţiunea şi a provoca interpretarea dorită. Dar, cînd urmele sunt bine distincte, sunt uşor de studiat şi se constată imediat că nu sunt naturale şi că nu aŭ aspectul celor-l'alte urme.

Aci iarăşi o experienţă va lumina totul. Oficerul de poliţie va face încercări lîngă urma suspectă, cu încălţăminte de aceiaşi mărime, dar pusă într'un mod normal, şi va constata imediat diferenţa între adevăr şi fals. Maĭ mult, în toate cazurile de acest fel, dacă operaţiunea nu a fost făcută cu îngrijire, se va găsi impresiunea legăturei întrebuinţată. Se va descoperi, spre exemplu, impresiunea cordonuluĭ care a servit să lege încălţămintea în sens contrariŭ, şi care e trecută maĭ tot-d'a-una împrejurul piciorului, puţin maĭ înainte de toc.

Culpabilul poate asemenea să aibă intenţiunea de a îndrepta bănuelile asupra unei alte persoane, mai ales dacă prevede de mai înainte că bănuelile vor cădea asupra lui, In acest caz, el produce de asemenea urme clare, cari sar în ochi, fie punînd încălţăminte care diferă esenţialmente de a sa, pe care o distruge după săvîrşirea actului, fie legînd de picioare încălţămintea unei alte persoane.

Primul sistem este întrebuinţat de aceia cari aŭ picioare micĭ şi vor să producă urme marĭ; secundul, de aceia cari aŭ picioare marĭ şi vor să producă urme micĭ.

Un om de talie mare care ataşază la picioare încălţămintea uneĭ femeĭ, poate dar foarte bine a face să se creadă, că autorul este o femee; şi chiar o *femee* care pune încălţăminte mare de bărbat, că un bărbat a trecut pe acolo. Se poate obţine cu chipul acesta, după cum probează numeroasele încercărĭ, urme cari înşală într'un mod perfect.

Descoperirea uneĭ atarĭ înşelătoriĭ este anevoioasă, dar nu imposibilă.

Un excelent mijloc ar fi să se compare mărimea urmeĭ cu acea a pasuluĭ. Criminalul, *emoţionat* la început, uită uşor că în regulă generală, la picioare marĭ corespund paşĭ marĭ şi că picioarele micĭ fac paşĭ mărunţĭ. Dacă se descoperă această falşă proporţiune, bănuiala capătă temeiŭ şi se vor continua cercetările. Dacă bănuiala e fundată, se descoperă în curînd oare-care incertitudine: linia mersuluĭ devine neregulată, pasul pare dubios şi nesigur, şi cînd încălţămintea e prea mare, greoiŭ; ceea-ce se poate vedea într'un mod clar pe urmă. Cînd o încălţăminte mică a fost adoptată sub una mare, se zăreşte adesea, nu numaĭ urma cureleĭ care a menţinut-o, dar încă şi maĭ ales, cînd subsolul e profund (noroiŭ, zăpadă mare, etc.) urma oare-căror părţĭ ale piciorului cari depăşesc mica încălţăminte. Orĭ cît de dificil ar fi să se aducă această probă, merită cazna de a fi încercată. In adevăr, stabilindu-se proba sigură a falsificăreĭ urmelor, culpabilul e designat maĭ mult saŭ maĭ puţin sigur şi de altă parte inocenţa individuluĭ bă-

nuit în baza urmeĭ false, nu întîrzie de a eși la iveală. (Hanns Gross).

Pentru conservarea urmelor de pași există un procedeŭ ușor de întrebuințat: el consistă în solidificarea lor — rezultat, care se obține prin maĭ multe metode. Vom semnala pe cele maĭ importante; maĭ înainte însă trebue să spunem că nu trebue să se proceadă la conservarea urmelor de cît după ce aŭ fost măsurate, desemnate și descrise, de oare-ce se poate ca sistemuul de conservare să nu reușască și urma să fie deteriorată saŭ stricată; și atunci nu vom maĭ avea nicĭ urmă, nicĭ reproducțiune.

I) **Metod pentru păstrarea urmelor găsite pe pămînt.** Cu un burete, vată saŭ hîrtie sugătoare, se extrage maĭ întîiŭ apa care s'ar putea afla în urmă, cum și în găurile lăsate de cue; se scot apoĭ pietricelile saŭ altè corpurĭ străine ce s'ar putea afla acolo; toate acestea se fac cît se poate maĭ ușor, ca urma să rămînă neatinsă. Topim apoĭ *ceară de luminare* într'o cratiță, și după ce s'a topit, băgăm de seamă cînd ceara începe să'și închidă culoarea, adică cînd începe să se răcească. In acest moment luăm cratița și turnăm în urmă, nu prea repede, pînă ce se umple și lăsăm să se răcească; scoatem apoĭ, cu băgare de seamă, bucata de ceară și avem o urmă perfectă care nu are alt defect de cît că este cu foarte puțin maĭ mică de cît urma adevărată.

II) **Metod pentru conservarea urmelor lăsate pe nisip, praf, făină, etc.** Se răspîndește în urmă *pulbere de stearină* în mare cantitate, răzuind d'asupra urmeĭ cu un cuțit o lumînare de stearină.

Se ține apoĭ, de asupra urmeĭ, un fier de călcat încălzit, saŭ o bucată de fier cald, pînă cînd stearina se topește și pătrunde în nisip etc.

In părțile unde cantitatea de stearină a fost insuficientă, se răzue încă puțin și se încălzește din noŭ. Se ridică în fine ușor urma, care nu este cîtuși de puțin stricată. Acesta e singurul sistem practicabil.

III) **Metodă pentru conservarea urmelor din zăpadă.** Se procedează identic ca în primul caz, dar în loc de ceară

turnăm *cleĭ de tîmplar*, în momentul cînd începe să se răcească.

Bucata obținută trebue învelită într'o cîrpă și udată, din timp în timp, pentru a nu se scoroji și suci, pînă se va putea scoate mai tîrziŭ în gips.

Urmele lăsate pe scînduri etc. de un picior ud saŭ îmbibat de sînge sunt mai dificil de relevat. Se ajunge, cu toate acestea, la un rezultat, pe cale de comparațiune. Este un caz clasic, care servește de exemplu într'o asemenea nedumerire și care a fost întrebuințat în 1853 de către d-rul Caussé. Voind să proceadă la măsurătoarea impresiunilor lăsate de picioare goale însîngerate, acest medic a făcut să se ungă cu sînge defibrinat scîndurile apartamentului; în urmă a obligat pe indivizii bănuiți să se preumble, și aceștia depuseră astfel urma *pașilor* lor însîngerați, alături de urmele lăsate de culpabilĭ. Apoĭ, recurse la ingeniosul mijloc pe care l'a făcut cunoscut:

El trase pe urma incriminată o linie tangentă la partea externă a curbeĭ formate de călcîi și la ridicătura pe care o formează articulațiunea metatarso-falangiană a degetului mare; diviză această linie în mai multe părți egale și în fie-care din aceste puncte ridică perpendiculare; trase o linie asemenea pe impresiunea pe care avea să o compare cu cea incriminată și stabili aceleași diviziuni. — Dacă se ia atunci pe fie-care din aceste linii tangente cutare distanță voită de la un punct la altul, va fi ușor de constatat în fie-care parte identitatea saŭ neasemănarea; cele mai micĭ particularități de formă saŭ contur vor fi puse în evidență, în așa mod că două picioare egale în principalele lor dimensiuni și asemănătoare la primul aspect, pot să se găsească diferente fiind astfel examinate". (Briand et Chaudé: Traité de Médecine légale, T. II, pg. 170).

C) Urmele de bastoane, roate, pași de animale, etc.

Agentul incriminat se transportă cîte o dată la locul crimeĭ într'o trăsură înhămată, călare, purtînd un baston, etc. A-

ceste urme sunt foarte util întrebuințate pentru cercetarea culpabiluluĭ, și trebuesc observate, citate, descrise și reproduse în procesul-verbal.

1. Ast-fel urma unuĭ baston poate să ne dea informațiunĭ importante, ea poate maĭ ales, dacă e bine reprodusă, să servească pentru stabilirea uneĭ identități, comparîndu-se reproducțiunea cu bastonul individuluĭ suspect; maĭ mult, se va ști, după profunzimea urmeĭ, în caz cînd purtătorul bastonuluĭ s'a rezimat cu putere pe el, dacă era obosit, în vîrstă, infirm, saŭ purta o sarcină. — Se va stabili cu îngrijire dacă bastonul era în mîna dreaptă saŭ în cea stîngă; în acest din urmă caz e de presupus că individul era stîngaciŭ saŭ purta bastonul în mîna stîngă din cauza uneĭ dureri la picior, ceea-ce poate avea importanță pentru identificare.

După poziținea urmeĭ bastonuluĭ față cu urma picioarelor, se va putea ști dacă individul mergea încet, tărăgănat, repede, saŭ se servea de baston pentru a putea înainta. In mersul lent, tărăgănat, individul care poartă un baston în mîna dreaptă, pune jos bastonul săŭ la fie-care douĭ pașĭ, aproape de vîrful urmeĭ picioruluĭ drept; dacă umblă repede și se servește realmente de bastonul săŭ pentru a-și accelera mersul, îl pune la înălțimea fie-căreĭ urme a picioruluĭ stîng; în această categorie intră persoanele ostenite, vîrstnice saŭ infirme, carĭ, chiar în mersul moderat, se servesc realmente de baston pentru a înainta.

Distanța care separă urmele de baston de picioarele individuluĭ și aceea care le separă între ele, va fi de asemenea constatată.

2) Urmele de caĭ pot de asemenea să fie importante. Mărimea și forma potcoavelor, numărul cuielor, distanța dintre ele, etc., sunt adesea atît de caracteristice, că urmele lor pot servi foarte bine pentru stabilirea uneĭ identități.

Dacă e vorba a se determina mersul animaluluĭ, trebue măsurată și notată cu îngrijire poziținea și distanța potcoavelor, pentru ca specialiștiĭ să poată da lămuririle necesare, — aceasta însă nu împedică ca urmele însăși, în

natură saŭ reproduse, să fie supuse examenului experţilor, pentru că aceştia cu ajutorul aparatului lui Marey „pot să ateste dacă e vorba de un cal care mergea la pas, în buestru, trap saŭ galop şi chiar să afirme în oare-carĭ cazurĭ dacă calul ale căruĭ urme le analizează, şchiopăta şi de care picior, etc. „(*Sic:* Legrand du Saulle: Médecine légale). — Nu maĭ e nevoe să spunem că, în anumite cazurĭ, cele-l'alte urme de picioare, cum de pildă urmele picioarelor de cĭinĭ, boĭ, etc., pot deopotrivă să aibă o mare importanţă.

Reproducerea urmelor se operează întocmaĭ ca la urmele de paşĭ omeneştĭ.

3) Pentru urmele de roate se va observa lărgimea drumuluĭ, a roateĭ, distanţa între roatele din dreapta şi roatele din stînga, abaterile, întoarcerile, direcţia, urmele cuelor lăsate de cercul roţiĭ etc., etc.

D. **Pete de sînge şi alte lichide.**

Urmele de carĭ ne-am ocupat pînă aci, servesc pentru cercetarea culpabililor; urmele de sînge, lichide şi vărsăturĭ servesc maĭ ales pentru stabilirea infracţiuneĭ criminale.

Pentru-că, în general, este important de a se şti dacă rănitul,maĭ cu seamă cînd nu maĭ este în viaţă, a putut încă săîn deplinească diferite acte; de altă parte, dacă autorul crimeĭ, rănit el însuşĭ, saŭ pătat de sîngele victimeĭ, a făcut încă cutare saŭ cutare lucru; în fine dacă a fost rănit saŭ acoperit de sînge,— trebue, în particular, ca oficerul de poliţie să fie atent asupra locurilor carĭ nu atrag privirea în primul moment, şi carĭ adesea sunt mînjite de sînge, spre exemplu marginea inferioară a sertarelor, carĭ nu aŭ mîner servind la deschidere, saŭ carĭ pot fi deschise fără ajutorul mînerelor. Maĭ în tot-d'a-una autorul crimeĭ pătează scîndura care serveşte de fund sertarelor, căutînd spre exemplu banĭ saŭ îşĭ şterge mîinile pe bordul inferior al tabletelor uneĭ mese, scaun etc.

Se vor căuta de asemenea petele de sînge ce se pot

găsi pe iarbă, trunchiul arborilor, pietre, pămînt etc; ele sunt adesea de o mare valoare, și spun cel puțin, dacă rănitul a venit însîngerat în locul unde a fost descoperit, dacă a fost tîrît, dacă autorul crimeĭ a făcut să dispară sîngele ce-l acoperea, dacă tălpile încălțămînteĭ sale eraŭ mînjite de sînge, etc., și alte puncte adesea importante.

Urmele de sînge pot fi descoperite cu ajutorul instrumentelor optice, chiar pe mîinile cu îngrijire spălate,—sub unghiĭ, pe pielea care acoperă marginea inferioară a unghiilor.

Maĭ important de cît examenul mîinilor, este examenul feței, părului criminaluluĭ, care în general nu se teme de prezența sîngeluĭ în aceste părți ale corpuluĭ; și nu se gîndește a le spăla, saŭ nu face aceasta de cît într'un mod superficial.

In ce privește vestmintele, rufele, încălțămintea etc., vor fi maĭ întîĭ examinate în mod superficial, pentru a se constata dacă s'a încercat să fie spălate, tentativă care va trebui în tot-d'a-una să pară suspectă.

Adesea culpabilul se mulțumește de a răzui pojghița formată de sîngele uscat, și care lasă în tot-d'a-una o pată, de altmintrelea destul de dificil de recunoscut.

Adesea spălătura e foarte îngrijit făcută, dar se mărginește la vestmintele carĭ cad imediat sub privire; se uită ghetele, interiorul buzunarelor, vestmintele de culoare închisă, unde petele închise se zăresc cu greutate.

Cînd vestminte, rufe etc., aŭ fost spălate, faptul singur de a fi fost spălate, trebue să pară suspect și prima datorie a oficeruluĭ de poliție este de a cerceta pentru ce s'a făcut această operație. In asemenea caz, este de cel maĭ mare interes a se ști dacă spălătura a fost făcută cu apă rece saŭ caldă. E ușor de a face să dispară sîngele, maĭ ales sîngele proaspăt, printr'o spălătură cu apă rece, pe cîtă vreme apa căldicică saŭ caldă, fixează materia colorantă, care nu maĭ poate fi scoasă. Femeile o știŭ maĭ bine de cît bărbațiĭ, căcĭ ele aŭ adesea să spele sîngele menstruațiuneĭ care pătează rufele lor — ; așa dar ele vor comite rar greșala de a spăla sîngele cu apă caldă, ceea-ce

vor face într'un mod regulat bărbații, în speranță de a reuși mai bine. Chiar dacă spălătura cu apă rece s'a făcut cu multă abilitate, în cît să nu se mai poată vedea nimic în locul petei, nu este imposibil ca materia colorantă să fie dusă de apă pînă în cusăturile și tiviturile cele mai apropiate, așa în cît se depune pe ață și în cutele stofei; de aceia se recomandă a se examina nu numai locul suspect propriu zis, dar a se descoase tivurile și centurile spre a fi vizitate cu îngrijire.

In acelaș mod se va procede, cînd e vorba de examinarea instrumentelor, presupuse că aŭ fost spălate; lama și părțile exterioare, vizibile cu ușurință, ale unui cuțit, spre exemplu, pot să pară cu totul curate, pe cîtă vreme părțile acoperite prezintă adesea o mare cantitate de urme de sînge cari s'aŭ depus direct saŭ aŭ fost aduse de apa spălăturei și s'aŭ uscat. Instrumentele prin urmare vor fi demontate și examinate; de asemenea e necesar să se observe crăpăturile cari se pot găsi pe mînerul lor. De o egală inportanță sunt crăpăturile și despicăturile bastoanelor, incrustațiunile ustensilelor în metal de toate felurile, fie artificiale saŭ naturale, adică produse de rugină. Fără îndoială că aceste operațiuni, avînd în vedere inportanța lor, nu trebuesc făcute de cît de experți saŭ în prezența lor.

Totul va fi consemnat în procesul verbal, descriindu-se exact obiectele și toate declarațiunile vor fi certificate prin semnătura martorilor.

Adesea se încearcă a se face să dispară urme de sînge, cari se găsesc în plin aer, saŭ în interiorul unui local. In asemenea cazuri, se va stabili în mod prealabil și cert, că această operație a fost tentată și anume unde; se va descrie, măsura și desemnà locurile cari aŭ fost spălate, răzuite saŭ frecate.

Cînd un obiect în lemn, spre exemplu o grindă, scîndură, aŭ fost spălate, nu trebue să disperăm de a găsi încă urme de sînge, mai ales, dacă s'a întrebuințat apă caldă; după cum am indicat mai sus — o scîndură, deja uzată, prezintă adesea crăpături adînci, despicături strîmte, în cari pătrunde de multe ori sîngele, fără ca criminalul să

bage de seamă. Spațiul care separă scîndurile absoarbe de o potrivă apa spălăturei ca și sîngele, fără ca acela care le-a spălat să se îndoiască cîtuși de puțin. Cum însă în asemenea cazuri nu poate fi vorba de cît de cantități mici de sînge, e bine să se ridice în întregime bucățile de lemn în cestiune.

Pentru cercetarea petelor de sînge, oficerul de poliție va face bine să se servească de o lupă mare, cu care îi va fi ușor să examineze repede o suprafață largă.

In schimb însă va evita, bine înțeles, și aceasta în modul cel mai absolut, de a atinge urmele de sînge, etc., cu degetul său umed, saŭ de a le supune din propria sa autoritate unui reactiv chimic oare-care.

Cînd oficerul de poliție va termina cercetările, va procede la descriere, după ce mai întîiŭ va fi făcut descrierea loculuĭ în general.

Dacă urmele de sînge sunt puțin numeroase, saŭ nu aŭ de cît o importanță secundară, pot fi indicate și descrise pe schița principală; dacă însă aŭ o mai mare importanță și în particular, dacă sunt foarte numeroase și răspîndite în mai multe locuri, se recomandă oficeruluĭ de poliție să nu le facă să figureze pe schița principală, ci să desemneze o altă schiță specială (copiind pe cea d'întîi pe geam) și să indice într'un mod sumar mobilierul, etc., fără a'l însemna pentru a doua oară prin litere. Cu chipul acesta, se cîștigă spațiŭ și se pot reprezinta petele de sînge cu mai multă îngrijire și exactitate.

In cercetarea petelor de sînge fiind nevoe de concursul unuĭ expert, pentru caracterizarea natureĭ lor, cum și în ce privește natura celor-l'alte lichide, oficerul de poliție va pune mîna pe obiectele pătate; dacă nu pot fi ridicate le descrie cu îngrijire, le calchează, dacă e posibil, indică locul lor, ceea ce poate fi foarte important, și le pune sub sigiliĭ. Dacă oficerul de poliție ridică obiectele mînjite de sînge saŭ de alt lichid suspect, evită cu cea mai mare îngrijire ca urmele să dispară saŭ să se altereze, fie prin contact, fie prin frecare. Pentru atingerea acestuĭ scop, se

recomandă ca fie-care obiect să fie ast-fel împachetat, ca să nu se mişte şi să nu se atingă urmele de sînge.

Ast-fel, hainele însîngerate nu vor fi împachetate de cît în cutiĭ, cu îngrijirea de a fi puse în aşa mod ca urmele de sînge să fie în partea superioară; cutia va fi găurită în mai multe locurĭ şi cu ajutorul unor bucăţĭ de sfoară vestmintele vor fi legate cu soliditate.

Dacă urmele se găsesc pe micĭ bucăţĭ saŭ schiţe de lemn, petice de sfoară, într'un cuvînt pe obiecte micĭ saŭ uşoare, se vor procura cutiĭ a căror dimensiuni corespunde cu aceste obiecte; corpurile delictului vor fi aşezate pe fund şi ataşate cu ajutorul unor legăturĭ trecute prin cutie şi înodate în exterior.

Mai dificilă e împachetarea obiectelor marĭ şi grele, precum securĭ, topoare, ciocane, bare de fer, bastoane grele etc.; toate aceste obiecte vor fi împachetate cu multă îngrijire; căcĭ, o mişcare poate să le facă să cadă şi să şteargă urmele de sînge. Se vor fixa dar, pe fundul unor lăzĭ, găurite prealabil, în mai multe locurĭ; prin aceste găurĭ se vor trece legăturile carĭ reţin obiectul atît de solid, ca nicĭ o isbitură să nu poată să le detaşeze; evident că legăturile nu trebue să atingă nicĭ să frece urmele de sînge. Dacă amîndouă părţile obiectului sunt pline de sînge, obiectul nu va putea fi aşezat pe fundul lăzeĭ, ci pus pe nişte suporturĭ de hîrtie saŭ carton fixate în lemn, în aşa chip, ca petele de sînge să fie libere. Numaĭ în cazul cînd obiectele sunt prea marĭ pentru a intra într'o ladă, pot fi transportate fără împachetare, dar atuncĭ urmele vor fi garantate într'un mod special, ataşîndu-se cu frînghiĭ puternice blocurĭ de lemn de-asupra şi dedesubtul urmelor de sînge şi înconjurînd totul cu micĭ planşete şi hîrtie groasă, aşa în cît petele vor fi completamente libere şi perfect ferite de orĭ-ce deteriorare exterioară.

Pentru a termina acest paragraf, trebue să spunem că se cere cea mai mare celeritate pentru ca petele de sînge, puroiŭ, sperma saŭ alte materiĭ organice, să ajungă în mîinile experţilor; cea mai mică întîrziere putînd să compromită certitudinea rezultatului de obţinut.

E) Urme lăsate de instrumente pe lucrurile materiale.

Se cere mai puțină precauțiune pentru conservarea urmelor de instrumente pe lucrurile materiale. Răŭ definite saŭ îndoelnice, ele necesită concursul unuĭ expert, dar de cele maĭ multe orĭ cunoștința lucrurilor vieței practice este suficientă pentru a le preciza natura. In acest caz, oficerul de poliție judiciară, dacă nu poate ridica obiectul pe care aŭ fost făcute, reproduce urma cu ceară moale, saŭ se mărginește a le descrie în procesul verbal de constatare, avînd grija de a indica forma, lungimea, lărgimea și profunzimea urmeĭ.

Dacă descoperă instrumentul, îl adaptează la urmele pe carĭ le constată. Acest procedeŭ se întrebuințează cînd sunt de relevat efracțiunile comise la porțĭ, ferestre saŭ mobile.

F) Urme lăsate de o escaladare.

De cele maĭ multe orĭ efracțiunea este însoțită de escaladare care, asemenea lasă urme de a lungul zidurilor, etc. E suficient ca aceste urme să fie descrise, avîndu-se însă grijă de a se indica locul lor, natura, distanța care le separă de pămînt și împrejmuirea care a fost escaladată.

G) Urme lăsate de arme de foc.

Maĭ în tot-d'a-una întrebuințarea armelor de foc lasă urme. Ast-fel dacă se trage dintr'un loc adăpostit de un obstacol, se observă adesea pete negricioase carĭ indică poziținea trăgătoruluĭ; dacă a fost așezat la spatele unuĭ tufiș, se constată, după arsătura foilor și examenul ramurilor rupte, de la ce înălțime a corpuluĭ lovitura a pornit. Poziținea trăgătoruluĭ determinată, este atunci cu putință de a cunoaște aproximativ talia sa. De asemenea dacă proectilul a lovit contra unuĭ obstacol, urma pe care a lăsat-o, indică fără eroare calibrul armeĭ.

Pentru a fi reprodusă, se ia, dacă e rotundă, diametrul și profunzimea; dacă formează o altă figură geometrică, se

calchiază, saŭ mai bine, încă se ridică ţinta contra căreia s'a sfărîmat saŭ diformat.

In crimele contra persoanelor, aceste urme materiale nu sunt singurele de relevat; *corpul* însăşi al infracţiuneĭ oferă la rîndul săŭ, urme nu maĭ puţin importante şi utile.

§ III. ***Relevarea urmelor pe corpul crimeĭ.***

Aceste urme nu vor putea fi constatate fără concursul omuluĭ de ştiinţă, şi chiar în cazurile cele maĭ simple, oficerul de poliţie care ar crede de cuviinţă să se dispenseze de acest concurs se expune a face să se distrugă constatarea cea maĭ bine stabilită.

Ast-fel, dacă un cadavru poartă urme de violenţă, de răni făcute cu o armă înţepătoare, tăetoare, contondentă saŭ de foc, ele vor fi relevate cu concursul mediculuĭ.

Oficerul de poliţie e ţinut să descrie în procesul săŭ verbal, toate urmele pe carĭ le prezintă victima, redactînd procesul verbal în colaborare cu medicul care îl însoţeşte saŭ scriindu-l sub dictarea acestuia încazurile dificile, în acelea carĭ, maĭ ales necesită constatărĭ technice saŭ întrebuinţare de termenĭ medicalĭ.

Aceste urme sunt de natură diferită: ele consistă, de cele maĭ multe orĭ, în echimoze, contuziunĭ, fracturĭ, cicatrice, plăgĭ, rănĭ, arsurĭ, sgîrieturĭ; şi sunt însoţite de obiceĭŭ de dezordine saŭ sfîşieturĭ de haine şi rufe; de pete de sînge, de spermă saŭ alte pete suspecte. Se descoperă deasemenea pe corpul crimeĭ, agăţat de haine, păr pierdut accidental de culpabil, şi care e de natură a procura serioase indicaţiunĭ.

Examinîndu-se unghiile, s'a scos de multe orĭ fîşiĭ de carne saŭ de piele, semne indicatoare şi neechivoce ale uneĭ lupte, şi urme aparente lăsate de victimă pe părţile descoperite ale corpuluĭ agresoruluĭ săŭ.

§ IV. ***Expertize.***

Orĭ-ce expertiză trebue să fie condusă de un om de artă,

adică de o persoană capabilă prin cunoștințele sau studiile sale speciale la cari s'a dedat, să lumineze pe oficerul polițienesc, asupra naturei și circumstanțelor infracțiunei și asupra cauzelor morții și stărei cadavrului.

Expertul înainte de a procede la examen, trebue să presteze jurămînt, conform dispozițiunilor art. 43 al. 2 pr. pen. Această formalitate va fi constatată în procesul verbal dresat de oficerul de poliție judiciară; expertul semnează în josul constatărei.

Oficerul de poliție judiciară asistă pe cît e posibil la operațiunile expertului, — le dirige, atrăgînd atențiunea asupra lacunelor cari apar în investigațiuni, se asigură că mandatul lor e cu scrupulositate executat.

Oficerul de poliție judiciară nu se poate însă amesteca sub nici un cuvînt în raportul medicilor nici pentru a'l aproba, nici pentru a'l contesta; el trebue să'l primească ast-fel cum a fost întocmit. Cu toate acestea cînd observă că medicii omit oare-cari particularități importante, datoria oficerului de poliție este de a le atrage atenția asupra acelor puncte, și de a provoca din parte-le explicațiuni mai întinse asupra subiectului. Aci se mărginește dreptul lui. Dacă experții nevăzînd în particularitățile ce le indică oficerul de poliție, de cît lucruri neînsemnate, refuză de a se ocupa de ele, el nu poate să'i constrîngă a o face. Ii rămîne numai dreptul de a le consemna el însuși în procesul său verbal [1]).

Cu toate acestea, cînd se procede la examene corporale asupra persoanelor în viață, sau de sex diferit, ar fi contrariu ori-cărei demnități și bune cuviințe ca oficerul de poliție să asiste.

Presența făptuitorilor nu este necesară cînd se procede la expertise criminale; dispositiunile coprinse în procedura penală nu se aplică la acest fel de instrucțiune. Dacă este însă cu putință și nu există nici un inconvenient, e mai

1) In acest sens, Circulara Parchetului General al Curței de Apel din București, reprodusă în lucrarea D-lui V. Rădoi: „Călăuza cetățeanului în materie judiciară", p. 851 și urm.

bine ca inculpații să asiste la expertiză, pentru a putea opune contrazicerile lor.

Expertul e ținut să răspundă la toate cestiunile puse de oficerul polițienesc; de asemenea acesta din urmă trebue, înainte de a se da mandatul său, să ia toate informațiunile utile și să se adreseze chiar expertului, care îl va călăuzi, îi va da vocabularul profesiunei sale și informațiuni asupra întinderei constatărilor și concluziunilor pe cari le poate face. Este, în adevăr, foarte important, să nu fie neînțelegeri între oficerii de poliție judiciară și între experți și ca aceștia din urmă să știe bine, care este în spiritul aceluia care îl mandează, mandatul pe care are intențiunea de a i-l încredința.

Sunt expertize cari necesitează studii lungi, dificile și cari nu pot fi făcute în timpul perioadei preparatorii de informațiune. In acest caz, oficerul de poliție judiciară pune sub sigilii, dacă nu pot fi ridicate, toate obiectele asupra cărora expertiza trebue să poarte, sau le ridică dacă sunt transportabile.

Raportul experților poate fi înserat în procesul-verbal, dar este preferabil ca acest act să fie redactat separat și anexat la procesul-verbal.

In ce privește expertizele medico-legale, cercetările în general nefiind atît de urgente în cît să nu se poată amîna, oficerii de poliție auxiliari nu le vor ordona de cît în cazuri excepționale, însă asupra acestui punct nu este posibil a se formula o regulă absolută, și rămîne ca prudența celor cari instrumentează, să aprecieze circumstanțele diferite în cari intervenția imediată a unui om de artă este necesară.

Iată cîte-va exemple pentru cazul care se prezintă mai des:

Cînd o omucidere sau otrăvire e denunțată, dacă victima nu a sucombat și se află într'o stare gravă, trebue cerută asistența unui medic, avîndu-se grije a se anunța imediat parchetul.

Un medic poate fi încă chemat cînd e vorba de loviri sau răniri grave, chiar accidentale; în asemenea caz, intervenția omului de artă nu are numai de obiect a constata rezultatul unui delict sau unei crime, ci constitue un act

de umanitate, medicul dînd în acelaşi timp primele îngrijiri, pe cari le reclamă starea rănitului.

De alt-mintrelea, în caz de sinucidere saŭ de moarte accidentală, asistenţa unuĭ doctor în medicină e tot-d'a-una necesară în baza art. 67 cod. civil.

Dacă victima uneĭ omucideri saŭ otrăviri a încetat din viaţă, oficerul de poliţie auxiliar trebue să se *abţină de a ordona* autopsia, în orĭ-ce caz.

Tot ast fel se va urma dacă e vorba de un infanticid; Parchetuluĭ îĭ este rezervat dreptul de a ordona autopsia, dacă e necesară. Examenul preliminar al cadavruluĭ ar fi în tot-d'a-una fără obiect; aprecierea cazuluĭ cînd s'ar cere să fie vizitată mama prezumată a copiluluĭ omorît, aparţine exclusiv Parchetuluĭ.

De asemenea oficerii de poliţie auxiliarĭ nu trebue să desemneze un medic cînd li se *denunţă* loviri saŭ răniri uşoare; în acest fel de afaceri, neajunsurile sunt în tot-d'auna reciproce; reclamantuluĭ îĭ incumbă sarcina, dacă doreşte, să facă a se constata, cu spesele sale, urmele loviturilor pe cari le-a primit.

In fine, oficerii de poliţie auxiliarĭ trebue să se abţină de a dispune să se facă vre-o constatare medicală în caz de atentat la pudoare cu violenţă, excitare *obicinuită* la desfrâu a minorilor, saŭ ultragiĭ publice la pudoare.

In asemenea cazurĭ, verificările medico-legale sînt tot-d'auna foarte delicate, faţă maĭ ales de tinerile *minore;* judecătorul de instrucţie este în drept a le ordona.

Dacă ar fi în aceste cazurĭ o urgenţă extremă, oficerii de poliţie auxiliarĭ, vor trebui să refere imediat Parchetuluĭ, pentru a ordona măsurile necesare.

Tot ast-fel se va procede în materie de avort.

§ V. ***Ridicărĭ de obiecte. Perchiziţiunĭ. Căutarea obiectelor ascunse.***

Ridicărĭ de obiecte.

I) Oficerul de poliţie va pune mîna nu numaĭ pe obiectele cari trebuesc supuse uneĭ expertize, dar încă:

1) *„Pe arme şi pe orĭ-ce alt lucru care va părea că a servit, saŭ a fost destinat la comiterea crimeĭ saŭ a delictuluĭ“* [1]), (bastoane, pietre, materiĭ inflamabile saŭ periculoase, otrăvurĭ, cheĭ false, pumnale, puşcĭ, pistoale, revolvere, boxurĭ, stilete, cuţite, pile, foarfecĭ, dălţĭ, burghie, sfredele, ciocane, gloanţe, alice, frînghiĭ, instrumente de tortură şi obiecte combustibile în caz de incendiŭ; în general, toate obiectele apropiate de urmele ce se relevă, sunt de natură a stabili infracţiunea, saŭ a conduce la descoperirea culpabililor);

2) *„Pe orĭ-ce va părea un product al aceluĭ fapt“* [2]), (obiectele furate şi abandonate, materiile vomitate, intestinele victimeĭ în caz de otrăvire, monedele false, titlurile false, biletele de bancă false, pietrele litografice pentru fabricaţiunea falsurilor, actele false, condicele comerciale răŭ ţinute saŭ falsificate, hainele, rufele pătate de sînge saŭ de spermă, piesele anatomice şi la trebuinţă cadavrele);

3) *„Pe tot ce ar putea servi la descoperirea adevăruluĭ“*. [3]) (Obiecte purtând impresiune de mîinĭ, urme de picioare, bucăţele de hîrtie, hîrtiĭ, scrisorĭ, fişiĭ de vestminte, nasturĭ de haine, cheĭ, cuţite, banĭ, orĭ-ce lucru în general, care demonstrează participarea agentuluĭ incriminat.

Aceste ridicărĭ, pentru a fi regulate, sunt supuse la oarecarĭ formalităţĭ. Dacă maĭ ales inculpatul este arestat saŭ prezent, trebue să i se prezinte obiectele şi să fie întrebat asupra lor, menţionîndu-se în proces-verbal, care va fi subscris de inculpat; iar nevoind *saŭ neştiind* a subscrie se va face arătare despre aceasta. (Art. 34 pr. pen. [4]).

Dacă inculpatul e absent saŭ necunoscut, oficerul de poliţie procedează cu singurul concurs al persoanelor, carĭ,

1) Art. 34 pr. pen.

2) Ibidem.

3) Ibidem.

4) Conform însă ord. circular cu No. 30829 din 19 August 1903, emis de Prefectura poliţieĭ Capitaleĭ, în caz cînd o persoană nu ştie să semneze, se va procede prin impresiunea pulpeĭ degetuluĭ cel mare de la mîna dreaptă, după ce a fost aplicat pe perniţa îmbibată cu cerneală pentru stampilat.

după lege, trebue să'l însoţească, — saŭ în prezenţa unuĭ împuternicit al inculpatuluĭ.

Obiectele luate se vor sigilà, etichetà şi vizà, atît de către oficerul de poliţie cît şi de inculpat; dacă acesta refusă saŭ nu ştie să semneze, se va face menţiune de aceasta în procesul-verbal (art. 38 pr. pen.).

In cazul cînd sunt expuse stricăciuneĭ, vor fi puse în lăzi, cutiĭ, vase, sacurĭ, pînză etc., apoĭ din noŭ sigilate, etichetate şi vizate (art. 37 pr. pen.).

Dacă obiectele nu pot fi mutate din loc, se pun sigiliile chiar pe însăşĭ acele obiecte saŭ pe încuetoarea loculuĭ unde se află depuse, postîndu-se un gardian pentru paza sigiliilor.

Toate aceste operaţiunĭ vor fi descrise şi menţionate cu minuţiozitate în procesul-verbal dresat.

Ridicările de obiecte se practică nu numaĭ pe locul crimeĭ, dar încă la domiciliul inculpaţilor, complicilor, tăinuitorilor şi terţelor persoane, procedîndu-se la perchiziţiunĭ personale şi reale.

II) **Perchiziţiunĭ asupra persoaneĭ.** — Perchiziţiunile asupra persoaneĭ constituind o gravă atingere la libertatea individuală, această măsură nu trebue luată de cît cu multă precauţiune; cînd e vorba de un inculpat arestat şi contra căruia există cele maĭ grave sarcinĭ de culpabilitate saŭ împotriva complicilor saŭ tăinuitorilor bine cunoscuţĭ. (Vezĭ *infrà*, § VIII No. II: *Măsurĭ contra inculpaţilor*).

III) **Perchiziţiunĭ domiciliare.** — Oficeriĭ de poliţie judiciară auxiliarĭ, pot să se introducă în domiciliul inculpaţilor, complicilor şi tăinuitorilor săĭ, pentru a opera ridicările necesare (art. 35 şi 36 pr. pen.) în cauzrĭ de flagrant-delict *saŭ cu autorizaţia judeluĭ instructor în cazurĭ de infracţiunĭ neflagrante;* singur judecătoruluĭ de instrucţie îĭ aparţine însă dreptul de a face perchiziţiunĭ la domiciliul terţelor persoane[1]).

Perchiziţiunile pot fi făcute în toate zilele, fără distinc-

1) Prin terţe persoane să se înţeleagă orĭ-ce persoane altele de cît inculpaţiĭ.

țiune dacă este Duminică saŭ sărbatoare. (Vezĭ cu toate acestea regulele enunțate, *infra*, sub titlul: *Violare de domiciliŭ*. Partea a III-a).

Vizitele domiciliare vor fi în tot-d'auna efectuate în prezența inculpatului, saŭ a unuĭ împuternicit al săŭ, în caz cînd inculpatul nu voește saŭ nu poate să asiste (art. 38 pr. pen.); dacă însă și unul și altul sunt absenți, oficerul de poliție judiciară operează singur, cu asistența acelora carĭ îl însoțesc în investigațiunile sale. E cu toate acestea prudent să se cheme o rudă saŭ un amic al inculpatului. Interesul inculpatuluĭ și interesul oficeruluĭ de poliție reclamă această măsură.

Pentru a se introduce în casă, oficerul de poliție are dreptul, dacă ușile sunt închise și i-se refuză intrarea, să facă să fie deschise de un lăcătuș. Justiția nu trebue să se dea înapoĭ înaintea dificultăților materiale carĭ i se opun, cînd îndeplinește o datorie a căreĭ îndeplinire interesează ordinea publică.

Se poate prevedea cazul cînd un locuitor ar opri cu arma în mînă, intrarea în casa sa. A stabili regulĭ pozitive asupra demersurilor de urmat într'o atare circumstanță ar fi un lucru imposibil. Și de sigur, în teză generală, legea nu a prescris oficerilor de poliție de a-și sacrifica viața pentru succesul uneĭ vizite domiciliare. Energia, forța, numărul, natura armelor acelora carĭ ar rezista justițieĭ, gradul de importanță și de utilitate prezumată a perchiziționeĭ de făcut, trebue să fie, într'o atare situațiune, apreciate de magistratul însărcinat cu operațiunile.

Trebue numaĭ să se recunoască, asupra acestuĭ punct, ca și asupra altora, destul de numeroase, că ar fi întristător pentru ordinea publică însăși, ca autoritatea care o protege, să fie, cînd ea lucrează legalmente, înfrîntă de rebeliune.

Oficerul de poliție va trebui dar, dacă cazul ce prezintă, să facă uz de prudență, de toată prezența sa de spirit, de răbdare și fermitate, pentru a ajunge la scopul săŭ.

Tot ast-fel se va procede în ce privește mobilele a căror

deschidere se crede necesară; să nu se uite însă un moment, că tot ce se face inutil este culpabil.

Cel mai mare respect trebue observat pentru obiectele asupra cărora, după natura lucrului cercetat, justiția nu este obligată a'și îndrepta privirile sale.

Dacă scopul viziteĭ domiciliare este ast-fel, că oficerul de poliție e forțat de a examina hîrtiĭ, el trebue să o facă cu cea mai scrupuloasă rezervă. Orĭ-ce mișcare de curiozitate personală trebue reprimată.

Dacă piesa ce se caută e un act, nu trebue să'și permită cea mai mică aruncătură de privire asupra scrisorilor și vice-versa. Și dacă fără voe s'ar descoperi ast-fel un secret, străin de obiectul perchiziționeĭ, trebue să fie închis pentru tot-d'uuna în memorie. Trebue în această privință a se redubla vigilența și a nu lăsa să treacă nimic neobservat. Oficerul de poliție trebue însă să se ferească de o curiositate indiscretă și reprimabilă, și de orĭ-ce bănuială că ar fi voit să surprindă, fără necesitate, un secret privat saŭ de familie. De îndată ce la prima vedere o piesă pare străină de obiectul viziteĭ, saŭ de orĭ-ce alt fapt penal, nu trebuește cercetată; dacă această piesă este un contract, un registru de compturĭ, etc., este suficient de a fi deschis pentru a i se cunoaște natura. Dacă e vorba de o scrisoare, să se observe marca poștală pentru a se ști data; dacă marca lipsește saŭ este ștearsă să se vadă data în scrisoare, dacă aceasta e necesar, saŭ să se citească semnătura; e bine însă ca oficerul de poliție să se oprească aci, orĭ de cîte orĭ aceste prime date sunt suficiente pentru a înlătura orĭ-ce prezumțiunĭ că acea scrisoare se leagă de faptul care a motivat vizita.

Oficerul de poliție trebue să opereze, în persoană, perchizițiunile, saŭ cu ordinul și sub supravegherea sa imediată; nu trebue să permită acelor carĭ îl însoțesc, fie eĭ agenți polițienești saŭ alțiĭ, să se răspîndească în locuință și să facă eĭ înșiși cercetărĭ indiscrete și ilegale.

Dacă e vorba de un examen de hîrtiĭ saŭ obiecte prețioase, nimenĭ altul nu poate pune mîna pe ele de cît ofi-

cerul de poliție, care va opera ast-fel, ca asistenții să fie destul de aproape de el, pentru a vedea tot ce face, dar nu la o ast-fel de distanță în cît să poată citi hîrtiile.

Cînd locuința vizitată are mai multe eșiri, poate fi util de a se pune paznici la fie-care ușe.

Această măsură nu e prevăzută de lege, dar o precauțiune luată în scop de a împedica ridicarea frauduloasă a obiectelor căutate, nu este nevoe de a fi autorizată de lege pentru a fi permisă; ea e consecința naturală a perchiziționeĭ.

Este inutil, fără îndoială, de a spune că, după ce a îndeplinit toate măsurile de rigoare, pe carĭ le fac indispensabile vizitele domiciliare, oficerul de poliție trebue să aibă toate atențiunile pentru persoane. Ast-fel, e necesar nu numaĭ ca aceia, la domiciliul cărora s'a transportat, să asiste la tot ceea-ce se face, dar trebue încă să fie învitațĭ de a fi atenți, și formele de politețe în privința lor trebue să tempereze în tot-d'auna severitatea formelor judiciare. (De Molènes).

Rezultatul perchizițiunilor va fi consemnat în procesul-verbal (art. 36 pr. pen.), menționîndu-se piesele de convingere ridicate cu deslușirĭ detaliate, dîndu-se fie-căreia un număr de ordine și nereunindu-se sub acelaș număr de cît acelea carĭ, sunt absolut de aceiașĭ natură.

Obiectele recunoscute de inculpațĭ vor fi despărțite de cele-l'alte.

IV. **Căutarea obiectelor ascunse.** — Cu ocaziunea perchizițiunilor, oficerul de poliție nu trebue să se mulțumească de a vizita lăzile și armoarele, cuferile și paturile, sobele și căminurile, fiind puțin probabil să se găsească ceva importportant; el trebue să examineze tot, absolut tot, de oare-ce nu există loc unde să nu poată fi ascunse obiecte importante.

Dacă inculpatul e prezent, lucrul devine mai ușor, fizionomia și privirile sale indică adesea omuluĭ observator și pătrunzător, dacă cercetările sunt bine saŭ nu îndreptate.

Pentru a se constata dacă obiectele nu aŭ fost zidite, oficerul de poliție va lovi zidurile și va asculta dacă se pro-

duce un sgomot surd, indicînd o cavitate și unde anume s'a produs; această operațiune e lesnicioasă și repede de executat.

Cercetarea ascunzătorilor situate sub pardoseală este însă mai dificilă; din cauză că nu poate fi complet ridicată, trebuesc căutate indicii cari să permită de a se conchide la o modificare de curînd făcută. Dacă e vorba de o pardoseală ordinară, nu avem de cît să examinăm cu atențiune capetele cuielor înfundate în scînduri; cînd se face pardoseala se bat cuiele, cari servesc a fixa scîndurile pe traverse, atît de adînc pe cît e posibil, în așa chip în cît căpățîele cuielor se găsesc puțin mai jos de cît suprafața pardoselei; aceasta pentru a se împiedeca ca tocurile ghetelor să se agațe de capetele cuielor. In asemenea condițiuni, se înțelege că e greu de a se scoate cuiele, mai ales dacă pardoseala e des spălată, cuiele fiind atunci ruginite de umiditate. Ele ținîndu-se atît de solid în lemn, este imposibil de a fi scoase fără a se degrada lemnul împrejur, și urmele acestor dragradațiuni nu pot fi șterse.

Așa dar, dacă se vede că lemnul este sdrobit saŭ atins într'un mod oare-care împrejurul cuielor, se poate prezuma, cu certitudine, că este ceva ascuns în această parte.

Scîndurile parchetului ridicate sunt ușor de descoperit.

Pentru descoperirea ascunzătorilor practicate în pimnițe se procedează ast-fel: se varsă brusc o mare cantitate de apă pe toată suprafața suspectă; locul unde apa se infiltrează mai repede și unde apar în acelaș timp băsicĭ, este un loc unde pămîntul nu este bine bătătorit și unde s'a făcut săpături de curînd.

Se procedează în acelașĭ mod dacă e vorba de un teren acoperit de cărămizĭ, piatră cubică etc., și al căruĭ pavagiŭ a putut fi ridicat. Se strînge cu timpul între cărămizĭ saŭ pietre, o cantitate de praf, nisip, etc. care formează, datorită proprieĭ sale greutățĭ și umidităței, o specie de ciment compact.

Așa dar, dacă se răspîndește apa pe acest pavagiŭ, ea nu pătrunde de cît încet, și e, oare-cum, înghițită puțin cîte

puțin. Dacă însă pietrele au fost ridicate și apoi așezate la loc, fără a se umple golurile dintre ele, de cît prin introducerea de praf sau nisip cu ajutorul unei mături, atunci apa pătrunde foarte repede, și se văd băsîcî ridicîndu-se la suprafață.

In plin aer este anevoios a se practica cercetări de acest fel. Marea întindere a spațiului împedică cu totul de a se proceda cu metodă și nu există de cît un singur expedient posibil cînd e vorba de descoperirea unui cadavru: întrebuințarea unuĭ bun cîine de vînătoare (Hanns Gross).

Toate măsurile, carî au făcut obiectul explicațiunilor de mai sus, trebuesc luate înainte de ascultarea oficială a martorilor.

§ VI. ***Ascultarea pacientuluĭ saŭ victimeĭ***

Explicațiunile pe carî pacientul le poate da asupra infracțiuneĭ, asupra făptuitoruluĭ și asupra probelor ce sunt în greutatea acestuia, fiind de netăgăduit interes, și de multe orî starea pacientuluĭ reclamînd cea mai mare celeritate pentru a fi cestionat asupra lor, oficerul de poliție va procede imediat și în primul rînd la ascultarea luĭ.

El va fi interogat asupra împrejurărilor în carî faptul s'a comis, asupra probelor pe carî afirmațiunile sale se sprijină; i se vor cere lămuriri pentru stabilirea identitățeĭ infractoruluĭ, și semnalmentele luĭ, cu detaliĭ dacă era saŭ nu însoțit de alte persoane și de cine anume.

S'a întîmplat adesea ca pacientul de și cunoaștea bine pe făptuitor, să nu voiască a'l arăta saŭ a'ĭ spune numele; din cauza afecțiuneĭ și rudenieĭ care îl leagă de cel culpabil, saŭ din considerațiunĭ de ordine diferită: știindu-se *copărtaș* cu infractorul la o faptă reprobabilă comisă în trecut, saŭ temîndu-se că acesta ar putea divulga vre-un secret al săŭ, care dorește să rămînă pentru tot-d'auna ascuns.

In asemenea cazurĭ se va cerceta trecutul pacientuluĭ, căutîndu-se vinovațiĭ, printre ceĭ mai de aproape și mai scumpĭ aĭ luĭ.

§ VII. *Ascultarea martorilor*

Am spus că măsurile, enunțate în paragrafele precedente, trebuesc luate înaintea audierei oficiale a martorilor, căci, oficerul de poliție judiciară, zorit de timp și de repeziciunea de care trebue să facă uz în investigațiunile sale, are grijă, —dacă posedă practica afacerilor penale,—de a face să compară înaintea lui toți martorii cari i-au fost desemnați, de a'i asculta în mod foarte sumar, mărginindu-se a lua note asupra punctelor importante pe cari i-le reproduce, spre a putea procede cît mai repede, la măsurile de instrucțiune cari reclamă cea mai mare diligență.

Acest mod de a proceda este fără inconvenient; căci oficerul de poliție poate, după ce a ascultat pe acești martori, să le interzică de a eși din casa în care se găsesc, sau de a se depărta pînă la încheerea procesului verbal, sau încă, pînă după terminarea investigațiunilor sale, (art. 33 pr. p.); procedeul e chiar avantagios, căci permite oficerului de poliție, mai întîi de a nu reține de cît depozițiunile a căror importanță este capitală, necesarii, pentru a justifica măsurile pe cari le ia, și de a nu întîrzia, prin consemnări lungi și inutile cîte odată, mersul regulat și repede al primelor acte de informațiune; pe de altă parte, audierea sumară a martorilor, făcută în primul moment al infracțiunei, cînd emoțiunea domină teatrul crimei sau delictului, are încă avantagiul de a obține declarațiuni exacte, fără atenuațiuni și reticențe, indicînd probe care ar fi putut să dispară, prin trecerea timpului — care risipește primele emoțiuni și înlesnește posibilitatea reflexiunei și combinațiunilor capabile să ascundă adevărul.

Martorii ascultați în localitate sunt avertizați, fie verbal, fie printr'o simplă încunoștiințare, de către agenții forței publice. Ei sunt ascultați de judecătorul de instrucție sub prestare de jurămînt; de membrii Parchetului și auxiliarii lor, cu titlul de simple declarațiuni.

Depozițiunile lor sunt consemnate pe foi separate, cînd judecătorul de instrucție instrumentează; în chiar corpul

procesului verbal, cînd ei compara înaintea celorl'alți oficeri de poliție judiciară sau auxiliarii lor.

Martorii ascultați în localitate, nu depun de cît asupra faptelor mai importante; dacă aŭ de dat detalii cari nu aŭ de cît un raport indirect cu afacerea, de și destul de grave pentru a fi reținute, e loc de a se rezerva această parte a depoziţiunei, căci măsurile preparatorii ale unei informaţiunĭ, reclamă o celeritate care esclude ori-ce detalii streine de constatarea crimei sau descoperirea agentului încriminat.

Ori-ce persoane, chiar incapabilii, loviți de pedepse judiciare și rudele desemnate în articolele 154 și 347 pr. pen., sunt ținute a depune înaintea oficierilor de poliție judiciară (art. 32 pr. pen). (Cas. fr. 10 Dec. 1869).

După Faustin Hélie,— De *l'instruction crim.*, IV, No. 1853, 1866, 1847, 1850, — trebuesc din potrivă dispensați de a depune pentru faptele de cari aŭ avut cunoștinţă în exerciţiul funcţiunei lor: 1) avocații, 2) notarii, dacă aŭ primit o confidenţă sub sigiliul secretului, 3) chirurgii, medicii, farmaciștii, 4) preoții. Nu admitem însă această părere, și credem că persoanele sus menționate sunt ținute a face declarațiunĭ pentru luminarea justiției penale.—(Vezĭ: Partea III, titlul *Revelațiune de secret).*

Martorii, chiar în afară de cabinetul oficerului de poliție judiciară, sunt ascultați separat și în absența inculpatului.

Dacă este necesar să aibă concursul uneia din persoanele desemnate în art. 41 pr. pen., pentru cercetărĭ, constatărĭ, ridicărĭ și vizite domiciliare, oficerul de poliție, trebue din contră, să'i asculte singurĭ, fără prezența terților, pe martorii chemați înaintea sa.

Martorii, 'și vor declina numele, pronumele, vîrsta (arătarea vîrstei prin cuvintele, major, minor, nu este suficientă), starea civilă, profesiunea și domiciliul lor; vor declara dacă sunt servitorĭ, rude sau aliați cu părțile și în ce grad; dacă aŭ vre-o legătură băneasc cu vre-una din părți. In urmă vor fi invitați să spună ceia-ce știŭ asupra faptului principal și circumstanțelor sale. Nu se va procede însă pe cale de interogatoriŭ, ci se va lăsa fie-care martor

să se explice în libertate și să povestească într'un mod spontaneŭ, ceia-ce a văzut. In orĭ-ce întrebare se află și o sugestiune, întrebarea și răspunsul se contopesc formînd un tot indivizibil. Celebrul psiholog Bernheim din Nancy merge pînă acolo, în cît numește toate depozițiile martorilor provocate prin întrebărĭ, *halucinațiunĭ retroactive*.

Consemnarea făcută în procesul-verbal trebue să reproducă în mod exact cuvintele și expresiunile întrebuințate de martor; ast-fel că cel care va citi depoziținea să creadă că aude vorbind pe depunător însuși.

Adese-orĭ se poate întîmpla ca vre-una din persoanele carĭ aŭ asistat la perpetrarea faptuluĭ să dea informațiunĭ vage saŭ puțin precise, saŭ chiar să declare că nu poate spune absolut nimic asupra celor întîmplate.

In asemenea cazurĭ, foarte delicate, oficerul de poliție trebue să uzeze de multă circumspecțiune și să nu caute să smulgă, cu orĭ-ce preț, declarațiunĭ. De asemenea va căuta, pe cît e posibil, să aducă pe martor pe calea adevărului, relevînd contradicțiunile și erorile de memorie, — fără însă a influența asupra luĭ.

Intr'adevăr, trebue să se țină seamă, în primul rînd, că de multe orĭ repeziciunea evenimentelor fac ca ele să nu se imprime în memorie saŭ să lase o urmă cu totul ștearsă. E bine cunoscut cazul cu asasinarea prezidentuluĭ republiceĭ franceze, Carnot. — (H. Gross, Manuel pratique d'instruction judiciaire, I, pag. 75 —). In trăsura președintelui se aflaŭ încă treĭ persoane, doĭ lacheĭ pe capră și de ambele părțĭ ale trăsureĭ ofițerĭ călărĭ; atentatorul a sărit pe scara trăsureĭ, a apucat și ridicat brațul președintelui în sus, dîndu-ĭ o lovitură mortală de pumnal sub braț. Toată această întîmplare, de la început pînă la sfîrșit, nimenĭ din ceĭ prezențĭ nu a putut să o descrie. Eĭ văzuseră atît numaĭ, că președintele a căzut mort; și aceste persoane nu eraŭ oamenĭ proștĭ, nicĭ influențațĭ de cine-va.

In al doilea rînd se găsesc memorii inconștiente, în carĭ faptele și lucrurile se imprimă fără ca cel ce a asistat să'și fi dat seama. In cazul acesta asocierea elementelor psihice se

face de la sine, însă această asociere, nu corespunde adesori cu realitatea, tocmai din cauza imaginațiunei și a imperfecțiunei simțurilor; de aceia e avantagioasă descinderea la fața locului unde o mulțime de împrejurări locale, clarifică în memoria martorilor cele petrecute; cîte odată un lucru de nimic poate reaminti și luminà o întreagă situație.

Relativ la aceasta Dr. Von Pannwitz citeaza următorul caz: Un martor a depus odata că el a vazut pe acuzat, pe înserate, la ora săvîrșireĭ crimeĭ, ascuns după piatra unei cruci, într'un cimitir, pîndind cu pușca pe victimă, ceia-ce însă era neadevărat, căci, cel care pîndea cu pușca în acea seară nu era acuzatul, ci un altul, care pîndea pe facătorii de rele ce prădaŭ mormintele. Acuzatul omorîse într'adevăr, dar cu totul în alte condițiuni și în alt loc.

Mai în tot-d'a-una simțurile nu sunt capabile de a percepe în mod complet obiectele cu carĭ vin în contact, rămînînd cîte ceva saŭ neimprimat saŭ imprimat inexact. Dr. William Stern, de la Universitatea din Breslaŭ, a dovedit cît de slabă e mintea omenească în acest punct al procesuluĭ cugetăreĭ. A ales pentru experiență 33 persoane, toate din cercurĭ sociale culte; eraŭ între aceștia un profesor de desemn, unul de matematică, studenți în vîrstă de 18—24 anĭ, studente și doamne de la vîrsta de 17—46 anĭ. Ca obiect de observat li s'a pus înainte treĭ tablouri, nevăzute și necunoscute pînă în momentul acela. Pe un tablou era un bătrîn cu un mic băiat lîngă el, căruia îĭ dă mîncare dintr'un vas; în partea stîngă sta o pisică; bătrînul avea în cap o scufă cu moț.

Al doilea tablou representa în mod alegoric, o familie de iepurĭ costumațĭ, ce petreceaŭ la o masă pusă pe cîmp. Al treilea tablou era mai complicat, era mutarea unui pictor. Într'o căruță se aflaŭ diferite mobile și nevasta pictorului. Inaintea căruțeĭ mergea pictorul cu un tablou sub braț și cu o paletă sub cel-l'alt braț.

Aceste treĭ tablouri s'aŭ pus înaintea persoanelor luate spre experiență și li s'a dat timp pentru fie-care tablou cîte 45 secunde ca să le vadă; timp care, la prima vedere, pare

prea scurt, dar în realitate e foarte lung. Imediat după observarea tablourilor, s'a cerut celor 33 de persoane o descripțiune în scris și pe larg a celor 3 tablouri. Această descripțiune li s'a cerut să o facă și după intervale de 5, 14 și 21 zile.

Rezultatul a fost erori uimitoare: scufa cu moț din capul bătrînului, la multe descripțiuni se făcuse pălărie. In scurt, erorile erau de 8 ½ la sută absolut false în prima experiență; în a doua experiență mai multe; în a treia enorm de multe; după 3 luni, 30 la sută absolut false și numai două descrieri fără greșală.

Femeile s'au dovedit mai slabe în ceia-ce privește observarea caracterelor; la femei s'au văzut confuziuni, iar la bărbați multe scăpări din vedere.

Să se țină iarăși seamă cu ocaziunea interogatoriului că oboseala prea mare a martorilor este dăunătoare descoperirii adevărului, influențînd în mod considerabil asupra memoriei.

Oficerul de poliție judiciară poate, dacă socotește util, să confrunte pe martori între ei și cu inculpatul. El le va prezenta piesele de convingere, pe cari trebue să le recunoască și consemnă răspunsurile lor în această privință.

Dacă vre-una din persoanele de audiat este bolnavă și nu poate să compară, oficerul de poliție judiciară trebue să se transporte la domiciliul său, pentru a-i lua declarațiunea.

Dacă, în urma invitațiunei ce i s'a făcut, un martor valid refuză să se prezinte, pentru a-și face declarația sa, se face mențiune despre aceasta în procesul-verbal, pentru ca acest martor să poată fi citat înaintea judecătorului de instrucție; căci, acesta singur poate decerna un mandat de aducere contra acelui martor.

Ori-ce depoziținne primită trebue semnată de către martor, după ce mai întîi i se va fi citit din cuvînt în cuvînt, formalitate despre care se va face mențiune în procesul-verbal cum și de faptul că martorul stăruе în depoziținnea sa și o semnează, saŭ că refuză de a o semna. (art. 73 pr. pen.).

In cazul cînd persoana care depune, nu știe semna, se

va face menţiune despre aceasta şi se va procede prin imprimarea pulpei degetului celui mare de la mîna dreaptă pe hîrtie, după ce mai întîiu va fi aplicat pe perniţa îmbibată cu cerneală pentru ştampilat; (v. ordinul circular al Pref. poliţiei capitalei No. 30,829 din 19 August 1903).

Martorii, orî cîţi ar fi de numeroşi, trebuesc ascultaţi fără excepţiune, căci o atare omisiune, fie că ar avea drept pretext inutilitatea audierei, fie acceleraţiunea lucrărilor, e cît se poate de condamnabilă — dat fiind, pe de o parte, că într'o anchetă judiciară nimic nu trebue să fi considerat ca inutil, în vederea surprizelor pe carî le poate oferi cercetările posterioare; pe de altă parte, voind a înlătura o perdere de vreme, se poate da naştere unor întîrzieri păgubitoare, atunci cînd actele ar fi înapoiate de către Parchet spre completare.

In fine, oficerul de poliţie nu va consemna declaraţiunî în sensul: „al doilea martor a depus ca şi cel d'intîiu" ci va lua declaraţiunî separate; căci în primul caz, se probează că martorii nu aŭ fost ascultaţi separat, saŭ că celui d'al doilea i s'a citit depoziţiunea celui d'intîiu, ceea-ce constitue o instrucţiune greşită.

§ VIII. ***Măsurî contra infractorilor. Arestare. Mandat de aducere. Perchiziţiî. Interogator.***

I) **Arestare, Mandat de aducere.** Transportîndu-se la faţa locului, oficerul de poliţie va lua imediat măsurî pentru a se asigura de persoana inculpatului.

Dacă inculpatul este prezent, oficerul de poliţie, saŭ poate ordona imediata luî arestare—dacă există indicii grave de culpabilitate şi mai ales dacă inculpatul este un vagabond, un certat cu justiţia—, saŭ se poate mărgini, pînă după luarea interogatoriului şi adunarea tutulor probelor de culpabilitate, de a-î interzice numaî, (conform art. 33 pr. pen.) să iasă din casă şi a se depărta de locul unde s'a comis infracţiunea, luînd toate precauţiunile ca el să fie supraveghiat, în aşa mod, în cît să nu poată înstrăina nimic

sau să distrugă obiecte suspecte, nici să comunice cu vr'o persoană oare-care. Va obliga tot-deodată pe inculpat să asiste la toate operaţiunile sale; — dacă acesta refuză, se va face menţiune în procesul-verbal, dispunîndu-se tot deodată deţinerea sa într'o cameră separată, cu toate îngrijirile de cari am vorbit mai sus.

In cazul cînd culpabilul nu este cunoscut, oficerul de poliţie va trebui să cerceteze dacă nu se ridică bănueli împotriva cui-va; va culege motivele cari au dat naştere acelor bănueli; se va informa, mai ales, dacă la ora prezumată a infracţiunei, nu au fost văzuţi indivizi, în vecinătatea locului, unde infracţiunea a fost comisă, şi, dacă este necesar, va lua şi consemna în procesul său verbal, semnalmentele exacte şi detaliate ale persoanei bănuite şi ale vestmintelor sale.

Dacă inculpatul este cu suficienţă desemnat, oficerul de poliţie poate decerna contra lui *mandat de aducere*,— procedînd la interogaioriul inculpatului în termen de 24 ore de la executarea mandatului,— afară numai dacă nu există vre-o cauză legitimă de întîrziere.

Mandatul trebue, sub pedeapsă de nulitate, să fie datat; să coprindă numele, pronumele şi calitatea celui care l'a emis; să fie individual; să arate numele şi pronumele inculpatului şi faptul pentru care este urmărit (art. 100 pr. pen).

Denunţarea, cu toate acestea, nu constitue singură o prezumţiune suficientă pentru a se decerna acest mandat contra unei persoane care are domiciliu (art. 39 pr. pen. al. 3).

Trebue, pentru motivarea acestei măsuri, ca denunţarea să fie sprijinită de indicii, de probabilităţi şi de circumstanţe, cari fac necesariu interogatoriul inculpatului.

Exerciţiul dreptului de arestare este *absolut*; cu toate acestea, dacă ori-ce oficer de poliţie judiciară şi auxiliarii lor pot pune la opreală pe inculpat, în caz de infracţiuni pedepsite de lege cu pedepse criminale şi corecţionale şi de a emite contra lui *mandat de aducere* (art. 39 pr. pen.), singur judecătorul de instrucţie, poate decerna *mandat de depunere şi de arestare.*

(Pentru detalii în ce priveşte dreptul de arestare, a cărui exercitare ne-autorizată şi arbitrară póte expune pe oficerii

de poliție, la pedepse severe, — vezi partea a III-a a lucrăreĭ de față: *„Arestări arbitrare)“*.

II) **Perchiziţiunĭ corporale.** — Odată arestarea făptuitorului operată, este indispensabil de a se proceda imediat la o perchiziţiune minuţioasă asupra persoaneĭ sale, ast-fel ca să nu poată distruge saŭ arunca vre-unul din obiectele suspecte, — hîrtiĭ saŭ alte piese, — de natură a stabili culpabilitatea sa, saŭ aceia a complicilor, dacă sunt, precum şi armele saŭ substanţele toxice şi inflamabile ce ar avea asupra sa. Spre diferenţă de exerciţiul dreptuluĭ de arestare, calitatea oficeruluĭ de poliţie judiciară este fără influenţă în ce priveşte perchiziţiunile de operat asupra persoaneĭ infractoruluĭ.

Oficeriĭ de poliţie judiciară aŭ dreptul şi datoria de a lua această măsură, oriĭ de cîte oriĭ se aduce înaintea lor vre-o persoană inculpată saŭ prinsă în flagrant delict de crimă, furt; indivizĭ vagabonzĭ saŭ periculoşĭ, cerşetorĭ şi condamnaţĭ pentru crime saŭ furturĭ, cînd corpul delictuluĭ nu se va fi găsit, şi cînd în urma cercetărilor ce se va face, va trebui să fie menţinută în stare de arestare, maĭ înainte de a fi înaintată autorităţeĭ respective.

Perchiziţiunea corporală se va face în modul următor: „Persoana va trebui să fie desbrăcată pînă la piele, examinîndu-se cu de-amănuntul părul, nasul, gura, urechile şi părţile secrete, după gravitatea faptuluĭ, pentru care este inculpată şi valoarea saŭ natura obiectelor dispărute şi pe carĭ le-ar fi putut ascunde la sine.

De asemenea vor trebui să fie bine cercetate hainele, maĭ cu seamă gulerul, îndoiturile şi căptuşelile, pălăria saŭ căciula şi încălţămintea, cu deosebire branţul de la încălţăminte, sub care s'ar putea ascunde bilete de bancă, precum şi brîul, betele, cravata şi piepţiĭ cămăşiĭ.

Toate obiectele ce se vor găsi asupra persoaneĭ, precum: portofoliŭ, banĭ, lucrurĭ de valoare, cheĭ, briceag saŭ cuţit, foarfece, revolver şi altele, precum şi cravata, cureaua saŭ bretelele de la pantaloni, brîul, betele şi batista, se vor lua, trecîndu-se în procesul-verbal, în care deţinutul va iscăli.

Despre toate operaţiunile se va face menţiune.

In toate cele-l'alte cazuri și cînd e vorba de persoane cu oare-care poziţiune socială și materială, saŭ cînd natura faptuluĭ pentru care este inculpat, nu necesitează o asemenea perchiziţiune corporală amănunţită, se va cere prevenitului să predea toate obiectele și valorile ce ar avea asupra sa, luîndu-se cuţit, revolver, briceag, foarfece, bete, curea, brîŭ, cravată, bretele, orĭ-ce fel de încingătoare, etc., pentru a fi pus în imposibilitate să atenteze la viaţa sa, saŭ a altora, observîndu-se cu atenţiune să nu ascundă ceva.

Toate obiectele vor fi înaintate odată cu persoana și actele dresate, loculuĭ competinte.

Femeile vor fi perchiziţionate prin femeĭ, ţinîndu-se seamă întocmaĭ de instrucţiunile maĭ sus indicate". (Vezĭ Ordinul circular No. 42476, din 13 Octombre 1903, al Prefectureĭ poliţieĭ Capitaleĭ).

Acest drept de perchiziţiune, care este de-altmintrelea impus tutulor agenţilor forţeĭ publice, însărcinaţĭ de a conduce pe inculpaţiĭ arestaţĭ, — și de care credem necesar a spune că e bine să se uzeze, fără ca brutalitatea unuĭ zel nemoderat să jignească pudoarea și regulele elementare de decenţă, — nu trebue confundat cu examenul corporal al agentuluĭ încriminat, examen care necesită pentru a fi practicat, concursul omuluĭ de știinţă.

Obiectele găsite asupra inculpatuluĭ și putînd să servească de convingere, trebuesc ridicate și descrise, pentru a fi alăturate la procesul-verbal.

Este deasemenea util să se ia vestmintele făptuitorilor în caz de crime grave, vestminte care ar purta oare carĭ urme ale crimeĭ, pete de sînge saŭ altele și carĭ ar putea servi de piese de convingere. In acest caz se vor procura făptuitoruluĭ alte vestminte.

Infractorul trebue să fie întrebat de a se explica în ceea ce privește obiectele găsite carĭ îĭ vor fi prezentate; despre toate acestea se va face vorbire în procesul verbal, care va fi semnat de infractor prin scriere saŭ prin imprimarea digitală, dacă nu știe carte; iar ne voind a subscrie se va face menţiune despre refuzul săŭ (art. 34 și 38 pr. pen.).

Paspoartele, libretele, certificatele sau alte piese cari se vor găsi asupra indivizilor arestați și cari vor fi produse de ei în sprijinul spuselor lor, vor fi deasemenea alăturate la procesul verbal, făcîndu-se mențiune.— (Circ. Pref. Pol. din Paris din 1 Februarie 1861).

III. **Interogatorul făptuitoruluĭ.** — Interogatorul făptuitoruluĭ se va lua în totdeauna, după ce maĭ întîi a fost ascultat pacientul și martoriĭ. Regula că făptuitorul trebue interogat după ascultarea pacientuluĭ și martorilor, nu împedică însă pe oficerul de poliție judiciară să cestioneze pe inculpat asupra faptelor ce a comis, imediat ce l'a prins saŭ a fost adus înaintea luĭ. Este chiar foarte important de a se accelera acest prim interogatoriŭ, pentru a pune pe inculpat în poziținne de a se justifica imediat dacă este nevinovat și de a nu i-se lăsa timpul, nicĭ facultatea de a combina un sistem de disimulare și de minciună, de a prepara o apărare artificioasă saŭ de a se consulta cu complicĭi săĭ, în cazul cînd este culpabil.

Codul de procedură penală nu a determinat regulĭ pentru interogatoriĭ. El lasă oficeruluĭ de poliție judiciară grija de a'l stabili, cum crede de cuviință.

Cu toate acestea făptuitorul trebue întrebat:

1) Asupra numeluĭ, pronumeluĭ și supra-numeluĭ.

2) Asupra numeluĭ, pronumeluĭ, supra-numeluĭ și domiciliuluĭ părinților săĭ.

Dacă sunt în viață saŭ decedați?

3) In ce privește vîrsta, locul și data nașterei sale.

4) Asupra stăreĭ sale civile (dacă e celibatar, văduv saŭ căsătorit).

5) Dacă e căsătorit saŭ văduv, locul și data căsătorieĭ sale și numele femeeĭ.

6) Ce profesie are.

7) Asupra domiciliuluĭ săŭ.

8) Dacă știe a citi și scrie.

9) Dacă a fost deja condamnat (antecedente judiciare).

10) Care este poziținnea sa militară.

11) Dacă este străin i se va cere să prezinte pasportul și biletul de liberă petrecere.

In ce privește *numele și pronumele*, trebue să se ia precauțiuni contra declarațiunilor false, cari ar face atît de dificilă verificarea condamnărilor anterioare și cari ar putea ocaziona condamnări contra unui individ sub alt nume de cît al său, ceea ce l'ar sustrage în viitor de consecințele recidivei.

Vîrsta. In general oficerul de poliție se poate mulțumi cu declarațiunile inculpaților asupra acestui punct, dacă nu au nici un interes a ascunde adevărul. Dar cînd nu au depășit vîrsta de 16 ani, sau dacă se pare că sunt mai mici de 20 ani, este indispensabil să se atașeze la piesele de anchetă actul lor de naștere. Trebue, deasemenea, să se procure actul de naștere al bătrînilor pentru a se ști dacă sunt septuagenari.

Starea civilă. Pentru a face să se cunoască perfect poziția inculpatului, este necesar să se noteze dacă e celibatar, văduv, sau căsătorit și dacă a avut copii.

Profesiunea. De multe ori oficerii de poliție se mărginesc asupra acestui punct, a consemna pur și simplu declarația inculpatului, fără a avea grije să o verifice. Și cu toate acestea e foarte important, pentru aplicarea pedepselor, cînd pot fi mai mult sau mai puțin severe, de a se ști într'un mod precis dacă inculpatul este un om muncitor, care se întreține dintr'o ocupațiune onestă, sau un om leneș, obicinuit a'și căuta mijloacele de trai în crimă. Trebue dar să se cunoască: 1) Natura ocupațiunei inculpatului. Ast-fel nu e suficient a'l califica într'un mod vag, lucrător, muncitor, trebue încă notat felul particular de muncă la care se dedă; 2) Dacă inculpatul lucrează pe propriul său compt sau în comptul altuia; și 3) Dacă exercită realmente profesia pe care și-a atribuit'o, sau dacă a părăsit-o, pentru a se deda leneî sau vagabondagiului.

Domiciliul. Trebue distins bine domiciliul adevărat de simpla reședință, sau de prezența momentană a făptuitorului în cutare sau cutare loc.

Locul naşterei. Fixarea locului naşterei permite de a se distinge domiciliul originar, de domiciliul de alegere. Ea procură mijloacele de a lua informaţiuni asupra vîrstei şi poziţiunei inculpatului, de a verifica antecedentele sale, de a'l regăsi în caz de evadare. E bine ca oficerul de poliţie să nu se mulţumească cu simpla arătare a locului naşterii; ci de a indica, după împrejurări, comuna, plasa saŭ judeţul unde se află situat domiciliul inculpatului. E bine să se asigure dacă comuna arătată există, şi să scrie numele corect.

Starea de instrucţiune constitue o informaţie utilă pentru a se aprecia moralitatea inculpatului.

Antecedente. — Este indispensabil de a se constata condamnările mai înainte suferite de inculpat şi chiar *simplele urmăriri* al căror obiect a fost.

Trebue notat, în ce priveşte condamnările: instanţa judiciară care le-a pronunţat, data lor, natura faptelor cari le-aŭ ocazionat, natura şi durata pedepselor, locul unde aceste pedepse aŭ fost executate, epoca precisă a liberăreĭ.

Poziţiunea militară. — Libretul de concediat saŭ buletinul de recensământ, pot avea o mare utilitate pentru stabilirea identităţeĭ unui inculpat. Se poate şti dacă în cutare zi, saŭ la cutare dată, inculpatul se găsea în cutare loc, exercita cutare profesiune; se poate controla dacă declaraţiile sale sunt saŭ nu exacte.

Pe lîngă interogator, e bine pentru stabilirea identităţeĭ inculpatului să i se ia semnalmentele: înălţimea, faţa (culoarea şi conformaţia), părul capului (culoarea, desimea, pieptănătura), sprîncenele, mustăţile şi barba (culoarea, forma), saŭ dacă rade mustăţile şi parte saŭ toată barba şi forma (favoriţi, ascuţită, mare etc.) fruntea, ochiĭ (culoarea, mărimea) nasul, gura (vezi: Dr. Minovici—*Şcoala Antropologică* (Bertillon), 1900). Se vor nota şi semnele particulare.

In timpul interogatoruluĭ, inculpatul trebue tratat cu blîndeţe; umilirile inutile pe cari le-ar suferi sunt de natură a'l jigni, irită şi dispune să tacă, saŭ să mintă; blîndeţea din contră mlădiază rezoluţiunile sale, îĭ inspiră încredere şi-l pot determina să vorbească cu sinceritate.

Prezintă oare-care interes, faptul de a se observa atitudinea inculpatului în tot timpul cît durează interogatorul. Ast-fel, se va menționa în procesul-verbal, fie la sfîrșit, fie în cursul interogatorului starea inculpatului, dacă se bucură de o întreagă libertate de spirit, dacă nu era zăpăcit, furios saŭ beat; contenența sa, maĭ mult saŭ maĭ puțin fermă; conduita pe care a avut-o; alterațiunea trăsurilor feței saŭ a voceĭ; dificultatea saŭ ezitarea de a răspunde. Dacă inculpatul tremură, pălește, suspină saŭ plînge, va fi întrebat pentru ce; dacă se clatină, ezită, dacă pare a medita răspunsurile, oficerul de poliție va insista să se explice. Se va menționa că asupra cutăreĭ cestiunĭ, saŭ dînd cutare răspuns, a încercat sensațiunĭ pe carĭ nu le-a putut stăpîni; că s'aŭ manifestat alterațiunĭ; că s'a împleticit, a îngălbenit, a plîns, a bolborosit, a ocolit răspunsurile și se va explica motivele pe carĭ le-a dat în privința emoțiuneĭ saŭ turburăreĭ sale.

Oficerul de poliție trebue în tot-d'a-una să conserve calm și moderațiune în prezența inculpatului.

Conduita sa în timpul interogatoruluĭ nu trebue să respire nicĭ asprime, nicĭ sensibilitate; ea trebue să fie aceia a unuĭ magistrat imparțial care nu ține seamă de cît de datoriile sale. El trebue să întrebe cu dreptate, fără multe subtilități, fără a pune în joc amorul săŭ propriŭ de a încurca prin cestiunĭ înșelătoare, prin insinuațiunĭ perfide,— un nenorocit, care, de ordinar, are maĭ multă trebuință de a fi ajutat, întărit, de cît înșelat prin mijloace artificioase. O asemenea cale nu convine cîtuși de puțin demnității unuĭ oficer de poliție judiciară.

Este adevărat, spune Jousse (Tom. II, pag. 274) că oficerul de poliție poate uză de dibăcie și cîte-odată de un fel de surprindere și de șiretenie pentru a descoperi adevărul și de a obține mărturisirea infractoruluĭ; din considerațiune pentru interesul public și necesitatea de a se menține buna ordine în societate, prin pedepsirea culpabililor, s'a adoptat acest mijloc care a avut aprobarea tutulor autorilor și care a fost întrebuințat de judecătorĭ

integri. Se cere însă multă inteligență și prudență pentru întrebuințarea acestui mijloc.

Trebue ca artificiul să fie inocent, lipsit de fraudă și de minciună și cînd ofițerul de poliție judiciară se servește de aceste feluri de înșelătorii, e nevoe să facă mențiune de întrebările sale și să scrie tot. Intr'un cuvînt, trebue ca mijloacele de dibăcie, ce oficerul de poliție judiciară întrebuințează, să fie juste și legitime, ferindu-se de a deveni un factor al calomniei și al opresiunei. Dacă întrebuințează multă artă întru descoperirea adevărului, trebue să facă aceasta fără nici o înșelătorie, fără să alarmeze pe infractor prin temeri false și fără să-i smulgă mărturisirea prin speranțe înșelătoare.

Intr'un cuvînt, nu trebue nici-odată să facă nimic contrariu dreptății; alt-fel merită să fie pedepsit.

Ast-fel: 1) trebue să se ferească—interogînd pe un făptuitor, saŭ pe un bănuit de a căruĭ vinovăție nu este încă convins—de a-ĭ pune întrebări ca acestea: *dacă el comisese crima, dacă s'a servit de un baston saŭ de o sabie, pentru a lovi pe cel ucis*, și altele de felul acesta. Acest mod de a întreba, este nedemn de înțelepciunea unuĭ ofițer de poliție. 2) Ofițerul de poliție judiciară trebue să se maĭ ferească de a suggera răspunsurile sale acuzatuluĭ, de exemplu: întrebîndu-l de complicii săĭ, nu trebue să'l întrebe dacă cutare făcea parte dintre aceia carĭ aŭ comis infracțiunea împreună cu el, ci numaĭ, carĭ sunt aceia carĭ eraŭ cu dînsul în timpul cînd s'a comis faptul; pentru că, primul dintre aceste două moduri de a interoga, constitue maĭ curînd o suggestiune de cît o întrebare; al 3) Un alt artificiŭ de care oficerul de poliție judiciară nu trebue să facă uz față de un inculpat, este de a-ĭ promite ne pedepsirea, pentru a-l angajà prin acest mijloc să mărturisească. Este o înșelătorie nedemnă și acela care o întrebuințează merită să fie pedepsit; de alt-fel care instanță judiciară poate să țină seamă de o mărturisire ast-fel smulsă?

Iulius Clarus pretinde, cu drept cuvînt, că inculpatul nu

poate fi condamnat în urma unei mărturisiri de această natură, dacă nu se dovedește prin alte fapte vinovăția sa.

Calea de a promite inculpatului că va fi menajat, sau că i se va micșora pedeapsa, în scopul de a-l angaja să mărturisească, este un mijloc de care nu trebue să se facă uz.

4) Trebue a se evita de asemenea, cu foarte mare îngrijire, în cursul interogatorului unui inculpat, de a se întrebuința amenințări. Asemenea mijloace sunt injuste și tiranice ; frica, teroarea și amenințările face pe inculpat să dea răspunsuri cu totul contrarii și cîte odată chiar să mărturisească fapte cari nu sunt adevărate.

Oficerul de poliție judiciară, spune Mangin, poate întrebuința uneori dibăcie și înșelăciune, în cursul interogatorului ; adică să întrebe pe inculpat, fără a'i face cunoscut din 'nainte scopul întrebărilor sale, fără a'i comunica pe loc depunerile cari desmint răspunsurile sale, — ast-fel în cît să-l poată forța asupra chestiunilor și faptelor pe cari el le tăgăduește ; poate să-l oblige de a expune toate detaliile, știind perfect că aceste fapte sunt în contradicție cu rezultatele cele mai pozitive ale instrucțiunei și că aceste detalii nu sunt menite de cît de a pune în evidență reaua credință a inculpatului și minciunile sale.

Dacă inculpatul este foarte șiret, trebuie să nu abordeze deodată faptul principal, ci să fie întrebat de împrejurările cele mai depărtate ; se poate chiar întrerupe ordinea evenimentelor, pentru a se reveni în urmă asupra chestiunilor deja puse.

Trebue de asemenea să se ție seamă de vîrstă, sex, de poziția socială și caracterul inculpatului. Ast-fel nu se va interoga un copil, o femeie, un bătrîn, ca un om matur. Nu se vor adresa aceleași chestiuni unui om simplu, de jos, și fără instrucție, ca unui om inteligent și luminat.

Nu se va interoga un inculpat timid, naiv, care are necesitate de a fi ajutat și susținut, ca un inculpat nerușinat, încăpățînat, îndărătnic.

Toate cestiunile puse unui inculpat, trebue să fie scurte, simple, precise, clare.

Trebuesc evitate cestiunile complexe, relative la mai multe fapte și circumstanțe. Oficerul de poliție nu se va servi de expresiuni abstracte, nici de termeni technici de drept saŭ de știință; nu va întreba pe inculpat, dacă a asasinat, intoxicat..., ci, dacă a lovit saŭ atins pe victima în cutare saŭ cutare chip; dacă a preparat, a prezentat, a făcut să consume cutare aliment saŭ băutură pregătită cu o substanță susceptibilă de a cauza moartea. Nu-l va întreba dacă a făcut efracțiuni, dacă a uzat de escaladă saŭ a întrebuințat cheĭ false..., ci, dacă a forțat, rupt, sfărîmat cutare ușă saŭ încuetoare; dacă a pătruns în locul crimeĭ saŭ delictuluĭ în cutare mod; dacă a întrebuințat o cheie, alta de cît aceia care era destinată de proprietar.

Cestiunile trebuesc să fie lipsite de amphibologie, de echivoc. Ast-fel, nu trebue întrebat inculpatul *dacă cutare fapt nu e adevărat, dacă nu a comis cutare acțiune*, căci ar putea fi nedumerit de a răspunde, saŭ ar putea, cu gîndul de a explica maĭ tîrziŭ, după trebuință, ceia ce a voit să zică, să răspundă da saŭ nu, fără să lămurească și fără a se compromite; el trebue întrebat, *dacă cutare fapt este adevărat, dacă a comis cutare acțiune*; atunci se va putea cere un răspuns categoric, fie afirmativ, fie negativ.

Saŭ, cel-puțin, dacă se întrebuințează prima formă de interogator, trebue ca întrebarea să fie cu claritate explicată inculpatuluĭ, și, ca răspunsul să fie cerut și scris în termenĭ afirmativĭ saŭ negativĭ, destul de detaliațĭ pentru a nu da loc la interpretare; ca cestiunile să nu fie suggestive, adică să nu conție răspunsul într'un mod implicit; să nu indice răspunsul ce se așteaptă; să nu arate inculpatuluĭ un nume de declarat; să nu-ĭ facă cunoscut într'un mod prematur o circumstanță pe care poate o ignorà.

Maĭ ales interogatoriile să nu fie înșelătoare, spre exemplu, interogîndu-se un inculpat, care nu este convins prin propria sa mărturisire, saŭ care se închide în tăgăduelĭ formale, să nu i se facă întrebărĭ, ca și cum ar fi recunoscut că a comis crima saŭ delictul; ast-fel, să nu fie întrebat, în caz de furt, cum a ajuns să pună mîna pe lucrul furat,

din care parte l'a luat, unde l'a ascuns; în caz de omucidere, cu care instrument s'a servit pentru a lovi, în ce loc și cu cine era cînd a lovit. Nu trebue nicĭ să înșelăm, nicĭ să surprindem pe inculpat. Oficerul de poliție nu trebue să lase să se întrevadă saŭ să pătrundă, de la primele întrebărĭ gîndirea sa, saŭ scopul către care tinde; ceia-ce ar permite inculpatuluĭ să combine un sistem de minciunĭ, de negațiunĭ, saŭ să păstreze o tăcere absolută.

Nu va începe nicĭ o dată prin a interoga pe inculpat asupra substanței chiar a delictuluĭ, afară numaĭ dacă acesta nu mărturisește însuși. Dar, în afară de acest caz, și cînd inculpatul e dispus a nega, trebue interogat asupra circumstanțelor delictuluĭ, începînd cu faptele generale, pentru a ajunge în urmă la faptul principal.

Ast-fel, va fi întrebat unde era în cutare zi și cu cine; dacă nu are cunoștință că s'a comis cutare crimă saŭ delict, și de către cine; de unde a aflat; cum eraŭ aceia carĭ se aflaŭ prezenți și dacă s'a întreținut cu eĭ; dacă nu s'a găsit în locul unde crima saŭ delictul a fost comis, în ḍiua chiar a crimeĭ saŭ delictuluĭ, în momentul săvîrșireĭ.

După ce a terminat aceste cestiunĭ, va întreba pe inculpat asupra comiterei delictuluĭ de către el însuși; asupra circumstanțelor din care rezultă că ar fi capabil; asupra celor ce a făcut; asupra celor ce a spus,—de unde se poate deduce culpabilitatea sa. Trebue ca în timpul interogatoruluĭ, inculpatul să fie lăsat a vorbi în libertate, să spună tot ceia-ce vrea să declare, să nu fie întrerupt, ci ascultat cu răbdare.

Dacă răspunsurile sale sunt cu două înțelesurĭ, va fi învitat să se explice.

Cînd a încetat de a vorbi, să se consemne răspunsul sĕŭ în procesul-verbal. Inculpatul care ar cere să dicteze el însuși răspunsurile sale, ar putea face acest lucru, — făcîndu-se mențiune în procesul-verbal. In nicĭ un caz, spune Mangin, oficerul de poliție nu trebue să dicteze înainte scriitoruluĭ întrebarea ce are să adreseze prevenituluĭ și să întrebe în urmă pe acesta ce voește să răspundă; căcĭ, dacă oficerul de poliție care anchetează nu trebue să'ĭ interzică

de a'și consulta memoria, nu trebue nici să'i înlesnească meditarea de subterfugii și minciuni.

Trebue deci să se pună cestiunea, să se primească răspunsul și să se dicteze în urmă scriitorului.

Se pretinde de unii, că inculpatul care neagă, nu trebue să fie întrebat ca și acela care mărturisește; că cel care neagă, dar pare dovedit de instrucțiune, nu trebue sa fie interogat în același chip ca inculpatul contra căruia există puține probe de culpabilitate.

Stă în discernămîntul său, într'un zel strălucit pentru descoperirea adevărului, ca oficerul de poliție judiciară să extraga regulele de conduită nemerite a'l conduce în fiecare afacere. (Mangin, „De l'instruction écrite" T. I. pag. 225).

Pentru a se ajunge la mărturisirea adevărului, trebue interpelat inculpatul asupra pieselor de convingere; confruntat cu coinculpații săi, cu părțile lezate și cu martorii.

Oficerul de poliție nu trebue să se mulțumească cu o mărturisire generală și vagă, ci, să cerceteze motivele și să adune toate circumstanțele faptului mărturisit; ast-fel timpul, locul, ocaziunea, mijloacele de execuțiune, rezultatele crimei sau delictului; căci, de multe ori, mărturisirile făcute de inculpat sunt ne-adevărate și lipsite de sinceritate, cu intențiunea de a dejuca mersul justiției; ast-fel îndreptînd împotriva sa urmăririle, poate avea drept scop să dea timp adevăratului vinovat să fugă, rămînînd ca în urmă să dovedească că nu el este autorul faptelor, și că mărturiile aŭ fost făcute sub imperiul fricei saŭ teroarei.

Intr'un cuvînt, mărturisirea trebue considerată ca neîndestulătoare pentru a face dovadă de vinovăția inculpatului și în tot-d'a-una cercetarea trebue să se facă ca și cînd acea mărturisire n'ar exista, ca și cînd vinovatul ar tăgădui, căutîndu-se a se găsi și stabili mijloacele de vinovăție, independent de mărturisire, care cel mult să nu servească de cît să ajute la stabilirea acelor dovezi. Dacă făptuitorul a avut complici, va indica numele și locuința lor, semnalmentele, locurile pe cari le frecuentează, indivizii cu cari

sunt în relațiune și partea pe care aŭ luat-o la comiterea infracțiuneĭ.

Dacă inculpatul invoacă *un alibi* [1]), e nevoe să se precizeze distanța care separă teatrul crimeĭ saŭ delictuluĭ de locul unde pretinde că s'ar fi găsit; ora la care a plecat de la domiciliul săŭ și aceea cînd a sosit la locul indicat; motivele carĭ l'aŭ determinat să se ducă, persoanele pe carĭ le-a văzut saŭ întîlnit în drum; acelea cu carĭ a vorbit, și ora cînd a ținut convorbire cu ele; întrebuințarea timpuluĭ în momentul crimeĭ saŭ delictuluĭ, etc.

Procesul-verbal trebue să redea textual răspunsurile inculpatuluĭ, în termenii săĭ proprii, ast-fel cum le-a făcut. Cel care ia interogatorul nu poate să modifice răspunsurile sale, nicĭ să le traducă saŭ să le suggereze. Ceea-ce a gîndit inculpatul, sunt declarațiunile sale, mărturiile, denegările, îndoelile, ezitările sale, tergiversările și contradicțiunile sale, prin urmare important de a fi culese și consemnate. O analizare rece a răspunsurilor sale date, ar fi departe de a atinge acest scop (Duverger, Manuel criminel des juges de paix, pag. 257).

Trebue să se citească inculpatuluĭ interogatorul săŭ, rar, distinct, în așa chip, în cît să-l poată urmări cu ușurință, să sesizeze bine cestiunile și răspunsurile.

In urma acesteĭ lecturĭ, trebue întrebat *dacă persistă în răspunsurile sale*, dacă vrea să adaoge saŭ să modifice ceva.

Dacă inculpatul vrea să facă oare-carĭ schimbărĭ, saŭ retractărĭ, se va face mențiune la sfîrșitul interogatoruluĭ, cum și despre motivele invocate de inculpat.

Maĭ înainte de semnarea interogatoruluĭ, cuvintele șterse vor fĭ numărate și înlăturate. Dacă inculpatul refuză să semneze, se va face mențiune despre aceasta; de asemenea în cazul cînd inculpatul nu știe semna, se va procede prin

1) Mijlocul de apărare, prin care inculpatul pretinde că la ora cînd s'a comis faptul ce i se impută. era în altă parte, maĭ mult saŭ maĭ puțin departe de teatrul infracțiuneĭ; ast-fel că a fost, pentru el. imposibilitate materială de timp, de a lua parte la săvîrșirea crimeĭ saŭ delictuluĭ.

imprimarea pulpei degetului celui mare de la mîna dreaptă, după ce mai întîiu a fost aplicată pe perniţa îmbibată cu cerneală chimică pentru ştampilat.

In cursul interogatorului, inculpatul nu trebue să fie asistat de nimeni (arg. din art. 95 pr. pen.).[1]).

Nu trebue să se ceară făptuitorului să jure; aceasta ar fi un abuz de putere. Dacă inculpatul refuză de a răspunde la întrebările ce i se pun, se va menţiona aceasta, şi interogatorul va fi la moment suspendat; dacă arată motivele refuzului de a răspunde la o cestiune sau la toate cestiunile din interogator, răspunsul său trebue să fie consemnat.

Cînd sunt mai mulţi inculpaţi, fie-care din ei, trebue interogat separat. In mod prealabil, se vor lua măsuri de a nu comunica între ei şi de a concerta răspunsurile lor. E bine să se întrebe, în primul rînd, acela dintre inculpaţi, de la care se crede a se obţine mai uşor adevărul; acela care pare cel mai dispus a face mărturisiri: ast-fel, copiii, femeile, bărbaţii asupra cărora planează mai puţine sarcini de culpabilitate, sau cei mai puţin obişnuiţi cu infracţiunile.

Inculpaţii străini şi toţi aceia, cari nu înţeleg şi nu vorbesc limba romînă, pot fi cestionaţi şi pot răspunde cu ajutorul unui interpret. Interpretul trebue să fie în vîrstă de cel puţin 25 ani, şi să presteze jurămînt de a traduce fidel cuvintele, ce aŭ a se schimba între ceĭ ce vorbesc limbĭ diferite (art. 357 pr. pen.). Nu e cerut ca interpretul să fie romîn şi să se bucure de drepturile sale civile.

Interpretul nu poate fi luat dintre martorĭ. O femeie poate servi de interpret (Cas. fr. 16 Aprilie 1818).

Trebue să se recurgă deopotrivă la un interpret — a cărui vîrstă de 25 ani nu mai este atunci cerută — pentru interogatorul inculpaţilor surdo-muţi; afară numai dacă a-

1) E drept că prin art. 98 pr. pen. se acordă inculpatuluĭ favoarea de a putea fi asistat de un apărător; această dispoziţiune legală însă, e pur facultativă pentru magistratul instructor şi credem că vizează afacerile carĭ se cercetează de către judecătorul de instrucţie nu pe inculpaţiĭ pe carĭ îĭ anchetează oficeriĭ de poliţie judiciară auxiliarĭ.

ceştia nu ştiŭ citi şi scrie, în care caz pot fi interogaţi, şi răspunde în scris. (art. 357 al. VI, VII şi VIII).

§ IX. *Confruntări*

Cînd se vor constata contraziceri între arătările martorilor între ei, saŭ între depoziţiile lor şi declaraţia pacientuluĭ saŭ inculpatuluĭ, saŭ între arătările făcute de pacient şi inculpat, oficerul de poliţie are dreptul şi datoria de a procede la confruntărĭ, întrebuinţînd cu această ocaziune tot tactul pe care îl reclamă ; cu modul acesta fie-care va fi nevoit să desvălue adevărul şi faptul va reeşi ast-fel cum realmente s'a petrecut şi cu toate circumstanţele în care s'a produs.

Confruntarea cu victima infracţiuneĭ nu se face de cît în caz de absolută necesitate şi dacă poate produce un rezultat util ; confruntarea cu martoriĭ trebue, din contră, să aibă loc în tot-d'a-una cînd există divergenţă între declaraţiunile acestora din urmă şi inculpaţi. Discuţiunile carĭ se ridică între ei, aduc cîte o-dată lumină şi obligă pe inculpat să recunoască fapte saŭ preciziunĭ, cînd le deneagă cu vigoare şi cînd cu convingere simulată, cu abilitate.

Această confruntare este încă cu totul indispensabilă, pentru a afirma saŭ confirma identitatea persoaneĭ, pe care martorul o arată că a jucat un rol în afacerea care formează obiectul instrucţiuniĭ ; dar, în asemenea caz, e bine ca oficerul de poliţie să se armeze contra orĭ-căreĭ erorĭ şi de a face să se precizeze bine de către martor : 1) Epoca de cînd cunoaşte pe inculpat şi relaţiunile pe carĭ le-a avut cu el ; 2) Distanţa de la care l'a zărit, şi timpul.

Toate aceste circumstanţe aŭ o mare influenţă pentru a se discerna dacă martorul este saŭ nu în eroare.

Ast-fel, este astă-zĭ ştiinţificeşte recunoscut că, nu se poate atesta prezenţa celeĭ maĭ bine cunoscute persoane, dincolo de 100 metri, în plină zi, şi dincolo de 15—16 metri, la lumina cea maĭ clară de lună ; că, dacă persoana e maĭ

puțin cunoscută, nu poate fi distinsă, chiar în plină zi, dincolo de 25—30 metri. La lumina lunei, trebue încă să se țină compt de evoluțiunea lunară : ast-fel, fiind lună nouă, nu se distinge nici o culoare și cu greutate se recunoaște o persoană la 5 saŭ 6 metri ; luna fiind plină, se percepe roșul și galbenul la 25 metri aproximativ, și nu se distinge o persoană bine cunoscută de cît la 7 saŭ 10 metri aproximativ ; în primul pătrar, roșul de garanță saŭ stacojiŭ, apare la 12 metri și se recunoaște un om la 6 saŭ 7 metri aproximativ ; dincolo de 100 metri înaintea primuluĭ pătrar și de 200—300 în plină lună, nu se poate vedea o trăsură trecînd pe un drum ; în fine, ar fi imprudent să se creadă în declarațiunea unuĭ martor care ar afirma că a recunoscut la lumina stelelor, pe un inculpat, dincolo de 3 saŭ 4 metri.— (Observațiunile D-ruluĭ Vincent).— Dacă există îndoială în această privință, oficerul de poliție judiciară va lucra cu înțelepciune, semnalînd-o, pentru ca judecătorul de instrucție să poată — dacă e util — să reconstitue scena, saŭ să o reconstitue însuși, dacă se găsește în condițiuni favorabile.

§ X. ***Relevarea urmelor pe corpul autorilor prezumați ai unei crime saŭ delict.***

Examenul corporal este, incontestabil, util, nu numaĭ pentru a se stabili materialitatea faptuluĭ încriminat, maĭ ales în caz de infanticid saŭ avort, dar încă pentru a se cerceta dacă autorul presupus, nu poartă pe corpul săŭ echimoze, sgîrieturĭ, rănĭ saŭ alte urme care să demonstre participarea sa la acțiunea culpabilă.

Foarte adesea, inculpații sunt atinși de rănĭ grave, saŭ poartă urme, carĭ, adăogîndu-se la probele saŭ prezumțiunile deja dobîndite, coroborează la dovedirea culpabilității lor.

Spre exemplu, dacă, pentru a pătrunde într'o casă, infractorul a spart un geam și dacă s'a observat picăturĭ de

sînge pe loc, vor fi prezumţii grave de vinovăţie, contra aceluia care, rănit la mînă, explica rău cauza rănireĭ.

O femee se plînge că a fost violată de către un individ, pe carĕ îl arată, şi declară că l'a zgîriat la gît, pe faţă saŭ părţile genitale; ce probă maĭ covîrşitoare de cît constatarea materială a acestor urme în armonie perfectă cu declaraţiunile victimeĭ?

Se bănueşte iarăşĭ un individ de asasinat şi examenul cadavruluĭ, constată că bucăţele de carne se găsesc sub unghiile victimeĭ; cum se va justifica inculpatul, dacă la examenul săŭ corporal se vor constata zgîrieturĭ profunde pe părţile neacoperite ale corpuluĭ săŭ etc. etc.?

Este inutil, de a multiplica exemplele pentru a demonstra această regulă de bun simţ, că, *criminalul saŭ delicuentul bănuit trebue să fie obiectul unuĭ examen aprofundat;* căcĭ, dacă nu a fost luptă între el şi victima crimeĭ saŭ delictuluĭ, el a putut, prin graba sa, saŭ din cauza pericoluluĭ operaţiunilor sale, să se rănească, saŭ, cel puţin, să lase a se imprima pe corpul săŭ urme, carĭ servesc cu folos cercetărilor justiţieĭ.

Acest examen corporal e practicat, de cele maĭ multe orĭ, fără opunerea inculpatuluĭ.

Cu toate acestea, dacă refuză se poate proceda cu forţa?

Părerile sunt divizate [1]), maĭ ales cînd e vorba de a se examina organele genitale ale uneĭ femeĭ.

Din parte-ne credem că, faţă cu o rezistenţă serioasă din partea uneĭ femeĭ, ofiţerul de poliţie trebue să se mărginească a menţiona pur şi simplu în procesul-verbal, refuzul femeeĭ de a se supune examenuluĭ corporal, evitînd în tot-d'a-una actele de violenţă; în ce priveşte pe bărbaţĭ, scrupulele trebuesc diminuate, luîndu-se măsurile chiar de rigoare pe carĭ le recomandă circumstanţele.

1) Vezĭ: *Trébuchet*, Jurisprudence de la Médecine, p. 175; *Duverger*, Manuel du Juge d'Inst., II. No. 89; *Legrand du Saulle*, Traité de Méd. lég., p. 376 şi *Vibert:* Méd. lég., p. 283.

Trébauchet, Legrand du Saulle şi Vibert, cred că, înaintea refuzuluĭ, nu se poate întrebuinţa forţa.

Duverger este de părere contrarie şi credem că are toată dreptatea; căcĭ, atuncĭ cînd e vorba de descoperirea adevărului, orĭ-ce consideraţiunĭ trebuesc înlăturate.

Examenul medical e operat, fie de un medic, fie de catre o damă de caritate saŭ moaşe, dacă e vorba de o femee şi dacă ea cere aceasta; dar, în acest din urmă caz şi cînd se produc dificultăţi, trebue chemat un medic, care, fără a examina, să diriga cercetările dameĭ de caritate saŭ moaşeĭ şi să lămurească constatările lor.

Modul de a fi al inculpatuluĭ şi obiceiurile sale anormale merită asemenea cercetărĭ atentive.

Ast-fel, dacă persoana bănuită este stîngace, direcţiunea urmelor pe carĭ le-aŭ lăsat, loviturile pe carĭ le-a dat, saŭ rănirile de care s'a făcut culpabilă, sunt de natură a determina convingerea ofiţeruluĭ de poliţie şi expertuluĭ.

In alte cazurĭ, talia inculpatuluĭ, lungimea braţuluĭ saŭ, uşurinţa sa naturală, corpolenţa sa, sunt utilizate pentru a se asigura despre posibilitatea vinovăţieĭ sale.

Aşa dar, după natura crimeĭ saŭ delictuluĭ ce se urmăreşte, trebuesc îndreptate investigaţiunile asupra cutăreĭ particularităţĭ propriĭ aceluia care a putut s'o comită, saŭ asupra părţilor corpuluĭ, al căror examen e de natură a aduce constatărĭ capabile de a face să se descopere autorul. Afară de cazurĭ excepţionale, trebue în tot-d'a-una încredinţat acest examen unuĭ om de artă: chirurg, medic, etc.

Prezenţa mediculuĭ este de asemenea cerută, cînd inculpatul e atins de boală saŭ rănit. Oficerul de poliţie nu trebue, în adevăr să ordone transportarea inculpatuluĭ la spital, de cît dacă viaţa sa este în pericol şi după ce s'a asigurat că nu există nicĭ un inconvenient pentru a se operà această transportare. In caz contrariŭ, ia toate măsurile de prudenţă pe carĭ le necesitează starea inculpatuluĭ, combinîndu-le cu interesele judiciare.

§ XI. ***Constatarea complicităţeĭ, tăinuireĭ şi cumululuĭ de infracţiunĭ, de către cficerii poliţieĭ judiciare.***

I). Pentru a obţine şi constata proba acestor fapte, trebuesc culese indiciile rezultînd din natura şi din circums-

tanțele crimeĭ saŭ delictuluĭ, din interesul care a putut determina tentativa saŭ consumațiunea, din piesele de convingere, din dispariția totalității saŭ uneĭ părți din lucrurile furate, din plîngere, denunțare, declarațiunile martorilor, răspunsurile saŭ mărturisirile autoruluĭ faptuluĭ, din hîrtiile saŭ obiectele găsite la domiciliul săŭ, saŭ asupra persoaneĭ sale.

Trebue, de alt-fel, să se procedă în contra complicilor și tăĭnuitorilor, tot cu atîta celeritate, detaliŭ și precauțiune, ca și în potriva autorilor crimeĭ saŭ delictuluĭ.

O foarte importantă observație de făcut e aceea că, atunci cînd calitatea culpabiluluĭ se leagă de însuși faptul, agravîndu-l și schimbîndu-ĭ caracterul, această calitate chiar dacă nu ar exista de cît pentru complice, comunică aproape în tot-d'auna faptuluĭ principal, același caracter de criminalitate ca și faptuluĭ complicității; ast-fel, spre exemplu, cînd un servitor ajută să se comită un furt la stăpînul săŭ, furtul are un caracter de furt de la stăpîn cu privire la servitor. Oficerul de poliție trebue dar să fie atentiv, întru a verifica dacă indivizĭ cu o asemenea calitate aŭ cooperat la fapt, prin complicitate.

II). In ce privește constatarea cumululuĭ de infracțiunĭ, oficerul de poliție va cerceta în parte fie-care fapt, stabilind dovezile carĭ există în potriva inculpatuluĭ; dar va consemna de odată toate faptele, într'un singur proces-verbal.

Aceasta însă nu însemnează că trebuesc coprinse în acelaș act, faptele de carĭ se plînge cine-va în contra maĭ multor persoane; de pildă: un arendaș saŭ un proprietar reclamă, că un număr oare-care de oamenĭ aŭ furat producte de pe cîmp etc. In semenea cazurĭ nu avem maĭ multe delicte comise de aceeași persoană, saŭ un delict comis de maĭ multe persoane,— ci, maĭ multe delicte, comise de maĭ mulțĭ inculpațĭ.

Așa dar, nu se vor consemna toate infracțiunile,—deosebite din punctul de vedere al comitereĭ și asemănătoare numaĭ din punctul de vedere al împrejurărilor în carĭ s'aŭ comis,— într'un singur proces-verbal; ci, se va dresa atîtea procese

verbale cîți inculpați sunt și cîte fapte deosebite s'au comis. Dacă s'ar întocmi pentru tot, un singur act de anchetă, s'ar putea chiar întîmpla să se nască confuziune, în ce privește instanța competinte să judece faptele; de ex.: 10 oameni, fără să se fi înțeles între ei, merg, fie-care separat, și fură producte aflate pe proprietatea altuia; fiecare însă fură producte în valoare mai mică de 100 lei, între 30—40 lei.

Anchetîndu-se faptele în mod deosebit, afacerile vor merge la Judecătoria de ocol spre cercetare; dresîndu-se un singur proces-verbal și avînd în vedere valoarea totală a furturilor (300—400 lei), ar trebui ca faptul să se judece de tribunale, contrariu dispozițiunilor legei.

TITLUL III

Datoriile oficerilor de poliție judiciară în cazurile neflagrante.

Dacă delictul nu este flagrant, atribuțiunile oficerilor auxiliari se restrîng la obligațiunea de a primi denunțurile privitoare la crimele sau delictele comise în locurile unde exercită funcțiunea lor, întocmind procese verbale, spre a constata natura, circumstanțele, timpul și locul infracțiunei, precum și probele și indiciile ce vor fi putut aduna, pe cari le vor înainta imediat Parchetului (art. 28 și 46 pr. pen.).

Atribuțiunile escepționale, conferite lor prin art. 47 pr. penală, nu le aparțin de cît în caz de flagrant delict.

Așa dar nici-odată, și sub nici un pretext, oficerii de poliție auxiliari nu au dreptul să aresteze sau să facă perchezițiuni domiciliare, cînd delictul nu este flagrant [1]).

Un oficer de poliție auxiliar, în afară de caz de flagrant delict, poate avea nevoe, pentru redactarea unui proces-

1) In acest sens: Circulara Parchetului General al Curței de apel din București, publicată în lucrarea D-lui I. Rădoi: *Călăuza* cetățeanului în materie judiciară pag. 851.

verbal, să ia declarațiunea unuĭ inculpat saŭ unuĭ martor; și pentru a'ĭ asculta, trebue să se transporte la domiciliul lor, saŭ să'ĭ cheme la comisariat.

Cum, nimenĭ nu poate presupune că un funcționar ia hotărîrea de a invita pe un cetățean să se prezinte în biuroul săŭ, fără motiv util, aceia carĭ sunt chemațĭ de acel funcționar, nu sunt îndreptățițĭ să refuze de a se prezenta.

Dar, afară de cazul cînd delictul e flagrant, nu există mijloc de a constrînge saŭ de a reprima, pe aceia carĭ ar refuza să răspundă chemăreĭ ce li s'a făcut, și oficerul de poliție auxiliăr trebue, în consecință, cînd invitațiunea sa nu a fost ascultată, să se abție de a insista, pentru a nu face refuzul maĭ formal și maĭ nerespectuos.

Intr'o asemenea ipoteză, oficerul de poliție va examina, după importanța faptuluĭ, dacă este necesar a se transporta el însuși la domiciliul persoaneĭ de interogat, lăsînd la o parte orĭ-ce considerațiune de amor propriŭ, care trebue să dispară înaintea unor motive grave de interes public, saŭ să se mărginească de a informa Parchetul despre opunerea pe care o întîmpină, pentru ca Parchetul să avizeze — dacă este loc — asupra mijloacelor legale ce trebuesc întrebuințate pentru ca ceĭ recalcitranți să fie forțați a se prezenta.

TITLUL IV

Atribuțiunile oficeruluĭ de poliție auxiliar în caz de delegațiune expresă.

Oficerĭĭ de poliție judiciară, auxiliarĭ aĭ Ministeruluĭ public, pot fi delegațĭ de a instrumenta, în oare carĭ cazurĭ, cînd e vorba de flagrant delict, în virtutea uneĭ comisiunĭ rogatoriĭ, dată de procuror (art. 50 pr. pen.; art. 52 cod. Instr. crim. fr.) saŭ de judecătorul de instrucție.

Ast-fel, eĭ pot fi însărcinațĭ să facă perchizițiunĭ, audierĭ de martorĭ, interogatoriĭ, constatărĭ, confruntărĭ, etc. Dele-

gațiunea investește pe oficerii de poliție cu aceleași drepturi și datorii pe cari le aŭ înșiși comitenții lor. Nici odată însă oficerii de poliție judiciară auxiliari nu pot emite mandate de arestare, saŭ mandate de depunere. (Art. 92 și 93 pr. pen.).

TITLUL V

Dresarea actelor și înaintarea pieselor.

CAPITOLUL I

Intocmirea procesului-verbal de anchetă.[1]

Toate investigațiunile și constatările făcute de oficerii de poliție judiciară cu ocaziunea urmăririi crimelor, delictelor și contravențiunilor, trebuesc consemnate, cu îngrijire, într'un act scris, care se numește proces-verbal, — destinat a servi drept bază cercetărilor Justiției.

Legea nu a prescris nici o formă pentru redactarea proceselor-verbale.

Există, cu toate acestea, oare-cari uzagii, pe cari practica le-a consacrat și cari trebuesc urmate cu cea mai mare atențiune, ele avînd drept scop de a conduce pe oficerii de poliție judiciară la descoperirea faptelor, de a protege pe inculpat contra surprinderilor injuste, de a'i conserva drepturile, și de a face să ajungă pînă la judecători, adevărul, în toată puritatea lui, și în cel mai înalt grad de evidență posibilă; — procesul-verbal fiind, de cele mai multe ori, un act care constitue fundamentul tutulor demersurilor judiciare ulterioare și care se impune să fie oglinda fidelă a faptelor cari formează obiectul urmăririlor.

1) Vezi în această privință și circulara Parchetului General al Curței de Apel din București, reprodusă în lucrarea D-lui I. Rădoi: *Călăuza cetățeanului în materie judiciară*, pag. 851.

Vom clasà formalitățile carĭ se cer să fie observate cu ocaziunea alcătuireĭ proceselor-verbale de anchetă, în două categoriĭ:

a) *Condițiunĭ de formă* și b) *Condițiunĭ de fond.*

§ I. **Condițiuni de formă.**

Condițiunile de formă ale unuĭ proces-verbal sunt:

1) *Data*: *anul*, *luna*, *ziua* și *ora* cînd s'aŭ început cercetările. Data se va scrie în litere, spre neschimbare și se va pune în fruntea procesuluĭ-verbal. In caz cînd lucrările nu s'aŭ putut termina într'o singură zi, se va încheia procesul-verbal în ce privește cercetările deja efectuate, cu arătarea motivelor pentru carĭ ancheta nu s'a putut sfîrși (ora înaintată etc.). In ziua cînd se continuă ancheta, se va începe un noŭ proces-verbal, care se scrie imediat după sfîrșitul precedentuluĭ proces-verbal, făcîndu-se mențiune cînd s'a început continuarea investigațiunilor.

2) *Numele, pronumele, calitatea și domiciliul oficeruluĭ care instrumentează*; căcĭ, după calitatea agentuluĭ, justiția dă o anumită încredere procesuluĭ-verbal dresat, și, pe de altă parte, e necesar a se cunoaște dacă oficerul care a instrumentat, a fost saŭ nu competinte; iar numele servește pentru a se stabili, la necesitate, dacă cel care a instrumentat avea saŭ nu calitatea ce și-o dă în actul de anchetă; în fine, adresa este necesară, atunci cînd oficerul de poliție nu ar maĭ ocupa funcțiunea pe care a avut-o, și este nevoe a i se cunoaște urma, spre a fi chemat înaintea instanțelor judiciare, pentru a da informațiunĭ asupra faptelor de el constatate.

3) *Locul* unde a fost dresat procesul-verbal.

4) *Numele, pronumele, profesiunea, etatea și domiciliul reclamantuluĭ și martorilor propușĭ de el.* (Vezĭ, Interogatorul martorilor *supra).*

5) *Numele, pronumele, profesiunea, etatea, naționalitatea, starea*

civilă, semnalmentele și antecedentele bănuitului cum și domiciliul său. — (Vezi, interogatorul inculpatului, *supra*).

6) *Numele, pronumele, profesiunea și domiciliul tutulor persoanelor, despre cari se face menţiune în depunerile reclamantului ale martorilor și ale inculpatului.*

7) *Data la care s'a închis cercetările.*

8) *Semnătura oficerului de poliţie și a martorilor asistenţi. (Doui cetăţeni. domiciliaţi în comuna unde cercetarea are loc).*[1])

Semnătura oficerului de poliţie și a martorilor asistenţi, trebue să existe pe fie-care pagină a procesului-verbal; se va aplica de asemenea sigiliul autorităţii.

Martorii asistenţi trebue să asiste realmente în tot cursul anchetei, sub pedeapsă de nulitate; numele lor să fie scris lizibil și însoţit de indicarea domiciliului.

9) *Redactarea.* — Procesul-verbal trebue redactat într'un stil clar și concis, fără a cădea în obscuritate; obiectul reclamaţiunei va fi expus pe scurt și cu preciziune; constatările ofiţerului care instrumentează vor fi redactate într'un mod metodic, detaliat, fără omisiuni, dar evitîndu-se cu rigoare prolixitatea stilului, explicaţiunile zadarnice, opiniunile și reflexiunile personale asupra afacerei, descrierile pompoase.

Toate refiexiunile pe cari ofiţerul de poliţie, ar crede folositor să le comunice autorităţilor în drept, asupra crimei sau delictului, trebue să formeze obiectul unui raport special.

Faptele constatate e necesar să aibă o legătură logică. Ast-fel, un anume fapt ce servește drept cauză, poate conduce la un altul care este efectul lui; declaraţia unui martor procură ocaziunea de a se asculta unul sau mai mulţi martori etc. Numai atunci cînd din urmarea logică a întregului lanţ de procedeuri, nu se mai oferă nimic atenţiunei, cercetările trebuesc încetate.

Declaraţiunile făcute de părţi, după cum am observat

1) Cu toate acestea legea autorizâ pe oficerul de poliţie să lucreze, chiar fără asistenţa martorilor, atunci cînd nu este posibilitate de aşi procură asemenea persoane. (In acest sens: Circulara Parchetului General al Curţei de Apel. reprodusă în lucrarea D-lui I. Rădoi: „Călăuza cetăţeanului în materie judiciară" pag. 851).

deja în cursul lucrăreĭ, trebue să fie consemnate *ad-litteram*, întrebuințîndu-se absolut aceleași cuvinte de carĭ ele s'aŭ servit pentru exprimarea ideilor. Cu modul acesta, procesul verbal va fi o imagine prin care se oferă judecătorilor impresiunea realităței. Dacă ofițerul de poliție e obligat să consemne o expresiune îndoelnică saŭ trivială, se va adăoga, între paranteză, cuvîntul *sic* (saŭ *ast-fel*), pentru a se indica că este expresiunea de care s'a servit însuși declarantul.

Toate constatările vor face obiectul unuĭ singur proces-verbal, afară de cazul cînd e vorba de un fapt criminal grav, cînd se va dresa cîte un proces-verbal separat pentru fie-care din operațiunile prescrise pentru o informațiune judiciară (Vezĭ: Condițiunĭ de fond). Fie-care depoziție, fie-care interogator, se va scrie pe foĭ separate, carĭ, în toate afacerile, înlesnesc cercetările și carĭ în afacerile complicate prin marele număr al inculpaților, permit de a se clasà piesele cu metodă, scutind examenul și aducînd lumină în procedura cea maĭ voluminoasă.

Să se țină însă seamă, cu toate acestea, că nu se poate coprinde într'un singur proces-verbal maĭ multe delicte distincte, carĭ nu aŭ fost comise de aceiași inculpați saŭ carĭ nu ar fi conexe. (Vezĭ Tit. II, cap. III § XI, 2).

Procesul-verbal e bine să fie scris în întregime de mîna ofițeruluĭ de poliție care l'a dresat; aceasta însă nu este o condițiune de esența procesuluĭ-verbal; se cere totuși, neapărat, ca procesul-verbal să fie semnat de ofițerul de poliție care a instrumentat. (Mangin, Traité des procès-verbaux, pag. 58, No. 22).

Părțile șterse ale unuĭ proces-verbal sunt considerate ca neînserate. Părțile adăogate cu ajutorul scriereĭ printre rînduri saŭ cu semne de trimitere, nu pot fi ținute în seamă, de cît atunci cînd aŭ fost aprobate de cel care a redactat procesul-verbal și de părțile carĭ aŭ depus,— cînd e vorba de depozițiunĭ și interogatoriĭ, — aprobațiune care nu maĭ poate fi făcută, atunci cînd procesul-verbal a primit toate solemnitățile cerute pentru validitatea sa.

Aceste principii nu pot fi contrazise; în adevăr, *art. 75 pr. pen.* zice: „*Orĭ-ce adaos de scriptură între rînduri saŭ cu semn de trimitere, orĭ-ce ştersătură saŭ răsătură, va trebui să fie aprobată şi subscrisă de judecătorul de instrucţie, de scriitor şi de martor; la din contra urmare, se vor aplica pedepsele arătate în articolul precedent. Scriiturile între rînduri, saŭ cu semne de trimitere, răsăturile şi ştersăturile neaprobate se vor socoti ca şi cum n'ar fi de loc. (pr. p. 74; pr. p. Fr. 78)*".

§ II) ***Condiţiuni de fond.***

a) O condiţie esenţială pentru validitatea unuĭ proces-verbal, este ca oficerul de poliţie, care a instrumentat să fie competinte. (Vezĭ partea I.). E locul aci să examinăm o cestiune: Rudenia saŭ alianţa dintre prevenit şi oficerul de poliţie care redactează procesul-verbal este o cauză de nulitate a actuluĭ? Carnot ocupîndu-se de această cestiune (Tom. I. pag. 150) se întreabă: „Cum, un ofiţer de poliţie judiciară, care ar fi recuzabil pentru cauza de rudenie, dacă ar fi chemat ca martor la dezbateri, nu ar fi pentru a dresa un proces-verbal, care ţine într'atît loc uneĭ veritabile mărturiĭ, în cît constatările sale nu pot fi distruse de cît prin proba contrarie"?

Această observaţiune însă, după Mangin, (Traité des procès-verbaux, 1839, pag. 41, No. 16) nu pare concludentă; ofiţeriĭ publicĭ, cărora legea le-a dat dreptul de a constata delictele şi contravenţiile, nu pot fi asimilaţi cu totul simplilor particulari citaţi pentru a depune în justiţie; procesele lor verbale nu sunt numaĭ simple mărturiĭ; calitatea de ofiţer public, care aparţine aceluia care dresează procesul-verbal, imprimă actuluĭ o autoritate pe care nu o aŭ depoziţiunile făcute în justiţie. Rezultă de aci, că această autoritate nu poate fi slăbită, nicĭ nu poate înceta cu totul, de cît în cazurile anume determinate de lege, iar nu în cazurile generale, unde ea permite a se recuza simpliĭ martorĭ.

Mangin, susţine în baza acestor consideraţiuni că rudenia între ofiţerul care a instrumentat şi între făptuitor, nu este o cauză de nulitate a procesului-verbal, ci numai o simplă cauză de recuzare care poate slăbi sau distruge credinţa acestui proces-verbal.

Din parte-ne, credem că ar fi circumspect ca ofiţerul de poliţie judiciară să se abţină de a instrumenta, cerînd ca investigaţiunile să fie încredinţate unuia dintre colegii săi, atunci cînd între el şi inculpat ar exista vre-una din legăturile de rudenie prevăzute de art. 274 — pr. civ. ca motiv de recuzare pentru judecători.

Procedînd la anchetare, ofiţerul de poliţie, trebue iarăşi să examineze dacă nu cum-va vre-o cauză oare-care este de natură a opri cursul acţiunei publice, în ce priveşte afacerea penală de care este sesizat (vezi p. II.).

b) *Motivul ancheteĭ.* — O infracţiune poate ajunge la cunoştinţa ofiţerului de poliţie, printr'o plîngere, printr'un denunţ,[1]) prin zgomotul sau rumoarea publică etc.

Primind o plîngere sau denunţare, oficerul de poliţie va obliga pe denunţător sau pe împuternicitul său special să redacteze plîngerea sau denunţarea pe hîrtie. El o poate redacta însuşi. Denunţarea sau plîngerea ast-fel redactată, se subscrie după aceasta de oficerul de poliţie, de denunţător sau împuternicitul său, pe toate foile. Dacă denunţătorii sau împuterniciţii lor nu ştiu carte, sau nu voesc a semna, se va face menţiune despre aceasta. Procura va rămîne în tot deauna alăturată la actul de denunţare şi denunţătorul va fi admis a scoate copie de pe actul său de denunţare, (art. 29 pr. pen.).

Formalitatea redactăreĭ şi subscriereĭ denunţuluĭ este necesară pentru a pune, mai tîrziu, pe partea, pe nedrept pîrîtă, în poziţiune să ceară reparaţiunea prejudiciuluĭ ce i-a cauzat o denunţare nefundată sau dictată de pasiune[2]).

1) Vezi, *supra*, pag. 80, nota 1 şi 2.

2) In acest sens, Circulara Parchetuluĭ general al Curţeĭ de Apel din Bucureşti, reprodusă în lucrarea d-luĭ I. Rădoĭ: *„Călăuza cetăţeanuluĭ în materie judiciară“* 14851 şi urm.

Ofițerul de poliție, trebue să se pătrundă de natura afacerei și de motivele cari aŭ putut determina pe denunțător să facă denunțarea (adesea ori denunțul poate avea un mobil delictuos, art. 347 al. 6 c. p.), pe reclamant să depue plîngere saŭ să facă deelarațiune — vizînd adese-ori fără temeiŭ acțiunea publică.

Ori-ce acțiune publică avînd drept principiŭ o acțiune civilă, trebuesc trimise părțile înaintea judecătorilor competinți, ori de cîte ori acțiunea nu îndeplinește condițiunile esențiale de rea-intențiune saŭ de intențiune frauduloasă, bazele acțiuneĭ publice. Ori-ce amestec al ofițerului de poliție în afaceri civile, constitue un abuz, și chiar atunci cînd ar fi de bună credință și dezinteresat, este de natură a face să se nască bănueli neînlăturabile, și compromițătoare.

Adese-ori plîngerile saŭ declarațiunile sunt prezentate cu meșteșug, ast-fel ca să înșele credința ofițeruluĭ de poliție, ca să dea afacereĭ o altă direcțiune. Acest mod de a proceda, este întrebuințat de agenții de afaceri, pe cari în tot-d'a-una ofițerul de poliție e bine să-i privească cu neîncredere.

Odată afacerea reținută, ofițerul de poliție trebue să expue cauzele cari aŭ determinat investigațiunile sale, modul cum faptul a ajuns la cunoștința sa, printr'un denunț, printr'o plîngere și de cine aŭ fost făcute; prin zgomotul saŭ rumoarea publică etc.

c) *Obiectul ancheteĭ.* — Se va enunța în mod sumar obiectul reclamațiuneĭ saŭ denunțuluĭ.

d) *Constatările.* — Fie că afacerea reclamă saŭ nu transportul la fața loculuĭ, oficerul de poliție judiciară va consemna în mod detaliat și conștiincios investigațiunile, constatările sale, ținînd seamă de regulele generale relative la modul de a instrumenta (vezĭ partea II-a a lucrăreĭ, titlul II, cap. III, § 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12.)

Faptele vor fi expuse astfel cum aŭ fost auzite saŭ văzute, în toată realitatea lor. Să nu se piardă asemenea din vedere că, procesul-verbal pentru a fi bine redactat trebue

să se încheie chiar în momentul constatărilor, în prezența, pentru a zice astfel, a faptelor [1]).

Se va observa cu atenție elementele constitutive ale infracțiunei ce se cercetează și circumstanțele cari o înconjoară (Vezi P. II. tit. I Cap. VI; Instrucțiile speciale de la examinarea în ordine alfabetică a infracțiunilor din Partea III).

e) *Ascultarea părților și martorilor.*—Mai întîi va fi ascultat pacientul (V. Partea II, Cap. III § VI) apoi martorii (Vezi Partea II, Cap. III § VII) și în urmă se va procede la interogatorul inculpaților (Vezi Partea II, Cap. III, § VIII).

f) *Relevarea mobilului.* — Se numește mobil sau motiv, rațiunea, scopul pentru care agentul comite infracțiunea. Astfel o infracțiune oare-care poate fi săvîrșită din răzbunare, ură, cupiditate, etc. Ofițerul de poliție va căuta să facă să reiasă, din acte, mobilul infracțiunei pe care o cercetează—condițiune foarte importantă din punctul de vedere al stabilirei responsabilităților și care de multe ori conduce la descoperirea unui fapt, față de care investigațiunile ar părea infructoase.

g) *Relevarea recidivei, cumulului de infracțiuni etc.* Incheind procesul său verbal, care se poate termina printr'un fel de concluziune — rezumînd crima sau delictul din punctul de vedere penal — oficerul de poliție se va feri, după cum am spus mai sus, să emită considerațiunile și părerile sale, sau să califice faptele pe cari le-a anchetat. Va semnala însă recidiva, cumulul de infracțiuni, etc., și, va menționa toate piesele de convingere, toate obiectele confiscate sau ridicate, cari se înaintează autorității în drept.

CAPITOLUL II

Transmiterea actelor, și pieselor de convingere.

Transmiterea obiectelor ridicate și pieselor de convingere, reclamă o îngrijire minuțioasă. Aceste obiecte sunt de 3

1) In acest sens circulara citată *supra*.

feluri: 1) Acelea cari provin din faptul imputat inculpatului, sau cari au servit la perpetrarea acestui fapt. 2) Acelea de cari inculpatul nu-şi dă bine compt şi cari pot fi în legătură cu crime sau delicte încă necunoscute. 3) Acelea, în fine, cari aparţin inculpatului şi cari sunt socotite necesare de a fi puse sub mîna justiţiei.

După cum deja am spus, este esenţial să se enunţe aceste distincţiuni în procesul-verbal, şi să se descrie, în modul cel mai exact, obiectele presupuse că provin dintr'un izvor delictuos, pentru a se uşura cercetările posterioare.

Se va sigilà în urmă fie-care obiect, cu o etichetă, în care se va menţiona pe scurt arătările relative din procesul-verbal. Nu trebue să se pună sub acelaş sigiliŭ de cît obiectele din fie-care categorie, cari ar avea între ele oare-care analogie, lăsîndu-se separate acelea cari, din cauza greutăţei, volumuluĭ, fragilităţii sau valoriĭ lor intrinsece, nu ar putea fi reunite fără pericol.

In ce priveşte bijuteriile, şi alte obiecte de preţ, trebue să se constate cu îngrijire forma, greutatea şi dimensiunile lor.

Să se evite de asemenea alterarea sau stricarea vre-unuĭ obiect, fie prin sigilare cu ceară roşie, fie prin perforare. Această observaţiune nu se aplică la moneda falsă sau la hîrtiĭ, cari nu pot suporta această operaţiune fără inconvenient. Sumele de bani în aramă, argint sau aur trebue să rămîna în tot-d'a-una descoperite, sau nu se vor pune sub sigiliĭ, de cît piesele de monedă, cari ar fi în mod particular desemnate ca corp de delict sau termen de comparaţiune, din cauza semnelor sau urmelor pe cari le-ar purta.

Ori de cîte-ori se va pune un obiect oare-care sub sigiliŭ acoperit, şi cînd prin urmare ar fi imposibil să fie recunoscut, eticheta sau învelitoarea va trebui să poarte scris: *sigilare conţinînd...*

In ce priveşte hîrtiile, titlurile, biletele de bancă, efectele de comerţ, ziarele, imprimatele, etc., se va procede deopotrivă cu multă îngrijire. Să nu se omită în nicĭ un caz de a se enumăra, în procesele-verbale, piesele ridicate, şi de a li se indica natura, ori cît de neînsemnate ar părea aceste

piese la prima vedere, căci ele pot dobîndi mai tîrziu o mare importanță. Se va forma unul saŭ mai multe teancuri, cari vor fi sigilate și etichetate, specificîndu-se numărul și natura lor.

Etichetele ce se pun pe obiectele ridicate, trebuesc să fie sigilate și semnate de oficerul de poliție, reclamanți și inculpați.

Obiectele găsite asupra făptuitorilor, cînd se constată cu suficiență că aparțin prejudiciatului și mai ales cînd nu consistă din sume de bani considerabile, nu trebuesc înaintate autorității în drept, împreună cu procesul-verbal, ci urmează a fi remise prejudiciatului, făcîndu-se mențiune despre aceasta. Nu trebue însă confundat obiectul furtului cu corpurile delictului, cari trebue să însoțească în tot-d'auna procesul verbal.

Raportul cu care se înaintează, autorității în drept, actele de anchetă și piesele de convingere va coprinde un rezumat clar, de cele constatate; numele, pronumele, domiciliul, vîrsta, naționalitatea, profesiunea și starea civilă a făptuitorilor; numele, pronumele și domiciliul victimei.

PARTEA III

ENUMERAŢIUNEA INFRACTIUNILOR

IN

ORDINE ALFABETICA

A.

Abandon saŭ expunere de copil

Art. 227 c. pen.—„Ceĭ care vor lepăda în vre-un loc singuratic, un copil maĭ mic de șeapte anĭ deplinĭ, precum și ceĭ ce vor ordona a se lepăda copilul, dacă însă ordinul se va fi îndeplinit se vor pedepsi, numaĭ pentru acest fapt, cu închisoarea de la șease lunĭ pînă la doĭ anĭ și cu amendă de la 26 leĭ pînă la 300 leĭ. Iar de se va fi lepădat copilul de părinții, tutoriĭ saŭ îngrijitoriĭ săĭ, orĭ din ordinul lor, atuncĭ pedeapsa va fi închisoarea de la un an în sus și amenda de la 50 la 500 leĭ".

Art. 278.—„De se va fi schilodit orĭ se va fi betejit copilul din cauza lepădăreĭ, fapta se va privi ca o rănire săvîrșită cu voința celuĭ ce l-a lepădat; iar de se va întîmpla moartea copiluluĭ, fapta se va privi ca omor. In cel dintîi caz, culpabilul se va supune la pedeapsa hotărîtă pentru rănire cu voință, și în cel de al doilea, la cea hotărîtă pentru omor".

Art. 279.—„Aceĭ care vor lepăda, în loc care nu e singuratic, un copil maĭ mic de șeapte anĭ deplinĭ, se vor pedepsi cu închisoare de la o lună pînă la șease lunĭ și cu amendă de la 26 pînă la 100 leĭ. Iar de se va fi lepădat copilul de către părinții săĭ, de către tutoriĭ orĭ îngrijitoriĭ săĭ, pedeapsa va fi închisoarea de la două lunĭ pînă la un an, și amendă de la 50 pînă la 200 leĭ".

I. **Elementele constitutive.**

Elementele materiale constitutive ale acesteĭ infracțiunĭ sunt :

a) Să aibă loc o abandonare saŭ o expunere de copil ;

b) Abandonarea să se fi efectuat intr'un loc singuratic ;

c) Copilul abandonat să fie mai mic de 7 ani deplini.

Cauzele de agravare prevăzute de art. 278 și 279 sunt: 1) Calitatea agentului și 2) consecințele faptului incriminat.

Elementul intențional al delictului, consistă în intențiunea de a se sustrage îngrijirilor ce se impun întreținerei sau supravegherei copilului.

II. **Instrucțiuni.**

Ofițerul de poliție judiciară informat fiind că un copil a fost lepădat, se va transporta imediat la fața locului și va constata locul — dacă e singuratic sau nu — și ora cînd a fost găsit copilul. In redactarea procesului-verbal nu va omite starea în care se află copilul (sănătos, schilodit sau mort) vîrsta după aparență, urmele exterioare după corpul său; va descrie amănunțit vestmintele sau rufăria; va semnala dacă vre-un bilet s'a găsit asupra copilului și alte indicii relative la culpabil.

De asemenea, în investigațiuni, nu va perde din vedere elementele materiale ale delictului, și elementul intențional.

In caz de dovedire a culpabilului, va căuta să precizeze, pe cît posibil, calitatea lui față de copil.

Abuz de încredere

CAPITOLUL I.

Generalități

Abuz de încredere, este faptul aceluia, care primind un lucru pentru un uzagiu determinat, trage profit pentru sine sau pentru altul. Acest delict se consumă prin mijlocul unei intervertiri, a *titlului* posesiunei, spre diferență de furt, care presupune o intervertire a *posesiunei* însăși — și se deosebește de excrocherie prin faptul că remiterea lucrului a fost obținută fără întrebuințarea manoperilor frauduloase și că frauda în loc de a fi anterioară, e posterioară remiterei însăși.

Sub calificaţiunea de abuz de încredere, codul penal coprinde faptele prevăzute şi pedepsite de art. 322—330.

Vom trata însă, sub titlul de abuz de încredere, numaĭ *abuzul de încredere propriu zis* (art. 323 C. p.) şi *înstreinarea de avere sequestrată şi alte abuzurĭ comise de ceĭ însărcinaţĭ cu o afacere.* (v. *infrà*, Cap. II şi III). In ce priveşte cele-l'alte fapte, calificate de legiuitor abuz de încredere, vezĭ: *Abuz de pasiunile minorilor; Advocaţĭ* (vătămarea cauzeĭ clienţilor); *Obiecte găsite* (nepredarea lor); *Băuturĭ* (contravenţiunĭ şi delicte relative la fabricarea şi vînzarea lor) § III; *Sustragere de acte produse în justiţie.*

Delictele prevăzute de legiuitor sub titlul abuz de încredere, nu se pot socoti infracţiunĭ, atuncĭ cînd s'aŭ urmat între bărbat şi femeie şi vice-versa; între rudele în linie ascendentă şi descendentă; între afinĭ de aceiaşĭ linie; între fraţĭ şi surorĭ. In asemenea caz faptele nu pot da loc de cît la despăgubirĭ civile (art. 329 comb. cu 307 c. p.)

CAPITOLUL II.

Abuzul de încredere propriŭ zis.

§ I. *Abuzul de încredere simplu.*

Art. 323. — „Orĭ-care va pune la o parte saŭ va risipi, spre paguba proprietarilor, a posesorilor orĭ a detentorilor, obligaţiunĭ, banĭ, mărfurĭ, bileturĭ, chitanţe saŭ orĭ-ce alte acte, coprinzînd vre-o obligaţiune saŭ apărare şi care i se vor fi dat sub titlu de închiriere, de depozit, de mandat saŭ pentru vre-un lucru cu plată saŭ fără plată, cu îndatorire de a'l întoarce înapoĭ saŭ de a'l înf ţişa, orĭ de a'l întrebuinţa într'un chip hotărît, se va pedepsi după cuprinderea art. 322.

Dacă abuzul de încredere prevăzut prin paragraful de maĭ sus se va săvîrşi de vre-o slugă, om cu simbrie, ucenic, calfă, grămătic, lucrător, ajutor, spre paguba stăpînuluĭ săŭ, pedeapsa va fi închisoarea de la şease lunĭ pînă la doĭ anĭ.

Toate acestea fără prejudiciul celor ce s'a zis la art. 203, 204, 205, pentru punerea la o parte saŭ ridicarea banilor, a obligaţiunilor orĭ a altor acte, orĭ lucrurĭ aflate în depozite publice“ (art. 29 leg. Cred. Agricole; art. 13 legea bănceĭ Agricole).

Diversele fraude pe care articolul 323 le califică mai special abuz de încredere, consistă în determinarea saŭ risipirea frauduloasă de lucruri încredinţate într'un scop determinat, cu obligaţiunea de a fi întrebuinţate saŭ înapoiate.

Elementele constitutive.

Elementele constitutive ale delictuluĭ sunt:

1) *Risipirea saŭ deturnarea frauduloasă a lucruluĭ altuia.* — Deturnarea saŭ risipirea consistă în faptul aproprierei lucruluĭ încredinţat, fie că agentul 'l-a conservat pentru el însuşĭ, fie că 'l-a întrebuinţat într'un mod oare-care, altul de cît acela pentru care era destinat; fie că profită el însuşĭ; fie că face pe altul să profite. De alt-fel nu este indispensabil ca pîrîtul să fi profitat de valorile pe care le-a deturnat (Cas. fr. 12 April 1866); dar este necesar ca *deturnarea să fi fost frauduloasă*. Ast-fel trebue stabilit că deturnarea a fost comisă, nu prin negligenţă saŭ imprudenţă, dar prin frandă şi cu intenţie de a vătăma (Cas. fr. 26 D-brie 1866).

Intenţia frauduloasă nu este tot-d'a-una uşor de recunoscut; ea nu se manifestă în toate cazurile prin semne exterioare, carĭ permit de a fi observată cu certitudine; adesea-orĭ e nevoe să fie prezumată saŭ legată de oare-carĭ acte, carĭ pot fi apreciate într'un mod diferit. Nu este suficient, de exemplu, ca agentul să fi făcut uz de sumele de banĭ care ĭ-aŭ fost încredinţate, dacă are voinţa şi posibilitatea de a le restitui. Dar, atuncĭ cînd servindu-se de ele se află în imposibilitate de a face restituirea, prezumţia fraudeĭ e stabilită; aproprierea frauduloasă nu poate să fie constatată de cît prin *punerea în întîrziere* a infractoruluĭ, urmată de *refuz* saŭ *imposibilitate* de a înapoia, cînd abuzul de încredere, poartă asupra unor lucruri fongibile (carĭ nu impun obligaţia de a fi restituite în natură şi pot fi înlocuite printr'un alt lucru), ca sumele de banĭ saŭ mărfurĭ destinate consumaţiuneĭ. Ea poate fi însă stabilită direct, dacă abuzul poartă asupra unuĭ *corp cert*, pe care agentul delictuluĭ nu a devenit proprietar prin efectul contractului judiciar, care este origina posesiuneĭ sale (Garraud).

Totuși, faptul prevenitului de a fi întrebuințat în profitul său personal, lucruri cari 'i-au fost încredințate pentru a le păstra și înapoia, e de natură a face să se prezume intenția frauduloasă și prin consecință e un element suficient de condamnare, cîtă vreme circumstanțele nu probează în contra acestei prezumțiuni (Garraud).

Intenția frauduloasă poate rezulta încă din faptul că infractorul la început a cercat a nega sustragerea, din aceea că a ținut'o ascunsă mai mult timp, și numai din circumstanțe independente de voința lui s'a descoperit. (Trib. Ilfov 14 Noembrie 1891).

Punerea în întârziere nu trebue să consiste într'un act de portărel, ci în reclamațiuni constatate și rămase zadarnice.—(Cas fr. 14 Oct. 1854; 3 Ianuarie 1863). Ast-fel, prin interogatorul ce 'i s'a luat de către comisarul de poliție, delegat de Parchet a cerceta cazul, făptuitorul avînd cunoștință de pîra ce 'i se aducea, se consideră ca pus în întârziere de a restitui valorile ce 'i s'au încredințat (Cas romînă 5 Octombrie 1876).

Chemarea la instrucție poate fi iarăși considerată ca o punere în întîrziere (Cas. romînă, 29 Maiu 1890).

Servitorii, cari primesc bani pentru cheltuelile zilnice și 'i întrebuințează în profitul lor, comit un abuz de încredere; tot ast-fel morarul care nu dă cantitatea de făină pe care a produs'o grîul ce 'i-a fost încredințat pentru măcinare; cel care primește de la ajutorul de primar condica de încasarea veniturilor comunale din timpul gestiunei sale ca primar al aceleĭ comune și nu restitue zisa condică (Cas. rom. 3 Ianuarie 1889);

Primarul care încasează de la un locuitor prestația șoseleĭ, fără a 'i dă recipisă și 'și apropriază banii, pe cînd locuitorul e nevoit să muncească zilele de sosea pe care le plătise deja (Cas. rom. 12 Febr. 1891) etc.

2) *Risipirea saŭ deturnarea să fi cauzat un prejudiciŭ proprietarilor, posesorilor saŭ detentorilor.*

Ast-fel, nu există delictul de abuz de încredere, cînd

restituțiunea a urmat imediat reclamațiuneĭ, de oare-ce nu există prejudiciŭ.

Prejudiciul, de alt-fel, trebue să poarte asupra proprietarilor, posesorilor saŭ detentorilor de lucrurĭ deturnate saŭ risipite.—Ast-fel, deturnarea făcută în prejudiciul uneĭ persoane, care nu are una din aceste calităţĭ, nu intră în termeniĭ art. 323 c. p. (Cas fr. 29 Sept. 1820).—De exemplu, deturnarea de valorĭ transmise în compt-curent şi negociate de bancherul care le a primit (Cas. fr. 15 Aprilie 1853).

Delictul există chiar atuncĭ cînd inculpatul a restituit lucrul deturnat, dacă această restituire s'a făcut după începerea urmăririlor.—(Cas. fr. 1845, 1854, 1859).

3). *Deturnarea să aibă drept obiect, obligaţiunĭ, banĭ, mărfurĭ, bilete, chitanţe, saŭ orĭ-ce alte acte cuprinzînd vre-o obligaţiune saŭ apărare.*

Sub denumirea de mărfurĭ sunt necesarmente coprinse lucrurile destinate consumațiuneĭ şi alte lucrurĭ de natură a face obiectul unuĭ comerţ oare-care, ca grăunţele pe carĭ le primeşte un morar pentru a le măcina, făinurile carĭ sunt remise unuĭ brutar pentru a face pîine şi în general toate acele alte materiĭ prime asupra căror se exercită munca omuluĭ (Garraud, Blanche, Chauvean et Hélie).

Dacă deturnarea poartă asupra unuĭ înscris, act, trebue, pentru a exista abuz de încredere, ca acest înscris să conţină o obligaţiune saŭ o apărare; Art. 323 exclude dar, din cercul represiuneĭ, orĭ-ce deturnare din care ar rezulta un prejudiciu pur moral şi nu se aplică de cît la acele acte, carĭ ar aduce un prejudiciŭ material.

Ast-fel, acela care, fiind depozitar al uneĭ scrisorĭ, a căreĭ producţiune nu ar putea cauzà de cît uñ prejudiciŭ pur moral, ar transmite acea scrisoare unuĭ terţiu, ar vinde-o saŭ ar da-o, nu comite un abus de încredere. (Garraud, Blanche, Chauveau et Hélie).

4). *Ca efectele, mărfurile etc., să fi fost remise cu unul din titlurile enumărate de art 323 c. p.* (închiriere, depozit, mandat, saŭ pentru vre un lucru cu plată saŭ fără plată).

a) *Remiterea cu titlu de închiriere*—închiriere fie de lucruri, fie de lucrări.

Definiţiunea acestor două feluri de locaţiuni se găseşte în art. 1411 şi 1412 c. civ.

Art. 323 c. p. nu vizează însă de cît închirierea care poartă asupra lucrurilor mobiliare, saŭ devenite mobiliare—dacă fiind imobiliare prin destinaţiune, aŭ fost detaşate de imobilul la care aŭ fost anexate. Şi nu încape îndoială că simpla inexecuţiune a contractuluĭ — de exemplu simpla prelungire a folosinţeĭ peste termenul fixat şi deteriorarea lucruluĭ, care nu ar echivala cu o risipire saŭ deturnare—nu poate fi calificată abuz de încredere, pentru că uzagiul, chiar ilicit, nu este asimilat în dreptul nostru cu deturnarea (Garraud).

b). *Remiterea cu titlu de depozit.*

Definiţia depozituluĭ o găsim în art. 1591 c. civ.

c). *Remiterea cu titlu de mandat.*

Definiţia mandatuluĭ o dă art. 1582 c. civ.

Mandatul este expres saŭ tacit; special saŭ general (art. 1583, 1585 c. civ.). Puţin interesează dacă mandatul e gratuit saŭ oneros, saŭ dacă obiectele deturnate aŭ fost încredinţate mandataruluĭ de însăşĭ mandant saŭ de un terţiu, în virtutea unuĭ mandat saŭ titlu special (Cas fr); dar mandatarul nu poate fi urmărit în penal, pentru neexecuţia mandatuluĭ săŭ, de cît după ce a fost pus în întîrziere să dea compt şi numaĭ dacă nu a făcut acest lucru, fie pentru că se afla în imposibitate de a'l face, fie pentru că neagă obligaţiunea de a restitui. In asemenea împrejurărĭ există prezumpţie de deturnare.

Forma cea maĭ ordinară şi cea maĭ simplă de abuz de mandat, e cazul individuluĭ, care primeşte o sumă de banĭ care nu-ĭ aparţine, dar în privinţa căreia are titlu saŭ calitate de a o reclama în numele proprietaruluĭ eĭ, şi care refuză în urmă de a o remite persoaneĭ căreia acea sumă de banĭ trebue să'ĭ profite.—Deturnarea însă se poate prezentă sub forme maĭ disimulate.

Nu este necesar, de exemplu, ca însuşĭ obiectul manda-

tului, în sensul precis al cuvîntului, să fie sustras.—Astfel mandatarul care, primind mărfuri pentru a le vinde și a remite prețul mandantelui, 'și apropriе prețul vînzărei, se face culpabil de abuz de încredere (Garraud).

Faptul chiar că proprietatea lucrului rezidă asupra capului mandatarului, nu pune, de o potrivă, obstacol existenței abuzului de încredere.—Ast-fel, debitorul, care după ce a remis în garanție creditorului său un titlu de creanță, primește mandat de la acesta de a vinde această creanță, cu obligația de a'i remite din produsul vînzărei, cea ce 'i se datorește, se face culpabil de abuz de încredere, dacă reține în profitul său, o parte din prețul cesiunei, fără a plăti complet pe creditor (Cas. fr).

d). *Remiterea de obiecte pentru o lucrare cu plată saŭ fără plată, cu îndatorire de a fi întoarse înapoi, înfățișate saŭ întrebuințate într'un chip hotărît.*— Expresiunile art 323 c. p. se aplică deturnărilor de mărfuri saŭ orĭ-ce fel de materii susceptibile de a fi lucrate, reparate, perfecționate, într'un cuvînt închirierilor de lucrări saŭ industrie, în care lucrătorul nu aduce de cît munca sa, saŭ numaĭ o parte din materie (art. 1480 c. civ.). Ast-fel va fi cazul unuĭ brutar, care nu remite cantitatea de pîine produsă de făina care 'ĭ a fost dată etc. etc. [1]).

1) S'a admis că constitue un abuz de încredere, în sensul art. 323 c. p., faptul depozitarilor și vînzătorilor de ziare, carĭ împrumută saŭ închiriază, în schimbul uneĭ plățĭ, ziarele ce li se daŭ spre vînzare. In adevăr fapta acestor depozitarĭ și vînzătorĭ de ziare, de a viola contractul ce aŭ încheiat cu administrația ziarelor, de a primi în depozit ziarele cu o anumită și determinată destinațiune,—aceia de a le vinde, în schimbul uneĭ remize saŭ al unuĭ salariŭ,—constitue delictul de abuz de încredere, cu toate elementele luĭ penale : schimbarea destinațiuneĭ lucruluĭ încredințat ; prejudiciul ocazionat ziarelor și intențiunea dolosivă, care rezultă din violarea cu știință a contractuluĭ de depozit.

Sunt de o patrivă culpabilĭ, ca complicĭ, aceia carĭ împrumută saŭ ia în locațiune ziare, de la depozitariĭ culpabilĭ. (v. adresa cu No. 3812 din 12 Februarie 1904 a Primuluĭ Procuror al Trib. Ilfov către Prefectura poliției Capitaleĭ).

§ II. *Abuzul de încredere calificat.*

Circumstanțe agravante ale abuzului de încredere.

Art. 323 al. 2.— „Dacă abuzul de încredere, prevăzut prin paragraful de mai sus se va săvîrși de vre-o slugă, om cu simbrie, ucenic, calfă, grămătic, lucrător, ajutor, spre paguba stăpînului său, pedeapsa va fi de la 6 luni pînă la doi ani".

Agravarea pedepsei nu există de cît cu două condițiuni: 1) Trebue ca agentul care a comis abuzul de încredere să fi avut una din calitățile specificate, 2) ca deturnarea să se fi comis în prejudiciul *stăpînului*.

In ce privește pe lucrători, agravarea pedepsei nu privește de cît pe aceia cari lucrează în atelier sau magazin, sub autoritatea stăpînului, căruia îi închiriază nu *industria* lor, ci *timpul*.

Nu intră sub prevederile art. 323 al. 2, lucrătorii, cari primesc materii prime pentru a le lucra la domiciliul lor și care sunt plătiți nu cu anul, luna sau ziua, ci cu bucata

Naște întrebarea: servitorul care deturnează sumele remise de stăpînul său pentru tîrguelile zilnice ale casei, comite un abuz de încredere?

Cestiunea e contraversată. Casația franceză, a hotărît printr'o primă deciziune, ca atunci cînd mărfurile au fost realmente procurate stăpînului, deturnarea comisă de servitor nu este un abuz de încredere, ci constitue un delict de excrocherie față de furnizori. Printr'o secundă deciziune însă, consideră această deturnare ca constituind delictul prevăzut de art. 323 al. 2, fără să ție compt de obiecțiunea că, acest fapt nu este prejudiciabil stăpînului.

Dacă însă servitorul deturnează efecte sau bani remiși lui de un *terțiu*, pentru comptul stăpînului său, comite el un abuz de încredere, agravat din cauza calității sale? Cestiunea trebue rezolvată cu următoarele distincțiuni: Dacă lucru a fost primit în virtutea unui mandat emanat de la stăpîn, rămîne în riscul celui din urmă, și deturnarea e făcută în prejudiciul stăpînului. Dar, în absența ori că-

ruĭ mandat din partea stăpînuluĭ, lucrurile rămîn în riscul terţiuluĭ care le a remis; deturnarea avînd loc, în acest caz, cu violarea mandatuluĭ dat de acel terţiŭ, avem un abuz de încredere ordinar (Garraud).

CAPITOLUL III

Instreinare de avere sequestrată şi alte abuzurĭ săvîrşite de ceĭ însărcinaţĭ cu o afacere

Art. 330 c. p.—„Se vor pedepsi cu închisoare de la o lună pînă la un an:

1) Tutoriĭ, curatoriĭ, executoriĭ testamentarĭ, aceĭ însărcinaţĭ cu paza lucrurilor sequestrate, administratoriĭ de fundaţiunĭ, carĭ, cu rea credinţă, lucrează în vătămarea persoanelor, saŭ lucrurilor încredinţate direcţiuneĭ saŭ administraţiuneĭ lor;

2) Samsariĭ, agenţiĭ de schimb, enpeditoriĭ, comisionariĭ şi alte persoane, exercitînd o profesiune cu care sunt anume însărcinaţĭ de autoritatea publică, dacă în afacerile care le sunt încredinţate aduc, cu rea credinţă, vătămare acelora carĭ le aŭ încredinţat afacerile".

Art. 422 pr. civ.—„Custodele va fi răspunzător de orĭ-ce pagubă se va aduce creditoruluĭ, din cauza negligenţeĭ sale, putînd fi, după împrejurărĭ, supus la pedeapsa prescrisă de legea penală pentru abus de încredere. (Pr. 418, ur., 421, 441; civ. 1633; P. 323, 330)".

Regulamentul judec. de pace (*28 Iulie 1894*):

Art. 31.—„Destituirea nu poate în nicĭ un caz scuti pe tutore de răspunderea penală a faptelor administraţiuneĭ sale, ce cad sub previziunile art. 330 din codul penal."

Art. 32.—„Atît în timpul administraţiuneĭ, cît şi în urma destituireĭ, judecătorul de pace şi ceĭ-l'alţĭ oficerĭ de poliţie judiciară, aŭ dreptul şi chiar datoria de a constata abusurile tutorilor şi a trimite procesele-verbale dresate către Ministerul public, spre a supune pe culpabilĭ judecăţeĭ (art. 15 din lege).

In special judecătorul de pace va da în judecata tribunaluluĭ corecţional, conform art. 330 § 1 din cod. penal, pe

tutorul care va refuza să depună compturile anuale, saŭ care, ne-scuzat fiind, refuză să primească persoana şi averea minoruluĭ.

Legea Creditului Agricol (2 Iunie 1892):

Art. 29.—„Debitorul ce va aliena, risipi, sustrage, saŭ cu rea credinţă va lăsa să piară obiectul amanetat, va fi supus pedepselor pentru abuz de încredere şi va fi executat după legea de urmărire asupra celeĭ-l'alte averĭ a sa".

Legea Băncel Agricole (1 Apr. 1894):

Art. 13.—„Debitorul care va aliena, risipi, sustrage, saŭ va lăsa să piară, prin faptul săŭ, în total saŭ în parte, obiectul amanetat, după ce s'a efectuat împrumutul, se va pedepsi ca pentru abuz de încredere. Pedeapsa va fi minimum de 3 lunĭ şi maximum de 6 lunĭ închisoare şi, prin derogare la art. 60 din codul penal, tribunalele nu vor putea admite pentru acest delict special circumstanţe atenuante. Constatările se vor face după dreptul comun.

Se vor pedepsi cu aceleaşĭ pedepse, împrumutaţiĭ carĭ cu ştiinţă aŭ ascuns, în momentul de a contracta împrumuturĭ la Bancă, existenţa unor sechestre saŭ a orĭ-ce alte sarcinĭ asupra obiectelor oferite în gagiŭ, fără prejudiciŭ de despăgubirile civile ce va putea obţine Banca".

S'a judecat în această privinţă:

1) Delictul de abuz de încredere, prevăzut de art. 330, cere ca element esenţial ca agentul să lucreze în vătămarea persoanelor saŭ lucrurilor încredinţate direcţiuneĭ saŭ administraţiuneĭ sale. (Cas. II, No. 629 din 8 Dec. 1892).

2) Comite delictul prevăzut de art. 330, tutorul care tae pădurea minoruluĭ fără autorizarea consiliuluĭ de familie, şi care neglijază via în vătămarea avereĭ minoruluĭ. (Buc. II. No. 544 din 3 Octombrie 1890).

3) Actele de rea gestiune din partea unuĭ tutore, în sine nu constituesc delictul prevăzut de art. 330. Pentru aplicarea luĭ se cere intenţiunea frauduloasă, care consistă în ştiinţa că actele săvîrşite de tutore sunt nelegale şi că ele cauzează prejudiciŭ minoruluĭ ale căruĭ afaceri le girează. (Cas. II. No. 201 din 27 Aprilie 1884).

4) Legiuitorul, prin art. 330, consideră ca fapte represibile din partea tutorilor, numaĭ pe acelea carĭ le-aŭ săvîrşit cu rea credinţă şi în vătămarea intereselor persoaneĭ în-

credințate administrațiuneĭ lor. Ast-fel fiind, de și tutorele a refuzat de a da socotelile la timp, însă neexistînd nicĭ rea credință, nicĭ rea administrațiune, care să fi cauzat prejudiciŭ avereĭ minoruluĭ, nu i se poate aplica art. 330. (Cas. II, No. 347 din 5 Iulie 1893).

5) Intră în prevederile art. 330, ceĭ carĭ în calitate de epitropĭ aĭ așezămintelor Brîncovenești lucrează cu rea credință și vatămă averea ce li s'a încredințat. (Cas. II, No. 226 din 6 Iunie 1881).

6) Legiuitorul, prin art. 330, pedepsește de o potrivă pe orĭ-cine este însărcinat cu paza lucrurilor sequestrate, indiferent dacă lucrurile eraŭ ale altuia, saŭ chiar ale aceluia însărcinat cu paza lor, aceasta se impune pentru că, chiar în sensul art. 422 pr. civ., în genere debitoruluĭ urmărit se încredințează conservarea lucrurilor urmărite, și, în acest caz, el răspunde pentru abuz de încredere, conform coduluĭ penal. (Cas. II, No. 304 din 13 Iunie 1894).

Această soluțiune este preconizată de d. St. Stătescu, procuror la Inalta Curte de Casație și Justiție.

Opiniunea contrarie o găsim consacrată într'o doziziune a curțeĭ de Apel din Iași, prin care se stabilește că, faptul proprietaruluĭ de a sustrage obiectele sequestrate ce s'aŭ lăsat în custodia sa, nu intră în prevederile coduluĭ penal și nu întrunește în special elementele constitutive ale delictuluĭ de abuz de încredere prevăzut de art. 330, căcĭ, în adevăr, din termeniĭ în care este conceput acest text, rezultă intențiunea vădită a legiuitoruluĭ de a pedepsi și reaua credință în administrațiune de averĭ streine, și dispozițiunile din lege relative la delictul de abuz de încredere cer ca element esențial pentru existența acestuĭ delict. elementul sustracțiuneĭ lucruluĭ altuia, ceia-ce nu există cînd autorul sustragereĭ n'a încetat de a fi proprietar și detentor al obiectelor sequestrate. (Curtea-Iași, I, 6 Aprilie 1894; Dreptul, No. 60 din 1894).

Nu putem admite această teorie. Nu credem că intențiunea legiuitoruluĭ a fost să apere de pedeapsă, pe debitoriĭ carĭ se fac culpabilĭ de înstreinare de avere sequestrată

și această intenţiune nu reese din litera legei de cît printr'o interpretare forţată.

CAPITOLUL IV.

Instrucţiuni

Oficerul de poliţie, in materie de abuz de încredere, primind plîngerea, are grije de a face să se specifice cu ce titlu a fost făcută remiterea și pentru care întrebuinţare era destinat obiectul remis.

Dovada contractelor prevăzute de art. 323 c. p., se face conform regulelor stabilite de codul civil. In general, în afară de actele scrise, carĭ stabilesc existenţa acestor contracte, se maĭ poate face: a) prin interogatorul inculpatuluĭ, mărturisirea agentuluĭ, și b) prin proba cu martorĭ.

Oficerul de poliţie va lua notă de modul cum reclamantul a făcut punerea în întîrziere a pîrîtuluĭ, pentru înapoerea obiectuluĭ; în ce mod a avut loc deturnarea saŭ risipirea; ce calitate are pîrîtul faţa de reclamant.—Ascultă martoriĭ carĭ îĭ sunt desemnaţĭ prin plîngere și în urmă ia interogatorul inculpatuluĭ.

Abuz de putere

§ I. Codul penal divide abuzul de putere saŭ abuzul de autoritate în două clase: a) *abuzul de putere contra particularilor și* b) *abuz de putere contra lucruluĭ public.*

a) *Abuzurile de autoritate contra particularilor*, sunt:

1). Faptul de a sili, pe nedrept, pe o persoană de a face a suferi un act saŭ a se abţine de la dînsul; [vezĭ: *Abuzul de putere propriŭ zis* (*infra*. pg. 172, art. 147 c. p.)]; 2). *Violarea domiciliuluĭ* [(art. 151 c. p.); vezĭ litera corespunzătoare]; 3) *Denegarea și abuzul de dreptate* (art. 152 și 153 c. p.), [vezĭ litera corespunzătoare]; 4) Violenţele ilegitime

în contra persoanelor [(art. 148 și 150 c. p.), vezĭ: *Rele tratamente și violențe comise de funcționarĭ*]. 5) *Deposedările ilegale* [(art. 155 c. p.); v. litera corespunzătoare]. 6) *Supresiunea și deschiderea scrisorilor încredințate poștei* [(art. 156 c. p.); vezĭ litera corespunzătoare]. 7) Ordinul dat sub alternilor de a comite o crimă saŭ delict, saŭ de a tolera săvîrșirea unor asemenea fapte [(art. 157 c. p.); vezĭ *Ordinul superioruluĭ*].

Sub titlul abuz de putere contra particularilor, codul nostru penal maĭ enumără: 1) Faptul unuĭ funcționar care nu urmărește crimele saŭ delictele, saŭ uu execută pedepsele pronunțate în justiție (art. 154 c. p.), fapt care nu poate primi calificarea de abuz de putere contra particularilor; (vezĭ *Denegare și abuz de dreptate)*; 2) Arestarea ilegală prevăzută de art. 149 c. p., articol care nu se poate concilia cu art. 99 din codul penal, căcĭ și unul și altul se ocupă de funcționariĭ publicĭ.—Legiuitorul a tradus art. 149 din paragraful 317 cod. penal Prusian, uitînd că a pus în art. 99, sub rubica atentate contra libertățeĭ o dispoziție identică luată din art. 114 cod. p. fr., (vezĭ *Arestărĭ arbitrare)*.

b). *Abuz de autoritate contra lucruluĭ public.* Sub calificarea de abuz de autoritate contra lucruluĭ public, codul penal prevede, ordinele și rechizițiunile tinzînd la întrebuințarea forțeĭ publice, pentru a împiedica execuțiunea uneĭ legĭ, perceperea uneĭ contribuțiunĭ saŭ efectul unuĭ ordin emanat de la o autoritate legitimă. (vezĭ: *Intrebuințare abuzivă a forțeĭ publice*).

Unele din faptele coprinse sub titlurile de maĭ sus, nu pot fi comise de cît de un funcționar public și constituesc, exclusiv, un abuz de autoritate; altele, ca violarea de domiciliŭ, violențele contra persoanelor, pot să fie și opera particularilor.—In sistemul coduluĭ nostru penal, delictele calificate abuz de autoritate, sunt delicte *sui generis*, și aceleașĭ fapte comise də către particularĭ—cînd legea le judecă pedepsibile—sunt prevăzute și pedepsite, aiurea, ca

delicte de drept comun; o singură excepțiune avem la această regulă: violarea de domiciliŭ.

§ II. *Abuz de putere propriŭ zis*

Art. 147 c. p.—„Orĭ-ce funcționar administrativ saŭ judecătoresc, va abuza de puterea ce 'ĭ dă calitatea sa, spre a a sili pe nedrept o persoană a face saŭ a suferi un act, saŭ a se abține de la dînsul, se va pedepsi cu închisoarea de la una lună pînă la doĭ anĭ și se va putea încă declara necapabil de a ocupa funcțiunĭ publice, de la un an pînă la treĭ“ (Leg. recrut. 5 Martie 1876, art. 87; art. 11 leg. clerului 1 Iunie 1893).

Elementele delictului. Art. 147 cod. penal, prevede ca prim element esențial al delictului de abuz de putere, *intențiunea frauduloasă;* al doilea element e *calitatea agentului de funcționar administrativ saŭ judecătoresc*, și e absolută nevoe ca el să fi comis delictul *în exercițiul funcțiuneĭ saŭ cu ocaziunea exercițiului funcțiuneĭ sale;* al treilea element al delictului este *constrîngerea exercitată fără motiv legitim.*

Constitue ast-fel un abuz de putere faptul unuĭ comisar de poliție, de a constrînge pe cine-va, să efectueze plata uneĭ sume de banĭ, unuĭ pretins creditor.

De asemenea faptul unuĭ perceptor, de a constrînge pe un contribuabil, să plătească către stat o sumă de banĭ maĭ mare de cît aceea pe care o datorește în realitate; bine înțeles în ipoteza că acel perceptor ar vărsa statului suma întreagă ce a primit.

La delictul de abuz de putere, pedepsit de art. 147 c. p., trebue alăturat delictul prevăzut de *art. 37 din legea asupra organizăreĭ poliției generale a statului*, a căruĭ coprindere este următoarea:

„Este cu totul oprit oficerilor și agenților de poliție ca „prin daruri, promisiunĭ, amenințărĭ, violențe saŭ orĭ ce alte „mijloace să împedece, saŭ să încerce a împedeca, pe vre-un „cetățean de a-și exercita în mod liber drepturile luĭ politice,

„precum: de a lua saŭ nu parte la o întrunire publică, de „a lipi, distribui saŭ distruge afişe pentru asemenea întru- „niriĭ, de a vota saŭ nu vota anume candidaţiĭ, de a distribui „buletine de vot, etc.

„Asemenea le este oprit de a împărţi, de a lipi saŭ distruge „eĭ înşişĭ, afişe pentru întruniriĭ politice; de a distribui bu- „letine de vot; de a sta, dacă nu aŭ fost legalmente ceruţiĭ, „înaintea localurilor de vot saŭ de întrunire, orĭ prin împre- „jurimĭ; cu un cuvînt de a face orĭ-ce act cu caracter politic, „afară de exercitarea dreptuluĭ lor de vot.

„Orĭ-ce abatere, în această privinţă, din partea oficerilor „şi agenţilor de poliţie, constitue un delict de abuz de putere „şi va fi pedepsit conform art. 147 din Cod. Penal.

„Cincĭ alegătorĭ, ca şi Ministerul public, aŭ dreptul de a „da în judecată pe ceĭ abătuţiĭ, direct înaintea instanţeĭ com- „petinte, precum şi de a susţine acuzaţiunea; acuzaţiunea „înaintea instanţelor judecătoreştĭ, va trebui să fie susţinută „de cel puţin doĭ din alegătoriĭ carĭ aŭ semnat plîngerea.

„Dreptul de reclamaţiune se prescrie printr'o lună de la „comiterea faptuluĭ; afacerea se va judeca în cea maĭ apro- „piată sesiune a Curţeĭ cu Juraţi şi de urgenţă.

„Deosebit de acţiunea penală, oficeriĭ de poliţie vor fi supuşĭ „şi la măsurĭ disciplinare, conform prevederilor acesteĭ legĭ.

Abuz de pasiunile şi slăbiciunile minorilor

Conform *art. 322 cod. pen.*, comite un delict de abuz de încredere:

Art. 322 c. p.— „Orĭ-care va specula asupra trebuinţelor, slăbiciunilor şi patimilor unuĭ minor ca să-l facă să subscrie, spre a sa pagubă, obligaţiunĭ, chitanţe, saŭ vr'un înscris de răfuire pentru împrumutare de banĭ, orĭ de lucruri mişcătoare, orĭ de înscrisurĭ comerciale, saŭ de orĭ-ce alte înscrisurĭ în- datoritoare, sub orĭ-care formă se va fi făcut asemenea toc- mealăă, se va pedepsi cu închisoare de la 2 lunĭ pînă la 2 anĭ şi cu amendă care nu va putea trece peste a 4-a parte a sumeĭ orĭ a preţuluĭ lucruluĭ ce va urma a se întoarce înapoĭ vătămatuluĭ nicĭ să fie maĭ mică de 26 leĭ". (C. p. 323, 339; p. Fr. 406).

Elementele delictului. Prima condițiune a delictului, este ca abuzul să fi fost comis față de un minor.

A doua condițiune, este ca minorul să subscrie spre a sa pagubă, obligațiuni, chitanțe, sau vre-un înscris de rafuire pentru împrumutare de bani, etc.; deci, trebue un angajament înscris.

A treia condițiune, care constitue moralitatea delictului, este ca obligațiunile, chitanțele, înscrisurile, etc., să fi fost obținute abuzînd de slăbiciunile, trebuințele sau pasiunile minorului (Garraud).

S'a judecat în această privință :

1) Intrebuințarea de manopere frauduloase de natură a specula slabiciunile unui minor, pentru a-l înșela să subscrie niște polițe, constitue delictul prevăzut de art. 322, c. p. (Cas. II, No. 46 din 3 Febr. 81).

2) Comite un abuz de încredere acela care speculează asupra trebuințelor unui minor, știind bine că este minor, făcîndu-l cu intențiune frauduloasă, să subscrie, spre a sa pagubă, mai multe polițe în alb, cu mult superioare sumelor de bani împrumutate. (Galați II, No. 1259 din 13 Iunie 1895; „curier. judiciar", No. 39 din 95).

3) De și între inculpat și minor a intervenit o transacție, la ajungerea la majoritate a minorului, cum însă acea transacție a intervenit după consumarea delictului și în timpul urmăririi penale, a existat posibilitate de prejudiciu pentru minor, ceia-ce după spiritul și textul art. 322 este suficient pentru existența delictului, independent de faptul dacă dintr'o circumstanță posterioară minorul s'a dezistat de la pretențiunile sale, ne mai avînd în realitate nici un prejudiciu. (Galați II, No. 1259 din 13 Iunie 95; „Curier. judiciar" No. 39/95).

4) Faptul de a recomanda unui minor, în urma solicitărilor sale, pe un bancher spre a contracta cu el împrumuturi de bani, de a-l duce la el și a întreține cu ei o corespondență, nu poate constitui o complicitate în sensul art. 50 al. II, cînd din nimic nu rezultă că acel terțiu ar

fi ajutat pe bancher, cu bună știință, în faptul său de abuz de încredere în prejudiciul minorului. (Galați II, No. 1259 din 12 Iunie 95; „Curier. Judic." No. 39/95).

Accidente

Accident se numește ori-ce eveniment neprevăzut, care cauzează o vătămare persoanelor, animalelor și lucrurilor.

Accidentele, așa dar, pot fi împărțite în trei categorii: accidente de persoane, accidente cari pricinuesc numai stricăciuni de lucruri și accidente cari pricinuesc rănirea sau moartea animalelor altuia.

Accidentele pot avea loc independent de voința omului, sau din rea voință, nechibzuință, nesocotință, nebăgări de seamă și din nepaza regulamentelor.

A) **Constatarea.** — De îndată ce accidentul este adus la cunoștința ofițerului de poliție, acesta se va transporta la fața locului, pentru a releva circumstanțele accidentului și a stabili responsabilitățile, prin examenul detaliat al locului; prin ridicarea tutulor obiectelor de natură a permite să se aprecieze dacă accidentul este datorit unei culpe; prin ascultarea martorilor și experților.

Oficerul de poliție trebue să întrebuințeze, în redactarea procesului său verbal, cea mai mare exactitate, să explice cauza și consecințele accidentului: dacă este rezultatul unui caz de forța majoră, unei imprudențe; dacă, din contră, trebue atribuit neobservărei regulamentelor și ordonanțelor administrațiunei, în care caz se va indica data acestor regulamente, numărul și data acelor ordonanțe; dacă accidentul a fost cauzat cu voință, premeditare etc.; în fine, dacă vina este comună victimei și autorului accidentului.

B) **Cercetarea agenților incriminați.** — Cercetarea agen-

ților incriminați prezintă dificultăți, nu în ce privește descoperirea culpabililor, dar în ce privește stabilirea responsabilității persoanei, care a comis una din culpele prevăzute de lege. In cazuri numeroase, soluțiunea va fi greu de găsit, mai ales în marile exploatațiuni, cînd puterile și atribuțiunile a numeroase persoane întrebuințate, sunt rău delimitate și nelămurite. Atunci, și pentru a defini bine responsabilitățile, oficerul de poliție trebue să studieze cu îngrijire mecanismul administrativ particular exploatațiunei, sau unde accidentul s'a produs, și a nu neglija să cerceteze, dacă, în legile speciale cari le cîrmuesc, nu există vre-un text, a cărui aplicațiune să poate înlesni constatările sale.

Dacă accidentul s'a produs pe calea ferată, din culpa unui funcționar, nu se ridică nici o dificultate; căci diviziunea muncei, este bine determinată în acest caz. Ast-fel, ori-ce accident datorit unei rele întreținerî a drumului, cade *asupra serviciului de întreținere;* dacă este cauzat de reaua stare a materialului, trebue imputat unuia din funcționarii *serviciului de tracțiune* (mecanici, fochiști, conductori, controlori ai tracțiunei sau șefi de depozite); dacă culpa incumbă *serviciului de mișcare,* urmărirea trebue îndreptată contra unora din funcționarii acestei părți a serviciului (șefi de gări, șefi de tren, acari, macagii, inspectori sau controlori); dacă a fost ciocnire de trenuri, se va observa din a cui vină s'a cauzat ciocnirea—șefi de gară, mecanici, macagii, cantonieri etc. Cu toate acestea, dacă fie-care funcționar și-a îndeplinit în mod conștiincios datoria, sau încă, dacă a avizat în mod oficial pe șefii săi, asupra cauzelor posibile ale accidentului, cercetarea trebue să vizeze pe cei din urmă.

Exemplul dat în ce privește căile ferate, poate servi drept călăuză oficerilor de poliție, permițîndu-le pe cale de asimilare, să rezolve problemele ce s'ar ridica în cursul cercetărilor.

C) **Instrucțiuni diferite.** — In caz de accident de persoane, întîmplat într'un loc public și urmat de răniri, oficerul de poliție, — după împrejurări — ori va transporta de urgență

pe victimă, la cel mai apropiat spital, cu ajutorul tărgeĭ sau cu cea d'întîiŭ trăsură liberă, — ori va conduce pe pacient la domiciliŭ, sau la cea mai apropiată farmacie, trimiţînd tot-odată după un medic, pentru a se putea explica cauzele prezumate ale rănilor, gravitatea şi urmările lor [1]) Raportul mediculuĭ va fi ataşat, la procesul-verbal.

Cînd rănitul e în pericol, trebue să fie interogat imediat— cu menajamente bine înţeles — după ce se va cere mediculuĭ autorizaţia. Autorizaţia saŭ refuzul mediculuĭ se va ataşa la procesul-verbal.

In caz de moarte accidentală, întîmplată într'un local public, saŭ cînd un rănit saŭ bolnav, victimă a unuĭ accident, moare într'o farmacie, unde a fost transportat pentru a i se da primele ajutoare, dacă identitatea cadavruluĭ se cunoaşte, va fi transportat imediat la domiciliul său, într'o cameră separată, saŭ la comisariat—dacă decedatul a locuit în hoteluri saŭ nu are domiciliŭ cunoscut.

Dacă decesul a avut loc pe stradă, cadavrul va fi transportat provizoriŭ într'o casă saŭ la comisariat, aşteptîndu-se ordinul Parchetuluĭ; iar dacă moartea persoaneĭ s'a întîmplat la domiciliŭ, cadavrul va fi lăsat pe loc, pînă va sosi avizul Parchetuluĭ.

In toate cazurile se vor anunţa autorităţile în drept, indicîndu-se locul unde s'a transportat cadavrul, şi mai înainte de a se dispune transportarea, oficerul de poliţie va notă modul cum a fost găsit cadavrul, ce obiecte se aflaŭ împrejurul luĭ, într'un cuvînt toate detaliile necesare pentru stabilirea responsabilităţilor [2]).

Autoriĭ accidentelor vor fi arestaţi, numaĭ atunci cînd accidentul a fost urmat de răniri şi loviri grave, saŭ de

1) ...cidentul a fost urmat de moarte, raportul mediculuĭ va ...plice: 1) carĭ sunt cauzele morţeĭ, 2) sunt ele datorite ...t saŭ uneĭ crime? 3) Este posibil de a se determina dacă ...ovine din greşeala unuĭ terţiŭ saŭ dintr'o greşeală co-...eĭ şi autoruluĭ accidentuluĭ?

2) ...nstrucţiuni interesante le-am extras din circulara cu No. 5732 ...ebr. 1902, emisă de Parchetul de Ilfov, circulară subscrisă de ... magistrat, d. N. San-Ma...in, pe atunci Prim-Procuror, ac-tuali ...ctor al Prefecturei poliţieĭ Capitaleĭ.

moartea persoanelor; dacă identitatea lor nu poate fi stabilită cu suficiență, sau atunci cînd nu ar avea domiciliu propriu.

In tot cazul, dacă autorul accidentului este un conductor de trăsură, care îndeplinește un serviciu public și se găsește în cursă regulată, cum sunt trăsurile de poștă, de drum de fer, tramwaele și alte asemenea vehicule, oficerul de poliție, se va asigura de identitatea făptuitorului, va face să fie însoțit pînă la destinație de un agent al forței publice, și numai după terminarea cursei se va procede la arestarea lui. Cu trăsurile particularilor, se va procede în acelaș chip.

Acostarea femeilor pe stradă.

I. Comit o contravenție aceia, cari își permit să acosteze femeile pe stradă, adresîndu-le expresiuni necuviincioase, sau căutînd a le atrage cu forța prin curți, ganguri etc. (ord. circ. No. 618 din 18 Aprilie 1903 dat de Pref. pol. Capitalei — Serviciul Siguranței).

II. Comite de asemenea o contravențiune aceia cari urmăresc fetele cari frecuentează școalele, adresîndu-le cuvinte necuviincioase sau făcîndu-le propuneri rușinoase. (Ord. circ. al Pref. pol. Capitalei cu No. 48205 din 15 Noembre 1903).

Acostarea trecătorilor de către negustori.

Constitue o contravenție, faptul comercianților de lucruri de îmbrăcăminte, încălțăminte, brașovenie, bumbăcărie etc. cari vor acostà trecătorii, introducîndu-i cu sila în prăvălie. (Ordinul circular No. 27424 din 24 Martie 1903, dat de Pref. pol. Capitalei).

Acte de stare civilă

(Delicte relative la trecerea lor în registre).

Art. 161 c. p.—Ofiţerii statuluĭ civil, carĭ nu vor fi înscris actele civile saŭ carĭ le vor fi înscris pe foĭ libere, iar nu în registrele destinate spre acest sfîrşit, se vor pedepsi în închisoare de la o lună pînă la treĭ şi cu o amendă de la 26 pînă la 100 leĭ.

Art 19 c. com. — Contractul de căsătorie între persoane, dintre carĭ una este comerciantă, va trebui să fie trimis în copie certificată, în termen de o lună de la data luĭ, de către oficerul stăreĭ civile care a calebrat căsătoria, la Tribunal, în jurisdicţiunea căruia să găseşte stabilimentul comerciantuluĭ pentru a fi publicat conform art. 10.

Oficerul stăreĭ civile, care va omite a îndeplini îndatorirea impusă prin acest articol, va fi supus la o amendă de la 25 pînă la 100 leĭ ; iar dacă omisiunea a fost făcută cu rea credinţă, la destituire ; în amîndouă cazurile, fără prejudiciul părţilor interesante".

Administrare de substanţe vătămătoare sănătăţeĭ.

Art. 245 c. p.—„Orĭ-cine va cauzà altuia o boală saŭ o incapacitate de lucru, dînd cu voinţă şi cu orĭ-ce chip, substanţe, carĭ fără a fi de natură a cauzà moartea, sunt vătămătoare sănătăţeĭ, se va pedepsi cu închisoare de la o lună pînă la doĭ anĭ, şi cu amendă de la 50 pînă la 2500 leĭ.

Dacă delictul s'a comis în contra părinţilor, ast-fel precum sunt specificaţĭ la art. 243 [1]), pedeapsa va fi de la douĭ pînă la treĭ anĭ închisoare".

1) Părinţiĭ legitimĭ, naturalĭ, adoptivĭ saŭ alţĭ ascendenţĭ legitimĭ.

Adulterul.

Art. 269 c. p.—„Acel culpabil de adulter (preacurvie) precum şi complicele său, se vor pedepsi cu închisoare de la una lună pînă la şease luni".

Art. 270 c. p.—„Acţiunea de adulter nu se va putea intenta, dacă soţul inocent nu o va cere formal.

Soţul inocent poate cere şi dobîndi oriĭ cînd, în cursul procesuluĭ, stingerea acţiuneĭ publice, precum şi după darea sentinţeĭ definitive, încetarea pedepseĭ, dacă va consimţi a rămînea în căsătorie. In cazul acesta din urmă, complicele osîndit nu poate fi apărat de penalitate".

Adulterul are loc cînd bărbatul saŭ femeia legitim căsătoriţĭ, întreţin relaţiunĭ sexuale cu o altă persoană de sex contrariŭ, care se chiamă complice.

Instrucţiunĭ. — Oficerul de poliţie judiciară auxiliar, în această materie, nu poate instrumenta de cît în baza uneĭ plîngerĭ scrise a soţuluĭ inocent, după ce acesta va probà calitatea sa de soţ legitim prin extractul de căsătorie [1]) şi va lucra cu foarte multă prudenţă.

In procesul verbal de constatare, va avea grije să descrie locul unde a găsit pe făptuitorĭ, să menţioneze atitudinea lor şi să facă o descriere fidelă a dezordineĭ vestmintelor şi patuluĭ. Va pune mîna pe scrisorĭ saŭ hîrtiĭ, din carĭ ar reeşi proectele adulteruluĭ comis şi va proceda la interogatorul soţuluĭ vinovat şi a complicelui său. In caz cînd făptuitoriĭ refuză a deschîde uşa, în urma somaţiunilor legale, se va procede la deschiderea eĭ.

S'a ridicat, în practică, cestiunea dacă oficeriĭ de poliţie judiciară, se pot introduce în domiciliul unuĭ militar pentru a constata flagrantul delict de adulter.

1) In practică se obişnueşte ca oficerul de poliţie judiciară auxiliar, să nu procedeze la constatarea delictuluĭ flagrant de adulter, de cît în urma uneĭ delegaţiunĭ exprese a Parchetuluĭ; acest uz, determinat de oare-carĭ consideraţiunĭ de fapt, neîntemeindu-se pe nicĭ un text de lege, îl respingem.

Credem că o singură soluțiune se impune, față cu dispozițiunile precise ale art. 81 din codul de justiție militară și cu principiile generale de drept.

In adevăr, codul de justiție militară, prin art. 81, avînd în vedere urgența pe care o reclamă constatarea infracțiunilor flagrante, dă drept oficerilor de poliție judiciară ordinară, să procedeze la primele măsurĭ de investigațiune, fără nicĭ o excepțiune,—și întreaga legislațiune militară nu face nicĭ o derogare de la prescripțiunile menționatuluĭ text de lege, de cît atunci cînd e vorba de cercetărĭ de făcut într'un stabiliment militar, pentru constatarea de crime saŭ delicte, de competința tribunalelor ordinare (art. 83 cod. just. militare), și în cazurĭ neflagrante.

De alt-fel, ar fi fost cu totul irațional ca, legiuitorul să impună oficerilor de poliție judiciară ordinară, obligațiunea de a fi asistați de comisarul regal; de oare-ce un asemenea procedeŭ, ar fi fost de natură să întîrzie constatările urgente, reclamate de flagrantul delict și prin consecință să facă să dispară probele infracțiuneĭ.

In fine, dacă legiuitorul, ar fi avut intențiunea de a opri pe oficerul de poliție judiciată ordinară, de a se introduce în domiciliul unuĭ militar, fără asistența reprezentantuluĭ Ministeruluĭ public militar, ar fi prevăzut-o în mod expres, după cum a făcut-o în ce privește pe oficeriĭ de poliție judiciară militară prin art. 85. Codul de justiție militară tace, însă, în această privință, ca și codul de procedură penală.

Advocați

(Vătămarea cauzeĭ clienților lor).

Art. 324 c. p. — „Advocatul care prin daruri, oferte saŭ promisiunĭ, se va îndupleca a se înțelege cu partea adversă și va vătăma, prin fapte pozitive, saŭ prin omisiunĭ

doloase, cauza clientului său, va fi pedepsit prin închisoare pînă la 2 ani, prin suspensiune din exercițiul profesiunei de advocat, prin interdicțiune de la funcțiunile publice pînă la 15 ani, și prin amendă de la 150 pînă la 1500 lei.“ (Art. 15 leg. corp. de advoc., 6 Dec. 64; c. p. 39).

Art. 325 c. p. — „Cînd advocatul va vătăma, cu viclenie prin fapte pozitive saŭ prin omisiuni, cauza unui acuzat saŭ a unui prevenit, se va pedepsi precum urmează:

In caz de crimă, prin interdicțiune de la profesiunea de advocat și de la orĭ-ce funcțiune publică și prin recluziune.

In caz de delict, prin interdicțiune de la profesiunea de advocat și de la orĭ-ce altă funcțiune, la care pedeapsă se va putea adăogi și închisoarea pînă la 2 ani.

In caz de contravenție, prin interdicțiune de la profesiunea de advocat și de la orĭ-care altă funcțiune publică, nu pe maĭ puțin de 6 luni și prin amendă pînă la 150 leĭ.“ — (C. pen. 7, 399; leg. corp. advocațĭ, 15).

S'a judecat în această privință:

Că, întru cît, între faptele constatate de instanța de fond, nu există nicĭ unul relativ la daruri, oferte saŭ promisiuni, ce creditorul urmăritor ar fi făcut advocatului debitorului urmărit, spre a-l îndupleca la o înțelegere, pentru a vătăma pe clientul său, nu se poate deduce din acele fapte constatate, existența delictului prevăzut și pedepsit de art. 324. (Cas. II, No. 131 din 4 Mart. 91, pag. 263).

Afișe

(Lipirea lor)

Constitue o contravenție, lipirea de afișe pe felinarele de gaz aerian. (Ordinul circ. al Prefecturei poliției Capitalei cu No. 600 din 3 Aprilie 1903).

Afişe

(Ruperea saŭ deslipirea lor)

Constitue o contravenţiune faptul de a deslipi saŭ rupe, cu cuget rău, afişele lipite din ordinul autorităţilor. (Art. 393, al. 9, Cod. pen.)

Alienaţi

(Infracţiunĭ relative la Regulamentul legeĭ).

Regulamentul legeĭ asupra alienaţilor din 13 Noembrie 1896:

Art 82.—„Medicul director al unuĭ stabiliment de alienaţĭ, public saŭ privat, va fi admonestat saŭ suspendat provizoriŭ din funcţiunea sa, dacă va reţine în stabiliment o persoană vindecată, saŭ dacă va refuza de a libera o persoană aşezată, cînd prefectul saŭ procurorul ordonă saŭ cînd vre-una din persoanele arătate în art. 11 o va cere".

Art. 83.— „Contravenţiunile la articolele din secţiunea I şi II, comise de medicul-director al unuĭ ospiciŭ public, saŭ al ver-uneĭ case de sănătate private, sunt pedepsite cu o amendă de la 50 pînă la 1000 leĭ".

Art. 84.—„Orĭ-ce persoană impiegată într'un stabiliment public saŭ privat, şi orĭ-ce supraveghetor saŭ infirmier, saŭ ataşat pe lîngă un alienat, care a devenit culpabil, cu ştiinţă, de loviriĭ şi răniriĭ comise asupra unuĭ alienat, va fi pedepsit conform art. 238 şi următoriĭ din codul penal".

Art. 85.—„Orĭ-ce persoană culpabilă de un atentat la pudoare, comis. cu saŭ fără violenţă, asupra unuĭ alienat de sex bărbătesc saŭ femeesc, se va pedepsi cu recluziunea".

Art. 86.—„Orĭ-ce altă abatere de la legea asupra alienaţilor şi de la acest regulament, care nu este anume menţionată în articolele precedente, se va pedepsi în conformitate cu prescripţiunile cod. penal".

Amanetarea și vînzarea obiectelor de către necunoscuți

Ordonanța Prefecturei poliției Capitalei No. 150, din 13 Ianuarie 1900:

1) „Nici un giuvaergiŭ, ceasornicar, agent de casă de schimb saŭ de dat bani cu împrumut, și ori-ce altă persoană, care deși nu va avea o firmă, va negocia afaceri de cumpărături, schimburi saŭ împrumuturi, nu vor putea face operațiuni de felul acesta, pînă ce mai întîi nu se vor fi încredințat de identitatea persoanei, care voește a vinde, amanetà saŭ schimba, prin aflarea numelui săŭ, a domiciliului, și, în caz cînd acea persoană nu le-ar prezentà o destulă garanție de onorabilitate, să se abțină de la ori-ce transacție, pînă ce le vor aduce o persoană cunoscută de dînșii ca garant, saŭ, în fine, să încunoștiințeze Prefectura poliției Capitalei de prezentarea obiectelor spre vînzare, schimbare saŭ amanetare, precum și de prețul ce se cere pentru ele.

2) Ori-cine va contraveni acestor dispoziții, va fi considerat ca tăinuitor și dat judecății, conform art. 53 și 54 cod. penal [1]), precum și pentru faptul de contravenție la această ordonanță, expunîndu-se în acelaș timp a perde și banii ce va fi dat.

3) Contravențiunile la prezenta ordonanță vor fi constatate prin proces-verbal, ce se va înainta autorităților în drept".

1) Credem necesar a observa că, prezenta ordonanță polițienească, calificînd ca tăinuire faptul acelora cari cumpără obiecte de valoare de la necunoscuți, vine să înființeze un delict, și, cu modul acesta, autoritatea administrativă comite o dublă ilegalitate: interpretînd și amplificînd legea penală.

Amenințări

Art. 235.—„Acela care va fi amenințat, prin înscris anonim saŭ subscris, de a asasina de a otrăvi orĭ de a face asupra verĭ-uneĭ persoane, orĭ-ce alt atentat supus la muncă silnică pe toată viața saŭ pe timp mărginit, se va pedepsi cu recluziunea, dacă amenințarea se va fi făcut cu cererea de a depune o sumă de banĭ la un loc hotărît saŭ de a împlini orĭ-ce alte condițiunĭ".

Art 236.—„Dacă amenințarea înscris nu va fi însoțită de de nicĭ-o cerere saŭ condițiune, osînda va fi închisoarea de la un an la doŭ și amenda de la 50 pînă la 2500 leĭ".

Art. 237.—„Dacă amenințarea însoțită de cerere saŭ verĭ-o condițiune s'a făcut prin graiŭ, culpabilul se va osîndi la închisoare de la treĭ lunĭ pînă la un an și la o amendă de 50 pînă la 250 leĭ".

Art. 366.—„Amenințarea de a pune foc la vre-o locuință saŭ la orĭ-ce altă proprietate, se va pedepsi întocmaĭ ca amenințarea de omor, după osebirile prescrise prin art. 235, 236 și 237".

Amenințarea, cînd îmbracă un caracter serios și cugetat, trebue considerată ca un delict special. Dar cea-ce legea pedepsește în amenințare, nu este manifestarea intențiuneĭ de a comite o crimă, nicĭ chiar hotărîrea de a o comite; este atingerea siguranțeĭ, constrîngerea morală efectuată asupra victimeĭ prin amenințare. Intențiunea de a amenința pe cine-va, nu este dar un element constitutiv al delictuluĭ, căcĭ atingerea siguranțeĭ publice, care este efectul amenințăreĭ și rațiunea de a fi a represiuneĭ, rezultă tot așa de bine din o amenințare care are de scop a face să se creadă hotărîrea de a comite un act de violență, ca și amenințarea care dovedește o hotărîre reală. Este indiferent dacă amenințarea a avut scopul numaĭ de a înfricoșa saŭ dacă era însoțită de o hotărîre fermă. Amenințarea constitue decĭ un act de violență morală pe care legea trebue să-l încrimineze ca atare.

(V. și *Excrocherie*, art. 334; *Furt*, art. 317; *Impiedicarea exercițiuluĭ uneĭ regiunĭ*, art. 209 cod. pen).

Amestecul funcționarilor în adjudecarĭ, întreprinderĭ și comerciŭ

Art. 142 c. p. — „Orĭ-ce funcționar, oficer public saŭ agent al guvernuluĭ, care, saŭ fățiș, saŭ prin acte simulate, saŭ prin interpozițiune de persoane, va fi luat saŭ primit vre-un interes oare-care în acte, adjudecațiunĭ, întreprinderĭ, saŭ regiĭ cu a căror administrare saŭ priveghere, totală saŭ parțială, este saŭ a fost însărcinat în timpul săvîrșireĭ fapteĭ, se va pedepsi cu închisoare de la 6 lunĭ pînă la 2 anĭ, și cu amendă care nu va trece de a 4-a parte, nicĭ va fi maĭ mică de a 12-a parte din restituțiunile și desdăunările ce va trebui a plăti.

Către acestea se va declara necapabil pentru tot-d'auna, a maĭ ocupa funcțiunĭ publice.

Aceleași pedepse se aplică și orĭ-căruĭ funcționar saŭ agent al guvernuluĭ, care va fi luat vre-un interes, în vre-o pricină întru care el va fi fost însărcinat de a ordonanța o plată saŭ lichidare de banĭ". (c. civ. 1308; art. 107 legea telegr. postale., 19 Iulie 1892; art. 12 legea compt. publ. 8 Oct. 93; p. Fr. 175).

Art. 143 c. p. — „Orĭ-ce comandant de diviziunĭ militare de județe saŭ de orașe, orĭ-ce prefect saŭ sub-prefect, care, în întinderea ocoluluĭ unde are dreptul a'și exercita autoritatea sa, va face fățiș, saŭ prin acte simulate, saŭ prin interpozițiune de persoane, comerț de grîŭ, vinurĭ saŭ alte producte, afară din acele care ar proveni din proprietățile sale, se va pedepsi cu amendă de la 250 pînă la 5000 leĭ". (Cod. pen. 399; art- 71 legea percep. contrib. directe; p. Fr. 176).

1) Pentru aplicarea art. 142 se cere să existe reaua credință și prejudiciŭ. (Cas. II, No. 273 din 10 Sept. 82).

2) Unul din elementele constitutive ale delictuluĭ prevăzut de art. 142, este abuzul de încredere ce funcționarul comite în puterea funcțiuneĭ sale, pricinuind cu modul acesta, administrațiuneĭ din care face parte, un prejudiciŭ, de oare-ce legiuitorul nu a voit a pedepsi faptul material al participăriĭ unuĭ funcționar în întreprinderĭ, cu a căror ad-

ministrare saŭ privighere era însărcinat, ci cupiditatea funcţionaruluĭ care ar leza interesele guvernuluĭ, abuzînd de puterea funcţiuneĭ sale. Această interpretare reese şi maĭ mult din împrejurarea că amenda fiind proporţională cu restituţiunile şi desdăunările ce culpabilul va trebui a plăti, indică în spiritul legiuitoruluĭ condiţiunea existenţeĭ unuĭ prejudiciŭ, spre a constitui faptul pedepsibil. (C. Buc. III, No. 192 din 18 Mart. 82; *Dreptul*, No. 50/82).

3) Delictul prevăzut de art. 142, presupunînd în autorul săŭ, o calitate specială, acea de funcţionar care abuzează de funcţiuuea sa, nu admite complicitate din partea unuĭ particular, pentru care faptul acesta constitue un fapt cu totul licit. (Trib. Ialomiţa, No. 448 din 2 Dec. 81; v. *Dreptul*, No. 50 din 82.

Animale făcătoare de răŭ

(Nepaza lor)

I) Constitue o contravenţie:

Faptul acelora carĭ vor da drumul la dobitoace făcătoare de răŭ, precum şi vor aţîţa saŭ nu vor opri cîinii lor, cînd se pornesc asupra trecătorilor şi chiar de nu ar fi rezultat dintr'acesta vr'un răŭ saŭ vre-o pagubă *(art. 389 al. 8 C. p.)*

a) Prima contravenţiune se referă la vagabondarea dobitoacelor făcătoare de răŭ. Ce trebue să se înţeleagă însă prin animale făcătoare de răŭ?

Animalele făcătoare de răŭ nu sunt numaĭ acelea carĭ sunt vătămătoare prin natura speţeĭ lor, ca leiĭ, urşiĭ şi chiar tauriĭ, dar încă acelea carĭ, de şi aparţin uneĭ speţe, prin firea eĭ pacinică, sunt periculoase, fie din cauza unuĭ viţiŭ particular, fie în urma uneĭ educaţiunĭ defectuoase saŭ uneĭ dresărĭ imperfecte; cîniĭ, spre exemplu, intră în această categorie, cînd atacă o persoană pe calea publică (Garraud; Cas. fr. 13 Maĭ 1891; Dalloz, 1865, 5, 19).

S'a decis ca constitue contravenţiunea prevazuta de art. 389 al. 8, faptul că un cîine al cui-va a muşcat pe o copilă (Cas. rom. II, No. 205 din 27 Aprilie 1884).

b) Secunda contravenţiune consistă în a aţiţà saŭ a nu reţine cîinii cînd ei atacă saŭ urmăresc persoanele. Trebue însă ca persoana atacată saŭ urmărită de cîine, să fie un trecător.

S'a judecat ast-fel: 1) că un servitor muşcat în curtea stăpînuluĭ săŭ, de cîinile unuĭ vînător, nu poate fi considerat ca un trecător. (Cas. fr. 8 Februarie 1886; Dalloz, 1868, 5, 19); 2) Că în puterea art. 389 al. 8. numaĭ aceĭ stăpînĭ se pedepsesc, carĭ vor aţiţa saŭ nu vor opri cîinĭĭ, *cînd se pornesc asupra trecătorilor* (Cas. rom. II, Nr. 308 din 4 Iulie 1888).

Animale de tras, povară, călărie

(Nepaza lor)

Conform art. 389 al. 3 c. p., constitue o contravenţiune: *Faptul de a da drumul saŭ de a locî şi alerga caiĭ, dobitoacele de tras, de povară saŭ de călărie în întrul unuĭ loc locuit;* Contravenţia există, indiferent dacă s'a cauzat saŭ nu vre-o daună.

Această interzicere este o măsură de poliţie, generală: ea este independentă de existenţa unuĭ regulament administrativ şi se aplică la toate căile publice. Treĭ regulĭ, în această privinţă, aŭ fost acceptate de jurisprudenţă:

1) Prin cuvîntul *alerga*, legea nu înţelege numaĭ galopul animaluluĭ, dar orĭ-ce alură repede, putînd să aducă pericolul pe care a voit să-l previe (Cas. fr. 1878).

Autoritatea poliţienească are, de alt-fel, tot dreptul de a regula alura animalelor de tracţiune, de povară saŭ de călărie şi, de exemplu, să oprească de a merge maĭ repede de cît la pas, pe străzĭ şi pe locurĭ destinate circulaţiuneĭ.

2) Art. 389 presupune că contravenţiunea a fost comisă într'un loc locuit saŭ deschis publicului. Expresiunea *„loc locuit“* trebue luată în sensul cel mai întins. Ea a fost aplicată, mai ales, parculuĭ unuĭ stabiliment de băĭ care este deschis publicului şi primeşte un mare număr de persoane (Cas. fr. 1885).

3) Chiar în caz de alură prea repede, contravenţia poate fi înlăturată printr'o necesitate, constituind un caz de forţă majoră, ca un incendiu şi uñ caz fortuit rnzultînd dintr'un accident independent de voinţa proprietarului animaluluĭ: calul a scăpat, spre exemplu, în urma uneĭ lovituri care a răsturnat pe călăreţul săŭ şi că nimic nu putea face să se prevadă aceasta.

Animale răŭ tratate

Maltratarea dobitoacelor în public saŭ supunerea lor la poveri mai presus de puterea lor constitue o contravenţiune *(art. 385 al. 12 c. p.)*

In adevăr, orĭ-ce maltratare adusă animalelor, loveşte în morala publică şi denotă o stare de barbarie ruşinoasă; pe de altă parte, animalele căzînd în mijlocul străzilor, sub greutatea poverilor şi maltratărilor, se împedică circulaţia publică.

Se socotesc ca maltratărĭ aduse animalelor:

a) Loviturile violente şi orĭ-ce alte acte carĭ vatămă animalul;

b) Exigenţa abuzivă, fie a uneĭ lucrărĭ, fie a uneĭ curse, poverĭ saŭ exerciţiŭ oare-care, trecînd peste aptitudinile fireştĭ ale animalelor saŭ peste puterile lor;

c) Lipsa abusivă de îngrijire de orĭ-ee natură, de hrană, de curăţenie, de libertate, de aer, de lumină şi chiar de ajutor în cazuri de boală saŭ de accidente a animaluluĭ;

d) Orĭ-ce suferinţă impusă pentru a pricinui moartea

unuĭ animal de care cine-va ar putea dispune în toată libertatea.

e) Povara peste măsură impusă zilnic, cailor, boilor și altor animale de transport, carĭ cad sub greutatea sarcineĭ și sunt vătămate, saŭ mor sub loviturile repetate pînă la tortură, orĭ mutilațiunĭ ale conductorilor saŭ chirigiilor.

f) Mînarea prea repede a cailor și a altor dobitoace de alergătură și întrecerile între birjarĭ, chirigiĭ și orĭ-ce conductor de asemenea animale.

g) Răul tratament al dobitoacelor în transportarea și în expunerea lor, cum de exemplu vitele cu picioarele legate împreună, în căruță, și cu capul atîrnînd afară, și pasările prea înghesuite în coșurĭ saŭ prea strîns legate pe cobilițe.

h) Asmuțiturile între cĭinĭ și provocarea lor la încăerărĭ, saŭ orĭ-ce altă maltratare impusă acestora de unĭĭ răŭ năravițĭ; (Ordonanța Prefectureĭ poliției Capitaleĭ, No. 87 din 17 Ianuarie 1889 și No. 138 din 28 Aprilie 1899).

Animale

(Uciderea saŭ rănirea lor)

Art. 393 al. II, III și IV c. p., reprimă uciderea saŭ rănirea cauzată *involuntar* animalelor altuia, prin diferite fapte, carĭ constituesc greșelĭ, prin lăsarea fără pază de nebunĭ și furioșĭ, orĭ de dobitoace făcătoare de răŭ, saŭ prin repeziciunea orĭ reaua conducere a trăsurilor, orĭ prin covîrșitoarea lor povară, saŭ a cailor, a dobitoacelor de tras, de povară saŭ de călărie (art. 393 al. 2); prin întrebuințare de arme cu nedibăcie, orĭ fără cuviincioasa pază saŭ prin aruncarea de pietre orĭ de alte lucrurĭ tarĭ (art 393 al. 3); prin învechirea, dărăpănarea și nedregerea saŭ neținerea în bună stare a caselor orĭ a clădirilor, saŭ prin astuparea stradelor, orĭ prin vre-o săpătură, saŭ prin orĭ-ce

altă lucrare făcută pe strade, piețe sau locuri publice, ori lîngă dînsele, fără a fi luat despre aceasta nici o măsură de pază, nici să fi pus trebuincioasele semne. (Art. 393 al. 4).

S'a judecat, că intră în prevederile art. 393 al. 2, faptul de a lovi sau tăia cu toporul un boŭ (Cas. rom., secțiuni unite, 27 Ianuarie 1883).

Faptul uneĭ persoane, de a cauza moartea sau rănirea dobitoacelor altuia, prin lăsarea fără pază a cîinilor răŭ făcătorĭ, chiar cînd aceste dobitoace s'ar găsi în fînețele sale, dacă ele nu sunt porcĭ, păsărĭ domestice sau cîinĭ, singurul caz în care cine-va va putea fi scutit de pedeapsă, în virtutea art. 98, 99 și 103 din legea poliției rurale (Cas. rom. II, 3 August 1892).

Apologia infracțiunilor

Art. 181 al. 2 c. p.— Aceĭ carĭ, prin aceleași mijloace [1]), vor lăuda fapte calificate de crime sau delicte de codicele penale, sau vor deschide subscripțiunĭ, prin verĭ-ce mezĭĭ pentru a se plăti amendele celor condamnațĭ; precum și aceia carĭ vor reproduce un discurs, o scriere, un imprimat, o gravură, un desemn sau o emblemă condamnată de justiție, se vor pedepsi cu închisoare de la o lună pînă la un an, și cu amendă de la 250 pînă la 2500 leĭ. (Vezĭ și art. 49 legea preseĭ: *Delicte de presă).*

Aprovizionarea armateĭ

(Neexecutarea contractelor)

Art. 379 c. p. „Acela care, după ce a încheiat cu autoritatea publică contracturĭ pentru aprovizionarea armateĭ în

1) Mijloacele enumerate de art. 294 c, p., carĭ sunt: cuvinte rostite în public, strigărĭ, acte autentice sau publice, scrierĭ, imprimate, desemne, gravurĭ, embleme vîndute sau expuse spre vînzare, distribuite sau afipte în public.

timp de resbel, saŭ pentru transporturĭ de obiecte de hrană destinate a preîntîmpina saŭ a face să înceteze vre-o calamitate publică, se abţine cu voinţă, de a executa contractul la timpul saŭ la locul fixat saŭ care nu executa contractul conform cu tocmeala, se va pedepsi cu închisoarea de la şase lunĭ pînă la douĭ anĭ.

Iară dacă neexecutarea contractuluĭ provine din neglijenţă şi va ocasiona vre-o pagubă, culpabilul se va pedepsi cu închisoare cel mult pînă la un an.

Art. 380 c. p.—„Aceste pedepse se vor aplica şi sub-contractanţilor, saŭ agenţilor orĭ împuterniciţilor de contracte, carĭ, cunoscînd scopul aprovizionărilor, aŭ făcut, cu voinţă saŭ din neglijenţă, a nu se îndeplini serviciul".

Arderea gunoaelor

(Contravenţiunĭ)

Ordonanţa Pref. Poliţieĭ Capitaleĭ No. 33 din 1 Iunie 1880. „Este interzis locuitorilor Capitaleĭ de a pune foc în curtea locuinţeĭ lor, grămezilor de gunoae, băligar şi orĭ-ce alte asemenea depozite, pînă ce nu vor anunţa maĭ întîĭ Prefectura şi nu vor obţine cuvenita autorizaţie.

Contravenienţiĭ la prezenta ordonanţă vŏr fi anchetaţĭ şi înaintaţĭ justiţieĭ, spre a-şĭ lua penalitatea prevăzută de lege" [1]).

Arestărĭ arbitrare

§ I. ***Generalităţĭ***

Maĭ înainte de a intra în cercetarea textelor legeĭ care se ocupă de abuzul de autoritate prin arestare ilegală, cre-

1) Credem că dispoziţiunea coprinsă în prezenta ordonanţă de a *înainta* contravenienţiĭ justiţieĭ este o regretabilă scăpare din vedere saŭ lipsă de claritate, carĭ ar putea constitui o gravă atingere la libertatea individuală.

dem necesar a spune cîte-va cuvinte asupra libertăţeĭ individuale, în general, şi a garanţiilor chemate a o proteja.

„Libertatea individuală, în sensul cel maĭ larg al cuvîntuluĭ, înseamnă liberul exerciţiŭ al drepturilor cuvenite persoaneĭ omuluĭ, inviolabilitatea, dreptul de a nu fi oprimat prin nicĭ o forţă. In sens restrîns, şi putem zice în sensul technic şi juridic în care se ia cuvîntul de libertate individuală în limbagiul constituţional şi penal, însemnează facultatea de a dispune de persoana sa, şi a obţine protecţiune contra arestărilor ilegale, fie din partea particularilor, fie din partea autorităţeĭ". (Disescu, Curs de drept public român, ed. I, vol. I, pag. 343).

Art. 13 din Constituţiune pune următorul principiŭ fundamental:

„Libertatea individuală este garantată.

Nimenĭ nu poate fi urmărit, de cît în cazurile prevăzute de lege şi după formele prevăzute de ele.

Nimenĭ nu poate fi oprit saŭ arestat, afară de cazul de vină vădită, de cît în puterea unuĭ mandat judecătoresc motivat, şi care trebue să fie comunicat la momentul arestăreĭ, saŭ cel mult în 24 ore după arestare".

Art. 13 din Constituţie coprinde, după cum vedem, treĭ aliniate. In aliniatul *a*, se stabileşte principiul dominant în materie: *libertatea individuală e garantată.* Aliniatul al doilea şi al treilea prevăd libertăţile individuale.

Prima garanţie constă *a)* în acea că, calificarea legală a acţiunilor aparţine legiuitoruluĭ. Numaĭ el poate să determine caracterul legal al infracţiunilór, spunîndu-ne ce e permis şi ce e oprit, şi e cunoscut principiul din dreptul penal, că ceia ce nu e prohibit de lege în momentul comitereĭ faptuluĭ, nicĭ odată nu se poate pedepsi.

b) Partea a doua a aliniatuluĭ, maĭ adaogă că nimenĭ nu poate fi arestat de cît după formele prescrise de lege, pentru că formele încete şi solemne ale justiţieĭ sunt paza inocenţeĭ, cel maĭ bun şi unic mijloc de a ajunge la descoperirea adevăruluĭ.

A doua garanţie e prevăzută de aliniatul 3 al art. 13.

Ea este o consecinţă a părţii a doua a alineatului *b* al art. 13. Aceasta a doua garanţie consistă aşa dar în necesitatea unuĭ mandat judecătoresc, care să fie şi motivat. O singură excepţiune se face la acest principiŭ : cazul de flagrant-delict.

Din faptul că pentru o arestare legală se cere un mandat judecătoresc motivat, rezultă că numaĭ cine poate da mandat, poate aresta. Mandatul trebue să emane de la o persoană competinte ; în alt-fel arestarea e ilegală. De notat că din art. 14 şi 15 pr. pen. rezultă că, prefectul de poliţie şi prefecţiĭ de judeţe nu pot aresta. Cestiunea e cam delicată, spune însă d. Disescu şi e foarte discutată în dreptul penal.

In rezumat, orĭ-ce arestare saŭ detenţiune, nu poate avea loc, de cît în condiţiunile şi formele prescrise de lege. Din acest punct de vedere trebue semnalat că există două speciĭ de arestare saŭ detenţiune, aceea care are loc *în urma uneĭ hotărîrĭ de condamnare* şi aceea care are loc *înaintea orĭ-căreĭ hotărîrĭ*.

In primul caz, arestarea are un *titlu* într'o *deciziune a justiţieĭ*, care trebue să fie, în principiŭ, irevocabilă pentru a putea fi pusă în executare.

Ministerul public de pe lîngă tribunalul care a pronunţat hotărîrea cere executarea, care se face în condiţiunile şi formulele prevăzute de lege.

In secundul caz, arestarea poate consista, fie într'o simplă deţinere provizorie a persoaneĭ inculpatuluĭ—în caz de flagrant-delict, pentru a fi condus înaintea magistratuluĭ însărcinat a-l interoga, fie în virtutea unuĭ ordin emanat de la magistratul competinte.

Maĭ există o arestare saŭ detenţiune cu caracter administrativ, care este o măsură luată, pe de o parte în interesul celor popriţi, pe de alta în interesul liniştеĭ şi siguranţeĭ publice. Ast-fel, indiviziĭ carĭ, din cauza turburăreĭ şi stăreĭ lor sufleteştĭ, ameninţă să pună în pericol siguranţa lor şi a altora, e necesar să fie puşĭ în neputinţă de a fi vătămătorĭ, precum şi acele persoane carĭ sunt fugărite şi ameninţate de mulţime ; în fine poliţia e datoare

să intervie și să aresteze pe aceia carĭ pun la cale prin acte externe comiterea uneĭ infracțiunĭ și refuză a da ascultare somațiunilor ce li se fac.

Acest drept de arestare este consacrat prin art. 73 din regulamentul asupra serviciuluĭ sergenților de oraș, din 20 Iunie 1903.

§ II.

Conform **art. 88 pr. penală,** dreptul de a ordona o arestare aparține judecătoruluĭ de instrucțiune, ministeruluĭ public și oficerilor auxiliarĭ de poliție judiciară, în virtutea facultățiĭ ce le este dată expres și în cazurĭ anume determinate de lege. (Art. 39 și 58 pr. penală).

Art. 89 pr. p.—„Sunt patru felurĭ de mandate: [1]) mandat de înfățișare, mandat de aducere, mandat de depunere și mandat de arestare".

Art. 90 pr. p.—„Mandatele de înfățișare și de aducere aŭ de scop a pune pe cel chemat înaintea justițieĭ. Mandatele de aducere se pot executa și prin forța publică, după formele maĭ jos arătate. In orĭ-ce materie criminală saŭ corecțională, judecătorul de instrucție va da inculpatuluĭ mandat de înfățișare. Dacă inculpatul nu se prezintă saŭ nu justifică maĭ înaintea zileĭ înfățișereĭ vre-o cauză legitimă de împiedicare, se va da mandat de aducere. Judecătorul va putea emite mandat de aducere, în cazurĭ urgente, saŭ verĭ-cînd interesul instrucțiuneĭ o va cere, afară numaĭ dacă faptul prevențiuneĭ nu se pedepsește cu închisoare. Judecătorul de instrucție va maĭ putea da mandat de aducere în contra martoruluĭ, care refuză de a se înfățișa după citațiunea ce i s'a trimis conform art. 77 și fără ca aceasta să împiedice de a se condamna martorul la amenda legitimă prin acelaș articol".

Art. 91 pr. p.—„In caz de mandat de înfățișare, judecătorul va face interogatoriul îndată; în caz de mandat de

1) Mandat se numește ordinul scris prin care judecătorul de instrucțiune, Ministerul public, saŭ oficerul auxiliar de poliție judiciară, în virtutea facultățeĭ ce'ĭ este dată expres și în cazurĭ annume determinate de lege, pune pe o persoană în fața, sub paza saŭ sub mîna justițieĭ.

aducere, interogatoriul se va lua cel mult în 24 ore, dacă va exista o cauză legitimă".

Art. 92 pr. p.—„Mandatul de depunere, este ordinul de a se aresta, de urgenţă şi pentru scurt timp, o persoană care, de o cam dată, nu poate nicĭ a se libera, nicĭ a se aresta după toate formele asigurătoare libertăţeĭ individuale.

Numaĭ judecătorul de instrucţiune poate da mandat de depunere. Acest mandat nu poate fi dat de cît pentru 24 ore şi numaĭ după interogatoriŭ, saŭ în caz de dosire a inculpatuluĭ; el trebue să conţină motivele depunereĭ şi arătarea faptuluĭ ce se impută prevenitului".

Art. 93 pr. p.—„Mandatul de arestare are de obiect închisoarea preventivă a uneĭ persoane, după formele maĭ jos prescrise. Judecătorul de instrucţie va putea da mandat de arestare, în circumstanţe grave şi cînd arestarea este indispensabilă instrucţiuneĭ cauzeĭ, saŭ este reclamată de un interes al siguranţeĭ publice. Acest mandat nu poate fi dat de cît dacă faptul imputat este pedepsit cu o pedeapsă minimum de treĭ lunĭ. Cînd faptul este calificat de crimă, prevenitul nu va putea fi lăsat liber de cît ascultîndu-se concluziunile ministeruluĭ public".

Art. 100 pr. p.—„Orĭ-ce mandat va trebui, sub pedeapsă de nulitate, să împlinească următoarele condiţiunĭ:

1) Să fie datat;

2) Să coprindă numele, pronumele şi calitatea magistratuluĭ care l'a dat;

3) Să fie individual;

4) Să arate numele şi pronumele prevenituluĭ şi faptul pentru care este urmărit."

Art. 101 pr. p.—„Mandatele de aducere, de depunere şi de arestare vor fi motivate şi vor coprinde cauza care le-a provocat. Acel de arestare va coprinde încă calificarea faptuluĭ şi pedeapsa prevăzută de lege. Acestea toate sub pedeapsă de nulitate."

Art. 102 pr. p.—Mandatele de înfăţişare, de aducere, de depunere saŭ de arestare vor fi notificate prevenituluĭ printr'un agent al forţeĭ publice, care-l va înfăţişa prevenituluĭ în origiual şi 'ĭ va lăsa copie de pe dînsul.

Art. 103 pr. p.—„Mandatele de aducere, de înfăţişare, de depunere saŭ de arestare vor fi executoriĭ în toată întinderea Statuluĭ romîn.

Dacă prevenitul se află afară din judeţul în care a fost dat mandatul, el va fi condus înaintea agentuluĭ puterei administrative, sub-prefect, revizor comunal, primar saŭ co-

misar poliţienesc, care va vizà mandatul, fără a putea opri executarea luĭ.“

Art. 104 pr. p.—„Prevenitul, care va refuza de a se supune la mandatul de aducere,saŭ care, după ce va fi declarat că este gata a se spune, va încerca să fugă, va trebui să fie constrîns a se supune, prin forţa publică.

Purtătorul mandatuluĭ de aducere va chema, de va cere trebuinţa, forţa publică a loculuĭ celuĭ maĭ apropiat; ea va fi datoare să meargă după cererea coprinsă în mandatul de aducere.“

Art. 107 pr. p.—„Dacă prevenitul în contra căruia s'a dat mandat de aducere nu poate fi găsit, acel mandat va fi înfăţişat la sub-prefectul, revizorul comunal, primarul, saŭ la comisarul de poliţie al comuneĭ unde este reşedinţa prevenituluĭ.

Numiţiĭ vor vizà actul de notificare.“

§ III

Carĭ sunt mijloacele oferite de legislaţia noastră, pentru a asigura libertatea individuală contra arestărilor ilegale saŭ altor acte arbitare?

Aceste mijloace se găsesc rezumate în *art. 587—592 pr, p.* texte la carĭ trebuesc adăogate *art. 99—105* şi *art. 149. 272, 273, 274 c. p.*

Citindu-se aceste texte se poate vedea, că legislatorul s'a ocupat, maĭ ales de atentatele contra libertăţiĭ individuale săvîrşite de particularĭ, atentate foarte rare, puţin de temut astă-zĭ, şi că s'a ocupat puţin de abuzul de putere emanînd de la funcţionarĭ. Vom distinge în aceste texte două ipoteze:

a) Un individ este deţinut într'un loc care nu este destinat a servi drept închisoare. Această ipoteză e rară.

Art. 589 pr. p.—„Orĭ-cine va avea cunoştinţă că o persoană se află arestată într'un alt loc de cele destinate prin lege, pentru aceasta, este dator să înştiinţeze pe Ministerul public, saŭ po sub-prefect, poliţaĭ orĭ pe primar, saŭ pe judecătorul de instrucţiune, saŭ pe Ministerul public de pe lîngă Curtea de apel“.

Obligaţiunea impusă prin acest text e o datorie civică şi nimic mai mult.

Art. 590 pr. p.—„Orĭ-care, din funcţionariĭ enumăraţĭ în articolul precedent, este dator, din oficiŭ, saŭ după încunoştiinţarea ce va fi primit, să se ducă îndată la casa unde se află arestatul, şi să-l libereze, saŭ, în caz cînd ar întîmpina o alegaţiune de orĭ-ce cauză legată de arestare să-l trimită fără întîrziere, la magistratul competent.

La din contra urmare, numiţiĭ funcţionarĭ vor fi urmăriţĭ şi pedepsiţĭ ca complicĭ de detenţiune arbitrară.

De toate acestea sunt datorĭ a face proces-verbal."

Legea erige *inacţiunea* magistraţilor pe carĭ îĭ arată, nu în *delict special*, ci în *fapt de complicitate* la detenţiunea arbitară însăşĭ. Nimic nu justifică această excepţiune la principiile generale ale complicităţeĭ.

Art 591 pr. p.—„Dacă va cere cazul, funcţionariĭ maĭ sus numiţiĭ pot să dea mandate de înfăţişare, de aducere saŭ de arestare.

Numiţiĭ funcţionarĭ vor putea cere asistenţa puterеĭ publice şi orĭ-ce persoană chemată este datoare să dea ajutor în caz de rezistenţă, saŭ din partea persoaneĭ deţinute de a merge la magistratul competent, saŭ din partea autorilor acesteĭ arestărĭ nelegale, orĭ a complicilor lor."

Art. 592 pr. p.—„Orĭ-ce custode saŭ director, care va refuza de a arăta pe persoana închisă, aceluĭ care are ordinea unuĭ funcţionar însărcinat cu poliţia închisoreĭ saŭ a caseĭ de opreală, saŭ dacă nu va întemeia refuzul săŭ pe arătarea unuĭ ordin care-l opreşte de a prezenta pe închis, saŭ dacă nu va arăta unuĭ ofiţer poliţienesc, Ministeruluĭ public saŭ judecătoruluĭ d instrucţiune, registrele ce i se vor cere, orĭ dacă nu va lăsa pe aceştia să ia copie de pe o parte din aceste registre, se va urmări ca culpabil saŭ complice de arestare arbitrară."

b) Detenţiunea a avut loc într'o închisoare în virtutea unuĭ ordin neregulat, emanînd de la un magistrat competent, saŭ a fost opera unuĭ funcţionar incompetent, saŭ încă a fost operată în virtutea unuĭ ordin regulat şi arestarea s'a prelungit peste timpul determinat prin condamnare.

Această ipoteză se poate întîmpla mai des și legea vorbește puțin despre ea.

Art. 102 c. p.—„Funcționarii publici însărcinați cu poliția administrativă sau judecătorească, cari au negrijit de a da ascultare unei reclamații, legale ținind a constata detențiunile ilegale și arbitrare, fie în închisorile destinate pentru paza deținuților, fie chiar în ori ce alt loc, și cari nu vor justifica că au denunțat aceasta autorității superioare, se vor pedepsi cu degradarea civică și vor fi răspunzători de pagube interese, care se vor regulà după cum se arată în art. 100“

Legea nu impune funcționarilor publici însărcinați cu poliția administrativă sau judiciară obligațiunea de a face să înceteze detențiunile ilegale sau arbitrare, ceea-ce constitue o lacună.

§ IV.

Mijloacele represive autorizate de legislația noastră pentru a salvgarda libertatea individuală, se clasează în două categorii. Unele îndreptate în contra *abuzurilor de putere* emanînd de la agenții autorității, ele sunt stabilite de art. 90—105 c. p. (sub rubrica, atentate contra libertății) și de art. 149 c. p. (sub rubrica, abuz de putere contra particularilor). Cele-l'alte au de scop represiunea *atentatelor la libertate, comise de simpli particulari* și se găsesc prevăzute în art. 272—274 c. p., sub rubrica, arestări ilegale, sequestrări de persoane și alte atentate la libertate. (Vezi *infra: Arestări ilegale).*

Din punctul de vedere obiectiv, al dreptului lezat, nu există, fără îndoială, nici o diferență între atentatele la libertate, după cum au fost comise de funționari sau de particulari. Dar mobilul acestor acte este de cele mai multe ori diferit. Arestările ilegale, sequestrările de persoane, comise de particulari, au aproape tot-d'auna drept mobil,

ura, răzbunarea, cupiditatea, într'un cuvînt satisfacțiunea pasiunilor personale.

Funcționarii lucrează, din contra, de cele mai multe ori, în interesul lucrului public; ei procedează la arestări ilegale sau sequestrări arbitrare *prin exces de zel*. Dacă ne referim, așa dar, la mobilul care determină voința agentului, la partea subiectivă a delictului, există între atentatele la libertate comise de particulari și acelea cari sînt opera funcționarilor, o diferență esențială; și pe cînd cele de al doilea au putut fi calificate de *politice*, primele intră de sigur în clasa infracțiunilor de drept comun. (Garraud)[1]) Acestea fiind zise, să intrăm în cercetarea delictului de arestare ilegală comis de funcționari.

CAP. II

Arestare ilegală

§ I.

Art. 99 c. p. prevede două feluri de abuz de putere: 1) Atentatul la libertatea individuală; 2) actele contrarii constituțiunii.

a.) Atentatul la libertatea individuală există în tot-d'auna cînd a fost din partea unui funcționar public, un agent sau un însărcinat al guvernului, abuz putere, rezultînd: 1) din aceea că o arestare a fost operată sau ordonată de un oficer incompentent; 2) din aceea că a fost ordonată sau operată de un oficer compentent, dar în afară de cazul determinat de lege; 3) din aceea că a fost ordonată sau operată fără formele prescrise de lege.

In primul caz nici o dificultate nu se ridică. Am enu-

1) Trebue dar decis, că arestările arbitrare comise de funcționarii publici, agenți sau prepuși ai guvernului, în exercițiul funcțiuneĭ lor și prin abuz de autoritate, cad *esclusiv* sub aplicațiunea art. 99. c. p. iar nu sub aplicațiunea art. 272 și urm. (Cac. fr. 4 Dec. 1862; 18 Apr. 1868; fr. 25. Nov. 1882).

mărat mai sus funcţionarii sau agenţii forţei publice, cari au, cu o măsură inegală de putere, dreptul de arestare.

Ori-ce alt funcţionar, agent sau depozitar al forţei publice, care ar da un ordin de arestare, sau ar procede el însuşi la o arestare, se face culpabil de un atentat la libertate şi cade sub lovitura art. 99 c. p. Ast-fel, e arestare ilegală: 1) Din partea unui primar, care în afară de cazul flagrantului delict, face să fie arestat un particular şi îl deţine în închisoare în tot timpul unei nopţi, fără a-l interoga şi fără a provoca contra lui urmăriri înaintea tribunalului de represiune. (Trib. Toulon, 21 Ian. 1875). 2) Din partea unui agent de poliţie, care fără ordinul autorităţilor superioare, şi în afară de cazul flagrantului delict, arestează prin forţa armată, deţine oare-care vreme (o jumătate de oră) şi în fine conduce pe un cetăţean înaintea comisarului de poliţie, care a ordonat imediat punerea lui în libertate. (Curtea cu juraţi Sena, 13 Apr. 1826).

Bine înţeles, la elementul material al delictului trebue să se adauge elementul moral, rezultînd din intenţiunea de a atenta la libertatea individuală.

Legea pedepseşte un delict iar nu o contravenţiune.

Atentatul la libertate poate, de-o-potrivă, să rezulte din acea, că arestarea sau detenţiunea a avut loc în afară de cazurile determinate de lege. Faptul nu ar constitui atunci cu preciziune un *abuz*, ci un *exces de putere*.

b) A doua încriminare a art. 99 vizează actele contrarii Constituţiunei, adică toate actele cari aduc atingere la drepturile şi libertăţile pe cari Constituţia le recunoaşte şi garantează.

Funcţionarul public, agentul sau însărcinatul guvernului, care se face culpabil, e pedepsit de art. 99; dacă o pedeapsă specială nu a fost deja dată, de o altă dispoziţiune legală, faptului particular pe care l'a executat.

Acest text constitue, oare-cum, o *sancţiune generală* a drepturilor constituţionale, contra exceselor sau abuzului de putere a reprezentanţilor statului.

E clar că asemenea dispoziţiuni, prin însuşi faptul că

sînt ilimitate, sînt pur cominatorii, și că, stabilesc un principiŭ general de represiune; ele nu reprimă în realitate, nicĭ un act precis și determinat. Ce este, în adevăr, se întreabă Garraud, un act atentatoriŭ la constituțiune? Legislatorul nu înțelege de sigur, prin termenii de carĭ se servește, un act care are de scop de a distruge saŭ schimba Constituția, pentru că faptele de această natură intră în dispozițiunile Titlului I din Codul penal, care pedepsește crimele și delictele contra siguranței statului. De alt-fel, e vorba în art. 99 de fapte carĭ cauzează un prejudițiŭ unuĭ individ. Acest text se aplică dar actelor carĭ aduc atingere drepturilor și libertăților pe carĭ Constituția le recunoaște și garantează cetățenilor ca și streinilor. Dar toate faptele de această natură fiind specificate de codul penal, ca violarea de domiciliŭ, violarea proprietăților, etc. legislatorul ar fi putut, la rigoare, să se mărginească a încrimina actele arbitrariĭ și atentatoriĭ la libertatea individuală. In adevăr numaĭ în aceste ultime circumstanțe art. 99 a primit oare-carĭ aplicațiuni[1]).

Dacă agentul justifică, că nu a lucrat de cît din ordinul superiorilor săĭ, în pricinĭ ce privesc atribuțiunile acestora și pentru care el era dator să le dea ascultare în ordinea ierarchieĭ, va fi apărat de pedeapsă, care se va aplica numaĭ superiorilor ce vor fi dat asemenea ordine.

Legea creează ast-fel o *scuză*, care trebue să îndeplinească următoarele condițiuni:

a) Ordinul să fi fost dat de un superior unuĭ inferior, secundul datorind celuĭ d'întîiŭ supunere ierarhică. Ast-fel, dacă acela care a dat ordinul nu era superiorul ierarhic al agentuluĭ care l'a executat, această primă condițiune nu se

1) S'a judecat, cu toate acestea, că faptul unuĭ procuror de a se introduce cu forța armată în sala alegerilor, fără a fi chemat de președintele biuroului electoral, și a împrăștia pe alegătorĭ, constitue un atentat la Constituțiune, caz prevăzut de art. 99 c. p., pentru că dreptul a căruĭ violare i se impută e un drept politic, după obiectul săŭ, consistînd în libera expresiune a votuluĭ garantat prin Constituțiune. Acest fapt nu intră în prevederile art. 147 c. p. care se află sub rubrica „abuz de putere în contra particularilor“ și are de obiect pedepsirea atentatelor la drepturile private ale cetățenilor, din partea lor.

va îndeplini. De pildă, un agent de poliție care ar proceda în București la o arestare ilegală nu se poate refugia la adăpostul unuĭ ordin al prefectuluĭ de Ilfov, pentru că acest agent depinde de prefectul poliției Capitaleĭ.

b) Trebue ca ordinul să fie relativ la un obiect care e de resortul aceluĭ superior.

c) Trebue ca ordinul să fie anterior atentatuluĭ; nu este destul ca superiorul ierarhic să declare, maĭ tîrziŭ, că acoperă pe subordonatul săŭ și să ia pentru el singur responsabilitatea faptuluĭ.

Se vede din aceste explicațiunĭ, că ceea-ce constitue pentru agent o scuză, este *datoria supunereĭ ierarhice*, iar nu eroarea subordonatuluĭ asupra naturei ordinuluĭ, *ignoranța criminalității* sale.

Puțin interesează așa dar că subordonatul a crezut saŭ a putut crede că actul era ilegal.

Art. 101 c. p.—„Dacă fapta arbitrară saŭ atentatoare drepturilor cetățenești se va fi săvîrșit prin plăsmuita subscriere a vre-unuĭ ministru saŭ alt funcționar public, plastografiĭ, precum și ceĭ ce, cu bună știință, se vor fi servit cu acea plastografie, se vor pedepsi cu muncă silnică pe timp mărginit".

Art. 102 c. p.—„Funcționariĭ publicĭ, însărcinați cu poliția administrativă saŭ judecătorească, carĭ aŭ refuzat, saŭ carĭ aŭ negrijit de a da ascultare uneĭ reclamațiunĭ legale, ținând a constata detențiunile ilegale și arbitrare, fie în închisorile destinate pentru paza deținuților, fie chiar în orĭ-ce alt loc, și carĭ nu vor justifica că aŭ denunțat aceasta autorității superioare, se vor pedepsi cu degradațiunea civică, și vor fi răspunzători de pagube și interese, care se vor regula după cum se arată în art. 100".

Art. 103 c. p.—„Directoriĭ, superioriĭ saŭ custoziĭ închisorilor, saŭ a orĭ-căreĭ alte case de arest, carĭ vor fi primit un arestat fără mandat saŭ act judecătoresc, saŭ fără ordinea provizorie a autorităților competinte, aceĭ cari-l vor ținea închis, saŭ vor refuza de a-l înfățișa ofițeruluĭ de poliție saŭ aceluia ce aduce ordinele sale, fără a justifica că opunerea luĭ provine din ordinul procuroruluĭ saŭ judecătoruluĭ, aceia carĭ vor refuza de a înfățișa registrele lor oficeruluĭ de poliție, se vor pedepsi ca culpabilĭ de închidere arbitrară,

cu închidere de la o lună pînă la un an şi cu amendă de la 50 pînă la 150 leĭ".

Art. 105 c. p.—„Asemenea se vor pedepsi cu degradaţiunea civică, procurorii, substituţii, judecătorii, saŭ ofiţerii publicĭ, carĭ vor fi arestat saŭ vor fi făcut a se aresta un individ în alte localităţĭ de cît cele determinate prin legĭ saŭ regulamente, saŭ carĭ vor fi trimis înaintea judecăţiĭ curţiĭ juraţilor pe un cetăţean, fără de a fi pus maĭ înainte în acuzaţiune conform legiĭ".

Art. 104 c. p.—„Se vor pedepsi cu degradaţiunea civică orĭ-ce oficer al poliţieĭ judecătoreştĭ, orĭ-ce procuror, substitut saŭ judecător, care va fi provocat, dat saŭ subsmemnat o sentinţă, o ordonanţă saŭ un mandat de urmărire personală, saŭ de acuzaţiune a vre-unuĭ ministru, saŭ a vre-unuĭ membru al Senatuluĭ, al Adunăreĭ Legislative, saŭ al Consiliuluĭ de Stat, saŭ al Curţiĭ de Compturĭ, saŭ al Curţeĭ de Casaţiune, fără autorizaţiunile şi formele prescrise de legĭ, saŭ care, afară de delict flagrant, vor fi dat saŭ sub-semnat, fără acele autorizaţiunĭ şi formalităţĭ, mandatul de a prinde saŭ de a aresta pe vre-unul saŭ maĭ mulţĭ miniştri, saŭ pe unul saŭ maĭ mulţĭ membri aĭ Senatuluĭ, aĭ Adunăriĭ Legiuitoare, aĭ Curţiĭ de Casaţiune, a Consiliuluĭ de Stat, saŭ aĭ Curţiĭ de Compturĭ".

Această dispoziţiune se referă la principiile constituţionale, carĭ stabilesc regulĭ pentru a proteja puterile statuluĭ şi pe agenţiĭ acestor puterĭ : o *garanţie politică*, după care miniştriĭ nu pot fi urmăriţĭ de cît sub aceste condiţiunĭ ; senatoriĭ şi deputaţiĭ numaĭ cu autorizaţia prealabilă a corpuluĭ căruia aparţin (art. 29, 52, 101 din Constituţie ; legea responsabilităţiĭ ministeriale din 2 Maiŭ 1879, art. 1, 9, 10, 13, 14) şi la dispoziţiunile coprinse în legea Curţiĭ de Casaţie şi legea Curţiĭ de Compturĭ, carĭ stabilesc o *garanţie administrativă* pentru urmărirea membrilor carĭ compun acele două instanţe judiciare. (Art. 42 legea Curţeĭ de Casaţie ; art. 14, legea Curţeĭ de Compturĭ).

§ II.

In fine delictul de arestare ilegală maĭ este prevăzul şi de art. 149 c. p. în următoarea coprindere :

Art 149 c. p. — „Orĭ-ce funcţionar care, afară din cazurile şi formele prevăzute de lege, va aresta saŭ va ordona a se aresta o persoană, saŭ va prelungi într'un mod ilegal ţinerea eĭ la închisoare, se va pedepsi cu închisoare de la 3 lunĭ pînă la 2 anĭ, şi se va putea încă declara de incapabil, de la 1 an pînă la 3, de a ocupa funcţiunĭ publice.

Dacă arestarea ilegală a ţinut maĭ mult de 3 z le, minimum pedepseĭ va fi de 4 lunĭ, şi se va declara incapabil de a maĭ ocupa funcţiunĭ publice de la 1 an la 3 anĭ,

Dacă arestarea ilegală va ţine maĭ mult de o lună, osînda va fi de 2 anĭ închisoare.

In aceste din urmă două cazurĭ, funcţionarul va pierde şi dreptul la pensiune".

E necesar însă să semnalăm că, dispoziţiunile coprinse în art. 149 c. p. nu se pot concilia cu art. 99 c. p., pe care l-am comentat maĭ sus, căcĭ ambele texte de lege se ocupă de funcţionariĭ publicĭ.

Legiuitorul a tradus art. 149, din § 317 al Cod. prusian, uitînd că a introdus în art. 99 c. p. o dispoziţiune identică luată din art. 114 c. p. fr. E dar la mijloc o inadvertenţă regretabilă, de natură a naşte confuziunĭ în ceea-ce priveşte aplicaţiunea legiĭ;—orĭ-cum însă, ambele articole aŭ primit aplicaţiune practică.

§ III.

Pentru a termina, credem important să examinăm o cestiune foarte viŭ discutată, aceea de a se şti dacă e permis de a recurge la resistenţă cînd se execută în sarcina cuĭ-va un mandat ilegal de arestare. Cu alte cuvinte, dreptul de rezistenţă trebue el recunoscut saŭ nu ?

„In *Franţa* s'aŭ produs asupra acesteĭ chestiunĭ treĭ părerĭ:

Intîiul sistem e acela al supunereĭ provizoriĭ. Dreptul de rezistenţă nu se poate recunoaşte nimănuĭ, pentru că acest drept, născut din dreptul de legitimă apărare, nu există de cît atuncĭ cînd nu putem recurge la autoritatea socială, care trebue să ne apere. Din momentul însă ce avem o autoritate constituită, datoria noastră, cînd ni se comunică or-

dinul de arestare, e să ne supunem, rămînînd ca să facem plîngere înaintea celor în drept a ne apăra, și justiția va face să înceteze violațiunea legeĭ. In altfel, admițînd dreptul la rezistență, am da fie-căruia dreptul să se constitue în judecător al cazuluĭ și am slăbi autoritatea constituită.

Al doilea sistem propune o distincțiune: ordinul de arestare e dînsul lovit de un vițiŭ de formă,extrinsec? Lipsesce una din condițiunile prevăzute fie de constituțiune, fie de procedura penală saŭ de codul penal? Așa de exemplu, lipsesce motivarea saŭ semnătura judecătoruluĭ competinte? In acest caz se admite rezistența, pentru că ilegalitatea e flagrantă. Dacă din contră, vițiele carĭ afectéză ordinul de arestare sunt întrinsece, spre exemplu, cetățeanul căruia i se comunică un ordin pretinde că judecătorul nu e competinte, pentru motive pe carĭ dînsul le apreciază, saŭ pretinde că nu el e autorul faptuluĭ, în acest caz i se refuză dreptul la rezistență, și prin urmare cel ce rezistă va fi pedepsit și pentru delictul de nesupunere la ordinele autorităților, în afară de pedeapsa faptuluĭ pentru care s'a emis mandatul, dacă se va recunoaște vinovat.

Al treilea sistem. Cel ce pretinde că este să fie arestat in mod ilegal, are tot-d'auna drept să reziste pe risico-pericolul săŭ, căcĭ acel ce voește să execute un ordin ilegal e un agresor, și față cu o agresiune, orĭ cine se găsește în stare de legitimă apărare. In acest sens se argumentează chiar cu textul art. 13 din Constituțiune, care zice că nimenĭ nu poate fi oprit saŭ arestat de cît în cazurile prevăzute de lege. Decĭ arestarea fiind ilegală, contra legeĭ, avem dreptul de rezistență.

Ni s'ar putea zice: orĭ ce ordin dat pentru arestare coprinde o prezumțiune de legalitate, și pe cît timp această presumțiune e în picioare, datorim supunere funcționaruluĭ public. Această presumțiune nu încetează de cît atuncĭ cînd judecătorește se va fi dovedit contrariul; cît timp nu s'a făcut această probă, arestarea e legală."

La această argumentațiune răspundem, împreună cu D-l Disescu, „că presumțiunea de legalitate ezistă numaĭ întru

cît ordinul e dat în cazurile prevăzute de lege și după formele stabilite de ea; din moment ce însă cetățeanul pretinde că nu mai sunt îndeplinite cerințele legei, presumțiunea nu mai poate sta în picioare. E absurd a zice că atunci cînd legea permite un act cu îndeplinirea oare căror condițiuni, acest act poate să se facă cu aceiași presumțiune de legalitate și fără îndeplinirea acelor condițiuni. Saŭ agentul e în regulă cu ordinul său, și atunci el nu mai are nevoe să invoace presumțiunea, și i se datorește supunere, saŭ agentul nu a respectat legea, și atunci presumțiunea e inutilă, nu 'i poate servi.

Distincțiunea care se face de sistemul al doilea între viițiele de formă extrinsecă și întrinsecă, e arbitrară și nefundată, pentru că art. 13 nu distinge. Art. 13 nu cere în mod alternativ îndeplinirea uneia saŭ alteia din cele două condițiuni; el cere din contră, atît îndeplinirea condițiunilor de fond: *cazurile prevăzute de lege*, cît și îndeplinirea condițiunilor de formă. Cît despre art. 170 codul penal, care sună astfel „Ori-ce atac, ori-ce rezistență cu violență prin fapt contra vre unui funcționar administrativ ori judecătoresc de ori-ce treaptă și calitate, care ar fi în lucrarea execuțiunei legilor, ordinelor, saŭ ordonanțelor autorității publice.... se numește rebeliune și se pedepsește ca crimă saŭ delict", el nu se opune părereĭ noastre, căci acest art. presupune că funcționarul lucrează legalmente și e în sfera atribuțiunilor sale. Așa dar, în drept, la cestiunea astfel pusă, dacă există drept de rezistență, *noi răspundem că există*. In fapt însă aplicațiunea acestuĭ principiŭ e foarte delicată și anevoioasă. Lasă că ori-ce rezistență e în definitiv ineficace, de oare-ce autoritatea publică e tot-d'auna în pozițiune să doboare rezistența, conducîndu-te la arest *manu militari*, dar te expui și la pedeapsă, în caz cînd se va dovedi că rezistența nu era legitimă.

In Englitera o jurisprudență constantă admite că agentul inferior nu e primit a se desvinovăți de responsabilitate, invocînd ordinul superiorului său ierarhic. S'a mai admis de asemenea că fie-care cetățean își poate apăra în ori-ce

mod libertatea sa individuală și chiar a concetățenilor săi contra funcționarilor publici cari fac arestări violînd legea. De aci dreptul fie-cărui Engles de a purta arme. Tribunalul numit „Banca Reginei" a judecat că atunci cînd se arestează ilegal un cetățean, se face injurie tuturor cetățenilor Engliterei și Constituțiunei, injurie pe care toți sunt în drept s'o respingă. In acest sens s'a pronunțat și o decisiune a curței cu jurați din Iași la 5 Martie 1870". (Disescu, curs de drept public romîn. Ed. I, pag. 356 și urm.).

Ascundere de cadavre

Art. 285 c. p.—„Ori-care va ascunde cadavrul unei persoane, omorîte, ori moarte, în urmare de loviri saŭ răniri, se va pedepsi cu închisoarea de la șease luni pînă la doui ani, fără a fi apărat cu aceasta de alte pedepse mai mari, de va fi participat la acea crimă.

Iar dacă ascunderea se va fi făcut cu în parte-și folos, atunci se va pedepsi cu închisoarea de la un an la doui ani".

Ascunderea criminalilor

I. **Art. 197 c. p.** — „Aceĭ carĭ vor fi ascuns, orĭ vor fi mijlocit a se ascunde persoane pe care le cunoșteaŭ de săvîrșitoare de crime, se vor pedepsi cu închisoare de la o lună la un an.

Iară dacă ascunderea saŭ mijlocirea de ascundere, se va fi făcut pentru în parte-și folos, pedeapsa va fi de doui ani închisoare. Vor fi însă apărați de osînda coprinsă într'acest articol rudele de sus și de jos, soțul saŭ soția, și chiar de vor fi dispărțiți, frații și surorile culpabililor celor ascunși și afinii pînă la aceeași spiță" [1]).

1) O condițiune esențială cerută de art. 197 c. p. este că inculpatul cînd a înlesnit ascunderea criminaluluĭ, să fi avut cunoștință că era săvârșitor de crimă (Cas. rom., II, 341, din 13 Iunie 1873).

II. Constitue iarăşi un delict pedepsit cu 2 ani închisoare, faptul acelora cari, cu bună ştiinţă saŭ voinţă, daŭ locuinţă, scăpare saŭ loc de întîlnire asociaţiunilor de făcători de rele (*art. 216 c. p.*).

(*V. şi Asociarea făcătorilor de rele*).

Ascunderea naşterei unui copil

Art. 276 c. p.—„Veri-ce persoană care, asistînd la o naştere de copil, nu va fi făcut declaraţiunea prescrisă de codicele civil, în timpul cerut de acea lege, se va pedepsi cu închisoare de la 15 zile la 6 luni, şi cu amendă de la 26 la 150 lei.

Asemenea se va pedepsi şi ori-care persoană care, găsind un prunc de curînd născut, nu 'l va da celor însărcinaţi cu a luĭ luare şi căpătuire.

Nu va fi supus la pedeapsă acela care găsind vre-un copil, va voi să se însărcineze cu creşterea luĭ; va fi însă dator să dea asemenea înscris la institutul orfanilor, saŭ la municipalitatea locală.“ (c. civ. 41, 44; Fr. 346, 347).

După art. 41 c. civ.., declaraţiunea despre naşterea unuĭ copil, se va face în termen de 3 zile după uşurarea femeeĭ, fără însă a specifica dacă acele 3 zile, trebue saŭ nu, socotite libere.

Intru cît însă acest articol nu derogă expres la principiile dreptuluĭ comun, în ceea ce priveşte termenele, urmează să se aplice principiul general prevăzut de art. 729 pr. civ., după care termenele se socotesc pe zile libere, ne calculîndu-se, nici ziua de cînd s'a început, nici ziua cînd se împlineşte termenul. Deci, tatăl care a declarat naşterea copiluluĭ săŭ a cincea zi după naştere, a declarat'o în termen şi nu poate deveni pasibil de penalitatea prescrisă de art. 276 c. p. (Cas. II No. 521 din 19 Oct. 92).

Asociarea făcătorilor de rele

Art. 213 c. p.—„Orĭ-ce asociare de făcătorĭ de rele, spre vătămarea persoanelor, saŭ a proprietăţilor, este crimă în contra liniştei publice".

Art. 214 c. p.—„Această crimă există prin singurul fapt al organizăreĭ cetelor, orĭ al corespondenţeĭ dintre dînsele cu căpeteniele lor, orĭ a învoireĭ privitoare la darea de socoteală, saŭ la împărţirea lucrurilor provenite din delicte".

Art. 215 c. p.—„Cînd această crimă nu va fi însoţită, nicĭ urmată de o altă crimă, autoriĭ, directoriĭ, asociaţiĭ şi căpeteniile, saŭ sub-căpeteniile acestor cete, se vor pedepsi cu recluziunea".

Art. 216 c. p.—„Se vor pedepsi cu 2 anĭ închisoare, orĭ-ce alte persoane carĭ vor fi fost însărcinate cu vre-un serviciu între aceste cete, precum şi aceĭ carĭ, cu bună ştiinţă saŭ voinţă vor fi dat cetelor arme, muniţiunĭ şi instrumente pentru crime, locuinţă, scăparea saŭ loc de întîlnire".

1. **Elementele delictuluĭ.**—Două elemente constituesc faptul încriminat de art. 213 şi urm. Cod. pen.

1). *Existenţa uneĭ asociaţiunĭ de răŭ făcătorĭ.*

2). *Asociaţiunea să aibă de scop vătămarea persoaneĭ saŭ a proprietăţeĭ.*

I. După cum vedem, legiuitorul pedepseşte asociaţia făcătorilor de rele, ca un delict *particular*, făcînd abstracţie dacă a rezultat saŭ nu o crimă din această asociaţiune.— Pentru a fi pedepsită, este suficientă manifestarea unuĭ act pregătitor: *Organisarea cetelor,* care constitue o ameninţare saŭ o atingere a ordineĭ publice.

Legea nu indică numărul indivizilor după care se poate considera că este o asociaţiune ; aceasta rămîne la aprecierea judecătoruluĭ. Natural că doĭ indivizĭ nu vor constitui o asociaţie ; dar din moment ce acest număr se măreşte— ţinîndu-se seamă, fie de circumstanţele de organizare, fie de scopul pe care asociaţiĭ şi l'aŭ propus — se va putea vedea o reuniune organizată, o asociaţiune în sensul legal al art. 213.

Asociațiunea să fie compusă din răi făcători. Pentru aceasta se va căuta să se asigure dacă această condițiune ar putea rezulta din singurele circumstanțe ale asociațiuneĭ, formată în scop criminal, saŭ dacă asociațiunea este constituită din indivizĭ reputați ca răĭ făcătorĭ.

2. Al doilea element al crimeĭ, rezultă din scopul pe care'și 'l-aŭ propus asociațiĭ. Vătămarea persoanelor saŭ a proprietăților, fie că această vătămare ar proveni din delicte, fie din crime.

In definitiv, este suficient ca ambele elemente să fie întrunite, pentru ca art. 213 să fie aplicabil, nu numaĭ acelor asociațiunĭ carĭ își propun de a comite crime, ci și acelora carĭ se organizează pentru a comite delicte.

II. **Instrucțiunĭ:** — Oficerul de poliție, trebue să ia înțelegere prealabilă cu Parchetul și să execute în urmă instrucțiunile ce i se va da. Cu toate acestea, în caz de flagrant delict, va lucra de urgență și din oficiu. Se va asigura însă de un număr suficient de agenți și la trebuință de forță armată.

Va înconjura locul asociațiuneĭ și va aresta pe toți aceĭ pe carĭ îĭ va putea găsi; va face acolo perchizițiunĭ va pune mîna pe corespondență, arme, munițiunĭ, instrumente și alte piese de convingere, pe carĭ le va înainta Parchetului, împreună cu procesul-verbal de anchetă.

Atentatul la bunele moravurĭ

Acest titlu coprinde: atentatul la pudoare — prostituțiunea saŭ corupțiunea tinerimeĭ; ultragiul public la bunele moravurĭ; adulterul și bigamia.

Intervențiunea legeĭ penale, poate fi considerată, fie ca mijloc de moralizare a indivizilor, reprimînd pasiunile lor, fie ca mijloc de a conserva moralitatea publică—care este baza și garanția civilizațiuneĭ și de a preveni relele și vi-

țiile cari turbură și compromit buna ordine în societate ca și în familie.

Legea nu pedepsește, în general, actele considerate ca vițiĭ după legea morală, nicĭ păcatele după legea religioasă; ea pedepsește actele cari sunt însoțite de împrejurările următoare:

1) Dacă sunt comise în public și atunci constituesc *ultragiul public*;

2) Dacă cunt comise *cu violență*;

3) Dacă sunt îndreptate asupra uneĭ persoane care se găsește într'o vîrstă cînd nu poate emite un consimțimînt valabil;

4) Dacă constituesc o violare a credinței conjugale;

5) Dacă constituesc o excitare la desfrîŭ saŭ înlesniri făcute prostituțieĭ;

(V. *Adulter. — Atentat la pudoare. — Bigamie. — Excitare la desfrîŭ. — Ultragiŭ public la pudoare.*

Atentatul la pudoare

§ I. **Generalități**

Atentatul la pudoare consistă dintr'un act contrariŭ bunelor moravurĭ, exercitat direct asupra uneĭ persoane, orĭ care i-ar fi sexul.

Diferă de ultragiul public la pudoare din două puncte de vedere:

1) Pentru ca atentatul la pudoare să fie pedepsit, nu este nevoe să se fi comis în public, pe cînd publicitatea este elementul esențial al ultragiuluĭ public la pudoare.

2) Pe cînd orĭ-ce act, gest, atitudine, un cuvînt, un fapt material, chiar licit, care dovedește din partea autoruluĭ disprețul, pentru pudoarea publică, constitue un ultragiŭ la pudoare; atentatul la pudoare ca să existe, trebue ca faptul

imoral sau obscen, să se fi comis direct asupra unei persoane. De unde rezultă, că același act imoral, după împrejurări, poate fi considerat, fie ca ultragiŭ, fie ca atentat la pudoare.

Faptul de atentat la pudoare, incriminat de art. 263 și 264 Cod. pen., presupune, fără îndoială, că scopul autoruluĭ de a atinge pudoarea, a primit un început de execuțiune. Actele cari preced acest început de execuțiune, nu sunt de cît fapte preparatoriĭ, ne sancționate de legea penală.

Din moment însă ce începutul de execuțiune s'a săvîrșit, atentatul există, pentru că pudoarea a fost atinsă; nu se admite deci, tentativa în înțelesul strict al cuvîntuluĭ.

Așa dar, dacă codul penal prin art. 263 și 264, contrariŭ practiceĭ sale obișnuite, a menționat atentatul la pudoare *încercat,* în același timp cu atentatul la pudoare *îndeplinit,* a făcut-o pentru a exprima că în această materie *tentativa și consumarea crimeĭ, au același caracter și consituesc aceiași infracțiune;* că dar nu este loc a se recurge la art. 38 c. p., pentru cercetarea elementelor constitutive ale atentatuluĭ. Rezultă, din acest punct de vedere, printr'o consecință necesară, că atentatul la pudoare nu încetează de a fi pedepsibil, dacă autorul a întrerupt voluntar actul, cînd nu a voit să meargă așa de departe cum a putut să o facă. (*Sic:* Chauveaux et Hélie, IV, No. 1574; Blanche V, No. 88; Garraud, V, No. 1821, pag. 74).

Atentatul la pudoare, resultînd dintr'un fapt chiar imoral saŭ obscen, săvîrșit voluntar, mobilul agentuluĭ crimeĭ saŭ delictuluĭ nu trebue să ne preocupe; puțin importă că acesta a voit să 'și satisfacă lubricitatea saŭ orĭ-ce altă pasiune, dacă faptul prezintă caracterile specificate de art. 263 și 264 c. p. Nu trebue dar să se creadă, că scopul agentuluĭ în atentatul violent la pudoare, e nevoe să fie necesarmente satisfacerea uneĭ *impulsiunĭ carnale.*

Fără îndoială, că, aproape în tot-d'auna, mobilul atentatuluĭ la pudoare este un instinct genezic, dar, același act, poate avea ca mobil curiozitatea, ura, răsbunarea etc. (Gar-

raud, V, No. 1822; Chauveau et Hélie, IV, No. 1572; Blanche, V, No. 108).

Cu toate acestea, atentatul la pudoare realizat asupra unei femei, în scopul de a procura autorului, o conjoncțiune carnală, nu ar fi trebuit să fie confundat de legiuitor în aceiași dispozițiune legală. Atentatul violent la pudoare, sub această din urmă formă, prezintă un caracter diferit, fie prin scop, fie prin rezultat, fie prin imoralitatea sa. Legiuitorul francez prin legea din 28 Aprilie 1832, care formează § I al art. 332 C. p. fr., consideră ca crimă această formă a atentatului la pudoare, sub denumirea specială de *viol*.

Lacuna codului penal romîn e regretabilă

Atentatul la pudoare este comis sau cercat cu sau fără violență:

§ II. ***Atentatul la pudoare fără violență***

Art 263. c. p. — „Ori-ce atentat în contra pudoarei îndeplinit sau cercat fără violență asupra persoanei unui copil de sex bărbătesc sau femeesc, de vîrstă mai mic de 14 ani, se va pedepsi cu închisoare de la 2 ani la 3 ani".

Elementele constitutive. — Elementele materiale constitutive ale delictului prevăzut de art. 266 c. p. sunt: a) *Atentatul la pudore*, b) *vîrsta victimei*.

a) Atentatul la pudoare rezultă, precum am spus deja, dintr'un act contrariu pudoarei, comis asupra unui individ de sex masculin sau femenin. Naște însă întrebarea: delictul este el constituit numai atunci cînd actul de desfrîu este exercitat asupra persoanei copilului, sau chiar dacă este săvîrșit de copil asupra persoanei care l'a corupt?

După oare cari ezitări, născute din termeni poate prea restrînși ai art. 263 *(asupra persoanei unui copil)*, jurisprudența franceză admite astă-zi că atentatul la pudoare asupra unui copil mai mic de 14 ani, rezultă, cu suficiență, atît din actele la perpetrarea cărora a fost determinat să servească de instrument sau de auxiliar, ca și din actele obscene comise asupra

persoanei sale (Cas. fr. 2 Apr. 1833; 27 Sept. 1860 (Sirey 61, 1, 201). Ar fi în adevăr contradictorii—zice Garraud—de a se pedepsi atingerile obscene practicate asupra unuĭ copil, și a se considera ca indiferente actele de lubricitate, la carĭ acest copil ar fi servit de auxiliar.

b) In al doilea rînd se cere ca victima să aibă *etatea maĭ mică de 14 anĭ împliniţĭ*; dacă victima a atis vîrsta de 14 anĭ, saŭ a depășit această vîrstă, delictul nu este constituit,

S'a judecat, în ceea-ce privește atentatul la pudoare fără violenţă:

1) Că intră în prevederile art. 263, atentatul la pudoare comis asupra uneĭ copile care nu are 14 anĭ împliniţĭ, lipsindu'ĭ pînă la 14 anĭ, încă 20 de zile. (Cas. II, No. 224 din 19 Aprilie 89).

2) Că, deflorarea constitue un atentat la pudoare. (Cas. II, No. 290 din 28 Sept. 66).

§ III. ***Atentatul la pudoare cu violenţă***

Art. 264 c. p.: „Orĭ-cine va comite un atentat contra pudoareĭ îndeplinit saŭ cercat cu violenţă, în contra unuĭ individ de sex bărbătesc saŭ femeesc, se va pedepsi eu maximum închisoareĭ.

Dacă crima s'a comis în contra persoaneĭ unuĭ copil maĭ mic de 15 anĭ împliniţĭ, culpabilul se va pedepsi cu maximum recluziuneĭ.

Elementele constitutive Acest delict presupune prin consecinţă, douĕ condiţiunĭ: *atentatul* și *violenţa*.

S'a pretins că atentatul trebue să fie însoţit de acte fizice, materiale și ilicite; că violența morală, nu e suficientă. Cu toate acestea, astăzĭ, jurisprudenţa franceză decide că atentatul la pudoare, există orĭ de câte orĭ *actul a fost comis în contra voinţeĭ saŭ chiar fără cousimţămîntul victimeĭ*.

Casaţia franceză a vĕzut un atentat la pudoare cu violenţă:

1) In faptul unuĭ individ care, introducîndu-se noaptea în patul uneĭ femeĭ mărităte,—şi întrebuinţînd manopere fraduloase, menite să aibă drept efect de a'l face să treacă drept bărbatul sĕŭ, — se dedă asupra acesteĭ femeĭ la acte de lubricitate. (Cas. fr. 27 Dec. 1883).

2) In faptul unuĭ individ, care determinînd pe un alt individ să doarmă cu el, sub pretextul asprimeĭ anotimpuluĭ, îl suprinde în somn, şi fără consimţămîntul sĕŭ, comite asupra luĭ un act contrariŭ pudoareĭ. (Cas. fr. 23, Iulie 1885).

3) In manoperile frauduloase întrebuinţate de un medic faţă de bolnaviĭ care veneaŭ să-l consulte, pentru aĭ face, prin surprindere şi fără al lor consimţămînt, să sufere apropieri obscene. (Cas. 19 Iunie 1884; Blanche V, No. 97; Garraud, VI, No. 1833).

Etatea victimeĭ nu este, în caz de atentat la pudoare cu violenţă, un element constitutiv al delictuluĭ, ci numaĭ o circumstanţă agravantă — dacă victima e maĭ mică de 15 anĭ, pedeapsa este maĭ ridicată, pedeapsă criminală.

§ IV. ***Circumstanţe agravante ale atentatuluĭ la pudoare***

Circumstanţele agravante ale atentatuluĭ la pudoare sunt: *a)* Calitatea agentuluĭ; *b)* concursul maĭ multor persoane la săvîrşirea delictuluĭ; *c)* Calitatea agentuluĭ unită cu vîrsta victimeĭ, etate maĭ mică de 15 anĭ; *d)* Moartea victimeĭ.

a) *Calitatea agentuĭ;* b) *Concursul maĭ multor persoane la săvîrşirea delictuluĭ.*

Art. 265 C. p. al. I. — „Dacă culpabiliĭ sunt ascendenţiĭ persoaneĭ asupra căreia s'a comis siluirea saŭ dacă sunt dintr'aceĭ carĭ aŭ o autoritate asupră'ĭ, dacă sînt institutoriĭ saŭ servitoriĭ sĕĭ, saŭ aĭ persoanelor maĭ sus însemnate, dacă aceştĭ culpabilĭ sînt funcţionarĭ aĭ unuĭ cult saŭ preoţĭ orĭ călugărĭ, saŭ dacă culpabilul orĭcare ar fi, a fost ajutat

în crima sa de către una saŭ maĭ multe persoane, pedeapsa va fi pentru cazul prevĕzut de art, 263 şi 264, maximum recluziuneĭ".

c) *Calitatea agentuluĭ, unită cu virsta victimeĭ — etate maĭ mică de 15 anĭ.*

Art. 265 al. 2 *:* „Cînd siluirea se va fi comis de către persoanele menţionate în acest articol asupra unuĭ copil de sex bărbătesc saŭ femeesc în vîrstă maĭ mică de 15 anĭ, pedeapsa va fi maximum munceĭ silnice, pe timp mărginit".

S'a judecat în ce priveşte circumstanţele agravante prevĕzute de art. 265 c. p.:

1) Că, spre a se aplica pedeapsa agravantă din art. 265. trebue să se constate că prevenitul, intră în vreuna din categoriile de persoane enumărate de acest articol. (Cas. II, No. 274 din 28 Iulie 76; No. 414 din 1 Septembrie 72).

2) Comite faptul prevĕzut de art. 265, acela care, cu violenţă şi influenţă morală, comite un atentat la pudoarea fiiceĭ soţieĭ sale făcută cu alt bărbat. (Cas. II, No. 459 din 13 Oct. 93).

3) După art. 265, culpabilul de atentat la pudoare cu violenţă, cînd a fost ajutat în crima sa de către una saŭ maĭ multe persoane, se va pedepsi cu maximum recluziuneĭ. (Cas. II, No. 156 din 16 Martie 93).

d) *Moartea victimeĭ.*

Art. 266. „Dacă din crimele prevĕzute de art. 263, 264 şi 265 C. p., va rezulta moartea, culpabilul se va pedepsi cu muncă silnică pe viaţă".

§ V. ***Instrucţiunĭ***

A) *Constatarea crimeĭ.* 1) Oficerul de poliţie va asculta atît victima cît şi pe martoriĭ oculariĭ saŭ auriculariĭ.

2) Va proceda cu consimţimîntul victimeĭ, la un examen medical, pentru a se constata leziunile, echimozele saŭ sgîrieturile, urmele de siluire, ce ar exista pe diferite părţi

ale corpului victimei; starea organelor asupra cărora s'ar fi exercitat, în mod principal, brutalitatea inculpatului.

3) Va descrie amănunțit locul unde s'a comis crima, dacă această descriere poate oferi probe sau indicii;

In urma examenului medical va menționa în procesul verbal:

a) dacă victima este virgină;

b) dacă în urma contactului, atingerile cari s'au produs au lăsat urme pe organele genitale, sau pe ori-care parte a corpului; dacă da, cari sunt? sunt ele recente sau izolate, vechi sau repetate?

Dacă atentatul a fost comis cu violență va mai arăta:

a) dacă a avut loc o introducere a unui corp voluminos și tare;

b) urmele imprimate pe corpul și pe organele victimei; starea chiar a organelor genitale; căci s'ar putea, cu ocaziunea verificărei, să se constate dacă prevenitul a fost denunțat din greșală, și dacă violențele exercitate asupra victimei, sunt sau nu fapta sa; prezența petelor provenite dintr'o scurgere veneriană, pot fi un indiciu acuzator sau favorabil față de făptuitor, după starea sănătățeĭ sale.

c) Constatarea echimozelor, rănilor, sgîrîiturilor; urme de siluire, contuziuni sau leziuni, caracteristice violențeĭ de care se plînge victima.

B) *Descoperirea agenților încriminați.* Oficerul de poliție judiciară va asculta pe toți martorii pe cari 'i va crede utili; va confrunta pe inculpat cu victima, în cazul cînd este cunoscut.

Va proceda la examinarea corporală a autorului bănuit cu concursul mediculuĭ — și va perchiziționa, cu toată atențiunea, vestmintele și rufele bănuitului, pentru a se asigura, dacă nu cum-va prezintă urme suspecte sau de rezistență. Dacă după comiterea crimeĭ sau delictului, inculpatul a schimbat vestmintele sau rufele, va procede la o vizită domiciliară, pentru a găsi rufe pătate de sînge sau urme suspecte.

Va constata cu îngrijire calitatea agentului față de victimă și vîrsta victimei.

Procedînd la constatarea crimei, se recomandă cea mai mare atențiune; se va evita orî-ce obscenitate în termeni și în acte.

Singura trebuință de a reproduce fidel crima comisă, ar autoriza întru cît-va călcarea acestei reguli: necesitatea de a presentă adevărul în toată claritatea, poate permite oarecarî excepțiuni.

Intrebările puse copiilor, trebue să fie îmbrăcate într'o ast-fel de formă, în cît să'i facă să spună numai ceia-ce știu, iar nu și ceia-ce ignoră.

Atentat contra Corpurilor legiuitoare

Art. 93 c. p. „Atentatul al căruî scop este de a risipi cu violență Adunarea Legiuitoare ce se află în exercițiul legal al mandatuluî eî, de a o sili să ia, saŭ să nu ia o hotărîre, de a izgoni cu violență pe unul saŭ pe maî mulțî din membri săî, se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit".

Art. 94 c. p. „Acela care prin violență, va împedica pe un membru al corpuluî legiuitor de a merge la adunare saŭ de a vota, se va pedepsi cu recluziunea".

Atentat și ofense contra Regeluî

Art. 76 c. p. „Orî-ce atentat în contra vieței Domnuluî saŭ în contra persoaneî sale, se va pedepsi cu munca silnică pe toată viața.

Art. 77 c. p. „Orî-ce ofensă comisă în public, contra persaneî Domnitoruluî saŭ a Doamneî, saŭ a fiilor lor, chiar prin vre unul din mijloacele arătate în art. 294, se va pedepsi cu închisoare de la un an pînă la douî anî și cu amendă de la o mie pînă la cincî miî leî.

Asemenea, orĭ-ce ofensă comisă, în public, saŭ prin vre unul din mijloacele enumărate tot în art. 294, contra persoaneĭ vre unuĭ alt membru al familieĭ Domnitoruluĭ, se va pedepsi cu închisoare de la treĭ lunĭ pînă la 18 lunĭ şi cu amendă de 250 pînă la 1500 leĭ.

Prin familia Domnitoruluĭ se înţeleg rudele ascendente şi descendente şi colateraliĭ pînă la al treilea grad, precum şi afiniĭ de aceeaşĭ categorie.

Se va pedepsi cu închisoare de la şease lunĭ pînă la douĭ anĭ şi cu amendă de la o mie pînă la cincĭ miĭ leĭ, acela care, prin aceleaşĭ mijloace, va ataca autoritatea constituţională a Domnitoruluĭ saŭ inviolabilitatea persoaneĭ sale, saŭ drepturile constituţionale ale dinastieĭ luĭ, precum şi acela ce va imputa Domnitoruluĭ actele guvernuluĭ săŭ pentru care numaĭ miniştri sunt responsabilĭ (1) (v. şi *Delicte de presă* art. 44, 45 şi 52 leg. preseĭ)".

Art. 78 c. p. „Atentatul ce ar avea de scop de a surpa, prin mijloace resvrătitoare şi ridicare de popor, forma guvernuluĭ, saŭ de a aţîţa pe locuitorĭ de se scula în contra autorităţiĭ Domnuluĭ, se va pedepsi cu recluziunea".

Art. 79 c. p. „Complotul ce ar avea de scop verĭ-una din crimele menţionate la art. 76 şi 78, dacă a fost urmat de un act săvîrşit saŭ început spre a pregăti executarea acelor crime, se va pedepsi cu detenţiunea.

Complotul este atunci cînd, prin sfătuire, se va fi luat întreaga hotărîre şi se va fi făcut punerea la cale între două saŭ maĭ

(1) Delictul de ofensă comis în public contra persoaneĭ Regeluĭ există, orĭ-care ar fi mijlocul prin care el a fost comis, căcĭ art. 77 c. p. încriminează orĭ-ce ofensă comisă în public în contra persoaneĭ Domnitoruluĭ, chiar prin vre unul din mijloacele arătate la art. 294 c. p. Ast-fel, intră în prevederile art. 77 c. p. şuerăturile făcute în scop de a aduce ofensă în public persoaneĭ Regeluĭ (Cas. II, No. 522. din 1 Decembre 87).

Două sunt elementele delictuluĭ prevăzut de art. 77 c. p.: *a*) existenţa uneĭ ofense şi *b*) publicitatea aceleĭ ofense.

Cuvîntul de „ofensă" pe care legea de şi l'a lăsat vag şi nedefinit, însă atît din spiritul cît şi din redacţiunea art. 77, resultă că această expresiune cuprinde atacurile ce codul penal a calificat de ultragiu, difamaţiune şi injurie, cînd ele sunt adresate altor persoane. Ast-fel fiind, orĭ-ce ireverenţă saŭ orĭ-ce expresiune care e contrarie Majestăţeĭ Tronuluĭ saŭ care e de natură a lovi în persoana Majestăţiĭ Sale, tinzînd a'ĭ slăbi autoritatea morală şi înalta consideraţiune. constitue o ofensă. Intenţiunea este necesară pentru constituirea delictuluĭ de injurie ; dar această intenţiune este prezumată de drept, cînd expresiunile sunt prin sine injurioase; trebue a avea în vedere, nu numaĭ sensul propriŭ şi natural al expresiunilor, dar şi în sensul ce uzul le dă (Trib. Ilfov, II, 27 Apr. 87; *Dreptul* 42, 87).

multe persoane spre a ajunge la săvîrşirea veri-uneia din acele două crime prevăzute la art. 76 şi 78".

Art. 80 c. p. „Cînd un individ va lua singur hotărîrea de a comite crima prevăzută la art. 76 şi 78 şi va comite saŭ va începe a face el singur şi fără ajutorul nimănuĭ, veri un alt act prin care pregăteşte executarea crimeĭ, se va pedepsi cu detenţiunea".

Atentate contra Statuluĭ

Art. 81 c. p. „Atentatul care va avea de scop a aţîţa resbel civil, înarmând saŭ ridicând pe locuitorĭ a se înarma unĭĭ în contra altora, orĭ a săvîrşi omoruri şi jefuirĭ, într'unul saŭ maĭ multe oraşe saŭ sate, se va pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa.

Complotul uneltit spre acest sfîrşit, se va pedepsi cu pedepsele hotărîte la art. 79 conform deosebirilor ce se fac într'acel articol. (c. p. 7, 87, 88; p. Fr. 61).

Art. 82 c. p. „Se vor pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa, aceĭ care, fără ordine saŭ autorizare din partea autorităţiĭ legale, vor fi ridicat, saŭ vor fi făcut a se ridica, trupe armate, şi le vor fi dat saŭ le vor fi înlesnit dare de arme saŭ muniţiunĭ; asemenea se vor pedepsi şi aceĭ carĭ vor fi angajat saŭ înrolat, saŭ vor fi făcut a se angaja saŭ înrola soldaţĭ". (c. p. 7; cod. jus. milit. 201; p. Fr. 92).

Art. 83 c. p. „Se vor pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit:

a). Aceĭ care, fără cădere saŭ fără cauză ertată de lege, vor fi luat comanda unuĭ corp de oştire, unuĭ post, unuĭ port, saŭ unuĭ oraş, a unuĭ saŭ maĭ multor bastimente de rezbel, a uneĭ cetăţĭ saŭ loc întărit.

b). Aceĭ carĭ, în contra ordinuluĭ guvernuluĭ, vor maĭ ţinea vre-o comandă militară;

c). Comandiriĭ carĭ vor ţinea adunată oştirea lor în contra ordinelor ce li se vor fi dat de a o elibera saŭ a o desfiinţa". (C. p. 7, 207; c. just. milit. 221; pr. Fr. 93).

Art. 84 c. p.—„Orĭ-ce persoană care, putînd dispune de forţa publică, va fi cerut saŭ va fi ordonat mişcarea acesteĭ forţe, saŭ întrebuinţarea eĭ în contra uneĭ înrolărĭ saŭ ridicărĭ de oamenĭ pentru oştirea întocmită de lege, se va pedepsi cu recluziunea.

Dacă asemenea ordin va fi avut efect, culpabilul se va pedepsi cu munca silnică pe viață". (C. p. 7, 158—160; p. Fr. 94).

Art. 85 c. p.— „Orĭ-ce persoană va fi incendiat saŭ distrus, prin exploziunea uneĭ mine, edificiurĭ, magazine, arsenalurĭ, corăbiĭ saŭ alte proprietățĭ ale statuluĭ, se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit". (C. p. 7, 365; p. Fr. 95).

Art. 86 c. p.—„Se va pedepsi cu munca silnică pe viață acela care, orĭ ca să răpească banĭ publicĭ, orĭ ca să jefuiască orașe saŭ sate, magazine, arsenalurĭ de ale statuluĭ, case publice, fortărețe, posturĭ, porturĭ, corăbiĭ saŭ bastimente ale statuluĭ, orĭ în fine ca să atace saŭ ca să reziste în contra puterei publice, care se va afla în goana săvîrșitorilor unor asemenea crime, se va fi pus în capul unor cete armate, saŭ va fi exercitat într'însele verĭ o funcțiune orĭ comandă oare-care.

Se vor supune la munca silnică pe viață și aceĭ carĭ, vor fi directat, vor fi ridicat saŭ vor fi făcut a se ridica acele cete, saŭ care le vor fi dat, orĭ le vor fi înlesnit, cu bună știință și voință, arme, munițiunĭ și unelte de crime, saŭ carĭ le vor fi trimes mijloace de viețuire, saŭ care în orĭ-ce alt chip, vor fi avut înțelegere culpabilă cu directoriĭ saŭ comandanțiĭ acelor cete". (C. p. 7, 168, 213, 243, 354; p. Fr. 96).

Art. 87 c. p.—„Dacă vre-una saŭ maĭ multe din crimele menționate în articolele 76, 78, 81, se vor fi săvîrșit saŭ încercat d'a se săvîrși de către vre-o ceată, se vor pedepsi cu munca silnică pe toată viața, fără osebire, toțĭ aceia carĭ vor face parte din acea ceată și se vor fi prins la locul răsvrătitoareĭ întîlnirĭ.

Acela care, fără a se prinde la locul răsvrătitoareĭ întîlnirĭ, va fi fost directorul răsvrătireĭ orĭ va fi avut în ceată vre-o comandă, se va pedepsi iarăși cu munca silnică pe toată viața". (C. p. 7, 87; p. Fr. 97).

Art. 88 c. p.—„Afară de cazul în care reuniunea sediționsă ar fi avut de obiect saŭ de rezultat una saŭ maĭ multe din crimele enunțate în art. 76, 78 și 81, indivizĭi ce fac parte din bandele de care s'a vorbit maĭ sus, fără să exerciteze într'însele vre-o comandă saŭ funcțiune, și care s'ar prinde pe loc, se vor pedepsi cu recluziunea". (P. Fr. 98).

Art. 89 c. p.— „Aceĭ carĭ, cunoscînd scopul și caracterul numitelor cete, și fără a fi siluiți le voĭ fi găzduit, orĭ le vor fi dat loc de ascundere saŭ de întîlnire, se vor pedepsi cu recluziunea". (C. p. 7, 52, 86—88, 197, 216; p. Fr. 99).

Art. 90 c. p. — Intrunindu-se adunărĭ saŭ cete turbură-

toare liniştei obşteşti, dacă după 3 somaţiuni ce li se vor face de către autorităţile competinte, nu se vor risipi şi va mijloci lucrarea puterei armate, cîţi vor fi complici la dînsele şi se vor prinde acolo pe loc, se vor pedepsi cu închisoare de la 6 luni pînă la 2 ani; iar căpeteniile lor se vor pedepsi cu 2 ani închisoare

Insă aceĭ din complicĭ saŭ din căpeteniĭ carĭ vor fi cu arme se vor pedepsi cu reciuziunea". (C. p. 91, 174; Constit. 26; p. Fr. 100).

Art. 91 c. p. — „Se socotesc arme orĭ-ce unelte saŭ maşine, saŭ instrumente înţepătoare, tăietoare saŭ sdrobitoare, precum: puşcă, pistol, lance, suliţă, coasă, topor, bardă, cuţit, ciomag şi alte asemenea.

Cuţitele de buzunar, foarfecele şi bastoanele nu vor fi considerate ca arme de cît atunci cînd se vor fi întrebuinţat a lovi, a răni saŭ a omorî". (C. p. 50, 90, 310, 318; p. Fr. 101).

Art. 92 c. p.—„Vor fi apăraţi de pedepsele pronunţate în contra autorilor de comploturĭ saŭ de alte crime în contra siguranţeĭ interioare saŭ exterioare a statuluĭ, aceĭ culpabilĭ carĭ, înaintea săvîrşireĭ saŭ a tentativeĭ acestor comploturĭ saŭ crime şi maĭ înainte de orĭ-ce urmărire, vor fi dat, eĭ ceĭ d'întîĭ, guvernuluĭ saŭ autorităţilor administrative, orĭ poliţieĭ judiciare, cunoştinţă despre aceste comploturĭ saŭ crime şi despre autoriĭ şi complicĭĭ lor, saŭ care, chiar după ce s'a început urmările saŭ descoperirea culpabililor, vor fi înlesnit arestarea acelor autorĭ saŭ complicĭ". (C. p. 50, 59, 116, 122; p. Fr. 108).

Atestate de bună purtare

(Falşificarea lor)

Art. 139 c. p. „Orĭ-care va plăsmui, sub numele vre-unuĭ funcţionar public, vre-un atestat pentru sine orĭ pentru altul de bună purtare, de neavere, orĭ de alte împrejurărĭ, menite spre a recomanda pe cel arătat într'însul la milostivirea guvernuluĭ saŭ la a particularilor, spre a dobîndi funcţiunĭ, credit orĭ ajutor, se va pedepsi cu închisoare de la două pînă la şase lunĭ.

Asemenea se va pedepsi şi verĭ cine va preface pe numele săŭ, saŭ pe numele altuia vre-un atestat adevărat.

Tot asemenea, se va pedepsi şi cel ce cu bună ştiinţă se va servi cu acest fel de atestat plăsmuit".

Autentificări de acte

(Infracţiuni)

Legea din 1 Septembrie 1886:

Art. 15.—L. 1 Ian. 1887. „Funcţionarul public care ar libera un act de identitate falş, saŭ acela care s'ar servi cu asemenea certificat saŭ cu un certificat care nu este al săŭ, se va pedepsi conform art. 135 din codul penal".

Art. 17.—„Scriitorul saŭ martoriĭ cari se vor dovedi că aŭ făcut o declarare falşă se vor pedepsi ca martorĭ mincinoşĭ, conform art. 288 din codul penal, fără prejudiţiul altor daune-interese către părţĭ şi chiar altor pedepse maĭ grave, în caz cînd faptul lor ar însuşi şi elementele delictuluĭ de falş în acte publice".

Avort

I) Codul penal nu defineşte avortul. In accepţiunea juridică a cuvîntuluĭ, avortul este: *expulzarea prematură, provocată cu voinţă, a fructuluĭ concepţiuneĭ* (Garraud).

Art. 246 c. p.—„Orĭ-care, prin lucrurĭ de mîncare, băuturĭ, doctoriĭ, violenţe, saŭ prin orĭ-ce alt mijloc, va face, cu ştiinţă, pe femeia însărcinată să lepede, orĭ cu voia eĭ saŭ nu, se va pedepsi cu minimum recluziuneĭ.

Femeia care de sineşĭ va fi făcut vre-un mijloc ca să lepede, saŭ va fi primit să întrebuinţeze mijloacele de lepădare ce i se vor fi arătat, orĭ i se vor fi dat spre acest sfîrşit se va pedepsi cu închisoarea de la 6 lunĭ pînă la 2 anĭ, de va fi rezultat lepădarea prunculuĭ.

Medicĭĭ, chirurgiĭ, oficerĭĭ de sănătate, spiţerĭĭ şi moa-

şelę carĭ vor arăta, saŭ vor da, saŭ înlesni aceste mijloace, se vor pedepsi cu recluziunea, dacă lepădarea va avea loc. Dacă din lepădare, se va fi cauzat moartea mameĭ, pedeapsa se va aplica cu un grad maĭ sus".

Art. 246 coprinde treĭ situaţiunĭ distincte:

Prima, prevede şi pedepseşte crima orĭ-căreĭ persoane care a provocat avortul uneĭ femeĭ însărcinate; secunda, vizează pe femeia care şĭ-a provocat avortul ea însăşĭ; a treia, loveşte pe medicĭ, farmaciştĭ etc., carĭ aŭ indicat saŭ administrat mijloacele de a se efectua avortul; calitatea funcţiuneĭ lor e o circumstanţă agravantă a crimeĭ.

II) **Elementele infracţiuneĭ.** Orĭ-care ar fi situaţia, treĭ elemente trebuesc întrunite, pentru ca crima de avort să fie constituită:

1) Trebue ca *foetusul* să fi fost expulzat saŭ extras din pîntecele mameĭ, înaintea epoceĭ naştereĭ; indiferenţ însă dacă avortul a fost comis la începutul, mijlocul saŭ sfîrşitul sarcineĭ.

2) Ca avortul să fi avut loc prin întrebuinţarea unuĭ mijloc intern, adică prin alimente, băuturĭ, medicamente; precum şi prin violenţe saŭ orĭ-ce alte mijloace exterioare, mijloace mecanice,—maĭ ales directe: perforaţia membranelor *foetale*, *duşile uterine*, dilataţia forţată a gîtuluĭ uterin cu mijlocul unuĭ burete preparat saŭ sondagiĭ etc.

3) Trebue, în fine, ca avortul să fi fost provocat cu intenţiune, cu voinţă criminală, căcĭ avortul provocat poate fi o operaţiune necesară din punctul de vedere medical.

III) **Instrucţiunĭ.**

A) **Constatarea crimeĭ.**

1) Să se dispună examinarea *foetusuluĭ*; să se cerceteze: dacă este intact şi fără rănĭ; ce vîrstă are; dacă a trăit după expulzare saŭ dacă moartea sa a fost instantanee; dacă e rănit, care este natura răneĭ care a primit-o; cu ce instrumente a fost făcută? Dacă este posibil, se va pune *foetusul* într'un borcan umplut cu alcool şi se va alătura la piesele de convingere.

2) Se va ordona examenul cadavruluĭ mameĭ, dacă e

moartă,—examenul său medical, dacă este vie și consimte,—pentru a se stabili: dacă a avut loc un avort încercat sau consumat, spontaneŭ sau provocat; dacă femeea a fost însărcinată și de cînd; dacă avortul este recent, sau datează de mai multe zile; dacă avortul se datorește absorbțiuneĭ de substanțe avortive, manoperilor mecanice sau procedeurilor chirurgicale?; fiind datorit absorbțiuneĭ de substanțe avortive, care este natura lor, și dacă pot provoca cu succes avortul?; fiind datorit procedeurilor chirurgicale, care este procedeul întrebuințat, instrumentul de care s'a făcut uz; pare să fi fost practicat de o persoană competinte?; dacă corpul mameĭ prezintă încercări anterioare, ca urme de înțepături, de lipitori sau violențe.

3) Se vor asculta martoriĭ cari aŭ asistat la facere și mai ales li se vor pune cestiunile pe cari medicul expert le va socoti utile. Spălătoresele pot da cîte odată informațiuni folositoare.

Dacă se bănuește că femeia și-a provocat singură avortul, i se va cere să se explice. Prin ajutorul martorilor se va încerca stabilirea sarcineĭ, apoĭ ușurarea femeeĭ; a faptuluĭ dacă a făcut uzagiŭ de lipitoriĭ, băĭ de picioare, purgative, etc.

4) Se va procede la o vizită domiciliară în casa inculpateĭ sau în împrejurimĭ, pentru a se încerca descoperirea *foetusuluĭ*, cînd inculpata refuză de a indica locul unde l'a ascuns.

Se va ridica de la domiciliul său toate rufele și scutecele, fețile însîngerate, cum și toate instrumentele și substanțele suspecte: ca croșete, fuse, ace de cap, stilete, sonde, bureți preparați, aparate întrebuințate pentru injecțiuni; medicamente: aloes, sabină, rută, absint, secară ergotată, jenupere, cantaridă, iodul și preparatele sale, digital, sulfură de carbon și toate drasticele; pilitură de fier, pulbere de pușcă; mușt arul, piperul, usturoiul, cari se introduc în vagin. — Dacă oficerul de poliție nu cunoaște aceste diferite substanțe, va face să fie asistat, în perchiziționile sale, de un medic sau farmacist.

B) **Cercetarea agenților incriminați.**

1). Se ascultă martorii utili, cari vor fi cestionați asupra relațiunilor lăuzei cu moașe și medici *cari ar putea fi bănuiți* de a provoca avorturile; dacă femeia a fost învățată asupra modului de a ayorta și de către cine;

2). Se va cerceta la farmacii dacă lăuza a cumpărat medicamente;

3). Se procede la vizite domiciliare și perchiziții la toate persoanele bănuite, pentru a se căuta substanțele sau instrumentele cari au putut servi la comiterea crimei.

In tot-d'a-una oficerul de poliție, imediat ce ia cunoștință de crimă, va anunța autoritățile în drept.

B

Bancă agricolă

(disp. penale din legea băncei agricole)

Legea asupra băncei agricole din Aprilie 1895: [1])

Art 13. — „Debitorul care va aliena, risipi, sustrage saŭ va lăsa să piară, prin faptul săŭ, în total saŭ în parte, obiectul amanetat, după ce s'a efectuat împrumutul, se va pedepsi ca pentru abus de încredere. Pedeapsa va fi minimum de 3 luni şi maximum de 6 luni de închisoare şi, prin derogare la art. 60 din codicele penal, tribunalele nu vor putea admite pentru acest delict special, circumstanţe atenuante. Constatările se vor face după dreptul comun.

Se vor pedepsi cu aceleaşi pedepse, împrumutaţii carĭ, cu ştiinţă aŭ ascuns, în momentul de a contracta împrumuturĭ la Bancă, existenţa unor sechestre saŭ a orĭ-ce alte sarcinĭ asupra obiectelor oferite ca gagiŭ, fără prejudiciŭ de despăgubirile civile ce va putea obţine Banca.

Împrumutatul care, însărcinat ca custode cu conservarea, întreţinerea obiectelor saŭ a vitelor amanetate, nu va îndeplini această obligaţiune, va pierde imediat beneficiul termenuluĭ de împrumut, punîndu-se în vînzare, de către Banca agricolă, obiectele amanetate conform art. 18 şi următoriĭ din prezenta lege".

Art. 14.—„Toate litigiurile, izvorînd din contractele de împrumut ale Băncei agricole, se vor judeca de urgenţă.

---

1) V. legea complectă în colecţia Hamangiu p. 3065.

Acţiunile în potriva Băncei se vor putea intenta şi la tribunalul judeţuluĭ unde s'a contractat împrumutul, întru cît în acel judeţ se va afla o sucursală".

Bancruta

Bancruta e starea de încetare a plăţilor unuĭ comerciant, întovărăşită de culpă *(bancrută simplă)* saŭ de fraudă *(bancrută frauduloasă)*.

Pentru existenţa bancruteĭ se cer, aşa dar, treĭ condiţiunĭ:

1) Să fie *comerciant;*

2) Să fie în *încetare de plăţĭ;*

3) Să se găsească *într'unul din cazurile de* culpă (saŭ fraudă) *anume prevăzute de lege.*

Aceste cazurĭ variază după cum e vorba de bancrută simplă saŭ frauduloasă.

§ I. ***Bancruta simplă***

Art, 881 c. com,—„Delictele de bancrută simplă se pedepsesc cu închisoare de la 15 zile pînă la doĭ anĭ, fără a se putea acorda circumstanţe atenuante pentru micşorarea pedepseĭ.

Cel ce se face culpabil de bancrută simplă va putea fi, osebit de aceasta, declarat incapabil de a exercita profesiunea de comerciant şi a i se interzice drepturile de intrare în localurile de bursă."

Art. 348 al. 1 c. p.—„Mijlocitorĭĭ de schimb şi samsarĭĭ, dacă se vor declara bancrutarĭ simpli, se vor pedepsi cu 2 anĭ închisoare."

E culpabil de bancrută simplă, comerciantul care a încetat plăţile şi care se găseşte într'unul din cazurile următoare:

I) Dacă *cheltuelile sale personale* sau acelea ale familiei sale aŭ fost prea mari în raport cu condiţiunea sa economică. (Art. 876 al. 1 c. com.)

II) Dacă a pierdut o mare parte din patrimoniul sĕu în *operaţiuni curat de noroc* sau manifest imprudente. (Art. 876 al. 2 c. com.)

III) Dacă în scopul de a-şi întîrzia falimentul, a făcut cumpărări cu intenţiunea urmată de fapt de a revinde lucrurile cumpărate *cu preţuri sub valoarea lor curentă*, sau dacă a avut recurs la împrumuturi, girare de efecte sau alte *mijloace ruinătoare* pentru a-şi procura fonduri (Art. 876 al. 3. c. com.)

IV) Dacă în urma încetării plăţilor, a *plătit pe vre-un creditor* în detrimentul maseĭ. Prin urmare, dacă plăteşte de ex. pe un creditor ipotecar sau privilegiat, aşa că masa n'a suferit nicĭ-un prejudiciŭ, *nu* e bancrută. (Art. 876 al. 4 c. com.)

Legea nu distinge dacă creanţa era ajunsă sau nu la scadenţă, sau dacă plata s'a făcut în banĭ sau în alte lucrurĭ. In toate cazurile e bancrută simplă, pentru că comerciantul a violat principiul egalităţiĭ dintre creditorĭ.

V) Dacă n'a ţinut de loc registrele prescrise de lege, orĭ dacă nu le-a ţinut în mod regulat, sau cel puţin *registrul jurnal* încheiat şi vizat conform legiĭ. (Art 876 al. 5 c. com.)

Redacţiunea acestuĭ aliniat este cu drept cuvînt criticată, căcĭ din două una: orĭ legiuitorul a avut de gînd să sancţioneze ţinerea celor *treĭ* registre obligatoriĭ, şi atuncĭ cuvintele „sau cel puţin registrul jurnal“ fac ca intenţia legiuitoruluĭ să devie iluzorie, sau a vrut să pedepsească numaĭ neţinerea *jurnaluluĭ* şi atuncĭ e o naivitate partea întîia a aliniatuluĭ.

VI) Dacă nu a făcut în mod exact inventariul anual, sau dacă registrele şi inventariile sale sînt incomplete sau neregulat ţinute, sau nu daŭ seamă de adevărata stare a activuluĭ şi pasivuluĭ sĕŭ, chiar cînd nu ar fi fraudă. (Art. 877 al 1 c. com.)

VII) Dacă avînd contract de căsătorie nu s'a conformat art. 19 și 20. (Art 877 al. 2 c. com.)

VIII) Dacă în cele trei zile de la încetarea plăților, nu a făcut cererea de declarare în faliment,— art. 699 c. com. (Art. 877 al. 3 c. com.)

IX) Dacă, fără împiedicare legitimă, nu s'a prezentat în persoană înaintea judecătorului comisar sau a sindicului, în cazurile și în termenele prescrise și dacă prezintîndu-se, le-au dat *informațiuni false* sau dacă s'a depărtat, fără permisiune, de la domiciliul său în timpul falimentului. (Art. 877 al. 4 c. com.)

X) Dacă n'a îndeplinit obligațiunile luate într'un *concordat anterior* (Art. 877 al. 5 c. com.)

Cu alte cuvinte, falitul după ce a obținut concordat, contractează datorii noi și cade, din pricina lor, din nou în faliment, atunci, dacă tribunalul constată că falitul nu-și îndeplinise nici obligațiunile luate prin concordat, indiferent dacă *rezilierea* a fost sau nu a fost încă pronunțată, îl condamnă la bancrută simplă.

XI) E culpabil de bancrută simplă comerciantul care, chiar înainte de faliment și numai pentru a-și facilita obținerea unui *moratoriu* și-a atribuit cu bună știință și în contra adevărului o parte din activ, sau a simulat datorii neexistente, pentru a face să intervie în adunări creditori, în tot sau în parte fictivi. (Art. 879 c. com.)

XII) Ori-cine exercitînd obicinuit profesiunea de *mijlocitor,* va fi căzut în faliment, e culpabil de bancrută simplă. (Art. 878 c. com.)

Legiuitorul vrea să fie sever contra mijlocitorilor, dar severitatea lui constitue o violare a distincțiunei dintre falit și bancrutar și ajunge la rezultatnl injust, că mijlocitorul care n'a căzut în nici una din culpele prevăzute mai sus e pedepsit ca bancrutar simplu, la fel cu mijlocitorul care ar fi comîs una sau mai multe din ele.

§ II *Bancruta frauduloasă*

Art. 882 c. com.—„Bancruta frauduloasă se va pedepsi cu maximul închisoareĭ corecţionale şi cu interdicţiunea pe timp mărginit.

Pedeapsa închisoareĭ, chiar cînd judecata găseşte circumstanţe uşurătoare, nu poate fi redusă la maĭ puţin de un an.

Cel ce este condamnat pentru faptul de bancrută frauduloasă va fi, osebit de aceasta, declarat incapabil de a maĭ exercita profesiunea de comerciant şi i se va interzice dreptul de intrare în localurile de bursă.

Contra acelora ce vor fi exercitat obicĭnuit profesiunea de mijlocitorĭ, în caz de bancrută frauduloasă, se va aplica maximul pedepseĭ". (Vezĭ şi art. 343 c. p.)

Art. 348 al. 2 c. p.—„Mijlocitoriĭ de schimb şi samsariĭ, dacă se vor declara bancrutarĭ frauduloşĭ, se vor pedepsi cu maximul închisoriĭ şi cu interdicţiunea pe timp mărginit".

E culpabil de bancrută frauduloasă:

a) Comerciantul falit care a ascuns, distrus saŭ falsificat *registrele* sale;

b) care a distrus, tăinuit saŭ disimulat, o parte din activul săŭ.

c) Comerciantul care, într'un alt scop de cît pentru obţinerea unuĭ moratoriŭ, a înfăţişat *datoriĭ neexistente;*

d) saŭ care în registre, în scripte saŭ acte autentice orĭ private saŭ în bilanţ, s'a dat în mod fraudulos dator de *sume ce nu datora.*

e) Maĭ pot fi declaraţĭ bancrutarĭ frauduloşĭ comercianţiĭ carĭ, înainte de declararea în faliment, vor fi înstrăinat o parte însemnată din mărfurĭ saŭ activ, pe *preţurĭ reduse* şi maĭ scăzute de cît costul lŏr, în scopul fraudulos de a frustra pe creditorĭ. (Art. 880 c. com.)

Toate cazurile de maĭ sus ar putea să fie reduse la *două* ideĭ: deturnare saŭ disimulare de activ şi exagerare frauduloasă de pasiv.

Cît pentru sustragerea registrelor, de sigur că ea e o prezumţiune, din cele maĭ puternice, că comerciantul a tăinuit din activ saŭ şi-a exagerat pasivul şi, de teamă să

nu i se descopere frauda, a sustras saŭ a falsificat registrele.

§ III. *Complicitate în materie de bancrută*

Art. 344 c. p.—„Aceĭ carĭ, fără deosebire, se vor declara complicĭ de bancrută frauduloasă, se vor pedepsi cu aceeaşĭ pedeapsă ca şi bancrutariĭ frauduloşĭ".

Băĭ

(Scăldatul în Dîmboviţă)

I. **Ordonanţa Prefectureĭ poliţieĭ Capitaleĭ, No. 32 din 1 Iulie 1870:**

1) „In Capitală, afară de stabilimentele de băĭ existente, scăldatul este oprit pe toată întinderea rîuluĭ Dîmboviţa. Este asemenea oprit de a eşi din băĭ despuiat şi a se arăta pe malurile gîrleĭ, publiculuĭ.

2) Se permite însă scăldatul în gîrlă, numaĭ afară din Capitală, începînd de la Vitan, în josul Dîmboviţeĭ, şi din dosul grădineĭ luĭ Pencovicĭ, numaĭ în susul acestuĭ rîŭ.

3) Nu se va putea stabili băĭ pe Dîmboviţă, de cît în virtutea uneĭ permisiunĭ liberată de Primărie.

4) Băile nu vor putea fi stabilite de cît pe părţile gîrleĭ indicate în permisiune.

Băile vor fi închise şi acoperite, ast-fel ca ceĭ din 'năuntru să nu poată fi văzuţĭ de public; închiderea cu scîndurĭ va fi pînă la suprafaţa apeĭ. Băile de femeĭ vor maĭ avea grilaj, de la suprafaţă în adîncime de un metru.

Pentru intrarea în băĭ, se vor face punţĭ solide, destul de late, şi de ambele părţĭ cu grilaj pentru rezemat.

Băile se vor întreţine în bună stare, şi vor trebui să dispună de toate instrumentele necesare. Inăuntrul lor se vor

așeza frînghii bine legate, pentru a facilita celor ce se scaldă siguranța și comoditatea.

Băile nu vor fi deschise publicului de cît după ce vor fi vizitate de comisarul de poliție al coloarei respective, însoțit de architectul primăriei, și constatate că sunt în bună stare.

5) Băile bărbaților vor fi separate, și destul de îndepărtate de ale femeilor. Intrarea de asemenea va fi pe punți diferite.

6) Băile se vor închide de la zece ore seara și nu vor putea fi deschise publicului de cît în revărsatul zorilor.

7) Este cu totul interzis întreprinzătorilor de băi, de a permite scăldarea particularilor în altă parte a gîrlei, de cît în băile închise și acoperite.

8) Persoanele cari, saŭ pentru sănătate, saŭ pentru a învăța arta înotatului, ar avea trebuință să se scalde în gîrlă, nu se vor putea scălda de cît în acele părți, cari se vor indica într'un act de permisiune specială, ce se va libera de prefectură.

9) Este cu rigoare oprit tutulor, de a se apropia, saŭ a se agăța, saŭ a intra pe sub băi.

10) Ceĭ ce vor călca saŭ înfrînge dispozițiile acesteĭ ordonanțe, vor fi nemijlocit conduși la Prefectura poliției, anchetați și trimiși înaintea tribunalelor, pentru a li se aplica pedeapsa prevăzută de lege.

Bălți

(Otrăvirea peștilor)

Art. 368 c. p.—„Cel ce va otrăvi cu voință pești, în bălți, heleștae orĭ havuzurĭ, se va pedepsi cu închisoare de la o lună pînă la douĭ anĭ, și cu amendă de la 26 leĭ pînă la o sută leĭ".

Băuturi

(Contravenții și delicte relative la fabricarea și vînzarea lor)

Art. 389, al. 7 c. p.—„Se vor pedepsi cu amendă de la zece la cinci-spre-zece lei:

Cei ce vor vinde băuturi prefăcute, fără apărare de osînda hotărîtă la întîmplare cînd acele băuturi vor fi amestecate cu materii vătămătoare sănătății“:[1])

Art. 391, al. 2 c. p.—„Băuturile prefăcute ce se vor găsi a fi ale vînzătorului se vor vărsa“.

Art. 247 c. p. — „Ori-cine va vinde băuturi prefăcute și amestecate cu materii vătămătoare sănătății, se va pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la 2 luni și cu amendă de la 26 pînă la 250 lei, iar prefăcutele băuturi ce se vor dovedi a fi ale vînzătorilor se vor confisca. Amenda se va pronunța în favoarea doveditorului. (V. și Reg. asupr. priv. sanit. a fabr. alim. și a comerț. cu alim. și băuturi; Colecț. Vraca, pg. 227).

Art. 331 c. p. — „Cărăușii, vîslașii sau oamenii lor, cari prin amestecare de materii vătămătoare vor fi preschimbat calitatea vinurilor sau ori-ce alt-fel de băuturi, ori de mărfuri, al căror transport li s'a fost încredințat, se vor pedepsi cu închisoare de la 2 luni pînă la 2 ani; iar dacă preschimbarea nu se va fi făcut prin amestecare de materii vătămătoare, osînda va fi închisoarea de la o lună pînă la 6 luni sau amenda de la 26—250 lei“.

I. Delictul prevăzut de art. 331 c. p. e calificat de legiuitor abuz de încredere.

S'a judecat în această privință:

1) Că, după art. 247, numai alterațiunile făcute fraudulos și cu scop de a înșela pe cumpărători intră în prevederile lui. Prin urmare, acolo unde nu este fraudă sau intențiune frauduloasă, nu există delict. Deci, dacă apa gazoasă din cauza capsulei de plumb ce avea sticla care o conținea, putea să se altereze și să devină vătămătoare sănătății,

1) Art. 247 c. p.

faptul acesta nu este de cît o contravenţiune la regulamentele comunale, cari interzic a se vinde apă gazoasă în sticle purtînd capsule de plumb, pedepsită de art. 385 al. 9 c. p. (Cas. rom., II, Nr. 582 din 16 D-bre 1891).

Art. 247 nu vorbeşte şi nici nu avea nevoe să vorbească şi despre intenţiunea frauduloasă a făptuitoruluĭ, căci, faptul chiar al falşificăreĭ băuturilor unit cu al vindereĭ, învederează în mod cert şi ne-îndoios că dînsul nu a săvîrşit falşificarea de cît pentru a amăgi buna credinţă a cumpărătoruluĭ (Cas. rom. II, No. 103 din 16 Febr. 1894).

3) Este un principiŭ constant în dreptul penal că nu poate să existe crimă saŭ delict, fără intenţiunea frauduloasă saŭ culpa agentuluĭ. Or, art. 247 nu face excepţiune la această regulă generală; nu este dar suficient faptul vînzăreĭ de băuturĭ vătămătoare sănătăţeĭ, ci trebue a se constata ştiinţa ce trebue s'o aibă vînzătorul, cum că în adevăr acele băuturĭ conţin asemenea substanţe (Cas. II, No. 15 din 10 Ian. 86).

4) Delictul pedepsit de art. 247 cere, pentru a exista, 3 elemente: 1) vinderea băuturilor; 2) însuşirea vătămătoare sănătăţiĭ a substanţelor introduse în băuturĭ, şi 3) ştiinţa inculpatuluĭ că băuturile eraŭ prefăcute şi că substanţele introduse în băuturĭ puteaŭ fi vătămătoare sănătăţiĭ. Deci, cel ce pune în vînzare vinurĭ în carĭ a băgat singur acid salicilic, substanţă vătămătoare sănătăţiĭ, comite delictul prevăzut de art. 247, iar nu contravenţiunea prevăzută de art. 389 § 7, care pedepseşte numaĭ simpla vînzare de băuturĭ prefăcute. (Cas. II, No. 398 din 7 Iunie 1895).

5) Este admisibilă proba testimonială spre a se dovedi că vînzătorul de vinurĭ falsificate nu avea cunoştinţă de falsificarea lor. (Buc. II. 20 Maĭ 94; Dreptul, No. 46/94).

6) Chiar de s'ar stabili că inculpatul, în momentul cumpărăreĭ băuturilor falsificate, nu cunoştea starea lor de falsificare, totuşĭ, din momentul în care s'a prezentat la dînsul comisarul şi a ridicat probele băuturilor declarîndu-le suspecte, inculpatul nu maĭ poate invoca buna luĭ credinţă, şi deci, dacă continuă cu vînzarea acelor băuturĭ comite de-

lictul prevăzut de art. 247 (Buc. I, 6 Maĭ 94; Dreptul, No. 46/94).

7) După art. 247 nu se cere ca acela care vinde să cunoască anume substanța vătămătoare din băutură. După termenii întrebuințați de lege este destul ca inculpatul să fi știut că băutura este amestecată cu o substanță oarecare, care ar fi de natură a vătăma sănătatea. (Galați, I, 1 Iunie 94; Dreptul, No. 77/94).

8) Art. 247 pedepsește pe toți aceĭ carĭ, vor vinde băuturĭ prefăcute și amestecate cu materiĭ vătămătoare sănătățiĭ, fără a face vre-o distincțiune dacă ceĭ ce ar vinde asemenea băuturĭ le-aŭ cumpărat prefăcute gata saŭ le-aŭ prefăcut eĭ înșiși (Cas. II, No. 464 din 22 Sept. 1894; Galați I, 1 Iuuie 94; Dreptul, No. 77/94).

9) Legiuitorul, servindu-se în art. 247, de expresiunile băuturĭ prefăcute și amestecate, de aci rezultă că, fie că un individ fabrică băuturile adăogînd nouĭ substanțe vătămătoare sănătățeĭ, saŭ că nu extrage din băuturile fabricate substanțele vătămătoare sănătățeĭ, și într'un caz și într'altul, se aplică art. 247 (Cas. II, No. 376 din 26 Noembrie 82).

10) Expunerea chiar spre vînzare a uneĭ băuturĭ de către un debitant într'un local deschis în tot-d'auna publicului, constitue în sine o vînzare în sensul art. 247, de oare-ce prin expunerea spre vînzare a făcut tot ceea-ce depindea de el ca vînzător și clienții se pot prezenta în orĭ-ce moment spre a cumpăra din acea băutură pe care o avea în prăvălia sa tocmaĭ în acest scop. In acest sens larg trebue înțeles și aplicat cuvîntul „va vinde“ din art. 247, de oare-ce legiuitorul, în interesul sănătățiĭ publicului, a avut de scop, prin acest articol, nu numaĭ de a reprima, dar și de a preveni fraudele în comerciul de băuturĭ spirtoase, atingînd maĭ cu seamă pe aceĭ, carĭ, avînd profesiunea de cîrciumar, ar debita publicului asemenea băuturĭ conținînd substanțe vătămătoare sănătățiĭ. Sănătatea publică nu ar fi destul de garantată dacă art. 247 nu s'ar putea aplica de cît în casul cînd vînzarea ar fi fost executată, fiind-că pericolul există

tot așa de bine în acest caz, ca și în cazul cînd băutura este destinată spre vînzare publicului, care, în cele mai multe cazuri, ne-făcînd nici o reclamațiune, aplicațiunea legei și urmărirea Ministerului public ar fi devenit rară și dificilă.

Ceea-ce legiuitorul a voit a pedepsi mai mult prin acest articol, nu este atît faptul că un debitant a vîndut, ci voința sa de a vinde publicului asemenea băuturi, știind bine că are să vatăme sănătatea și această voință culpabilă există de o potrivă în ambele cazuri, așa în cît, după textul și spiritul art. 247, ar fi o pură subtilitate a se susține că a vinde efectiv o băutură, saŭ a o avea spre vînzare în aceiași prăvălie, nu ar fi unul și acelaș lucru din partea unui debitant, spre a-l face legalmente responsabil din punctul de vedere penal. (Galați I, 21 Iunie 1894; Dreptul, No. 77/94; Cas. II, No. 446 din 13 Sept. 94).

11) Dacă Curtea constată că agenții sanitari aŭ luat probe din vinul ce inculpatul debita în cîrciuma sa și s'a constatat amestecat cu materii vătămătoare sănătății, această constatare e suficientă spre a determina aplicarea art. 247 și nu e trebuință ca să se fi constatat că inculpatul ar fi fost surprins asupra vînzărei din vinul amestecat, cînd se constată că vinul din care el vindea era amestecat (Cas. II, No. 172 din 5 Aprilie 94).

12). Intră în prevederile Art. 247, vînzarea de vinuri amestecate cu salicilate. (Buc. II, 20 Maiŭ 94 și Buc. I, 6 Maiŭ 94; Dreptul, No. 46/94).

13). După Art. 247, este destul ca substanța amestecată să fie vătămătoare sănătății, iar nu și de natură toxică. Intră deci în prevederile acestuĭ articol, amestecarea vinuluĭ cu acid azotic și clor. (Galați, I, 21 Iunie 94; Dreptul, No. 77/94).

14) Art. 247 întrebuințînd termenii „materii vătămătoare sănătății", din aceasta rezultă că legiuitorul a avut în vedere, în interesul salubrității publice, nu cantitatea ci natura substanței amestecate de a fi vătămătoare sănătății, fără a ține compt dacă băutura ast-fel amestecată a devenit orĭ

nu, în sine, vătămătoare pentru sănătatea cutăreĭ persoane, după cantitatea substanţeĭ pusă saŭ după constituţiunea fizică a organismuluĭ (Galaţi, I, 1 Iunie 94; Dreptul, No. 77/94).

15) Puţin importă dacă există orĭ nu plîngere din partea vre-unuĭ consumator a cărui sănătate să fi fost vătămată, fiind că art. 247 pedepseşte faptul de a vinde la lume asemenea băuturĭ, independent de pretenţiunile civile ale persoanelor carĭ s'ar crede vătămate prin acest delict. (Galaţi, I, 21 Iunie 94; Dreptul, No. 77 din 93).

16) Prin art. 391 alin. 2, ordonîndu-se ca băuturile prefăcute ce se confiscă să fie vărsate, urmează prin *a fortiori*, că şi confiscarea prevăzută de art. 247, pentru băuturile prefăcute şi amestecate cu substanţe vătămătoare sănătăţeĭ, este ordonată tot pentru scopul ca acele băuturĭ să fie vărsate, spre a se face ast-fel imposibilă consumarea lor de către public. (Cas. II No. 334 din 22 Iunie 94).

II. *Constitue deopotrivă o contravenţie:*

1) Faptul acelora carĭ, vînd rachiurĭ fabricate din spirt brut (alcool nerafinat), saŭ carĭ, limpezesc rachiul cu cantităţĭ marĭ de piatră acră: *(Ord. Prim. Cap., No. 35633 din 18 Sept. 1885).*

2) Faptul comercianţilor de vinurĭ carĭ, vor depune la rampă, saŭ vor întroduce în Capitală vinurĭ falsificate cu acid salicilic saŭ îndulcite cu zaharină, orĭ colorate cu culorĭ vătămătoare sănătăţiĭ.

Vinurile falsificate ast-fel, se vor confisca *(Public. Com. Buc., No. 43851/2620 C, din 11 Octombrie 1896*, v. şi reg. privegh. sanit. a fabric. alim. şi băut., art. 29—39: Colecţ. Vraca, pg. 234).

3) Faptul fabricanţilor de bragă, limonade şi alte băuturĭ răcoritoare fermentate, carĭ vor fabrica asemenea băuturĭ, fără a poseda autorizarea comunală, carĭ vor pune ghiaţă de a dreptul în vasul care conţine băuturile saŭ le vor îndulci cu zaharină saŭ alte substanţe sintetice. *(Ord. Com. Buc. din 5 Maiŭ 1902;* v. şi Reg. p. privegh. sanit. a fabric. alim. şi băut. art. 48—51: Colecţ. Vraca, pg. 238).

4) Faptul fabricanţilor de apă gazoasă carĭ, nu vor între-

buința apă de isvor filtrată, ci apă de puț; saŭ vor întrebuința la sticle armături făcute din aliage de plumb, în carĭ cantitatea plumbuluĭ va fi maĭ mare de 5%; carĭ nu vor întrebuința canulele interioare din căpățîna sifonuluĭ, de cositor curat; carĭ vor pune în vînzare ape și limonade gazoase îndulcite cu zaharină și colorate cu substanțe sintetice artificiale; carĭ vor pune în vînzare produsele fabricațiuneĭ lor în flacoane și sifoane carĭ poartă numele altor fabricĭ, saŭ în sticle carĭ aŭ o marcă deosebită de aceea după armătura sifoanelor; carĭ vor transporta în trăsurĭ cu inscripția numeluĭ lor flacoane și sifoane ce aparțin altor fabricĭ; carĭ nu vor imprima numele lor pe sticlele și sifoanele de apă gazoasă și de limonadă gazoasă, pe armăturile sifoanelor, precum și pe trăsurile în carĭ se transportă și se debitează băuturile gazoase. *(Ord. Com. Buc. No. 21607/1753 C., din 6 Iunie 1901;* V. și Regulam. sus citat, art. 52—61, idem).

Vezĭ, în ce privește *Berea*, Reg. asupra privegh. sanit. a fabr. aliment. și băuturilor, art. 40—47, Colecț. Vraca, pg. 237.

Bigamia

Art. 271 c. p.—„Se va pedepsi cu maximum închisoareĭ, persoana aceia, care fiind căsătorită, se căsătorește din noŭ. maĭ înaintea desfacereĭ căsătorieĭ celeĭ precedente, dacă acea căsătorie va fi fost valabilă.

Asemenea se va pedepsi și acela care, ne fiind căsătorit, se căsătorește din noŭ cu o persoană căsătorită și pe care o știa că era căsătorită.

Această pedeapsă se va aplica și preotuluĭ saŭ oficeruluĭ statuluĭ civil, care cunoscînd că o persoană este căsătorită, îșĭ dă concursul ministeruluĭ săŭ la o nouă căsătorie a aceleași persoane".

Bigamia constitue un delict special, spre deosebire de adulter, consistînd nu numaĭ din violarea credinței conjugale,

dar din abuzul instituțiunei căsătoriei, din frauda ce se presupune, din urmările funeste la cari poate da loc.

Elementele delictului.—Din analizarea art. 271 Cod. penal, alin 1: „Se va pedepsi cu maximul închisorei, persoana acea care, fiind căsătorită se căsătorește din nou, mai înaintea desfacerei căsătoriei celei precedente, dacă acea căsătorie ve fi fost valabilă“ rezultă că elementele esențiale ale acestui delict sunt:

1) existența unei căsătorii precedente valabilă 2) faptul de a contracta o nouă căsătorie, înainte ca precedenta să se fi desfăcut și 3) intențiunea agentului.

In alin. 2 al aceluiași articol, legiuitorul aplică aceiași pedeapsă și aceluia care, ne fiind căsătorit, se căsătorește din nou cu o persoană căsătorită și pe care o știa că era căsătorită.

Lipsa intențiunei agentului este o chestiune de apreciere foarte delicată, examinîndu-se circumstanțele. Ea se prezintă față de soțul unui absent, care a contractat a doa căsătorie, după dispariția celui din urmă.

Trebui-va să considerăm de bună credință, în acest caz, pe soțul care a contractat? Depinde. Cînd absența a durat un număr oare care de ani, rezultă că a putut avea loc prezumțiunea unui deces, prezumțiune insuficientă pentru a valida noua căsătorie, suficientă, poate, de a considera de bună credință pe soțul care a contractat a doa căsătorie.

In alin. 3 al aceluiași articol se prescrie penalitatea.

Biurouri de plasare

(Contravenții comise de patroni)

Regulamentul din 18 Martie 1895:

Cad în contravențiune:

I. Aceia cari vor deschide un biroŭ de plasare fără autorizațiunea Prefecturei poliției capitalei (art. 2 și 13).

II. Patronii biurourilor de plasare cari nu vor prezenta la cererea oficerilor polițienești registrele biuroului sau nu vor raporta biuronluĭ central de servitorĭ, la finele fie-căreĭ luni, angajările făcute în cursul luneĭ prin mijlocirea lor (art. 6 și 13).

III. Patroniĭ carĭ vor mijloci plasarea în serviciŭ a servitorilor și în genere a orĭ-căreĭ persoane socotite ca atare sau căzînd sub prevederile art. 2 al regulamentuluĭ legeĭ pentru servitorĭ. (art. 7 și 13);

Carĭ vor mijloci plasarea în serviciŭ a verĭ uneĭ persoane care nu ar avea specialitatea serviciuluĭ pentru care se angajează, fără a poseda acte în regulă, garantînd pe deplin și în mod neîndoios că posedă specialitatea cerută, și fără a se încredința că persoana recomandată de ele posedă o garanție solvabilă. (art. 8 și 13).

IV. Patroniĭ biurourilor de plasare carĭ vor povățui persoanele odată angajate de a'șĭ părăsi locurile pentru a intra la alțiĭ, saŭ de a atrage persoanele de angajat de la un biuroŭ la altul. (art. 9 și 13).

V. Patroniĭ biurourilor de plasare carĭ nu vor ține registre de plasare în regulă, vizate de Prefectura poliției și avînd următoarea cuprindere: *a)* numele și pronumele persoaneĭ angajate, *b)* locul, data nașterei și cel din urmă domiciliŭ, *c)* actele ce posedă (pas-port și certificate) cu numărul și data lor, *d)* leafa lunară saŭ anuală cu care s'a angajat, *e)* profesia saŭ specialitatea cu care s'a angajat; dacă n'a avut aptitudinea cerută saŭ purtarea corectă;

Patroniĭ carĭ vor mijloci plasarea persoanelor notate în registru ca neavînd aptitudinea cerută, sub categoria specialității ce'șĭ declaraseră; saŭ a persoanelor notate ca avînd purtare rea saŭ viciĭ. (art. 10 și 13).

VI. Patronul care ar părăsi întreprinderea fără să anunțe cu o lună înainte Prefectura Capitaleĭ. (art. 15).

VII. Patroniĭ carĭ nu vor înainta Prefectureĭ poliției la finele fie-căruĭ an, un tabloŭ general de toate angajările efectuate în cursul anuluĭ prin mijlocirea lor. (art. 16).

Boale contagioase

(propagarea de)

Art. 377 Cod. pen. — „Acela care nu execută măsurile luate de guvern privitoare la izolarea, la privegherea saŭ la poprirea de a importa, spre a întîmpina întroducerea saŭ întinderea uneĭ boale contagioase (molipsitoare), se va pedepsi şi cu închisoare pînă la 2 anĭ; iar dacă din cauza uneĭ asemenea infracţiunĭ vre-o persoană se va fi molipsit, pedeapsa va fi închisoare de la 2 lunĭ pînă la 2 anĭ (c. p. 8; leg. sanit. 162—170; p. Pr. § 306)".

Art. 378 C. p.—„Acela care nu execută măsurile prescrise de guvern relative la izolarea, privegherea saŭ poprirea de a importa, spre a preîntîmpina întroducerea saŭ întinderea *epizootieĭ*, se va pedepsi cu închisoarea pînă la 1 an cel mult. Iar dacă, în urma uneĭ asemenea infracţiunĭ, se vor fi molipsit vite, pedeapsa va fi închisoarea de la o lună pînă la un an şi jumătate. (C. p. 8, 385, § 9; leg. poliţ. veterinare 174—179; reg. serv. veterinar de judeţe, 57; reg. serv. veterinar de oraşe, din 11 Sept. 1894, art. 46; reg. serv. veterinar al zoneĭ prevent., art. 116; leg. poliţ. rurale art. 89—95; p. Pr. § 307)".

Legea sanitară (22 Iunie 1893).

Art. 164.—„Toţĭ medicĭĭ fără deosebire, vor aduce la cunoştinţa primaruluĭ comuneĭ şi a mediculuĭ primar de judeţ pentru comunele rurale, iar în oraşe la cunoştinţa primaruluĭ şi a mediculuĭ de oraş, îndată după constatare, (după vizita făcută bolnavuluĭ), fie-care cas de choleră, vărsat (variolă, bubat), anghină difterică, crup, tifos, febră tifoidă, scarlatină (cochinadă), pojar (morbilĭ, corĭ), tuse convulsivă (tuse măgărească), febră puerperală (febra lăuzelor), conjuctivită granuloasă (trahomul ochilor), lepră, răpciugă (maliasm, morbă, farcin) dalac (antrax, cărbune), turbare şi de muşcăturĭ de animale turbate, observate de eĭ şi orĭ-ce alte boale epidemice.

In cazurĭ dubioase de choleră, variolă, tifos, scarlatină şi anghină difterică, medicul nu va aştepta confirmarea diagnoseĭ şi va face declaraţiune cu arătare că diagnosa nu este bine constatată, urmînd ca după constatarea eĭ, să confirme saŭ să infirme prima arătare".

Art. 165. — „Pentru bolnavĭĭ carĭ nu se află în căutarea

unuĭ medic, declaraţiunea boaleĭ se va face de capul familieĭ, de proprietarul saŭ inspectorul caseĭ, de locţiitorul acestora saŭ de persoana care este însărcinată cu îngrijirea bolnavuluĭ.

Un locuitor al caseĭ respective, saŭ chiar un vecin, poate fi însărcinat să aducă la cunoştinţa primaruluĭ existenţa boaleĭ infecţioase. Pentru bolnaviĭ aflaţĭ în hoteluriĭ saŭ hanuriĭ, stăpînul hoteluluĭ saŭ hanuluĭ va declara boala.

Asupra boalelor infecţioase apărute în internate de educaţiune, în case de sănătate, asile, spitale, directoriĭ, intendenţiĭ saŭ îngrijitoriĭ acestor institute vor raporta primaruluĭ".

Art. 166. — „Directoriĭ institutelor publice (internate de educaţiune şi de instrucţiune, închisoriĭ preventive, penitenciare, spitale, ospiciĭ) nu sunt scutiţĭ de declaraţiunea obligatorie a boalelor infecţioase, şi eĭ o vor face de o potrivă cu capiĭ institutelor private. Declaraţiunea boalelor infecţioase apărute în stabilimentele militare se face în mod reciproc între autorităţile militare şi civile.

In comunele în cariĭ se află garnizoane militare, primarul va înştiinţa pe comandantul garnizoaneĭ asupra ivireĭ boalelor infecţioase şi, în cas de epidemie, asupra mersuluĭ epidemieĭ în comună; iar comandantul garnizoaneĭ va comunica primaruluĭ de urgenţă toate casurile de boale infecţioase apărute în trupă şi decesele cauzate prin aceste boale.

Asemenea medicul oraşuluĭ şi medicilĭ trupeĭ îşĭ vor comunica unul altuia, în mod urgent, constatările făcute despre boalele infecţioase şi despre decesele cauzate prin aceste boale".

Art. 167. — „Declaraţiunea boaleĭ se face în scris săŭ oral, cu arătarea numeluĭ şi pronumeluĭ bolnavuluĭ, etăţeĭ, locuinţeĭ şi a diagnozeĭ definitive saŭ probabile şi a numeluĭ declarantuluĭ; funcţionarul care primeşte declaraţia verbală însemnează îndată pe o foaie de hîrtie toate datele ce i s'aŭ comunicat.

In comunele urbane declaraţiunea boaleĭ se poate preda primaruluĭ, secretaruluĭ primărieĭ orĭ locţiitoruluĭ acestuia saŭ mediculuĭ oraşuluĭ; în oraşele marĭ, mediculuĭ primar al oraşuluĭ saŭ secretaruluĭ serviciuluĭ sanitar.

Medicul saŭ medicul primar al oraşuluĭ este dator a primi declaraţiunea în scris saŭ orală atît în cancelarie, în orele de lucru, precum şi în locuinţa sa privată la orĭ-ce oră din zi şi noapte.

Capiĭ poliţieĭ şi comisariĭ poliţieneştĭ sunt asemenea datorĭ a primi declaraţiunile orale saŭ în scris şi a le transmite de urgenţă primaruluĭ saŭ mediculuĭ de oraş".

Art 168. — „Verificatorii de decese, medicii de oraș și medicii de secțiuni (despărțiri) din orașele cari aŭ mai mulți medici, vor comunica de urgență mediculuĭ primar al orașuluĭ și primaruluĭ orĭ-ce caz de boală infecțioasă saŭ de deces dintr'o boală infecțioasă observat de eĭ".

Art. 170. — „Contravențiunile la art. 164, 165, 166, 167 și 168 se vor constata prin proces-verbal al autorității comunale și sunt pedepsiți cu amendă de la 5 pînă la 500 leĭ".

Legea poliției sanitare veterinare (28 Maiŭ 1882). **Art 174.** — „Prefecții, subprefecții, primarii, medicii veterinari și în general toți agenții administrativi, polițienești și sanitari, precum și particularii cari vor călca una saŭ mai multe dispoziții prevăzute în această lege vor fi dați judecăți și se vor pedepsi după împrejurări, conform art. 378 saŭ 385 § 9 din c. p. și art. 90 din legea poliției rurale, și se vor aplica asemenea art. 37 și 384 din cod. pen.

Asemenea se vor pedepsi cu închisoare de 2 ani pînă la 6 luni și cu amendă de 100 pînă la 1000 leĭ.

a) Aceĭ cari, în contra ordinuluĭ de oprire al administrațiuneĭ, vor fi lăsat animalele lor infectate să comunice cu cele-l'alte ;

b) Aceĭ cari vor fi vîndut saŭ vor fi pus în vînzare animalele pe care le știaŭ de atacate saŭ bănuite de a fi atacate de boale contagioase ;

c) Aceĭ cari, fără permisiunea autorității, vor fi desgropat saŭ cumpărat cu cunoștință cadavre saŭ resturi de animale moarte de orĭ-ce boale contagioase saŭ ucise ca atacate de pestă bonină, antracs, răpciugă, cîrtiță saŭ turbare.

d) Aceĭ cari, chiar înaintea ordinuluĭ de oprire, vor fi importat în Romînia animale pe care le știaŭ că sunt atacate de boale contagioase saŭ că aŭ fost expuse contagiuneĭ."

Art 175. — „Se vor pedepsi cu închiaoare de 6 luni pînă la 3 ani și cu amendă de 100—2000 leĭ:

a) Aceĭ cari vor fi vîndut saŭ pus în vînzare carnea provenită de la animale pe cari le știaŭ moarte de orĭ-ce fel de boale contagioase saŭ ucise ca atacate de pesta bovină, răpciugă, antrax, cîrtiță și turbare.

b) Aceĭ care se vor fi făcut culpabilĭ pentru delictele prevăzute la articolele precedente, dacă din aceste delicte a rezultat o contegiune pentru cele-l'alte animale."

Art 176. — „Orĭ-ce întreprinzător de transporturĭ care va fi contravenit la obligațiunea de a desinfecta materialul săŭ, va fi supus la o amendă de 100—1000 leĭ.

El va fi pedepsit cu închisoare de 6 zile pînă la 2 luni, dacă din această călcare ar rezulta o contagiune între celel'alte animale."

Art 177. — „Orĭ-ce călcare a legiĭ de faţă, nespecificată în articolele de maĭ sus, se va pedepsi cu amendă de la 16—400 leĭ.

Contravenirile la dispoziţiunile regulamentelor de administraţiune publică, date spre executarea legeĭ de faţă, va fi după cazurĭ, pedepsite cu amendă de la unul pînă la 200 leĭ, pronunţată de judecătorul de ocol."

Art 178. — „Dacă de la data condamnăreĭ pentru călcarea vre-uneia din dispoziţiunile legeĭ de faţă a trecut maĭ puţin de 1 an, saŭ dacă această calcare a fost comisă de prefect, subprefect, primar, medic veterinar şi de oficerĭ poliţienescĭ, sub orĭ-ce titlu s'ar comite infracţiunea, pedepsele se pot ridica la îndoitul maximuluĭ fixat de articolele precedente [1]).

Regulament pentru serviciu veterinar de judeţe (28 Iulie 1894):

Art. 157. — „Toţĭ funcţionariĭ publicĭ precum şi particularĭ care vor călca una saŭ maĭ multe dispoziţiunĭ prevăzute de regulamentul de faţă, vor fi daţĭ judecăţiĭ spre a se pedepsi conform art. 174 şi următoarele din legea poliţieĭ sanitare-veterinare" [2]).

Legea poliţiei rurale (25 Decembrie 1868).

Art. 90. — „Orĭ-ce proprietar saŭ posesor de vite va fi dator a face cunoscut primărieĭ de ivirea boaleĭ între vitele sale, sub osîndă de o amendă de la 36 pînă la 60 leĭ.

La asemenea caz proprietarul va fi obligat a determina locul unde să se închidă vitele bănuite, precum şi locul unde să se ţină cele contagioase şi a nu le lăsa să comunice cu vitele celor-l'alţĭ.

Iar pentru tăinuirea boaleĭ vitelor cornute amenzile de meĭ sus vor putea fi îndoite şi chiar a fi schimbate în închisoare de la 15 zile pînă la 3 luni."

---

1) Vezĭ legea completă în colecţia Hamangiu, pag. 1958.

2) Vezĭ regulamentul complet: *Vraca*, Colecţia legilor şi regulamentelor sanitare (pag. 134.)

Brutarĭ, măcelarĭ, lumînărarĭ

(Contravenţiĭ comise de)

CAP. I.

Dispoziţiunĭ comune

I. Conform **art. 393 al. 7 c. p.**, comit o contravenţiune, brutarii, măcelarii, lumînărarii, carĭ vor vinde pîine, carne saŭ lumînărĭ, cu preţ maĭ mare de cît acel hotărît şi publicat, orĭ cu lipsă de dramurĭ, orĭ de calitate maĭ proastă de cît cea cuvenită şi hotărîtă.

II. S'a judecat în această privinţă:

1). Primarul după art. 89 lit. *e* din legea comunală este însărcinat cu articolele de îndestulare publică, şi între dispoziţiunile pe carĭ autorităţile comunale le pot lua în această privinţă, poate intra şi fixarea unuĭ preţ maxim; o asemenea regulamentare nu are nimic contrariŭ sfinţenieĭ dreptuluĭ de proprietate, consacrat prin art. 19 din Constituţie, căcĭ nu se ridică prin el vre-o proprietate a negustoruluĭ, ci se fixează numaĭ condiţiunile sub carĭ se poate exercita un comerciŭ; de aceia legiuitorul de la 1874 a menţinut dispoziţiile art. 393 c. p., ca unele ce nu sunt contrariĭ constituţiuneĭ din 1866.

Ast-fel dar, regulamentele făcute de primar saŭ de consiliul comunal, în privinţa debităreĭ articolelor de îndestulare publică, aŭ putere obligatorie pentru locuitoriĭ comuneĭ. Prin urmare, măcelariĭ carĭ vînd carne cu preţ maĭ mare de cît cel hotărît, cad sub prevederile art. 393 § 7 c. p., Cas. rom., II., 25 Febr. 1886).

2). Cînd faptul imputat contravenientuluĭ, întruneşte elementele constitutive ale contravenţiuneĭ prevăzută de art. 393 § 7, el nu se poate judeca după nicĭ un alt regulament, cum ar fi regulamentul asupra măcelarilor, faţă cu

prezentul text de lege clar și în vigoare (Cas. rom. II. 25 Febr. 1886).

3). Vînzarea de marfă cu lipsă de grame, pentru ca să cadă sub aplicația art 393, urmează ca contravenientul să exercite una din profesiunile indicate anume în acel articol. Dacă marfa vîndută cu lipsă de grame nu intră în categoria mărfurilor prevăzute de art. 393 al. 7, acest fapt nu intră în prevederile acestuĭ articol. (Cas. rom. II, 5 Martie 1886 și 20 Nov. 1887).

4). Faptul de a vinde prune, înșelînd pe cumpărător la cîntăreală, nu intră în prevederile art. 397 al. 7, nefiind anume prevăzut în acest text, care prin analogie nu se poate aplica. (Cas. rom., II, 15 Aprilie 1887).

5) Faptul de a vinde pește cu lipsă de dramurĭ, fără a se stabili în acelaș timp că s'a servit cu măsurĭ mincinoase saŭ cu alte măsurĭ de cît cele autorizate de guvern, nu poate fi calificat ca o contravențiune polițienească prevăzută de art. 393 al. 7 c. p., de oare-ce acest articol necoprinzînd și pe pescarĭ, dispozițiile codului penal trebuind a fi interpretate în mod strict, ca atare nu se poate aplica la cazurĭ neprevăzute prin acel codice. (Cas. rom. II, 25 Sept. 1883; 9 Iulie 1884; 10 Noembre 1887).

6). Infracțiunea prevăzută de art. 393 al. 7 este și o înșelăciune, care s'a taxat și penat de legiuitor ca simplă contravențiune, numaĭ pentru considerațiunĭ utilitare de neînsemnătatea obiectuluĭ asupra căruia ea se manifestează. Prin urmare, trebue și aci, ca pentru orĭ-ce înșelăciune să existe înainte de toate o luare prin ascuns, manopere frauduloase, clandestine, din partea inculpatuluĭ, surprinderea buneĭ credințe a pacientuluĭ, care ar fi convins, că cantitatea vîndută este identică cu cea cerută. (Trib. Suceava, 7 Martie 1891; *Dreptul* No. 33 din 1891).

7). Vînzarea de marfă cu lipsă de grame, pentru ca să cadă sub aplicațiunea art. 393, urmează ca deliquentul să exercite una din profesiunile indicate annme în acel articol. Cînd însă deliquentul face să se nască o amăgire în paguba avereĭ altuia, făcînd să treacă de adevărate fapte

mincinoase, faptul său cade sub prevederile art. 332. Astfel dar, dacă marfa vîndută cu lipsă de grame nu intră în categoria mărfurilor prevăzute de art. 393, acest fapt constitue delictul de escrocherie prevăzut de art. 332. (Cas. II, No. 124 din 5 Martie 86; No 490 din 10 Nov. 87).

8). Faptul de a vinde pește cu lipsă de dramuri, nu intră în prevederile art. 332, întru cît nu se stabilește că inculpatul a întrebuințat manopere frauduloase, elementul constitutiv al delictutuĭ de înșelăciune. Ast-fel dar, acest fapt nu constitue nicĭ delict, nicĭ contravenție, ci un fapt pentru care legiuitorul nostru nu a prescris nicĭ o pedeapsă. (Cas. II, No. 349, 350 și 351 din 21 Sept. 83).

CAP. II.

Dispoziţiunĭ speciale

In ce privește brutariĭ, măcelariĭ și lumînărariĭ maĭ avem următoarele dispoziţiunĭ în regulamentul și ordonanțele comunale:

§ I. *Brutariĭ.*

I. Regulamentul pentru fabricarea și vînzarea pîineĭ în capitală. (9 Iunie 1901).

1) *Condiţiunĭ de exercitare a profesiuneĭ.*

Art. 1.—Nimenĭ nu va putea întreprinde fabricaţiunea produselor de brutărie și franzelărie fără a îndeplini următoarele condiţiunĭ:

a) A avea ca proprietar saŭ ca chiriaș un local propriŭ, în condiţiunile cerute de legile și regulamentele sanitare, constatat de o comisiune compusă din un medic comunal și un inginer saŭ architect al comuneĭ.

b) A prezenta certificatul Camereĭ de Comerţ, constatînd moralitatea și cunoștinţele profesionale necesariĭ celor ce voesc a întreprinde această fabricaţiune.

c) A prezenta certificatul tribunaluluĭ comercial, consta-

tînd că 'şĭ-a înscris firma, cum şi actele (contractul de societate etc.) care stabilesc modul sub care va exercita comerţul.

d) A prezenta recipisa Caseĭ de depuneri, constatînd depunerea uneĭ cantiuni de cincĭ sute (500) leĭ. destinată a servi exclusiv la acoperirea amenzilor legale saŭ convenţionale la plata cărora va fi obligat cel ce vine contra dispoziţiunilor prezentuluĭ regulament. Această garanţie nu va putea fi urmărită de alte persoane.

Indeplinite aceste condiţiunĭ, Primăria va libera autorizaţiunea necesară pentru exerciţiul acesteĭ industriĭ.

Autorizaţiunile se vor libera pe zilele de 1 şi 15 ale fiecăreĭ lunĭ.

De autorizaţiunile date se va ţine un registru special, întocmit în condiţiunile ce se vor determina pe cale de dispoziţiunĭ ulterioare.

Art. 2.— Fabricanţiĭ produselor de brutărie şi franzelărie nu vor putea înceta industria lor de cît în termen de 15 zile de la data la care vor fi anunţat administraţiuneĭ comunale, decisiunea lor de a se retrage din comerţ.

La caz de încetare din viaţă a fabricantuluĭ şi întru cît moştenitoriĭ săĭ vor voi să continue comerţul autoruluĭ lor, sunt datorĭ a justifica în modul arătat la art. 1, al. b, că dirigintele, conducătorul saŭ moştenitorul întreprindereĭ, întruneşte condiţiunile de moralitate şi de cunoştinţe profesionale cerute ; pînă la satisfacerea acestor condiţiunĭ, fabricaţiunea va înceta.

Moştenitoriĭ sunt datorĭ a comunica administraţieĭ comunale încetarea din viaţă a titularuluĭ autorizaţiuneĭ, în termen de cincĭ zile de la data decesuluĭ.

In ambele cazurĭ, prevăzute în acest articol, se va restitui fie fabricantuluĭ, fie moştenitorilor săĭ suma rămasă neatinsă din cauţiunea depusă.

Art. 3.—Fabricantul produselor de brutărie şi franzelărie, este obligat a avea în depozit, în magaziile sale, o cantitate de cincĭ orĭ cel puţin maĭ mare de cît numărul kilogramelor de pîine, jimblă saŭ franzele ce fabrică de obicinuit pe zi. El e dator la fie-care 1 şi 15 ale fie-căreĭ lunĭ să comunice administraţieĭ comunale după un anumit formular, cantitatea de pîine, jimblă şi franzelă ce va fabrica în fie-care zi, putîndu-şĭ fixa cantitatea minimă şi maximă de variaţiune în fabricaţiune.

2) *Condiţiunĭ de instalare şi de întreţinere a localuluĭ.*

Art. 4. Localul destinat fabricaţiuneĭ produselor de brutărie şi franzelărie se va construi după un anumit plan aprobat de Primărie, avînd cel puţin următoarele instalaţiunĭ:

Cuptorul,
Atelierul de frămîntare,
Camera depozitului de făină,
Camera lucrătorilor,
Camera de vînzare şi
Latrina,

care vor trebui să îndeplinească condiţiunile următoare:

a) Cuptorul să se construiască conform indicaţiunilor cerute pentru a produce temperatura necesară pentru coacere perfectă la locul şi în condiţiunile cerute de regulamentul construcţiunilor.

b) Atelierul de frămîntare să fie destul de spaţios şi prevăzut cu ventilatoarele necesarii; pereţii să fie netezi, bine uscaţi şi vopsiţi cu uleiu, iar pardoseala să fie cimentată.

c) Camera depozitului de făină, va fi bine ventilată şi uscată.

d) Camera lucrătorilor să fie bine ventilată şi uscată. Această cameră va avea o suprafaţă de cel puţin 20 metri pătraţi şi în tot cazul mărimea ei va fi în raport cu numărul lucrătorilor de adăpostit.

e) Camera de vînzare (prăvălia) va fi asortată cu raftu-rile necesarii pentru păstrarea hygienică a pîinei cum şi cu un cîntar bine condiţionat şi conform cerinţelor legei şi regulamentelor speciale.

f) Latrina va fi în condiţiunile cerute de regulamentele de construcţiune.

Toate camerile vor fi aprovisionate cu scuipători metalice saŭ de porcelan cu apă şi să fie în mod regulat desinfectate.

Localul va fi depărtat de grajduri, de latrine şi de gurile de canal.

Animalele domestice sunt interzise în întreg localul.

Va poseda instalaţiuni complecte de apă, în toate camerile, cu robinete, zghiaburi şi lavabouri, apa de puţ fiind absolut interzisă la fabricaţiune.

In fabricaţiune se va întrebuinţa numai apă filtrată cu un filtru dintre cele mai perfecţionate.

Iluminatul se va face de preferinţă după sistemul de iluminat al stradei, cu gaz saŭ petrol, fiind absolut interzis întrebuinţarea lumînărilor.

Art. 5. Intregul local va fi întreţinut în perfecttă stare de curăţenie în condiţiunile regulamentelor sanitare.

In special pereţii atelierului de frămîntare vor fi spălaţi cel puţin în fie-care zi.

3) *Condiţiunile fabricaţiunei.*

Art. 6. — Fabricaţiunea produselor de brutărie şi franze-

lărie se va face în condițiunile cerute de rsgulamentul de priveghere sanitară asupra fabricațiuneĭ alimentelor și băuturilor și a comerțuluĭ cu alimente și băuturĭ, titlul X și XI art. 118—130 inclusiv al căror text este următorul :

Art. 118. — Cerealele necoapte, mucezite, fermentate, descompuse, putrede, stricate prin paraziți vegetali orĭ animalĭ, saŭ alterate în alt mod, nu se vor întrebuința pentru hrana oamenilor, nu se vor măcina la moară. Administrațiunele locale pot sequestra, în mod provizoriŭ, cereale necoapte, descompuse, stricate, maĭ ales porumbul necopt, stricat.

Art. 121. — Esre oprită vînzarea, întrebuințarea pentru fabricarea de pîine orĭ în alt mod, și aducerea la consumațiune, sub orĭ-ce formă, de făină amestecată cu semințe, orĭ cu părticele de semințe (făină de semințe) de neghină, de grîne bolnave, de tăciune, de mătură (de secară cernută, de urdinee, de ustilaginee), orĭ de alte boale parasitare, din grîne fermentate orĭ stricate în alt mod, de făină devenită rîncedă, acidă orĭ alcalină, de făină umedă, care conține apă în proporție maĭ mare de cît 18%.

Art. 122. — Este oprită vînzarea de făină de grîŭ, de făină care e fabricată din cereale de specie inferioară (de secară, de ovez) afară de amestecărĭ accidentale de cantitățĭ minime de făină de secară în făină de grîŭ. Asemenea este oprită amestecarea făineĭ cu tărîțe.

Art. 123. — Făina falșificată prin adăogire de substanțe minerale, ca, piatra acră, carbonat de calce, gyps (ipsos) pămînturĭ albe silico-argiloase și alte asemenea corpurĭ, precum și făina amestecată cu tărîțe, se va confisca și vînzătorul se va da în judecată spre a fi pedepsit, conform cu prescripțiunile coduluĭ penal și art. 175 al legeĭ sanitare. Asemenea se va confisca făina care, dintr'o cauză accidentată, conține substanțe toxice.

Art. 124. — Este oprită vînzarea de făină, care fiind conservată într'un local în care se află materiĭ mirositoare, a tras mirosul acelor materiĭ.

Art. 125. — Brutăriile (pîinăriile) localul în care se fabrică pîinea, vor fi luminoase, aerate, întreținute curat.

Nu este permis ca acele locale să serve de dormitoare, și lucrătoriĭ ocupați cu fabricarea piineĭ vor locui și dormi în alte locale.

Nu este permis ca în localele destinate, pentru fabricarea de pîine și pentru păstrarea materialuluĭ (a făineĭ și a altor obiecte necesare la fabricare) să se țină lucruri necurate, precum rufe murdare, veștminte necurate; încălțăminte, obiecte de așternut, nicĭ obiecte mirositoare, al căror miros s'ar putea comunica făineĭ și pîineĭ.

Se vor menține în perfectă curățenie toate uneltele, aparatele, instrumentele, vasele carĭ servă pentru fabricarea pîineĭ; pentru cîntărirea și pentru transportarea eĭ.

Lucrătoriĭ ocupați la fabricarea pîineĭ vor fi curați.

Art. 126. — Materialul din care se fabrică pîinea va fi de bună calitate: apa va fi limpede, curată, conservată în vase curate și acoperite; făina va însuși calitățile prescrise ca normale, în titlul X al regulamentuluĭ de față: fermentul (aluatul saŭ drojdia) va fi bine conservate, apărate contra fermentațiuneĭ neregulate, acide saŭ alcaline.

Art. 127. — Purificațiunea se va face în mod regulat, natural, fără adăogire de piatră acră, de sulfat de cupru, de sulfat de zinc, de bicarbonat de sodă orĭ de potasă și de alte asemenea materiĭ streine; cuptorul va fi bine încălzit pentru ca pîinea să se coacă bine.

Art. 128. — Pîinea coaptă bine are coaja lucioasă, omogenă, miezul de structură fină, poroasă, uniformă, fără excavațiunĭ prea marĭ.

Pîinea, jimbla, franzela, bine fabricată, conține următoarele constituante, după diferita eĭ calitate: amidon dextrină 41% pînă la 54%, zahar 2% pînă la 4.5 % oleu 0.40 % pînă la 2.4 %. Gluten și Albumină 6% pînă la 7.5%. Celulosă 01 % pînă la 17 %, corpĭ minerali 1% pînă la 2.0 %, apă 3,5 % pînă la 4.2 %.

Cantitatea săreĭ (a clorurului de sodiu) nu va fi mai mare de cît 1 %.

Ar. 130. — Pîinea fabricată dîn făină de rea calitate, care nu posedă compoziția normală prescrisă prin regulamentul de față, din făină stricată, nesănătoasă, pîinea răŭ fabricată, necoaptă, acidă din cauza fermentațiuneĭ neregulate saŭ a fermentnluĭ prea acid, pîinea care conține apă în cantitate mai mare de cît cea corespunzătoare cu calitatea pîineĭ (pîine de secară, pîine de făină de grîŭ, (jimblă) pîinea mucedă, stricată prin parasiți animalĭ orĭ vegetalĭ, se va confisca și vînzătorul se va pedepsi cu pedepsele prescrise de *Art. 175 al legeĭ sanitare.*

Art. 7.—Pe lîngă aceste condițiunĭ lucrătoriĭ vor lucra în bluze și cu bonet pe cap, fiind cu totul opriți de a lucra despuiați: eĭ se vor spăla pe mîinĭ orĭ de cîte orĭ încep lucrul și de două orĭ pe săptămînă vor lua o baie de curățenie. Este interzis lucrătorilor a mînca în atelierul de frămîntare și în camera de depozit și a'și face toaleta.

Medicĭĭ comunalĭ vor vizita de două orĭ pe săptămînă brutăriile din raza secțiuneĭ lor; la aceste vizite vor supraveghea starea igienică a localuluĭ și vor examina pe lucrătorĭ ca eĭ să nu fie atinși de vre-o boală contagioasă, în care caz vor fi imediat excluși pînă la însănătoșire.

Art. 8.— Pîinea şi jimbla de orĭ-ce formă nu va putea fi fabricată de cît în bucăţĭ de două, de una şi de jumătate kilogram.

Toate bucăţile de pîine şi jimblă vor purta o etichetă pe coajă, avînd scris în mod citibil, numele, pronumele şi domiciliul fabricantuluĭ, cum şi preţul. Această etichetă se va lipi cu cocă.

Se admite o toleranţă de 100 grame pentru pîinea şi jimbla de 2 kilograme, de 50 grame pentru pîinea şi jimbla de un kilogram şi de 25 grame pentru pîinea şi jimbla de o jumătate kilogram.

4) **Condiţiunile comerţuluĭ.**

Art. 9.—Toţĭ fabricanţiĭ şi debitanţiĭ de pîine sunt obligaţĭ a ţine afişat în permanenţă, la localul de vînzare, tarifa preţurilor cu carĭ vînd kilogramul de pîine şi jimblă.

Pe lîngă aceasta, debitanţiĭ de orĭ-ce natură, sunt datorĭ a afişa numele, pronumele şi domiciliul fabricantuluĭ de la care 'şĭ procură produsele, şi să aibă un cîntar sistematic.

Art. 10.—Fabricanţiĭ nu vor putea schimba preţul pîineĭ şi al jimbleĭ de cît anunţînd cu 15 zile înainte, administraţia comunală, iar schimbarea preţuluĭ nu se va putea aplica de cît de la zi întîiŭ saŭ 15 ale luneĭ, care urmează după expirarea termenuluĭ de 15 zile.

Debitanţiĭ nu vor putea vinde cu alte preţurĭ de cît acelea fixate de fabricant pentru vînzările ce eĭ fac.

Art. 11.—Cumpărătorul este în drept şi debitantul este dator să cîntărească pîinea saŭ jimbla în momentul vînzăreĭ la cîntarul prăvălieĭ saŭ debituluĭ.

Art 12.—Transportul produselor de brutărie şi franzelărie pe stradă de la localul fabricaţiuneĭ, la localul de desfacere, se va face în căruţe, şi în coşurĭ închise, bine condiţionate şi perfect curate.

Căruţele vor purta cîte o tăbliţă de metal, pe care va sta scris numele, pronumele şi domiciliul fabricantuluĭ.

5) **Contravenţiunĭ şi penalităţĭ.**

Art. 13.—Orĭ-ce abaterĭ de la dispoziţiunile acestuĭ regulament, se va constata de medicĭĭ comunalĭ şi de agenţiĭ poliţieĭ administrative şi comunale, fie din proprie iniţiativă, fie după indicaţiunile, plîngerile saŭ denunţările ce li s'ar face.

Eĭ sunt datorĭ a face cercetările şi constatările necesarĭĭ, orĭ de cîte orĭ li se va cere, fie de membrĭĭ consiliuluĭ comunal, fie de alţĭ brutarĭ saŭ franzelarĭ. Eĭ vor verifica în toate aceste ocaziunĭ condiţiunile de calitate şi de greutate a pîineĭ şi a franzeleĭ în orĭ-ce loc s'ar găsi, fie în prăvă-

lie de cîrciumă, de băcănie, restaurant, gherete, căruțe, coșurĭ etc.

Cele constatate le vor consemna în procese verbale dresate în condițiunile legeĭ, în contra fabricantuluĭ și a debitantuluĭ și vor confisca produsele de brutărie și franzelărie care nu vor avea greutatea reglementară, nu va purta eticheta fabricantuluĭ, saŭ vor fi de proastă calitate.

Procesul verbal se va înainta de îndată administrațieĭ comunale, care va decide asupra pedepselor de aplicat, asupra dăreĭ în judecată a contravenienților. In aceleași ocaziunĭ administrația comunală va aplica pentru prima abatere a contravenientuluĭ, o amendă de 50 leĭ, pentru a doua de 150 leĭ, pentru a treia de 300 leĭ în folosul Caseĭ comunale, care se va încasa din cauțiunea depusă conform art. 1 de maĭ sus; iar celuĭ căzut în contravențiune pentru a patra oară, i se va ridica autorizațiunea, de administrația comunală, fără somațiune.

Fabricanții produselor de brutărie și franzelărie, sunt obligați a avea registre pentru inspecțiunĭ, în carĭ medicii comunalĭ și agenții comunalĭ și administrativĭ, vor însemna ziua și ora inspecțiuneĭ, precum și observațiunile lor. Aceste registe se vor viza de autoritatea comunală, odată cu darea autorizațiuneĭ.

II.—**Ordonanța primărieĭ Capitaleĭ No. 20.751 din 10 Iunie 1888:**

„1) Pentru vînzarea pîineĭ, nu vor putea fi întrebuințate de cît balanțe cu două talere (sistem Roberwal) saŭ balanțe cu brațe egale.

2) Intrebuințarea orĭ-căreĭ alt-fel de balanțe în cîntărirea pîineĭ, se va considera ca contravențiune la dispozițiunile art. 2 din regulamentul sus citat, pentru vînzarea pîineĭ, jimbleĭ și franzeleĭ în capitală."

III.—**Ordonanța primărieĭ comuneĭ Bucureștĭ No. 2194/130 C., din 3 Februarie 1895:**

„1) Localul de frămîntare va fi spațios și prevăzut cu ventilație puternică. Părețiĭ camereĭ vor fi bine neteziți, și văruiți maĭ des, saŭ vopsiți cu uleĭ și șterșĭ în toate zilele uscați, Pardoseala va fi cimentată.

Instalarea acestor localurĭ nu se va permite în sub sol.

Pentru păstrarea făineĭ saŭ a pîineĭ, se va destina o ca-

meră separată, care va fi bine ventilată și fără umiditate.

Localul în genere va fi depărtat de grajduri, de hasnalele latrinelor și de gurile canalelor. Latrinele vor fi regulamentare, bine întreținute și depărtate de localul fabricațiuneĭ,

Iluminatul se va face prin lămpĭ saŭ becurĭ de gaz, iar lumînările de seŭ, sunt oprite.

Să se introducă apă în toate sălile localuluĭ, să se instaleze robinete peste tot și să se facă șghiaburĭ (lavabouri) pentru spălarea pe mîinĭ a lucrătorilor. Apa de puț este cu totul oprită.

Toate brutăriile, franzelăriile, precum și simigiriile, vor întroduce filtrurĭ din cele maĭ bune, maĭ cu seamă pentru apa ce servă la preparațiunea pastelor, și va fi separată de cea de băut.

2) Lucrătoriĭ vor avea o cameră spațioasă pentru adăpostirea lor și nu vor fi lăsați să doarmă în camerile de lucru, saŭ de depozit.

Aceștĭ lucrătorĭ vor fi supușĭ la vizite medicale periodice, pentru a nu fi atinșĭ de boale contagioase, și ceĭ ce se vor găsi bolnavĭ, se vor concedia din lucru pînă la însănătoșire.

Eĭ vor lucra în bluze și cu bonet pe cap ; este cu totul oprit d'a maĭ lucra despuiați, Eĭ se vor spăla pe mîinĭ orĭ de cîte orĭ încep lucrul saŭ își fac trebuințele, iar de două orĭ pe săptămînă, vor lua cîte o bae de curățenie.

Este interzis a mînca lucrătoriĭ, în camerile de lucru și a 'și face toaleta. In toate camerile de lucru se vor instala scuipătorĭ, pentru uzul lucrătorilor. Animalele domestice vor fi cu totul depărtate din localul fabricațiuneĭ.

3) Se vor întroduce treptat frămîntătorĭ mecanice.

Vasele, și orĭ-ce obiect, ce servă la fabricațiune, vor fi curat întreținute, și cele actuale se vor înlocui cu altele maĭ sistematice.

Se recomandă ca drojdiile acre (acide) să se înlocuiască cu drojdiile de bere.

Transportul pîineĭ și al franzeleĭ pe stradă se va face în

căruțe bine acoperite, pentru a fi ferite de praful de pe strade.

Pîinea trebue să fie bine coaptă și ne arsă.

IV. **Ordonanța primăriei com. București No 29.115/3397 A, din 13 Aug. 1902:**

„Toți fabricanții și debitanții de pîine, pe lîngă obligațiunile prevăzute în ordonanța noastră menționată, sunt datori să înscrie din 15 în 15 zile prețul kilogramului de pîine și de jimblă pe o tăbliță neagră cu litere albe, care să stea permanent dinaintea prăvăliei, spre a fi văzută de public, pe care tăbliță debitanții să scrie și numele, pronumele și domiciliul favricantului de la care își procură produsele, și să aibă cîte o balanță așezată în mod vizibil de public, pentru a cîntări pîinea și jimbla pe care o vînd.

Balanțele vor fi verificate de serviciul măsurilor și greutăților.

Fabricanții nu vor putea schimba prețul pîinei și jimbiei de cît anunțînd cu 15 zile înainte administrația comunală, și schimbarea nu se va putea face de cît la 1 și 15 ale lunei.

Debitanții nu vor putea vinde cu alte prețuri, de cît cu cele fixate de fabricant.

Cumpărătorii aŭ dreptul de a pretinde și debitantul este obligat, să cîntărească pîinea saŭ jimbla în momentul vînzării, și, saŭ să se împlinească lipsa pînă la 1 kilogram, saŭ să se reducă din preț valoarea lipsei, în raport cu prețul fixat pe kilogram.

Orî-ce abateri de la aceste dispoziții, sunt considerate ca contravenții; ele se vor constata prin dresarea proceselor-verbale de contravenție, pe cari le vor înainta administrației comunale, pentru darea în judecată a contravenienților".

V. **Ordonanța primăriei com. București No. 25061/5546 din 27 Maiŭ 1903:**

„1) Fabricanții brutari nu pot fabrica pîinea și jimbla de cît în bucăți de jumătate, de 1 saŭ de 2 kilograme, admi-

ţîndu-se numaĭ toleranţa de 25 grame la bucăţile de jum. kgr., de 50 grame la bucăţile de 1 kilogram şi 100 grame la bucăţile de 2 kilograme.

Pîinea şi jimbla va fi fabricată în bune condiţiunĭ, curată şi bine coaptă.

2) Sub niciĭ un cuvînt pîinea şi jimbla nu poate fi maĭ mică de cît s'a fixat maĭ sus, sub pedeapsă de confiscare, dare în judecată şi chiar ridicarea dreptuluĭ de fabricare şi vînzare, în caz de recidivă.

Această dispoziţiune se aplică şi debitanţilor.

3) Fixarea greutăţeĭ bueăţilor de pîine şi jimblă, nu scuteşte pe fabricant şi debitant de a avea în permanenţă cîntar şi de a cîntări pîinea saŭ jimbla, oriĭ de cîte oriĭ s'ar cere, fie de ceĭ în drept, pentru control, fie de către cumpărătoriĭ.

§ II. *Măcelariĭ*

I. 1) Măcelăriile din oraşe, vor fi supuse la dese inspecţiunĭ zilnice din partea organelor sanitare.

Nu este necesar ca toate măcelăriile să fie aglomerate în grupe, în unul saŭ cîte-va locuriĭ, ci se va permite instalarea de măcelăriĭ izolate, în toate părţile oraşuluĭ.

In măcelăriĭ se va aduce numaĭ carne curată de la vite tăiate la abatorul comunal. Nu este permis a se aduce la măcelăriĭ, pieĭ şi coarne şi a se curăţa maţele şi burţile; aceste operaţiunĭ se vor face la abatoriŭ.

Măcelăriile vor fi bine aerate şi pavate cu o inclinaţiune suficientă, ca să înlesnească spălarea pavagiuluĭ şi scurgerea lichidelor.

Seul adunat în măcelărie, se va scoate de acolo, înainte de a se descompune.

Toate persoanele ocupate în măcelărie vor avea şorţurile curate.

Carele, cariĭ aduc carne de la abatoriŭ, vor fi acoperite cu o pînză curată şi se vor spăla adesea. (Art. 46, Reg. p. industriiĭ insalubre).

2) Măcelăriĭ particulare prin prăvălii, se pot deschide de măcelar cu cendiţiunile următoare:

a) Pentru ocol. I şi II în tot cuprinsul lor, construcţiunile din noŭ pentru măcelăriĭ, se vor face conform planuluĭ înaintat cu raportul No. 35862 din 86, observîndu-le şi facerea etajelor, ca construcţiunĭ pentru stradele anume specificate în repulament.

b) Pentru prăvăliile existente coprinse în ocolul I, se vor putea transforma în măcelăriĭ, numaĭ conform cu planul vorbit la No. 1; iar pentru cele din ocolul II se permite ca să aibă numaĭ o singură cameră cu suprafaţa de 2 m. p., însă avînd faţada şi instalarea conform planuluĭ.

c) Pentru ocolul III construcţiunile din noŭ vor avea o faţadă de 5 m. p. şi adîncimea de 4 m., cu înălţimea interioară de 3 m. şi cea exterioară de 5 m., avînd pivniţă de desupt şi după un anume plan depus; iar pentru instalărĭ în prăvăliiie existente, vor putea avea o suprafaţă de 14 m. p., cu instalaţiunĭ conform regulamentuluĭ de salubritate, actual în vigoare.

d) Toţĭ pereţiĭ măcelăriilor din orĭ-ce ocol, vor trebui să fie coloraţĭ în uleĭ şi pardoseala cimentată precum şi ventilaţiile necesare.

e) Niciŭ o măcelărie nu va putea funcţiona, pînă nu va avea o autorizaţiune specială, liberată de către serv. alinierilor şi poliţia construcţiunilor şi aceasta în urma uneĭ constatărĭ că îndeplineşte toate condiţiunile enumerate maĭ sus precum şi cele de salubritate şi igienă publică.

Autorizaţiunea specială se va da chiar pe biletul de construcţiunea suŭ transformarea prăvălieĭ.

e) Carnea dată spre consumaţie, va trebui să fie provenită de la abatoriul comuneĭ, pentru care se cere o declaraţiune din partea intendentuluĭ şi veterinaruluĭ abatoriuluĭ, saŭ a justifica prin contract, că ţine cu chirie vr'un compartiment de la abatoriul comunal.

3) Carnea proaspătă de vite bovine (boĭ, vacĭ, bivoliţe) de rîmătorĭ, oĭ şi de berbecĭ tăiaţĭ afară din capitală, care se introduce în oraş, nu se va putea vinde şi nu se va pu-

tea întrebuința pentru fabricare de păstrămuri, de cîrnați și de alte mezeluri, pînă ce nu va fi examinată de către unul din medicii veterinari. (Ordonanța Primăriei comunei București. No. 31.201 din 18 Sept. 1866).

4) Carnea introdusă în oraș, din alte comune, se va transporta direct la abatoriul comunei, unde după examinarea medicală va fi însemnată cu marca abatoriului (marca Primăriei). (Idem).

5) Carnea de vite bovine găsită în comerciu, ori într'o fabrică de mezeluri fără marca Primăriei (a abatorului) se va confisca.

Pe lîngă confiscațiune, călcătorii acestor dispoziții sunt supuși la penalitățile prescrise de lege (Idem).

III. **Deciziunea Primăriei comunei București din 20 Julie 1900** (publicată fără număr în ediție oficială, a regul. pentru construcții și alinieri—1903, pag. 68).

a) De astăzi înainte, nimeni nu poate deschide prăvălie de măcelărie, fără a poseda o autorizare specială, liberată de direcțiunea sanitară a Capitalei, pe baza constatărilor făcute de către un delegat al direcțiunei sanitare și al serviciului planului și alinierilor, și aprobarea primarului.

b) Prăvălia de măcelărie va trebui să aibă la interior, cel puțin o suprafață de 20 m. p. în ocolul I, II, și 16 m. în ocolul III și IV. Înălțimea internă va fi de 3 m. 50 cel puțin, avînd laturea fațadei cel puțin 4 m. liniari lungime; în cazurile de suprafețe minime admise sub prăvălie, va fi tot-d'auna pivniță boltită.

Pe bulevarde și splaiuri, nu este voe de înființare de măcelării, fie din nou, fie în construcțiuni existente.

c) Atît prăvălia de măcelărie, cît și pivnița, trebue să primească lumină direct din afară și să fie perfect ventilate.

Prăvălia și pivnița trebue să aibă pereții vopsiți în culori de uleiu alb și tencuiți cu mortar de ciment.

Pardoseala atît la prăvălie, cît și la pivniță, trebue să fie executată în mozaic, în asfalt, în beton de ciment, etc., într'un cuvînt să fie perfect impermeabile.

d) Prăvălia de măcelărie și pivnița ei nu pot comunica cu alte încăperi de aceeași construcțiune ; cel mult prăvălia poate avea o ușă într'o galerie de serviciu.

e) In stradele canalizate și de unde sunt așezate conducte de apă, prăvălia de măcelărie va avea instalații de apă și legătură cu canalul public, pentru a se putea spăla, cel puțin odată pe zi, cu apă în abundență. In acele strade cari s'ar canaliza în urmă și unde s'ar așeza conducte de apă, după ce s'ar fi deschis măcelăria, proprietarul este obligat a face instalarea cu apă și canal.

Dacă, pînă într'un termen de maximum șase luni de la terminarea acestor lucrări, nu s'a făcut instalarea de apă și legătura cu canalul public, Primăria, în urma unei constatări, va fi în drept a închide măcelăria, saŭ a executa lucrările în comptul proprietarului.

f) Măcelăria se va ține în cea mai perfectă curățenie. In caz de a se constata că se întreține în rele condițiuni și este murdară, se va da de către direcția sanitară un prim avertisment, măcelarului. Dacă, în urma a două avertismente date, în timp de două luni nu se va curăți și întreține măcelăria curată, ea se va închide imediat.

g) Carnea nu poate fi atîrnată în afară. Ea va trebui să fie provenită de la abatorul comunei, pentru care se va cere o declarație din partea intendentului și veterinarului abatorului, saŭ măcelarul va justifica, prin contract, că ține cu chirie vr'un compartiment la abatorul comunal.

h) Balanța va fi așezată în tot-d'a-una în partea cea mai luminoasă a prăvăliei.

i) Măcelăriile sunt supuse sub directa supraveghere a direcției sanitare și poliției comunale. Agenții comunali, în genere, pot la ori-ce moment, inspecta măcelăriile și dresa cuvenitele procese verbale de contravențiune, dacă ar fi caz.

j) Prăvăliilor de mezelicuri li se aplică aceste dispoziții întocmai.

k) Toate măcelăriile actuale, cari funcționează în timpul de față, și cari nu întrunesc condițiunile arătate în prezenta deciziune, se vor închide maximum în termen de un an de

la data prezentei. Proprietarii și măcelarii, cari nu se vor conforma, vor fi dați judecății ca contravenienți.

l) Prăvăliile de măcelării, ce se vor construi din nou, după data prezentei deciziuni, în ocolul I și II, vor avea fațada conform planului tip, dresat special de corpul technic al primăriei, și pereții îmbrăcați în faianță, pe 1 m. 50 înălțime. Pentru ocolul III și IV, la fațadă, va fi obligatoriu numai grătarele de fier saŭ sîrmă, pentru uș̦e și ferestre.

m) Măcelăriile ce se vor înființa de azi înainte, nu pot fi la distanță mai mică de halele existente, de 300 m. rază.

n) Dispozițiunile anterioare, privitoare la măcelării, contrarii prezentei deciziuni, rămîn desființate".

§ III. ***Lumănărarii***

a) „Nu este permis a fabrica saŭ a vinde în raionul Capitalei, lumînări de ceară falsificată, ci numai de ceară curată, fără de nici un amestec de substanțe străine. (Art. 2 Reg. p. fabr. și vînzarea lumînărilor de ceară).

b) Lumînările de ceară falsificate, se vor confisca conform art. 336 din codul penal și arde, iar culpabilul se va da judecății. (Art. 4 reg. p. fabr. și vînzarea lumînărilor de ceară).

c) Nici un comerciant de lumînări de ceară nu va putea fi apărat de confiscarea lumînărilor falsificate, sub pretext că nu sunt falsificate de el. (Art. 8 idem).

d) Măsurile menționate la litera *b* se vor aplica de o potrivă asupra lumînărilor fabricate în comuna București, precum și a celor introduse din altă parte. (Art. 6 idem)".

Bursă

(Operațiuni delictuoase de)

Legea asupra burselor de comerciŭ, din 9 Maiŭ 1904.

1). *Definiție.*— Bursa de comerciŭ se numește reuniunea

comercianţilor, căpitanilor de vase, a mijlocitorilor de schimb şi de mărfuri pentru vînzări de efecte publice şi private, de producte, de orĭ-ce fel de mărfuri şi de închirierea bastimentelor. (Art. 1, legea asupra burselor de comerciŭ, din 9 Maiŭ 1904).

2). *Dispoziţiuni penale.*

Art. 41.—„Ceĭ carĭ îşĭ vor însuşi fără drept calitatea de mijlocitorĭ oficialĭ, saŭ vor săvîrşi operaţiuni de atribuţiunea mijlocitorilor oficialĭ în saŭ afară de localul burseĭ, se vor pedepsi ca usurpatorĭ de titluri şi funcţiuni publice, conform art. 207 din codul penal. Aceste dispoziţiuni se aplică şi mijlocitorilor autorizaţĭ din localităţile unde nu sunt burse, saŭ celor carĭ exercită atribuţiunile acestora în tîrguri, pieţe şi oboare.

Constatarea contravenţiunilor se va face de comitetul burseĭ prin agenţiĭ administrativĭ saŭ poliţieneştĭ, puşĭ pentru aceasta la dispoziţiunea sa. Procesele-verbale de constatare vor face probă în justiţie şi nu vor putea fi infirmate de cît prin înscriere în fals.

Comitetul burseĭ are dreptul, printr'un reprezentant al săŭ, a sta şi lua conclusiuni în instanţă chiar cînd nu are interes pănesc.

Mijlocitoriĭ oficialĭ din localităţile unde s'a săvîrşit contravenţiunea vor avea aceleaşĭ drepturĭ".

Art. 42.—„Mijlocitoriĭ oficialĭ sunt datorĭ să execute operaţiunile ce le sunt încredinţate cu diligenţă, discreţiune, precauţiune, exactitate, bună credinţă şi onestitate, observînd maĭ cu seamă următoarele îndatoririĭ:

a) A nu face comerciŭ pentru eĭ înşişĭ nicĭ direct, nicĭ indirect, nicĭ ca mandatarĭ aĭ altora;

b) A nu se pune în serviciul nicĭ unuĭ comerciant ca procurişti, reprezentanţĭ de afaceri, impiegaţĭ de magaziĭ, nicĭ să figureze ca membri aĭ direcţiuneĭ, aĭ consiliuluĭ de administraţie saŭ censorĭ aĭ verĭ uneĭ societăţĭ anonime saŭ în comandită pe acţiuni cotate la bursă;

c) A nu se asocia cu alţĭ mijlocitorĭ pentru executarea în comun a tuturor saŭ a parte din operaţiunile de mijlocire; se vor putea însă asocia, cu aprobarea părţilor, pentru mijlocirea în comun a uneĭ anumite afaceri;

d) A nu da garanţiĭ speciale pentru îndeplinirea operaţiunilor cu care aŭ fost însărcinaţĭ;

e) A nu se învoi pentru un curtagiŭ maĭ mic ca cel stabilit;

f) A nu executa operaţiunile încredinţate lor de cît singurĭ saŭ printr'un suplinitor al lor; eĭ se vor putea însă servi de ajutoare (remizierĭ), cum şi de oamenĭ de biuroŭ pentru primirea operaţiunilor de mijlocire;

g) A nu face operaţiunĭ pentru faliţiĭ nereabilitaţĭ;

h) A nu lua angajamente de la persoane incapabile;

i) A nu face operaţiunĭ fără a aplica timbrele camereĭ de comerciŭ, fixate de comitetul burseĭ.

Contravenienţiĭ la această îndatorire se vor pedepsi cu amenzile prevăzute în legea timbruluĭ pentru funcţionariĭ publicĭ carĭ daŭ curs la acte netimbrate saŭ insuficient timbrate.

Comitetul burseĭ constată contravenţiunea şi incasează suma datorită din garanţia mijlocitoruluĭ oficial contravenient.

Amenzile pronunţate pentru asemenea contravenţiunĭ nu se pot restitui, nicĭ revoca; ele se vor percepe în folosul camereĭ de comerciŭ.

Art. 43.—„Mijlocitoriĭ oficialĭ sunt datorĭ a arăta numele persoaneĭ de care aŭ fost însărcinaţĭ cu negociarea.

Eĭ vor păstra însă secretul operaţiuneĭ cînd una din părţĭ îl va cere".

Art. 44. — „Pentru orĭ-ce abaterĭ de la îndatoririle puse mijlocitorilor, eĭ se vor putea pedepsi conform art. 19". [1])

Art. 45.—„Mijlocitoriĭ oficialĭ sunt datorĭ a înscrĭ în registrul lor jurnal, ţinut conform coduluĭ de comerciŭ, operaţiunile ce negociază.

Orĭ-ce înscriere neexactă, fie ca cifră, fie ca nume, fie în scripte, fie în carnet, va fi considerată ca fals în înscrisurĭ de comersiŭ şi va atrage, pe lîngă urmărirea judiciară, conform legeĭ penale, şi destituirea imediată a mijlocitoruluĭ".

---

[1]) *Art. 19.*—„In contra mijlocitorilor şi supleanţilor lor comitetut va putea pronunţa în mod definitiv amenda pînă la 100 leĭ în folosul burseĭ şi suspendarea pe timp mărginit de cel mult treĭ lunĭ.

Comitetul va putea putea propune şi destituirea mijlocitorilor. Propunerea sa trebue să fie motivată. Destituirea se va pronunţa de ministrul de comerciŭ. Mijlocitorul, în acest caz, va putea prezenta ministruluĭ un memoriŭ în apărarea sa.

In contra vizitatorilor burseĭ şi a membritor corporaţiuneĭ comitetul va pronunţa excludereu de la adunările burseĭ pe cel mult treĭ lunĭ, şi, în caz de recidivă, excluderea definitivă.

Va putea pronunţa de asemenea excluderea pe viitor de la operaţiunile de bursă a producătorilor agricolĭ carĭ ar fi contravenit dispoziţiunilor art. 20 de maĭ jos.

Excluderea de la adunările burseĭ atrage dupe sine pierderea drepturilor de membru al corporaţiuneĭ pe timpul durateĭ eĭ".

II. **Ordonanța Pref. Poliț. Capitalei No. 60 din 24 Ianuarie 1885 :**

1) Operațiunile de bursă vor avea loc în toate zilele, afară de duminici și sărbători, de la 12 ore la 2 p. m., pentru efecte și schimb, și de la 2 ore și 10 minute la 3 și jumătate, pentru mărfuri.

2) Nu se pot efectua operațiuni la bursă, de bancă saŭ de comerciu în nicĭ un alt loc, de cît la bursă și la orele arătate prin presenta ordonanță.

3) Toți aceĭ carĭ aŭ avut pînă acum profesiunea de samsarĭ, telalĭ, și misiți, cu începere de la 1 (13) D-bre 1882, ziua fixată a începe funcționarea burseĭ, să înceteze de a maĭ face orĭ-ce operațiune de acelea menționate maĭ sus, fără autorisarea prescrisă de legea burselor și fără îndeplinirea formalităților coprinse într'însa.

4) Bursa este accesibilă la toți romînii domiciliați în localitate și la străinii cunoscuți de agenții de schimb, de mărfurĭ, bancherĭ saŭ alți cetățenĭ.

5) Nu vor fi primiți în bursă minorii, condamnații la pedepse infamante și faliții nereabilitați.

6) Poliția burseĭ va fi menținută de un comisar, delegat de noĭ, care va lua toate măsurile ce va crede necesare, pentru menținerea buneĭ ordine.

7) Comisarul burseĭ ne va face un raport zilnic despre cele petrecute, atît relativ la afacerile de comerciu, cît și la buna ordine.

8) Orĭ-ce contravenții la prezenta ordonanță, se vor constata prin procese-verbale și se vor pedepsi conform legeĭ".

C

Cadavre omenești

(Infracțiuni relative la transportarea și înmormîntarea lor)

I. **Art. 284 c. p.**— „Ceĭ carĭ, fără autorizare prealabilă a oficeruluĭ public competinte, la întîmplările cînd se cere asemenea autorizare, vor îngropa vre-un mort, se vor pedepsi cu închisoarea de la 15 zile pînă la 1 lună, fără a fi apărațĭ cu aceasta de osînda cuvenită pentru crime saŭ delicte ce aŭ însoțit acest delict.

La asemenea pedeapsă se vor supune și ceĭ carĭ vor călca orĭ în ce chip, legiuirile și regulamentele relative la înmormîntările grăbite".

II. 1) *Strămutarea cadavrelor din locuința unde a avut loc decesul.* — Nicĭ un cadavru nu se poate strămuta din casa unde a urmat moartea înainte de a fi verificat decesul și înainte de a fi înregistrat în registrele stăreĭ civile.

Medicul șef și medicĭĭ comunalĭ de secțiunĭ pot da permisiunĭ înscrise pentru transportarea la casa mortuoară a unuĭ cimitir, înaintea registrăreĭ în registrele stăreĭ civile, a persoanelor moarte de boale infecțioase și a cadavrelor aflate în locuințe neîncăpătoare, ocupate de maĭ mulțĭ locuitorĭ. In acest caz declarația la oficiul stăreĭ civile se va face îndată după transportarea mortuluĭ la casa mortuară din cimitir. Cadavrele persoanelor moarte de boale infecțioase se vor desinfecta în locuința în care aŭ murit și se vor așeza

într'un sicriŭ bine închis, înainte de a fi scoase din locuinţă şi îndată după verificarea decesuluĭ.

Depunerea cadavrelor în biserică. — Cadavrele nu se pot depune în biserică pînă la înmormîntare, ele se pot aduce în biserică numaĭ pentru timpul cît ţine serviciul religios. (*Art. 1 Reg. pentru transportul cadavrelor omeneşti*).

2) *Desgroparea cadavrelor.* — Nicĭ un cadavru care a fost odată înmormîntat nu poate fi scos din mormînt saŭ cavoŭ spre a fi transportat în altă parte, fără permisiunea specială a Primaruluĭ, care permisiune va fi bazată pe avisul consiliuluĭ local de higienă şi salubritate publică. (*Art. 2, idem*).

3) *Transportarea cadavrelor în sicriurĭ deschise.* — Transportarea cadavrelor în sicriurĭ deschise este oprită. Sicriul se va închide înaintea scoatereĭ cadavruluĭ din casa unde a urmat decesul. (*Art. 3, idem, şi art. 15 din reg. de poliţie comunală*).

4) *Transportul cadavrelor într'o altă comună.* — Nicĭ un cadavru nu poate fi transportat din comuna unde a urmat decesul, într'o altă comună din district, fără permisiunea înscrisă a Primaruluĭ.

Această permisiune se va da pe baza actuluĭ de verificarea decesuluĭ constatator de moartea naturală şi a extractuluĭ după registrul oficiuluĭ stăreĭ civile.

Dacă persoana respectivă a murit de o boală contagioasă (infecţioasă) nu se va permite transportarea cadavruluĭ într'o altă comună. (*Art. 6, idem*).

5) *Obligaţiunea de a se arăta autorizaţia pentru transportarea cadavrelor.* — Conducătoriĭ cadavruluĭ vor fi obligaţĭ a arăta permisiunea pentru transportul cadavruluĭ autorităţilor administrative. (*Art. 8, idem*).

III. **Ordonanţa Prefecturei poliţieĭ Capitaleĭ, No. 72 din 18 Septembrie 1886 :**

1) *Transportarea cadavrelor în trăsurĭ de piaţă.* — „Nicĭ una din trăsurile de piaţă nu va maĭ primi şi transporta cadavre la cimitir.

2) Conducătoriĭ de trăsurĭ, carĭ vor contraveni ordonanţeĭ de faţă, se vor da judecăţeĭ, iar trăsura se va supune unuĭ regim serios de desinfecţiune, oprindu-se de a maĭ circula pe timp de 15 zile".

Cadavre de animale

(Aruncarea lor pe strade, maidane, etc.)

Constitue o contravenţiune:

Faptul de a arunca cadavre de animale pe strade saŭ pe maidane.

(*Ordonanţa Primărieĭ Capitaleĭ, No. 21432|2008, C. din 30 Maiŭ 1897*).

Calomniĭ şi injurii

CAPITOLUL I.

Calomniĭ şi denunţărĭ calomnioase

§ I. *Calomniĭ*

Art. 294 c. p.—„Este culpabil de calomnie acela care prin cuvinte rostite în public, prin strigărĭ, prin vre-un act autentic saŭ public, prin scrierĭ, prin imprimate, prin desemne prin gravure, prin embleme vîndute saŭ expuse spre vînzare, distribuite saŭ afipte în public, va prepune asupra unuĭ individ, fapte carĭ, de ar fi adevărate ar supune pe prepusul la pedepse, saŭ măcar la ura saŭ dispreţul cetăţenilor.

Calomnia în contra funcţionarilor publicĭ saŭ contra corpurilor depozitare saŭ agenţĭ aĭ autorităţeĭ publice saŭ contra ori căruĭ alt corp constituit va fi urmărită şi pedepsită în tocmaĭ ca şi calomnia contra particularilor, cu distincţiunea stabilită maĭ la vale".

Art. 295 c. p.—„Se socoteşte mincinoasă orĭ-ce imputare pentru care ni se înfăţişează legiuita dovadă. Prin urmare imputătorul nu poate fi primit a cere, spre a sa apărare, de a se dovedi imputarea sa de către alţiĭ, nicĭ va putea să se apere zicînd că înscrisurile, piesele saŭ faptele doveditoare ale crimeĭ orĭ delictuluĭ imputatuluĭ sunt cunoscute, saŭ că

imputarea pentru care imputătorul se află tras în judecată s'a copiat orĭ s'a scos din scrierĭ străine saŭ din alte scrierĭ tipărite".

Art. 296 c. p.—„Cînd fapta imputată asupra cui-va, se va dovedi adevărată, imputătorul va fi apărat de orĭ-ce pedeapsă.

Se va socoti ca dovadă legiuită numaĭ acea, ce va rezulta dintr'o hotărîre de judecată saŭ din orĭ-ce alt act autentic, saŭ din vre-un înscris cu scrierea şi cu subscrierea imputatuluĭ.

Cînd imputarea va avea de obiect faptele unuĭ funcţionar public, relative la atribuţiunele sale, atuncĭ faptele imputate se pot proba după regula comună.

Cînd, pentru faptele imputate unuĭ funcţionar saŭ unuĭ particular, se vor fi început urmăriri de către ministerul public saŭ cînd există un denunţător, urmărirea calomnieĭ se va suspenda, dacă va cere imputătorul, pînă la rezolvarea procesuluĭ relativ la faptele imputate".

Art. 297 c. p.—„Acela care nu va sprijini prepunerea sa cu dovada legiuită se va pedepsi ca calomniator după cum urmează :

Dacă fapta imputată va fi de natură a se pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa saŭ pe timp mărginit, culpabilul se va pedepsi cu închisoarea de la un an şi jumătate pînă la douĭ şi cu amenda de la 50 pînă la 1250 leĭ.

In toate cele-l'alte cazurĭ, osînda va fi închisoarea de la o lună pînă la şease şi amenda de la 26 pînă la o mie leĭ".

Elementele delictuluĭ. Elementele delictuluĭ de calomnie, prevăzut de art. 294 sunt:

1) O denunţare făcută contra uneĭ persoane, în scris saŭ prin cuvinte rostite în public, prin care va imputa aceleĭ persoane fapte carĭ, dacă ar fi adevărate, ar expune-o la o pedeapsă saŭ chiar la ura şi disprețul cetăţenilor.

2) Pe lîngă elementele materiale saŭ exterioare arătate în art 294, delictul de calomnie maĭ conţine două elemente morale saŭ interne: ştiinţa agentuluĭ că faptele imputate nu sunt adevărate şi intenţiunea luĭ de a aduce vătămare pacientuluĭ. (Cas. II, No. 117 din 15 Feb. 1895)

Codul penal prin art. 294, consideră ca o calomnie orĭ-ce imputaţiune a unuĭ fapt, care atinge onoarea saŭ consideraţiunea persoaneĭ căreia i se impută faptul, dar numaĭ în cazul cînd cuvintele sunt proferate în public. Legea cere

această circumstanță pentru calomnie, căci numai ea denotă intențiunea de a vătăma, și fără care nu poate fi un delict. Rezultă dar de aci, că cuvintele rostite într'un loc public trebue a ajunge la auzul mai multor persoane, căci legea nu consideră ca un calomniator pe acela care le-a confiat, de și într'un loc public, însă numai cercului intim în care se afla, fără să fi putut fi auzite de alt cine-va. Și legea, nedeterminînd caracterele publicității, a lăsat judecătorilor sarcina de a aprecia faptele din cari să poată rezulta publicitatea (Ialomița, No. 547 din 18 Septembrie 85; *Dreptul*, No. 72/85).

Unul din elementele constitutive ale delictului prevăzut de art. 294 fiind, ca faptele atribuite cui-va să'l supună la pedeapsa legei saŭ la ura și disprețul cetățenilor, ceea-ce presupune în mod indispensabil ca persoana calomniată să fie cunoscută, desemnată, ca ast-fel să fie în adevăr persoana care să fi suferit moralicește; rezultă că, faptul de a aduce prin o scriere imprimată imputări unui partid, nu întrunește elementele delictului de calomnie, cînd prin acea scrisoare nu s'a citat nici un nume. (Cas. II, No. 25 din 4 Febr. 69).

Comite delictul prevăzut de art. 294, cel care, printr'o petițiune adresată Ministerului de interne, atribue unei femei, că nu era soție legitimă a cutăruĭ decedat, și ca atare nu avea dreptul să se folosească de pensia numitului, adăogînd că ea a încercat să fabrice acte falșe, pentru a obține pensia pretinsului săŭ soț, înșelînd cu modul acesta pe Stat. In adevăr, dacă aceste fapte ar fi fost adevărate, eraŭ de natură a'ĭ atinge onoarea saŭ a'ĭ atrage cel puțin ura și disprețul cetățenilor. (Cas. II, No. 79 din 12 Febr. 85).

Faptul atribuit unei persoane că ar fi primit o sumă de bani ca să o dea advocatului statului, în scop ca acesta să nu aducă toate probele și argumentele ce ar fi putut prezenta, pentru ca ast-fel adversarul statului să cîștige procesul, constitue delictul de calomnie, întru cît acest fapt imputat, de ar fi adevărat, ar supune pe cel ce l'a comis

la pedeapsa prevăzută de art. 146 (Dolj II, 15 Noemb. 94; *Dreptul*, 85/94).

Este culpabil de calomnie acela care, în localul primărieĭ, adresează cuĭ-va cuvintele: „cataonule aĭ mîncat 2000 de galbenĭ luĭ X și averea cutăruia, și ceasornicul de la brîŭ este furat tot de la X", întru cît aceste cuvinte sunt adresate într'un local public și aŭ de obiect fapte determinate de furt, carĭ, dacă ar fi adevărate, ar supune pe cel căruia s'aŭ adresat aceste cuvinte la o pedeapsă corecțională. (Cas. II, No. 222 din 30 April. 90).

Calomnie nu poate exista din partea unuĭ funcționar, care face un act relativ la atribuțiunile funcțiuneĭ sale, după art. 381 pr. p. (Ilfov II, No. 297 din 26 April. 85, *Dreptul*; No. 45/85).

Cuvintele „pungaș ordinar" nu constitue delictul de calomnie, de oare-ce prin ele nu se impută un fapt determinat care, de ar fi adevărat, ar supune pe reclamant la pedepse saŭ măcar la ura și disprețul concetățenilor săĭ, ci o simplă insultă. (Cas. II, No. 7 din 13 Ian. 96).

Faptul de a calomnia pe cine-va prin reclamațiunĭ adresate tribunaluluĭ corecțional, constitue delictul prevăzut de art. 293, iar nu cel prevăzut de art. 294. (Cas. II, No. 9 din 14 Ian. 75).

Este admis în principiŭ că acțiunea în calomnie este o acțiune personală, în sensul că nu se poate porni de cît după plîngerea părțeĭ lezate. Rațiunea acestuĭ principiŭ este că partea lezată singură este judecătorul ofenseĭ și al scandaluluĭ la care poate da loc deschiderea acțiuneĭ publice [1]).

1) Această soluțiune nu poate fi însă la adăpostul orĭ-căreĭ criticĭ. In adevăr, afară de orĭ-carĭ excepțiunĭ, cum sunt delictele de adulter, de răpire de minorĭ și altele, cînd acțiunea publică nu poate fi pusă în mișcare de cît după cererea și stăruința părțeĭ vătămate, în toate cele-l'alte delicte, interesînd ordinea publică, ministerul public are dreptul a porni acțiune și chema la răspundere pe deliquenți. Or, delictul o calomnie, neintrînd în excepțiunile sus enunțate, nu poate fi privit de cît ca un delict public, chiar dacă nu există cerere din partea calomniatuluĭ; Ministerul public are dreptul de a porni acțiune contra calomniatorilor *(Sic:* Cas. II, No. 64 din 5 Iunie 1881; No. 14 din 13 Iunie 1873).

Dar odată acțiunea deschisă și faptele desvăluite, reclamantul prin dezistarea sa, nu mai poate paraliza exercițiul acțiunei penale deja începută. Aceasta este opiniunea unanim admisă în doctrină; în acest sens doctrina este conformă și cu dispozițiunile art. 9 pr. pen., care decide că, renunțarea reclamantului nu poate nici să oprească nici să suspende exercițiul acțiunei publice, de cît în cazurile în cari legea decide contrariul în mod expres, și nici un text de lege nu dă dreptul reclamantului, în materie de calomnie, a închide cursul acțiunei publice. (Dolj II, No. 1164 din 26 Iunie 1887; Cas., Secț. Unite, No. 17 din 30 Oct. 1869; Cas. II, No. 38 din 24 Febr. 1871 și No. 457 din 13 Oct. 1893).

§ II. ***Denunțare calomnioasă***

Art. 298 c. p. — „Acela care cunoscînd că acuzațiunea sa este mincinoasă, face înaintea unei autorități publice, saŭ înaintea oficerului de poliție judecătorească, o înscrisă denunțare calomniatoare, prin care să acuze o persoană că ar fi comis o faptă snpusă pedepsei, saŭ că ar fi călcat datoriile sale de funcționar public, se va pedepsi cu închisoarea de la una lună pînă la un an.

Se va putea încă condamna și la interdicțiunea pe timp mărginit".

Elementele delictului.—Elementele constitutive ale denunțărei calomnioase, consistă în aceea că faptele ce se impută funcționarului, să fie de natură a atrage în contra acestuia o pedeapsă saŭ să constitue o abatere de la funcțiunile sale. (Cas. rom. II, 11 Febr. 1887).

Pentru ca să existe delictul de denunțare calomnioasă, nu este suficient ca să existe numai caracterele materiale ale delictului, adică o denunțare în regulă, dată unei autorități oare-care, ci trebue să existe și elementele moralității sale, adică să fie recunoscută calomnioasă și ca să poată fi considerată calomnioasă trebue să reunească două condițiuni esențiale: *falsitatea faptelor imputate* și *reaua credință*

a denunțătoruluĭ. Nu este dar suficient, pentru a exista o denunțare calomnioasă, ca să fie dovedită numaĭ falșitatea faptelor denunțate, ci trebue să existe și intențiunea de a vătăma din partea denunțătoruluĭ. In materie de denunțare intențiunea criminală nu consistă numaĭ în voința de a aduce un prejudițiŭ persoaneĭ denunțate, de oare-ce această dorință, este tot-d'auna legitimă, cînd denunțătorul, de bună credință socotește că faptul denunțat există; legea însă-și ĭĭ face o datorie de a denunța. Trebue, prin urmare, ca voința de a aduce o vătămare prin denunțare să fie făcută cu știința că faptul denunțat este fals. Tot delictul și imoralitatea sa constă în existența acesteĭ intențiunĭ de a vătăma, ce a trebuit să animeze pe denunțător. (C. Iașĭ, II, 7 Decembrie 1882).

Pe lîngă elementele generale ale calomnieĭ, adică intențiunea frauduloasă și inexactitatea faptelor, se maĭ cere, pentru ca delictul de denunțare calomnioasă să existe, ca denunțarea să fie spontanee, să nu fi fost provocată. (Trib. Ilfov II, 26 Aprilie 1885). Așa dar, simplele răspunsurĭ date în urma chemăreĭ și interogatoruluĭ făcut cuĭ-va la Parchet, nu pot constitui o denunțare calomnioasă, ele nepornind din propria luĭ mișcare saŭ libera sa voință, ci fiind provocate de Ministerul public (Cas, II, 23 Noembre 1894).

S'a judecat încă în ce privește delictul de denunțare calomnioasă:

1) Denunțarea prin care se acuză o persoană, cu intențiune de a vătăma, că a călcat datoriile sale de funcționar public, e prevăzută și pedepsită de art. 298 (Cas. II, 25 Maiŭ 1884).

Este culpabil ca coautor al delictuluĭ prevăzut și pedepsit de art. 298, și acela care a scris și a alcătuit denunțarea calomnioasă pentru alte persoane, carĭ aŭ subscris'o prin punere de deget, cînd dînsul a conlucrat la aceasta cu bună știință că acuzațiunea este mincinoasă. (Cas. II, 8 Martie 1896).

Acțiunea publică se intentă saŭ în urma uneĭ plîngerĭ,

saŭ din propria iniţiativă a Ministerului public. In specie, fiind vorba de denunţări calomnioase, făcute contra unui funcţionar public, Ministerul public era ţinut, pentru prestigiul autorităţei, ca din oficiŭ să urmărească pe autorul acelor denunţări calomnioase, fără a mai aştepta ca funcţionarul calomniat să'ĭ adreseze vre-o plîngere. (Cas. II, 29 Ianuarie 1891).

CAPITOLUL II.

Injuriĭ

Art. 299 c. p.—„Injuriile saŭ expresiunile ocărîtoare, comise prin mijloacele enumărate în art. 294, prin carĭ nu s'ar aduce asupra cuĭ-va imputare pentru vre-o faptă determinată, ci pentru un năravsaŭ viţiŭ arătat anume, se vor pedepsi cu amendă de la o sută pînă la o mie leĭ, saŭ cu închisoare de la 15 zile pînă la treĭ lunĭ.

Dacă asemenĭ injurii saŭ expresiunĭ ocorîtoare vor fi adresate contra membrilor clerului, vre-unuia din corpurile legiuitoare, consiliului miniştrilor saŭ vre-unuĭ ministru, vre-uneĭ curţĭ, tribunal, administraţiunĭ locale (în care caz înjuria saŭ expresiunea ocorîtoare se consideră făcută în persoana fie-căruĭ membru al corpului), saŭ în contra oricăruĭ depozitar al puterei publice, se vor pedepsi cu închisoare de la o lună pînă la un an, şi cu amendă de la 150 leĭ pînă la 1500 leĭ.

Cu aceeaşĭ pedeapsă se vor pedepsi injuriile, de orĭ-ce natură, săvîrşite prin mijloacele enumărate la art. 293, prin carĭ s'ar atinge demnitatea unuĭ suveran strein, avînd agenţĭ acreditaţĭ în Romînia, saŭ chiar persoana agenţilor diplomaticĭ, dacă asemenea injurii şi ofense contra suveranului Romînieĭ şi contra agenţilor eĭ se pedepsesc în ţările străine, saŭ în virtute de convenţiunĭ, saŭ în virtutea legilor acelor state".

Art. 300 c. p.—„Orĭ-ce alte injurii orale saŭ expresiunĭ ocărîtoare, fie chiar în public rostite, se vor pedepsi cu simple pedepse poliţieneştĭ".

După legea judecătorilor de ocoale acţiunea publică se stinge prin împăcarea părţilor în cazurile prevăzute de art. 238 şi 299 alin 1. Contravenţiunile de insultă prevăzute de art.

300 fiind de o gravitate mai mică de cît delictele prevăzute prin sus citatele texte de lege, ordinea socială este mai puțin atinsă și prin urmare părțile interesate sunt în drept a stinge acțiunea, după principiul că cine poate mai mult, poate mai puțin".

Art. 301. c. p.—„Nu se va socoti injurie, dojenirea ce va face un stăpîn servitorilor săi, saŭ un părinte copiilor săi, saŭ un maestru orĭ învățător ucenicilor săi".

Art. 302 c. p. — „In privința imputărilor și injuriilor carĭ s'ar cuprinde în scrierile relative la apărarea părților, saŭ în pledoariile lor, judecătoriĭ, întru a căror cercetare se va afla acea pricină, vor putea, judecînd contestațiunea, saŭ să hotărască a se suprima injuriile saŭ scrierile injurioase, saŭ să mustre pe autoriĭ injuriilor, saŭ să suspende pe advocați, cînd sînt autoriĭ acestor scrierĭ saŭ pledoariĭ injurioase, din exercițiul profesiuneĭ lor.

Această suspendare nu va putea ține mai mult de treĭ lunĭ; iară la caz de recidivă, va ținea de la șease lunĭ pînă la un an".

Art. 303 c. p.—„Dacă injuriile saŭ scrierile injurioase de carĭ se vorbește în articolul precedent, vor avea caracterul uneĭ calomniĭ grave, în cît judecătoriĭ, întru a căror cercetare se va afla pricina prigonitorilor, să nu poată judeca acest delict, atuncĭ eĭ vor suspenda provizoriŭ procesul și-ĭ vor trămite pentru judecarea delictuluĭ la judecătoriile competinte".

Art. 304 c. p.—„Dacă ceĭ ce se arată cu asemenea înscrisurĭ imputătoare și injurioase nu vor ști nicĭ să citească, nicĭ să scrie, atuncĭ delictul va cădea asupra alcătuitoruluĭ înscrisuluĭ.

In cazul prevăzut de art. 304, legiuitorul presupune că prezentatorul înscrisurilor imputătoare și injurioase n'a cunoscut cele cuprinse în acele înscrisurĭ".

I. 1) Pentru ca injuriile și expresiunile ocărîtoare, adresate uneĭ persoane, să fie considerate ca insulte grave, se cere ca să existe elementul esențial al publicității, adică ca acele insulte saŭ expresiunĭ ocărîtoare să fie adresate în locurĭ publice saŭ adunărĭ publice. (Cas. II, 11 Noembrie 1886).

2) Dacă prin cuvintele rostite în public în contra cuĭ-va nu se impută reclamantuluĭ un fapt determinat, care, de ar fi adevărat, 'l-ar supune la pedepse, saŭ măcar la ura orĭ

dispreţul concetăţenilor său, faptul nu constitue o calomnie, ci o simplă injurie de competenţa judecătorului de ocol. (Cas. II, 17 Decembrie 1890).

3) Prevenitul pentru un delict de injurie al cărui element constitutiv este simpla expresiune ocărîtoare, neînsoţită de imputarea vre-unuĭ fapt anume determinat, nu poate fi admis să se apere probînd adevărul faptelor imputate, după distincţiunile art. 295, căcĭ legea a voit să oprească şi să pedepsească chiar întrebuinţarea expresiunilor ocărîtoare, independent de orĭ-ce altă consideraţiune. (Cas II, 16 Ianuarie 1891).

4) Cuvintele rostite în public de către un funcţionar public, prin care se aduce imputare cuĭ-va pentru un năravsaŭ viţiŭ arătat anume, constitue un delict pedepsit de lege. (Cas. II, 14 Ianuarie 1885).

5) Prin art. 299 nu se pedepseşte orĭ-ce injurĭĭ saŭ expresiunĭ ocărîtoare, chiar cînd ar fi comise prin mijloacele enumărate la art. 294, ci numaĭ acelea prin carĭ s'ar aduce asupra cuĭ-va imputare pentru un năravsaŭ viţiŭ arătat anume; căcĭ injuriile saŭ expresiunile fără asemenea imputare, chiar comise prin mijloacele enumărate la citatul art. 294, sunt pedepsite de articolul 300 cu pedeapsă poliţienească, iar injuriile şi expresiunile ocărîtoare prin carĭ, prin mijloacele indicate la art. 294, s'ar imputa cuĭ-va fapte mincinoase, carĭ însă de ar fi fost adevărate ar supune pe imputat, la pedepse saŭ la ura orĭ dispreţul cetăţenilor, este penat de art. 297, iar denunţările mincinoase sunt pedepsite de art. 298. (Cas II, 20 August 1882).

6) Expresiunile injurioase aduse în public în contra unuĭ membru al baroulŭĭ, intră în prevederile art. 299. (Cas. II, 2 Noembrie 1883).

II. Imputările şi înjuriile carĭ se coprind în scrierile privitoare la apărarea părţilor nu daŭ loc la o acţiune publică, ele se exprimă în general de judecătorĭĭ în a căror cercetare se află procesul, carĭ sînt autorizaţĭ, judecînd procesul,

să hotărască a se suprima scrierile injurioase, saŭ să mustre pe autorii lor, saŭ să'i suspende din exercițiul profesiuneĭ lor, dacă eĭ sunt avocați. Numaĭ atuncĭ cînd constată că acele scrieri injurioase aŭ caracterul unor calomniĭ grave, eĭ urmează să suspende provizoriŭ procesul și să trimită pe făptuitorĭ la instanțele competinte, pentru judecarea delictuluĭ. In specie, fiind vorba de niște simple enunțărĭ nerespectuoase pentru Tribunalul Iași, ce se constată că aŭ fost scrise de recurent în memoriile date Curțeĭ din Iași în susținerea apeluluĭ săŭ, apoĭ această Curte era singură chemată a le reprima conform art. 302 judecînd procesul ce se află în cercetarea sa, și decĭ aceste enunțărĭ nu puteaŭ forma obiectul uneĭ acțiunĭ corecționale și din oficiŭ din partea Ministeruluĭ public al Tribunaluluĭ Iași. (Cas. II, 9 Oct. 1895).

III. **Scuza provocăriĭ în materie de injuriĭ.**

Deși în delictele și contravențiunile de injuriĭ, legea nu prevede scuza provocăriĭ în materie de delicte și contravențiunĭ de injuriĭ, totuși, doctrina penală și jurisprudența consideră provocarea ca o circumstanță de natură a face să dispară imputabilitatea injurieĭ și această soluțiune se întemeiază pe considerațiunea că provocarea excită mînia și că dacă acest sentiment instinctiv și pasionat se manifestă printr'un act puțin grav în el însuși — printr'un cuvînt aspru, printr'o expresiune injurioasă—legea nu trebue să vadă un delict în răspunsul la un atac injust. Această rațiune, odată admisă, rezultă:

1) Că injuria nu poate fi scuzată dacă a fost consecința unuĭ cuvînt, unuĭ act care ar fi lipsit de aceste 2 caractere; violența și injustiția—; se cere neapărat o ofensă injustă. Nu este însă necesar ca fapta ofensătoare să fie o injurie saŭ o defaimare legalmente caracterizată.

2) Provocarea presupune existența unuĭ raport între faptele imputate inculpatuluĭ și faptele pe carĭ acesta le invoacă ca provocare.

Ripostarea trebue să fie în raport cu atacul: adică pro-

vocarea presupune că faptul invocat ca atare este cauza impulsivă a injurieĭ. (Garraud II, No. 613, pag. 537, ed. II), (Vezĭ şi *Delicte de presă*).

Căsătorie

(Neconstatarea consimţimîntuluĭ tatăluĭ etc.)

Art. 162 c. p. — „Oficerul statuluĭ civil, care nu se va fi asigurat maĭ întîiŭ despre fiinţa consimţimîntuluĭ tatăluĭ, mumeĭ saŭ altor persoane cerut de lege pentru validitatea căsătorieĭ, se va pedepsi cu închisoare de la două pînă la şease lunĭ şi cu amendă de la 100 pînă la 1500 leĭ".

Certificate medicale

(Falsificarea lor)

Art. 135 c. p. — „Acela care fabrică pentru dînsul saŭ pentru altul, un certificat de boală sub numele unuĭ medic, unuĭ chirurg saŭ uneĭ alte persoane care exercitează arta de a tămădui, saŭ care falsifică un asemenea certificat adevărat, şi se serveşte cu dînsul spre a înşela pe autorităţĭ saŭ pe societăţile de asigurare, se va pedepsi cu închisoare de la o lună pînă la un an".

Art. 137 c. p. — „Medicii, chirurgiĭ saŭ alte persoane, exercitînd arta de a tămădui, carĭ daŭ, cu ştiinţă, asupra stăreĭ sănătăţeĭ uneĭ persoane certificate contra adevăruluĭ, spre a servi la autorităţĭ saŭ la societăţĭ de asigurare, se vor pedepsi cu închisoare de la 1 lună la un an.

Iar dacă vor fi primit şi daruri saŭ făgăduelĭ de daruri, se vor pedepsi cu închisoare de la 3 lunĭ pînă la un an şi jumătate". (c. p. 144; art. 255 cod. just. milit., p. Fr. 160; p. Pr. § 257).

Art. 138 c. p.—„Acela care, spre a înşela pe o autoritate saŭ pe o societate de asigurare, în privinţa sănătăţeĭ sale,

saŭ a uneĭ alte persoane, se va servi cu un certificat din cele coprinse la art. 135, se va pedepsi cu închisoare de la 1 lună pînă la un an". (p. Pr. § 258).

Certificate de proveniență

(Infracțiuni relative la regulamentul pentru eliberarea lor)

Regulamentul prom. și publ. la 12 Sept. 1896:
Art. 56 c. p.— „Aceĭ carĭ vor cootraveni prescripțiunilor acestuĭ regulament vor fi dați judecățeĭ spre a fi pedepsiți conform art. 174 și următ. din legea de poliție veterinară" [1]).

Cerșetorie

(Crimă, contravenție)

I. **Ordonanța Pref. poliției Capitaleĭ, No. 161 din 17 Octombre 1902:**

1) „Cerșetoria este interzisă, sub orĭ-ce formă și orĭ unde s'ar practica.

2) Orĭ-ce individ, care se va introduce prin domiciliile cetățenilor și prin stabilimentele publice pentru a cerși, saŭ a cere pe strade și prin piețe milă trecătorilor, se va conduce înaintea comisariatuluĭ de poliție respectiv.

3) Toți acești cerșetorĭ se vor trimite, dacă vor fi infirmĭ și în neputință de a-și cîștiga existența, la ospiciul Răchitoasa, iar străiniĭ la urma lor.

4) Ceĭ-l'alți, carĭ se vor constata că nu sunt infirmĭ și neputincioși, se vor urmări, conform art. 217 și următorĭĭ din codul penal, trimițîndu-se, ca vagabonzĭ înaintea tribunaluluĭ corecțional".

1) Vezĭ Regulamentul complet, colecția Hamangiu.

II. **Intrebuinţarea minorului răpit la cerşetorie.**

Art. 283 c. p. — „Acela care prin amăgire saŭ violenţă răpeşte o persoană maĭ mică de 16 anĭ, spre a o întrebuinţa ca să cerşetorească saŭ a o deprinde la desfrînare orĭ la alte sfîrşiturĭ spre a împărtăşi folos, se va pedepsi cu recluziune".

Circulaţia pe strade

(împedicarea şi periclitarea eĭ).

I. Constitue o contravenţie:

Impedicarea circulaţiuneĭ stradelor, prin ocuparea fără neapărată trebuinţă, de materialurĭ saŭ orĭ-ce alte lucrurĭ carĭ împedică orĭ împuţinează libera trecere; neîngrijirea de a lumina noaptea cu felinare, materialele îngrămădite saŭ găurile făcute pe strade saŭ pieţe *(art. 385 al. 4 c. p.)*.

1) *Impedicarea circulaţieĭ prin depunre de obiecte şi materialurĭ.* — Prima contravenţiune nu presupunem necesarmente existenţa uneĭ ordonanţe municipale saŭ poliţienescĭ. Se cere: 1) Ca să fi fost depuse materialurĭ saŭ alte lucrurĭ de natură a diminua saŭ împedica siguranţa circulaţiuneĭ; 2) ca acest deposit să fi fost făcut pe calea publică; 3) şi fără neapărată trebuinţă.

Depunerea de materialurĭ saŭ alte lucrurĭ, coprinde toate obiectele, carĭ pot împedica circulaţia saŭ face dificilă libera trecere. Dar este necesar pentru a fi contravenţiune ca aceste obiecte să fi fost *depuse* saŭ *lăsate*.

Prin urmare: *a)* E vorba numaĭ de *lucrurĭ mobiliare*, abandonate pentru un timp oare-care printr'un fapt al omuluĭ; *b)* Lucrul să fi fost depus saŭ lăsat pe stradă. Această expresie are o semnificare generală şi coprinde toate căile de comunicaţie ale comunelor, şoselele naţionale şi judeţene, cum şi străzile private deschise publiculuĭ cu consimţimîntul proprietaruluĭ lor şi asimilate ast-fel străzilor pu-

blice; *c)* Depositul să se fi făcut fără necesitate; situațiunea care justifică depositul, nu poate cuprinde evenimente accidentale, momentane și de forța majoră.

Dar poate rezulta din exercițiul regulat al profesiuneĭ; ast-fel va fi încărcarea saŭ descărcarea de mărfurĭ saŭ de mobile, de către un proprietar, comerciant saŭ întreprinzător de transporturĭ; tot ast-fel va fi de o potrivă staționarea unuĭ vînzător ambulant pe stradă, cînd acest vînzător nu s'a oprit de cît pentru a vinde marfa sa [1]).

Contravențiunea rezultînd din împedicarea circulațiuneĭ, este o contravențiune continuă.

2) *Neluminarea materialurilor depuse saŭ escavațiunilor făcute pe străzĭ.* — Obligațiunea de a lumina materialurile depuse saŭ excavațiunile făcute pe străzĭ și piețe, fiind fundată pe condițiunĭ de siguranță, este impusă de lege în afară de orĭ-ce ordonanță administrativă.

Autoritatea municipală și polițienească are dreptul de a regula modul de iluminat în fie-care comună; dar obligațiunea de a lumina materialurile și excavațiunile există chiar atuncĭ cînd nu a fost regulamentată. Această obligațiune se întinde la întreaga noapte, și violarea eĭ nu admite altă scuză de cît forța majoră, fie această scuză trasă din inutilitatea luminatuluĭ saŭ din vremea rea care ar fi stins'o. E de datoria proprietaruluĭ saŭ întreprinzătoruluĭ de a lua toate precauțiunile. Din momentul ce există o greșeală saŭ neglijență, orĭ cît de minimă ar fi ea, contravențiunea este constituită. Ea este imputabilă aceluia care a făcut depozițiile saŭ excavațiunea. Totuși, patronul saŭ întreprinzătorul, architectul, care a dat ordin să se facă depozitul saŭ excavațiunea, sunt de asemenea responsabilĭ penalicește de contravențiune și pot fi urmăriți direct și fără a fi nevoie să se introducă în causă lucrătorul care a lucrat sub ordinele lor.

1) Oficerul public care evacuează un depozit pe drumul public nu este scuzabil de cît atuncĭ cînd a fost forțat de necesitate.

Ast-fel s'a admis în jurisprudență, că art. 385 al. 4 c. p. este aplicabil portăreluluĭ, care, golind un apartament de mobilierul unuĭ locatar expulzat, impiedică libera trecere (Cas. fr. 1885).

II. In ce privește libera circulație pe strade, mai găsim dispoziţiuni în ordonanțele prefectoriale și comunale:

a) Circulaţiunea de care şi căruţe în rînd fără intervale de spaţiŭ. — Nicĭ odată și pe nicĭ o stradă nu e permis să meargă mai multe care saŭ căruțe în rînd una după alta fără a lăsa după fie-care două din acele care saŭ căruțe, cîte un spațiŭ cel puțin de o trăsură cu caiĭ săĭ în lung.

Birjariĭ și căruțașiĭ ne prinșĭ (fără mușteriĭ) nu pot staționa de cît numaĭ în pieţele destinate pentru dînșiĭ. (Art. 1, Reg. p. pol. comunală).

b) **Ordonanța Primărieĭ Comuneĭ Bucureștĭ, No. 5938 din 12 Aprilie 1878:**

„Este cu totul oprită deshămarea saŭ dejugarea vitelor pe strede pentru a li se da de mîncare".

c) **Ordonanța Prefectureĭ poliţieĭ Capitaleĭ No. 110 din 9 Maiŭ 1893, relativă la circulaţia publiculuĭ:**

Circulaţia publiculuĭ pe calea Victorieĭ şi pe bulevarde.— Publicul este invitat să circuleze pe calea Victorieĭ și pe bulevarde, numaĭ pe trotoare și numaĭ pe partea dreaptă, luînd ca punct de orientare direcțiunea în care fie-care merge. Strada va rămînea absolut liberă pentru circulația trăsurilor;

d) **Ordonanța Pref. pol. Capitaleĭ, No. 152 din 1 Martie 1900, relativă la atrupamente:**

1) *Aglomerărĭ, procesiunĭ, manfestaţiĭ.*— Orĭ-ce atrupament, staționare în masă, manifestațiune în ceată saŭ procesiune de orĭ-ce natură, este interzisă pe stradele, trotuarele și pieţele Capitaleĭ.

2) *Circulaţia în faţa localurilor de întruniri.* — In fața saŭ la intrarea localurilor în carĭ se țin întruniri publice, circulațiunea va fi pururea lăsată liberă și orĭ-ce împedicare i s'ar aduce, fie prin staționare, fie alt-fel, va fi imediat reprimată;

3) Agenţiĭ forţeĭ publice vor lua imediat măsurile de rigoare, prescrise de lege, în contra celor carĭ nu s'ar supune prescripțiunilor de maĭ sus, carĭ ar refuza de a circula saŭ carĭ nu s'ar supune injoncțiunilor de a păstra

buna regulă". (Vezi și art. 90, 91, 170, 47, 185, 294 și 375 § 9 c. p.)

e) **Ordonanța Pref. pol. Capitalei, No. 142 din 8 Iunie 1899:**

1) *Expunere de obiecte și mărfuri pe trotoare.* — Este cu desăvîrșire oprit, a se pune pe trotoare și pe strade cutii, lăzi, butoae sau coșuri, cu marfă ori fără marfă; coșuri, copăi sau vase cu flori; tarabe, mese, bănci, scaune, mangale, cherestea. cărămidă și ori-ce alt lucru ce ar împedica circulațiunea publicului.

Intr'un cuvînt, nimic să nu iasă afară din linia casei sau a împrejmuirei.

In ceia-ce privește însă pe comercianții cofetari, cafegii, berari și cîrciumari, aceștia vor putea să așeze pe trotoar scaune și mese pentru vînzarea băuturilor, în urma unei autorizațiuni ce vor cere și obține de la Primărie și numai în limitele fixate prin contract. (Ord. Prim. Capit. No. 2790 A, din 22 Martie 1903).

2) *Circulația pe trotoare cu vehicule sau călare. Legarea cailor înaintea caselor și prăvăliilor.*—Este asemenea oprit, ori-cui, a trece pe trotuare călare ori cu trăsura, cu velocipedul, cu căruța, sau cu ori-ce alt mijloc de transport, sau a lega caii și alte animale dinaintea caselor, ori a prăvălillor.

3) *Perdele și marchize pentru soare (așezarea lor).* — Marchizele sau perdelele ce se ridică de comercianți dinaintea prăvăliilor, pentru apărarea acestora de soare, trebuesc să fie așezate mai în sus de statura omului, adică la o înălțime de cel puțin doi metri de la suprafața trotuarelor, ca trecerea pe sub ele să se facă în cea mai deplină libertate.

Lățimea acestor perdele nu va trece în nici un caz peste lățimea trotuarului; (vezi și art. 45 din Reg. p. constr. și alinieri).

4) *Expunerea de mărfuri în partea exterioară a prăvăliilor.*— Atîrnarea de marfă, de ori-ce fel, d'asupra ușilor și ferestrelor prăvăliilor este cu totul oprită;

5) *Așezare de mangale și grătare la stradă.* — Asemenea este interzis a se așeza pe trotoare sau în fața prăvăliilor, la ușe, mangalele sau grătarele pe cari se frig cîrnați și

alte cărnuri. Ele trebuesc fie așezate în dosul sau în fundul prăvăliilor, într'un loc de unde fumul ce scoate carnea, cînd se frige, să iasă prin coș.

6) *Flori și plante expuse în balcoane sau la ferestre.* — Vasele în cari se țin flori prin balcoane, vor trebui să aibă tot-d'a-una dedesupt alte vase, unde să se scurgă apa cînd se udă, pentru ca aceasta să nu curgă pe capetele trecătorilor.

7) *Urloaele pentru scurgerea apei.* — Urloaele pentru scurgerea apei de pe învelitorile caselor și prăvăliilor, situate în fața stradelor, trebuesc să fie prelungite pînă la suprafața stradei;

8) Toți acei cari vor contraveni dispozițiunilor de mai sus, se vor ancheta și da judecății, spre a'și primi pedeapsa cuvenită, conform legei.

f) **Ordonanța Primăriei Capitalei din 6 Iulie 1899.** — (Imprimată fără număr în ediția oficială a Regulamentului pentru construcțiuni și alinieri — 1903 pag. 81):

Depozitare de materiale pentru construcțiuni. — „Nimeni nu va putea depozita materiale de construcțiuni, de cît strict pe trotoarul din fața proprietății pe care se clădește și de-alungul ei, și numai pe jumătate lărgimea trotoarului.

Ori-ce abatere de la aceste dispoziții se va constata prin proces-verbal și contravenienții vor fi dați judecății.

Cișmele

(Contravenții relative la)

Constitue o contravenție faptul de a lăsa cișmelele să curgă în permanență, fără a se utiliza apa pentru serviciile casnice.

(Ordonanța Primăriei Capitalei, No. 46920 din 29 Noembrie 1902).

Comerț ambulant

(Infracțiuni)

Legea comerțuluĭ ambulant din 17 Martie 1884 și Regul. eĭ de aplicare din 1888:

I. *Definiția comerțuluĭ ambulant.*—Se numește comerț ambulant orĭ-ce vînzare din casă în casă, din loc în loc, în locurile deschise, în barace, magherniță saŭ rafturĭ așezate pe piețe, strade, înfundăturĭ de curțĭ, ganguri, porțĭ de casă saŭ orĭ-ce alte intrărĭ. (Art. 2)[1]).

II. *Condițiunĭ cerute pentru exercițiul comerțuluĭ ambulant.*—Pentru exercitarea comerțuluĭ ambulant, se cere autorizarea autorității comunale, în care comerciantul își are domiciliul stabilit; și *neguțătorul* trebue să îndeplinească următoarele condițiunĭ:

a) Să aibă etatea de cel puțin 18 anĭ împliniți;

b) Să nu fie atins de vre-o boală contagioasă saŭ desgustătoare;

c) Să nu fie osîndit pentru crime, furt, înșelătorie, abuz de încredere, atentat la bunele moravurĭ și contrabandă; să nu fie lipsit de exercițiul drepturilor civile și politice în urma uneĭ condamnărĭ la degradarea civică și interdicție, conform art. 22 și 27 cod. pen.;

d) Să nu ție casă de prostituție;

e) Să nu fie cunoscut ca cerșetor saŭ vagabond. (*Art. 9 din lege și 11 din regulament).*

---

1) Nu intra sub prevederile legeĭ comerțuluĭ ambulant, vînzarea de ziare și imprimate, cărțĭ broșurĭ etc., *(art. 20 din lege și 4 din Regul.)* Sunt supușĭ însă regul. comerțuluĭ ambulant aceĭ carĭ umblă din loc în loc spre a face muzică saŭ a da representațiĭ de petrecere, ca *muzicanțiĭ de profesie, întreprinzătoriĭ de spectacole, de bîlciŭ, arătătoriĭ* de panorame, jucătoriĭ de urșĭ, de maimuțe, flașnetarĭ, ghicitorĭ de viitor saŭ de noroc, *saltimbancĭĭ.* Lăutariĭ fac excepție și pot exercita profesia lor orĭ și unde și în orĭ-ce timp. *(Art. 11 din lege; Art. 5 din regulament).*

Nu este însă permis a face musică cu flașneta saŭ alte asemenea instrumente, de cît pînă la ora 9 seara. *(Ordonanța Prefectureĭ poliției Capitaleĭ, No. 93 din 22 Septembre 1889).*

III. *Sunt culpabili de contravenţiune:*

1). Aceia cari vor face comerţ ambulant în comunele urbane, fără a poseda o cărţulie de autorizaţie liberată de autoritatea comunală a loculuĭ unde îşĭ are domiciliul stabil. *(Art. 8 şi 17 al. 2 din lege)* [1]).

2. Aceia cari se vor servi de cărţulia de autorizaţie, aparţinînd altuia. (*Art 13*).

3. Aceia cari se vor folosi de tovarăşĭ, de trăsură, de o vită trăgătoare saŭ de transport în comerţul lor ambulant, dacă autorizarea nu e menţiontă în cărţulie. (Art. 15 şi 17 al. *e*).

4. Aceia cari cedează cărţulia lor altora saŭ cari se folosesc de o cărţulie expirată şi ne-reînoită (*Art. 17, alin. c din lege; art. 17 şi 15 din regul.*).

---

1) Pot face obiectul comerţuluĭ ambulant şi se pot vinde fără nicĭ o autorizaţiune:

a) *Productele de agricultură:* Cerealele de tot felul, precum grîŭ, orz, porumb, etc. Nutreţurile de tot felul.

b) *Producte de silvicutură:* Lemne pentru foc, lemn brut pentru lucru, diferiţĭ arbuştĭ, pomĭ roditorĭ, obiecte de cherestea pentru construcţiunĭ, precum scînduri, stîlpĭ, căprioriĭ, şindrilă, etc.

c) *Producte de grădinărie:* Legume de verdeţurĭ de tot felul, seminţe de tot felul, fructe de tot felul, florĭ şi buchete etc.

d) *Obiecte de industrie:* Abà, bete, borangic, brîurĭ, cămăşĭ de pînză de casă, costume ţărăneştĭ, coşurĭ de nuele şi de scoarţe, cerge, păturĭ, chimire, curele, desagĭ, dimie, fote. vînice, fuioare, funiĭ de cînepă, teĭ etc., gogoşĭ de mătase, marame, mintene, panere împletite, pînză de casă, răsboae de ţesut, rogojinĭ, sacĭ, scoarţe de casă, şaiac, torturĭ (de in, cînepă, lînă), zeghe.

e) *Obiecte de absolută trebuinţă:* Albiĭ, animale domestice şi vînaturĭ, apă, bidinele, brînzeturĭ, articole de bragagerie, care şi părţĭ de car, căruţe, şi părţĭ de căruţe, cărămizĭ, căciulĭ de oae, cojoace, cismărie groasă de iuft, toval, etc., cărbunĭ, cărnurĭ proaspete, cercurĭ, ciure, cozĭ de sape, coveţĭ, coase, copăĭ, cofe (doniţe), cozonacĭ, doage, făinurĭ, furcĭ de arie, fuse, fedeleşe, gaz, ghiaţă, grape, greble, iaurt, înghe̊ţată, lapte, lînă toarsă şi netoarsă, lopeţĭ, linguri de lemn, lumînărĭ de seŭ, măturĭ, miere, melcĭ, olane, oale de pămînt, oţet, ouă, păsărĭ domestice şi vînaturĭ, păcură, pastramă, pîine, papură, pălărĭĭ de pîslă ţărăneştĭ, păr, petroleŭ, pieĭ argăsite şi ne-argăsite, peşte proaspăt şi sărat, pistiluri, ploşce, potcoave, porumb fert şi floricele, racĭ, reşină, roabe, sape, săpun prost în lespezĭ marĭ, şoşonĭ de pîslă, scoicĭ, strâchinĭ, articole de simigirie, topoare, turtă dulce, unt, unt-de-lemn, in, cînepă, etc., var.

Obiecte ce se vînd în comunele urbane cu autorisaţiune:

Apă gazoasă, apărătoare de insecte, ascuţitorĭ de cuţite, cîrpacĭ de cisme, coşarĭ, figurine de ipsos, geambaşĭ, giamgiĭ, grătare, curse, tave etc., lăcătuşĭ, spoitul tingirilor, bureţiĭ. (Tabela A. şi B. din Regulament).

5. Aceia carĭ vor face comerț în alte localităț de cît acelea pentru carĭ li s'a dat autorizarea. (*Art. 17, alin. d din lege*).

6. Aceia carĭ vor exercita în mod ambulant comerț liber, fără să aibă etatea de 18 anĭ, saŭ carĭ ar fi atinșĭ de boale contagioase și desgustătoare, cum și aceia carĭ ar însărcina asemenea persoane cu exercitarea comerțuluĭ ambulant. (*Art. 6 din reg.*).

7. Aceia carĭ posedînd cărțuliĭ de comerț ambulant, vor vinde mărfurĭ oprite prin legĭ și regulamente speciale. (*Art. 3 din reg.*).

IV. *Cad de o potrivă în contravenție:*

1) Proprietariĭ saŭ antreprenoriĭ stabilimentelor publice, carĭ vor tolera în localul lor exercitarea comerțuluĭ ambulant, interzis de legĭ și regulamente. (*Ord. Pref. pol. Capitaleĭ No. 151 din 18 Iunie 1900*).

2) Aceia carĭ vor vinde pe stradă în mod ambulant din casă în casă carne de vacă. Marfa se va confisca. (*Ordon. com. Buc., No. 27713/3069 din 1901 și Ord. circ. al Pref. pol. Capitaleĭ No. 12694 din 27 Maĭ 1903*).

3) Patroniĭ carĭ fac comerț ambulant și transportă marfa lor în coșurĭ, donițe, tave, cărucioare, etc., fără să însemneze pe aceste obiecte numele și adresa domiciliuluĭ pe o tăbliță vizibilă. (*Ord. Primărieĭ Capitaleĭ, No. 23894/1320 c, din 3 Iunie 1896*).

4) Vînzarea de mieĭ în zilele de sărbătorĭ legale, afară de Duminicĭ, pînă la ora 12. Marfa contravenientuluĭ se va confisca.

5) Comerțul ambulant de încălțăminte. Marfa contravenientuluĭ se va confisca. (*Ord. circ. No. 19719 al Pref. Poliției Capitaleĭ din 25 Iunie 1903*).

(Vezĭ și *comisionarĭ de mărfurĭ*).

Comerț de vechituri

Comit o contravenţiune aceia carĭ se vor abate de la următoarele dispoziţiunĭ :

I. **Ordonanţa Prefecturei poliţiei Capitalei, No. 145 din 8 Iulie 1899 :**

1) *Comerciŭ de vechituri fără autorizare.* — Orĭ-cine va voi să întreprindă de astă-zĭ înainte comerciul de a cumpăra şi vinde vechiturĭ, de orĭ-ce natură şi valoare, saŭ de lucrurĭ de ocazie, haine, mobile, etc., va fi ţinut a cere în scris autorizaţiunea noastră.

Această cerere va fi însoţită de un certificat saŭ dovadă, semnată de cinci comercianţĭ stabilĭ, prin care să se atesteze onorabilitatea şi buna purtare în societate a petiţionaruluĭ; semnăturile din dovadă vor fi legalizate de secţiune.

Aceĭ carĭ vor avea firma înscrisă la tribunal, nu vor avea nevoe de certificatul saŭ dovada semnată de ceĭ cinci comercianţĭ.

2) *Obligaţinnea de a ţine registre.* — Eĭ vor fi ţinuţĭ, obţinînd autorizaţiunea, de a ţine registre parafate de noĭ, în care să se treacă felul şi calitatea, bine definite, ale obiectuluĭ cumpărat; numele şi locuinţa vînzătoruluĭ, cum şi ziua hotărîtă cînd s'a cumpărat; numele şi locuinţa cumpărătoruluĭ, în caz cînd obiectul s'ar vinde, şi ziua prescrisă cînd s'a vîndut.

3) *Prohibiţiunea cumpărăreĭ de vechituri de la casele unde vor fi fost bolnavĭ, saŭ morţĭ.*—Nimenĭ nu va putea cumpăra nimic din acele case unde vor fi fost bolnavĭ saŭ morţĭ, de cît numaĭ cu autorizaţia serviciuluĭ sanitar al primărieĭ, constatînd că obiectele destinate a se vinde aŭ fest desinfectate şi că se pot pune în vînzare, fără nicĭ un prejudiciŭ pentru sănătatea publică.

4) *Efectuarea plăţeĭ la domiciliul vînzătoruluĭ.*—Orĭ-ce cumpărător de vechiturĭ, de la orĭ-cine şi în orĭ-ce mod ar cum-

păra, nu va efectua plata de cît la domiciliul vînzătorului.

5) *Regulĭ relative la registre.*—Registrele se vor ţine pentru fie-care an şi se vor păstra, după împlinirea anuluĭ, încă doĭ anĭ.

6) Aceste registre se vor vizà, cel puţin odată pe săptămînă, de comisarul secţieĭ respective, iar de inspectorul circumscripţieĭ, orĭ cînd ar găsi de cuviinţă.

Asemenea vor fi ţinuţĭ a prezenta aceste registre, în orĭ ce timp şi la orĭ-ce autoritate vor fi cerute.

7) In caz de contravenţiune la prezenta ordonanţă, contravenientuluĭ, pe lîngă procesul-verbal ce i se va încheia, i se va putea interzice exercitarea comerţuluĭ săŭ în caz de recidivă.

8) Această ordonanţă va intra în vigoare la 1 August 1899, iar de la publicarea eĭ şi pînă la termenul arătat, toţĭ aceĭ, carĭ astă-zĭ întreprind un asemenea comerciŭ, sunt ţinuţĭ a se pune în regulă cu prescripţiunile de maĭ sus, sub pedeapsă prescrisă în caz de contravenire.

II. **Ordonanţa Primărieĭ Capitaleĭ, No. 30.802 din 10 Iulie 1892.**

1) *Prohibiţiunea vînzăreĭ de haine vechĭ nedesinfectate.*— Este cu desăvîrşire oprit a se vinde, pe viitor, prin hale, prăvălĭĭ saŭ pe stradele Capitaleĭ, haine vechĭ, dacă ele nu vor fi fost maĭ întîĭ desinfectate.

In acest scop Comuna ţine gratuit la dispoziţiunea comercianţilor de haine vechĭ, maşina sa de desinfectare instalată la grajdurile primărieĭ din strada Berzeĭ.

Comercianţiĭ carĭ vînd haine vechĭ în prăvălĭĭ, se vor adresa cu cerere la primărie, pentru a trimite maşina ca să desinfecteze hainele ce aŭ în prăvălĭĭ, iar aceĭ carĭ vînd pe strade vor aduce hainele la grajdurile primărieĭ pentru a se desinfecta.

Pentru constatarea acesteĭ operaţiunĭ, comuna va aplica pe hainele desinfectate un sigiliŭ special.

Hainele vechĭ ce vor fi puse pe viitor în comerciŭ fără a îndeplini aceste condiţiunĭ, vor fi confiscate, şi vînzătoriĭ lor daţĭ în judecată ca contravenienţĭ.

Comisionarii de mărfuri

(Contravenţiuni la legea comerciului ambulant).

Sunt culpabili de contravenţie :

I. Comisionarii, agenţii comerciali şi intermediarii dintre fabricanţi şi comercianţi, cari vor exercita această profesiune, fără să fi declarat în scris Camerei de comerciu, casele saŭ fabricele pentru cari, saŭ în numele cărora, lucrează ; fără să fi depus odată cu declaraţia o copie legalizată a procurei în virtutea căreia sunt autorizaţi a oferi saŭ primi comenzi de la ei, şi pentru comercianţii lor angrosişti şi detailişti. (*Art. 5 din legea com. amb. şi art. 27 din regulament*).

II. Aceiaşi profesionişti, cari vor oferi spre vînzare, saŭ primi comenzi de la alte persoane de cît comercianţii lor angrosişti saŭ detailişti. (*Art. 5 al. 3 din legea comerciului ambulant*).

Comisionari de stradă

Ordonanţa Prefecturei poliţiei Capitalei, din 10 Decembre 1899 :

1) *Condiţiunea autorizării.* — Nimeni nu va putea exercita profesiunea de comisionar de stradă, fără a poseda autorizaţiunea noastră.

2) *Condiţiuni pentru obţinerea autorizării.* — Aceia cari vor voi să obţină o asemenea autorizaţiune, vor avea în vedere dispoziţiunile art. 2 din zisul regulament, şi vor prezinta actele şi garanţia cerută de aliniatele *a*, *b* şi *c* de sub acelaş articol.

Nu se va acorda autorizaţiune, acelora cari nu vor şti să

scrie și să citească, și nu vor cunoaște bine Capitala, și anume : stradele, hotelurile, adresele autorităților, etc.

Asemenea se va refuza autorizațiunea acelora cari vor fi suferind de vr'o boală contagioasă saŭ desgustătoare.

3) *Obligațiunea de a purta o placă cu număr și un libret.* — Comisionariĭ sunt ținuți a avea, în același timp cu autorizarea, o placă cu număr și un libret, coprinzînd fotografia comisionaruluĭ, arătarea domiciliuluĭ săŭ, instrucțiunile și taxele.

Placa și libretul fiind personale, nu se vor putea vinde saŭ împrumuta sub nicĭ uu pretext, sub pedeapsa de nulitate.

4) *Obligația uniformeĭ.* — Comisionariĭ sunt datorĭ a purta uniformă și anume : șapcă roșie cu număr, haină de postav civit încheiată cu nasturĭ de metal și pantaloni de aceiașĭ stofă, carĭ vara se vor înlocui, după voe, cu dril.

Placa cu număr se va purta în partea stîngă a pieptuluĭ.

5) *Datoriĭ față cu publicul.* — Comisionariĭ sunt de asemenea datorĭ a fi respectuoșĭ cu publicul și a avea ținută curată.

Eĭ nu vor putea refuza, sub nicĭ un pretext, cînd sunt în stație, de a pleca să facă orĭ-ce comision și pe orĭ-ce timp.

6) *Punctele stabilite pentru staționare.* — Punctele unde pot staționa comisionariĭ sunt : piața Sf. Anton, hotel Central, palatul poștelor, scuarul Sărindar, piața Teatruluĭ, piața Episcopieĭ. Eĭ nu-șĭ vor putea schimba domiciliul înainte de a anunța Prefectura poliției, pentru a face cuvenita schimbare în libret.

7) *Taxa stabilită.* — Comisionarul va fi plătit cu 30 banĭ pentru o cursă simplă și cu 50 banĭ pentru o cursă dublă (dus și întors), fără a avea dreptul să pretindă maĭ mult, sub nicĭ un cuvînt. Aceste taxe sunt pentru toate zilele anuluĭ, pentru orĭ-ce oră a zileĭ și pentru toată raza orașuluĭ, pînă la șoseaua de centură. Ele sunt pentru comisioane verbale, scrisorĭ și unul saŭ maĭ multe pachete, pînă la greutatea totală de cincĭ kgr.;

Dincolo de șoseaua de centură saŭ pentru pachetele mai grele de cinci kgr. prețul comisionului rămîne la învoială.

9) Abaterile de la aceste dispoziţiuni se vor pedepsi: întîiŭ cu reprimanda, al doilea cu ridicarea dreptului de a funcționa pe timp mărginit, și al treilea cu luarea dreptului pentru tot-d'auna. Aceste pedepse se vor trece în libretul comisionarului.

Comisionarii cari vor funcţiona fără autorizaţia Prefecturei poliției, se vor da judecăței.

Comisionarii se pot stabili și prin ajutorul antreprenorilor, dar autorizațiunea va fi tot individuală, pe numele comisionarului, care va fi supus tutulor regulelor de față".

Comunală

(Dispoziţii penale din legea)

Art. 93.— Ori-ce persoană, care fără autorizaţiune legală se va fi amestecat la mînuirea fondurilor comunale, se va constitui, prin acest fapt culpabil, responsabil, şi va putea fi urmărit conform art. 207 din codul penal.

Art. 107.—Toate veniturile și cheltuelile comunei se înscriŭ în budget conform cu cele prevăzute la cap. VIII și IX și observîndu-se regulile de mai jos.

Nici un venit nu se poate percepe și nici o cheltuială nu se poate face, de cît în marginile cifrelor autorizate prin budget.

Toţi ceĭ ce vor călca această dispoziţiune vor fi urmăriţi potrivit art. 140 şi 141 din codul penal.

Concertări resvrătitoare

Art. 106 c. p.—„Ori-ce concertare de măsuri contrarii legilor, făcută saŭ prin adunare de indivizi saŭ de corpuri depozitare de vre-o parte a autorităţii publice, saŭ prin de-

putaţiune, orĭ corespondenţe între dînşiĭ, va fi pedepsită cu închisoare de 2 lunĭ cel puţin şi 6 lunĭ cel mult, contra orĭ căruĭ culpabil, care va putea încă să fie condamnat la interdicţiune pe timp mărginit". (c. p. 27, 107; p. fr. 124).

Art. 107 c. p.—„Dacă prin unul din mijloacele exprimate maĭ sus s'a concertat măsurĭ contra executăreĭ legilor saŭ contra ordinelor guvernuluĭ, pedeapsa va fi 2 anĭ de închisoare.

Dacă această concertare s'a făcut între autorităţile civile şi corpurile militare saŭ şefiĭ lor, aceia carĭ vor fi autorĭ saŭ provocatorĭ, vor fi pedepsiţĭ cu detenţiune; ceĭ-l'alţĭ culpabilĭ vor fi pedepsiţi cu 2 anĭ închisoare". (c. p. 7, 47, 106; p. fr. 124).

Conductoriĭ de vehicule

(Contravenţiunĭ comise de)

Constitue o contravenţie:

I. Faptul cărăuşilor, chirigiilor şi orĭ-căror conductorĭ de trăsurĭ saŭ dobitoace de povară, carĭ nu vor sta totd'auna lîngă caiĭ saŭ dobitoacele lor, nu vor ţinea o parte numaĭ a stradelor saŭ a drumurilor, ca să lase cea-l'altă latură spre trecerea celor-l'alte trăsurĭ ce vor umbla pe aceiaşĭ stradă saŭ drumurĭ. (*Art. 389 al. 2 cod. pen*).

Dispoziţiunea paragrafuluĭ 2 a art. 389, avînd de scop a menţine ordinea şi a împedica accidentele pe calea publică este generală şi se aplică la străzĭ, drumurĭ, şosele, căĭ publice, fără destinaţie, cu condiţiune să fie destinate circulaţiuneĭ.

In principiŭ, urmărirea trebue îndreptată contra conductoruluĭ culpabil de faptul încriminat.

Dacă însă conductorul trăsureĭ nu este cunoscut, acţiunea publică trebue exercitată contra proprietaruluĭ acesteĭ trăsurĭ, fiind liber inculpatul a face să se cunoască conductorul, şi a cere introducerea sa în causă. Aceasta este

o excepție la principiul personalității pedepselor. Nici o scuză, afară de cele stabilite de lege, nu este admisă.

Prescripțiunile art. 389 al. 2, privesc ele pe conductorii de automobile, velocipede, biciclete, tricicluri, etc?

Automobilele sunt adevărate trăsuri: ele sunt supuse cu acest titlu, dispozițiunilor generale ale codului penal. Circulația lor a fost chiar regulamentată prin ordonanța Pref. polit. Capitalei cu No. 165 din 10 Aprilie 1904.

Pare însă imposibil, după Garraud, de a se califica trăsuri, velocipedele, bicicletele, etc.

De alt-fel, acest fel de vehicule, necunoscute la epoca redactării codului penal, nu aŭ putut fi regulamentate de acest cod. (Cas. fr. 1894).

Aparține autorității polițienești de a asigura condițiunile de circulare. Dar sancțiunea acestor regulamentări se găsește în art. 385 al. 9, nu în art. 389 al. 1 din cod. pen.

II. Faptul celor ce umblă cu trăsuri prin stradele orașului fără a'și păzi rîndul saŭ alergînd prea iute. (*art. 389 al. 4 c. p.*)

III. Faptul birjarilor cu diligențe publice cari nu vor avea număr la trăsură, orĭ cari vor lua plata maĭ mare de cît cea hotărîtă. (*art. 389 al. 5 c. p.*)

Dispozițiunile coprinse în aceste paragrafe, pedepsesc violațiunea reglementelor relative la încărcarea, rapiditatea și direcțiunea trăsurilor în general, și aparține autorității municipale și prefectoriale de a face regulamente asupra acestor diferite puncte.

IV. Cad ast-fel în contravenție:

A) *Proprietarii de trăsuri:*

a) Cari vor pune în circulație publică, trăsurile lor fără să fi făcut declarație la Prefectura poliției Capitalei și fără să fi obținut autorizația de liberă circulație. *(Art. 1 al regulamentului pentru trăsuri publice din 20 Septembre 1886);*

b) cari vor pune în circulație trăsuri fără a purta număr de ordine, dat de Prefectură, scris atît cu alb pe ambele tăbliĭ și pe spatele trăsureĭ, cît și cu roșu pe felinare,

pe toate părțile cu geamuri (*art. 1 Regul. p. trăsuri publice din 20 Sept. 1886*);

c) cari vor avea mai multe trăsuri cu acelaș număr; și vor pune în circulație iarna, sanie și trăsură în acelaș timp. (*art. 2 Regul. p. trăsuri publice din 20 Sept. 1886*);

d) cari vor lua în serviciu conductori ce nu posedă permis din partea Prefecturei poliției, pentru libera practică a meseriei;

e) cari nu vor ține în bună stare atît trăsurile cu accesoriile lor, cît și caii (*art. 10 Regul. p. trăsuri publice din 20 Sept. 1886*);

f) cari vor pune în circulație pe stradele Capitalei în timpul ierneĭ, sănii, fără autorizarea prefecturei poliției (*art. 14, idem*).

B). *Conductorii de trăsuri publice:*

a) cari exercită meseria fără să fi făcut declarație la Prefectura poliției și fără să fi fost autorizat, adică fără să posedă buletinul de intrare în serviciu (*art. 16, idem*);

b) cari nu vor fi curați îmbrăcați și cu haine cuviincioase în timpul cît conduce trăsura, îngrijind ca și trăsura și caii să fie curați (*art. 17, idem*);

c) cari nu se vor purta cuviincios cu publicul (*art. 19, idem*);

d) cari nu vor remite proprietarilor, obiectele uitate în trăsură, saŭ nu le vor depune în termen de 24 ore la Prefectura poliției (*art. 20, idem*);

e) cari vor primi mai mulți mușterii de cît locurile pe cari le are în trăsură; cari vor plimba oameni beți în trăsură, în timpul nopței, făcînd sgomot cu cîntece și chiote, și turburînd liniștea locuitorilor; de asemenea și în timpul zilei, pe stradele principale (*art. 21, idem*);

f) cari vor insulta vre-un mușteriŭ sub orĭ-ce pretext (*art. 29 din reg. p. trăs. publ. din 1886*);

g) cari fiind liberi saŭ la locul de așteptare, vor refuza de a merge cu un mușteriŭ de orĭ-ce condițiune și sub orĭ ce pretext; în cas cînd ar invoca că este angajat, este dator a prezenta cartea persoanei care l'a angajat, pe care va fi notată ora angajăreĭ. (*Art. 30, idem*);

h) carĭ vor primi amanecturĭ pentru plata birjeĭ. *(Art. 31 idem)*;

i) carĭ vor lua saŭ vor pretinde taxe maĭ marĭ de cît cele prevăzute de tarif, şi carĭ sunt următoarele :

1). *Pentru trăsurile deschise :*

O oră în oraş, coprinzînd şi gările, leĭ 2.

Cursa ce nu trece peste o jum. oră 1 leŭ.

Cursa de la gară în oraş, şi vice-versa, pentru călătorĭ, leĭ 2.

Cursele la şosea leĭ 3 ora.

2). *Pentru trăsurile închise (carete) :*

O oră leĭ 4.

Cursa ce nu trece peste o jum. oră, leĭ 2.

Cursa de la gară în oraş, şi vice-versa, leĭ 4.

4). *Pentru trăsurile de Hereasca :*

O zi leĭ 15.

C). *Conductorĭ atît de trăsurĭ publice cît şi particulare :*

1) Dacă conduc în stare de beţie ; *(Art. 23 din Regul. p. trăsurĭ publice din 20 Sept. 1886).*

2) Dacă fumează pe capră cînd aŭ muşterĭĭ în trăsură, şi, cînd n'aŭ chiar, mergînd pe stradele principale *(idem)*;

3) Dacă se iaŭ la întrecere saŭ merg în galop în orĭ ce circumstanţe *(idem)* ;

4) Dacă dorm pe capră cînd trăsura e în circulaţie *(idem)*;

5) Dacă nu vor ţine în tot-d'a-una dreapta, iar dacă un obstacol îl forţează a devia, trebue a relua pe dreapta îndată ce le va fi posibil. Dacă vor urca caiĭ saŭ trăsura pe trotoare (*Art 24, idem*) ;

6) Cînd nu vor ridica biciul în sus, de cîte orĭ vor opri, avizînd ast-fel pe ceĭ ce urmează ; cînd nu vor merge tot-d'a-una la distanţă aşa ca să poată opri fără a lovi pe cel din n'ainte, dacă i se va întîmpla vre-un accident (*idem*) ;

7) Dacă nu vor conduce caiĭ la pas, cînd intră dintr'o uliţă într'alta, la răspîntiĭ saŭ la întorsul trăsureĭ (*Art. 25 idem*) ;

8) Cînd vor intra la debarcaderul drumuluĭ de fier, tea-

tre, spectacole, baluri, concerte saŭ alte locuri de reuniune şi de petrecere, alt-fel de cît la pas, pe un singur rînd şi nu prin locul ce li se vor indica de agenţi, asemenea la eşire pînă vor eşi din locul saŭ uliţa unde se găseşte stabilimentul (*Art 26, idem*);

9) Dacă vor staţiona într'o uliţă care n'are trotoar, fără a lăsa loc liber pentru circulaţia pietonilor. Dacă vor staţiona la răspîntiĭ (*Art. 27, idem*);

10) Cînd se vor da jos de pe capra trăsureĭ spre a intra în stabilimente de băuturi spirtoase saŭ alte locuri publice saŭ vor staţiona fără muşteriĭ dinaintea unor asemenea stabilimente. De vor părăsi trăsura atunci cînd staţionează la porţile caselor particulare. (*Art. 28, idem; Vezi şi Ordonanţa Pref. poliţ. Capitaleĭ, No. 96 din 18 Maiŭ 1890*, în ce priveşte punctele enumerate maĭ sus);

11) De vor mîna caiĭ maĭ repede de cît la trapul mic *Ord. Pref. poliţ., No. 136 din 14 Aprilie 1899*);

12) Dacă vor circula cu trăsura goală la pas saŭ vor staţiona pe străzi iar nu la cea maĭ apropiată staţiune (*Ord. Pref. poliţ., No. 160 din 16 Oct. 1902*);

13) Dacă vor staţiona cu trăsurile unul în dreptul altuia pe orĭ-ce stradă a Capitaleĭ (*Ord. Pref. pol. Capit., No. 136 din 14 Aprilie 1899*);

14) De nu vor avea noaptea felinarele aprinse de îndată ce va înnsera (*Art. 32 Reg. p. trăsurĭ publice din 1886; şi ordonanţa Pref. pol. Cap., No. 117 din 22 Iunie 1895*);

15) Carĭ nu vor ţine dreapta pe un singur rînd în trapul mic al cailor, cu începere de la capul căeĭ Victoria şi pînă la rondul al II-lea al şoseleĭ Kiseleff; carĭ vor eşi din rînd pentru a trece înaintea celor ce 'şĭ continuă mersul;

17) Carĭ opri pentru a staţiona pe rîndul al II-lea saŭ al III-lea;

18) Carĭ vor săvîrşi aceleaşĭ abaterĭ de la rondul II la Hipodrom în zilele de curse (*Ord. Pref. pol. Capit. No. 126 din 15 Maiŭ 1896*).

19) Carĭ vor întrebuinţa la trăsură caĭ nărăvaşĭ saŭ animale bolnave, atinse de vr'o infirmitate saŭ rănite, orĭ în-

hămate cu hamuri improprii sau improvisate. (*Ord. Pref. pol. Capitalei, No. 154 din 27 Aprilie 1900*[1]).

V. Comit de o potrivă o contravenţiune:

A. *Conductorii de biciclete:*

1) Cari nu vor poseda un aparat sunător sau clopoţel. — Trompa şi ori-ce alt mijloc de avertizare sunt cu desăvîrşire interzise.

Se exceptează motociclele (biciclete cu motor) cari pot fi înzestate cu trompă pentru avertizare;[2])

2) Cari nu vor poseda o placă fixă, sudată la ghidon, după modelul ce se va da de prefectură, pe care se va scrie numele şi pronumele, profesiunea şi domiciliul proprietarului, precum şi un număr de ordine, dacă proprietarul este închirietor de velocipede;

3) Cari vor circula pe trotuare în oraş, iar la şosea pe aleele destinate pietonilor şi călăreţilor, numai dacă bicicleta nu este condusă cu mîna.

Bicicliştii nu vor putea circula de cît pe strade şi pe aleele destinate lor;

4) Ceĭ cari vor continua mersul pe stradele ori prin punctele, pe cari necesitatea buneĭ ordine şi libereĭ circulaţiuni ar impune agenţilor însărcinaţi cu supravegherea şi menţinerea lor, ca să ’i oprească;

5). Cari nu vor avea felinarele aprinse îndată ce înserează;

6) Cari vor conduce mai repede de cît trapul obicinuit cailor;

7) Cari nu vor micşora viteza, făcînd-o egală cu mersul la pas al cailor, la toate răspîntiile şi cotiturile stradelor;

---

1) *Art. 33 Reg. p. tr. publice.*—„Conductorul, pentru micĭ contravenţiĭ, nu se va opri din circulaţie în momentul comitereĭ, ci i se va lua numai numărul şi se va raporta Prefectureĭ (biroul de servĭ şi birjĭ), spre a aviza stăpînul, care este dator a-l trimite negreşit a doua zi, spre a i se face reprimanda cuvenită; iar pentru fapte penale sau criminale se vor opri chiar în momentul comitereĭ, trimiţîndu-se trăsura şi caiĭ la proprietar cu un agent.

2) Ordinul circular No. 23.094 din 25 Aprilie 1904 al Prefectureĭ poliţieĭ Capitaleĭ.

8) Ceĭ ce se vor aduna în grupurĭ pe stradă saŭ vor merge alăturĭ;

9) Ceĭ ce nu vor ţine în tot-d'a-una pe partea dreaptă a stradeĭ, carĭ nu vor descinde în caz de aglomeraţiune saŭ de dificultate de circulaţie, saŭ cînd caiĭ de la trăsurĭ daŭ semne de spaimă.

(Toate aceste contravenţiunĭ se pedepsesc conform art. 385 al. 9 C. p.). (*Ordonanţa Pref. pol. Capitaleĭ No. 164 din 8 Aprilie 1904*)[1]).

B. *Conductoriĭ de automobile:*

1) Carĭ vor circula în Capitală fără a poseda o autorizaţiune liberată de Prefectura poliţieĭ.

Permisiile liberate de poliţiile din Franţa, Germania şi Elveţia se vor viza numaĭ de Prefectură;

2) Carĭ nu vor poseda în partea dinapoĭ a trăsureĭ o tăbliţă fixă aşezată în mod vizibil şi purtînd un număr de ordine ce se va da de Prefectură şi care noaptea se va lumina;

3) Carĭ vor conduce automobilul fără a poseda certificat de capacitate, ce se va libera de Prefectură în urma unuĭ examen;

4) Carĭ vor conduce cu o viteză maĭ mare de 15 kilometri pe oră (trapul cailor);

5) Carĭ nu vor micşora iuţeala, făcînd-o egală cu mersul la pas al cailor, la răspîntiĭ, cotiturile stradelor şi în aglomeraţiune;

6) Carĭ vor circula cu automobilele neînzestrate cu două frîne şi cu trompetă saŭ nu vor avea noaptea treĭ felinare, din carĭ unul cu foc alb în dreapta, altul cu foc verde în stînga şi al treilea cu foc roşu şi cu numărul automobiluluĭ în partea d'înapoĭ;

7) Carĭ se vor lua la întrecere saŭ vor merge alăturĭ saŭ pe aleele destinate bicicliştilor;

---

1) Spre a se putea da curs proceselor verbale constatînd contravenienţele comise de conductoriĭ de biciclete, contravenienţiĭ vor fi opriţĭ şi conduşĭ la comisariat şi se va face menţiune în procesul verbal, că aŭ fost opriţĭ din circulaţie (Ord. Circ. 2116 din 16 Aprilie 1902. Pref. pol. Capitaleĭ).

8) Carĭ nu vor opri imediat orĭ de cîte orĭ automobilul ce conduc ar putea fi o cauză de accidente, de dezordine orĭ de împedecare a circulaţiuneĭ;

9) Carĭ vor părăsi automobilul fără să fi luat măsurile necesare pentru a preîntîmpina orĭ-ce pornire intempestivă a vehicululuĭ.

In caz de recidivă la contravenţiunea de maĭ sus se va retrage permisul de circulaţie pe un timp pînă la 15 zile. (*Ord. Pref. poliţieĭ Capitaleĭ No. 165 din 10 Aprilie 1903*).

C. *Conductoriĭ de tramcare şi tramwaye cu caĭ:*

1) Carĭ vor mîna maĭ repede de cît trapul mic al cailor, iar la răspîntiĭ saŭ la cotiturĭ, alt-fel de cît numaĭ la pas;

2) Carĭ vor primi maĭ mulţĭ pasageri de cît numărul locurilor de carĭ se dispune. (*Ordonanţa Pref. pol. Capit., No. 154 din 27 Apr. 1900*);

3) Carĭ vor întrebuinţa la tramwaye saŭ tramcare caĭ nărăvaşĭ saŭ animale bolnave, atinse de vre-o infirmitate saŭ rănite orĭ înhămate cu hamurĭ impropriĭ saŭ improvizate.

D. *Conductoriĭ tramwayelor electrice:*

1) Carĭ vor merge maĭ repede de cît trăsurile în trap mic.

2) Carĭ vor opri în răspîntiĭ orĭ întorsăturĭ de strade, pentru primirea şi scoborîrea publiculuĭ;

3) Carĭ vor conduce dintr'o stradă în alta, orĭ la întorsăturĭ de stradă, maĭ repede de cît o trăsură la pas şi fără a da repeţite semnale. (*Ordonanţa Pref. pol. Capit., No. 123 din 18 Martie 1896*).

VI. Comit în fine o contravenţie, *conductoriĭ de căruţe, camioneriĭ, cărăuşiĭ, etc.*, carĭ se vor abate de la următoarele prescripţiunĭ prohibitive:

A. **Ordonanţa Primărieĭ Comuneĭ Bucureştĭ, No. 34181 din 21 Iulie 1889:**

1) Circulaţiunea carelor, camioanelor şi căruţelor, fie încărcate cu sarcinĭ grele, fie goale, este oprită între orele 6 dimineaţa şi 8 seara pe timpul vereĭ, şi orele 8 dimineaţa şi 4 seara pe timpul ierneĭ, pe stadele:

Griviţa, din strada Polizu şi Berzeĭ în calea Victorieĭ; calea Victorieĭ; calea Dorobanţĭ, între Victoria şi Dionisie;

Manea-Brutaru; Luterană; Știrbey-Vodă, din Calvină în Victoria; bulevardele: Independenței, Elisabeta și Academiei; Mihai-Vodă, din Victoria în Arsenal; Splaiul stîng al Dîmboviței, de la podul Sf. Ilie la podul Șerban-Vodă; 11 Iunie, din bulevardul Uzinei de gaz în Rahova; calea Rahovei; Bibescu-Vodă; Șerban-Vodă, din splaiu în piața Sf. Anton; Văcărești, din calea Moșilor în strada Braduluĭ; calea Călărași, din Văcărești în Mircea-Vodă; calea Moșilor, de la Sf. Gheorghe în strada Traian; strada Scaune, din calea Moșilor în strada Colței; strada Clemenței; str. Dionisie, din Clemenței în Dorobanți.

2) Convoiurile funebre vor parcurge pe viitor, splaiul drept al Dîmboviței și calea Șerban-Vodă, la cimitirul Belu.

3) Staționarea carelor, camioanelor și căruțelor pe strade este oprită; ele nu vor putea staționa de cît în punctele arătate mai jos, adică:

a) Carele cu lemne, în răspîntia stradelor Brutari—Ungureni și Măcelari, piața Regenerării, piața dintre stradele Popa-Soare, Liniștei și Zefirul, răspîntia Rahovă cu strada Sabinelor, răspîntia Fundătura Spitaluluĭ cu strada Buzești, cîmpul Filaret, piața din fața cimitiruluĭ Belu, gropile de pe șoseaua Raionuluĭ, piața de la Apele minerale, piața Radu-Vodă (lîngă gara de gunoae), răspîntia de lîngă școala Tunari, piața Sf. Elefterie, piața Leon-Vodă, maidanul Dulapuluĭ și piața Cuza-Vodă, răspîntia Antim în str. Justiției.

b) Căruțele de birje saŭ trăsurile de Herească, pe piața Radu-Vodă.

c) Căruțașii și nisipariĭ, în răspîntia stradeĭ Berzeĭ cu Griviția (lîngă noua hală), la cîmpul Filaret, pe șoseaua Basarab, în piața Regenerăreĭ, în răspîntia stradelor Vîntuluĭ și Plantelor, în răspîntia Polonă cu Armașu, pe str. Stavropoleos, pe maidanul de lîngă noua hală de pește, în răspîntia Bucur cu Radu-Vodă și lîngă hala Amzeĭ.

d) Căruțele pentru var și cherestea, pe maidanele de lîngă răspîntia Fundătura Spitaluluĭ, șoseaua Filantropia și maidanul numit „Cherestea“, lîngă cimitirul protestant.

e) Căruțele cu pepeni, pe piața din fața cimiteriuluĭ Belu,

piața Regenerărei, piața Sf. Ecaterina, piața de la Apele minerale, răspîntia fundătura Spitalului cu Filantropia și bariera Rahoveĭ (pe locul comuneĭ).

4) Staționarea birjelor de piață se va face în locurile maĭ jos indicate:

La intrarea în gara de Nord pe stînga, idem gara Filaret pe dreapta, în strada Teatrului din calea Victorieĭ, str. Episcopieĭ din calea Victorieĭ, strada Mihaĭ-Vodă din calea Victorieĭ, strada Domniței din calea Moșilor, piața Sf. Gheorghe Noŭ, Strada Batiște spre altarul bisericeĭ Batiște, strada Berzeĭ, răspîntia căleĭ Griviței, strada Justiției și piața din valea Mitropolieĭ, calea Victorieĭ la începutul șoseleĭ Kiseleff, bulevardul Independenței colț cu strada Brezoianu, bulevardul Independenței din calea Victorieĭ, în partea bisericeĭ Sărindar, strada Știrbey-Vodă (Cîmpineanu) la intrarea Șlater, calea Călărași din strada Mircea-Vodă.

5) Toate trăsurile și căruțele de orĭ-ce natură vor circula pe partea dreaptă a stradeĭ, spre a evita întîlnirea lor venind din părți opuse.

6) Ceĭ ce vor contraveni prezenteĭ ordonanțe, vor fi dați judecățeĭ, pentru a fi pedepsiți conform art. 385 cod. pen.

B. **Ordonanța Prim. Com. Buc. No. 37460 din 21 Aug. 1891:**

„Căruțele ce servesc pentru transport de ipsos, pămînt nisip, cărămidă, moloz, pietriș, cenușe, băligar, pae, fîn, var, ciment, făină, precum și alte obiecte de natură a murdări stradele saŭ a incomoda pe trecătorĭ, vor trebui să fie ast-fel încărcate, în cît să nu cadă saŭ să se împrăștie nimic din ele pe stradă.

In ceea-ce privește transportul de pămînt, nisip, moloz, pietriș și cenușe, părețiĭ căruțelor vor trebui ca să treacă peste 15 c. m. în sus de materia cu care aŭ fost încărcate.

Căruțele ce transportă făină, ipsos, var și ciment, pămînt, moloz etc., vor avea funduri înainte și la spate și vor fi acoperite cu o pînză impermeabilă.

Descărcarea varuluĭ, ipsosuluĭ, făineĭ și cimentuluĭ trebue să se facă cu îngrijire și ast-fel ca să nu murdărească stradele și să incomodeze pe trecătorĭ.

Ori de cîte ori se va opera, în timpul zilei, vre-o încărcare sau descărcare din cele indicate mai sus, locul acela trebue măturat și produsul ridicat imediat.

In caz de abatere, se va curăța locul sau strada din oficiu pe socoteala contravenientului.

Resturile din fabricele de gaz, de scrobeală, de spălare de mațe. de grăsime animală, de negru animal, din apele provenite din înmuierea coarnelor de vite, apele grase destinate pentru nutrirea porcilor, rămășițele provenite din fabrici de clei, de uleiuri și în fine în general toate materiile cari ar putea compromite salubritatea, nu vor putea fi transportate prin oraș, de cît în butoaie sau lăzi hermetic închise".

C. **Ordonanța Pref. pol. Cap. No. 160 din 16 Octombrie 1902:**

1) Circulația a tot felul de care de transport, căruțe, camioane etc. goale sau cu poveri, este cu desăvîrșire interzisă pe calea Griviței, începînd din dreptul gării de Nord și pînă în calea Victoriei; pe calea Victoriei, începînd din str. Rîureanu și pînă la piața Victoriei; pe șoseaua Kiseleff, de la piața Victoriei și pînă la piața Sf. Gheorghe, și pe strada Carol, începînd din Calea Victoriei și pînă la hotelul Dacia; se face excepțiune numai pentru căruțele de dimensiuni mici, transportînd baloturile de mărfuri strict necesare magazinelor situate pe aceste strade, și transporturile de lemne, cărbuni, fîn sau alte obiecte cu destinațiune pentru proprietarii sau locatarii respectivi, și acestea numai cu condițiune da a străbate porțiunea cea mai scurtă a stradelor arătate, pentru a ajunge la destinațiune;

2) Aceia cari vor să circule pe trotuare și alee, cu *cărucioare, roabe,* și ori-ce alt-fel de vehicule cu cari se transportă mărfuri și ori-ce greutăți sau obiecte; se exceptează cărucioarele mici cu copii (ordonanța com. București No. 19284 din 27 Aprilie 1891).

Construcțiuni, reparațiuni

§ I

1) *Construcțiuni fără autorizare.* — Pentru ori-ce lucrare de construcție ce este a se executa în coprinsul orașului, proprietarul este dator a cere autorizarea prealabilă de la primărie, cu indicarea nivelmentului stradei și a alinierei proprietății sale. *(Art. 15, reg. p. constr. și alinieri).*

2) *Reparațiuni fără autorizare.* — Nimeni nu poate construi saŭ repara construcțiuni saŭ împrejmuiri, fără a obține autorizare de la primărie. Această autorizare se va da pe un bilet sub-scris de architectul primăriei; el fixează linia pe care trebue a se așeza construcția saŭ împrejmuirea, după indicarea inginerilor alinierilor și va arăta nivelmentul stradei în dreptul proprietății. In biletul de autorizare se va coprinde detaliat alinierea, prin distanțe luate la puncte fixe vecine; alinierea va fi tot-d'a-una indicată pe planul de situațiune al terenului, ce proprietarul este dator a înainta. *(Art. 17, Idem).*

3) Ori-care proprietar, architect saŭ maestru ar începe construcțiuni saŭ reparațiuni supuse taxei fără bilet de autorizația primăriei, saŭ în afară de condițiunile stabilite în acel bilet saŭ în regulamentul general, va fi supus la penalitățile prevăzute în codul penal și în plus:

Dacă construcția ese din aliniere, se vor desființa lucrările;

Dacă construcția este pe aliniere, dar în contra acestuĭ regulament saŭ condițiunilor stipulate în biletul de autorizațiune, proprietarul va fi dator a se conforma pentru cele executate cu aceste regulĭ și condițiunĭ, și în caz de imposibilitate, a distruge și desființa părțile executate. (*Art. 18, idem*).

4) Toți agenții comunalĭ și polițienești sunt obligați să vegheze la îndeplinirea întocmaĭ, a condițiunilor specificate aci.

Ei au dreptul a cere să li se prezinte autorizațiunea spre a se asigura de stricta îndeplinire a dispozițiunilor ei.

In caz de a se construi fără autorizare sau cu depășirea autorizăreĭ, vor opri lucrarea, încheiînd proces-verbal, conform legeĭ și vor referi primarului (*art. 19, idem*).

5) *Prohibițiunea construcțiilor de lemn.* — Construcțiunile de lemn sunt oprite în toată întinderea Capitaleĭ, afară de chioșcurĭ, pavilioane și alte clădirĭ de artă și ornamente, destinate a fi așezate prin grădinĭ, ale căror planurĭ vor trebui maĭ întîĭ să fie supuse aprobăreĭ primărieĭ.

Aceste chioșcurĭ, pavilioane sau clădirĭ de artă, nu vor fi permise a se face de cît cel mult pe o suprafață de 20 m. p. Aceste chioșcurĭ sau pavilioane nu pot servi pentru comerciu, afară de construcțiunile făcute de primărie pe piețele publice, pentru îndestularea orașuluĭ cu obiecte alimentare și unde nu se întrebuințează foc. (*Art. 23 idem*). Vezĭ maĭ jos § IV, ordonanța primărieĭ Capitaleĭ 41100 din 28 Sept. 1900

6) *Prohibițiunea acoperișurilor de lemn.* — In toată întinderea Capitaleĭ, acoperișul este oprit a se face de lemn. (*Art. 24, idem*).

7) *Prohibițiunea intrărilor sau ferestrelor de grajdurĭ la stradă.*— Intrările sau ferestrele grajdurilor, șoproanelor, nu sunt tolerate în fața stradeĭ. (*Art. 24, idem*).

8) *Prohibițiunea baracelor acoperite cu pînză sau corturĭ.* — In tot raionul Capitaleĭ, nu este permis de a se face barace cu pînze acoperite sau corturĭ, de cît la Moșĭ sau la sărbătorĭ pentru bine-faceri, și chiar în cazul din urmă ele vor fi provizoriĭ. (*Art. 88, idem*).

9) *Obligațiunĭ relative la dărîmărĭ,* — La dărîmarea zidurilor vechĭ, molozul va fi bine stropit cu apă, pentru ca pulberea să nu se împrăștie în aer. Molozul se va arunca pe fața interioară a zidurilor de fațadă și nu pe stradă; el se va stropi cu apă și se va transporta, pe fie-care zi, în căruțe bine închise, în cît să nu se risipească pe stradă; după încărcare molozul pus în căruțe se va stropi din noŭ cu apă. (*Art. 36, idem*).

10) *Obligaţiuni relative la construcţii.* — In timpul construcţiuneĭ, proprietarul va îngriji ca trotoarul în dreptul proprietăţeĭ respective şi stradeĭ, să se stropească de treĭ orĭ pe zi cu apă, ca rigolele să nu se astupe şi ca să nu se formeze noroiŭ în dreptul proprietăţeĭ sale. (*Art 40, idem*).

11) *Prohibiţiunea apărătorilor de colţurĭ, de-alungul caselor saŭ afară din aliniere.* — Este oprit d'a pune în strade cu trotoar apărătorĭ la colţurĭ saŭ d'alungul caselor; în stradele fără trotoare aceştĭ stîlpĭ nu pot eşi din aliniere maĭ mult de 0,20 m. şi aceasta pînă se vor face trotoare. (*Art. 47, idem*).

12) *Prohibiţiunea băncii, scărilor şi eşirilor afară din aliniere.*— Nu sunt permise băncile, scările şi nicĭ o altă eşire în stradă din linia faţadeĭ. (*Art. 48, idem,*)

13) *Prohibiţiunea coşurilor la faţă de pe aliniere.* — La faţa de pe aliniere, nu este permis a se scoate coşurĭ. (*Art. 56, idem*).

14) *Obligaţiunea instalăriĭ de sghiaburĭ.* — Sub streşinile caselor situate la faţa stradelor, proprietariĭ sunt datorĭ să pună sghiaburĭ de metal întărite cu cîrlige de fer.

Urloaele de scurgere vor fi de metal colorate, întărite cu brăţărĭ de fer bătute în zid.

Ele vor avea un diametru de minimum 0,15 c. m. şi vor fi conduse în canal, pe stradele unde există canalizare; iar în stradele fără canal, ele vor eşi sub trotoar într'un mic canal de fontă—conform modeluluĭ prescris de municipalitate—care va da în rigola pavagiuluĭ. Aceste măsurĭ privesc ocolul I şi al II-lea. (*Art. 57, idem*).

15) *Prohibiţiunea locuireĭ construcţiunilor noĭ un interval de timp determinat.* — Orĭ-ce casă construită din noŭ, nu se va putea locui maĭ curînd de 5 lunĭ după terminarea zidireĭ în roşu şi 2 lunĭ după terminarea tencueleĭ.

In aceste 5 lunĭ, trebue să fie 3 lunĭ de vară. Pentru prima ocupare saŭ închiriere a caselor construite din noŭ, proprietarul va cere permisiunea specială a primaruluĭ (*Art. 112, idem*).

16) *Idem pentru imobilele reparate.* — Un termen de două

luni se aplică și pentru casele carĭ, de și n'aŭ fost construite din noŭ aŭ fost reparate într'un mod radical și tencuite din noŭ (*Art. 113, idem*).

17) *Prohibițiunea locuireĭ imobilelor cu calcane înainte de tencuirea lor.* — Casele carĭ vor avea calcane, nu vor putea fi locuite pînă ce aceste calcane nu se vor tencui. (*Art. 115, idem*).

18) *Prohibițiunea înființăreĭ de bordee saŭ case de gard lipite cu pămînt.* — Inființarea de bordee și de case de gard lipite cu pămînt, este oprită în tot raionul comuneĭ; casele de gard lipite cu pămînt, astăzĭ existente se vor putea repara în curs de treĭ anĭ de la publicarea regulamentuluĭ pentru construcțiunĭ și alinierĭ; de atuncĭ încolo orĭ-ce reparațiunĭ de asemenea case este oprită. (*Art. 119, idem*)".

§ II.

Ordonanța Primărieĭ Capitaleĭ, No. 20730 din 4 Iulie 1886:

1) *Obligațiunea înființăreĭ de latrine provizoriĭ pentru salahorĭ.*— „Sunt obligați toțĭ proprietariĭ ce construesc orĭ repară edificiĭ în regie, saŭ întreprinzătorĭĭ însărcinați cu asemenea lucrărĭ, să înființeze latrine provizoriĭ, pentru salahoriĭ și lucrătoriĭ ce întrebuințează.

2) *Prohibițiunea înființăreĭ de corturĭ pentru adăpostirea salahorilor în interiorul orașuluĭ.* — Corturile pentru adăpostirea salahorilor în interiorul orașuluĭ, se vor înlocui prin barace de scînduri construite în fundul curților;

3) Corturĭ pentru asemenea lucrătorĭ vor fi tolerate numaĭ la marginea orașului, afară din barieră."

§ III.

Ordonanța Primărieĭ Capitaleĭ, No. 4854 din 6 Februarie 1893:

Prohibițiunea locuireĭ salahorilor în timpul nopțeĭ la binale.— „De azĭ înainte nu se va maĭ permite locuirea, în timpul

nopței în corturi, a acestor salahori, cu familiile lor, pe la binalele ce se construesc și nici în vecinătatea lor, în ocolul I și II, rămînînd ca ei să se stabilească afară din oraș saŭ pe la hanurile depărtate de aceste ocoale.

Contravenienții vor fi opriți de a continua cu clădirea și dați în judecată pentru contravențiuni."

§ IV.

Ordonanța Primăriei Capitalei No. 41100/3683, din 28 Septembre 1900:

1) *Prohibițiuuea construcțiunilor de scînduri.* — „Construcțiunile de scînduri sunt oprite în tot cuprinsul orașului, afară de chioșcurile (pavilioane) destinate a fi așezate prin grădini, saŭ alte construcțiuni de artă și ornamente impuse prin stilul clădirei.

Pentru execuțiunea lor se vor prezenta planuri detaliate și ele nu pot fi executate de cît întru cît planurile aŭ fost aprobate.

2) *Magazii și privăți de scînduri.* — Se vor permite provizoriŭ, pe timp limitat și în baza unei anumite autorizațiuni, magazii și privăți de scînduri. Aceste construcțiuni nu se vor permite de cît pe șantiere de lucru.

Magaziile nu vor putea servi de cît pentru adăpostire de materiale, aduse pe șantiere, pentru construcțiuni ce se execută saŭ cari urmează a se executa; ele vor fi desființate, îndată ce lucrarea se va termina.

Privăți provizorii se permit de asemenea pe șantiere de lucru.

Ele se vor deșerta după terminarea lucrărilor, se vor desinfecta și se vor umple cu pămînt sănătos.

Cînd, după terminarea lucrărilor. nu s'ar fi desființat aceste magazii și privăți, primăria, din oficiŭ, le va desființa în comptul proprietarului, care va fi dat judecății ca contravenient.

Desființarea nu se va putea face de cît în urma unei prealabile somațiuni.

3) *Șoproane pe stîlpĭ izolați fără pereți.* — In ocolul III și IV se vor permite șoproane pe stîlpĭ izolați, fără pereți și cu învelitoare de table de metal saŭ olane.

Aceste șoproane vor putea fi suportate pe stîlpĭ de lemn cu calcan zidit spre vecin, dacă se fac pe linia de vecinătate. Ele nu se pot face la fața stradeĭ și vor fi retrase din aliniere cu un minimum de 6 metri.

4) Pentru pasărĭ se permite a se face cotețe de scînduri în tot coprinsul orașuluĭ și pe o suprafață ce nu ar trece 4 m. p. pentru un coteț.

5) Toate construcțiunile de scînduri, cum: magaziĭ, privățĭ, grajduri etc. contrariĭ acestor dispozițiunĭ, se vor desființa în termen de 6 lunĭ."

§ V.

Obligațiunea de a se împrejmui schelele cu scînduri. — „Cînd cine-va, va voi să-și facă o construcțiune din noŭ, saŭ a repara una veche situată în fața stradeĭ, va fi dator a împrejmui cu scînduri stelagiul (schelele) ce va așeza pentru urcarea lucrătorilor în partea de sus a construcțiuneĭ. Împrejmuirea nu va putea coprinde din lărgimea stradeĭ un spațiŭ maĭ mare de 2 metri.

2) *Reparațiunea găurilor și stricăciunilor aduse pavagiuluĭ cu așezarea schelelor.* —Găurile și orĭ-ce stricăciune va face proprietarul, în pavagiŭ, cu așezarea stelagiuluĭ și a împrejmuireĭ, se va repara cu cheltuiala sa îndată după terminarea lucrăreĭ pentru care a fost făcut acel stelagiŭ și împrejmuire.

3) *Obligațiunea ridicăreĭ schelelor de materiale.*—Proprietarul e dator a ridica îndată după terminarea construcțiuneĭ saŭ a reparațiuneĭ, tot materialul ce va fi rămas pe stradă din acea lucrare. (*Art. 8, regulament de poliție comunală*).

4) *Obligațiunĭ relative la instalarea schelelor.*—Schelele fixe făcute pentru reparațiunĭ marĭ saŭ construcțiunĭ noĭ, vor avea pardosele făcute cu scînduri lipite una de alta și ast-

fel ca, capetele lor să nu rămînă nici-odată suspendate în aer, ci rezemate de o grindă.

Podurile schelelor vor avea în tot-d'a-una un parapet de 1 metru înălțime. Aceste schele nu se vor putea întrebuința, de cît după ce se vor vizita de către architectul primărieĭ, care, constatînd soliditatea lor, va însemna în dosul biletuluĭ de voie, autorizația de a întrebuința schelele.

Schelele mobile, făcute provizoriŭ pentru micĭ reparațiunĭ, pot fi întrebuințate fără verificarea lor de către agenții primărieĭ.

In orĭ-ce caz, cînd nu există alt mijloc de a preveni pe trecătorĭ ca să se ferească, se va pune un om în stradă ce să anunțe pe trecătorĭ.

In cazurĭ speciale, primăria poate îndatora pe constructorĭ, a stabili sub schelă o trecere adăpostită, pentru a nu întrerupe circulația pe trotoar. (*Art. 41 Reg. pentru construcțiuni și alinieri*)."

§ VI.

Instrucțiunĭ.—Orĭ de cîte orĭ se anunță lucrărĭ fie de construcție, fie de reparațiunĭ, de imprejmuirĭ, etc., fără autorizațiunea Primărieĭ saŭ prin depășirea autorizațiuneĭ, se vor opri de îndată lucrările și se va dresa cuvenitul proces-verbal, după cum cere art. 19 din regulam. pentru construcțiĭ și alinierĭ.

In privința lucrărilor de reconstruirĭ saŭ prefacerĭ complete, fără autorizație, procesele verbale se vor redacta în conformitate cu art. 145 din regulament, iar în privința haznalelor de latrine, ce se construesc saŭ se reconstruesc orĭ se repară, se va avea în vedere art. 78 și 79 ale regulamentuluĭ, în caz de abaterĭ [1]).

Pentru darea în judecată a proprietarilor, carĭ se opun la împrejmuirea locurilor virane din ocolul I și II, se va face

1) Vezĭ regulamentul pentru construcțiunĭ și alinierĭ.

menţiune—în procesele verbale dresate—de art. 32 al regulamentului discutat, care prevede atarĭ construcţiunĭ. (*Circulara Pref. pol. Capitaleĭ No. 32972 din 7 Iunie 1904*).

Contrafacere

Art. 339 c. p.—„Orĭ-ce ediţiune de scrierĭ, de compuneri muzicale, de desemnurĭ, de pictură, saŭ de orĭ-ce altă producţiune care se va fi tipărit saŭ gravat cu orĭ ce mijloc, fără voia autoruluĭ, se socoteşte contrafacere şi verĭ ce contrafacere este delict". (C. p. 340, 341, 342 alin. 2; c. civ. 48; Constit. 19; art. 1 şi urm. leg. preseĭ; p. Fr. 425)[1]).

Art. 340 c. p.—„Vînzarea de scrierĭ contrafăcute, introducerea în Romînia de scrierĭ carĭ, după ce s'aŭ tipărit aicea, se vor fi contrafăcut în streinate, este delict tot de acel fel". (C. p. 4, 5, 339, 341, 342 alin. 2; p. Fr. 426).

Art. 341 c. p.—„Pedeapsa contra-făcătoruluĭ, saŭ a introducătoruluĭ va fi amenda de la 100 pînă la 2000 leĭ, iar pentru vînzător amenda de la 26 pînă la 500 leĭ.

Confiscaţiunea ediţiuneĭ contra-făcute se va hotărî, atît în privinţa contra-făcătoruluĭ, cît şi contra introducătoruluĭ şi a vînzătoruluĭ.

Asemenea, se vor confisca şi tablele şi tiparul cu care se va fi făcut contra făcuta ediţiune". (C. p. 37, 339, 340, 342 alin. 2399; art. 6 şi urm. leg. preseĭ; pr. Fr. 427).

1) Art. 339 comb. cu art. 341 c. p., spre deosebire de art. 425 c. p. fr., consideră ca contrafacere numaĭ reproducerea totală a producţiunilor şi ediţiunilor intelectuale, iar nu şi cele parţiale şi încă numaĭ puţin pe cele carĭ nu constituesc o operă a spiritului şi a geniuluĭ cum ar fi uneĭ cărţĭ care nu este de cît un semn distinctiv al unuĭ produs de altul. Prin urmare, uzurpaţia unuĭ titlu de carte întru cît uzurpatorul nu atinge însăşĭ opera nu poate fi privită ca un delict de contrafacere, ci ca o concurenţă doloasă care poate face objectul uneĭ acţiunĭ civile saŭ comerciale în daune, iar nu al uneĭ acţiunĭ penale bazate pe previziunea art. 332, 333, 336 c. p. (C. Galaţi S. II, *Curierul Judiciar* 61|900).

Contravenţiunĭ de poliţie

(Regulĭ generale)

§ I. ***Definiţie***

Spre deosebire de cele-l'alte infracţiunĭ, contravenţiunile sunt acele fapte, săvîrşite adesea fără nicĭ o intenţiune răutăcioasă, ne cauzînd de ordinar nicĭ o vătămare imediată, prohibite şi pedepsite numaĭ cu titlu preventiv, pentru a împedica daune viitoare şi depinzînd de necesităţĭ locale de ordine de higienă, de siguranţă.

§ II. ***Elementele contravenţiuneĭ de poliţie***

Contravenţiunile de poliţie ca şi crimele şi delictele se constituesc din două elemente.

I) *Un element moral,* cunoştinţa faptuluĭ, voinţa culpabilă a contravenientuluĭ, saŭ greşala de a fi ignorat acel fapt. Consecinţa cea maĭ caracteristică a roluluĭ voinţeĭ în materie de contravenţiunĭ, este extensiunea, la aceste infracţiunĭ, a celor treĭ cauze de inculpabilităţĭ generalmente admise în materie criminală şi corecţională: demenţa, lipsa de discernămînt (minoritatea) şi constrîngerea, forţa majoră.

Prin forţă majoră, maĭ ales în materie de contravenţiune, trebue să se înţeleagă o imposibilitate absolută de a lucra saŭ de a nu lucra, imposibilitate care să nu lase să se substitue nicĭ un fapt voluntar, nicĭ greşala imputabilă agentuluĭ.

Evenimentele carĭ constituesc forţa majoră, pot proveni din forţele natureĭ, boală, faptul unuĭ animal; de asemenea pot rezulta din faptul omuluĭ.

S'a judecat ast-fel că nu poate fi condamnat pentru că a lăsat să pască vitele sale pe terenul altuia, dacă bariera care închidea lunca sa, a fost ridicată noaptea de răŭ făcătorĭ; — nicĭ cîrciumarul, pentru că a ţinut deschis debitul

săŭ, după ora fixată prin regulamente și ordonauțe, dacă a fost materialmente împedicat prin altercațiunile și conduita consumatorilor.

II) *Un element material.*—Agentul trebue să fi săvîrșit un act material de omisiune saŭ de comisiune care este incriminat.

In această privință, în materie de contravențiunĭ, spre deosebire de crime și delicte, există diferențe însemnate: astfel, trebue ca contravențiunea să fie consumată, executată complet; dacă a fost tentată saŭ ne izbutită chiar din cauze independente de voința agentuluĭ, nu se pedepsește.

Complicitatea la contravențiĭ, de asemenea nu se pedepsește.

III. *Cercetarea caracteruluĭ ilicit în contravențiune.*—Elementul ilicit este cu atît maĭ important de relevat la contravențiunĭ, cu cît intențiunea agentuluĭ este indiferentă; infracțiunea este constituită prin faptul material și voluntar de omisiunĭ saŭ comisiune prevăzut de lege.

O primă consecință a acestuĭ caracter, este că faptele justificative, ca legitima apărare, ordinul legeĭ, sunt comune contravențiunilor, crimelor saŭ delictelor. Ast-fel nu poate fi pedepsit inculpatul urmărit pentru bătăĭ și violențe ușoare, cînd e stabilit că se găsea în cazul de legitimă apărare în momentul cînd respingea pe agresorul săŭ, lovindu'l.

O altă consecință maĭ generală este aceia a legalitățeĭ contravențiunilor. Art. 2 cod. pen. conține formula generală a acestuĭ principiŭ și art. 385 al. 9, îĭ face aplicațiunea. Rezultă de aci:

1) Că un fapt de acțiune saŭ de omisiune, nu poate constitui o contravențiune de cît dacă este înterzis de o lege saŭ un regulament, avînd forță de lege, — adică legalmente luat de autoritatea administrativă.

2) Că o contravențiune nu e pedepsibilă de cît dacă legea care a prevăzut-o, edictează într'un mod formal o pedeapsă.

3) Că o contravențiune nu poate fi reprimată de cît dacă a fost comisă posterior promulgăreĭ legeĭ saŭ regulamentuluĭ care o pedepsește.

§ III. *Regulĭ speciale contravenţiunilor în comparaţiune cu cele relative la crime şi delicte*

I) *Tentativa.* — Tentativa de contravenţiune nu se pedepseşte.

II) *Complicitate.*— In materie de contravenţiunĭ nu există complicitate pedepsibilă, afară de excepţiunea coprinsă în art. 393, al. 5 c. p., care inflige aceiaşĭ pedeapsă ca şi autorilor acelor carĭ contribuesc a se cauza sgomot saŭ larmă noaptea, turburînd cu aceasta liniştea locuitorilor.

III) *Cumulul.*—Contrariŭ de delicte şi crime, cumulul de contravenţiunĭ atrage cumul de pedepse.

IV) *Recidiva.*—Sistemul recidiveĭ în materie de contravenţiunĭ este autonom : el este regulamentat de art. 397 cod. pen., ast-fel conceput : „Este recidivă la toate întîmplările prevăzute în cartea III, cînd în contra celuĭ abătut se va fi dat hotărîre pentru vre-o altă abatere poliţienească în curs de 12 lunĭ, socotite de la darea aceleĭ hotărîrĭ pînă la săvîrşirea celeĭ din noŭ abaterĭ săvîrşită în ocolul jurisprudenţeĭ aceluiaşĭ tribunal". In caz de recidivă din partea celor incriminaţĭ în art. 396, se va aplica maximul închisoareĭ poliţieneştĭ.

Pentru ca să existe recidivă în materie de contravenţiunĭ se cere aşa dar : 1) Ca o contravenţiune comisă de un inculpat să fi făcut obiectul uneĭ condamnărĭ definitive, emanînd de la un tribunal romîn.

2) Ca această condamnare să fi devenit definitivă în cele 12 lunĭ carĭ aŭ precedat secunda contravenţiune. Această regulă generală stabilită de codul penal pentru calcularea recidiveĭ în materie de contravenţiunĭ, suferă excepţiunĭ, stabilite prin legĭ speciale. Ast-fel în materie de contravenţiune la legea vînatuluĭ, *este recidivă cînd în cele 12 lunĭ care urmează condamnarea, deliquentul a maĭ fost condamnat în virtutea aceleĭ legĭ* (art. 16), etc.

3) Ca cele două contravenţiĭ să fi fost comise în resortul aceluiaşĭ tribunal de poliţie.

§ IV. *Clasarea contravenţiunilor*

O primă clasare a contravenţiunilor poate fi bazată pe textele carĭ le prevede.

Printre contravenţiunĭ unele sunt prevăzute de codul penal, altele, de legĭ speciale.

A). **Contravenţiunile prevăzute de codul penal.** — Codul penal divide contravenţiunile în patru clase:

a) *Prima clasă*, coprinde, în termenii *art. 385 c. p. al. 1—12*, toate contravenţiunile pedepsite cu amendă de la 5 pînă la 10 leĭ. Aceste contravenţiunĭ sunt:

I) Lipsa de întreţinere de curăţire saŭ reparaţiunĭ a coşurilor saŭ orĭ-ce alt loc unde se află foc. [Vezĭ *Coşurĭ* (lipsă de îngrijire şi curăţire)].

II). Darea de puştĭ şi pistoale prin oraşe şi tîrgurĭ saŭ focurĭ de artificiĭ în oare-carĭ locurĭ. (Vezĭ: *Puştĭ şi pistoale).*

III). Lipsa de curăţenie şi îngrijire a ulicelor la locul unde, această îngrijire e dată pe seama locuitorilor. [Vezĭ *Strade* (lipsă de îngrijire şi curăţire)].

IV). Impedicarea circulaţiuneĭ străzilor; neîngrijirea de a lumina noaptea cu felinare, materialele grămădite saŭ găurile, făcute pe strade saŭ pieţe. [Vezĭ: *Circulaţia pe strade,* (împiedicarea şi periclitarea eĭ)].

V). Nesupunerile la ordinele date de o autoritate competinte pentru dregerea saŭ dărîmarea zidurilor în stare proastă. [Vezĭ: *Împrejmuirĭ ruinate,* (nerep. şi dărîmarea lor)].

VI). Aruncarea înaintea locuinţeĭ, de lucrurĭ carĭ vor fi de natură a vătăma prin căderea saŭ putoarea lor, sănătatea. [Vezĭ: *Murdărĭĭ, Gunoaie* (aruncare şi depozitare de)].

VII). Faptul de a nu ucide omizile prin grădinĭ saŭ pe locurĭ săditе de pe moşiĭ, cînd se pune o asemenea îndatorire de către autoritatea competinte şi se va publica în tot coprinsul eĭ. (Vezĭ: *Omizĭ).*

VIII). Faptul de a arunca prin nesocotinţă asupra cuĭ-va lucrurĭ puturoase. (Vezĭ şi art. 389 al. 9). [Vezĭ: *Lucrurĭ tarĭ şi puturoase* (aruncare de)].

IX). Călcarea regulamentelor făcute după o lege de către puterea administrativă saŭ de către autoritatea municipală (Constituție art. 93, 115 și 126): [(Vezĭ: *Regulamente legale întocmite de puterea administrativă* (călcarea lor)].

X). Culegerea saŭ mîncarea pe loc a fructelor altuia. [Vezĭ: *Fructe străine* (culegerea și mîncarea lor)].

XI). Călcarea și vătămarea fără drept, cu piciorul saŭ cu vita, a holdelor altuia: [Vezĭ: *Holde străine* (călcarea saŭ vătămarea lor)].

XII). Maltratarea dobitoacelor în public saŭ supunerea lor la poverĭ maĭ presus de puterea lor. (Vezĭ: *Animale rău tratate*).

b) A doua clasă, coprinde, în termenii *art. 389 c. p.*, contravențiunile pedepsite cu amendă de la 10 pînă la 15 leĭ; Aceste contravenţiunĭ sunt:

I). Faptul birtașilor, hangiilor și a altor asemenea închirietorĭ carĭ nu vor îngriji să înscrie îndată într'un registru regulat, numele, pronumele, data intrăreĭ și eșireĭ a oricăreĭ persoane în casele lor, saŭ de a nu înfățișa un asemenea registru cînd li s'ar cere de dregătoriĭ competenți. [Vezĭ: *Închirietorĭ de camere pentru locuit* (contravențiunĭ comise de)].

II). Faptul cărăușilor, chirigiilor și a orĭ-căror conductorĭ de trăsurĭ saŭ dobitoace de povară carĭ nu vor sta totd'a-una lîngă care, saŭ dobitoacele lor, nu vor ține numaĭ o parte a stradelor saă a drumurilor ca să lase pe ceal'altă latură spre trecerea celor-l'alte trăsurĭ ce vor umbla pe aceiașĭ stradă saŭ drumurĭ. [Vezĭ: *Conductorĭ de vehicule* (contravențiĭ comise de)].

III). Faptul de a da drumul saŭ de a lăsa să alerge caiĭ, dobitoacele de tras, de povară saŭ de călărie înăuntrul unuĭ loc locuit. [Vezĭ: *Animale de tras povară, călărie* (lipsa lor de pază)].

IV). Faptul celor ce umblă cu trăsurĭ prin stradele orașelor fără a păzi rîndul saŭ alergînd prea iute. [Vezĭ: *Conductorĭĭ de vehicule* (contravențiĭ comise de)].

V) Faptul birjarilor cu diligențe publice carĭ nu vor

avea număr la trăsură, orĭ carĭ vor lua plată maĭ mare de cît cea hotărîtă. (idem).

VI). Așezarea pe strade, pe drumurĭ, în piețe saŭ bîlciurĭ, jocurĭ de loteriĭ saŭ orĭ-ce alt joc de noroc. — Vezĭ și art. 391 al. 1 — (Vezĭ: *Jocurĭ de noroc și loteriĭ).*

VII). Vînzarea de băuturĭ prefăcute — Vezĭ și art. 391 al. 2 — [Vezĭ: *Băuturĭ* (infracțiunĭ relative la fabricarea și vînzarea lor)].

VIII). Faptul celor ce lasă să umble liberĭ nebunĭĭ saŭ furioșiĭ, carĭ vor fi sub paza lor, saŭ vor da drumul la dobitoace făcătoare de răŭ, precum și faptul celor ce aŭță, saŭ nu vor opri cîinĭĭ lor cînd se pornesc asupra trecătorilor și chiar de nu ar fi rezultat dintr'aceasta vre-un răŭ. [Vezĭ: *Animale făcătoare de răŭ*, (nepaza lor); Vezĭ: *Nebunĭ* (nepaza lor)].

IX). Faptul de a arunca pietre saŭ alte lucrurĭ tarĭ, orĭ gunoaie pe casele, zidurile și împrejmuirea altuia saŭ în grădinĭ saŭ împrejurimĭ străine, precum și ceĭ ce cu voință vor arunca lucrurĭ tarĭ saŭ puturoase asupra cuĭ-va (Vezĭ și art. 385 al. 8; Vezĭ: *Murdărĭĭ*, *Gunoaie;* Vezĭ: *Lucrurĭ tarĭ și puturoase*).

X). Faptul de a intra pe nedrept în grădinele altora, cînd sunt pe picior saŭ în viile saŭ grădina altuia cînd fructele sunt coapte saŭ aproape de coacere. [Vezĭ: *Grădinĭ, viĭ particulare* (călcarea lor)].

XI). Refuzul de a da ajutorul cerut, întîmplare de înecăciune, de aprindere, de tîlhărĭĭ, jefuirĭ, flagrant delict, clamoare publică saŭ alte asemenea nevoĭ. (Vezĭ: *Refuz de ajutor*).

XII). Faptul de a pune în vînzare lucrurĭ de mîncare, stricate, clocite saŭ vătămătoare, orĭ poame crude. (Vezĭ: și art. 391 al. 4). [Vezĭ: *Substanțe alimentare* (infracțiunĭ relative la fabricarea și la vînzarea lor)].

c) A treia clasă, coprinde, în termenĭĭ *art. 393 c. p.*, contravențiunile pedepsite cu amendă de la 15 pînă la 25 leĭ.

Aceste contravențiunĭ sunt:

I). Faptul de a cauza cu voință pagubă la proprietățile

mișcătoare ale altuia, afară de întîmplările prevăzute de art. 352—380 c. p. inclusiv. (Vezĭ: *Păgubirea proprietăților publice și private*).

II). Faptul de a cauza moarte saŭ răniri dobitoacelor altuia prin lăsarea fără pază de nebuni, furioși orĭ dobitoace făcătoare de răŭ saŭ prin repeziciunea orĭ reaua conducere a trăsurilor orĭ prin covîrșitoarea lor povară saŭ cailor, a dobitoacelor de tras, de povară saŭ călărie. [Vezĭ: *Animale străine* (uciderea saŭ rănirea lor)].

III). Faptul de a cauza aceleași stricăciuni prin întrebuințare de arme cu nedibăcie orĭ fără cuvenita pază, saŭ prin aruncare de pietre saŭ alte lucruri tari. (idem).

IV). Faptul de a cauza aceleași stricăciuni saŭ pericole prin învechirea, dărăpănarea, și nedregerea saŭ menținerea în bună stare a caselor orĭ clădirilor saŭ prin astuparea stradelor orĭ prin vre-o surpătură saŭ prin orĭ-ce altă lucrare făcută pe strade, piețe saŭ locurĭ publice, orĭ pe lîngă dînsele, fără a se fi luat despre aceasta nicĭ o măsură de pază, nicĭ să se fi pus trebuincioasele semne. (idem).

V). Faptul de a avea dramurĭ saŭ măsurĭ mincinoase în magazin, prăvălie saŭ casă de negoț, saŭ în tîrgurĭ saŭ bîlciurĭ. (Vezĭ: *Măsurĭ mincinoase și neautorizate*).

VI) Intrebuințarea de dramurĭ saŭ măsurĭ, altele de cît cele prevăzute de legile în vigoare. (Vezĭ și legea sistemuluĭ metric din 21 Sept. 1864 și 394 c. p.) (Vezĭ: *Măsurĭ mincinoase* și *ne-autorisate*).

VII) Faptul brutarilor, măcelarilor și lumînărarilor carĭ vor vinde pîine, carne saŭ lumînărĭ cu preț, maĭ mare de cît cel hotărît și publicat, orĭ cu lipsă de dramurĭ, orĭ de calitate maĭ proastă de cît cea cuvenită și hotărîtă. (Vezĭ: *Brutarĭ, măcelarĭ, lumînărarĭ*).

VIII) Faptul de a cauza saŭ a contribui de a se cauza sgomot saŭ larmă noaptea, turburînd cu aceasta liniștea locuitorilor. (Vezĭ: *Sgomot noaptea*).

IX) Deslipirea saŭ ruperea cu cuget răŭ de afișe lipite din ordinul autorităților. [Vezĭ: *Afișe* (ruperea și deslipirea de)].

X) Stricarea în ori-ce chip a drumurilor publice, și faptul de a lua loc din lărgimea lor. (Legea drumurilor din 30 Martie 1868). (Vezĭ: *Păgubirea proprietăţilor publice şi private*).

XI) Nesupunerile și necuviințele servitorilor către stăpînĭ. (Vezĭ: *Servitorĭ*).

XII) Părăsirea serviciuluĭ fără o prealabilă încunoștiințare către stăpîn, cel puțin cu 3 zile înainte (*idem*).

d) *A patra clasă*, coprinde, în termeniĭ art. 396 c. p., toate contravențiile pedepsite cu maximum amendeĭ de 25 leĭ și cu închisoare de la 1—15 zile. Aceste contravențiunĭ sunt:

I) Contravențiunile la dispoz. art. 238 al 2 cod. pen., relativ la rănirĭ și loviri urmate din certe prin cîrciumĭ etc. (Vezĭ: *Răniri şi loviri*).

II) Comiterea faptuluĭ prevăzut de art. 300 c. p. relativ la injurii. (Vezĭ: *Calomnii şi injurii*).

III) Faptul de a tăia lemne saŭ arborĭ într'o pădure saŭ de pe ori-ce altă proprietate streină saŭ de a ridica cărbunĭ; precum și de a ridica fără autorisație, de pe drumurile publice, brazde, pămînturĭ saŭ pietriș saŭ de a lua de pe locurile, ce sunt proprietăți ale comunelor pămînturĭ saŭ alte materialurĭ. (Vezĭ: *Păgubirea proprietăţilor publice şi private*).

Inchisoarea poate fi pronunțată în cazurile prevăzute de art. 388, 390, 393 al 2, 4, 5, 6, 7, 8, 12 și 13 și 396 c. p.

B) **Contravențiunile neprevăzute de codul penal.**— In această categorie intră contravențiunile prevăzute de legĭ speciale, de regulamente saŭ ordonanțe saŭ circulărĭ administrative, fie că penalitățile sunt edictate chiar prin *textele* ce le prevăd, fie-că penalitatea se aplică în basa alin. 9 al art. 385 c. p.

Vom examina în corpul uvragiuluĭ contravențiile la legea sanitară, la legea repaosuluĭ duminical, la legea *industriilor* insalubre, legea monopoluluĭ, legea pescuituluĭ, legea vînatuluĭ, legea comerțuluĭ ambulant, legea servitorilor, regul. pentru construcțiunĭ și alinierĭ, regul. pentru vînzarea pîineĭ și cărneĭ, precum și contravențiile la principalele ordonanțe comunale și polițienești.

§ V. *Intocmirea procesului-verbal*

1) Contravenţiunile constatate vor fi consemnate imediat într'un proces-verbal, în care se va arăta cu cea mai mare atenţiune natura, circumstanţele, timpul — ziua şi ora — şi locul cum, cînd şi unde s'a comis, precum şi probele sau indiciile ce ar exista în sarcina culpabililor (art. 16 pr. pen.).

Procesul-verbal să fie semnat de 2 martorĭ. (Vezĭ formularul No. 1).

Exacta arătare a celor maĭ sus expuse, este de cea maĭ mare importanţă, de oare-ce, în majoritatea casurilor, procesele verbale sunt singurele probe pe basa cărora judecătorul de simplă poliţie este obligat a hotărî. Ast-fel omiterea unora din circumstanţele cerute de lege, poate avea de efect schimbarea natureĭ contravenţiuneĭ saŭ chiar nepedepsirea culpabiluluĭ.

2) Cînd o contravenţiune se săvîrşeşte, ea fiind de multe orĭ comisă de către servitorĭ, pentru faptele cărora stăpîniĭ sunt responsabilĭ, oficerul de poliţie este ţinut să-ĭ încunoştiinţeze asupra faptuluĭ de care aceştia din urmă nu aŭ adesea niciŏ cunoştinţă, adresîndu-le un avertisment, (Vezĭ formularul II) şi luînd dovada, care se va reţine la dosar, spre a fi anexată la procesul-verbal ce se va dresa, în cas de repetire a contravenţiuneĭ; cu modul acesta nu se va maĭ putea invoca înaintea justiţieĭ ignorarea măsurilor luate de administraţiune. Tot ast-fel se va procede şi pentru cazurile prevăzute prin noĭ ordonanţe, despre carĭ s'ar crede că nu toţĭ cetăţenĭĭ aŭ putut să ia deplină cunoştinţă.

3) In caz cînd o contravenţiune a fost adusă la cunoştinţa oficeruluĭ de poliţie printr'o notă a sergentuluĭ de oraş, oficerul de poliţie se va transporta la faţa loculuĭ pentru verificare, iar nota o va ataşa la procesul săŭ verbal.

Formularul No. 1.

PROCES-VERBAL

Astă-zi (data în litere) luna. . . . . anul. . . . .;

Noi... (se va trece numele, pronumele, domicilul și calitatea oficerului de poliție care instrumentează), în basa art. 16 și 152 pr. pen. constatăm prin vederea noastră, că în ziua de. . . . . luna. . . . . orele. . . . . D-l. . . . . de profesiune. . . . . domiciliat (se va arăta într'un mod exact locul unde domiciliază contravenientul), a comis contravenţiunea de. . . . . (se va descri pe scurt și complect faptul comis) călcînd ast-fel dispositiunile coprinse în. . . . . (se va semnala, cu precisiune, articolul din codul penal, legea saŭ regulamentul ale căror dispositiunĭ a fost călcate saŭ numărul ordonanţeĭ și circulăreĭ polițienești, de la care contravenientul s'a abătut).

Pentru care fapt s'a dresat presentul proces-verbal. . . . (Se va arăta dacă actul a fost dresat în lipsa saŭ în presența contravenientuluĭ, menționîndu-se în casul cînd acesta a fost present dacă a refuzat să semneze saŭ să subscrie, saŭ împrejurarea că nu știa să semneze, în care caz se va procede prin impresiunea degetală.

Comisar (semnătura)

Asistenţĭ { numele, pronumele și domiciliul lor.

Contravenient (semnătura)

Formular No. 2

AVERTISMENT

Anul . . . . . *luna* . . . . . *în* . . . . *ora* . . .

No. . . .

D-luĭ. . . . . domiciliat în suburbia. . . . . strada. . . . . No. . . . .

Noĭ . . . (se va menționa numele, pronumele, domiciliul și calitatea oficer. de poliție) vă anunțăm că s'a comis contravențiunea . . . . . .

. . . . . .

și vă somăm ca în termen de 24 ore de la primirea acestuĭ avertisment . . . . . .

. . . . . .

cunoscînd că, în caz contrariŭ, vom constata abaterea prin proces-verbal, înaintîndu-l instanțelor judecătorești, spre cele legale.

Comisar, (saŭ sub-comisar)

DOVADĂ

Sub-semnatul . . . . . domiciliat în Buc. . . Str. . . . . No. . . . Circ. . . . astă-zĭ . . . . . anul . . . luna . . . . . ora . . . am primit avertismentul No. . . . emis de . . . . . pentru contravenția . . . . . .

(*Semnătura*)

Coşurĭ

(Nemăturarea şi neîngrijirea lor)

I) Constitue o contravenţie, *lipsa de întreţinere, de curăţire saŭ reparaţie a coşurilor saŭ orĭ-căruĭ loc, unde se află foc;* chiar atuncĭ cînd această neglijenţă nu a cauzat nicĭ o pagubă. (*art. 385 al. 1 c. p.*).

Incendiul nu este una din condiţiunile contravenţiuneĭ, dar poate fi proba eĭ. Această dispoziţiune se aplică la toate casele, fabricile saŭ atelierele unde se întrebuinţează focul, şi tuturor persoanelor carĭ se servesc, fără distincţiune dacă sunt proprietarĭ, locatarĭ saŭ simplĭĭ deţinătorĭ, şi fără a se ţine seamă de convenţiunile particulare intervenite între locatarĭ, detentorĭ şi proprietarĭ.

II) *Coşurĭ la stradă.*—„Nu este permis a conduce în strade şi pieţe, fumul din sobele caselor; ţevele sobelor pentru deşertarea fumuluĭ carĭ nu'l varsă în coşurĭ şi nu'l conduce la vîrful caseĭ, ci care se deschid în zidul caselor pe stradă orĭ în aperture speciale, în uşĭ şi ferestre, se vor desfiinţa.

Este oprit de a aprinde mangale în pieţele şi stradele publice orĭ la uşile prăvălielor de unde fumul şi gazul cărbunilor se revarsă pe stradă". (*Art. 14 Regul. pentru curăţirea stradelor şi pieţelor*).

Credit Agricol

(Dispoziţiunĭ penale din legea creditului agricol)

Legea Creditului agricol, prom. şi publ. la 2 Iunie 1902 [1]).

Art. 17.—„Creditul agricol nu va putea face de cît operaţiunile următoare :

1) Vezĭ legea complectă în colecţia Hamangiu, pag. 2492.

1) A împrumuta cu amanete pe vitele, productele şi instrumentele agricole, cît şi pe productele şi instrumentele industriilor derivate ale agriculturei;

2) A face avansuri sătenilor pentru cumpărare de vite, seminţe şi instrumente agricole.

Aceste avansuri nu se pot face de cît cu semnătura împrumutatului şi cu garanţia a altor 2 locuitori solvabili din comună.

Vitele, seminţele saŭ instrumentele agricole vor fi considerate ca amanetate creditului din momentul cumpărărei lor. Împrumutatul va fi dator a face formele amanetărei şi intabulărei lor pînă în termen de cel mult 15 zile de la data împrumutului.

În caz contrariŭ, faptul se va considera ca abuz de încredere şi se va pedepsi conform art. 330 din codul penal;

3) A primi în compt curent saŭ în depozit economiile agricultorilor saŭ industrialilor agricoli;

4) A face avansuri aceloraşi persoane pe efecte publice naţionale saŭ alte valori garantate de statul romîn;

5) A face operaţiunile ce i-ar putea încredinţa Banca Naţională, pînă la înfiinţarea din partea acesteia de sucursale în localităţile respective, precum şi a face operaţiunile ce i-ar putea încredinţa societăţile de asigurare, pentru asigurările instrumentelor agricole şi industriale, recoltelor şi productelor industriale agricole ale împrumutaţilor Creditului.

A împrumuta locuitorilor sumele necesare pentru stabilire, prevăzute de art. 3 din legea pentru înstrăinarea bunurilor statului şi rescumpărarea embaticurilor, promulgată la 7/19 Aprilie 1889.

Suma de 600 lei, prevăzută de acest articol 3, al legei din 7 Aprilie 1889, ca maximum al împrumutului, se ridică la suma de 700 lei.

Împrumuturile se vor face prin intermediul ministerului de domenii. Pentru a le înlesni Creditul agricol, va deschide un compt curent ministerului domeniilor pînă la concurenţa sumei de 500.000 lei.

Descărcările parţiale ale acestui compt curent se vor admite în limitele avansurilor făcute şi justificate, ast-fel ca suma de 500.000 lei să fie pururea şi integral la dispoziţiunea ministerului domeniilor.

Plata acestor din urmă împrumuturi se va face prin anuităţi, ast-fel precum se va stabili prin regulamentul pentru aplicarea legei vînzărei bunurilor statului din 7 Aprilie 1889.

Art. 29.—Debitorul ce va aliena, risipi, sustrage, saŭ cu

rea credinţă va lăsa să piară obiectul amanetat, va fi supus pedepselor prevăzute pentru abuz de încredere, şi va fi executat după legea de urmărire asupra celeĭ-l'alte averĭ a sa. (c. p. 330).

Art. 36. — Perceptoriĭ, primariĭ şi notariĭ se vor pedepsi conform art. 123 şi 124 din codul penal, în cas de a comite vre-una din infracţiunile acolo enumerate.

Eĭ vor avea şi răspunderea civilă pentru daunele ce vor fi causat.

Creditul agricol va avea un privilegiŭ general asupra avereĭ acestor funcţionarĭ, care privilegiŭ va veni imediat după acela al statuluĭ,

Cununie religioasă

(Săvîrşirea eĭ înaintea celeĭ civile)

Art. 166 c. p. — „Orĭ-ce preot, de orĭ-cecult, care va celebra o cununie maĭ înaintea îndeplinireĭ actelor şi formelor cerute de legea civilă, se va pedepsi pentru prima oară, cu amendă de la 100 pînă la 1000 leĭ; iar în caz de recidivă, se va pedepsi cu închisoare pînă la 2 anĭ". (c. p. 43, 46, 271; Const. 22; c. civ. 49, 151; p. fr. 199).

Elementele delictuluĭ.—Unul din elementele constitutive ale delictuluĭ prevăzut de art. 166 c. p., este ca căsătoriile celebrate de preoţĭ, maĭ înainte de îndeplinirea formelor prescrise de legea civilă, să fi fost săvîrşite între supuşĭ romînĭ, iar nicĭ de cum şi între supuşĭ de o naţionalitate străină.

De şi art. 166 nu face nicĭ o distincţiune în această privinţă, însă ea reese din motivele legislative carĭ aŭ presidat la confecţionarea acesteĭ legĭ; de oare-ce legiuitorul romîn, voind a asigura starea civilă a supuşilor săĭ, a edictat o asemenea pedeapsă pentru ca celebrarea religioasă a cununiilor fără îndeplinirea prealabilă a formelor civile să nu inducă persoanele inculte în eroare de a crede că be-

nedicțiunea religioasă este suficientă pentru validitatea căsătoriei. O asemenea măsură de precauțiune, legiuitorul n'a putut'o lua negreșit de cît pentru supușii lui, cărora le putea impune și formele civile ale căsătoriei, iar nici de cum și pentru supușii streini ale căror forme de căsătorie sunt regulate după legea țăreĭ lor. Dacă art. 152 c. civ. lasă a se înțelege că romînii se pot căstori în străinătate, cu formele prescrise de legea noastră, apoi, în virtutea principiului pus în art. 11 c. civ., după care străinii se bucură în Romînia, de aceleași drepturi ca și romînii, caută a se admite că și străinii se pot căsători în Romînia cu îndeplinirea formelor cerute de legea lor națională, cu atît mai mult că regula *locus regit actum* este facultativă pentru părți, iar nu obligatorie. Ast-fel, fiind, art. 166 nu se aplică preotului străin, care a celebrat o căsătorie dintre supușii străini, fără îndeplinirea formelor cerute de legea civilă. (Cas. II, No. 76 din 11 Febr. 85; No. 439 din 29 Sept. 72; No. 152 din 5 Maiu 69; No. 15 din 29 Ian. 69).—Credem însă că această soluțiune nu este întemeiată față cu termenii precișĭ ai legeĭ *„orĭ-ce preot, de orĭ-ce cult“*.

3). Ca să fie loc la aplicațiunea art. 166, se cere neapărat ca deliquentul să fi avut intențiunea frauduloasă la săvîrșirea faptului, element esențial cerut pantru existența orĭ-căruĭ delict. (Bacău, 20 Mart. 95; *Dreptul,* No. 39/95.

D

Degradarea monumentelor publice

Art. 206 c. p.—„Verĭ-cine va fi distrus, dărîmat, ciuntit saŭ degradat, în totul saŭ parte monumente, statuĭ şi alte lucruri, carĭ servesc spre folosul orĭ podoaba publică şi sunt făcute de către autoritatea publică saŭ cu voia eĭ, se va pedepsi cu închisoarea de la o lună pînă la un an şi cu amendă de la 50 pînă la 250 leĭ.“

Legea pentru conservarea şi restaurarea monumentelor publice :

Art. 6.—Orĭ-cine va dărîma saŭ va deteriora ŭn asemenea monument, chiar cînd este proprietatea sa, se va pedepsi cu penalitatea prevăzută de art. 352 c. p.

Delicte de presă

Legea preseĭ din 13 Aprilie 1862 (cu modificările din 1866, 1874, 1884 şi 1885):

Art. 44.—„Aceĭ carĭ prin discursurĭ, prin strigărĭ şi ameninţărĭ rostite în locurĭ saŭ adunărĭ publice, saŭ prin scrierĭ, prin tipărirĭ, prin desemnurĭ, prin gravurĭ, prin picturĭ saŭ

embleme [1]) vîndute saŭ distribuite, puse în vînzare saŭ expuse în locurĭ şi adunărĭ publice, saŭ prin placarde şi afişe expuse la ochiĭ publiculuĭ, vor urma în contra dispoziţiunilor ce vor fi precizate prin articolele următoare, sunt supuşĭ penalităţilor ce prin ele se vor precisa".

Art. 45.—„Orĭ-ce atac în contra persoaneĭ Domnitoruluĭ, autorităţeĭ sale, în contra drepturilor şi autorităţeĭ Corpurilor legiuitoare, în contra legilor constitutive ale ţăreĭ, se vor pedepsi cu închisoare de la 2 lunĭ pînă la 2 anĭ şi cu globire de la 300 pînă la 5000 leĭ [2])".

Art. 46. — „Orĭ-ce injuriĭ în contra Corpurilor legiuitoare se va pedepsi cu o închisoare de la 1 lună la 1 an şi cu globire de la 100 pînă la 3000 leĭ".

Art. 47.—„Orĭ-ce atac în contra religieĭ domnitoare şi a celor-l'alte rituri nedomnitoare şi a celor-l'alte rituri recunoscute, precum şi orĭ-ce atac în contra cleruluĭ, în contra principiuluĭ proprietăţeĭ şi a drepturilor familieĭ, va fi pedepsit cu închisoare de la 1 lună pînă la 2 anĭ, şi cu globire de la 100 pînă la 3000 leĭ [3])".

Art. 48. — „Orĭ-care va aţîţa la ură saŭ la dispreţ în contra guvernuluĭ, la ură saŭ la dispreţ a locuitorilor unora în contra altora, va fi pedepsit cu închisoare de la o lună pînă la 2 anĭ, şi cu globire de la 100 pînă la 4000 leĭ".

Art. 49.— „Orĭ-ce atac în contra respectuluĭ ce se datoreşte legilor şi a inviolabilităţeĭ prin ele consfinţită, orĭ-ce apologie a faptelor calificate de crime saŭ delicte prin legea penală, vor fi pedepsite cu închisoare de la 1 lună pînă la 1 an şi cu globire de la 50 pînă la 1000 leĭ [4])".

Art. 50.—„Publicarea saŭ reproducerea făcută cu rea credinţă a unor veştĭ mincinoase, a unor documente închipuite falşificate saŭ pe nedrept atribuite altora, cînd nişte asemenea veştĭ ar fi de o natură a aduce dispreţ asupra agenţilor autorităţeĭ publice, va fi pedepsita cu o închisoare de la 1 lună pînă la 1 an şi cu o globire de la 50 pînă la 1000 leĭ".

Art. 51. — „Orĭ-ce defăimare în contra depozitarilor saŭ agenţilor autorităţeĭ publice, pentru fapte relative la funcţiile lor, va fi pedepsită cu închisoare de la 10 zile pînă la 1 an şi cu globire de la 100 pînă la 3000 leĭ.

---

1) Emblema (orĭ-ce semn coprinzător de un înţeles care, direct saŭ indirect, ar coprinde un atac în contra ordinuluĭ public). Nota legeĭ.
2) A se vedea art. 77 din Codul penal.
3) A se vedea art. 181 din Codul penal.
4) A se vedea art. 294, 296, 297 şi 299 al. 3 din Codul penal.

Legiuirea de față, însă, nu oprește dreptul discuțiuneĭ acturilor guvernuluĭ și a miniștrilor [1])

Art. 52. — „Orĭ-ce atac în contra onoareĭ și demnităței suveranilor streinĭ, și a representanților lor, se va pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la 6 lunĭ și cu globire de la 200 pînă la 2000 leĭ [1])".

Art. 53. — „Orĭ-ce defăimare saŭ injurie în contra fețelor particulare, va fi pedepsită cu închisoare de la 1 lună pînă la 1 an și cu globire de la 50 pînă la 2000 leĭ, saŭ de una din aceste două pedepse după împrejurărĭ [2])".

Art. 54.—„Nimenĭ nu poate fi tras la răspundere pentru cuvintele rostite în sînul Corpurilor legiuitoare saŭ pentru documente reproduse saŭ alte documente ce s'ar tipări în ordinul lor".

Art. 55.— „Nu se vor putea urmări reproducerea exactă a ședințelor publice a Corpurilor legiuitoare, făcută cu bună credință prin jurnale; vor fi însă datorĭ aceĭ jurnaliștĭ carĭ vor reproduce desbaterile Camerilor înaintea publicăreĭ lor ofisiale prin procesele-verbale ale Adunăreĭ, a rectifica întîiŭ orĭ-ce neexactitate din partea lor care ar fi injurioasă saŭ ne potrivită cu cuvintele rostite în Cameră, saŭ vor atribui unuĭ orator vr'o rostire de natură a'ĭ atrage ura și disprețul publiculuĭ. Asemenea vor fi datorĭ a publica în acel întîiŭ număr orĭ-ce rectificare s'ar cere de către vr'un orator în conformitatea procesuluĭ-verbal oficial; la din contra urmare din partea lor, pentru întîia oară vor fi pedepsiți cu globire de la 500 pînă la 2000 leĭ; iar pentru a doua oară cu închisoare de la 10 zile pînă la 1 an".

Art. 56.—„Nu va avea loc de urmărire pentru defăimare saŭ injurie reproducerea cuvintelor rostite saŭ înscrisurile presintate înaintea tribunaluluĭ".

Art. 57. — „Este oprit de a reproduce desbaterile proceselor pentru defăimărĭ saŭ injuriĭ, în carĭ procese dovada faptelor defăimătoare nu este admisă de lege, căcĭ la din contră se va aplica penalitatea prevăzută la art. 55".

Art. 58. — „Este oprit de a deschide în public subscripțiunĭ carĭ ar avea de scop de a desdauna de globire saŭ cheltuelĭ saŭ pagube ocasionate de la aplicarea legiuireĭ de față; la din contra urmare, penalitatea va fi de la 1 lună închisoare pînă la 1 an și o globire de la 100 la 1000 leĭ".

Art. 59. — „Un jurnal saŭ scriere periodică poate fi sub-

1) A se vedea art. 294, 296, 297 și 299 al. 3 din Codul penal.
2) Idem.

semnată de către un membru al Corpurilor legiuitoare în calitate de garant responsabil, însă la asemenea caz acel reprezentant nu se mai află acoperit de inviolabilitatea garantată unuĭ membru al Corpurilor legiuitoare pentru orĭ-ce delict urmărit în contra sa în puterea legeĭ de faţă".

Art. 60. — „Delictele de presă ce se vor urmări ex-oficio de către procurorĭ, se vor judeca de către secţiunea criminală a Curţeĭ de Apel, iară cele-l'alte de către instanţele ordinare competinte în materie penală. — Ex-oficio se vor urmări de procurorĭ delictele prevăzute prin art. 45, 46, 47, 48, 49 şi 50" [1])

Art. 61. — „Procurorul va porni şi va urmări acuzaţiunea cerînd ca autorul saŭ redactorul respunzător să fie citat ca la ziua judecăţeĭ să aibă a se înfăţişa înaintea tribunaluluĭ competent".

Art. 62. — „In urmărirea proceselor de defăimare saŭ de calomnie, nimănuĭ nu-ĭ este ertat a produce dovezĭ sprijinitoare, de cît numaĭ în potriva singurilor funcţionarĭ publicĭ în a lor atribuţiune, şi în potriva celor ce vor fi lucrat într'un caracter public.

In acest caz faptele imputate vor putea fi dovedite prin zisele dovezĭ înaintea tribunaluluĭ competent fără d'a fi împedecat şi pîrîtul a'şĭ arăta ale sale din contră dovezĭ tot prin acelaş canal.

Adeverirea faptelor imputate apără pe autorul imputaţiilor de orĭ-ce pedeapsă, precum şi neadeverirea lor nu'l scuteşte de pedepsele hotărîte în asemenea caz".

Art. 63. — „Dovada prin martorĭ nu va fi primită spre a statornici realitatea faptelor imputate".

Denegarea şi abuzul de dreptate

Art. 152 c. p. — „Orĭ-ce judecător saŭ autoritate judecătorească, orĭ-ce administrator saŭ autoritate administrativă, care, sub pretext de tăcere saŭ de nedeslușire a legeĭ, va

1) Acest articol este abrogat în parte prin art. 24 al. 10 din Constituţie, în ceea-ce priveşte instanţa de judecată a delictelor de presă comune.

Numaĭ delictele de presă comise în contra persoaneĭ Regeluĭ, a familieĭ regale saŭ a suveranilor streinĭ, se judecă de către tribunal. Toate cele-l'alte se judecă de Curtea cu juraţĭ.

denega dreptatea ce este dator părților ce-i vor fi cerut-o, și care va fi stăruit în denegarea sa, chiar în urmă de prevestirile saŭ ordinele ce va fi primit de la superiorii săi competinți, se va putea urmări și pedepsi cu amendă de la 100 pînă la 1000 lei, și se va declara necapabil de a ocupa funcțiuni publice de la un an pînă la trei ani".

Art. 153 c. p. — Ori-ce funcționar care va executa o pedeapsă ce nu a fost pronunțată de judecată, saŭ care o execută peste măsura prevăzută de judecată, se va pedepsi cu închisoare pînă la doi ani".

Art. 154 c. p. — „Ori-ce funcționar însărcinat cu urmărirea crimelor saŭ cu executarea pedepselor, care, cu scop de a sustrage pe un individ de la o pedeapsă legală, nu va urmări crima saŭ delictul, saŭ care nu execută pedeapsa pronunțată, ori execută o pedeapsă mai mică de cît cea pronunțată de judecată, se va pedepsi cu închisoare pînă la 2 ani, saŭ cu amendă de la 100 pînă la 3000 lei, și se va declara incapabil de la un an pînă la 3 ani de a ocupa funcțiuni publice".

Art. 154 c. p. este aplicabil ofițerului de poliție judiciară care nu a urmărit pe criminali. (Cas. romînă, 31 Martie 1869).

Legiuitorul nu înțelege însă a pedepsi prin art. 154 de cît pe funcționarii însărcinați cu urmărirea crimelor și delictelor, fără să prevadă și contravențiunile. — S'a judecat chiar că art. 154 nu este aplicabil primarilor cari aŭ urmărit o contravenție la legea monopolurilor tutunurilor. (Cas. rom. 19 Aug. 1881).

Această soluțiune este conformă cu rațiunea și rezultă de alt-fel din textul art. 254, care întrebuințează expresiunea „crimă", și cu penalitatea prevăzută de acel text de lege care ar fi prea aspră pentru refuzul de a urmări contravențiunile de simplă poliție și în acelaș timp disproporționată.

Deposedări ilegale comise de funcționari

Art. 155 c. p.—„Ori-ce funcționar care, de la sine, în contra legei, fără competință și fără a mijloci o hotărîre a autorității competinte va deposeda pe un particular, se va pedepsi cu închisoarea pînă la doi ani, și se va declara incapabil de a ocupa funcțiuni publice de la un an pînă la trei ani".

Elementele delictului.—Pentru existența delictului prevăzut de art. 155 trebue să se constate: 1) că funcționarul care l-a comis nu a avut competință; 2) că chiar dacă s'ar recunoaște că acel funcționar avea competință, totuși deposedarea a avut loc fără să existe o hotărîre judecătorească.

Ast-fel, nu întrunește elementele acestui delict faptul că un portărel deposedează pe un particular în virtutea unei sentințe judecătorești pe care o execută. (Cas. rom. 22 Octombre 1879 [1]).

Desființare saŭ strămutare de hotare și semne geodezice

Art. 321 c. p.—„Se va pedepsi cu închisoare pînă la 2 ani, saŭ cu amendă pînă la 1000 lei, acela care, cu cuget de a'și însuși pămîntul posedat de altul, și într'un mod ilegal, va strămuta saŭ va face a se strămuta semnele de hotare dintre proprietăți".

Art. 355 c. p.—„Acel care va desființa ori-ce semn saŭ ori-ce lucrare care servea de hotar între proprietăți, se va pedepsi cu închisoare pînă la 6 luni, ori cu amendă de la 50 pînă la 1000 lei".

---

[1]) S'a judecat, că comite faptul prevăzut de art. 150, primarul, care cu ocaziunea cercetărei unui delict de furt, lovește cu palma pe pretinsul hoț și ordonă ajutorului său de a-l bate cu cureaua. (Cas. rom. 27 Martie 1889).

Regulamentul hotărniciilor (28 Febr. 68) :

Art. 17.—„Ceĭ ce vor strica, desfiinţa orĭ va muta cu premeditare în mod nelegal, muşuroae, pietre, bourĭ, movile, brazde saŭ orĭ-ce alte semne despărţitoare între proprietăţĭ, se vor pedepsi în modul prevăzut de art. 321 din c. p.

Deosebit de aceasta vor maĭ fi supuşĭ la daune interese ale părţilor lezate prin fapta lor.“

Legea din 21 Aprilie 1895 :

Art. 1.—„Cel ce strică piramidele, semnele geodesice şi topografice, coloanele şi stîlpiĭ, gropile, movilele de piatră, de zidăriĭ saŭ de pămînt, secţiunile de păduri, saŭ alte semne şi cote de nivel, precum şi acel ce şterge în total saŭ în parte, inscripţiunile saŭ cele-l'alte însemnărĭ de pe coloanele saŭ stîlpiĭ geodeşicĭ, precum şi de pe frontieră, se va pedepsi cu închisoare pînă la 6 lunĭ, fără prejudiciul aplicăreĭ art. 321 din codul penal, unde este cazul“.

S'a judecat în ce priveşte infracţiunea de desfiinţare saŭ strămutare de hotare :

A) 1) După cum rezultă din termenii legeĭ pentru existenţa delictuluĭ prevăzut de art. 321 c. p., se cere ca element esenţial intenţiunea autoruluĭ de a'şĭ însuşi chiar proprietatea.

2) Ararea în mod ilegal a brazdeĭ care servea de hotar între două proprietăţĭ, intră în prevederile art. 321 c. p. (Cas. II, No. 138 din 28 Martie 1888).

3) Desfiinţarea unuĭ semn dintre două proprietăţĭ, precum este un gard despărţitor, pentru a căreĭ limită există chiar proces între proprietarĭ pentru turburare de posesiune, constitue delictul prescris de art. 355 din codul penal, iar nu delictul rural prevăzut de art. 103, ai. 5 din legea poliţieĭ rurale, cu toate că acele proprietăţĭ eraŭ situate într'o comună rurală (Cas. II, No. 212 din 4 Maiŭ 1894).

B) 1) Pentru aplicarea art. 355, pe lîngă faptul brutal al distrugereĭ, se maĭ cere să existe reaua voinţă din partea deliquentuluĭ şi prejudiciul cauzat prin acel fapt. (Cas. II, No. 468 din 10 Decemb. 1885).

2) Legiuitorul prin art. 355, pedepseşte pe orĭ-care va desfiinţa orĭ-ce semne, saŭ orĭ-ce lucrare, care servea de hotare între proprietăţĭ. Legea penală nu cere ca acele semne să fie recunoscute şi fixate judecătoreşte saŭ necu-

noscute și stabilite prin învoire, ci faptul simplu al desființării sau strămutării materiale a unui hotar dintre două proprietăți deosebite, făcut cu intențiunea de a o vătăma, este suficient pentru a constitui delictul; a cere ca condițiune pentru aplicarea art. 355, ca hotarul să fi fost judecătorește recunoscut, sau recunoscut și stabilit prin învoirea proprietarilor, este a adăoga un element neprevăzut de articolul respectiv, ceea ce nu se poate. De altmintrelea, legiuitorul romîn formulînd art. 355 c. p., ast-fel precum l'a formulat, a ținut seamă de incertitudinea constituirei: regulărei și delimitării proprietății, fără ca să fie fixate sau judecătorește sau prin învoirea părților într'o epocă oarecare, ast-fel că violarea chiar a acelor semne, precum există are să provoace aplicarea art. 355.

Semnele de hotare cari sunt înființate de fapt, chiar numai de un singur proprietar și există de un an, sunt garantate prin acțiuni posesorii și sunt legale. In genere, toate semnele de hotare înființate chiar de un singur proprietar de un an, sau hotarele cari există de fapt, de timp mai îndelungat de un an, sunt garantate prin art. 355 contra violărei. (Cas. II, No. 131 din 8 Maiu 1894, *Contra:* Curtea Ap. Buc. II, No. 11 din 4 Ianuarie 1891 și 21 Ianuarie 1894).

Dacă însă nu este nevoe pentru aplicarea art. 355 c. p., ca hotarele distruse să fie recunoscute judecătorește sau prin convențiunea părților, e absolută nevoe ca cel puțin existența lor să fie neîndoioasă și să poată fi invocată în acțiunea posesorie de posesorii locurilor separate prin acele semne de hotare. (Cas. II, 20 Martie 1895).

Desființare, sustragere și ascundere de acte și titluri

Art. 203 c. p. — „La întîmplare de sustracțiune, ascundere și desființare de înscrisuri, de lucrări sau de procedură criminală, sau de alte hîrtii, registre, acte și lucrări puse în archivă, în cancelarii, orî în alte depozite publice, sau

date în păstrarea unuĭ funcţionar public, pedepsele vor fi, pentru grefierĭ, portăreĭ, archivarĭ, registratorĭ saŭ alţĭ depozitarĭ, carĭ nu aŭ avut cuviincioasa îngrijire, închisoarea de la o lună pînă la un an, şi o amendă de la 150 pînă la 500 leĭ".

Art. 204 c. p.—„Cel ce va fi culpabil de sustracţiunĭ, ascunderĭ saŭ desfiinţărĭ de hîrtiĭ, orĭ lucrurĭ menţionate în articolul precedent, se va pedepsi cu 2 anĭ închisoare; iar dacă culpabilul va fi însuşĭ depozitarul, pedeapsa va fi maximum închisoreĭ."

Art. 205 c. p. — „Dacă spargerea sigilielor, sustragerea, ascunderea saŭ desfiinţarea hîrtiilor s'a săvîrşit prin violenţă în contra vre-uneĭ persoane, pedeapsa va fi pentru orĭ-ce persoană, maximum închisoareĭ, fără prejudiciŭ însă de alte pedepse şi maĭ grele, la care a putut da loc natura violenţelor saŭ a crimelor ce se vor fi săvîrşit."

Art. 338 c. p.— „Se va pedepsi cu închisoarea de la una lună pînă la un an, acela care strică, sfărîmă, rupe saŭ desfiinţează, în paguba altuia, titlurĭ saŭ acte carĭ nu eraŭ ale luĭ, saŭ carĭ eraŭ ale luĭ numaĭ în parte" (c. p. 352, 367: p. Pr. § 143 No. 8).

Art. 367.—„(Orĭ-care cu voinţă va arde saŭ va desfiinţa prin orĭ-ce mijloace, registrurĭ, copiĭ saŭ acte originale, ale vre-uneĭ autorităţĭ publice, documente, bileturĭ, poliţe, efecte de comerciŭ saŭ de bancă, în carĭ se va coprinde saŭ din carĭ va rezulta vre-o obligaţiune, dispoziţiunĭ saŭ apărare, se va pedepsi precum urmează:

Dacă lucrurile desfiinţate sunt acte ale vre-uneĭ autorităţĭ publice, saŭ efecte de comerţ, orĭ de bancă, pedeapsa va fi maximum închisoareĭ şi interdicţiunea pe timp mărginit. Iar dacă lucrurile desfiinţate vor fi orĭ-ce alt act saŭ înscris culpabilul se va pedepsi cu închisoarea de la un an pînă la 2 anĭ şi cu amendă de la 100 pînă la 500 leĭ". (c. p. 8, 27, 140, 204, 338, 352, 399; p. Fr. 439).

I. Se pedepsesc după art. 203 c. p. depozitarul obiectelor şi actelor enumerate într'însul, numaĭ dacă sustragerea, ascunderea şi desfiinţarea lor s'a întîmplat din cauză că el n'a avut cuviincioasa îngrijire pentru paza şi păstrarea lor.

Este pedepsibil, după prescripţiunile art. 203, depozitarul obiectelor şi actelor enumărate în art. 203, numaĭ dacă sustracţiunea, ascunderea şi desfiinţarea acelor obiecte s'a întîmplat din cauză că dînsul n'a avut ouviincioasă îngrijire

pentru paza și păstrarea lor. După dispozițiile art. 85 din legea comunală, notarul este numai capul cancelariei, iar după art. 76 dintr'aceeași lege privegherea și păstrarea actelor și obiectelor depuse în archiva comunei, sunt puse numai în sarcina primarului. Așa dar primarul, iar nu notarul, intră în categoria previziunilor art. 203 din cod. pen.

Odată constatată sustragerea unui act, nu e necesar a se stabili vre-un raport juridic față cu depozitarul dosarului din care s'a sustras acel act, căci recurentul fiind dat judecății, ca autor al sustragerei, împrejurarea că archivarul, conservatorul acelui act, nu a fost și el dat judecății odată cu recurentul, nu împedecă cursul justiției criminale și nici nu poate avea vre-o influență asupra aplicării pedepsei, de oare-ce art. 203 prevede un delict separat imputabil numai funcționarilor negligenți.

II. După art. 204 se pedepsește toți acei cari vor fi sustras, ascuns sau desființat acte de cari se menționează în art. 203, fără să fie trebuință a se cerceta și constata lipsa acelor acte sustrase, mai întîiu față cu depozitarul ei. (Cas. II, No. 45 din 9 Febr. 1879).

Registratorul judecătoriului de ocol care a sustras un inel de aur ce i se încredințase de ajutorul acelei judecătorii pentru a'l înainta tribunalului ca corp de delict, comite delictul prevăzut de art. 204 al. I. (Cas. II No. 522 din 19 Noembre 1884).

Se face pasibil de penalitatea prescrisă de prima parte a art. 204 cel care sustrage un pachet din biuroul poștal. (Buc. II, No. 826 din 20 Noembre 1881; vezi *Dreptul*, No. 19 din 1882).

III. Pretinsa confuziune ce se vede în articolele 203 și 204 nu există, căci legiuitorul prin ele statuează în privința a trei ipoteze distincte: în art. 203 legiuitorul prevede care este pedeapsa ce cată să se aplice funcționarilor publici, cari, din cauza negligenței lor, au lăsat să se sustragă sau să se desființeze înscrise, registre și alte hîrtii, puse în depozite publice sau date în păstrarea lor, și dispune că pedeapsa unor asemenea funcționari va fi de la o lună pînă

la un an închisoare și o amendă de la 300 la 1000 lei. Aliniatul 1 al art. 204 fixează pedeapsa ce se cuvine însuși persoanei ce a sustras asemenea acte, fie el particular, fie funcționar public, iar ultimul aliniat al menționatului articol dispune, că la caz cînd culpabilul va fi însuși depozitarul, pedeapsa să fie maximul închisoarei.

IV. Pentru ca să existe delict de provocațiune la delictul de distrugere de acte publice, prevăzut și pedepsit de art. 367, trebue ca, prin daruri, promisiuni sau amenințări, provocatorul să fi determinat pe agent ca, de bună-voe, să fi distrus acte publice (C. rom. II, No. 401 din 2 Aug. 1894).

Divulgare de acte diplomatice

Art 140, al. 5 c. p.—„Acela care, fără autorizarea guvernului publică sau cu voință divulgă actele sau documentele diplomatice cunoscute, comunicate sau încredințate lui în calitate de funcționar public sau anume însărcinat, se va pedepsi cu închisoare de la 3 luni pînă la 2 ani, sau cu amendă de la 1000 la 10000 lei și cu incapacitatea de a mai ocupa funcțiuni publice pe timp mărginit.

Cu aceeași pedeapsă se va pedepsi și acela care va comite același fapt, după ce a încetat din funcțiunea sau misiunea cu care a fost însărcinat".

Acest aliniat al art. 140 c. p. a fost introdus în anul 1882 (legea din 21 Februarie), în urma divulgărei de acte diplomatice relative la chestiunea Dunărei făcute de d. Calimachi Catargi.

Se pedepsește divulgarea *cu voință* sau publicarea de acte sau documente *diplomatice*, fără autorizarea guvernului.

Articolul nu vizează de cît *actele diplomatice*, legea nu ne spune însă ce se înțelege prin acte sau documente diplomatice; judecătorii vor avea dar să aprecieze. Divulgarea trebue făcută *cu voință*, iar nu, de exemplu, din nebăgare de seamă, pierzîndu-se actele și găsindu-le alții.

Relativ la *publicare*, legea nu mai cere să fie făcută *cu voinţă*, după cum cere la divulgare, căci publicarea prin ea însăşi este un act care implică voinţă.

In fine, e de observat că art. 140 pedepseşte numai pe *funcţionarii publici*, cari divulgă. Deci, dacă după moartea funcţionarului, moştenitorii lui ar divulga sau publica actele diplomatice, ei *nu* se pedepsesc.

Legea nu face distincţiune dacă cestiunile coprinse în actele divulgate sunt sau nu terminate; cu ocaziunea discuţiunei legei în Senat se propusese un amendament, prin care se restrîngea pedeapsa numai în cazul de divulgare voluntară sau publicare a unor acte relative la *chestiuni pendinte*, amendament care a fost respins.

E însă necesar, credem, ca divulgarea să fie de natură a aduce o atingere intereselor Statului, căci acesta pare că a fost spiritul legiuitorului cînd a edictat legea din 21 Febr. 1882, care formează al. 5 al art. 140 c. p.

Drepturi civice

(Indeplinirea exerciţiului lor)

Art. 95 c. p. — „Cînd se împedică prin atrupament, violenţă sau ameninţări, unul sau mai mulţi cetăţeni de a-şi exercita drepturile lor civice, fie-care din culpabili va fi pedepsit cu închisoare de şease luni cel puţin şi cu interdicţiunea dreptului de a vota şi de a fi eligibil în timp de cinci ani cel puţin şi de zece ani cel mult".

Art. 96 c. p.—„Dacă această crimă s'a comis în urmarea unui plan concertat ca să fie executat, fie în toată ţara, fie într'unul sau mai multe judeţe, fie într'una sau mai multe plăşi, pedeapsa va fi detenţiunea".

Drum de fier

(Punerea circulaţieĭ în pericol)

Art. 370 c. p. — „Acela care pune în pericol transportul pe drumul de fier, saŭ stricînd cu voinţă drumul orĭ mijloacele de transport, saŭ cele-l'alte dependinţĭ ale drumuluĭ saŭ ridicînd, saŭ aşezînd, punînd orĭ aruncînd obiecte pe cale, saŭ scoţînd din loc raiurile, saŭ punînd în cale orĭ-ce alt obstacol, se va pedepsi cu recluziunea.

Dacă actul a cauzat leziunĭ corporale grave vre-uneĭ persoane, pedeapsa va fi munca silnică pe timp mărginit, iar dacă se va fi cauzat moartea vre-uneĭ persoane, culpabilul se va pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa".

Art. 371 c. p.—„Acela care, printr'unul din actele prevăzute la articolul de maĭ sus, pune, fără voinţă, în pericol transportul pe un drum de fier, se va pedepsi cu închisoare pînă la un an cel mult, iar dacă actul a cauzat moartea vre-uneĭ persoane, se va pedepsi cu închisoare de la două luniĭ pînă la doĭ anĭ.

Aceiaşĭ pedeapsă se va aplica conductorilor de trenurĭ şi inspectorilor căilor saŭ aĭ serviciilor de transport carĭ, prin neglijenţa datoriilor lor pun transportul în pericol".

Drumurĭ publice

(Stricare de)

Constitue o contravenţie, faptul de a strica în orĭ-ce chip drumurile publice saŭ de a lua din lărgimea lor. *(Art. 393 al. 10 c. p.;* vezĭ *legea poliţieĭ rurale art. 103 § 12; legea drumurilor 30 Martie 1868).*

Contravenţiunea se poate comite fie prin lucrărĭ saŭ plantaţiunĭ, carĭ diminuează saŭ strică lărgimea drumurilor, făcîndu-le impracticabile, etc..

Duelul

Art. 258 c. p. — „Acela care într'un duel, servindu-se cu arme, nu a ocazionat nicĭ omor, nicĭ răniriĭ, se va pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la 6 luniĭ şi cu amendă de la 200 pînă la 1000 leĭ".

Art. 259 c. p.—„Cînd dintr'un duel, ar fi rezultat moarte saŭ răniriĭ, pedeapsa luptătorilor va fi închisoare de la 15 zile pînă la 4 aniĭ".

Art. 260 c. p. — „Dacă luptătoriĭ se vor bate la duel fără secondanţi orĭ martoriĭ, saŭ dacă regulele hotărîte de martoriĭ orĭ secondanţi, nu se vor fi observat, şi dacă din acest duel a rezultat moartea saŭ rănirea unuia, culpabilul se va pedepsi după dispoziţiunile generale coprinse în această lege asupra omoruluĭ saŭ alte răniriĭ corporale".

Art. 261 c. p. — „Cînd un militar se va bate în duel cu un individ, care nu este militar, se va supune la jurisdicţiunea ordinară a tribunalelor civile".

S'a judecat în această privinţă:

1). Cînd rolul martorilor saŭ secondanţilor într'un duel a fost de a regula condiţiunile dueluluĭ, recunoscut inevitabil, de a asista pe luptătoriĭ pe teren şi de a supraveghea saŭ îngriji ca toate regulele admise şi fixate de comun acord să fie strict observate, pentru ca lupta să nu înceteze de a fi legală şi leală, ast-fel restrîns rolul secondanţilor nu se poate considera ca o complicitate, căcĭ acela e complice care înlesneşte comiterea uneĭ infracţiunĭ; orĭ, departe de a înlesni comiterea unuĭ fapt pe care legea penală îl consideră ca delictuos, secondanţiĭ în cazul maĭ sus specificat nu prestează concursul lor de cît în scop de a atenua consecinţele penale ale dueluluĭ; orĭ, conform principiuluĭ general, caracterul penal al unuĭ fapt rezultă din intenţiunea culpabilă a făptaşuluĭ, şi principiul este acelaş pentru complicĭ ca şi pentru autorul principal. Asistenţa martorilor într'un duel nu provine din intenţiunea culpabilă de a înlesni duelul, ci din contra, din intenţiunea lăudabilă de a'l împedica, saŭ în caz cînd el este inevi-

tabil, de a'l îngrădi cu regulele anume determinate, a căror importanță și utilitate este recunoscută și consacrată de însuși legiuitor prin distincțiunea stabilită de art. 260 c. p. In cît privește pe medic, prezența lui pe teren, care e moralmente impusă prin îndatoririle rezultînd din profesiunea sa de medic, nu poate, în nici un caz, să fie calificată de complicitate. (Curtea Iași, I, No. 17 Dec. 1893; *Dreptul* No. 24/94. Botoșani, 11 Sept. 1893).

2). Legiuitorul, în art. 258 și următorii, inspirîndu-se în parte de dispozițiunile coduluĭ penal al Belgieĭ și al Prusieĭ, nu conține nicĭ o dispoziție în privința martorilor, precum găsim în § 172 al coduluĭ penal al Prusieĭ, care declară anume că secondanții, precum martoriĭ carĭ aŭ asistat la duel, medicii și chirurgiĭ, nu sînt supușĭ uneĭ pedepse; în lipsa uneĭ asemenea dispoziții în codul penal romîn, martoriĭ carĭ aŭ asistat la un duel, nu pot fi în principiŭ declarați nesupușĭ uneĭ pedepse ca complicĭ, cînd eĭ ar fi asistat în condiții de adevărați complicĭ, conform art. 47 c. p., pentru că duelul se pedepsește de codul penal după distingerile stabilite de art. 258 și urm. și, prin urmare, martoriĭ asistenți vor putea fi urmăriți; însă pentru aceasta se cere ca eĭ să fi provocat, să fi aţîţat pe luptători, saŭ să fi asistat în condițiunile stabilite de art. 50. De altminteri e cu neputință a urmări pe martoriĭ carĭ asistă la un duel, pentru că, faptul martorilor carĭ asistă în diferitele faze ale dueluluĭ, în sine, departe de a fi un fapt oprit de legiuitorul penal, e un fapt util, căcĭ numaĭ grație martorilor se pot întrebuința mijloace de împăcare, saŭ pentru a îndemna la împăcare, pentru că prin martorĭ se poate obține ca lupta să fie leală și onestă și pentru ca condițiile stabilite saŭ consacrate prin uz să fie observate, și această utilitate a martorilor o recunoaște chiar legiuitorul prin art. 260 c. p. (Cas. romînă II, No. 91 din 15 Febr. 1894).

E

Electorale

(Infracţiuni)

Art. 97 c. p. — „Se va pedepsi cu închisoarea de la 1 an pînă la 2 anĭ:

1) Acela care, fiind însărcinat a aduna bilete de votare, a adăogit saŭ micşorat, cu rea credinţă, numărul lor legitim;

2) Acela care, falsifică saŭ schimbă un bilet de votare, saŭ înscrie pe bileturile persoanelor carĭ nu ştiŭ carte alte nume de cît acelea carĭ i s'aŭ dictat;

3) Acela care, fiind însărcinct cu ţinerea procesuluĭ-verbal al uneĭ operaţiunĭ electorale; a înscris într'însul alte nume de cît acelea carĭ i s'aŭ dictat;

4) Orĭ-ce persoană, funcţionar public saŭ nu, care fiind însărcinat de lege cu săvîrşirea uneĭ lucrărĭ în formarea listelor electorale, saŭ în operaţiunile electorale, ar refuza fără motiv justificat, de a îndeplini sarcina ce'ĭ impune legea". (Art. 116, 121, 122 şi 124 leg. elect.). In toate aceste cazurĭ judecătorul va pronunţa şi interdicţiunea pe timp mărginit". (Art. 116 şi urm. leg. elect.; p. Fr. 111; p. Pr. § 85).

Art. 98 c. p. — „Orĭ-cine va cumpăra saŭ va vinde un vot într'o alegere, se va pedepsi cu închisoare de la 3 lunĭ pînă la 1 an, şi va putea fi osîndit şi la interdicţiune pe timp mărginit". (Art. 127 leg. elect.; p. Fr. 113; p. Pr. § 86).

Legea electorală (9 Iunie 84):

Art. 116. — „Orĭ-ce funcţionar administrctiv, judecătoresc,

comunal saŭ judeţean, precum şi orĭ-ce persoană investită cu vre una din atribuţiunile puterei publice va neglija de a îndeplini vre una din îndatoririle saŭ serviciile ce'ĭ sunt impuse printr'această lege, se va pedepsi cu amenda de la 200 pînă la 2000 leĭ şi cu perderea drepturilor d'a maĭ ocupa funcţiunĭ publice pe termen de 2 anĭ.

Art. 117.— „Ceĭ ce se vor înscrie în listele electorale sub un nume fals saŭ în virtutea unor drepturĭ pe carĭ ştia că nu le aŭ, precum şi ceĭ carĭ cu ştiinţă vor fi ascuns vre o capacitate din cele prevăzute de lege, se vor pedepsi cu amendă de la 500 pînă la 2000 leĭ. Primarul saŭ consilieriĭ ce vor fi făcut ştergerĭ saŭ înscrierĭ cu rea credinţă saŭ carĭ în cazul alin. III, de sub art. 38, vor şterge pe ceĭ carĭ aŭ înscris în lista anuluĭ precedent fără să fi intervenit în cursul anuluĭ vre un caz care să justifice perderea calităţiĭ lor de alegătorĭ, se vor condamna cu închisoare de la 15 zile la 3 lunĭ şi cu amendă de la 500 la 2000 leĭ".

Art. 118. — „Ceĭ ce vor vota în virtutea uneĭ înscrierĭ făcută în unul din cazurile prevăzute în articoliĭ precedenţĭ, se vor pedepsi cu închisoare de la 15 zile la 3 lunĭ şi cu amendă d la 500 la 2000 leĭ".

Art. 119. — „Faliţiĭ nereabilitaţĭ şi toţĭ ceĭ prevăzuţĭ la art. 118 de maĭ sus, carĭ vor vota în virtutea uneĭ înscrierĭ făcută înainte de a fi perdut exerciţiul drepturilor politice, se vor condamna cu închisoare de la 15 zile la 3 lunĭ şi cu amenda de la 500 pînă la 2000 leĭ".

Art. 120. — „Se va pedepsi cu acciaşĭ pedeapsă:

a) Alegătorul care, profitînd de înscrierea sa în maĭ multe colegiurĭ, va vota saŭ va încerca să voteze de două saŭ de maĭ multe orĭ;

b) Cel ce se va prezinta cu cartea unuĭ alt alegător şi va vota saŭ va încerca să voteze, precum şi acel care va ajuta să comită această fraudă împrumutînd cartea sa".

Art. 121.—„Membriĭ biurouluĭ, carĭ cu rea credinţă vor fi refuzat d'a primi un alegător să voteze, se vor pedepsi cu perderea dreptuluĭ d'a vota şi a fi eligibilĭ de la 1 pînă la 2 anĭ şi cu amendă de la 1000 pînă la 3000 leĭ".

Art. 122.—„Membriĭ biurouluĭ, carĭ, fără motiv justificat, nu se vor prezenta pentru a începe operaţiunile electorale la ora fixată de lege, se vor pedepsi cu amendă de la 500 pînă la 1000 leĭ".

Dacă din causa absenţeĭ lor nejustificată, s'a amînat alegerea, pedeapsa va fi închisoarea de la 1 lună pînă la 6 lunĭ şi amendă de la 1000 pînă la 2000 leĭ".

Art. 123.—„Membriĭ biurouluĭ carĭ se vor fi întrunit şi vor fi procedat la alegere într'un alt local de cît cel destinat pentru acest scop, se vor pedepsi cu închisoare de la 1 lună pînă la 6 luni şi cu amendă de la 1000 pînă la 2000 leĭ".

Art. 124.—„Membriĭ biurouluĭ carĭ refuză de a subscrie actele alegereĭ, se vor pedepsi cu perderea dreptuluĭ de a vota şi de a fi eligibil de la 1 lună pînă la 6 luni şi cu amendă de la 1000 leĭ pînă la 2000 leĭ".

Art. 125. — „Dacă cel care va fi însărcinat într'o alegere a primi, a număra saŭ a despuia buletinele, va fi sustras, adăogat saŭ alterat buletinele, saŭ va fi citit alte nume de cît cele scrise într'însele, se va pedepsi cu închisoare de la 1 lună pînă la 6 luni şi cu amendă de la 1000 pînă la 2000 leĭ şi cu interdicţie pe timp mărginit.

Art. 126.—„Ceĭ carĭ vor intra cu arme în sala alegereĭ se vor pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la 1 lună şi cu amendă de la 50 pînă la 500 leĭ".

Art. 127.—„Acela care se va dovedi că a cumpărat voturĭ saŭ abţinerĭ de la vot, precum şi aceĭ ce şi-aŭ vîndut votul lor, se va pedepsi cu închisoare de la 3 luni pînă la 1 an şi cu amendă de la 500 pînă la 5000 leĭ şi cu interdicţiunea pe timp mărginit".

Art. 128.—„Aceĭ carĭ prin lovituri, violenţe saŭ ameninţărĭ vor fi influenţat votul unuĭ alegător saŭ îl vor fi pus în poziţiune de a se abţine de la vot, se vor pedepsi cu închisoare de la 1 lună pînă la 3 luni şi cu amendă de la 500 pînă la 2000 leĭ".

Art. 129.—„Orĭ-cine prin ultragiŭ saŭ violenţe asupra biurouluĭ electoral saŭ asupra unuĭ membru, va fi întîrziat saŭ împedicat operaţiunile electorale, se va pedepsi cu închisoare de la 1 lună pînă la 6 luni şi cu amendă de la 100 pînă la 1000 leĭ.

Dacă scrutinul a fost violat, pedeapsa va fi de la 6 luni pînă la 1 an şi amenda de la 1000 pînă la 5000 leĭ".

Art. 130.—„Răpirea saŭ furarea urneĭ care conţine voturĭ nedespuiate se va pedepsi cu închisoare de la 2 anĭ pînă la 5 anĭ şi amendă de la 1000 pînă la 5000 leĭ".

Art. 131.—„Violarea scrutinuluĭ de către membriĭ biurouluĭ saŭ de către agenţiĭ forţeĭ publice, însărcinaţĭ cu paza urneĭ, se va pedepsi cu închisoare de la 5 pînă la 10 anĭ şi cu amendă de la 1000 pînă la 5000 leĭ".

Art. 132. — „In toate cazurile prevăzute în prezenta lege se va putea aplica şi perderea dreptuluĭ de a fi alegător şi eligibil pînă la maximum de 5 anĭ".

Art. 133.—Acţiunea publică şi cea privată se prescrie în termen de 3 luni de la proclamarea rezultatului alegerei".

Art. 134.— „La caz cînd ministerul public nu ar lua iniţiativa, 10 alegători au dreptul de a intenta şi susţine acţiunea publică pentru pedepsirea delictelor comise în timpul alegerilor".

Art. 135 (legea din 4 Maĭ 1895). — „Delictele prevăzute prin legea de faţă, în art. 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125 şi 127 se vor judeca de către juraţi.

Arestul preventiv este interzis în privinţa lor.

Delictele prevăzute la art. 126, 128, 129, 130 şi 131 sunt de competinţa tribunalelor ordinare ca infracţiuni de drept comun.

Detenţiunea preventivă este admisă în cas de flagrant delict.

Acţiunea publică în contra lor se prescrie conform regulelor ordinare, termenul de prescripţiune fiind însă de 1 an. Acţiunea privată prevăzută la art. 134, va rămînea supusă prescripţiunilor din art. 133".

S'a judecat în această privinţă :

Faptul de a dresa un proces-verbal al unei operaţiuni electorale, trecînd în el alte nume de cît cele ce se dictase de rezultatul votului, intră în prevederile art. 97 c. p., special relativ la alegeri, iar nu în ale art. 123 c. p., care prevede falsul în general săvîrşit de funcţionarii publici cu ocaziunea constatărilor ce sunt chemaţi a face în săvîrşirea transacţiunilor relative la interesele private (Cas. II, No. 312 din 23 Aug. 1876).

Excitare la desfrîu

Art. 267 c. p.—„Ori-cine va fi atentat la bunele moravuri aţiţînd, favorizînd sau înlesnind obicinuit desfrînarea sau corupţiunea tinerilor de ambele sexe mai mici de 21 ani, se va pedepsi cu închisoarea de la 6 luni pînă la 2 ani şi cu amendă de la 100 pînă la 300 lei.

Dacă îndemnătorii, ajutătorii sau înlesnitorii desfrînărei a

fost tatăl, saŭ mama, epitropiĭ saŭ alte persoane însărcinate cu privigherea lor, pedeapsa va fi închisoarea de la 1 pînă la 2 anĭ, și amenda de la 100 pînă la 1000 leĭ".

Art. 268 c. p. — „Ceĭ căzuțĭ în delictul menționat în cel din urmă articol, se vor mai condamna și la interdicțiunea dreptuluĭ de a fi tutoriĭ, curatoriĭ și părtașiĭ la consiliile de familie de la 1 an la 2 anĭ, pentru indivizii cărora se aplică întîiul paragraf al aceluĭ articol; de la 2 pînă la 4 anĭ, pentru ceĭ de carĭ se vorbește în paragraful al doilea al aceluiașĭ articol.

Dacă delictul s'a comis de către tatăl saŭ mama, culpabilul va fi încă lipsit de drepturile ce i se acordă de codicele civil asupra persoaneĭ copiluluĭ în virtutea putereĭ sale părintești".

I) **Elementele delictuluĭ.** Elementele contitutive ale delictuluĭ, sunt: 1) faptul excităreĭ la desfrîŭ saŭ corupțiune; 2) obișnuința; 3) etatea victimeĭ.

1) In ce privește primul element, *faptul material*, art. 267 c. p. se aplică nu numaĭ acelor nenorociți indivizĭ carĭ practică proxenetismul, dar și acelora carĭ, în afară de orĭ ce profit, caută a corupe minoriĭ și a propaga vițiul. Singurele acte carĭ scapă prescripțiunilor legeĭ sunt actele de seducțiune personală și directă carĭ nu se complică cu nicĭ un alt element de natură a le da caracterul de excitare la desfrîŭ.

Legea, prin art. 267 c. p., nu pedepsește numaĭ pe proxeneții a căror meserie este de a excita, facilita saŭ favoriza, pentru altul, desfrîul tinereței; el pedepsește de o potrivă și pe intermediariĭ la desfrîŭ.

Intr'un cuvînt, delictul poate exista în afară de faptele de proxenetism propriŭ zis, adică independent de traficul înjositor care caracterizează această meserie.

Toți mijlocitorĭ de corupțiune, orĭ-care ar fi mobilul, cad sub lovitura legeĭ cu condițiune ca cele-l'alte elemente ale delictuluĭ să nu lipsească.

Se află indivizĭ carĭ, pentru a reînvia simțurile lor uzate, găsesc un reconfortant de scurtă durată în spectacolul scenelor desfrînate.

Faptul obicinuit de a aduna tineri pentru a'i deprava reciproc, de sigur intră în prescripțiunile generale ale legei.

Faptul unei persoane de a excita minori la corupțiune, satisfăcîndu'și propriele sale pasiuni, cade de asemenea sub sancțiunea legei. Ast-fel, individul care se dedă la acte de impudicitate exercitată asupra persoanei sale, în prezența unor tinere saŭ tineri, în scop de a corupe imaginația lor, comite delictul de excitare la desfrîŭ.

Art. 267 c. p. distinge 3 acte pentru comiterea delictului: excitarea, înlesnirea saŭ favorizarea corupțiunei; nu este însă necesar ca desfrîul saŭ corupțiunea să fi fost, în acelaș timp, excitată, înlesnită saŭ favorizată: unul din aceste 3 mijloace de acțiune, prevăzute de legiuitor este suficient pentru a constitui delictul (Cas. fr. 5 Iulie 1834; 31 Iulie 1838; 10 Noemb. 1854 și 31 Noemb. 1887).

Jurisprudența s'a întrebat adesea în ce consistă actele vizate de art. 267 cod. penal:

Excitarea la corupțiune poate fi comisă prin cuvinte, consilii persistente și repetate saŭ acte obscene, suferite saŭ văzute de minori.

Inlesnirea saŭ *favorizarea* corupției, rezultă din ori-ce act prin care inculpatul ar fi dat, fie coruptorului mijlocul de a satisface pasiunile sale, fie minorului mijlocul de a se prostitua. Din acest punct de vedere aplicațiunile art. 267 Cod. pen. sunt nenumărate și e greŭ de a li se determina limitele. Este însă suficient ca mijlocitorul corupțiunei să fi procurat cu cunoștință, apropieri, întîlniri, înlesniri de desfrîŭ. (Garraud, VI, pg. 114).

In fine, Casația franceză, la 10 Noembrie 1854, s'a pronunțat, că delictul din art. 334 c. p. fr., (art. 267 c. p. r.), consistă, fără distincțiune, în toate actele, avînd drept rezultat a deschide minorilor calea desfrîului. Ast-fel, ori-ce act material tinzînd a perverti imaginația unuĭ minor constitue un fapt de excitare, înlesniri saŭ favorizare a desfrîului. (Cas. fr. 15 Iulie 1834).

2) Al doilea caracter constitutiv al delictului este *obișnuința.*

Din acest punct de vedere legea nu face nici o distinc-

țiune între cele două forme ale atentatului, *proxenetismul* și *excitarea la corupțiune.*

Cînd este însă obișnuință?

Obișnuința nu e legalmente constituită, în sensul art. 267 c. p., de cît atunci cînd există mai multe fapte de înlesnire, favorizare saŭ excitare la desfrîŭ,—cel puțin două. Obișnuința consistă dar din *practica reiterată a aceluiași act.*

Un singur act nu constitue o excitare la desfrîŭ.

Reiterațiunea acelorași acte, trebue însă examinată în raport cu autorul lor, nu cu victimele. Legea pedepsește modul de a fi al inculpatuluĭ, obișnuința criminală de a se face intermediarul și propagatorul corupțiuneĭ.

Pluralitatea victimelor nu este dar necesară pentru a constitui obișnuința; (Vezĭ: Dalloz, Suppl., Attentat au Moeurs No. 7; Pandectes françaises, V°., Att. aux Moeurs, No. 192). Ceea-ce trebue a se cerceta și constata este reiterațiunea faptelor de excitare la desfrîŭ.

In Franța s'a discutat chestiunea de a se ști, dacă *faptul uneĭ persoane de a plasa o singură dată o copilă minoră într'o casă de toleranță, constitue saŭ nu delictul prevăzut de art. 267 c. p.* (334 c. p. fr.).

Tribunalul Sena, 9-e ch., 21 Februarie 1903 (v. Revue des grands procès No. 7, Iulie 1903, pag. 386), — a decis afirmativ, în baza următoarelor considerente:

„Avînd în vedere că individul care plasează cu știință o copilă minoră într'o casă de toleranță, pentru a o face să se dea prostituțiuneĭ, se face culpabil de delictul de excitare obișnuită a minorilor la desfrîurĭ, prevăzut de art. 267 c. p. (334 c. p. fr.);

Avînd în vedere că în adevăr autorul uneĭ ast-fel de plasărĭ nu ignoră că minora se va deda zilnic la desfrîŭ în casa unde este plasată; că actul săŭ, chiar, nu are alt scop și că ast-fel fie-care din actele de desfrîŭ efectiv comise de minoră în această casă este o consecință directă a plasăreĭ sale; că autorul acesteĭ plasărĭ participă ast-fel la aceste acte, carĭ îĭ sunt, cu acest titlu, imputabile; și că

repetirea lor realizează cu suficiență starea de obișnuință cerută de art. 334 c. p. fr. (267 c. p. r.)".

Această teorie, pe care cu drept cuvînt un avocat spiritual a calificat-o de *aritmetică sexuală*, a fost însă respinsă de Curtea din Paris, prin decisiunea din 8 Aprilie 1803, sub cuvînt:

„Că este imposibil de a considera pe autorul unei singure plasări într'o casă de toleranță, că poate cădea sub aplicarea art. 334 c. p. fr. (267 c. p. r.), care nu pedepsește de cît pe acela care se dedă într'un mod obișnuit la acte de excitări a minorilor la desfrîu; că, minora intrată într'o casă de toleranță, dacă se dedă la acte repetate de corupțiune, nu e mai puțin adevărat că acela care a plasat-o nu a comis de cît un singur fapt de excitare a acestei minore la desfrîu".

De alt-fel, aplicîndu-se teoria Trib. Sena pentru casele de toleranță, ar trebui să se întindă această teorie și la cazul cînd plasarea s'a făcut pentru un particular, ceea ce ar constitui o teorie bizară: un fel de *geometrie sexuală* și chiar în spațiu, cum spunea iarăși un avocat parizian.

3). Al treilea element al delictului este *etatea victimei*, din care trebue să rezulte că inculpatul a avut cunoștință că se adresează unei persoane mai mică de 21 ani și că a avut voință de a corupe acea persoană în interesul pasiunilor altuia, saŭ pentru satisfacerea propriilor sale pasiuni.

Ministerului public îi incumbă sarcina de a face proba că victima este minoră de 21 ani, fie cu ajutorul actului de naștere, fie cu ajutorul orî-căruî alt mod de probațiune (Cas. fr. 1863).

In mod general, se poate zice, că, din moment ce starea de minoritate e constatată, există prezumțiune că această stare era cunoscută de inculpat, căruia îi incumbă proba bunei sale credințe (Cas. fr. 23 Aug. 1855 și 19 Decembrie 1868).

Moralitatea victimei este indiferentă delictului și nu poate fi primită ca o circumstanță atenuantă (Cas. fr., 9 Iulie 1859; 10 Noembrie 1854; 12 Decembrie 1863).

Dreptul penal modern distinge cu îngrijire moralitatea, care este de domeniul conștiinței, iar nu de domeniul legei sociale, de excitarea la imoralitate, care practicată în oare-cari condițiuni și față de oare-cari persoane, motivează intervențiunea legei penale. In conformitate cu acest principiu, jurisprudența și doctrina sunt unanime a crede, că nu este necesar pentru ca delictul să existe, ca minorul să fi fost corupt și ca excitarea să fi produs efectele sale. In adevăr, legea nu pedepsește prostituția, ci toate actele proxenetului tinzînd a facilita prostituția (Cas. fr., Iulie 1834; 14 Aug. 1863).

II. **Circumstanțe agravante ale delictului prevăzut de art. 267 Cod. pen.**—*Calitatea personală a agentului culpabil*, constitue o circumstanță agravantă a delictului de excitările la desfrîu.

Ast-fel dacă îndemnătorii, ajutătorii saŭ înlesnitorii la desfrîu aŭ fost *tatăl* saŭ *mama*, *epitropii*, saŭ alte persoane însărcinate cu privegherea minorilor se aplică pedeapsa cea maĭ gravă (art. 267 al. 2 C. p.),

Oficerul de poliție va releva dar cu scrupulozitate această circumstanță în procesul-săŭ verbal de anchetă.

Prin persoane însărcinate cu supravegherea minorilor, trebue să se înțeleagă toate acelea carĭ aŭ o *autoritate de drept* saŭ *de fapt* asupra victimeĭ unor acte de excitare la desfrîu.—Ast-fel s'a aplicat § 2 al. art. 267 C. p:

1). Stăpînuluĭ care s'a făcut culpabil de excitarea la desfrîu a sèrvitoareĭ sale minoare (Cas. fr. 10 Martie 1848); 2). Patronuluĭ culpabil de excitarea la desfrîu a calfeĭ saŭ uceniculuĭ săŭ. (C. Paris, 7 Aug. 1847); 3). Bărbatuluĭ care prostituează pe soția sa minoră (C. Paris, 8 Martie 1843).

Excrocheria (Inșelăciunea)

Art. 332 c. p. — „Acela care în vedere de a împărtăși folos, face să nască o amăgire în paguba avereĭ altuia, saŭ făcînd să treacă de adevărate fapte mincinoase, saŭ prefă-

cînd în mincinoase fapte adevărate, orĭ suprimîndu-le de tot, este culpabil de înşelăciune„.

Art. 333 c. p. — „Înşelăciunea, de nu va fi anume pedepsită de lege cu o pedeapsă specială, se va pedepsi în de obşte cu închisoare de la 1 lună pînă la 1 an şi cu amendă de la 26 pînă la 2000 leĭ". (c. p. 332, 334—341, 399).

Art. 334 c. p.—„Cel ce va întrebuinţa saŭ nume, saŭ calităţĭ mincinoase, saŭ uneltirĭ viclene, ca să înduplece pe oamenĭ a crede vre-o întreprindere mincinoasă, vre-o putere saŭ vre-un credit închipuit, orĭ ca să facă a se naşte speranţa saŭ temerea vre-uneĭ nenorocirĭ, saŭ vre-uneĭ întîmplărĭ chimerice, şi printr'aceasta va amăgi pe cine-va să'ĭ dea banĭ, mobilĭ saŭ obligaţiunĭ, dispoziţiunĭ, bileturĭ, promisiunĭ, chitanţe saŭ înscrierĭ liberative, şi, prin vre-unul dintr'acele mijloace, va lua saŭ va cerca să ia cu viclenie, toată, saŭ parte din averea altuia, se va pedepsi cu închisoarea de la 6 lunĭ pînă la 2 anĭ, şi cu amendă de la 26 pînă la 1000 leĭ, fără a se apăra cu aceasta de alte maĭ marĭ pedepse ce i s'ar cuveni, de va cădea în crimă de plăsmuire; culpabilul va putea fi încă osîndit şi la interdicţiune pe timp mărginit.

Cu aceiaşĭ pedeapsă se va pedepsi cel ce, prin amenin-ţare verbală saŭ în scris de a face revelaţiunĭ saŭ imputaţiunĭ difimatorĭĭ, va fi stors saŭ va fi cercat să stoarcă, fie banĭ, fie efecte de valoare, fie iscălitură saŭ remitere de acte saŭ scrisurĭ oare-carĭ, carĭ ar conţine saŭ ar opera o obligaţiune, o liberaţiune saŭ o dispoziţiune".

I. **Generalităţĭ.** — In înţelesul vulgar al cuvîntuluĭ, excrocheria este faptul uneĭ persoane care întrebuinţează manopere frauduloase, cu scopul de a face să i se remită un lucru al altuia.

Este e varietate de furt; nu diferă de cît prin procedeul agentuluĭ.

Excrocul în adevăr nu sustrage obiectul fără voinţa proprietaruluĭ, dar îl obţine prin fraudă.

Dispoziţiunea art. 332 c. p. conţine o definiţiune a delictuluĭ de înşelăciune atît de generală, în cîa orĭ-ce formă de înşelăciune este prevăzută prin această dispoziţiune. Ast-fel, nu este necesitate de o altă dispoziţiune care să ne definească şi să ne arate oare-carĭ moduri de înşelăciune; şi dacă legiuitorul nostru pe lîngă art. 332 a maĭ

adăogat și art. 334, nu se poate explica, de cît că a voit să califice oare-cari moduri de înșelăciune mui grave prin o pedeapsă mai grea.

Intre art. 332 și 334 este o identitate în ce privește amăgirea și prejudiciul; dar este deosebire în ce privește modalitățile de producere al amăgirei în persoana înșelatului. (Cas. II, No. 391 din 8 August 91).

Ast-fel. pe cînd art. 332 declară culpabil de înșelăciune pe acela care în vedere de a împărtăși folos, face să nască o amăgire în paguba averei altuia, saŭ făcînd să treacă de adevărate fapte mincinoase, saŭ prefăcînd în mincinoase, fapte adevărate, orĭ suprimîndu-le de tot; art. 334, caracterizîng o înșelăciune mult mai gravă, face să deprindă existența acestui delict de întrebuințarea unor mijloace dolosive anume specificate și a căror întrebuințare nu este cerută pentru ca un inculpat să poată fi declarat culpabil și pedepsit pentru înșelăciune simplă prevăzută de art. 332 (Cas. II, No. 160 din 20 Martie 91).

II. **Elementele delictului.** — I) Elementete delictului prevăzut de art. 332 cod. pen. snnt:

a) *Amăgire.*—Amăgirea ca dispoziție a spiritului se poate manifesta atît prin acțiuni pozitive, cît și prin omisiuni, ce pot avea drept cauză împlinirea unei datorii impusă nu numai de lege ci și chiar de regulele moralei și probității (C. Buc. III, 12 Oct. 1893). Nu este neapărat necesar ca amăgirea să se exercite asupra aceleiași persoane care a suferit și paguba. (Cas. II, 28 Sept. 1892).

b) *Manopere frauduloase.*—Manoperi frauduloase sunt mijloacele întrebuințate pentru a surprinde confienta terților. Aceste expresiuni de manopere, presupune o oare-care combinațiuni de fapte, o machinațiune preparată cu o măestrie mai mare saŭ mai mică, o prefăcătorie urzită cu o artă mai mult saŭ mai puțin dibace. (Cas. rom. II, 19, Dec. 1890).

Manopera frauduloasă poate să consiste într'o simplă reticență, precum în ascunderea adevăratului preț al achiziționei unui imobil (Cas. II, 19 Nbre 1893) într'o minciună grosolană. (C. Galați 12 Iunie 1891).

c) *Pagubă adusă avereĭ altuia.*—In deosebĭ nu este suficient posibilitatea de prejudiciŭ, ci trebue ca prejudiciul să fie chiar real şi efectiv; trebue ca averea amăgituluĭ într'adevăr să se micşoreze într'o privinţă saŭ alta, în totul saŭ în parte, precum era intenţionat. Dacă există e serie de fapte săvîrşite cu scop ca să provoace micşorarea avereĭ altuia şi dacă această micşorare n'a început, delictul nu este a se considera consumat ci numaĭ încercat; codul penal nu pedepseşte în genere prin art. 322 şi 333 de cît înşelăciunea consumată, iar încercarea de înşelăciune în cazul prevăzut de art. 334 c. p. (Cas. II 5 Febr. 1897).

d) *Intenţiunea agentuluĭ de a împărtăşi folos.*—Prin cuget de a împărtăşi folos, trebue a se înţelege orĭ-ce fapt al agentuluĭ, din care ar rezulta o adăogire a patrimoniuluĭ săŭ, o dorinţă ne-legiuită de a se înavuţi, fără însă a avea drept mobil paguba avereĭ altuia, ci numaĭ conştiinţa că paguba va fi rezultatul acţiuneĭ sale. (C. Buc. III, 13 Oct. 1893).

II) Delictul prevăzut de *art. 334 al. I,* constitue excrocheria calificată, care coprinde treĭ elemente:

A). Manopere frauduloase. *B).* Scopul agentuluĭ. *C).* Rezultalul operaţiuneĭ.

A. Intrebuinţarea de *manopere frauduloase,* consistînd în:

a) Intrebuinţarea de nume mincinoase;

b) „ „ calităţĭ mincinoase;

c) „ „ manopere frauduloase, anume specificate de lege (spre deosebire de cele prevăzute la art. 332):

Ca să înduplece pe oameni a crede vre-o întreprindere mincinoasă, vre-o putere saŭ vre-un credit închipuit, orĭ ca să facă a se naşte speranţa saŭ temerea vre-uneĭ isbutirĭ, vre-uneĭ nenorocirĭ, saŭ vre-uneĭ întîmplărĭ chimerice.

a) *Irtrebuinţarea de nume mincinoase,* adică întrebuinţarea unuĭ nume pe care nu-l posedezĭ în realitate, fie că este un nume închipuit, fie că aparţine altuia.

b) *Intrebuintarea uneĭ falşe calităţĭ,* adică faptul de a te prezinta în faţa uneĭ persoane ca învestit cu un titlu saŭ o funcţiune pe care nu o aĭ în realitate, fie că nu aĭ avut-o

nici odată, fie că aĭ avut-o vre-o dată, dar aĭ perdut-o, — nu o maĭ aĭ.

Ast-fel să-ţĭ daĭ calitatea de doctor, advocat, inginer, profesor, reprezentant de comerţ, etc.

c) *Manopere frauduloase,* specificate de lege, şi anume:

Să înduplece pe oameni a crede vr'o întreprindere mincinoasă, — adică să facĭ pe cine-va să creadă că o întreprindere pe care i-o expuĭ, este adevărată, pe cînd în realitate, ea saŭ nu există de loc, saŭ există în parte, saŭ există alt-fel de cum i-o expuĭ.

Vre-o putere saŭ vre-un credit închipuit;

Puterea, este autoritatea pe care o persoană o are, saŭ poate să o aibă.

Creditul, este influenţa de care poate dispune o persoană în anume împrejurărĭ.

A încrediuţa pe cine-va că eştĭ învestit de o putere saŭ un credit, atunci cînd acea putere şi credit nu există, înseamnă a întrebuinţa mijloace viclene, pentru a face pe o persoană să creadă în puterea saŭ într'un credit închipuit.

A naşte speranţa vre-uneĭ izbutirĭ saŭ întîmplărĭ chimerice, înseamnă a da speranţa vre-unuĭ eveniment fericit care nu există, saŭ nu se poate realiza.

A naşte temerea uneĭ nenorocirĭ chimerice, înseamnă a încredinţa pe o persoană că cutare nenorocire i se va întîmpla, pe cînd în realitate acea nenorocire nu există, saŭ nu se poate realiza.

B. *Scopul agentuluĭ.* — Să facă a i se da banĭ, mobile, saŭ obligaţiunĭ, dispoziţiunĭ, bileturĭ, promisiunĭ. chitanţe saŭ înscrisurĭ liberatoare.

C. *Rezultatul operaţiuneĭ.* — Luarea saŭ încercarea de luat a obiectelor specificate (la litera *B.*).

III. Ultima dispoziţiune a art. 334, o inovaţiune a legiuitoruluĭ nostru din anul 1895, prevede **şantagiul**.

Elementele constitutive ale delictuluĭ de şantaj sunt, ameninţare scrisă saŭ verbală de a face revelaţiunĭ orĭ denunţărĭ defăimătoare în scop de cupiditate ilegitimă (C. Iaşĭ, II, 17 Martie 1899).

Faptul de șantaj se pedepsește fie-că cine-va va fi stors ori numai va fi cercat să stoarcă bani de la altul (C. Iași II, 17 Martie 1899).

IV. **Tentativa de înșelăciune.** — Tentativa de înșelăciune, după art. 334 Cod. pen., se pedepsește numai atunci cînd deliquentul, întrebuințînd mijloacele enumărate de acest articel, reușește să convingă pe persoana ce voește a înșela, că trebue să-i dea o sumă oare-care de bani, valori sau obiecte și că singurul fapt ce lipsește pentru ca delictul să fie consumat, este acela că deliquentul să fi luat banii, valorile sau obiectele. (Cas. Rom. II, 7 Sept. 1892). Pare însă, conform unei alte păreri acreditate, că toată diferența între excrocheria consumată și tentativa de excrocherie, ar fi, că în primul caz infractorul și-a însușit valorile sau titlurile remise, săvîrșind un act de proprietate (St. Stătescu, procuror la Inalta Curte de Casație).

Înșelăciunea prevăzută de art. 332 nu se pedepsește de cît ca delict consumat, nu însă ca încercare (Cas. II, 22 Dec. 1887).

V. **Instrucțiuni.**—Oficerul de poliție nu va interveni să instruească o afacere de excrocherie, pînă ce nu este pus în mișcare, de o plîngere scrisă.

El nu se va mărgini în a informa numai Parchetul, ci se va ocupa de îndată să constate faptele, să adune piesele de convingere și în urmă să trimeată pe făptuitori loculuĭ în drept.

Procesul-verbal ce va dresa trebue să coprindă expunerea constatărilor făcute, în mod precis și foarte amănunțit.

Nu trebue uitat că delictul de excrocherie nu există de cît atunci, cînd una din modalitățile enumărate de legiuitor se constată și că prin urmare o foarte mare preciziune este indispensabilă.

Dacă manopera sau una din manopere a avut de rezultat de a lăsa în mîna reclamantuluĭ un înscris semnat de inculpat, cu numele adevărat sau falș, oficerul de poliție va pune mîna pe înscrisul încriminat, care va fi vizat de el

şi semnat atît de reclamant cît şi de inculpat; în urmă se va ataşa la procesul-verbal de anchetă.

(Vezi şi *Export*. Vezi şi *Măsuri mincinoase.)*.

Exerciţiul autorităţii anticipat şi prelungit

Art. 163 c. p. — „Funcţionarul public care va intra în lucrarea funcţiuneĭ sale, pînă a nu depune jurămîntul cerut, se va pedepsi cu amendă egală cu onorariul pe o jumătate lună, neputînd niciodată ocupa acea funcţiune fără a depune jurămîntul cerut".

Art. 164 c. p.—„Funcţionarul care, fiind suspens saŭ destituit, nu va înceta din lucrarea funcţiuneĭ sale, precum şi funcţionarul ales pe un timp, care va fi exercitat funcţiunile sale după ce a fost înlocuit cu altul, se va pedepsi cu închisoare de la două luniĭ pînă la un an, păzindu-se tot într'nn timp şi dispoziţiunile art. 83".

Export

(Călcarea regulamentelor pentru garantarea calităţeĭ şi dimensiunilor fabricaţiuneĭ)

Art. 335 c. p. — „Orĭ-cine va călca regulamentele de administraţiune publică privitoare la productele, industria şi manufacturile romîneştĭ, carĭ se exportă în străinătate şi carĭ aŭ de scop a garanta buna calitate, dimensiunile şi natura fabricaţiuneĭ, se va pedepsi cu amendă de la 50 pînă la 100 leĭ". (P. fr. 413).

Faptul prevăzut de art. 335 c. p., este calificat de lege escrocherie.

F

Fabricanţi de băuturi spirtoase

(Contravenţii)

Legea din 14 Februarie 1882 :

Art. 7.—Fabricantul care va începe fabricaţiunea fără a îndeplini prescripţiunile art. 5 de mai sus, se va supune de 400 lei.

Art. 8.—Fabricanţii sunt datori a ţine registre în regulă pentru operaţiunile lor zilnice după modelele stabilite de administraţiune, sigilate şi parafate de casierul general al districtului.

Contravenienţii la această dispoziţiune se vor supune unei amende de 400 lei.

Art. 9.—Fabricanţii sunt datori a prezenta registrele lor agenţilor de ori-ce grad ai fisculuĭ, ori cînd aceştia vor crede de cuviinţă a le cere.

In caz de refuz ei vor fi supuşi pentru prima oară, unei amende de 200 lei; a doua oară în acelaş an, de 400 lei; iar a treia oară de 600 lei.

Art. 10. —In tot timpul cît fabricele sunt în lucrare, fabricanţii sunt ţinuţi, sub pedeapsa unei amende de 200 lei pentru fie-care infracţiune, să remită la fie-care 10 zile, agenţilor din localitate ai fisculuĭ, un tabloŭ numai de dînşii saŭ de împuterniciţii lor şi indicînd :

a) Tăria în grade şi cantitatea băuturilor fabricate în cursul celor 10 zile.

b) Numărul şi capacitatea vaselor în care se vor fi aşezat băuturile şi locul unde se vor fi depus aceste vase;

c) Băuturile eşite din depozit în cursul acelor 10 zile, pentru vînzarea în ţară şi export şi întreaga cîtime de băuturi rămasă în depozit.

Art. 11.—Agenţii de orî-ce grad ai impozitului, agenţii de constatare şi urmărire, controlorii, casierii şi inspectorii financiarî saŭ delegaţii lor, sunt în drept a vizita, orî-cînd vor crede de cuviinţă, fabricele şi magaziile în carî se păstrează băuturî fabricate pentru a se încredinţa de exactitatea indicaţiunilor din tabloul de maî sus, precum şi pentru a verifica întreaga stare a depozitului.

Eî sunt asemenea în drept de a pune pază la uşile magazinelor în carî se păstrează băuturî fabricate pentru a împedica eşirea acestor băuturî maî înainte de a se fi plătit saŭ consemnat taxele cuvenite asupra lor.

Autorităţile administrative sunt ţinute a da concursul lor pentru paza magaziilor în tot-d'auna cînd vor fi cerute de agenţî.

Art. 25.—(L. 30 Maî 1884) Băuturile aci tacsate carî se vor sustrage de la plata tacselor, vasele conţinînd asemenea băuturî, precum şi mijloacele întrebuinţate pentru transportul lor, sunt supuse confiscaţiuneî şi făptuitoriî fraudeî sunt osebit pedepsiţî cu amendă de la 25 pînă la 600 leî.

Art. 26.—(L. 1 April. 1887) Cînd agenţii Ministeruluî de finance vor constata, după regulile dreptuluî comun, că o cantitate oare-eare de băuturî a fost sustrasă de la plata tacselor, fabricanţii saŭ vînzătoriî vor fi supuşî la o amendă egală cu îndoitul tacseî ce s'ar fi cuvenit fisculuî pentru băuturile sustrase şi la confiscarea uneî cantităţî de băuturî echivalente cu acea constatată ca pusă în consumaţiune fără plata taxelor.

Se va pedepsi cu amendă de la 1000 pînă la 2000 leî, şi cu confiscarea uneî cantităţî de băuturî echivalente cu producţiunea medie a uneî lunî, fabricantul care, prin orî-ce mijloace, va fi făcut ca aparatele de măsurătoare să nu funcţioneze saŭ să indice cantităţî maî micî de cît cele fabricate în realitate.

Se va pedepsi de asemenea cu închiderea stabilimentuluî saŭ fabriceî pe timp de un an pînă la cincî anî şi cu amendă de la 1000—5000 leî, toţi aceî carî se vor dovedi că aŭ întrebuinţat sulf saŭ orî-ce alte materiî vătămătoare sănătăţeî în fermentarea materiilor prime; în acelaşî timp fermentaţiunea ast-fel preparată se va distruge.

Art. 27.—(L. 30 Mar. 1886) Sunt supuşi uneĭ amende de la 200 pînă la 500 leĭ, care, în cas de insolubilitate, se va transforma în închisoare conform art. 28 din codul penal:

a) Agenţiĭ însărcinaţi cu perceperea impositului, carĭ ar împlini alte taxe de cît acelea prevăzute la art. 1, fără prejudiciul penalităţilor prevăzute la art. 141 codul penal;

b) Agenţiĭ carĭ, prin neglijenţă saŭ rea credinţă aŭ contribuit a se strecura băuturĭ în consumaţiune fără a plăti taxele legale.

Art. 28.—Sunt de drept însărcinaţi cu constatarea contravenţiunilor şi confiscarea băuturilor şi vaselor ce le conţin şi a mijloacelor întrebuinţate la transportul lor, în cazurĭ de fraudă:

a) In general toţi agenţiĭ ministeruluĭ de finance precum: inspectoriĭ, casieriĭ, agenţiĭ de supraveghiare şi agenţiĭ vamalĭ;

b) Primariĭ comunelor urbane şi rurale saŭ înlocuitoriĭ lor;

c) Agenţiĭ poliţieĭ judiciare.

Agenţiĭ de sub litera c., precum şi inspectoriĭ financiarĭ, pot face confiscărĭ şi afară din circumscripţia reşedinţeĭ lor.

Art. 29.—Orĭ-ce confiscare, în materie de băuturĭ spirtoase, nu se poate face de cît în urma unuĭ proces-verbal de constatarea contravenţiuneĭ subscrise de agentui constatator, de proprietarul băuturilor saŭ de representantul săŭ şi de cărăuş, cînd contravenţiunea este dovedită în cursul transportuluĭ băuturilor.

Cînd proprietarul băuturilor saŭ reprezentantul săŭ, orĭ cărăuşul săŭ vor fugi, procesul-verbal se va subscrie de doĭ martorĭ, făcîndu-se menţiune despre refuzul saŭ fugirea celor d'intîiŭ.

In tot-d'auna o copie după procesul-verbal, certificată de agent, se va da proprietaruluĭ băuturilor, saŭ i se va significa în modul determinat prin art. 35 pentru notificarea decisiunilor administraţiuneĭ centrale.

Redactarea proceselor-verbale şi tot ce priveşte constatarea infacţiunilor la legea de faţă, se poate face la orĭ-ce oră şi fără excepţiune de sărbătorĭ saŭ Duminicĭ.

Art. 30.—Proprietariĭ băuturilor sunt responsabilĭ de faptele factorilor, agenţilor saŭ servitorilor lor, în ce priveşte faptele confiscărilor şi amendele la carĭ sunt supuşĭ.

Art. 31.—Procesele-verbale vor arăta:

a) Numele, pronumele şi domiciliul agentuluĭ care a redactat procesul-verbal;

b) Felul şi cantitatea băuturilor găsite în contravenţiune, şi de ce anume tărie.

c) Numele, pronumele şi domiciliul proprietaruluĭ băuturilor;

d) Locul unde s'a sechestrat băuturile şi în a cuĭ păstrare sunt date;

e) Luna şi ziua cînd s'a încheiat procesul-verbal.

Art. 32. — Orĭ-ce băuturĭ confiscate trebuesc sigilate de agent şi de proprietar; iar cînd acest din urmă ar lipsi saŭ n'ar voi, primarul saŭ înlocuitorul săŭ va îndeplini această formalitate.

Art. 33. — Procesele-verbale, carĭ n'ar fi făcute în formele prescrise de art. 31, sunt lovite de nulitate şi agenţiĭ carĭ le-aŭ făcut, rămîn responsabilĭ către stat şi către proprietariĭ băuturilor.

Art. 34. — Toate procesele-verbale de contravenţiune şi confiscare, se vor înainta administraţiuneĭ superioare a impozituluĭ, îndată după încheierea lor, care, după ce le va examina, va decide dacă le aprobă saŭ nu.

Prin deciziunea sa administraţiunea superioară, va ficsa în limitele art. 25 cifra amenzeĭ la care urmează a fi supus contravenientul. La ficsaţiune se va avea de normă cantitatea băuturilor confiscate şi gravitatea contravenţiuneĭ.

Art. 35. — Deciziunea administraţiuneĭ centrale se va notifica părţeĭ condamnate prin îngrijirea administraţiuneĭ saŭ a agenţilor fisculuĭ la domiciliul eĭ, dacă va avea în comuna unde s'a constatat infracţiunea, un domiciliŭ real saŭ ales.

Dacă partea condamnată nu va avea domiciliŭ real saŭ ales în comuna unde s'a săvîrşit infracţiunea, decisiunea se va comunica prin agenţiĭ administraţiuneĭ, conform regulilor dreptuluĭ comun, p. 137.

Art. 36. — In termen de zece zile libere de la notificaţiunea deciziuneĭ administraţiuneĭ superioare, partea condamnată va putea apela această deciziune la tribunalul civil al loculuĭ unde s'a constatat contravenţiunea; tribunalul va ficsa înfăţişarea peste 10 zile cel mult de la primirea cereriĭ de apel cu precădere asupra tutulor celor-l'alte cauze.

Administraţiunea centrală va cita în persoană pe casierul general, care va putea fi asistat saŭ înlocuit, pentru susţinerea intereselor ziseĭ administraţiunĭ de advocatul Statuluĭ, şi, la trebuinţă de un alt agent financiar.

Art. 37. — Tribunalul va judeca apelul conform dreptuluĭ comun, şi pîrîtul va putea dovedi prin toate mijloacele, neesactităţile saŭ erorile coprinse în procesul-verbal.

Pîrîtul poate face opoziţiune în termen de 5 zile şi recurs în termen de 20 zile libere de la comunicarea sentinţeĭ tribunaluluĭ. (Pr. 729).

Art. 38. — Tribunalele nu vor putea să micşoreze confiscaţiunile şi amenzile de cîte orĭ vor fi întemeiate pe dispoziţiunile legeĭ, nicĭ să scuze pe contravenienţĭ pentru eroare saŭ pentru lipsa de intenţiune de fraudă.

Art. 39. — Procesul-verbal, întărit prin decisiunea aprobativă a administraţiuneĭ superioare, va forma un titlu suficient pentru execuţiune, şi în virtutea luĭ se va putea păşi la această execuţiune, chiar dacă partea condamnată va urmări în justiţie anularea luĭ.

Art. 40. — Cînd justiţia va pronunţa anularea procesuluĭ verbal de confiscaţiune băuturile şi obiectele confiscate, orĭ preţul lor constatat prin procesul-verbal de licitaţiune, se vor restitui proprietaruluĭ, plus o despăgubire ce nu va trece peste 25 la sută pe an, socotită de la ziua sechestrărĭĭ pînă la ziua înapoierĕĭ.

Afară de această despăgubire, proprietarĭĭ nu vor putea pretinde şi tribunalelor nu vor putea acorda nicĭ o altă desdaunare, cu orĭ-ce titlu ar fi.

Art. 41.— Condamnaţiunile de amenzĭ în contra maĭ mulor persoane pentru acelaşĭ fapt vor fi solidare.

Art. 42. — Implinirea orĭ căror sume cuvenite administraţiuneĭ impozituluĭ cu titlu de tacse, de amenzĭ şi cheltuelĭ de judecată şi, în genere, orĭ-ce titlu ar fi, se va face prin aplicaţiunea dispoziţiunilor legeĭ speciale de urmărire în materie de datoriĭ către Stat, şi toate actele de urmărire se vor putea forma şi significa de către agenţiĭ fisculuĭ.

Vînzarea obiectelor confiscate se va face conform aceleiaşĭ legĭ.

Art. 43. — Doveditoriĭ băuturilor supuse confiscăreĭ aŭ drept la jumătate din valoarea productelor confiscate, constatată prin rezultatul vînzăreĭ la licitaţiune, după ce justiţia va legitima condemnaţiunea prin o sentinţă avînd autoritatea lucruluĭ definitiv judecat.

Falsul

CAPITOLUL I.

Generalităţi

I. Legiuitorul nu a definit falsul, căci a crezut că nu putea da o definiţiune fără a zice prea mult sau prea puţin. Aceasta rezultă din lucrările preparatorii ale Consiliului nostru de Stat, unde se zicea: „In materia falsificărei de înscrisuri s'a şters definiţia, căci e foarte greu, dacă nu absolut imposibil, a găsi o definiţie exactă despre fals, *care să coprindă toate cazurile ce legea pedepseşte*, fără a zice prea mult". In adevăr, redactorii, proectului nostru de cod penal înscriseseră o definiţie a falsului, împrumutînd-o de la Prusieni.

Prin fals, în sens larg, se înţelege: *orĭ-ce alterare a adevărului* (indiferent dacă este comisă cu intenţie saŭ nu, dacă e frauduloasă saŭ nu, şi indiferent dacă cauzează saŭ nu vre-un prejudiciŭ).

Prin fals în înţelesul restrîns al cuvîntuluĭ, din punctul de vedere penal, se înţelege: *orĭ-ce schimbare frauduloasă a adevăruluĭ, comisă cu scopul de a cauza un prejudiţiŭ* [1]).

Pentru existenţa delictuluĭ de fals se cere aşa dar, existenţa următoarelor treĭ condiţiunĭ:

1) Alterarea adevăruluĭ.

2) Această alteraţiune să fie frauduloasă (intenţia frauduloasă).

3) Să existe prejudiciŭ saŭ posibilitate de prejudiciŭ.

Falsul penal se poate comite:

Prin fapte (art. 112—122 c. p.).

Prin înscrisurĭ (art. 122—128 c. p.).

1) Falsitas est fraudulosa veritatis mutatio dolosae et in alterius prejudicium facta (Farinacius).

Prin cuvinte (art. 287, 293 c. p.). (V. *Mărturie mincinoasă*).

Falsul și uzagiul lucrului falsificat constituind infracțiuni distincte și complete, poate avea loc atît tentativă cît și consumațiunea uneia saŭ alteia din aceste infracțiuni.

Ast-fel, falsul este consumat din momentul în care obiectul a fost contrafăcut, falsificat saŭ alterat; tentativa este constituită prin orĭ-ce act, care este începutul de execuțiune al contrafacereĭ, falsificăreĭ, saŭ alterațiuneĭ.

Începutul de execuțiune va exista atuncĭ, cînd agentul ar fi voit să aplice spre exemplu o falsă semnătură și ofițerul public care a redactat actul, a descoperit frauda înainte ca agentul să fi aplicat semnătura. Dacă actul redactat în întregime a fost semnat, crima este consumată.

Dacă, din contra, redactarea actuluĭ nu se începuse, și frauda a fost descoperită, nu este din partea agentuluĭ, de cît un simplu act preparator și execuțiunea nu poate fi considerată ca începută.

Cînd însă punerea în circulațiune a obiectuluĭ contrafăcut saŭ falsificat a avut loc, uzagiul falsuluĭ este consumat.

Uzagiul unuĭ lucru falsificat poate fi reînoit indefinit.

In acest caz, dacă altul de cît falsificatorul a repetat de maĭ multe orĭ uzagiul lucruluĭ falsificat, această repetire constitue o *pluralitate de infracțiunĭ*, fie-care fapt, de uzagiŭ constituind un delict distinct.

Cu toate acestea, reunirea tuturor acestor fapte nu constitue de cît o infracțiune unică, cînd ele sunt executarea succesivă a aceluiași proiect criminal. Ast-fel, uzagiul repetat al aceluiaș pasport fals, în aceeași călătorie, evident că nu constitue de cît un singur și același delict. [V: *Paspoarte* (falșificare de)].

II. *Deosebirea între fals și uzagiŭ.*—Intre crima falsificăreĭ și crima uzagiuluĭ de lucrul falșificat, există o deosebire esențială. Și una și alta, fără îndoială, nu sunt constituite de cît prin intențiunea frauduloasă a deliquentuluĭ.

Dar această intențiune este necesar prezumată față de falsificator, actul care i se impută neputîndu-se explica de

cît prin scopul premeditat de 'şi procura lui sau altuia un beneficiu ilegitim, făcînd uz de obiectul falsificat.

Acela care se servă de lucrul falsificat, fără a fi autorul falsificăreĭ, poate fi, din contra, de bună credinţă şi poate ignora viţiul monedeĭ pe care a pus'o în circulaţiune. De unde urmează că acuzaţiunea faţă de el şi sarcina de a demonstra reaua credinţă este a judecătoruluĭ; ast-fel se explică dispoziţiunea generală şi comună a art. 114 c. p.: „Cine, socotind de bună şi adevărată o monedă falsificată, ce-ĭ va fi căzut în mînă, o va pune în circulaţiune, nu se va pedepsi; iar după ce o va cunoaşte că este falsă şi nu va înceta a o întrebuinţa se va osîndi să plătească drept amendă, îndoit suma ce va fi pus în circulaţiune".

Buna credinţă a acuzatuluĭ sau prevenituluĭ nu este o scuză, în cazul de faţă; ea implică, pur şi simplu, absenţa unuia din elementele constitutive ale falsuluĭ penal.

III. *Diviziune.*—Legea penală enumără, în mod limitativ; toate procedeurile de carĭ falsificatorul se serveşte pentru comitererea falsuluĭ, şi le divide:

Tit. III.—Secţiunea I se ocupă de **Plăsmuirĭ de monedă.**

Secţiunea II se ocupă de **Plăsmuirĭ de sigiliŭ ale Statuluĭ sau ale altor autorităţĭ, de bileturi de bancă, de efecte publice şi altele.**

Secţiunea III, § 1. — **Despre falsificarea de înscrisurĭ publice sau autentice şi de comerţ sau de bancă.**

§ 2.—**Despre falsificarea în scrisurĭ private.**

§ 3. — **Despre falsificarea de pasporturĭ, foĭ de drum, şi certificate.**

CAPITOLUL II

Fals prin fapte

(Art. 112—122 c. p.)

§ I. *Falsificarea saŭ plăsmuirea de monedă metalică* [1])

Art. 112 c. p. — „Se va pedepsi cu maximum închisoareĭ, fără admiterea circumstanţelor atenuante, cu interdicţiune pe timp mărginit şi cu amendă de la 500 leĭ în sus, orĭ-cine va contraface orĭ va falsifica monedele de metal carĭ aŭ curs în Romînia.

Dacă monedele contrafăcute saŭ falsificate sunt de o valoare care trece peste 2000 leĭ, se va îndoi maximum închisoareĭ". [2])

Art. 113 c. p. — „Acela care va participa la contra-facerea uneĭ asemenea monede, orĭ o va introduce în ţară saŭ o va pune în circulaţiune, se va pedepsi ca plăsmuitorul de monedă falsificată". [3])

---

1). Monedele în sensul dispoziţiunilor coprinse în art. 112--122 c. p., consistă în bucăţĭ de metal bătute de Stat cu imprimarea semnuluĭ autorităţeĭ suverane saŭ a suveranuluĭ şi destinate a servi ca mijloc de schimb. Dacă nu poartă aceste imprimărĭ, nu poate fi considerată ca monedă. Din acest punct de vedere, decurg maĭ multe consecinţe. Ast-fel, individul care ar fabrica monede falşe, avînd aceeaşĭ dimensiune şi aceeaşĭ dispoziţiune ca şi cele veritabile, dar nu poartă nicĭ o imprimare, avînd intenţiunea de a le pune în circulaţie ca monede uzate, nu poate fi urmărit pentru faptul de plăsmuire de monedă ; el ar comite numaĭ o escrocherie saŭ o tentativă de escrocherie prin faptul emisiuneĭ saŭ încercăreĭ de a le emite. Pentru acelaş cuvînt, nu comite o plăsmuirs de monedă, contrafăcînd saŭ alterînd jetoane, medaliĭ saŭ monede vechĭ, orĭ-care ar fi scopul şi rezultatul acestor acte.

2). Se numeşte contrafacere, imitarea frauduloasă a monedeĭ, avînd curs în Romînta din acelaş metal şi în aceeaşĭ cantitate, (acelaş titlu şi greutate). Contrafacerea diferă aşa dar de falsificare. Contrafacerea este e plăsmuire fără fals ; falsificarea : plăsmuire plus fals. Cu toată această deosebire, care ar fi trebuit să determine o diferenţiare din punctul de vedere al penalităţeĭ, legiuitorul loveşte cu aceiaşĭ pedeapsă contrafacerea ca şi falşificarea de monedă. Deosebirea dintre falsificare şi contrafacere de monedă neprezentînd aşa dar nicĭ un interes practic, vom trata chestiunea sub rubrica falsificăreĭ de monedă.

3) *Introducerea* este faptul de a face să intre din străinătate în ţară, cu scopul de a o pune în circulaţie, o monedă falsificată. Punerea în circulaţie a monedeĭ se numeşte *emisiune*. Emisiunea şi introducerea monedelor falsificate sunt procedeurile uzagiuluĭ saŭ a tentativeĭ de uzagiŭ.

Art. 114 c. p. — „Cine, socotind de bună şi adevărată o monedă falsificată, ce 'i va fi căzut în mînă, o va pune în circulaţiune, nu se va pedepsi; iar după ce o va cunoaşte că este falsă şi nu va înceta a o întrebuinţa, se va osîndi să plătească drept amendă, îndoit suma ce va fi pus în circulaţiune".

Art. 115 c. p. — „Care se va dovedi răzînd, tăind saŭ subţiind moneda, prin orĭ-ce-meşteşug, se va pedepsi cu amendă de la 200 pînă la 5000 leĭ şi cu închisoare de la treĭ lunĭ pînă la douĭ anĭ".

Art. 116 c. p. — „Vor fi apăraţĭ de osîndele hotărîte pentru plăsmuitorĭĭ despre carĭ se vorbeşte în articolele 112 şi 113, aceĭ culpabilĭ, carĭ înaintea săvîrşireĭ saŭ a punereĭ în lucrare a acelor crime, şi înainte de a se începe orĭ-ce urmărire, vor fi descoperit autorităţilor competinte, acele crime, precum şi pe autorĭĭ saŭ pe complicĭĭ lor.

Asemenea vor fi apăraţĭ de pedepse, şi aceĭ culpabilĭ carĭ, chiar după începerea urmăririlor, vor fi înlesnit arestarea autorilor saŭ a complicilor lor."

I. Articolul 112 c. p. vorbeşte numaĭ de contrafaceri şi falsificări şi prin urmare, s'ar părea că nu prevede cazul celuĭ care poleieşte o monedă de argint saŭ arginteşte una de aramă (escrocherie). Credem însă că şi acest caz intră în prevederile art. 112 şi anume în faptul de *contrafacere*, căcĭ, cel care poleeşte, de şi emite oare-cum o monedă adevărată, care 'rămîne în greutatea şi valoarea eĭ primitivă, dar i se maĭ adaogă poleiala, cu care comite înşelăciunea, contrafacerea.

Pentru ca să fie loc la aplicarea art. 112 c. p., pentru ca să se pedepsească contrafacerea, falsificarea, poleirea de monedă, trebue: 1) ca plăsmuirea să fie făcută aşa în cît să poată înşela, să poată fi pusă în circulaţiune; căcĭ, dacă plăsmuirea e aşa de imperfectă în cît se poate dovedi lesne înşelăciunea, faptul nu merită denumirea de plăsmuire. 2) Trebue intenţiune frauduloasă: nu este suficientă contrafacerea saŭ falsificarea, dacă n'a fost intenţie frauduloasă. Ast-fel, un individ care a plăsmuit o monedă cu scop artistic nu e plăsmuitor; criminalitatea faptuluĭ se dovedeşte prin emisiunea moneder. 3) Moneda plasmuită

să aibă curs în Romînia. La Francezi se cere ca moneda să aibă curs *legal;* la noi, înlăturîndu-se cuvîntul *legal,* urmează că cursul poate să fie legal saŭ voluntar (convențional).

Cine ar polei, de exemplu, o monedă chineză și ar vinde-o drept monedă chineză de aur, nu comite o plăsmuire, ci o escrocherie, căci la noi monedele chineze nu aŭ nici un fel de curs.

Plăsmuirea monedelor se pedepsește fără distincțiune dacă sunt de aur, argint saŭ aramă.

Cine introduce în țară saŭ pune în circulațiune o monedă plăsmuită de alții, e complice, și se pedepsește întocmai ca falsificatorul. Constatăm aci o derogare de la principiul că la noi complicii se pedepsesc cu un grad mai jos de cît autorul principal (art. 48 c. p.). Asimilarea complicelui 'și are rațiunea la Francezi, unde complicii se pedepsesc în general întocmai ca autorul principal; se vede însă că legiuitorul romîn cînd a reprodus în art. 113 c. p., art. 134 c. p. fr. a uitat că în art. 48, schimbase sistemul francez relativ la complici.

Pentru ca introducătorul să fie pedepsit, trebue să fi cunoscut falsitatea monedei.

Nu numai introducătorul în țară, dar ori-cine va pune în circulație o monedă știind-o falsificată, e complice și se pedepsește întocmai ca plăsmuitorul (art. 113 c. p.).

Acela care primește drept bună o monedă falsă și o pune în circulație, după ce îi descoperă falsitatea, comite un uzagiŭ de fals; dar considerînd că el însuși a fost înșelat, legea prin art. 114 c. p. scuzează faptul, aplicînd numai o pedeapsă pecuniară: amenda (de două ori valoarea monedei).

Dacă însă cine-va primește drept bună o monedă care în realitate era falsificată și o pune în circulație, socotind-o că e bună (fără să fi descoperit că e falsă) nu se pedepsește.

In cazul acesta avem dar un fapt justificativ.

Cine e dator să probeze că moneda a fost primită drept bună? Făptuitorul, de oare-ce el invoacă scuza legală.

După ce s'a probat că moneda a fost primită drept bună, instrucțiunea trebue să probeze că la punerea în circulațiune făptuitorul îi cunoștea falsitatea.

Tentativa de a pune în circulațiune monedă falsă primită drept bună și descoperită în urmă ca falsă nu se pedepsește, fiind o tentativă de contravențiune. Conform art. 116 c. p. plăsmuitorii cari denunță pe complicii lor sau înlesnesc prinderea, sunt apărați de pedcapsă. De observat e că legiuitorul romîn nu prevede în mod expres expozițiunea de monede contrafăcute saŭ false; credem însă că acest caz intră sub prevederile art. 113 c. p. (punerea în circulație). Dacă agentul le-a expus pentru a le pune în circulație, se va pedepsi; dacă însă, știindu-le false, le-a expus ca obiecte de curiozitate nu comite nicĭ un delict.

In acest senz se pronunță Faustin Hélie, relativ la expoziținea de bilete de bancă false; caz, despre care nu vorbește codul penal francez.

II *Alterarea.* — Art. 115 c. p. se ocupă de alterațiunea monedeĭ. In general se numește alterare, modificarea, preschimbarea unuĭ obiect existent; iar într'un sens maĭ restrîns, din punctul de vedere care ne preocupă, alterarea e faptul de a sustrage uneĭ monede care are curs în Romînia, o parte din valoarea sa. Ast-fel raderea, tăierea, subțierea uneĭ monede constitue o alterațiune, fapt care se pedepsește cu închisoarea corecțională. Trebue și aci intenținne frauduloasă, care se manifestă prin punerea în circulație.

Alterațiunea nu e contrafacere, de oare-ce în realitate moneda e deja făcută la Monetărie. Alterațiunea este însă cuprinsă în falsificare, căcĭ, cum foarte bine spune Carnot: a contrafface însemnează a imita, pe cînd falsificarea este alterarea unuĭ lucru existent pentru a'l face să producă un alt efect de cît acela pe care ar fi trebuit să'l producă, necesarmente, în starea sa primitivă.

§ II. ***Falsificarea biletelor de bancă saŭ hîrtie monedă şi a efectelor emise de tezaurul public*** (cele carĭ poartă sigiliul Statuluĭ, timbrul tezaurului).

Art. 117 al. 2 c. p.—„Se va pedepsi cu maximul închisoareĭ, fără admiterea circumstanţelor atenuante, cu interdicţiunea pe timp mărginit şi cu amendă de la 500 leĭ în sus: orĭ-cine va fi falsificat saŭ alterat efecte emise de tezaurul public cu timbrul săŭ saŭ biletele de bancă autorizate de legĭ, saŭ carĭ cu bună ştiinţă va fi întrebuinţat aceste efecte saŭ bilete falsificate saŭ alterate, saŭ le va fi introdus în ţară.

Dacă efectele saŭ biletele falsificate saŭ alterate sunt de o valoare care trece peste 2000 leĭ, se va putea îndoi maximum închisoreĭ".

Legea Creditului fonciar (6 Apr. 1873):

Art. 92. „Falsificarea scrisurilor funciare este supusă la aceiaşĭ penalitate ca pentru aceea a efectelor Statuluĭ.

Legea Băncel Naţionale (17 Apr. 1880):

Art. 28. „Falsificarea biletelor de bancă se va pedepsi conform art. 117 lit. b din codicele penal.

De observat că în materie de falsificare de bilete de bancă pentru a se aplica art. 117, trebue ca Banca să fie din cele autorizate; căcĭ pentru înscrisurĭ de la băncile neautorizate, particulare, avem art. 125 c. p., care prevede o pedeapsă maĭ uşoară. Ceva maĭ mult, trebue ca Banca să fie autorizată în statul romîn, căcĭ falsificarca biletelor de bancă autorizate de legĭ în state *streine* e prevăzută de art. 125 şi se pedepseşte maĭ uşor.

Art. 117 pedepseşte pe aceia carĭ „vor fi falsificat saŭ alterat...." Nu spune însă nimic despre aceia carĭ vor fi contrafăcut. Credem totuşĭ, că faptul de a contraface bilete de bancă întră sub prevederile art. 117 c. p.; că, legiuitorul a întrebuinţat aci cuvîntul *falsificat* în sens larg coprinzînd atît contrafacerea cît şi contrafacerea cu falsificare.

Cuvîntul *alterat* din art. 117 se referă la cazul cînd de

ex.: s'ar șterge de pe un bilet semnul *anulat*, care denotă că este scos din circulație, saŭ cînd se preschimbă conținutul unuĭ bilet adevărat, de ex.: punîndu-se o altă sumă în locul celeĭ adevărate.

In asemenea ipoteze, nu putem zice că ar fi falsificare, de oare-ce biletul e cel adevărat, cel existent, pe cînd la falsificare se preschimbă chiar biletul [1]).

Sunt apărațĭ de osîndele prevăzute de lege culpabilii carĭ, înaintea săvîrșireĭ saŭ a punereĭ în lucrare a falsului și înainte de a se începe orĭ-ce urmăririĭ, vor fi descoperiț autorității competinte acele crime, precum și pe autorii saŭ pe complicii lor;—de asemenea accĭ culpabilĭ carĭ, după începerea urmăririlor vor fi înlesnit arestarea autorilor saŭ complicilor lor (art. 122, 116 c. p.).

§ III. ***Falsificarea de sigilii, timbre și mărcĭ***

A). *Falsificarea sigiliuluĭ Statuluĭ.*

Art. 117 al. 1 c. p.—„Se va pedepsi cu maximul închisoreĭ fără admiterea circumstanțelor atenuante, cu interdicțiunea pe timp mărginit și cu amendă de la 500 leĭ în sus:

Orĭ-cine va fi falsificat sigiliul Statuluĭ saŭ care, cu bună știință, va fi întrebuințat asemenea sigiliŭ falsificat".

Sigiliul Statuluĭ nu este acela care se pune în numele guvernuluĭ pe mărfurĭ saŭ alte obiecte, ci *acela care se pune pe actele guvernuluĭ spre a le face obligatorii.*

In cuvîntul *falsificat* întrebuințat de art. 117 al. 1 c. p. întră și *contrafacerea.*

Intr'adevăr, dovadă că prin art. 117 legiuitorul a înțeles să coprindă și ideia contrafacereĭ în vorba *falsificare,* este: 1) faptul că legiuitorul romîn a schimbat redacțiunea artico-

1) In materie de falsificare de bilete de bancă, nu se aplică al. 2 din art. 114 (relativ la punerea în circulație ale unor bilete de bancă falsificate, primite drept bune, dar ale căror viții aŭ fost cunoscute în urmă); această dispoziție e relativă la plăsmuirea de monedă și legiuitorul nu a reprodus în art. 117, relativ la biletele de bancă. Motivele: moneda circulă maĭ lesne, decĭ posibilitatea de prejudiții e maĭ mare.

luluĭ corespunzător francez, care pedepsește pe aceia carĭ aŭ *contrafăcut* sigiliile Statuluĭ (din care cauză s'a și născut controversă la francezĭ, dacă vorba *contrafăcut* se aplică la cazul de falsificare); — 2) împrejurarea că art. 5 c. p. pedepsește expres *contrafacerea* în străinătate, și nu s'ar putea susține că legiuitorul a voit să lase nepedepsită contrafacerea făptuită în țară.

Sunt apărați de osîndele prevăzute de lege, culpabiliĭ carĭ, înaintea săvîrșireĭ saŭ a punereĭ în lucrare a infracțiuneĭ și înainte de a se începe orĭ-ce urmărire, vor fi descoperit autorităților competinte acele crime, precum și pe autoriĭ saŭ pe complicĭĭ lor,—saŭ chiar după începerea urmăririlor, dacă vor fi înlesnit arestarea autorilor saŭ complicilor lor. (art. 122 comb. cu art. 116 c. p.).

Tot sub rubrica falsuluĭ (art. 119 c. p.) legiuitorul se ocupă de întrebuințarea abuzivă a adevăratuluĭ sigiliŭ al statuluĭ. V. *Timbre, sigiliĭ și mărcĭ* (abuziva lor întrebuințare).

B). *Falsificarea timbrelor naționale, a mărcilor publice destinate pentru probe la materiĭ de argint saŭ aur.*

Art. 118 c. p. — „Se vor pedepsi cu închisoare de la 3 pînă la 5 anĭ și cu interdicțiune pe timp mărginit:

Aceia carĭ vor fi falsificat saŭ alterat orĭ-ce timbru național, saŭ orĭ-ce marcă publică, destinate pentru probe la materiĭ de argint saŭ aur.

Asemenea se vor pedepsi și aceia carĭ cu știință se vor fi servit cu hîrtiĭ saŭ efecte purtînd timbre mincinoase, saŭ cu mărcĭ orĭ timbre falsificate saŭ alterate".

Timbrul național s'ar putea defini: timbrul care poartă pe dînsul armele Statuluĭ puse în numele Statuluĭ. Timbrele biurourilor postale nu sunt timbre naționale fiind-că nu poartă armele țăriĭ.

Vezĭ în ce privește întrebuințarea abuzivă a adevăratelor timbre saŭ mărcĭ, despre carĭ vorbește art. 118 c. p., fapt prevăzut și pedepsit de art. 119 c. p., sub rubrica falsuluĭ: *Timbre, sigiliĭ și mărcĭ* (abuziva lor întrebuințare).

C). *Falsificarea mărcilor destinate spre a fi puse în numele gu-*

vernului asupra productelor și mărfurilor (de ex.: mărcile de la vamă pentru verificarea mărfei).

Art. 120, al. 1, c. p. — „Se va pedepsi cu închisoare de 3 ani și cu interdicțiune pe timp mărginit, aceia cari vor fi falsificat mărcile destinate spre a fi puse, în numele guvernului, asupra productelor saŭ mărfurilor, saŭ cari vor fi întrebuințat, cu știință, asemenea false mărci".

D). *Falsificarea sigiliilor, timbrelor saŭ mărcilor unei autorități saŭ a unui stabiliment particular de bancă saŭ de comerț.*

Art. 120, al. 2, c. p.— „Se vor pedepsi cu închisoare de 3 ani și cu interdicțiune pe timp mărginit, aceia cari vor fi falsificat sigiliul, timbrul saŭ marca unei autorități oarecare, saŭ a unui stabiliment particular de bancă saŭ de comerț, saŭ cari cu știință le vor fi întrebuințat".

Legea telegrafului (31 Iulie 1881):

Art. 64. — „Se va pedepsi cu amendă de la 500 pînă la 2000 lei, saŭ cu închisoarea de la 3 luni pînă la 1 an, acela care cu bună voință se va servi cu un timbru saŭ cu o hîrtie timbrată care a mai fost odată întrebuințată; se va aplica aceeași pedeapsă vînzătorului unei asemenea hîrtii. (Leg. 21 Martie 86, art. 38). Contravenţiunea prevăzută și pedepsită printr'acest articol se va putea constata atît de agenții enumărați prin art. 56, cît și de orî ce alt oficer al poliției judecătorești. Pedeapsa însă se va pronunța de Tribunalele corecționale, care va judeca conform regulelor procedurei penale în materie de delicte".

Legea mărcilor de fabrică (15 Aprilie 1879):

Art. 12.— Vor fi supuși unei amende de 50 pînă la 2500 lei, și la închisoare de la 3 luni pînă la 3 ani, saŭ numaî la una din aceste pedepse:

1) Aceia cari aŭ contrafăcut o marcă orî aŭ întrebuințat o marcă contrafăcută.

2) Aceia cari aŭ lipit fraudulos pe productele lor, pe obiectele comerciului lor, o marcă care este proprietatea altuia.

3) Aceia cari aŭ vîndut cu bună știință, saŭ aŭ pus în vînzare unul saŭ mai multe producte revestite cu o marcă contrafăcută saŭ lipită fraudulos.

Art. 13. — Vor fi supuși unei amende de 50 pînă la 1500 lei și la o închisoare de la 1 lună pînă la 1 an, saŭ numaî la una din aceste două pedepse:

1) Aceia carĭ, de şi nu aŭ contrafăcut o marcă, aŭ imitat'o într'un mod fraudulos, aşa în cît să poată înşela pe cumpărător, saŭ că aŭ întrebuinţat o marcă imitată fraudulos;

2) Aceia carĭ aŭ întrebuinţat o marcă avînd pe sine indicaţiunĭ de aşa fel ca să poată înşela cumpărătorul asupra natureĭ productuluĭ;

3) Aceia carĭ cu bună ştiinţă aŭ vîndut saŭ aŭ pus în vînzare, unul saŭ maĭ multe produse revestite de o marcă imitată fraudulos, saŭ avînd pe sine indicaţiunĭ de aşa fel ca să poată înşela pe cumpător asupra natureĭ productuluĭ.

Art. 14.— Vor fi supuşĭ la o amendă de 50 pînă la 1000 leĭ, şi la o închisoare de 15 zile pînă la 6 lunĭ, saŭ numaĭ la una din aceste pedepse:

1) Aceia carĭ n'aŭ alipit pe productele lor o marcă declarată obligatorie;

2) Aceia carĭ aŭ vîndut saŭ aŭ pus în vînzare unul saŭ maĭ multe producte carĭ nu aŭ pe dînsele marca declarată obligatorie pentru această specie de producte;

3) Aceia carĭ aŭ călcat dispoziţiunile decretelor date pentru executarea articoluluĭ 3 al legeĭ de faţă.

Art. 15. — Pedepsele stabilite de către legea de faţă nu pot fi cumulate.

Se pronunţă pedeapsa cea maĭ mare pentru toate faptele anterioare celuĭ d'întîiŭ act de urmărire.

Art, 16. — Pedepsele prescrise la art. 12, 13 şi 14 se pot îndoi la caz de recidivă.

Este recidivă cînd s'a pronunţat contra prevenituluĭ, în ceĭ 5 anĭ anterioriĭ, o condamnaţiune pentru unul din delictele prevăzute de către legea de faţă.

Art. 17. — Art. 60 din codicele penal poate fi aplicat la delictele prevăzute de către legea de faţă.

Legea telegrafo-postală (19 Iulie 92):

Art. 111. — „Se vor pedepsi ca autorĭ de falsificare publică, conform dispoziţiunilor coduluĭ penal; aceĭ carĭ vor fabrica, vor vinde, vor colporta, saŭ distribui vignete şi timbre postale în uz în serviciul postal, contrafăcute saŭ imitate în cît ar putea fi confundate cu vignete şi timbre postale emise de statul romîn saŭ de un altul care face parte din Uniunea postală universală.

Asemenea se vor pedepsi, conform art. 108 pentru întrebuinţare frauduloasă, aceĭ ce se vor servi la francarea corespondenţelor cu timbre postale, contrafăcute saŭ carĭ ar maĭ fi fost întrebuinţate". (Art. 108 pronunţă o amendă de la 1—50 leĭ care se aplică de direcţia generală a telegrafelor şi postelor.

Legea Monop. tutunurilor (29 Martie 1899):
Art. 92.— Contrafacerea mărcilor și sigiliilor adoptate de Regie pentru închiderea pachetelor, cartoanelor saŭ cutiilor conținînd tutunurile fabricate, puse de dînsa spre vînzare este pedepsită ca contrafacerea sigiliilor statuluĭ.

Prin sigiliĭ, mărcĭ saŭ timbre ale uneĭ autorităţĭ se înţelege deosebitele tipurĭ pe carĭ funcţionarĭĭ le pun, în exerciţiul funcţiuneĭ lor, saŭ asupra actelor liberate saŭ în operaţiunile la carĭ iaŭ parte ca simbol al autorităţeĭ lor. De ex: sigiliul biurourilor poştale.

Prin mărcile unuĭ stabiliment de bancă saŭ comerţ se înţelege toate semnele puse spre a constata origina actelor saŭ mărfurilor ce ies din acele stabilimente.

In ce privește falsificarea mărcilor de fabrică saŭ comerciŭ nu se va aplica însă art. 120 c. p., ci pedepsele maĭ blînde prevăzute de art. 12 din legea specială asupra mărcilor de fabrică și comerţ.

CAPITOLUL III

Fals prin înscrisurĭ

(Art. 123—128 c. p.)

§ I. *Generalităţĭ*

Spre deosebire de falsul prin fapte care lovește saŭ atacă întregul corp social, falsificarea prin înscrisurĭ, (fie publice, fie private) constitue o infracţiune îndreptată maĭ în tot-d'a-una în contra uneĭ anumite persoane particulare. De aceea se propusese, cu drept cuvînt, ca dispoziţiunile relative la falsificarea de înscrisurĭ să se pue în acea parte a codului penal, unde se vorbește de „crime și delicte contra particularilor". A predominat însă părerea acelora carĭ susţineaŭ că este maĭ metodic să se trateze la un loc întreaga materie a falsuluĭ, fără scindare.

Falsul prin înscrisuri poate fi:

a) Material, cînd se poate constata cu simțurile, cînd consistă dintr'o radere, alterare... (Art, 123).

b) Intelectual, care nu se manifestă prin semne externe ci consistă în alterațiunea convențiunilor pe cari părțile aŭ voit să le subscrie. (Art. 124 c. p.).

Elementele infracțiuneĭ.—Elementele esențiale ale falsuluĭ prin înscrisurĭ sunt:

I) *Alterarea adevăruluĭ în scris* — alterarea adevăruluĭ este falsul în esența sa —: cine șterge din înscris o clauză, așa în cît se mai poate citi, nu alterează adevărul, nu comite fals; dacă însă o șterge de tot, răzînd-o saŭ rupînd-o, infracțiunea există.

Legea nu incrimineazâ falsele declarațiunĭ de fapte, de cît atuncĭ cînd ele se fac în acte, carĭ aveaŭ de obiect a le constata și numaĭ în cazurile limitativ determinate de art. 123 și următorii.

Pentru ca alterarea adevăruluĭ să constitue fals se cere încă să fie făcută fără știrea părțeĭ vătămate; „ar fi, într'adevăr, puțin serios de a permite uneĭ părțĭ să se plîngă de fals, atuncĭ cînd a avut cunoștință de alterarea convențiuneĭ saŭ de alterarea uneĭ clauze pe care a citit-o și semnat-o". De exemplu, o persoană ține și conduce mîna alteĭ persoane pentru a scrie un testament. Dacă nu face de cît să reproducă voința testatoruluĭ, nu comite fals. Falsul există numaĭ atuncĭ cînd voința testatoruluĭ a fost alterată. Tot ast-fel, faptul aceluia care imită semnătura unuĭ al treilea în josul unuĭ înscris cu autorizarea și consimțimîntul aceluĭ terțiŭ, nu comite un fals.

De asemenea nu este fals cînd partea vătămată a avut posibilitatea să verifice faptul, să previe falsul, și, prin culpă, a neglijat să o facă. Într'adevăr, din citirea art. 123 și urm. c. p., se poate vedea că pretutindeni legiuitorul presupune că partea vătămată nu a fost în poziție de a se feri de fals. Așa de ex.: art. 128 pedepsește pe funcționarul public, care, în exercițiul funcțiuneĭ, va falsifica o subscriere, orĭ va adăoga scrierĭ în urmă în registru, saŭ

în alte acte publice carĭ eraŭ deja terminate de maĭ înainte.

Falsul material poate fi însă comis chiar de o persoană care nu ştie carte, cînd consistă în contrafacerea saŭ imitarea scrierei altuia, de oare-ce nu este în natură imposibil ca cine-va, de şi nu şi-a dat osteneală să înveţe a scri, cu toate acestea să poată imita scrierea altuia. Această imprejurare nu trebue confundată cu cestiunea, dacă poate fi cine-va pedepsit ca falsificator cînd se pretinde că el a falsificat un act ce avea o subscriere prin punere de deget, şi din care act în asemenea condiţiunĭ nu ar putea legalmente rezulta nicĭ o obligaţiune saŭ dispoziţiune, şi dar nu ar putea produce nimănuĭ prejudiciŭ, element indispensabil pentru existenţa falsuluĭ. (Cas. II, No. 406 din 12 Octombrie 1881).

Simulaţie de fals. Se numeşte simulaţie de fals atuncĭ cînd părţile de bună-voe ascund adevărul faptuluĭ într'un act pe care îl iscălesc, de ex.: fac un contract de arendă pe un preţ altul de cît cel adevărat (act iconomicos). Simulaţia aceasta nu e fals (chiar de s'ar face cu scopul de a vătăma pe un terţiŭ) pentru că actul reprezintă în mod fidel voinţa părţilor.

Falsul şi excrocheria. Comparînd art. 123 şi urm. de la fals, cu articolele de la excrocherie (332 şi 334) vedem că şi excrocheria are drept element constitutiv: *enunţările mincinoase*, alterarea adevăruluĭ. Naşte decĭ întrebarea cînd este fals, cînd este excrocherie?

E fals numaĭ atuncĭ cînd alterarea adevăruluĭ întruneşte condiţiunile din art. 122 şi urm., adică să emane de la un funcţionar public într'un act pe care era competinte de a'l constata, saŭ să emane de la un particular într'un act destinat a dovedi o *obligaţiune* saŭ o *liberaţiune*. De ex.: ofiţerul stărĭ civile falsifică un act de naştere; un particular prezintă moştenitorilor creditoruluĭ săŭ o chitanţă falsă de plata datorieĭ saŭ un titlu de creanţă falsă, în favoarea luĭ, contra defunctuluĭ.

Va fi din contra, excrocherie, cînd actele frauduloase ale agentuluĭ nu sunt de natură a aduce o vătămare terţiuluĭ

saŭ cînd nu aŭ de obiect a constata faptele fals enunțate în ele, de ex.: un individ pentru a obține o sumă de bani de la o persoană caritabilă îĭ prezintă o listă de subscripție, acoperită deja cu maĭ multe semnăturĭ, dar semnăturile fiind puse de el. Intr'adevăr, o asemenea listă nu constitue un titlu doveditor de o obligațiune saŭ de stingerea eĭ. Fapta infractoruluĭ nu schimbă întru nimic situațiunea juridică a persoanelor pe carĭ le-a semnat pe listă; nu produce nicĭ obligațiune, nicĭ liberațiune pentru ele. De aceia nu e fals, ci excrocherie.

II). *Intenția frauduloasă din partea agentuluĭ.* Prin intenție frauduloasă în materie de fals se înțelege aceea care are drept scop de a prejudicia altuia. Prin urmare, nu e fals atuncĭ cînd lipsește intenția de a vătăma. Ast-fel, Casația franceză la 1806 a decis că nu poate fi considerat ca fals faptul unuĭ individ care, făcînd o petiție pe care o subscrîsese maĭ mulțĭ, a pus vre-o două semnăturĭ fără cunoștința părților pe carĭ le subscrisese, însă nu cu intenția de a le aduce vre-un prejudiciŭ, ci ca să fie maĭ multe iscălĭturĭ.

Intru cît însă există intenția de a prejudiția, e indiferent dacă agentul a voit să prejudicieze interesele private saŭ publice, — legea nu distinge.

Pentru ca să existe intenția de a prejudiția nŭ se cere ca agentul să aibă un profit material, pecuniar.

Dorința răzbunărĭĭ, dorința de a lovi în onoarea saŭ reputațiunea uneĭ persoane, constitue de o potrivă intenția de a vătăma. Intr'adevăr, legea nu distinge ce fel de prejudițiŭ să fie: în avere, în onoare, etc.

Dacă legiuitorul prin art. 123, 124 și 125 vorbește de prejudițiŭ *bănesc*, nu a făcut aceasta de cît pentru a viza cazul ce se întîmplă maĭ des, pentru a agrava pedeapsa în raport cu dauna materială apreciabilă. Prin urmare, se face culpabil de fals acela care fabrică o rețetă medicală pentru a lua arsenic, cu care să otrăvească pe cine-va, etc.

De asemenea nu este nevoe ca agentul să profite personal; falsul penal există chiar atuncĭ cînd agentul a avut

intenţia de a trage profit pentru un altul, căci legea nu face distincţiune.

Naşte însă întrebarea: dacă comite fals un funcţionar public care, în exerciţiul funcţiunei sale, alterează adevărul cu posibilitate de prejudiţiŭ, dar fără intenţie frauduloasă, ci din culpă gravă? De ex.: un procuror pune pe cine-va să facă un proces-verbal constatator al unei infracţiuni şi menţionează că dînsul personal a făcut acest proces-verbal, comite un fals.

Culpa gravă poate fi asimilată cu dolul, cu intenţia frauduloasă? Jurisprudenţa romînă ca şi cea franceză a variat asupra acestei cestiuni.

Credem însă că în asemenea caz nu există fals şi că este absolută nevoe ca agentul să fi avut intenţiunea de a prejudicia.

II). *Prejudiţiŭ saŭ posibilitatea de prejudiţiŭ.*

Din această condiţiune rezultă că ori-ce alteraţie comisă în acte carĭ nu pot face bază nicĭ unuĭ drept, saŭ vre-unei acţiunĭ, nu poate da naştere unuĭ fals, pentru că nu poate prejudicia pe nimenĭ.

Influenţa nulităţiĭ actelor în materie de fals.

Sunt două felurĭ de acte, unele radical nule, prin natura lor, şi altele carĭ, fiind valide în momentul redactăriĭ, devin nule prin lipsa unor forme cu carĭ ele trebuiaŭ ulterior să fie învestite.

a) Acte nule.—Acest fel de acte, chiar abstracţiune făcînd de fals, nu produc nicĭ un prejudiciŭ, căcĭ actul fiind prin natura luĭ nul, cum ar putea prejudiţia?

Ast-fel, dacă unuĭ act privat îĭ lipseşte iscălitura, e nul, nu poate produce nicĭ un prejudiţiŭ şi nu poate da naştere uneĭ acţiunĭ pentru fals.

Asemenĭ dacă pe o poliţă s'a pus o falsă acceptare atribuită unuĭ *minor*, ea nu poate constitui un fals penal, căcĭ, chiar de ar fi adevărată această acceptare a minoruluĭ, tot nu poate fi valabilă pentru că emană de la un minor.

b) Acte anulabile.—In acestă ipoteză se aplică principiul că

e fals atunci cînd există posibilitatea de prejudiţiŭ. Ca să găsim posibilitatea de prejudiţiŭ, trebue să distingem, care a fost cauza lipseĭ formalităţilor posterioare din pricina cărora actul, valabil în momentul redactăreĭ, a devenit nul maĭ în urmă. Treĭ sisteme:

Intîiul sistem. Dacă agentul însuşĭ e cel care n'a investit actul cu toate formalităţile necesare spre a'l valida, oprindu-se de la executare din propria luĭ voinţă, conform art. 38. c. p. nu va putea fi pedepsit. Dacă însă lipsa formalităţilor provine de la o altă persoană, atunci avem tentativa de fals, care în legislaţia noastră constitue o tentativă de delict şi nefiind prevăzută într'un text anume de lege, nu se pedepseşte.

Al doilea sistem. (Teoria luĭ Merlin). Merlin susţine că falsul trebue pedepsit de şi prin lipsa îndeplinireĭ formalităţilor posterioare, actul falsificat cu ocaziunea redactăreĭ luĭ ar deveni nul, independent, dacă această neîndeplinire provine de la agent saŭ din cauze independente de voinţa luĭ.

Al treilea sistem. Dacă falsul s'a comis în scrieri neînvestite cu formalităţile esenţiale, el nu trebue pedepsit de cît în cazul cînd actul a fost întrebuinţat spre a comite un prejudiţiŭ. Acest sistem e însă respins de Casaţia franceză şi de Merlin, sub motiv că subordonează pedeapsa la întrebuinţare, de şi e suficient să existe posibilitate de prejudiţiŭ independent de întrebuinţare.

Credem că cel maĭ raţional şi simplu e primul sistem. Legea prevede falsificarea a treĭ feluri de înscrisuri: *publice, de comerţ* şi *private.*

§ II. ***Falsificarea de înscrisuri publice autentice şi de comerţ saŭ de bancă.***

Art. 123 c. p.—„Se va pedepsi cu închisoarea de la treĭ la cinci anĭ, cu interdicţiune pe timp mărginit şi cu amendă de la 50 leĭ în sus, orĭ-ce funcţionar saŭ oficer public care, în exerciţiul funcţiuneĭ sale, va fi comis o plăsmuire, fie

prin semnăturĭ false, fie prin alteraţiune de acte, de scrieturĭ saŭ de semnăturĭ, fie prin arătare de alte persoane de cît cele adevărate, fie prin scrieturĭ făcute saŭ intercalate pe registre saŭ alte acte publice după confecţiunea saŭ încheierea actelor.

Dacă prejudiţiul rezultînd dintr'una din plăzmuirile maĭ sus indicate trece de 2000 leĭ, se va putea îndoi maximum închisoreĭ".

Art. 124 c. p. — „Se va pedepsi asemenea cu închisoare de treĭ pînă la cincĭ anĭ, cu interdicţiune pe timp mărginit şi cu amendă de 50 leĭ în sus, orĭ-ce funcţionar saŭ oficer public care, alcătuind (redactînd) acte scrise privitoare la funcţiunea luĭ, va fi, cu viclenie, denaturat substanţa saŭ circumstanţele lor, fie scriid convenţiunĭ altele de cît cele ce i s'aŭ însemnat saŭ dictat de părţĭ, fie constatînd ca adevărate fapte mincinoase, saŭ ca mărturisite fapte nemărturisite.

Dacă prejudiţiul rezultînd din actul falsificat trece de 2000 leĭ, se va putea îndoi maximul închisoreĭ".

Art. 125 c. p. — „Se vor pedepsi tot cu închisoare de la treĭ la cincĭ anĭ, cu interdicţiunea pe timp mărginit şi cu amendă de la 50 leĭ în sus, orĭ-ce alte persoane carĭ vór fi falşificat vre-un act autentic şi public saŭ înscrisurĭ de comerţ saŭ de bancă, fie prin contrafacerea saŭ alterarea scriereĭ saŭ sub-semnătureĭ, fie prin plăsmuirea de convenţiunĭ, dispoziţiunĭ, obligaţiunĭ saŭ liberaţiunĭ, saŭ prin inserţiunea lor posterioară, fie prin adăogirea saŭ alterarea de clauze, declaraţiunĭ, saŭ fapte ce aceste acte aveaŭ de obiect de a conţine şi a constata.

Cu aceeaşĭ pedeapsă se vor pedepsi şi aceĭ carĭ vor fi falsificat saŭ alterat bilete de bancă autorizate de legĭ în state streine, saŭ carĭ cu ştiinţă vor fi întrebuinţat aceste bilete falsificate, saŭ le vor fi introdus în cuprinsul ţărĭĭ.

Dacă prejudiţiul rezultînd dintr'una din falsificările indicate în acest articol, saŭ din întrebuinţare cu ştiinţă, orĭ introducerea în ţară a biletelor de bancă streine falsificate, trece de 2000 leĭ, se va putea îndoi maximul închisoreĭ.

In toate cazurile prevăzute de aceste treĭ articole, tot asemenea se va putea îndoi maximul închisoareĭ dacă actul falsificat face credinţă pînă la inscripţia în fals".

Art. 126 c. p.—„Se va pedepsi cu închisoare de la un an la 5 anĭ şi cu amendă de la 50 leĭ în sus acela care, cu bună ştiinţă, se va servi cu plăsmuitele înscrisurĭ despre carĭ se vorbeşte în cele treĭ articole precedente".

Falsificarea înscrisurilor autentice publice, poate fi făcută saŭ de un funcţionar public în exerciţiul competinte al funcţiuneĭ, şi atuncĭ se explică art. 123; saŭ de uu funcţionar *în afară de competinţa funcţiuneĭ luĭ*, orĭ de către un particular, dar şi unul şi altul făcînd actul ca şi cum ar emaua de la un oficer public competinte în exerciţiul funcţiuneĭ sale. In aceste cazurĭ se aplică art. 125.

In genere se pŏt distinge patru speciĭ de acte autentice:

1) *Acte legislative*, emanate de la puterea legiuitoare.

2) *Judecătoreşti*, (hotărîrĭ, procese-verbale)

3) *Administrative*, (starea civilă).

4) *Notariate*, de ex.: transcrierile de vînzărĭ imobiliare, înscrierile de ipotecĭ.

In rezumat actul autentic e cel făcut cu formele legiĭ de un oficer public competinte (art. 1171 c. civ.).

Pin urmare, nu poate să fie fals în acte autentice cînd actul, chiar de l'am presupune adevărat, ar emana de la un ofiţer necompetinte. Aşa de ex,: nu e fals în acte autentice alcătuirea unuĭ act de căsătorie saŭ deces sub semnătura imitată a unuĭ preşedinte de tribunal.

Funcţionarul care n'a depus încă jurămînt saŭ funcţionarul care comite falsul în acte publice, după ce a fost destituit saŭ a încetat din slujbă, nu intră în art. 123, ci e considerat ca un simplu particular şi i se aplică art. 125.

I) Principalele mijloace de falsificare enumărate de art. 123 şi 124 sunt:

a) Prin *semnăturĭ false*, adică prin subscrierea actuluĭ cu numele uneĭ persoane, fără ca ea să ştie, saŭ subscrierea numeluĭ uneĭ persoane existente, căcĭ legea nu distinge. Art. 123 zice în mod general: *„prin semnăturĭ false“*. In adevăr în ambele cazurĭ există alterare de adevăr, intenţie frauduloasă şi aceiaşĭ posibilitate de prejudiciŭ. S'ar părea însă că la art. 125 nu e admisibilă soluţiunea de maĭ sus, de oare-ce acest articol are o altă redacţiune şi pedepseşte *„contrafacerea saŭ alterarea scriereĭ saŭ sub-semnătureĭ“*. Or, semnarea cu un nume închipuit nu e propriŭ zis nicĭ contrafacerea nicĭ alterarea uneĭ semnăturĭ.

Credem totuşi că spiritul legiuitorului, atît în art. 123 cît şi în art. 125 a fost să pedepsească alterarea adevărului comis prin semnături false; şi cine iscăleşte nume fictive, comite de sigur o falsificare a propriei sale semnături. De alt-fel nu există nici un motiv ca legea să pedepsească pe funcţionarul care iscăleşte cu nume fictive în exerciţiul funcţiunei sale (art. 123) şi să nu pedepsească acelaş fals, dacă e comis în afară de exerciţiul funcţiunei (art. 125).

Dacă semnătura falsificată este a unei persoane existente, puţin importă că această semnătură e mai mult sau mai puţin imitată; legea nu cere ca semnătura să fie exact făcută; ci e suficient să fie a altuia de cît a aceluia ce a semnat. Deci, va fi falsificare cînd un individ subscrie un act cu numele unei persoane ce nu ştia să scrie.

b) *Alteraţiunea de acte, de scriituri, de semnături*, de exemplu raderea uneia sau mai multor vorbe.

c) *Arătare de alte persoane de cît cele adevărate (supoziţiune de persoane).*

Bine înţeles că pentru a fi supoziţiune de persoane în sensul art. 123, se cere ca oficerul public să le cunoască, căci alt-fel, dacă el e de bună credinţă, dacă el însuşi a fost indus în eroare, nu e fals.

d) *Prin scriituri făcute sau intercalate* de ofiţer pe registre sau pe alte acte publice după confecţiuuea sau încheierea actelor. Art. 123 cere ca scriiturile să se facă în urma încheierei actului. Intr'adevăr dacă oficerul le-ar face înainte de semnarea actului de către părţi nu mai avem un fals material, ci un fals intelectual (art. 124).

II. Art. 124 cere în mod expres elementul *vicleniei*; nu există fals, dacă oficerul public a fost de bună credinţă, dar, înţelegînd rău cele spuse de părţi, a acris în act cu totul alt-ceva de cît era voinţa părţilor.

III. Art. 125 se ocupă de falsul comis de particulari şi de funcţionari, *în afară* de exerciţiul funcţiunei lor, fie în acte autentice, fie în înscrisuri de comerţ, fie la bilete de bancă autorizate de legi în state străine.

Art. 125 prevede următoarele mijloace de falsificare a actelor autentice și a înscrisurilor de comerț :

a) Prin *contrafacerea saŭ alterarea seriereĭ saŭ a semnătureĭ.* Contrafacerea e falsa imitare ; alterarea e prefacerea, preschimbarea, de exemplu a unor saŭ maĭ multor litere din scriere saŭ din semnătură. Tot alterare e cînd s'ar adăoga la semnătură un nume de familie, care nu e al subscriitoruluĭ.

b) Prin *plăsmuirĭ de convenţiunĭ, dispoziţiunĭ, obligaţiunĭ saŭ liberaţiunĭ.*

Plăsmuirea poate fi rezultată, saŭ :

1) Din *supoziţiune de înscrisurĭ*, de ex.: cine-va alcătuește un act de deces pentru ca să sustragă pe un individ de la recrutare, saŭ fabrică o falsă diplomă de licenţiat.

2) Din *supoziţiune de persoane*, de ex.: cînd un individ se prezintă lucrînd în numele altuia la notariat pentru a autentifica o vînzare saŭ o donaţiune.

Evident că pentru a fi loc la aplicarea art. 125 trebue ca supoziţiunea de persoane să fi avut ca rezultat plăsmuirea actuluĭ, căcĭ pentru a fi fals în scripte trebue să se fi redactat actul.

Cuvîntul *dispoziţiunĭ* se referă, de exemplu, la testamente.

c) Saŭ, prin *inscripţiunea lor posterioară*, legiuitorul vizează cazul cînd la o convenţie deja terminată, falsificatorul maĭ adaogă în urmă dispoziţiunĭ saŭ obligaţiunĭ, saŭ liberaţiunĭ nouĭ. Așa de ex.: la un contract de vînzare se înserează în urmă o chitanţă de plata preţuluĭ.

In fine,

d) Prin *adăogirea saŭ alterarea de clauze, declaraţiunĭ saŭ fapte, ce aceste acte aveaŭ de obiect a conţine și constata.*

De aci rezultă, că nu există fals cînd într'un act de naștere s'a pus declaraţiunea că părinţiĭ eraŭ căsătoriţi ; căcĭ, actul de naștere nu e de natură a constata căsătoria.

De asemenea nu e fals dacă într'un act de vînzare femeea declară că e nemăritată, căcĭ, actul de vînzare nu are de obiect a constata existenţa saŭ neexistenţa căsătorieĭ.

Ca exemplu intrînd în prevederile legeĭ avem alterarea *materială* a dateĭ unuĭ act de naștere, alterarea uneĭ diplome

în ce privește numele diplomatului, declarațiunea falsă înaintea oficerului stărei civile că este părintele unei persoane care se căsătorește și că-i dă consimțimîntul.

Art. 125 asimilă cu falsul actelor publice falsul înscrisurilor de comerț saŭ de bancă neautorizate de legi, pentru considerația că înscrisurile de comerț circulă repede și prin urmare falsificarea lor se poate recunoaște maĭ greŭ; pe de altă parte prejudiciul se poate propaga în întreaga societate.

Inscrisurile de comerț sunt: cambia, cekul, acțiunile societăților comerciale, scrisoarea de cărat, într'un cuvînt, toate înscrisurile carĭ aŭ de obiect un act de comerț.

IV. Art. 126 prevede faptul acelora carĭ se servesc, cu bună știință, de plăsmuitele înscrisurĭ despre carĭ se ocupă art. 123, 124 și 125 c. p.

§ III. ***Falsificarea de înscrisurĭ private*** (art. 127).

Art. 127 c. p. — „Se va pedepsi cu închisoare de la doĭ anĭ în sus, orĭ-ce persoană va fi făcut vre-o plăsmuire, de orĭ-ce fel, la înscrisurĭ particulare, prin unul din modurile expuse prin art. 125, precum și cel ce cu bună știință se va servi cu asemenea înscrierĭ plăsmuite".

Mijloacele de falsificare sunt cele prevăzute de art. 125 (vezĭ, *supra*, pag. 386).

S'a discutat însă chestiunea de a se ști, dacă falsificarea de scrisurĭ private se poate face prin supoziție de persoane.

Carnot, susține că nu; de oare-ce partea lezată prin fals e oare-cum cauza falsuluĭ, fiind-că nu și-a dat ostenéala să verifice identitatea persoanelor.

Credem însă că partea lezată nu are în tot-d'a-una posibilitatea de a verifica; și apoĭ dacă această considerație ar fi întemeiată, de ce nu s'ar aplica și la actele publice și de comerț, căcĭ se poate imputa și ofițeruluĭ public saŭ comerciantuluĭ negligența de a nu se fi asigurat de identitatea persoaneĭ.

De alt-fel, există un argument de text în sprijinul opiniunei ce susținem: art. 127 spune categoric că falsul în scrieri private se comite prin moduriie enumerate de art. 125 și nu face absolut nici o rezervă în privința modului de comitere prin supoziţiune de persoane.

CAPITOLUL IV

Instrucţiuni

§ I. *Falsificarea de monedă metalică şi bilete de bancă*

Oficerul de poliție, care instruește un fals de monedă, trebue să se ocupe a descoperi nu numai pe autorii și pe complicii, dar încă locul fabricațiuneĭ, instrumentele de cari s'aŭ servit și monedele pe cari le-aŭ fabricat, ridicînd totul și făcînd în procesul săŭ verbal o descripțiune foarte detaliată.

A. **Constatarea infracțiuneĭ.**—Pentru constatarea infracțiunilor prevăzute de lege sub rubrica falsuluĭ, oficerul de poliție trebue mai întîiŭ să se asigure de falsitatea monedelor saŭ biletelor. Această constatare se face *cu* saŭ *fără* expertiză.

Expertizele sunt făcute de persoanele desemnate de oficerul de poliție, care nu trebue să le ordone de cît atunci cînd se ridică o îndoială asupra falsității monedelor saŭ biletelor de bancă incriminate. De cele mai multe orĭ însă această îndoială nu există, și se poate recunoaște imediat moneda saŭ biletul de bancă fals. Se distinge o monedă falsă după gravarea sa, după culoare, sunet, densitate, greutate, diametru și chiar după miros; un bilet de bancă fals se constată după hîrtie, filigramă, gravură, greutate.

O hîrtie de bancă veritabilă are, într'adevăr, o grosime egală pe tot corpul biletuluĭ, filigrama prezintă treĭ culorĭ

foarte dificil de redat, impresiunea sa e foarte netă și fără greșeli, greutatea sa, tot-d'auna aceeași, nu poată fi mărita de cît foarte puțin prin întrebuințare.

Expertiza monedelor se va face de către un bijutier, zaraf, bancher saŭ chimist, maĭ ales atunci cînd caracterele fizice ale monedeĭ nu permit a se formula o opiniune precisă în această privință. Pentru biletele de bancă romîne se va încredința această misiune unuĭ funcționar al Bănceĭ Romîne.

B. **Cercetarea agenților incriminați.**

In acest scop :

1). Se vor asculta toate persoanele utile ;

2). Se va procede *în toate locurile* la vizite domiciliate pentru a se găsi locul fabricațiuneĭ, instrumentele pe carĭ infractoriĭ s'aŭ servit și monedele deja fabricate.

Impunitatea acordată de art. 116 c. p. aceluia, care, după începerea măsurilor de urmărire, a procurat arestarea celor-l'alți culpabilĭ, este un puternic mijloc pentru a se obține mărturisirea aceluia saŭ acelora carĭ aŭ fost surprinși emițînd monedă falsă.

§ II. *Falsificarea prin înscrisurĭ*

Cînd un oficer de poliție e chemat a constata o crimă de fals prin însrrisurĭ, nu trebue să procedeze de cît în urma uneĭ plîngerĭ regulat făcută.

A. **Constatarea crimeĭ.**

1). Se vor asculta matoriĭ dacă este necesar.

2) Se vor ridica înscrisurile false [1]) pentru a se impiedica distrugerea lor și a se lua măsurile necesare pentru a se îndeplini formalitățile prevăzute de lege [2]).

---

1) Orĭ-ce depozitar public orĭ particular al unuĭ înscris atacat ca fals, este dator să-l predea în urma ordonanțeĭ ce ar primi pentru aceasta de la ministerul public saŭ de la judecătorul de instrucție (art. 454 pr. pen.)—Vezĭ și art. 457, în ce privește formalitățile pentru strămutarea actelor autentice.

2) Aceste formalități consistă în a face să se depună înscrisul la grefa tribunaluluĭ unde va fi semnat și parafat pe toate paginele de către grefier, care va dresa un prcces-verbal detaliat de starea sa

B. **Cercetarea agenților incriminați.**

1). Se vor ridica toate piesele de comparațiune [1]) de la domiciliul inculpatului saŭ domiciliul terților, prin perquezițiuni domiciliare și corporale ; se va ordona remiterea lor [2]) ; dacă ele se găsesc într'un depozit public. Vor fi obligați inculpații să scrie mai multe rînduri pe o bucată de hîrtie. Piesele sub semnătură privată neputînd fi admise ca piese de comparațiune de cît întru cît sînt recunoscute de părți, trebuesc preferate acelea cari sînt autentice.

Inscrisurile sub semnătură privată nu sînt necesare de cît atunci cînd a fost imposibil de a se procura piese autentice saŭ cînd aceste piese nu prezintă destule elemente de comparațiune.

Printre piesele sub semnătură privată, trebue să se aleagă dintre acelea cari par mai puțin susceptibile de contestațiune saŭ de bănuială și cari aŭ fost scrise în timpul cel mai apropiat de comiterea delictului.

2) Se vor interoga martorii utili [3]).

[Vezi și *Foi de drum* (falșifica lor) ; *Certificate medicale* (falșificare de) ; *Pospoarte* (falșifiarea lor)].

---

materială, va face să fie semnat de persoana care l'a depus, dacă va ști să subscrie. (Art. 451 pr. pen.).

Inscrisul atacat de fals se va subsemna încă de oficerul poliției judiciare și de partea civilă, dacă aceasta se înfățișează.

Asemenea se va subsemna și de prevenit în momentul înfățișăreĭ.

Dacă înscrisul atacat se va lua dintr'un loc pubic, funcționarul care îl va da, îl va semna de o potrivă. (Art. 453 pr. pen).

Dacă înscrisul este autentic, se ordonă depozitarului de a se duce imediat la grefa tribunalului, unde sunt îndeplinite formalitățile dictate de lege. (Art. 451, 453, 454 și 457 pr. pen.).

Dacă inculpatul este depozitarul înscrisului, oficerul de poliție judiciară ridică înscrisul, îl pune sub sigilii și se duce cu el la grefa tribunalului pentru a satisface cerința legii.

S'a obicinuit de către unii oficeri de poliție ca înscrisul ridicat să fie descris de ei însuși și să fie alăturat la piesele de convingere, fără îndeplinirea formalităților prevăzute de art. 451 pr. pen. Acest mod de a proceda nu este ilegal, dar mai bine e să se urmeze prescripțiunile legii, mult mai practice și mai puțin supuse discuțiuneĭ.

1) Piesele de comparațiune vor fi semnate de inculpat, de acela care le dă și de oficerul de poliție. (Art. 455 pr. pen.).

2) Toți depozitarii publici sînt ținuți să producă piesele de comparațiune. (art. 457 pr. pen.)

3) Ori-ce martor care se explică asupra uneĭ piese atacată de fals trebue să semneze. (art. 457 pr. pen.)

Firme la stradă

Constitue o contravenţie, aşezarea la stradă a firmelor saŭ anunţurilor de orĭ-ce fel, în mod transversal, şi alt-fel de cît complet alipite de faţada prăvăliilor şi locuinţelor. *(Ordonanţa Primărieĭ Capitaleĭ No. 4881 din 9 Febr. 1902).*

Foĭ de drum

(Falsificarea lor)

Art. 132 c. p. — „Orĭ-cine va fabrica saŭ va falşifica o foae de drum pentru sine saŭ vitele sale, saŭ se va servi de o asemenea foae de drum, se va pedepsi cu închisoare de la 1 lună pînă la 1 an".

Art. 133 c. p.— „Asemenea se va pedepsi cu închisoare de la 1 lună pînă la 6 luni, orĭ-ce persoană va face să i se dea de funcţionarĭi publicĭ o foae de drum sub nume închipuit".

Art. 136 c. p.—„Funcţionarul care va fi liberat o asemenea foae, ştiind că numele pe care o dă este închipuit, se va pedepsi cu închisoare de la 3 luni pînă la 2 anĭ".

S'a judecat în această privinţă:

Cel ce falsifică un bilet de vînzare de vite cu sigiliul comuneĭ, nu se poate zice că a comis falsul prevăzut de art. 120 c. p., de oare-ce asemenea bilete se dau de la primărie ca niște foĭ de drum pentru vite, ci delictul prevăzut de art. 132 c. p. (Cas. II, No. 446 din 29 Noem. 69; No. 132 din 12 Mart. 70).

Singurul text relativ la plăsmuire de foĭ de drum pentru vite este art. 132 c. p., care prescrie pedepse pentru cel ce fabrică saŭ falşifică o foae de drum pentru vitele sale. Dacă biletele de vite sunt plăsmuite pentru vitele al-

tuia, iar nu pentru vitele sale, acest fapt nu cade sub prevederile art. 132 c. p. Și întru cît certificatul de vînzare de vite este un act public, liberat de o autoritate publică, învestit cu semnătura funcționarului îndatorat de lege cu liberarea unor asemenea certificate și învestit cu sigiliul autorității ce'l liberează, plăsmuirea unor asemenea certificate constitue crima de fals în acte publice (Cas. II, No. 392 din 7 Aug. 91).

Fructe streine

(Culegerea și mîncarea lor)

Constitue o contravenție, culegerea saŭ mîncarea pe loc a fructelor altuia *(alin. 10 din art. 385 cod. pen.)*.

Trebue ca fructele să fi fost mîncate pe loc, adică în chiar localitatea unde au fosĭ culese. Intenționea criminală este o condițiune esențială a contravenționeĭ, care este una din feluritele forme ale furtuluĭ. Existența contravenționeĭ este dar subordonată apropriațiuneĭ de fructe care nu se găsesc pe terenul a căruĭ folosință o are contravenientul. Astfel locatarul uneĭ grădinĭ nu ar putea fi urmărit pentru că ar fi cules saŭ mîncat fructele în această grădină; dar nudul-proprietar al unuĭ teren grevat de usufruct va putea fi urmărit pentru acelașĭ fapt.

Funcționarĭ

(Infracțiunĭ comise de eĭ)

Art. 165 c. p.—Afară din întîmplările în carĭ legea hotărăște pedepsele pentru crimele orĭ delictele săvîrșite de către funcționariĭ publicĭ, aceĭ funcționarĭ carĭ vor fi participat la alte crime saŭ delicte, a căror priveghiare saŭ înfrî-

nare era pusă asupră-le, se vor pedepsi după cum urmează:

De va fi vre-un delict se vor supune la maximul pedepseĭ hotărîtă de lege pentru acel delict.

De va fi o crimă se va osîndi la maximul pedepseĭ dictate de lege pentru acea crimă, afară de casul cînd crima ar atrage după sine aplicarea munceĭ silnice pe timp mărginit, în care caz pedeapsa i se va aplica fără nicĭ o agravaţiune".

S'a judecat în această privinţă:

Art. 165 c. p. are în vedere numaĭ calitatea de funcţionar a deliquentuluĭ, fără să ceară ca el să fi comis delictul în exerciţiul funcţiuneĭ sale. Ast-fel dacă deliquentul comite delictul de tăinuire pe cînd se găseşte ca primar, funcţiune care'l obligă să privegheze şi să înfrîne asemenea delicte, trebue să i se aplice şi art. 165 (Cas II, No. 336 din 25 Iunie 1890).

De asemenea dacă inculpatul a comis delictul de rănire ce i se impută pe timpul cînd se găseşte ca primar, se face o justă aplicaţiune a art. 165 (Cas. II, No. 220 din 11 Maiŭ 1894.

Este bine aplicat art. 238 şi 165 primaruluĭ care bate pe cine-va în calitate de primar şi cu ocaziunea exerciţiuluĭ funcţiuneĭ sale de agent al poliţieĭ judecătoreştĭ (Cas. II, No. 159 din 13 Maiŭ 1889).

Furt

CAPITOLUL I

Generalităţĭ

§ I. *Definiţie. Elemente constitutive*

Legiuitorul nostru defineşte furtul cu termenii: „acela care va lua într'ascuns un lucru mişcător al altuia, cu cuget de a şi-l însuşi pe nedrept..." *(Art. 306 c. p.)*.

Elementele constitutive ale acestuĭ delict sunt treĭ:

a) sustragere printr'ascuns (materialitatea faptului);

b) lucrul furat să fi apartinut altuia; și

c) însușire pe nedrept (intenţiune frauduloasă, moralitatea faptului).

a) *Sustragerea.* — Necesitatea acestuĭ prim element limitează aplicaţiunea regulelor de furt la următoarele treĭ puncte de vedere: 1) lucrurile în privinţa cărora delictul se aplică; 2) mijloacele prin carĭ se comite delictul și 3) consumarea delictuluĭ.

Este evident că furtul nu poate avea de obiect de cît un lucru mobiliar. In adevăr, sustragerea, ridicarea unuĭ lucru, presupun că acest lucru poate fi transportat dintr'un loc într'altul; alt-fel delictul este imposibil. Dar dacă nu se poate sustrage un imobil se pot sustrage porţiunĭ. O ast-fel de sustragere constitue un furt? Fără îndoială. Porţiunea furată nu maĭ face parte din un imobil, agentul însuși a mobilizat-o. Ast-fel, cărbunele dintr'o mină, nisipul saŭ pietrele dintr'o carieră, ferestrele și ușile de la o casă etc.

De asemenea și lucrurile incorporale nu sunt susceptibile de furt; dar adesea dreptul este constatat printr'un titlu, care este obiect corporal, susceptibil de a fi sustras.

Dacă este ușor de a preciza cînd a avut loc sustragerea, nu tot așa se petrece și în a determina actele carĭ iaŭ parte la formarea acestuĭ element.

Acela care găsind un lucru aparţinînd altuia îl reţine în mod fraudulos, comite un furt? Legislaţiunile diferă în rezolvarea acesteĭ cestiunĭ. După principiul legilor romane, acela care se făcea proprietarul lucruluĭ perdut, comitea delictul de furt.

Jurisprudenţa franceză a admis în tot-d'auna acest principiŭ, dar a fost contestat. S'a zis că nu trebue confundată sustragerea cu detenţiunea frauduloasă, căcĭ pentru a se sustrage un lucru al altuia, acel lucru trebue să fie în posesiunea cuĭ-va—și cum se poate admite că un lucru perdut aparţine cuĭ-va? S'a răspuns că, pentru a se ști dacă a avut loc saŭ nu sustragere, trebue a se examina nu din punctul de vedere al autoruluĭ faptuluĭ, ci în urma sus-

tragerei. Lucrurile perdute pot fi furate, din moment ce conştiinţa că lucrul furat nu aparţine furului, dă sustragerei caracterul criminal. Legiuitorul romîn însă se îndepărtează de acest principiŭ, şi, de acord cu legiuitorul prusian, prin art. 237 c. p., califică faptul, abuz de încredere. [Vezĭ: *Obiecte găsite* (nepredarea lor).]

b) *Lucrul furat să fi aparţinut altuia.*— Lucrul furat trebue să aparţie, efectiv, uneĭ persoane, să nu fie un lucru părăsit, saŭ neaparţinînd nimănuĭ ca: animale sălbatice în stare de libertate, petre preţioase, mărgeanul etc., găsite pe fundul mărilor.

c) *Insuşirea pe nedrept.* — Intenţiunea frauduloasă, adică intenţiunea, cugetul „*de a-ţĭ însuşi pe nedrept*“ obiectul sustras, saŭ, maĭ lămurit vorbind, intenţiunea de a despuia pe un altul de un lucru ce-ĭ aparţine.

Această condiţiune se descompune: 1) în intenţiunea de a comite un furt din partea aceluia care operează sustragerea; şi 2) în lipsa de consimţimînt a persoaneĭ furate. Intenţiunea frauduloasă trebue să existe în momentul sustragereĭ chiar, ast-fel că obiectul găsit fiind luat cu intenţie de a-l restitui, dar urmîndu-ĭ o intenţie frauduloasă, ar trebui să se socotească furt.

Prin urmare intenţia frauduloasă trebue să fie concomitentă sustracţiuneĭ.

§ II. ***Furtul între rude saŭ aliaţĭ***

Art. 307 c. p.—„Tainicile luărĭ urmate orĭ de către bărbat spre paguba mulereĭ sale, orĭ de către muere spre paguba bărbatuluĭ săŭ, orĭ de către un văduv saŭ văduvă despre lucrul soţuluĭ celuĭ răposat orĭ de către copiĭ saŭ alte rude de jos, spre paguba tatăluĭ saŭ a mameĭ saŭ altor rude de sus, orĭ de către tată saŭ mamă saŭ alte rude de sus, spre paguba copiilor lor saŭ altor rude de jos, orĭ de către afiniĭ de aceeaşĭ linie, orĭ de către fraţĭ şi surorĭ între dînşiĭ, nu se pot socoti furturĭ, ci sunt supuse numaĭ la despăgubirea civilă“.

Imunitatea penală acordată rudelor saŭ aliaţilor se explică fie prin ideea de coproprietate, fie prin o raţiune de convenienţă.

Dacă examinăm chestiunea din punctul de vedere al coproprietăţeĭ de familie, sustragerile comise între soţĭ saŭ între ascendenţĭ şi descendenţĭ, nu sunt furturĭ; ele nu comportă prin urmare nicĭ coautorĭ nicĭ complicĭ. Legea se mărgineşte a pedepsi, nu ca complicĭ, dar ca autorĭ principalĭ aĭ furtuluĭ, pe indiviziĭ carĭ şi-aŭ însuşit totul saŭ o parte din obiectele sustrase. Ast-fel, acela care a dat povaţă soţieĭ să părăsească domiciliul conjugal şi să fure maĭ multe obiecte din casa soţuluĭ şi în comun acord ajutîndu-se şi furînd maĭ multe obiecte, a primit pe numita în domiciliul săŭ, este un agent provocatŏr şi un coautor. Acest delict este personal al luĭ şi el nu poate beneficia de dispoziţiunile excepţionale ale art. 307 c. p. care este aplicabil numaĭ soţilor şi rudelor.

Dacă privim cestiunea din punctul de vedere al raţiuneĭ de convenienţă, care se opune la urmărirea membrilor aceleeaşĭ familiĭ, sustragerile comise, deşi aŭ caracterul lucruluĭ furat şi trebuesc considerate ca atarĭ, dar aceste sustragerĭ nu sunt pedepsibile, pentru a se înlătura scandalul uneĭ urmăririĭ criminale exercitate contra unor rude saŭ aliaţĭ.

Raporturile între aceste persoane, fiind foarte intime, ar fi periculos, pentru existenţa chiar a familieĭ şi pentru buna armonie ce trebue să domnească între membriĭ eĭ, pentru ca un asemenea delict, petrecut între rude saŭ aliaţĭ să fie pedepsit ; ar rezulta cu izvor nesecat de ură şi discordie, care vătămînd familia, ar vătăma însă-şi societatea.

Pentru acest motiv, care ne pare cel maĭ serios, legiuitorul a asigurat acestor persoane, o imunitate penală completă, acordîndu-le numaĭ acţiunea pentru despăgubirĭ.

CAPITOLUL II.

Furturĭ simple şi furturĭ calificate

Cînd un fapt reuneşte toate elementele furtuluĭ şi cînd nicĭ o circumstanţă specială nu intervine să-l modifice, nicĭ să-l agraveze, poartă numele de *furt simplu.*

Cînd este modificat de oare-carĭ circumstanţe extrinsecĭ saŭ intrinsecĭ, două situaţiunĭ sînt posibile: saŭ furtul conservă natura delictuluĭ şi nu este pedepsit de cît cu pedepse corecţionale; saŭ îşĭ schimbă calificaţiunea şi devine *crimă.* (Furturĭ calificate).

§ I. *Furt simplu şi tentativă de furt*

Tentativa de furt se pedepseşte ca şi însuşĭ furtul.

Art 308 c. p.—„Furtul, precum şi cercarea de furt, se va pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la 2 anĭ şi cîte o dată cu amendă de la 50 pînă la 1000 leĭ.

Judecătoriile vor putea însă pedepsi pe culpabil şi cu interdicţiunea pe timp mărginit".

Această dispoziţiune a fost criticată. Sînt delicte, zice Rossi, la carĭ simpla tentativă este un fapt posibil şi frecuent chiar; dar în aceste tentative, uniĭ trebuesc să scape de penalitatea socială din cauza neimportanteĭ gravităţĭ a faptuluĭ; de exemplu, o tentativă de furt simplu, fără nicĭ un rău material, fără saŭ aproape fără sgomot, prezintă foarte adesea orĭ o extremă dificultate de a determina caracterele faptuluĭ criminal şi, în consecinţă, un pericol grav pentru onoarea unuĭ om declarat pe nedrept culpabil de o tentativă de furt.

Această observaţiune nu pare fondată. Furtul se compune dintr'un fapt material, sustracţiunea, al căruĭ început de execuţiune este posibil a fi determinat şi constitue un act periculos pentru siguranţa publică. A pedepsi numaĭ furtul consumat, ar fi a protege ordinea publică în mod insuficient.

Fapta individului care este surprins în momentul cînd bagă mîna în buzunarul cui-va, merită de sigur o reprimare. (Garraud).

§ II. *Furturi calificate*

1) Furturi agravate din cauza calităţei celui care le comite.

Agravarea, care are drept cauză calitatea agentului, şi prevăzută de art. 309. al. 3 şi al. 4 se explică prin existenţa raporturilor de confienţă cari, facilitînd furtul, agravează culpabilitatea.

Legiuitorul procedează printr'o enumeraţiune limitativă :

Art. 309, al. 3 c. p.—„Acela care fiind servitor cu simbrie, va fi comis un furt saŭ va fi cercat a-l comite de la stăpînul săŭ, saŭ chiar de la persoane streine care se aflaŭ în casa stăpînuluĭ săŭ, saŭ în casa unde el va fi mers cu stăpînul săŭ ; saŭ acela care fiind lucrător, calfă saŭ ucenic, va fi săvîrşit furtul în casa, atelierul saŭ magazinul stăpînuluĭ săŭ, saŭ în locuinţa, atelierul orĭ magazinul unde lucrează obişnuit".

In rezumat, agravarea, prevăzută de art. 309. al. 3, există cînd sustragerea este opera unuĭ servitor cu simbrie, fie în paguba stăpînuluĭ săŭ, fie în paguba uneĭ persoane streine, dar în casa stăpînuluĭ săŭ saŭ în casa unde el va fi mers cu stăpînul săŭ.

In ce priveşte pe a doua categorie de persoane, lucrător, calfă saŭ ucenic, calitatea este condiţiunea esenţială a agravăreĭ. Şi dacă nu este necesar ca sustragerea să fi fost comisă în paguba stăpînuluĭ, trebue însă ca ea să se fi operat în casa, atelierul saŭ magazinul stăpînuluĭ săŭ, saŭ în locuinţa, atelierul saŭ magazinul unde lucrează obişnuit. Determinarea precisă a loculuĭ delictuluĭ are în acest caz aceeaşĭ importanţă ca şi calitatea culpabiluluĭ.

Art. 309, al. 4 c. p.—„Birtaşul, hangiul, cîrciumarul, otelierul, căruţaşul, luntraşul saŭ vre-unul din oamenĭĭ lor, care va

fi furat saŭ va fi cercat să fure toate orĭ parte din lucrurile încredinţate lor în această a lor calitate; precum asemenea şi călătoriĭ carĭ vor fi furat saŭ vor fi cercat să fure lucruri din birtul, hanul, cîrciuma saŭ otelul unde aŭ fost primiţi".

Înţelesul cuvintelor *„încredinţate lor în această a lor calitate"* nu poate fi altul de cît că lucrurile aŭ fost aduse de călător, în hotel saŭ han, fără a'ĭ fi fost încredinţate expres, căcĭ în acest caz, lucrurile fiind date în depozit şi neremise, faptul constitue un abuz de încredere.

2). **Furturĭ agravate de timpul în care s'aŭ comis.**

Art. 309 al. 5 c. p.—„Furtul săvîrşit într'o casă locuită şi în *timpul nopţeĭ*, saŭ de către două saŭ maĭ multe persoane, saŭ numaĭ cu una din aceste două împrejurărĭ.

In toate aceste cazurĭ maĭ sus arătate culpabiliĭ se vor putea osîndi, afară de pedeapsa principală, şi la interdicţia pe timp mărginit".

Art. 310 c. p.—Se va pedepsi cu închisoare de la 3 anĭ pînă la 5 anĭ şi cu interdicţiunea pe timp mărginit, acela care va săvîrşi saŭ va încerca să săvîrşească verĭ un furt în cazurile următoare:

Al. 6. — Dacă furtul s'a comis în timpul unuĭ incendiŭ saŭ uneĭ inundaţiunĭ, asupra obiectelor ce se aflaŭ încă expuse pericoluluĭ, orĭ depuse într'un loc de siguranţă".

Motivul pentru care se agravează furtul comis în timpul nopţeĭ saŭ în timp de incendiŭ şi inundaţiĭ constă în facilitatea de execuţiune ce oferă agentuluĭ această circumstanţă, pe de o parte, şi în dificultatea respingerĭĭ ataculuĭ pe de alta.

3) **Furturĭ agravate din cauza loculuĭ unde s'aŭ comis.**

Locul unde furtul s'a comis este un element care face parte constitutivă într'un număr oare-care de cazurĭ:

a) furtul săvîrşit pe cîmpurĭ (art. 309, al. 1).

b) „ „ într'o casă locuită (art. 309, al. 5).

c) „ „ într'un local consacrat cultuluĭ (art. 310. al. 1).

d) furtul săvîrşit pe drumurĭ publice saŭ pe pieţe publice (art. 318, al. 3), furturĭ carĭ fac obiectul unor prevederĭ speciale.

a) *Furtul de pe cîmpuri.* — Ce se înţelege prin cîmpuri? Se înţelege orî-ce proprietate rurală, unde sunt expuse încredèreï publice obiectele menţionate prin art. 309. al. 1, adică locurile arabile, pădurile, păşunele şi alte locurî de aceeaşî natură.

Art. 309 c. p.—„Se va pedepsi cu închisoare de la 3 lunî pînă la 2 anî şi cu amendă de la 100 pînă la 1000 leï.

Al. 1. — Acela care ăa fi furat saŭ va fi cercat să fure de pre cîmpurî, caĭ orî dobitoace de povară, de tras saŭ călărie, precum şi alte vite, marî saŭ micî, saŭ unelte de agricultură, orî vînatul aflat în parcurî închise, saŭ peştî din cotețe orî alte locurî închise, stupî de albine, postavurî, pînze saŭ alte ţesăturî carî se întind în locurî determinate spre a se usca saŭ albi".

Pentru ca art. 309. al. 1, să fie aplicabil, nu este suficient ca furtul să se fi comis pe cîmpurî; trebue încă ca obiectul delictuluï să fie unul din cele enumerate de acest articol.

Deşi în enumerarea obiectelor legiuitorul întrebuinţează pluralul, cu toate acestea nu de numărul obiecteloe sustrase depinde natura delictuluï, ci de felul obiectelor, de circumstanţa că eraŭ expuse încredereï publice pe cîmpurî.

Art. 309 c. p., al. 2, enumără o altă grupă de obiecte: „Acela care va fi furat saŭ va fi cercat să fure lemne tăiate saŭ nu, din pădure saŭ lemne din magazin destinate pentru lemnărie, saŭ lemne de pe la herăstrae, orî lemne plutitoare saŭ din cîmpurî, livezî orî grădinî, fîn, bucate, fructe saŭ alte folositoare producte secerate, cosite saŭ nu".

b) *Furtul săvîrşit într'o casă locuită.* — Prin casă locuită se înţelege orî-ce construcţie care servă actualmente pentru locuit. Indiferent dacă destinaţia principală a aceleï construcţiï era alta; este suficient ca o persoană să o locuiască efectiv pentru ca să aibă caracterul de casă locuită.

Din contra, nu se poate considera casă locuită, teatrele, sălile de întruniri, cafenelele, etc., aceste localurî ne fiind propriŭ zis locuite [1]).

1) Sunt asemănate cu casele locuite: 1) Vasele de apă şi orî-ce altă clădire mişcătoare, de vor fi locuite, 2) Edificiile destinate unuï cult,

c) *Furturĭ săvîrşite pe drumurĭ publice saŭ pieţe publice.* — Prin drumurĭ publice trebue să înţelegem pe acelea carĭ sunt deschise pentru uzul zilnic şi obişnuit al publicului, fie că aparţin statuluĭ, fie că aparţin comunelor, fie că ar fi deschise publicului pe un fond particular. Agravarea furtuluĭ, datorită simpleĭ circumstanţe de loc, este motivată, fie de necesitatea de a proteja libertatea circulaţiuneĭ pe drumurile publice, fie de înlesnirea de a comite furtul, în fine fie de prezumţiunea că dacă agentul n'a întrebuinţat violenţe, era totuşĭ dispus să facă uz.

4) **Furturĭ agravate de consideraţiunea persoanelor asupra cărora s'aŭ comis.**

Art. 310 c. p. — „Se va pedepsi cu închisoarea de la 3 lunĭ pînă la 5 anĭ şi cu interdicţiunea pe timp mărginit acela care va săvîrşi saŭ va încerca să săvîrşească verĭ un furt în cazurile următoare:

al. 5. Dacă culpabilul a furat vre un lucru din cele ce avea asupră-ĭ saŭ purta cu sine un nebun saŭ smintit, orĭ un copil maĭ mic de 12 anĭ:

Această agravare de pedeapsă constitue o măsură de protecţiune pentru persoanele sus menţionate, aflate într'o situaţiune de vădită neputinţă şi slăbiciune, care înlesneşte atacurile ce li s'ar putea aduce şi probează din partea culpabililor o stare de perversĭtate, care necesitează o pedeapsă maĭ severă.

5) **Furturĭ agravate de mijloacele întrebuinţate.**

Printre mijloacele materiale carĭ înlesnesc saŭ ajută săvîrşirea furtuluĭ sunt: *escaladarea, efracţiunea* şi *întrebuinţarea de cheĭ mincinoase.*

Noţiunea juridică care motivează prevederile legeĭ, este necesitatea de a asigura cît maĭ mult proprietatea acelora, carĭ 'şĭ-aŭ luat toate precauţiunile posibile pentru a 'şĭ păstra avutul şi aŭ căutat prin toate mijloacele să se apere contra rapacităţeĭ altuia.

3) Edificiile publice destinate pentru exerciţiul uneĭ profesiunĭ saŭ pentru conservarea de lucrurĭ, (art. 312, al. 1, 2, 3 c. p.)

Suprimarea obstacolelor carĭ se opun sustragereĭ, califică furtul.

Art. 310 c. p.—„Se va pedepsi cu închisoarea de la 3 anĭ pînă la 5 anĭ şi cu interdicţia pe timp mărginit, acela care va săvîrşi saŭ va încerca să săvîrşească verĭ un furt, în cazurile următoare:

al. 2. Cînd furtul s'a comis, prin efracţiune saŭ escaladare într'o casă locuită saŭ servind spre locuinţă, saŭ în dependinţele eĭ, saŭ într'o curte închisă.

al. 3. Dacă spre a comite furtul, culpabilul a întrebuinţat cheĭ mincinoase spre a intra într'o casă, apartament, odae saŭ bastiment, saŭ într'o curte închisă, saŭ spre a deschide uşile, mobilele, casele de fier, dulapurile, lăzile şi orĭ-ce alte lucrurĭ destinate spre păstrarea banilor, a sculelor saŭ a altor obiecte carĭ se află înăuntru.

al. 4. Dacă culpabilul prin tăerea legăturilor, prin ruperea sigiliilor, prin deschiderea acoperişurilor saŭ prin întrebuinţare de cheĭ mincinoase, a furat pe drumurĭ publice saŭ pe strade orĭ pieţe publice, într'o diligenţă saŭ în curtea orĭ casa poştelĭ, în drumul de fier, saŭ în vre o staţiune, în vapor saŭ alte vase de pe rîurile navigabile, vre unul din lucrurile călătorilor, saŭ din cele destinate spre a se transporta".

Art. 311 c. p.—„Agravarea pedepseĭ furtuluĭ comis saŭ încercat într'o casă locuită, prin efracţiune saŭ escaladare, se aplică şi chiar atuncĭ, cînd locuitoriĭ caseĭ nu se aflaŭ înăuntru în momentul furtuluĭ".

Art. 312 c. p.—„Sînt asemănate cu casele locuite:

1) Vasele de apă şi orĭ-ce altă clădire mişcătoare, de vor fi locuite;

2) Edificiile destinate unuĭ cult;

3) Edificiile publice destinate pentru exerciţiul uneĭ profesiunĭ saŭ pentru conservaţiunea de lucrurĭ;

4) Imprejmuirea care face parte dintr'o casă locuită saŭ dintr'un edificiŭ asemuit cu o casă locuită, precum şi orĭ-ce alte clădirĭ saŭ îngrădirĭ se vor fi aflînd în întrul împrejmuireĭ.

Se socoteşte împrejmuit saŭ îngrădit, orĭ ce loc închis, unde nu poate cine-va pătrunde de cît prin mijlocul cheilor, saŭ întrebuinţînd efracţiunea saŭ escaladarea.

A) **Furt prin escaladare.**

Art. 313 c. p. — „Escaladare se numeşte orĭ-ce intrare în case, clădirĭ, orĭ împrejmuirĭ, săvîrşită prin suire peste

ziduri, porți, învelitori, uluci, sau alte îngrădiri închise, precum asemenea și ori-ce intrare pe ferestre, prin coșuri (hornuri), prin ferestrue de pivniță sau prin ori-ce alte găuri pe sub pămînt, cari nu sînt destinate pentru a servi de intrare".

Din textul art. 313 se deduc următoarele două reguli:

a) Prima, este că escaladarea, pentru a constitui un element de agravare, trebue să aibă de scop introducerea agentului în acele locuri închise. Nu există escaladă dacă nu există introducere.

b) A doua, este că furtul, comis cu ajutorul escaladăreĭ, nu constitue o circumstanță agravantă, de cît cînd este comis în case, clădiri, curți ori împrejmuiri.

Pentru a uni circumstanța escaladăreĭ cu furtul care a fost înlesnit prin acest mijloc, trebue ca răŭ-făcătorul să fi avut, în momentul escaladăreĭ, intențiunea de a fura? Evident că da; căci atunci cînd escaladarea a fost comisă cu totul pentru alt scop, ea rămîne străină de acțiunea furtuluĭ. Escaladarea nu este încriminată de lege, de cît atunci cînd are de scop de a prepara un furt. Dacă n'are acest scop, atunci nu constitue de cît un element al delictuluĭ de violare de domiciliŭ.

B) **Furt prin efracțiune.**

Art. 314 c. p.—„Efracțiune (spargere) se numește:

1) Ori-ce siluire, rupere, spargere, dărămare a zidurilor, a ulucelor sau altor îngrădiri închise, a învelișurilor, a porților, a pardoselelor, a ferestrelor, a încuetorilor, a lacătelor sau a ori căror alte unelte sau instrumente destinate a opri intrarea, prin siluirea cărora agentul 'și deschide o trecere care nu exista mai 'nainte sau care era închisă, ori lărgește pentru ca să poată intra, o gaură ce se află în ființă saa face o deschidere oare-care prin mijlocul căreia el să se poată introduce în întru spre a comite furt, sau chiar fără a se introduce în întru.

2) Cînd agentul, în interiorul caseĭ sau clădireĭ ori îngrădireĭ, aflîndu-se, a deschis prin veri unul din mijloacele arătate mai sus ușile, îngrădirile sau încuetorile din întru, dulapurile, lăzile, cuferele sau ori-ce alte mobile sau locuri

închise, destinate pentru păstrarea banilor, sculelor saŭ alte obiecte.

In rîndul acestor efracţiunĭ interioare se socoteşte şi ridicarea de case de banĭ, cutiĭ, bale înfăşurate cu pînză şi legate cu frînghiĭ saŭ funiĭ, şi orĭ-ce alte mobile mişcătoare încuiate, carĭ coprind lucrurĭ de orĭ-ce fel, de şi nu se vor fi deschis, rupt saŭ spart acolo pe loc".

In general, efracţiunea este forţarea, ruperea saŭ stricarea unuĭ obiect destinat a forma obstacol, fie la sustragerea lucruluĭ ce el închide (o cutie d. ex.) fie la trecerea delicuentuluĭ (zid, ulucă, poartă etc.).

Dacă nu există forţare saŭ stricare (rupere) nu există efracţiune. Ast-fel simpla deplasare a uneĭ traverse mobile, care reţine cele două părţĭ ale uneĭ porţĭ, nu constitue o efracţiune.

De asemenea simpla desgropare (deplasare) a pămîntuluĭ care conţine nişte obiecte furate nu constitue efracţiune.

Sunt două feluri de efracţiune: exterioară şi interioară.

a). *Efracţiunea exterioară* (art. 314 al. 1.) are de scop introducerea agentuluĭ în locuinţe saŭ dependinţe, pentru a executa furtul. Orĭ-ce efracţiune care nu are acest scop, nu intră în prevederile legeĭ. Ast-fel, acela care se suie pe un zid şi sfărîmă acolo oare-care material şi se retrage, nu comite o efracţiune, ci numaĭ o distrugere; căcĭ scopul luĭ, sfărîmînd acel material, nu a fost ca să se introducă în localul pe care zidul îl închidea.

Modurile prin carĭ se execută o efracţiune exterioară, sunt enumerate de art. 314 al. 1 cod penal.

b). *Efracţiunea interioară* (art. 314 al. 2).

Este aceea pe care agentul o comite după introducerea sa în locuinţă, pentru a executa furtul.

Ast-fel, după introducerea în casă, în afară chiar de felul prevăzut de art. 314 al. 1, de exemplu pe o uşe deschisă, stricarea, forţarea saŭ ruperea dulapurilor, lăzilor, cuferelor saŭ orĭ căror alte mobile saŭ lucrurĭ închise, desti-

nate pentru păstrarea banilor, sculelor sau altor obiecte, constitue o efracțiune interioară.

In această categorie se socotește și ridicarea unei case de bani sau ori-ce alt lucru mișcător încuiat, care coprinde lucruri de ori-ce fel, chiar dacă acea casă de bani, cutie sau lucru mișcător încuiat, nu s'a deschis, rupt sau spart acolo pe loc.

Spargere de sigilii asimilată efracțiunei. (Art. 262 c. p.).

Ori-ce furt săvîrșit prin spargere de sigilii se va pedepsi ca și furtul săvîrșit cu spargere. (C. p. 310 al. 2).

Circumstanța spargerei de sigilii, cu ajutorul căreia furtul ar fi fost comis, fiind asimilată de lege cu efracțiunea, trebue constatat dacă obiectele aŭ fost furate fie de pe locuri fie din mobile pe cari eraŭ puse sigiliile și dacă spargerea de sigilii a fost efectuată la o încuetoare exterioară, sau la una interioară.

Dacă sigiliile sparte, aŭ fost puse de oficerul de poliție care instrumentează, el trebue să le aplice din noŭ imediat după terminarea investigațiunilor sale.

Dacă sigiliile aŭ fost puse de un alt funcționar public, trebue să fie avizat de spargerea lor, pentru ca acel funcționar, în ceea-ce îl privește, să dreseze proces-verbal și să aplice din noŭ sigiliile dacă este necesar.

C). **Furtul prin cheĭ mincinoase.**

Art. 315 c. p.—„Cheĭ mincinoase se înțeleg ori-ce cîrlige, cheĭ diverse, prefăcute sau semuite și ori-ce fel de uneltă care să nu fi fost hotărîtă de către proprietar, chiriaș sau birtaș, a deschide sau închide broasce, lacăte, și ori-ce încuetoare va fi descuiat cu dînsele culpabilul".

Art. 310, al. 3, c. p.—„Dacă, spre a comite furtul, culpabilul a întrebuințat cheĭ mincinoase, spre a intra într'o casă, apartament, odae sau bastiment, sau într'o curte închisă, sau spre a deschide uşile, mobilele, casele de fier, dulapurile, lăzile și ori-ce alte lucruri destinate spre păstrarea banilor, a sculelor sau a altor obiecte cari se află în întru".

Art. 316 c. p.— „Cel ce cu știința de rea întrebuințare va prefăce sau va preschimba cheĭ mincinoase se va osîndi la închisoare de la 1 lună și jumătate pînă la 1 an."

Intrebuințarea de cheĭ mincinoase este complect asimilată de lege, efracțiuneĭ și escaladăreĭ. Ea devine o circumstanță agravantă în aceleașĭ cazurĭ și dă naștere la aceleașĭ penalităților. Ast-fel, ca și escalada și efracțiunea, întrebuințarea cheilor mincinoase nu este incriminată de cît ca act de a înlesni furtul; lipsind sustragerea tentată saŭ consumată, este o circumstanță indiferentă.

6) **Furturĭ agravate prin asociarea furilor și purtare de arme.**

Furturile comise de doĭ saŭ maĭ mulțĭ complicĭ asociațĭ pentru săvîrșirea de furturĭ saŭ prin purtare de arme, sunt pedepsite cu recluziunea și ca atarĭ, conform art. 1 cod. penal constituesc crime.

Art. 310 c. p. — „Se va pedepsi cu recluziune, acela care va săvîrși un furt în cazurile următoare:

1). Dacă furul, saŭ unul dintre furĭ, saŭ unul dintre aceia carĭ aŭ participat la furt, purta asupră-șĭ arme de față saŭ pe ascuns;

2) Dacă furtul s'a comis de către doĭ saŭ maĭ mulțĭ complicĭ asociațĭ pentru săvîrșirea de tîlhării saŭ furturĭ".

1). *Purtare de arme.* — Purtarea de arme care arată, din partea răŭ făcătorilor, intențiunĭ de violență, este o circumstață agravantă a furtuluĭ.

Ultimul aliniat al art. 310 prevede pedeapsă agravată.

Această circumstanță califică furtul și 'l transformă în crimă, independent de orĭ-ce altă circumstanță.

Ast-fel, chiar cînd furtul s'a comis ziua, de o singură persoană și într'un loc care nu este nicĭ locuit nicĭ dependinte de locuință, singura purtare a armelor *„de față saŭ pe ascuns"* este suficientă pentru agravarea furtuluĭ și transformarea luĭ în crimă.

2). *Concursul maĭ multor agenți* la perpetrarea furtuluĭ, multiplică mijloacele de acțiune și prin urmare și pericolele se multiplică; facilitează execuțiunea delictuluĭ; naște prezumțiunea, față de autorii furtuluĭ, a intențiuneĭ de a întrebuința violențe; în fine este manifestațiunea efectivă

a unei asociațiuni criminale, preparate sau spontanee, așa de periculoase pentru societate.

7) Furturĭ agravate prin întrebuinţare de violenţe (tîlhării).

Art. 317 c. p. — „Acela care, prin întrebuinţare de violenţă în contra persoanelor, saŭ prin ameninţărĭ de a omorî saŭ de a răni îndată, va răpi lucrul altuia cu cuget de a şi-l însuşi pe nedrept, săvîrşeşte o tîlhărie.

Se socoteşte de asemenea că comite o tîlhărie şi acela care, surprins fiind în flagrant delict de furt, întrebuinţează violenţă asupra uneĭ persoane saŭ ameninţă că va omorî saŭ va răni îndată, spre a putea să scape saŭ să ţină lucrul furat.

Tîlhăria se va pedepsi cu recluziunea".

Violenţa este circumstanţa agravantă cea maĭ caracteristică a furtuluĭ. Ea este o cauză de agravare a pedepseĭ pentru că face pe delicuent maĭ de temut, pentru că la leziunea dreptuluĭ de proprietate — care este obiectul delictuluĭ, — se maĭ adaogă violarea libertăţeĭ individuale, pentru că violenţa micşorează victimeĭ posibilitatea de a se apăra, pentru că rezultă un pericol pentru siguranţa persoanelor, într'un cuvînt, pentru că măreşte sgomotul public.

Ceea-ce caracterizează tîlhăria este violenţa şi amenințările, carĭ fac ca furtul să fie un atentat nu numaĭ contra proprietăţeĭ, dar chiar şi în contra persoaneĭ.

Violenţa saŭ amenințarea de a omorî saŭ răni este un element constitutiv al tîlhărieĭ prevăzută de art. 317 c. p.

Elementele circumstanţeĭ agravante ale acestuĭ fapt sunt în număr de treĭ:

a) Trebue ca violenţa să fie executată asupra persoaneĭ proprietaruluĭ saŭ detentoruluĭ obiectuluĭ furat, ceea-ce presupune prezenţa sa la locul delictuluĭ; *b)* Ca această violenţă să precedeze saŭ să însoţească furtul; *c)* Ca ea să fie un mijloc al agentuluĭ pentru realizarea furtuluĭ.

Art. 318, 319 şi 320 enumără circumstanţele agravante ale tîlhărieĭ şi pedepsele aplicate de legiuitor.

Art. 318 c. p. — „Se va pedepsi cu recluziunea de la 6 anĭ în sus, tîlhăria săvîrşită în împrejurările următoare:

1) Dacă tîlharul, saŭ unul din tîlharĭ, saŭ unul din complicĭi lor, aveaŭ asupră-le arme de faţă saŭ pe ascuns;
2) Dacă tîlhăria s'a săvîrşit de către două saŭ maĭ multe persoane;
3) Dacă tîlhăria s'a săvîrşit pe drumurĭ publice saŭ pieţe publice;
4) Dacă tîlhăria s'a săvîrşit prin bătăĭ saŭ rele tratamente, fără însă să fi cauzat răniriă".

Art. 319 c. p.—„Se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit:
1) Orĭ-care va fi comis o tîlhărie întrebuinţînd cazne, răniriă saŭ schilodiriă asupra persoaneĭ;
2) Acela care a comis tîlhărie, întrebuinţînd bătăĭ, violenţe, ameninţăriă saŭ rele tratamente, din carĭ s'a pricinuit victimeĭ o boală a minţeĭ saŭ o capacitate la lucru, saŭ pierderea auzuluĭ orĭ a limbeĭ saŭ a facultăţeĭ de a procrea".

Art. 320 c. p.—„Se va pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa, orĭ-care săvîrşeşte vre-o tîlhărie, prin întrebuinţare de violenţe, ameninţăriă, rele tratamente, bătăĭ, cazne, schilodiriă saŭ alte leziuniă corporale, din carĭ s'a pricinuit moartea pacientuluĭ".

CAPITOLUL III

Instrucţiuniă

Infracţiunea cea maĭ comună, cea maĭ variată în circumstanţele sale, este furtul.

Pentru acest motiv, ofiţerul de poliţie judiciară trebue să lucreze cu legea în mînă, pentru a afla toate nuanţele şi pentru a nu omite nimic interesant în procesul verbal de constatare.

Cea d'întîiŭ grije va fi să stabilească existenţa lucruluĭ furat; că acela care face plîngerea l'a avut realmente în posesiunea sa şi că a fost despuiat de el; înainte de a cerceta dacă a avut loc saŭ nu sustragerea.

După împrejurăriă, în lipsă de obiectul furat, existenţa sa va fi justificată, prin declaraţiunea victimeĭ — dacă merită încredere, — prin ascultarea martorilor, prin prezumpţiuniă grave, precise şi concordante. Va descrie obiectul furat în

mod exact și cu îngrijire. Obiectul furtului fiind o sumă de bani, se va specifica suma, felul monedei și dacă exista piese remarcabile prin oare-cari semne particulare, se va lua notă de acele semne.

Din moment ce obiectul furat va fi constatat, ofițerul de poliție judiciară va releva minuțios fie-care din circumstanțele agravante ce va prezinta faptul. Ast-fel va cerceta în ce loc fusese depus obiectul furat: dacă fusese părăsit într'un loc deschis, pe un drum public, într'o grădină saŭ în orĭ-ce alt loc; dacă fusese închis într'un edificiŭ saŭ depozit public, într'o casă locuită saŭ servind spre locuință, într'o mobilă, etc.; dacă fusese încuiat cu cheia saŭ lăsat la îndemîna orĭ-cuĭ; în ce loc se afla persoana furată în momentul furtuluĭ, dacă a fost comis asupra persoaneĭ chiar; carĭ sunt mijloacele cunoscute saŭ prezumate prin mijlocul cărora s'a comis furtul: s'aŭ întrebuințat efracțiunĭ interioare saŭ exterioare, spargere de zid, escaladare; s'aŭ întrebuințat cheĭ mincinoase?

In caz de efracțiune, va trebui să constate, să măsoare și să descrie cu îngrijire urmele efracțiuneĭ și imprimările rămase pe mobile, porți și ferestre, pentru a se determina felul instrumentuluĭ întrebuințat; ustenzilele și instrumentele carĭ aŭ servit la comitere, putînd fi găsite la inculpați saŭ la domiciliul lor, saŭ putînd fi în întrebuințarea lor, în uzul obișnuit al inculpaților, din cauza profesiuneĭ lor, saŭ fiind posibil să fi fost văzute în posesia lor.

Cînd se vor afla instrumente bănuite că ar fi servit la comiterea efracțiuneĭ, se vor examina dacă nu prezintă urme de zid, lemn saŭ urme de culoarea ușilor și mobilelor. Dacă starea lor indică că ar fi servit la comiterea efracțiuneĭ, se vor compara cu urmele rămase pe locurĭ, ușĭ, ferestre saŭ mobile și le va păstra ca piese de convingere. Oficerul de poliție va verifica dacă efracțiunile aŭ fost exterioare, adică efectuate pentru furt din case, curțĭ, locurĭ închise, dependințe, apartamente și locuințe particulare, saŭ din contră nu aŭ fost de cît interioare, adică practicate la porți saŭ închizăturĭ interioare, la dulapurĭ saŭ

mobile închise, căci, efracțiúnile interioare atrag o agravare de pedeapsă.

In caz de escaladare, va verifica înălțimea zidului escaladat, distanța pămîntului pînă la deschiderea prin care inculpatul s'ar fi introdus; va cerceta de ce instrument s'a servit inculpatul pentru a efectua escaladarea; dacă escaladarea a fost făcută cu ajutorul unei scări saŭ unei frînghii.

In caz de întrebuințare de cheĭ mincinoase, trebue să se încredințeze maĭ întîĭ dacă s'a introdus prin efracțiune saŭ prin escaladare, dacă ușile saŭ mobilele prezumate a fi fost deschise cu cheĭ mincinoase, fuseră bine închise; în fine dacă culpabilul nu s'a putut introduce de cît prin ușa indicată, saŭ n'a putut comite furtul de cît prin acest mijloc. O vizită la domiciliul preveniților ar folosi, pentru a pune mîna pe acele cheĭ.

Oficerul de poliție judiciară va releva încă: dacă furtul s'a comis în timpul nopței și ora, pe cît va fi posibil a se preciza; dacă a putut fi comis saŭ nu de o singură persoană; dacă sunt unul saŭ maĭ mulțĭ culpabilĭ; dacă culpabilĭĭ purtaseră arme de față saŭ ascunse; dacă aŭ făcut uz de aceste arme, saŭ amenințat de a face uz; dacă aŭ exercitat violențe asupra persoanelor, fie pentru a săvîrși crima, fie pentru a'și asigura fuga; dacă aceste violențe aŭ lăsat urme de rănĭ saŭ contuzĭunĭ (și în caz afirmativ va chema un medic care să constate natura lor); dacă inculpațiĭ aŭ întrebuințat torturĭ saŭ acte de barbarie.

Va trebui să descrie cu cea maĭ mare exactitate toate urmele, căcĭ foarte adesea persoanele furate se grăbesc să repare degradațiunile ocazionate.

G

Gravorii

(Peceți, sigilii, ștampile)

Ordonanța Pref. poliției Capitalei, No. 82 din 23 Septembrie 1887.

1) Toți gravorii vor avea pe viitor registre în cari vor trece comandele ce primesc, însemnînd :

a) Data comandei ;

b) Numele, pronumele și domiciliul persoanei care face comanda ;

c) Felul sigiliului ce s'a comandat.

2) Cînd sigiliul comandat este al vre-unei autorități, societăți, case de comerț saŭ firme, mai înainte de a'l grava, va lua informațiuni pozitive de la autoritatea, societatea saŭ casa de comerț respectivă, dacă într'adevăr persoana care l'a comandat a fost autorizată și în drept să facă aceasta comandă.

In caz cînd autoritatea în cestiune nu'și va avea sediul în Capitală, gravorul va informa despre aceasta Prefectura poliției, saŭ pe comisarul secției respective.

3) Un exemplar din prezenta ordonanță va fi afișată în atelierul fie-căruĭ gravor, spre a se avea tot-deauna în vedere.

4) Aceĭ carĭ vor contraveni dispoziţiunilor coprinse în ordonanţa de faţă, se vor ancheta şi da judecăţeĭ conform art. 385, al. 9 codul penal, urmînd a fi urmăriţi şi pentru daunele cauzate.

Grădinĭ publice

(Contravenţiĭ relative la)

I. **Ordinul Circular cu No. 23772 din 12 Martie 1903 dat de Pref. poliţieĭ Capitaleĭ:**

„Ceĭ ce vor aduce vătămare plantaţiunilor de pe stradele şi grădinile publice ale Capitaleĭ vor fi daţĭ judecăţeĭ ca contravenienţi."

II. **Ordonanţa Primărieĭ Capitaleĭ No. 38500 din 3 Septembre 1903:**

„1) Preumblarea prin grădinile publice este liberă numaĭ pe drumurĭ, alee şi potecĭ.

2) Este interzis a călca pe iarbă saŭ îngrădirĭ cum şi de a face orĭ-ce necuviinţe prin grădinĭ saŭ stufişurĭ.

3) Nu este permis a arunca saŭ face murdării.

4) Nu este permis a tăia saŭ rupe crăcĭ de arborĭ saŭ florĭ, nicĭ a scrie pe obiectele grădineĭ.

5) Intrarea cu cîinĭ nelegaţĭ este oprită. Cîinii slobozĭ vor fi prinşĭ şi trimişĭ la furieră.

6) Preumblarea bicicliştilor este interzisă.

7) Este oprită circulaţia în grădină a bragagiilor şi altor vînzătorĭ.

Trecerea zarzavagiilor este de asemenea oprită.

8) Staţionarea servitorilor este cu totul interzisă, afară de aceia carĭ aŭ în sarcina lor paza copiilor.

9) Lipirea afişelor este cu desăvîrşire interzisă.

Contravenienţii la articolele de maĭ sus vor fi daţĭ judecăţeĭ".

Grădinĭ, viĭ particulare

(călcarea lor)

Constitue o contravenţiune: Faptul acelora carĭ, fără drept, vor intra în grădinile altora, cînd sunt pe picior, saŭ în viile orĭ grădina altuia, cînd fructele sunt coapte saŭ aproape de copt *(art. 389 al. 10 C. p.)*.

Această prescripţiune nu se aplică de cît faptuluĭ voluntar (Cas. fr. 11 Ianuarie 1896; Dalloz 1896, 1, 477).

(Vezĭ şi *Holde.)*

H

Hale, tîrguri

(Contrav. comise în)

Regulamentul pentru hale şi marşeurĭ (tîrgurĭ) publice:

Art. 1.—„Nimenĭ nu poate ocupa vr'un loc în tîrg şi în dependinţele sale, fără învoirea autorităţeĭ municipale".

Art. 2.—„Este oprit chiriaşilor a schimba destinaţiunea localuluĭ închiriat. Asemenea le este oprită sub-închirierea fără consimţimîntul autorităţeĭ comunale".

Art. 3.—„Chiriaşiĭ locurilor sunt îndatoraţĭ de a pune la acele locurĭ o placă vopsită, după modelul uniform dat de municipalitate pentru fie care piaţă, indicînd numele şi pronumele, precum şi numărul localuluĭ.

Atît precupeţiĭ din tîrgurĭ, cît şi ceĭ carĭ ocup locurĭ în hale şi marşeurĭ trebue să'şĭ pună plăcĭ pe care să fie însemnat curat, numele, pronumele şi domiciliul".

Art. 4.—„Nicĭ un alt şild (tablă) saŭ inscripţie nu trebue să fie expusă la faţade saŭ afară din aceste locurĭ".

Art. 5.—In tîrgurile închise saŭ în hale nicĭ o schimbare nu se va putea face în aranjarea locurilor fără o atorizare comunală".

Art. 6.—Despărţirile saŭ grilajurile locurılor unuĭ comerciant de ale vecinuluĭ săŭ nu se vor putea ridica chiar cînd ceĭ carĭ le ocupă vor fi soţĭ saŭ rude".

Art. 7.—„Este oprit:

a) de a pune mărfurĭ pe stradele pieţelor, precum aseme-

nea nicĭ coşurĭ, coşniţe pline saŭ goale, obiecte saŭ orĭ-ce alte materiĭ.

b) de a atîrna obiecte saŭ perdele în lăturĭ, în mod de a opri vederea saŭ circulaţia unuĭ loc din partea locurilor vecine.

c) de a aşeza poliţe eşite în pasagiŭ.

d) de a nu pune nicĭ un capac saŭ coş saŭ orĭ-ce uşă de gheretă în mod aşa, de a se deschide în pasagiŭ".

Art. 10.—„Sunt îndatoraţĭ ceĭ ce vor ocupa l curile, de a nu lăsa cea maĭ mică parte din mărfurile saŭ materialele lor, după închiderea vînzăreĭ, eĭ urmează a le ridica.

Chiriaşiĭ locurilor vor trebui să ia maĭ înainte de a pleca de la tîrg toate precauţiunile necesare pentru conservarea obiectelor ce garnisesc locurile".

Art. 11.—„Nu se poate înmagaziona în pivniţele halelor de cît obiecte necesare comerciuluĭ comercianţilor".

Art. 12. — „Chiriaşiĭ pivniţelor sunt îndatoraţĭ să le deschidă la orĭ-ce cerere a administraţiuneĭ".

Art. 13.—„Este oprit comercianţilor şi adjutorilor lor precum şi cumpărătorilor de a introduce în tîrgurĭ şi în dependinţele lor, ciînĭ, chiar cînd ar fi legaţĭ şi cu botniţă, precum şi de a întreţine în aceste stabilimente, animale viĭ, altele de cît acelea a căror vînzare este permisă printr'o specială autorizaţiune".

Art. 14.—„Nimănuĭ nu'ĭ este permis de a trage apă din fîntînele stabilite în hale şi marşeurĭ pentru trebuinţele sale din afară.

Este oprit de a spăla rufe saŭ orĭ-ce alt obiect în bazinurile acestor fîntînĭ, de a adăpa animale şi a lăsa robinetele deschise fără nicĭ o trebuinţă".

Art. 15.—„Este oprit de a arunca în pasagele rezervate pentru circulaţiune, pae, hîrtiĭ saŭ orĭ-ce alte necurăţeniĭ şi a lăsa să stea pe locul pieţeĭ mărfurĭ stricate, bucăţĭ de carne, fulgĭ şi alte necurăţeniĭ de păsărĭ, de vînaturĭ, de peşte saŭ orĭ-ce alte rămăşiţe. Toate aceste materiĭ vor fi adunate în doniţe de zinc, în cutiĭ căptuşite cu foĭ de metal saŭ oale smălţuite.

Toate vasele de maĭ sus trebue să fie curate şi în bună stare, şi puse la o parte, a nu se vedea de public; se vor deşerta cel puţin odată pe zi, la un loc destinat al tîrguluĭ într'o cutie maĭ mare pe roate şi îndată se vor spăla cu îngrijire acele vase".

Art. 19.—In toate lunile şi maĭ des de va fi necesitate, toţĭ ceĭ ce vor ocupa locurĭ în tîrg vor ridica mărfurile şi uneltele lor pentru a curăţi cu desăvîrşire pereţiĭ, pardo-

seala prăvăliilor şi pivniţelor, carĭ vor trebui afară de aceasta a fi ţinute, precum şi de jur împrejurul lor, într'o stare continuă de curăţenie".

Art. 24.—„Comercianţiĭ nu vor putea muia cîrpe saŭ orĭ ce alt obiect în bazinurile saŭ hîrdăiaşele destinate, fie pentru spălarea saŭ muiarea mărfurilor lor, fie în acelea carĭ le păstrează, nicĭ a murdări apa".

Art. 39. — „Sosirea neguţătorilor şi luarea în posesie a locurilor prin depozite de mărfurĭ şi aranjarea lor nu se va face sub nicĭ un pretext maĭ înainte de două ore de deschiderea vînzăreĭ".

Art. 40. — „Precupeţiĭ carĭ n'aŭ locurĭ închiriate, nu se vor putea instala de cît după rîndul ajungereĭ lor cu aprovizionarea şi nu vor putea reţine nicĭ un loc maĭ dinainte.

Art. 51.—„Este cu totul oprit a turbura buna ordine în hale, marşeurĭ şi depedinţele lor prin certe, vorbe necuviincioase, strigăte, cîntărĭ şi prin orĭ-ce fel de jocurĭ".

Art. 52.— „Injurăturile şi ameninţările prin vorbe saŭ prin gesturĭ, atît în contra agenţilor autorităţilor, cît şi în contra particularilor, vor fi pedepsite conform legeĭ".

Art. 53. — „Atacurile contra bunelor moravurĭ saŭ buneĭ cuviinţe publice, vor fi cu strictetă pedepsite".

Art. 54.—„Este strîct interzis neguţătorilor precum şi oamenilor lor de serviciŭ:

a) De a staţiona în picioare saŭ şezînd jos în pasagele rezervate pentru circulaţie;

b) De a anunţa prin strigărĭ natura şi preţul articolelor vînzăreĭ;

c) De a eşi înainteă trecătorilor, spre a'ĭ îmbia cu mărfurile, de a le opri calea şi de a'ĭ trage de mînă saŭ de vestminte.

d) De a rechema muşteriĭ de la un loc la altul.

e) De a conduce saŭ trimite publicul în prăvăliĭ saŭ magaziĭ saŭ orĭ-care alt loc, afară din hală, marşeŭ saŭ tîrg.

f) De a împărţi în hală, marşeŭ saŭ tîrg, alte adrese de cît acelea ale loculuĭ ce ocupă".

Art. 55. — „Nimenĭ nu poate reţine saŭ a lua orĭ în ce mod, nicĭ un obiect aparţinînd alteĭ persoane sub pretext de contestaţie saŭ litigiŭ. Pentru orĭ-ce neînţelegerĭ s'ar ridica în tîrgurĭ, hale saŭ marşeurĭ, va trebui îndată a se face plîngere la comisarul de piaţă; care, după ce va asculta părţile, se va sili a'ĭ împăca, de se va putea, iar în caz contrariŭ îĭ va trimite locurilor competinte".

Art. 56.—Este oprit:

a) De a aprinde focurĭ şi mangale în hale, marşeurĭ, tîrguri şi în dependinţele lor.

b) De a întrebuinţa oale cu foc şi mangale de pămînt saŭ orĭ-ce obiect care nu va fi de metal saŭ închis cu un grilaj metalic saŭ grile dese.

c) De a lăsa acele mangale pe piaţă în timpul nopţeĭ, chiar cînd focul ar fi stins.

d) De a întrebuinţa lumînarea alt-fel de cît în felinare închise cu o sticlă metalică".

Art. 57.—„Vor fi urmăriţĭ conform legeĭ:

a) Aceia carĭ vor fi aruncat ne înţelepţeşte necurăţeniĭ pe vr'o persoană;

b) Aceĭ carĭ vor fi ţinut saŭ stabilit în tîrgurĭ loteriĭ saŭ orĭ-ce alte jocurĭ la noroc;

c) Aceĭ carĭ vor fi aruncat cu bună voinţă, necurăţeniĭ pe cine-va;

d) Aceĭ carĭ vor fi refuzat de a primi monedele naţionale nicĭ falşe, nicĭ alterate, după valoarea lor;

e) Aceĭ carĭ vor fi ridicat saŭ rupt afişurile cu rea voinţă lipite din ordinul administraţiuneĭ".

Art. 58.—„Este oprit părinţilor, taţilor, mumelor, tutorilor, stăpînilor saŭ patronilor de a lăsa să alerge şi să se joace în hale, marşeurĭ, tîrgurĭ şi în dependinţele lor, copiĭ lor, epitropisiţiĭ şi ucenicĭĭ."

Art. 60.—„Este interzis de a stabili în hală şi marşeurĭ orĭ-ce vînzare de vinurĭ, de băuturĭ spirtoase saŭ liquorurĭ, fie de consumaţie pe aceste pieţe, fie a le transporta în altă parte".

Art. 61.—„Este cu totul oprit de a scrie cu orĭ-ce pe pereţĭ, saŭ a afiţa saŭ a atîrna fiare saŭ lemnăriĭ atît în interiorul cît şi în exteriorul haleĭ şi marşeuluĭ şi de a dărîma saŭ strica orĭ-ce parte saŭ orĭ-ce obiect care ar fi ţinînd de stabilimente".

Art. 63.—„Contravenţiunile la toate aceste dispoziţiunĭ vor fi constatate prin procese-verbale ce vor fi dresate pentru acest sfîrşit".

Holde streine

(Călcarea saŭ vătămarea lor)

Constitue o contravenţie, *călcarea şi vătămarea, fără drept, saŭ cu piciorul saŭ cu vita, a holdelor altuia.* (Art. 385, al. 11 din c. p.).

Este indiferent dacă trecerea a avut loc pentru cutare saŭ cutare cauză; se cere însă pentru existenţa contravenţieĭ, neglijenţa stăpînuluĭ saŭ păzitoruluĭ.

Dacă acesta a făcut tot ce depindea de el pentru a o împedica, nu este infracţiune pedepsibilă, nu rămîne de cît o acţiune civilă în reparaţiunea daunеĭ.

I

Imprimate

(netrimeterea exemplarelor cerute la bibliotecile statului)

Legea din 13 Aprilie 1885 pentru obligaţiunea autorilor, editorilor şi tipografilor, de a da cîte 3 exemplare din orĭ ce publicaţiune bibliotecilor centrale şi academieĭ:

Art. 1.—Fie-care tipograf este obligat a remite, din orĭ-ce carte, broşură, ziar saŭ orĭ-ce altă tipărire, ce se va executa în atelierul săŭ, cîte 2 exemplare bibliotecеĭ centrale din Bucureştĭ, bibliotecеĭ Academieĭ romîne şi bibliotecеĭ centrale din Iaşĭ.

Art. 2.—Orĭ-ce autor saŭ editor romîn, care va publica o lucrare din cele pomenite în articolul precedent, este supus la aceiaşĭ îndatorire.

Art. 3.—Orĭ-ce abatere de la prescripţiile art. 1 şi 2 din această lege se va pedepsi cu amendă de la 100—500 leĭ. Suma amendeĭ o fixează tribunalul de primă instanţă fără apel [1]).

Industrii insalubre

Sunt calificate industriĭ insalubre toate industriile al căror exerciţiŭ viciază aerul, infectează apele curgătoare saŭ

1) Vezĭ şi Regulamentul acesteĭ legĭ promulgat la 4 Maiŭ 1885.

puturile, carĭ produc zgomot saŭ vatămă într'un alt mod sănătatea locuitorilor din vecinătatea stabilimentuluĭ industrial, a însăşĭ locuitorilor saŭ a vitelor (*art. 1 din reg. pentru industriĭ insalubre*).

Industriile insalubre se împart după acţiunile lor vătămătoare, în patru clase. Industriile insalubre sunt prevăzute de art. 25, 26, 27 şi 28 din regulament.

Industriile insalubre cl. I (art. 30).

Industriile insalubre cl. II (art. 31).

Industriile insalubre cl. III (art. 32).

Stabilimentele (art. 33).

Constitue un delict pedepsit de art. 101 orĭ-ce abatere de la dispoziţiunile coprinse în regulamentul pentru industriĭ insalubre. *(Vezĭ Regulamentul industriilor insalubre, din 24 Septembrie 1894; Colecţia legilor, regulamentelor şi instrucţiunilor sănitare, de I. Vraca, 1899).*

Incendiul

Art. 357, c. p. — Verĭ cine, cu voinţă, va pune foc la zidirĭ, corăbiĭ, magaziĭ, fabrice saŭ alte clădirĭ, cînd sunt locuite saŭ servesc spre locuinţă, şi în general la încăperile locuite, saŭ servind spre locuinţă, de vor fi saŭ nu ale aprinzătoruluĭ, se va pedepsi cu muncă silnică pe timp mărginit.

La aceeaşĭ pedcapsă se va supune cel ce va pune foc cu voinţă la clădirĭ ce servesc provizoriu pentru adunărĭ de oamenĭ în timpul cînd aŭ obiceiul de a se aduna acolo, fie ale sale aceste clădirĭ, fie ale altora.

Asemenea se va pedepsi şi acela care va da foc la trăsurile de drum de fer, la mine saŭ la alte locurĭ închise, care servesc (provizoriu) pentru adunărĭ de oamenĭ, în timpul cînd aceştia aŭ obiceiul de a se aduna acolo, fie ale sale aceste trăsurĭ, mine saŭ locurĭ închise, fie ale altuia". (C. p. 7, 357; leg. poliţ. rurale 86; p. Pr. 285; p. Fr. 434 alin. 1).

Art. 358 c. p.—„Orĭ-care, cu voinţă va pune foc la zidirĭ, corăbiĭ, fabrice, magaziĭ de obşte saŭ de cherestele, saŭ la orĭ-ce alte clădirĭ, cînd nu sunt locuite, nicĭ servesc spre locuinţă, saŭ la păduri saŭ la bucate nesecerate, saŭ fîneţe necosite, se va pedepsi cu recluziunea de la 5 pînă la 7 anĭ, dacă acele lucrurĭ nu vor fi ale luĭ". (C. p. 357, 359—360, 364; cod. silv. 25; leg. poliţ. rur. 103, § 1; cod. just. milit. 244; p. Fr. 434 al. 3; p. Pr. § 286).

Art. 359 c. p.—„Acela care puind foc la unul din lucrurile menţionate în articolul de maĭ sus, fiind al săŭ, va cauza, cu voinţă, orĭ-ce pagubă altuia, se va pedepsi cu închisoarea de la 6 lunĭ pînă la 2 anĭ. (C. p. 357, 358, 360-364; p. Fr., 434, al. 4).

Art. 360 c. p.—„Orĭ-care, cu voinţă, va pune foc la lemne tăiate în pădure saŭ la bucate secerate saŭ la fîneţe cosite, fie acele lemne grămădite, orĭ aşezate aproape unele de altele, precum şi bucatele grămădite, orĭ făcute stoguri, saŭ fînul strîns în căpiţe, clăĭ orĭ şire, dacă aceste lucrurĭ nu vor fi ale luĭ, se va pedepsi cu recluziunea de la 5 pînă la 7 anĭ (C. p. 359, 359, 361–364; p. Fr. 434 al. 5).

Art. 361 c. p.—„Cel care punînd foc la unul din lucrurile menţionate în articolul de maĭ sus, fiind al săŭ, va cauza, cu voinţă orĭ-ce pagubă altuia, se va pedapsi cu închisorea de la 1 lună pînă la 2 anĭ". (C. p. 360, 363, 363; p. Fr. 434 al. VI).

Art. 362 c. p. — Cel care va fi comunicat focul la unul din lucrurile menţionate în articolele de maĭ sus, puind cu voinţă foc la orĭ-ce lucru al săŭ, orĭ strein, dar aşezat cu chip în cît să poată a se întinde focul, se va pedepsi cu pedeapsa hotarîtă pentru ceĭ ce d'a dreptul vor fi pus foc la unul dintr'acele lucrurĭ". (c. p. 357—361, 363, 364; c. silv. 25; leg. poliţ. rur. 103 § 1; p. Fr. 434 al. VII).

Art. 363 c. p. — „La toate cazurile maĭ sus menţionate, dacă focul a cauzat moarte la una saŭ la maĭ multe persoanĕ carĭ se aflaŭ la locurile aprinse, cînd s'a ivit focul, pedeapsa va fi munca silnică pe timp mărginit". (c. p. 1, 7, 357—362; p. Fr. 434 al. VIII).

Art. 364 c. p.—„In toate cazurile prevăzute prin art. 357, 358, 359, 360, 361 şi 362, dacă paguba cauzată prin punerea foculuĭ nu va trece peste suma de 600 leĭ, judecătorul va putea scoborî penalitatea precum urmează: cînd pedeapsa va fi munca silnică, va putea aplica recluziunea; cînd pedeapsa va fi recluziunea, va putea aplica închisoarea corecţională, neputînd-o scădea la maĭ puţin de 1 an; cînd penalitatea

va fi închisoarea, o va putea scădea pînă la minimum de 15 zile". (c. p. 7, 8).

I. **Elementele crimeĭ.** Ceia-ce caracterizează crima de incendiŭ, în cazurile prevăzute de art. 357 și următoriĭ și în special în cazul art. 362, este că inculpatul punînd foc, să aibă voința de a cauzà paguba bunuluĭ strein, care este așezat în așa chip, în cît focul se poate întinde.

Cu alte cuvinte, un element esențial, fără de care nu poate fi vorba de crimă, este 1) voința criminală a culpabiluluĭ de a comunica incendiul, la care vine să se adaoge cel d'al doilea element; 2) întrebuințarea foculuĭ ca mijloc de distrugere; comunicarea acestuĭ foc la edificiĭ, corăbiĭ, magaziĭ, fabrice, saŭ orĭ-ce alte clădirĭ locuite saŭ servind de locuință și în general la încăperĭ locuite saŭ servind de locuință [1]), la clădirĭ ce servesc provizoriŭ pentru adunărĭ de oameni, la trăsurile de drum de fier, la mine, — *fie că aceste locurĭ și obiecte aparțin saŭ nu autoruluĭ crimeĭ*—și încă la ziduri, corăbiĭ, fabrice, magaziĭ de obște saŭ de cherestele saŭ la orĭ-ce alte clădirĭ nelocuite saŭ neservind de locuință, la păduri, lemne tăiate, orĭ la bucate secerate saŭ nesecerate, la fînețĭ necosite saŭ cosite, *dacă aceste obiecte nu'ĭ aparțin*. Dacă îĭ aparțin, el poate, fără crimă, să le distrugă prin foc [2]), dar cu condițiune de a fi singurul proprietar [3]) și să nu aducă prejudiciŭ altuia [4]).

Legea pedepsește încă, și după aceleași distincțiunĭ, pe acela care punînd foc la obiecte carĭ îĭ aparțin, a comunicat incendiul la case saŭ obiecte aparținînd altuia.

In fine, ea agravează situația aceluia care, prin incendiŭ voluntar, a cauzat moartea unuia saŭ maĭ multor persoane, fără intențiunea de a omorî.

---

1). Pentru sensul acestor cuvinte, vezĭ art. 390 c. p. fr. și 312 c. p. rom.

2) Trebue să se facă aceleași distincțiunĭ și să se urmeze aceleași regulĭ, cînd inculpatul este un terțiŭ care a pus focul diu ordinul proprietaruluĭ.

3). Trebue ca toate elementele proprietățiĭ să se găsească reunite pe capul incendiatoruluĭ; dacă nu, cade sub lovitura legeĭ.

4). Dacă autorul incendiuluĭ era asigurat, crima subzistă.

Art. 358 c. p. prevede o pedeapsă mai mică pentru incendiul unei case nelocuite și art. 357, o pedeapsă mai mare pentru incendiul unei case locuite; vedem că circumstanța agravantă o determină faptul că imobilul este locuit.

II. **Instrucțiuni:**

1). *Măsuri preliminare.* Imediat ce i se va semnala un incendiu, oficerul de poliție va anunța de urgență, corpul de pompieri cel mai aoropiat, Prefectura poliției și Parchetul; se va transporta apoi la fața locului și va lua măsuri pentru salvarea vieței și averei persoanelor, localizarea incendiului și prinderea culpabililor.

2). *Constatarea crimei.* Primele măsuri de luat sunt:

a) O constatare minuțioasă a locurilor, cu indicațiunea tutulor circumstanțelor ce se relevă, natura obiectelor sau clădirior; dacă erau sau nu locuite, dacă aparțineau sau nu autoruluĭ crimeĭ; numele locatarilor, numele proprietarului; dacă sunt asigurate, numele societățeĭ de asigurare, quantumul asigurăreĭ, ca și evaluarea obiectelor incendiate. Oficierul de poliție va cerceta de asemenea, dacă incendiul este efectul imprudențeĭ sau unuĭ simplu accident, provocat din defectul construcțiuneĭ, reparațiuneĭ, întreținereĭ, sau curățireĭ coșurilor; starea de degradare și pagubele suferite.

b) *Audierea martorilor,* pentru a se putea stabili la ce oră, din care parte și în ce mod incendiul s'a declarat[1]);

c) Ridicarea tuturor materielor sau obiectelor carĭ aŭ putut comunica focul, ca resturile de hîrtie, de chibriturĭ sau orĭ ce alte materiĭ ce s'ar presupune că aŭ servit la punerea foculuĭ[2]).

3) *Cercetarea agenților încriminați.* Dacă materialitatea crimeĭ de incendiŭ este lesne de stabilit, nu tot ast-fel este în ce privește culpabilitatea agentuluĭ încriminat, afară nu-

1) și 2) Trebue, mai ales, ca oficerul de poliție să caute a stabili focarul sau focarele de incendiŭ, fie prin constatarea loculuĭ, fie prin mărturisirea persoanelor, carĭ aŭ sosit mai întîiŭ la fața loculuĭ și a face să se opereze în aceste părți cercetărĭ minuțioase, pentru a se găsi, dacă e posibil, cuibarul incendiar; interogatorul inculpatuluĭ, în contrazicere aproape în tot-d'a-una cu constatările materiale, va fi un puternic subsidiŭ pentru stabilirea acțiuneĭ criminale.

mai dacă nu a fost surprins de martori în momentul cînd comunica incendiul. Sunt însă și alte indicii cari pot proba acțiunea criminală, mai ales precauțiunile luate de inculpat, înaintea crimei, de a salvgarda interesele sale: augmentarea poliței de asigurare, ridicarea mărfurilor sau obiectelor de valoare la cari ținea. In asemenea caz se vor multiplica cercetările, mai ales în jurul locului incendiat, căci, asemenea cercetări, au condus une ori la descoperirea obiectelor ascunse înaintea sinistrului.

Mobilul care a condus pe un incendiator poate fi nu numai interesul, ci și răzbunarea. Scrisori anonime, scrise înaintea sinistrului, sau amenințări verbale, vor fi, de multe ori, prezumțiuni suficiente pentru a justifica măsurile de rigoare și a permite urmăririle.

In acest caz, e foarte util a se aduna, pe cît e posibil, materiile presupuse că ar fi servit la comiterea crimei și a fi comparate cu cele de aceiași natură ce se vor găsi la persoana bănuită sau cari ar fi fost în posesia acestei persoane; în fine, spre a fi prezentate acelora cari ar putea să le recunoască că nu au aparținut inculpatului, sau că au fost în posesiunea lui.

Oficerul de poliție va interoga pe bănuiți asupra întrebuințărei timpului lor, îi va confrunta cu persoanele care i'ar fi observat pe locul sinistrului, sau i'ar fi auzit amenințînd.

Impiedicarea exercițiului unei religiuni.

Art. 209 c. p. — „Ori-cine care, prin fapte sau amenințări, va sili sau va popri pe una sau mai multe persoane de a'și exercita cultul religiunei lor, de a asista la exercițiul acestui cult, sau de a celebra sărbătorile lor, se va pedepsi cu amendă de la 50 pînă la 500 lei". (c. p. 212, 399; Const. 21; p. Fr. 260).

Art. 210 c. p. — „Aceia cari vor împedica, vor întîrzia, sau vor curma îndeplinirea datoriilor unei religiuni, prin

turburări ori dezordine făcute în biserică, saŭ în alt loc hotărît spre acest sfîrşit, se vor pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la 1 lună, şi cu amendă de la 26 pînă la 100 leĭ". (c. p. 212, 399; p. Fr. 261). (V. şi *Delicte de presă*, art. 44 şi 47 leg. preseĭ).

Art. 211 c. p. — „Acel care va lovi pe preotul uneĭ religiunĭ, pe cînd este în lucrarea funcţiunilor sale, se va pedepsi cu închisoarea de la 1 an pînă la 2.

Acela care prin gesturĭ saŭ cuvinte, va ultragia pe Ministrul unuĭ cult pe cînd se află în exerciţiul funcţiuneĭ sale, se va pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la 3 lunĭ, şi cu amendă de la 26 pînă la 50 leĭ". (c. p. 183, 184, 212, 299 al. II, 899; p. Fr. 262, 263).

Art. 212 c. p. — Dispoziţiunile acesteĭ secţiunĭ se aplică numaĭ asupra turburărilor, ultragielor, loviturilor saŭ altor desordine a căror natură orĭ împrejurărĭ, nu vor da ocaziune de a se aplica pedepse maĭ grele, dupe alte dispoziţiunĭ ale acestuĭ codice". (c. p. 209—211; p. Fr. 264.

Imprejmuiri ruinate

(nerepararea saŭ dărîmarea lor)

Nesupunerea la ordinele date de o autoritate competinte pentru dregerea saŭ dărîmarea zidurilor în stare proastă, constitue o contravenţie. *(Art. 385 al. V Cod. pen.)*

Această contravenţie presupune două condiţiunĭ: de o parte, existenţa uneĭ somaţiunĭ făcute de autoritatea administrativă de a repara saŭ dărîma edificiile amenințînd ruină; de altă parte, refuzul saŭ neglijenţa de a da ascultare acestuĭ ordin.

Inaltă trădare

(crimă de)

Art. 66 c. p. — „Verĭ-ce romîn va fi purtat armele în contra ţăreĭ, se va pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa". (p. fr. 75; p. Pr. § 68).

Art. 67 c. p. — „Verĭ-ce romîn va fi uneltit machinaţiunĭ saŭ se va fi pus în înţelegere cu guverne streine, saŭ cu agenţiĭ lor, spre a provoca rezbel în contra patrieĭ sale, spre a înlesni şi a aduce ocupaţiune streină, spre a răsturna cu orĭ-ce mijloc guvernul ţărĭĭ, se va pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa.

Dacă însă rezbelul, ocupaţiunea saŭ răsturnarea nu se va fi urmat, se va pedepsi cu recluziunea.“ (c. p. 7; c just. milit. 198; p. fr. 76; p. pr. § 67.)

Art. 68 c. p. — „Asemenea vor fi pedepsiţĭ cu munca silnică pe viaţă aceĭ care în timpul unuĭ resbel în contra ţărĭĭ:

1). Vor fi predat cu trădare inimiculuĭ, oraşe, porturĭ, locurĭ întărite, saŭ orĭ-ce alte posturĭ de apărare;

2). Vor fi predat, tot cu trădare, case publice, arsenaluri, magaziĭ saŭ depozite de arme, muniţiunĭ saŭ alte obiecte de rezbel, saŭ orĭ-ce fel de bastimente ale ţăreĭ;

3). Vor fi procurat inamiculuĭ ajutoare de soldaţĭ, oamenĭ, boĭ, proviziunĭ de hrană, arme saŭ muniţiunĭ de rezbel, saŭ vor fi îndemnat pe soldaţiĭ armateĭ romîne a trece la inimic;

4). Vor fi comunicat inamiculuĭ planurile de operaţiunĭ militare, saŭ planurile locurilor saŭ posturilor întărite;

5). Vor fi servit inamiculuĭ de spionĭ saŭ călăuzĭ, saŭ vor fi ajutat saŭ ascuns pe spioniĭ inamiculuĭ;

6). Vor fi aţîţat revolta în trupele de apărare ale ţăreĭ“. (c. just. milit. 198—201; p. fr. 77; p. Pr. § 69.)

Art. 69 c. p. — „Dacă corespondenţa cu supuşiĭ uneĭ puterĭ streine n'a avut de obiect una din crimele enunţate în articolele precedente, dar a avut cu toate acestea rezultatul de a da inamiculuĭ instrucţiunĭ vătămătoare situaţiuneĭ militare saŭ politice a Romînieĭ, aceĭ carĭ aŭ întreţinut aceste corespondenţe vor fi pedepsiţĭ cu detenţiunea, fără a fi scutiţĭ de pedepse maĭ grele, în caz cînd aceste instrucţiunĭ ar fi urmarea uneĭ împreună înţelegerĭ ce ar constitui un fapt de spionagiŭ“ (c. p. 7, 66—68; c just. milit. 199; p. fr. 78).

Art. 70 c. p.—„Va fi supus munceĭ silnice pe viaţă orĭ-ce funcţionar public, orĭ-ce agent al guvernuluĭ, saŭ orĭ-ce altă persoană care, însărcinată saŭ încunoştiinţată oficial, saŭ din cauza situaţiuneĭ în care se află, de secretul uneĭ negociaţiunĭ saŭ uneĭ expediţiunĭ, va trăda acel secret agenţilor uneĭ puterĭ streine saŭ inamiculuĭ.“ (p. Pr. § 71; c. p. 7, 71, 72, 140; p. fr. 80.)

Art. 71 c. p. — „Va fi asemenea supus munceĭ silnice pe viaţă, orĭ-ce funcţionar public, orĭ-ce agent care, însărcinat,

din cauza funcţiuneĭ sale, cu păstrarea planurilor de fortificaţiune, de arsenalurĭ, porturĭ saŭ raze, ar da aceste planurĭ saŭ unul din planurĭ inamiculuĭ saŭ agenţilor inamiculuĭ.

Pedeapsa va fi detenţiunea, cînd planurile se vor da agenţilor uneĭ puterĭ streine, neutre saŭ aliate". (C. p. 7, 70, 72; c. just. milit. 198; p. Fr. 81).

Art. 72 c. p. — „Orĭ-ce altă persoană care reuşind, prin corupţie, fraude saŭ violenţe, a sustrage zisele planurĭ, le-ar da inamiculuĭ, saŭ agenţilor uneĭ puterĭ streine, vor fi pedepsiţĭ cu munca silnică pe timp mărginit.

Dacă zisele planurĭ se găsesc, fără să se fi întrebuinţat mijloacele arătate, în mîinele persoaneĭ ce le-a dat, pedeapsa va fi reclusiunea". (C. p. 7, 71; p. Fr. 82).

Art. 73 c. p.—„Se va pedepsi cu reclusiunea acela care, cu bună ştiinţă, sfărîmă, falsifică saŭ ascunde documente, saŭ acte carĭ stabilesc niştе drepturĭ ale statuluĭ romîn în raport cu un guvern străin". (p. Pr. § 71 No. 2).

Art. 74 c. p. — „Orĭ-cine prin acţiunĭ ostile, neaprobate de guvern, va expune statul la o declaraţiune de resbel, va fi pedepsit cu detenţiunea; şi dacă într'aceasta resbelul s'a şi făcut, pedeapsa va fi recluziunea". (C. p. 7, 75; p. Fr. 84).

Art. 75 c. p.—„Orĭ-cine, prin acte neaprobate de guvern, va expune pe romînĭ la represaliĭ se va pedepsi cu detenţiunea". (C. p. 7, 74; p. Fr. 85).

Inchirietori de camere pentru locuit

(delicte şi contravenţiĭ comise de)

Art. 134 c. p.—„Otelierĭ, hangiĭ şi cîrciumarĭ carĭ, cu ştiinţă vor înscrie în registrele lor, sub nume mincinoase saŭ închipuite, pe persoanele ce vor găzdui la dînşiĭ, se vor pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la o lună, (c. p. 389 § 1.)

Art. 389 c. p.—„Se vor pedepsi cu amendă de la 10—15 leĭ:

1). Birtaşiĭ, hangiĭ şi orĭ-ce asemenea închirietorĭ, carĭ nu vor îngriji să înscrie îndată într'un registru regulat, numele, pronumele, data intrăreĭ şi a eşireĭ a orĭ-căreĭ persoane în casele lor, precum şi ceĭ ce nu vor înfăţişa un asemenea registru cînd li s'ar cere de dregătoriĭ competenţĭ".

Aliniatul 1 al art. 389 c. p. prevede și pedepsește două contravențiuni ale birtașilor și hangiilor etc.:—pe aceia care consistă în neglijența de a înscrie în registrele, a căror ținere le este impusă, numele, pronumele, calitatea, domiciliul obișnuit, data intrărei și eșirei, orĭ-căreĭ persoane care ar dormi saŭ ar petrece o noapte în casele lor;—și pe aceia care consistă în a nu prezentà acest registru la epocele determinate de regulamente și ordonanțe, saŭ atunci cînd sunt cerute.

Această dispoziție nu privește de cît pe hangii, birtași, hotalierĭ, închirietorĭ de camere mobilate, adică pe persoanele carĭ primesc într'un mod obișnuit, streinĭ în casa lor; ea nu se impune proprietarilor saŭ locatarilor carĭ dispun de o parte din casele lor, închiriind camere mobilate, fără a-și face din aceasta, profesiunea lor. Această dispoziție nu privește de asemenea alte profesiunĭ, carĭ aŭ cu acelea de hangiĭ, hotelierĭ, închirietorĭ de camere mobilate, oare-care analogie, dar carĭ diferă asupra punctuluĭ esențial ca procurarea locuinței, în loc de a fi obiectul lor principal, nu este de cît un accesoriŭ.

Ast-fel casele de sănătate, spitalele, ospiciile, vagoanele de dormit pe căile ferate, casele de educațiune, etc., nu pot fi supuse dispozițiilor art. 389 al. I, cod. pen., exceptîndu-se dreptul ce-l are autoritatea municipală saŭ polițienească de a edicta regulamente pentru acelea, din aceste diferite stabilimente, carĭ sunt publice.

a) Prima obligație a hangiilor consistă a înscrie: numele, pronumele, data intrărei și eșirei locatarului; alte mențiunĭ nu sunt obligatoriĭ, dacă nu sunt impuse printr'o ordonanță administrativă. Ordonanțele Pref. Poliției Capitalei cu No, 1 din 22 Aug. 1877 și 146 din 2 Aug. 1899, prevăd însă obligațiunea de a se înscrie pe lîngă numele și pronumele locataruluĭ, naționalitatea, locul nașterei, vîrsta, profesiunea și domiciliul săŭ obișnuit.

Inscripțiunea nu este impusă din momentul intrărei călătoruluĭ; ea nu începe de cît după expirarea nopții în care locuința a fost procurată, — 24 ore.

Data eşirei nu trebue menţionată de cît atunci cînd călătorii sau locatarii, părăsesc definitiv casa iar nu cînd absentează momentan şi păstrează camera lăsîndu-şi acolo efectele lor. (Cas. fr.)

b) O a doua obligaţie este impusă hangiilor, aceia de a prezenta registrele lor oficerului de poliţie al circumscripţiunei respective, la epocele determinate de regulamente, de două ori pe săptămînă, conform ordonanţei Pref. poliţiei Capitalei cu No. 146 din 2 Aug. 1899.

Contravenţiile prevăzute de art. 389 al. 1 c. p. nu aŭ aceeaşi natură. Omisiunea de inscripţiune pe un registru ţinut regulat, a menţiunilor obligatorii, este o contravenţiune permanentă, atunci cînd călătorul a dormit mai multe nopţi în casă: prin urmare, nu este posibilă de cît o singură pedeapsă şi se prescrie cu începere din ziuă cînd a încetat această stare continuă de neglijenţă, adică din ziua care urmează plecarea călătoruluĭ saŭ locataruluĭ.

Cele-l'alte două contravenţii, omisiunea de a prezenta registrul la epocele indicate în regulament, refuzul de a'l prezenta la orĭ-ce cerere, rezultînd dintr'un fapt, se comentează în tot-d'auna că este omisiune saŭ refuz şi sunt pasibile de pedepse de orĭ-cîte orĭ se reînoieşte omisiunea saŭ refuzul de a prezenta registrul.

Afară de datoriile impuse hangiilor şi închirietorilor prin art 389 al. 1, aceştia sunt supuşĭ de autoritatea administrativă competinte, la alte obligaţiĭ pe carĭ avem să le examinăm aci, şi a căror nesocotinţă constitue o contravenţie:

II) **Ordonanţa pref. pol. Capitaleĭ, No. 1 din 22 Aug. 1877 relativă la hoteluri, paspoarte şi bilete de a putea locui oraşul:**

Art. 1.—„Aceĭ carĭ exercită profesia de hôtelieri, hangiĭ, închirietorĭ de apartamente şi odăĭ mobilate, sunt ţinuţĭ a avea un registru timbrat pentru a înscrie călătoriĭ romînĭ şi streinĭ. Registrul trebue să fie numerotat şi parafat de comisarul circumscripţiuneĭ.

Art. 2. — Hotelieriĭ, hangiiĭ, închirietoriĭ de apartamente

și odăi mobilate, sunt obligați a înscrie pe fie-care zi, nelăsînd goluri: numele, pronumele, vîrsta, domiciliul obicinuit și profesia aceler ce se vor culca la dînșii, chiar una singură noapte.

Registrul trebue să indice data sosirei și plecărei fie-căruĭ călător.

Art. 3. — Hotelierii, hangiii, închirietorii de apartamente saŭ de camere mobilate, sunt ținuți a prezenta registrul lor la orĭ-ce cerere făcută, fie din partea comisaruluĭ de poliție, care le vizitează, saŭ din partea agenților polițienești însărcinați cu inspecția, carĭ aŭ dreptul să le și vizeze.

Art. 4. — Aceĭ ce nu se vor conforma dispozițiilor prescrise maĭ sus, li se vor aplica pedepsele prescrise de lege. (Amendă de la 10 pînă la 15 leĭ; art. 389 c. p.; închisoare de cinci zile depline în caz de recidivă; art. 392 c. p.).

Art. 5. — Le este sever oprit de a înscrie cu cunoștință în registrele lor sub nume mincinoase, saŭ închipuite, persoanele ce vor găzdui la dînșii, sub pedeapsa pronunțată prin *art. 134 c. p.* (închisoare de la 6 zile la o lună).

Le este oprit asemenea de a da locuință vagabonzilor, cerșetorilor și oamenilor fără căpătîiŭ.

Art. 6.—Hotelierii, hangiii, închirietorii apartamentelor și camerilor mobilate, vor aduce la Prefectura Poliției Capitaleĭ înainte de 12 ore (prînzul), o notă de toți călătorii carĭ vor fi sosit în al lor hotel, han saŭ camere mobilate.

Treĭ zile după sosire, toți călătorii sunt ținuți a se prezentà la Prefectura poliției pentru a obține un bilet spre a putea locui Capitala.

Art. 7. — Paspoartele supușilor streinĭ nu se vor lua, pentru ca, în timp de 48 ore de la sosire, să se poată prezentà autorității guvernămîntuluĭ lor reprezentat prin consulĭ și în urmă a obține de la Prefectura poliției un bilet de a putea locui în Bucureștĭ.

Vizele și biletele de liberă locuire a Capitaleĭ, nu se vor acorda supușilor puterilor reprezentate în Bucureștĭ, de cît după recunoașterea autorităților consulare respective, și su-

puşilor puterilor nereprezentate de cît după atestaţia a doi cetăţeni bine cunoscuţi.

Art. 8.—Streinii ce nu sunt în stare de a se putea face cunoscuţi reprezentanţilor guvernelor lor, din cause politice saŭ alte, trebue, în 24 ore după sosire, a se prezenta la Prefectura poliţieĭ, pentru a viza paspoartele lor, saŭ a obţine un bilet de a putea locui Capitala.

Art. 9. — Oriĭ-ce voiajor găsit fără pasport va fi pus la dispoziţia tribunalelor, numaĭ dacă nu va avea garant un cetăţean stabilit.

Art. 10. — Aceĭ ce vor fi obţinut un bilet de a putea locui în oraş înainte de a se muta în o casă saŭ apartament mobilat, sunt ţinuţi, în termen de 24 ore, a-l remite stăpînuluĭ caseĭ, care, la rîndul săŭ, este ţigut a încunoştiinţa pe comisarul despărţireĭ, în acelaşĭ termen.

Art. 11. — Persoanele carĭ daŭ cu chirie apartamente saŭ camere mobilate, sunt ţinute a avea registre şi a se supune formalităţilor prescrise prin art. 1, 2 şi 3 din această ordonanţă. Abaterile se vor pedepsi conform cu legea. (Art. 389 şi 392, c. p.).

Art. 12. — Toţĭ locuitoriĭ din Bucureştĭ carĭ vor primi a găzdui străiniĭ acestuĭ oraş, sunt ţinuţĭ a face cunoscut comisaruluĭ, în timp de 24 ore.

Art. 13.—Păzitoriĭ saŭ portariĭ caselor ne locuite şi în carĭ se vor primi persoane străine oraţuluĭ Bucureştĭ, sunt asemenea ţinuţĭ a face cunoscut în 24 ore comisaruluĭ.

Art. 14.—Dispoziţiile prevăzute prin codul penal, art. 52 şi 316, se vor aplica în cazurile prevăzute maĭ sus, la art. 12 şi 13.

Art. 15. — Contravenţiile se vor constata prin procese-verbale, pentru a putea fi urmărite înaintea tribunalelor, conform legilor.

Art. 16.—Dispoziţiile ordonanţeloı precedente, carĭ nu vor fi contrarie acesteia, vor continua de a fi executate".

III) **Ordonanţa Pref. poliţieĭ Capitaleĭ No. 146 din 2 Aug. 1899, relativă la particularĭ închirietorĭ de camere saŭ de paturĭ, cu ziua.**

1) „Închirierile de cameră saŭ de paturĭ cu ziua sunt absolut interzise particularilor, de oare-ce există pentru asemenea închirierĭ hoteluri și hanurĭ, aĭ căror antreprenorĭ sunt supușĭ la anumite regulĭ polițienești;

2) Vor putea închiria camere cu luna, saŭ cu săptămîna numaĭ aceia carĭ vor cere și obține autorizațiunea noastră;

3) Această cerere va fi însoțită de o dovadă, semnată de 3 co-mahalagiĭ, toțĭ proprietarĭ, constatînd buna conduită în societate și cinstea solicitatoruluĭ în afacerile sale comerciale, dacă a exercitat saŭ exercită vr'un comerciŭ. Dovada va fi certificată de comisarul secțieĭ respective, în coprinsul căreia se va deschide garniul;

4) Proprietariĭ carĭ vor obține această autorizație, vor fi obligațĭ să aibă un registru, în care vor trece: numele, pronumele, naționalitatea, locul nașterei și profesia locatarului, cum și prețul și termenul închirieriĭ;

5) Registrul va fi ținut de proprietar la dispoziția poliției pentru orĭ-ce control:

6) In 24 ore cel mult de la întrarea locatarului, proprietarul este ținut să trimită un buletin cu toate informațiunile prevăzute în articolul precedent, comisariatului: asemenea va maĭ încunoștiința secția, de ziua plecăreĭ locatarului precum și locul destinațieĭ;

7) Pe lîngă aceste obligațiunĭ, proprietariĭ de garniurĭ se vor conforma regulamentelor și ordonanțelor în vigoare, relative la hoteluri;

8) Ceĭ carĭ vor contraveni dispozițiunilor de maĭ sus, vor fi pedepsiți prin retragerea autorizațieĭ, în caz de recidivă, pe lîngă procesul-verbal de contravenție ce li se va încheia.

IV. *In ce privește călătoriĭ streinĭ,* regulamentul pentru biletele de liberă petrecere în Romînia impune închirietorilor următoarea obligație:

Art. 5.—„Otelieriĭ și particulariĭ, carĭ vor primi călătorĭ streinĭ, sunt îndatorați a da poliției saŭ autorității comunale, unde nu este organisată poliție specială, cel maĭ tîrziŭ 12 ore după sosirea călătoruluĭ, o foae, pe care va fi scris

numele și pronumele, profesiunea și data pasportului persoanelor streine ce aŭ primit spre găzduire.

Contravenienții vor fi dați judecății și, în caz de recidivă, hotelul se va putea închide provizoriŭ.

In comunele rurale și tîrgurile unde nu sunt polițai, primariĭ vor respinge tot-d'a-una din comună, fără a fi necesitate de o autorizare specială a Ministeruluĭ de interne, pe orĭ-ce individ care nu este supus romîn, și care s'ar afla fără bilet de liberă petrecere saŭ pasport vizat.

Tot o asemenea dispoziție se va lua și contra celuĭ ce s'ar găsi cu biletul de liberă petrecere, avînd termenul biletuluĭ și pasportuluĭ expirat".

V. Constitue în fine o contravenție orĭ-ce abatere de la următoarele *măsurĭ sanitare, pentru oteluri, hanurĭ, cîrciumĭ*, etc.

1) **Ordonanța Primărieĭ Capitaleĭ, No. 48806/4138 C., din 1897 :**

1) „Antreprenoriĭ de hanurĭ și cîrciumĭ sunt obligați a întreține aceste locurĭ în perfectă curățenie ;

2) Vasele, tacîmurile, paharele, pînzeturile și toate uneltele de bucătărie, trebuesc spălate des, iar vasele de aramă spoite de două orĭ pe lună ; tacîmurile de plumb saŭ de aliage, neconforme cu regulamentul, sunt cu totul nepermise ;

3) Să se desființeze hărdaele în carĭ se spală paharele și să se înființeze lavabouri de zinc cu robinet, așa în cît spălarea să se facă cu apă curată pentru fie-care pahar în parte ;

4) Apa ce se servă pentru băut, va fi limpezită prin filtre saŭ bătută cu piatră acră ; în acest din urmă caz, vasul va fi curățit și opărit cu apă fiartă la fie-care 24 ore și bine acoperit. In cazurĭ de epidemie este obligatoriŭ ca apa să se fiarbă și apoĭ, răcită și pusă în vase curate, să se dea de băut.

5) Hangiiĭ și cîrciumariĭ carĭ aŭ camere și paturĭ de închiriat la pasagerĭ, sunt obligați a le întreține curat, căutînd ca paturile să fie tot-d'a-una cu cearceafurĭ curate, carĭ se vor schimba pentru fie-care pasager în parte, iar numărul paturilor să nu treacă nicĭ odată peste cubagiul de aer al camereĭ.

Paturi suprapuse și cele ce sunt comune (priciuri) nu sunt permise.

6). Dacă printre pasageri se ivește vr'un caz de boală, antreprenorii sunt obligați a aviza de urgență pe medicul comunal respectiv.

7). Pasagerii sosiți bolnavi vor fi primiți provizoriu într'o cameră separată, iar antreprenorul va anunța imediat pe medicul comunal al secțiunei.

8). Camerele de locuit, precum și localul hanului și cîrciumei, vor fi văruite la fie-care lună o dată, iar pardoseala acestor camere va fi spălată de două ori pe săptămînă cu apă fiartă.

9). Latrinele acestor locuințe vor fi conforme cu regulamentul de construcțiuni și vor fi întreținute cît se poate de curate, avînd pardoseala și scaunul de ciment, spre a putea fi spălate și desinfectate zilnic.

10) Dacă în aceste localuri sunt găzduiți cărăuși cu vite, atunci antreprenorii sunt obligați a face grajduri sau șoproane pentru adăpostirea vitelor. Nu este permis ca animalele să staționeze prin curți, ci numai în grajduri sau șoproane.

11). Curțile vor fi nivelate și pe locurile unde umblă căruțele, pavate pe direcțiunea circulației, așa în cît să nu dea loc la formări de bălțacuri: iar acolo unde sunt canale pe stradă și conducte de apă să se lege curțile cu canalul public și să se introducă apă.

12). Antreprenorii de hanuri și de cîrciumi sunt ținuți a mătura curțile și camerile în fie-care zi și gunoaele să le depărteze zilnic afară din oraș.

13). Hanurile pentru găzduirea călătorilor de prin sate, cari vin în capitală cu care, cu boi sau cai, nu sunt permise de cît în ocolul III.

14). Toți hangiii și cîrciumarii cari vor contraveni ordonanței de față, sunt pasibili de penalitățile prescrise de art. 146 și 175 din legea sanitară.

2) **Instrucțiuni sanitare pentru hoteluri, date de Prim. Com. Buc., No. 8604 din 2 Martie 1893:**

1) Rufaria patului se va primeni regulat pentru fie-care călător nou venit.

2) Proprietarul sau antreprenorul hotelului e obligat să pună la dispoziţiunea călătorilor o apă bună de băut şi curată. Pentru acest scop, fie-care hotel va avea un filtru recunoscut ca bun sterilizator. Asemenea se va pune la dispoziţia călătorilor apă abundentă, pentru toate necesităţile lor.

3) In fie-care cameră a hotelului se va aşeza o scuipătoare cu capac găurit, care va conţine pe jumătate apă, pentru a se putea goli şi curăţa mai cu înlesnire.

4) Camerile călătorilor vor fi aerisite în toate zilele, de mai multe ori pe zi, prin deschiderea ferestrelor şi uşilor, iar pardoseala lor se va spăla la fie-care săptămînă o dată.

5) Latrinile şi curţile vor fi întreţinute în cea mai perfectă curăţenie; pentru acest scop antreprenorul este obligat să aibă un rîndaş, care să îngrijască de curăţirea lor, iar în hotelurile cari posed *tout à l'égout*, antreprenorii sunt răspunzători de buna funcţionare a aparatelor de apă.

Scările şi coridoarele vor fi asemenea dese ori spălate.

6) Antreprenorii hotelurilor sunt obligaţi ca tot-d'auna, cînd vor avea în otel vr'un bolnav, fie din afară sau din oraş, să vestească imediat pe medicul şef al Capitalei la primărie.

7) Nici un servitor sau servitoare nu se va primi în serviciu la vr'un hotel, înainte de a produce un certificat medical constatator că e sănătos şi nu e atins de vr'o boală molipsitoare.

8) Toţi călătorii sunt invitaţi a cere de la antreprenori să se îndeplinească aceste condiţiuni cu cea mai mare exactitate şi, în cas contrariu, să reclame serviciului sanitar al Capitalei, care va lua măsuri contra acelor ce vor neglija aceste regulĭ.

9) Aceste instrucţiuni se vor afişa în fie-care cameră a hotelurilor din Capitală şi vor fi executate în permanenţă".

Intrebuinţarea abuzivă a forţeĭ publice

Art. 158.—„Orĭ-ce funcţionar public, orĭ-ce agent saŭ însărcinat al guvernuluĭ, de orĭ-ce grad saŭ stare, care va cere saŭ va ordona, va face a se cere saŭ ordona mişcarea saŭ întrebuinţarea forţeĭ publice în contra execuţiuneĭ uneĭ legĭ, în contra percepţiuneĭ uneĭ contribuţiunĭ legale, saŭ în contra execuţiuneĭ uneĭ ordonanţe, saŭ mandat al justiţieĭ, saŭ în contra orĭ-căruĭ alt ordin al autorităţeĭ legitime, se va pedepsi cu recluziunea; iar dacă o asemenea cerere saŭ ordin a isbutit a se şi pune în lucrare şi a produce efect, pedeapsa va fi maximum recluziuneĭ".

Art. 159.—„Pedeapsa hotărîtă în articolul de maĭ sus nu va înceta de a se aplica funcţionaruluĭ, agentuluĭ saŭ însărcinatuluĭ ce va fi săvîrşit asemenea infracţiune din ordinul maĭ marilor săĭ, afară numaĭ dacă acest ordin se va fi dat de către aceĭ maĭ marĭ, în casurĭ de-a lor competinţă şi pentru care acel funcţionar saŭ agent era dator să arate supunere de erarchie.

Atunci se vor supune la pedeapsa hotărîtă în acel articol aceĭ maĭ marĭ carĭ vor fi fost ceĭ d'întîiŭ a da asemenea ordine".

Art. 160. — „Dacă, în urma acelor ordine saŭ cererĭ, vor naşte alte crime, supuse la pedepse maĭ marĭ de cît cele exprimate la art. 158, aceste pedepse maĭ marĭ se vor aplica funcţionarilor, agenţilor saŭ însărcinaţilor culpabilĭ de asemenea ordine saŭ cererĭ".

Crima[1]) consistă în *ordinul* saŭ *cererea ilegală*, independent de efectul săŭ şi de orĭ-ce executare. Elementele sale constitutive sunt:

a) Că acela căruia i se impută faptul să aibă calitatea de funcţionar public, agent saŭ însărcinat al guvernuluĭ. Prin urmare dacă ordinul saŭ cererea emaaă de la un particular, poate fi uzurpare de funcţiune, dar art. 158 nu e aplicabil

1) E vorba aci de o crimă abcolut teoretică. Nu se găseşte în hotărîrĭ nicĭ un exemplu de urmăririĭ sub această calificare.

b) să fi fost din partea funcţionarului o cerere saŭ ordin fie direct, fie prin mijloace de acţiune saŭ de întrebuinţare a forţeĭ publice.

c) ca această cerere să fi fost făcută în limitele competinţeĭ agentuluĭ

d) şi ca ea să fi avut drept obiect întrebuinţarea forţeĭ publice pentru a opri execuţia uneĭ legĭ, percepereа uneĭ contribuţiunĭ legale, aplicarea uneĭ ordonanţe saŭ mandat al justiţieĭ saŭ a orĭ-cărui alt ordin al autorităţeĭ legitime,

In caz cînd cererea saŭ ordinul a izbutit a se pune în lucrare şi a produce efect, pedeapsa se agraveaza.

Intruniri publice, atrupamente

CAPITOLUL I

Generalităţi

Reuniunea, întrunirea saŭ, cum zic engleziĭ *meeting*, este actul izolat, transitoriŭ, cazual, prin care maĭ multe persoane se adună la un loc, într'un scop general, pentru a discuta împreună, a se consulta şi a 'şĭ comunica ideile.

Sociabilitatea instinctivă a omuluĭ, îl îndeamnă a căuta pe semeniĭ săĭ, pentru a compara ideile sale cu ale lor şi a da concursul său, saŭ a accepta concursul altuia pentru realizarea gîndireĭ comune.

Dreptul de reuniune între indiviziĭ saŭ între cetăţenĭ este dar un drept natural, pe care orĭ-ce constituţiune trebue să 'l recunoască şi nu depinde, în orĭ-ce caz, de nicĭ o constituţiune de a'l suprima.

Totuşĭ, este rezervată justiţieĭ puterea de a reprima abuzurile, şi legeĭ, saŭ chiar autorităţeĭ însărcinată cu poliţia, facultatea de a regulamenta şi modifica exerciţiul dreptuluĭ de întrunire, în interesul siguranţeĭ şi liniştеĭ publice.— E

adevărat, că infracțiunile ce s'ar comite în întruniri sau cu ocaziunea lor sunt reprimate de legea penală, dar întrunirile pot fi foarte numeroase; ele pot chiar să se ridice la cifra de mai multe mii de indivizi și răul care ar rezulta ar putea fi de natură să sgudue societatea pînă în fundamentele sale; acest pericol trebue prin urmare împedicat prin măsuri preventive și de siguranță.

Se știe însă cît de dificil este a se trage o limită între libertate, care reclamă drepturile sale imprescriptibile și ordine, care are pretutindeni exigențele sale.—O asemenea problemă, de altmintrelea, nu este susceptibilă de a fi rezolvată în mod isolat: dreptul de reuniune este un element necesar al ori-căruĭ sistem de instituțiuni liberale; cutare instituțiuni vor avea în tot-d'a-una cu atît mai puțin a se teme de exercițiul acestuĭ drept cu cît va fi mai sincer practicat, pentru că sub regimul a căruĭ existență o presupunem aci, libertățile diferite, sau mai bine libertatea sub diferitele sale forme, își va servi ei însăși de corectiv sau de contra-greutate; dincolo de aceasta, extensiunea de concedat drepturilor, sacrificiile de făcut ordineĭ nu depind de cît de o apreciere de timpuri, locuri și circumstanțe.

(V. Block, Dictionnaire de la politique, II, pg. 835).

CAPITOLUL II

Dreptul de reuniune în legislația romînă și belgiană

Art. 26 din Constituția noastră zice:

— „Romînii aŭ dreptul de a se aduna pacinicĭ și fără arme, conformîndu-se legilor *carĭ regulează* exercitarea acestuĭ drept, *pentru a trata tot felul de cestiuni*: întru aceasta nu este trebuință de o autorizațiune prealabilă.

Această dispoziție nu se aplică și întrunirilor *în loc deschis*, care sunt cu totul supuse legilor polițienești“ [1]).

1) La acest articol trebuesc alăturate următoarele texte constituționale: *Art. 5.* — „Romînii se bucură de libertatea conștiinței, de libertatea învățămîntuluĭ, de libertatea presei, de libertatea întrunirilor“.

Acest articol este o traducere aproape literală a *art. 19 din constituția belgiană*, în următoarea copriudere:

„Les Belges ont le droit de s'assembler paisiblement et sans armes en se conformant au lois, *qui peuvent régler* l'exercice de ce droit, sans néamoins le soumettre a une autorisation préalable. Cette disposition ne s'aplique point aux rassemblements *en plein air*, qui restent entièrement soumis aux lois de la police".

I. Art. 26 face distincțiune între adunările de oameni cari se țin în loc închis și acelea cari se țin în *loc deschis*. Ce a înțeles însă legiuitorul constituant prin loc deschis? a înțeles un loc ne-acoperit saŭ un loc ne-îngrădit? Dată fiind deosebirea care există între art. 19 din const. belg., care întrebuințează expresiunea „în plin aer" și art. 26 din constituția noastră, credem că legiuitorul romîn a înțeles prin *loc deschis* un *loc ne-îngrădit;* căcĭ, întru cît un loc e îngrădit nu se poate zice că e un loc deschis. Prin urmare în primul aliniat al art. 26 intră nu numaĭ întrunirile carĭ ar avea loc într'un edificiu, ci și întrunirile carĭ s'ar ține într'o curte saŭ într'o grădină înprejmuită, din moment ce aceste localități nu fac parte din domeniul public.

II. a) Constituția proclamă dreptul pentru cetățeni de a se reuni fără necesitatea iritantă, a uneĭ autorisațiunĭ prealabile, numaĭ într'un loc închis; se poate însă prevedea printr'o lege ca, de exemplu, maĭ înainte de ținerea întrunireĭ să se anunțe autoritatea administrativă locală etc.

Noĭ nu avem o asemenea lege; francezii o aŭ.

Autorisațiunea prealabilă nefiind cerută, circulara Ministerială cu No. 2196 din 14 Martie 1860, care supunea întrunirile la necesitatea uneĭ autorizărĭ prealabile este desființată de drept (Disescu, Curs de drept public romîn, T. II, pg. 472; G. G. Meitani, Studiĭ asupra constituțiuneĭ romînilor, fascicula III, pg. 204).

Art. 21. — „Libertatea conștiinței e absolută".

Art. 24. — „Constituția garantează tutulor, libertatea de a comunica și publica ideile și opiniunile lor prin viŭ graiŭ etc".

Art. 27. — Romînii aŭ dreptul de a se asocia, conformîndu-se legilor carĭ regulează exercițiul acestuĭ drept.

Recunoscîndu-se totuşi acest drept, nu s'a ridicat autorităţilor, poliţia localurilor publice, pusă sub supravegherea lor. Constituţia nu pune dar obstacol faptului ca poliţia să adopteze regulamente şi să supună la o autorisaţie prealabilă deschiderea balurilor publice şi alte reuniuni analoage. (Cas. belg., 11 Aprilie 1864).

Dreptul constituţional de adunare în mod pacînic şi fără arme nu are nimic comun cu poliţia localurilor publice şi dreptul de a se lua măsuri în interesul liniştei locuitorilor. Autoritatea poliţienească este esenţialmente însărcinată cu această grijă, şi prin urmare este învestită cu puterea de a prescrie măsuri necesare. (Cas. belg., 27 Maiŭ 1835; 17 Maiŭ 1869; *Sic*: Thonissen, La constitution belge anottée; Bruxelles, 1879, pag. 94, No. 127; Giron, Droit publique de la Belgique, 1884, Bruxelles, pg. 464).

Art. 26 din Constituţie întrebuinţează expresiunea: *„Romînii"*, prin acest cuvînt însă, zice d. Dissescu (Curs de drept public romîn, Tom. II, pg. 472) nu trebue să se înţeleagă numaĭ naţionaliĭ, ci toţi aceia carĭ se află pe pămîntul Romînieĭ; streiniĭ aŭ şi eĭ drept de întrunire, care este un drept public, un drept politic. De alt-fel, adaogă d. G. Meitani, (Studiŭ asupra Constituţiuneĭ romînilor, fascicula III, pg. 205) art. 26 din Constituţie e precedat de art 11, care „aşază pe larg principiul că toţi străiniĭ aflătorĭ pe pămîntul Romînieĭ se bucură de protecţia dată de legĭ persoanelor şi averilor în genere".

Fără a răspunde acestuĭ din urmă argument deductiv, credem că de şi în filosofie dreptul de întrunire e un drept public, redacţia art. 26 nu consacră soluţia filosofică.

b) Intrunirea într'un loc închis, pentru a se bucura de prerogativele proclamate prin art. 26 al. 1, trebue să fie *pacînică* şi *fără arme.*

Prin cuvîntul arme trebuesc înţelese, preconizează d. Dissescu (op. cit., pg. 473), numaĭ *armele aparente* nu şi cele ascunse. E vorba, explică d-sa, de a se vedea caracterul adunăreĭ după aspectul săŭ exterior iar nu după bănuelile

posibile asupra intenţiuneĭ celor adunaţi. Nu vor putea dar agenţiĭ administrativĭ, sub pretext că ceĭ ce se întrunesc aŭ arme ascunse, să pătrundă în localul închis şi să dizolve întrunirea. Dacă însă se dovedeşte înarmarea, atunci soluţia se schimbă.

Conform *art. 91 c. p.*, se socotesc arme: „orĭ-ce unelte saŭ machine, saŭ instrumente înţepătoare, tăetoare saŭ sdrobitoare, precum: puşcă, pistol, lance, suliţă, coasă, topor, bardă, cuţit, ciomag şi alte asemenea.

Cuţitele de buzunar, foarfecele şi bastoanele nu vor fi considerate ca arme de cît atunci cînd se vor fi întrebuinţat a lovi, a răni saŭ a omorî".

III) Articolul 26 din Constituţie, lasă în domeniul legilor ordinare regulamentarea exerciţiuluĭ dreptuluĭ de întrunire. De şi trage el însuşĭ două din condiţiunile sub carĭ se poate exercita acest drept, *nu ridică însă puterei legiuitoare dreptul de a impune şi alte restricţiunĭ. Asemenea legĭ pînă acum nu avem în starea moravurilor noastre de azĭ, şi e de regretat aceasta.*

„La 1876 o încheere a consiliuluĭ de miniştri, sub formă de jurnal, regulamenta pînă la facerea uneĭ legĭ, dreptul de întrunire. După această încheere, chiar în locurĭ închise întrunirile nu se puteaŭ face de cît în prezenţa comisaruluĭ de poliţie, ceea-ce era inconstituţional pentru că art. 26 nu supune dreptul de întrunire la restricţiunĭ administrative; — îl supune numaĭ la restricţiunĭ ce s'ar stabili prin lege.

Consiliul de miniştri era incompetinte (Disescu; op. cit., pg. 474).

IV) In ce priveşte întrunirile în loc deschis ele rămîn supuse în totul legilor de poliţie.

Este dar legal regulamentul comunal care interzice orĭ ce atrupament de natură a copleşi calea publică, a diminua libertatea saŭ siguranţa trecereĭ şi orĭ-ce manifestaţie publică putînd excita pe cetăţenĭ la sediţiune, a aduce dezordine, a turbura pacea saŭ liniştea locuitorilor, fie că are loc prin cîntece, strigăte, sgomote, tapagiurĭ, iluminaţiĭ,

cortegiŭ, expunere de drapele saŭ embleme, fie în orĭ-ce alt mod. (Cas. belg., 8 Aug. 1870).

Poliția poate de asemenea interzice întrunirile în loc deschis cînd amenință să pună în pericol liniștea publică. (Giron., op. cit., pg. 464).

V) Avem, ast-fel, **Ordonanța Prefecturei poliției Capitalei, No. 152 din 1 Martie 1900,** prin care se ordonă:

a) Orĭ-ce atrupament, staționare în masă, manifestațiune în ceată saŭ procesiune de orĭ-ce natură, este interzisă pe stradele, trotuarele și piețele Capitalei.

b) In fața saŭ la intrarea localelor în carĭ se țin întruniri publice, circulațiunea va fi pururea lăsată liberă, și orĭ ce împiedecare i s'ar aduce fie prin staționare, fie alt-fel. va fi imediat reprimată.

c) Agenții forței publice vor lua imediat măsurile de rigoare, prescrise de lege, în contra celor carĭ nu s'ar supune prescripțiunilor de maĭ sus, carĭ ar refuza de a circula saŭ carĭ nu s'ar supune injoncțiunilor de a păstra buna regulă.

VI) **Instrucțiunĭ.** Atuncĭ cînd o întrunire publică are loc și această întrunire ia un caracter de răsvrătire, periculos ordineĭ și siguranței publice, prin manifestațiunĭ sgomotoase și turburătoare saŭ alte acte carĭ constituesc infracțiunĭ la legea penală, oficerul de poliție se va transporta imediat la fața loculuĭ, purtînd eșarfa, saŭ insigna în mod vizibil; va invita pe cetățenĭ să se retragă și, dacă aceștia nu se risipesc, va face treĭ somațiunĭ, precedate de treĭ toburĭ de tobă saŭ semnaluri de goarnă, cu arătare că în caz de nesupunere se va întrebuința puterea armată. In urma fie-căreĭ somațiunĭ, oficerul de poliție va procede la arestarea capilor răsvrătireĭ.

După a treia somațiune, turburătoriĭ nevoind a se împrăștia, oficerul de poliție va cere comandantuluĭ putereĭ armate, în scris saŭ verbal, după împrejurărĭ, să ia măsurile ce va crede necesare pentru risipirea atrupamentuluĭ și va continua cu arestările.

In procesul-verbal ce va dresa, oficerul de poliție va arăta cauza răsvrătireĭ; va menționa că s'aŭ făcut soma-

țiunile legale și că s'a făcut cerere comandantului puterei armate să întrebuințeze forța; va indica dacă turburătorii s'au opus agenților și i-au lovit, numărul persoanelor arestate după fie-care somațiune, cine sunt capii; numele, pronumele și domiciliul fie-căruia,—armele ce s'au găsit asupra lor,—pe care oficerul de poliție le va confisca. Se va preciza ora cînd rebeliunea s'a terminat și dacă armata a tras focuri; cîte victime au rămas pe loc, numele lor, cine comanda armata. Se vor lua declarațiunile celor arestați și persoanelor străine de atrupament cari se găseau la fața locului.

In fine, oficerul de poliție va semnala cari au fost persoanele fără însărcinare sau întrebuințare în atrupament și cari s'au retras la cea d'întîiu somațiune a autorității sau chiar în urma acelei somațiuni, de se vor fi găsit fără arme, afară din locul rebeliunii și fără noi rezistențe din parte-le, de oare-ce legea scutește de pedeapsă în asemenea împrejurări, pedepsind numai pentru crimele și delictele particulare ce fie-care va fi săvîrșit peronal (art. 174 c. p.)

2) Adunările sedițioase, turburătoare liniștei obștești, cari nu dau ascultare somațiunilor legale făcute de autoritatea competinte, sunt fapte cari constituesc, prin ele însăși, infracțiuni pedepsite de art. 90 și 170 c. p. (v. *Atentate contra Statului;* v. *Rebeliune*), independent de atentatele cari au fost scopul și rezultatul acestor adunări: crime și delicte contra siguranței interioare a Statului, și de cele-l'alte atacuri contra persoanelor și proprietăților, pe cari le pot ocaziona acele atentate: omoruri, furturi, jefuiri, devastări, etc.

Oficerul de poliție va ține dar seamă de toate infracțiunile ce se pot imputa adunărilor de cete resvrătitoare, ne omițînd absolut nimic din cadrul cercetărilor sale și se va călăuzi în această privință de instrucțiunile speciale pentru fie-care infracțiune.

CAPITOLUL III

Drept comparat

§ I. *Franța*

In Franța *legea din 19 Noembrie 1790* declară expres, că cetățenii aŭ drept de a se aduna în mod pacĭnic, cu obligație de a observa legile carĭ guvernează pe toți cetățenii. *Constituția din 3 Septembrie 1791* consacră numaĭ dreptul de a se aduna în mod pacĭnic și fără arme, satisfăcînd legile de poliție. Print'un *decret din 25 Martie 1852* se declară aplicabile întrunirilor publice *„de orĭ-ce natură ar fi"*, art. 291, 292, 293 și 294 c. p. fr. și art, 1, 2, 3 din legea din 10 Aprilie 1834, relativă la asociațiunĭ, prin care se cerea autorizațiunea guvernuluĭ pentru constituirea societăților.

Sub acest regim autorizațiunea era cerută pentru toate întrunirile politice, religioase, literare, științifice, într'un cuvînt orĭ-care ar fi obiectul lor. — Rigoarea acestcĭ dispoziținnĭ, zice Block (op. cit.), era încă agravată prin absența orĭ-căreĭ definițiĭ legale a întrunireĭ publice, și determinarea caracterelor delictuluĭ rămînea abandonată aprecierei polițienești. Cu o legislație atît de vagă, nu era reuniune de familie în care să nu se fi putut vedea apărînd eșarfa comisaruluĭ de poliție. Sub Napoleon III se votă *legea din 8 Iunie 1868*.

Art. 1 al acesteĭ legĭ, pune maĭ întîiŭ ca principiŭ, că orĭ-ce reuniune publică poate avea loc fără autorizație prealabilă, cu sarcina pentru aceia carĭ voiaŭ să o formeze de a se supune la oare-carĭ prescripțiunĭ; interzicea numaĭ intrunirile carĭ voiaŭ să se ocupe de cestiunĭ religioase și politice, și carĭ nu eraŭ autorizate conform legislațieĭ în vigoare. (Decretul din 25 Martie 1852).

Conform art. 2, fie-care reuniune trebuia precedată de o *declarație semnată de 7 persoane* domiciliate în comuna unde trebue să aibă loc, și carĭ se bucuraŭ de drepturile civile

și politice. Aceasta declarație indica numele, calitatea și domiciliul declaranților, localul ziua și ora ședinței, precum și obiectul special și determinat al întrunirei. Ea era remisă la Paris, Prefecturei poliției; în departamente prefecților și sub-prefecților;—se libera imediat o recipisă care trebuia prezentată ori-căruĭ agent al autorității, la cerere.— Intrunirea nu putea avea loc de cît 3 zile de la liberarea recipisei.

Conform art. 3, o întrunire nu putea fi ținută de cît în *local închis și acoperit și nu se putea prelungi peste ora fixată de autoritatea competentă pentru închiderea* localurilor publice.

Art. 4, stabilește că, fie-care reuniune trebue să aibă *un biuroŭ compus dintr'un președinte și 2 asesorĭ cel puțin*, carĭ erau însărcinați de a menține ordinea în adunare și de a împedica ori-ce violare a legei. Membriĭ biurouluĭ nu trebuiaŭ să tolereze discuțiunile ori-căreĭ cestiuni streină de obiectul întrunireĭ.

Art. 5 și 6 da *facultate administrației de a fi reprezentată de un funcționar de ordine judiciară saŭ administrativă, învestit cu insignele sale, și care lua* loc după alegere.—Acesta avea dreptul de a pronunța dizolvarea, dacă: 1) biuroul de și avertizat, lăsa să se pună în discuție cestiuni streine obiectuluĭ întrunireĭ, 2) dacă întrunirea devenea tumultoasă. Funcționarul delegat dresa proces-verbal despre cele petrecute, și îl înainta autorității competente.

Art. 13 permitea prefectuluĭ de poliție la Paris, prefecților în departamente, de a amîna ori-ce reuniune care li se părea de natură a turbura ordinea și a compromite siguranța publică. Interdicția definitivă putea fi pronunțată prin decizia ministruluĭ de interne, căruia prefecții aveaŭ datoria de a-ĭ referi.

Prin art. 8 eraŭ scutite de autorizație, întrunirile publice electorale în timpul perioadeĭ care urma promulgarea decretuluĭ relativ la convocarea colegiuluĭ electoral, pînă la a 5-a zi înainte de alegere.

Legea nu era aplicabilă întrunirilor particulare în baza principiuluĭ inviolabilității domiciliuluĭ.

Legea din 30 Iunie 1881, actualmente în vigoare, prin art. 1, declară libere întrunirile publice fără a fi nevoe de autorizație prealabilă; trebue însă ca o declarație să fie făcută la primărie saŭ prefectură de către 2 persoane cel puțin, bucurîndu-se de drepturile civile și politice. Declarația trebue să indice locul, ziua și ora întrunireĭ, dacă întrunirea are de obiect o conferință, o discuție publică saŭ o convocare electorală și să fie făcută cu 24 ore înainte de momentul întrunireĭ, (art. 2 și 4). Acest termen e redus la 2 ore pentru întrunirile electorale carĭ sunt ținute între ziua convocăreĭ colegiuluĭ — și aceea a alegereĭ; ea poate chiar să urmeze imediat declarația, dacă e vôrba de alegerĭ carĭ daŭ loc la maĭ multe despueri de scrutin în aceeași zi (art. 3).

Intrunirea este ținută sub supravegherea unuĭ biuroŭ, compus dintr'un prezident și 2 asesorĭ, carĭ sunt ținuți să vegheze la menținerea ordineĭ și să împedice ca întrunirea să iasă din obiectul săŭ, ast-fel cum a fost declarat (art. 8),

Un funcționar de ordine administrativă saŭ judiciară poate fi delegat, la Paris de prefectul poliției și în departamente de prefecțĭ, sub-prefecțĭ saŭ primar, pentru a asista la întrunirĭ. El alege locul săŭ. Dreptul de disoluțiune nu poate fi exercitat de reprezentantul autorității, de cît dacă este ceruț de biuroŭ, saŭ dacă se produc coliziunĭ și căĭ de fapt (art. 9).

Intrunirile nu pot fi ținute pe calea publică. Această prohibițiune nu se aplică de cît la străzĭ, pieț saŭ drumurĭ, etc., unde întrunirile pot avea de efect a împedica circulația. Intrunirile pot avea loc în plin aer, pentru că legea din 1881 nu cere ca legea din 1868 ca ele să aibă loc într'un local închis saŭ acoperit; de alt-fel cuvîntul local care figura în primul proect al guvernuluĭ a fost înlocuit cu expresia *loc*, pentru a preciza maĭ bine diferența care există între legea cea nouă și legea din 1868. Intrunirea într'un cîmp, șantier, saŭ orĭ-ce alt spațiŭ liber care se găsește în afară de străzĭ, pieț saŭ drumurĭ, închis saŭ nu, poate fi legalmente ținută (Ch. Constant, Code des réunions publiques, pg. 56, No. 60).

Intrunirile nu se pot prelungi peste ora 11 noaptea; afară de localitatea unde ora închiderei stabilimentelor publice are loc mai tîrziŭ, în care caz întrunirile se pot prelungi pînă la ora fixată pentru închiderea acestor stabilimente (art. 6).

Art. 7 din lege înterzice *cluburile*. D-l Naquet, raportorul legeĭ a dat următoarea definiție pentru cluburĭ:

„Cluburile sunt reuniunĭ periodice avînd în general un biuroŭ permanent și fiind ținute de membri afiliațĭ, a căror afiliațiune se traduce, fie prin cotizațiunĭ pe carĭ le plătesc, fie alt-fel".

Legea din 1881 nu vizează întrunirile private, carĭ sunt cu totul libere, cum eraŭ sub imperiul legeĭ din 1868. (Constant, Code des réunions publiques, pg. 31, No. 12).

Cum se distinge însă o întrunire publică pe o întrunire particulară?

Pentru a distinge o întrunire publică de o întrunire privată, zice Constant (op. cit., pag. 31, No. 14), nu este suficient a ne referi la natura saŭ destinația obișnuită a loculuĭ unde se ține, căcĭ o întrunire poate avea loc într'un domiciliu privat, precum o întrunire ținută într'un local de ordinar public, poate, după circumstanțe, să conserve un caracter privat.

Caracterul propriŭ al întrunirilor private este *invitația personală și individuală*. Cel care face convocarea trebue să vegheze ca persoanele chemate să fie singurele introduse, cu excluderea streinilor și necunoscuților; în fine, să aibă grijă de a sustrage pe invitațiĭ săĭ de la curiozitatea saŭ indiscreția din afară. Intrunirea, orĭ-care ar fi numărul membrilor, rămîne dar privată, dacă uzagiul domiciliuluĭ este rămas conform destinațiilor sale, și încetează de a fi, dacă s'a putut introduce înăuntru cine-va fără învitațiune verbală saŭ scrisă, dacă invitațiile în loc de a fi nominative și directe, aŭ fost distribuite pe calea publică, la poarta locuinței, saŭ încredințate terțiilor, carĭ le-aŭ remis cuĭ aŭ crezut de cuviință (*Sic:* Casimir Fournier, vezĭ Block, op. cit.: Réunions publiques).

S'a hotărît, ast-fel, că constitue o reuniune publică:

1) o întrunire electorală pentru care a fost adresat un apel în afară, și la care a fost permis accesul tutulor, mai ales agenților autorității cari aŭ putut pătrunde fără obstacol (Cas. fr., 22 Aprilie 1864).

2) O întrunire electorală în care numărul persoanelor admise depășea într'un mod notabil cifra cărților distribuite, și în care, printre membrii întrunirei, aŭ putut pătrunde în libertate un public fără învitație verbală saŭ scrisă (Cas. fr., 7 Iunie 1869).

3) O întrunire la care tot publicul a fost admis saŭ a fost convocat pe cale de afișe, indiferent dacă invitația se adresează numai unei categorii de public (Cas. fr., 30 Iunie 1881 ; 19 Martie 1898).

Așa dar conform acestei jurisprudențe o reuniune perde caracterul săŭ privat, din moment ce accesul în întrunire este permis, de fapt, persoanelor cari nu aŭ fost învitate de mai înainte, în mod nominativ și expres.

In fine, cînd o întrunire așa zisă privată, spune Dubois (Commentaire de la loi du 6 Juin 1868) se ține înaltă parte de cît în locuința propriŭ zisă, de exemplu, într'un magazin, etc : cu atît mai mult dacă se ține într'un loc public, ca o cafenea saŭ un teatru ; cînd coprinde un număr foarte considerabil de asistenți, 800, 1500, 2000 persoane ; cînd a fost anunțată mai înainte în ziar, saŭ a primit pe orî ce cale o publicitate prealabilă, sunt în acestea atîtea prezumțiunî *grave*, că întrunirea este cu adevărat o întrunire publică deghizată. Aceste prezumțiunî se vor schimba într'o probă completă, dacă este stabilit că accesul întrunirei a fost permis persoanelor carî nu eraŭ în relațiune cu organizatorul și nu se apropiaŭ de el prin nicî o legătură serioasă, — și că distribuirea biletelor de învitație n'a fost de cît o manoperă, destinată a schimba natura întrunirei".

Bine înțeles, zice Constant, o întrunire va perde caracterul săŭ privat dacă condițiunile localuluî în care ea se ținea eraŭ ast-fel că lucrările adunărei puteaŭ fi observate din afară, de exemplu, dacă se putea fiind pe calea publică,

vedea și auzi ceea-ce se petrece în interiorul întrunirei. (Constant, op. cit., pg. 36, No. 20).

Reuniunile în stradă saŭ atrupamentele sunt cîrmuite de dispoziţiunĭ speciale. Legea din 7 Iunie 1848 distinge *atrupamentele armate şi atrupamentele nearmate*. „Atrupamentul e armat: 1) Cînd maĭ mulţĭ indivizĭ sunt purtătorĭ de arme aparente saŭ ascunse; 2) Cînd un singur individ purtător de arme aparente nu este imediat expulzat de atrupament, prin aceasta numaĭ că face parte din atrupament".

Atrupamentele armate sunt oprite şi trebuesc risipite de forţa publică. Atrupamentele nearmate pot fi risipite dacă pun în pericol liniştea publică saŭ dacă supără numaĭ circulaţia.

Cînd un atrupament ne armat este format pe calea publică, forţa publică se va transporta la faţa loculuĭ. O bătae de tobă va anunţa sosirea magistratuluĭ. Dacă atrupamentul e armat, va fi risipit cu forţa, după 2 somaţiĭ; dacă nu e armat, cetăţenĭĭ vor fi îndemnaţĭ să se retragă. In caz de refuz li se va face 3 somaţiunĭ şi dacă rezistenţa perzistă, vor fi risipiţĭ cu forţa.

§ II. ***Spania***

Dreptul de întrunire e garantat prin art. 13 din Constituţie şi cîrmuit de legea din 15 Iunie 1880.

Cetăţenĭĭ pot ţine întruniri publice, cu condiţia de a face o declaraţie cu 24 ore maĭ înainte, guvernatoruluĭ în oraşele de reşedinţă din provinciĭ, şi alcaduluĭ în cele-l'alte comune.

Se înţelege prin întruniri publice acelea carĭ trebuesc să fie compuse din maĭ mult de 20 persoane, şi să fie ţinute într'un local altul de cît domiciliul organizatoruluĭ (art. 2). Acelea carĭ vor fi ţinute în domiciliul organizatoruluĭ, sunt întruniri private.

Intrunirile, cortegiile şi procesiunile civile sunt supuse autorizaţieĭ prealabile a guvernatoruluĭ saŭ alcaduluĭ.

Dispoziţiunile nu se aplică însă nici procesiunilor cultului catolic, nici întrunirilor din biserici saŭ temple de culturi tolerate (art. 7).

Legea determină cazul cînd o întrunire poate fi suspendată (art. 5 şi 6).

Reuniunea fiind suspendată, poate fi ţinută o nouă întrunire după 24 ore. Dacă e din noŭ suspendată e definitiv interzisă. (V. Annuaire de la Société de legislat. comparée, 1881, pg. 342).

§ III. ***Anglia***

In Anglia dreptul de întrunire e recunoscut de lege, de acord cu moravurile politice ale ţăreĭ; a fost însă suspendat în oare-carĭ circumstanţe de parlament (maĭ ales în 1799 şi 1817). După un statut al luĭ George I, dacă 12 persoane se adună ilegal, pentru a turbura pacea publică ele sunt obligate a se separa sub ordinul pe care li-l dă judecătorul de pace saŭ scherifful şi delegaţiĭ lor, saŭ primarul oraşuluĭ; dacă nu se separă o oră după primirea ordinuluĭ sunt socotiţi ca felonĭ. Se declară asemenea felonĭ, aceia carĭ aŭ drept de a face să înceteze turburarea şi nu risipesc pe ceĭ adunaţĭ. Aceiaşĭ calificaţie se aplică tutulor acelora carĭ, întrunindu-se, vor insulta o biserică, o capelă, o casă de întrunire religioasă saŭ dependinţele sale, chiar atuncĭ cînd nu ar fi primit ordin să se separe.

Forţa armată nu trebue să meargă contra întrunirilor sediţioase, de cît la cererea autorităţeĭ civile, şi legea pronunţă pedepse riguroase contra militarilor carĭ vor face uz de armele lor, fără îndeplinirea formalităţilor prescrise. (Blackstonn, T. VI, pg. 27).

§ IV. ***Germania***

O lege din 21 Octombrie 1878, votată de *Reichstag* şi aprobată de *Bundesrath*, spune, prin art. 9, că reuniunile în carĭ se manifestă aspiraţiĭ democratice şi sociale, — socialiştiĭ

avînd drept scop a răsturna ordinea politică și socială existentă, — trebuesc dizolvate.

Acelea carĭ pot fi considerate ca avînd drept scop a favoriza aceste aspirațiunĭ, trebuesc interzise.

Serbările publice și procesiunile sunt asimilate întrunirilor.

Art. 10, de alt-fel, atribue dreptul general de a disolva întrunirile : Poliția are dreptul de a interzice și disolva întrunirile ; nu există alt recurs contra deciziuneĭ sale, de cît recursul înaintea autorităţeĭ superioare de poliție. (V. textul legeĭ în Anuarul societăţeĭ de legislație comparată din 1879, pg. 119). E adevărat că legile nu trebuiaŭ să fie de cît temporare și nu trebuiaŭ să rămînă în vigoare de cît pînă la 31 Martie 1881 (art. 30).

Guvernul voia o lege permanentă ; dar propunerea sa nu fu acceptată și după o lungă discuție, s'a căzut de acord asupra termenuluĭ de 2 anĭ și jumătate.

In 1885 se vorbea de o nouă prorogare.

J

Jocurĭ de noroc şi loterii

Art. 349 c. p.—„Aceĭ carĭ fac meserie din jocurĭ de noroc, se vor pedepsi cu amenda de la leĭ 50 pînă la 2000".

Art. 350 c. p.—„Aceĭ carĭ vor ţine o casă de jocurĭ la noroc primind obşteşte pe jucătorĭ, saŭ după recomandaţiune precum şi aceĭ carĭ, fără autorizaţia legeĭ vor fi deschis o loterie publică se vor pedepsi cu închisoarea pînă la 6 lunĭ şi cu amendă de la 50 pînă la 2000 leĭ.

Către acestea se vor lua pe seama stabilimentelor publice de bine-facere, toţĭ baniĭ saŭ biletele de bancă, saŭ alte valorĭ, orĭ lucrurile carĭ vor fi expuse la jocurĭ saŭ la loteriĭ, precum şi toate uneltele ce vor fi servit la aceasta".

Art. 389 c. p.—„Se vor pedepsi cu amenda de la 10—15 leĭ:

6). Ceĭ ce vor aşeza pe strade, pe drumurĭ, în pieţe saŭ bîlciurĭ, jocurĭ de loterie saŭ orĭ-ce alt joc de noroc".

Art. 391 c. p.—„Se vor confisca:

1). Mesele, instrumentele şi gătirile de jocurĭ saŭ loteriĭ, aşezate pe strade, pe drumurĭ şi prin locurĭ publice, precum şi baniĭ orĭ lucrurile de loterie propuse jucătorilor".

§ I. ***Jocurĭ de noroc***

a) *Art. 349 c. p.*, vizează pe jucătorĭ. Se cere însă ca jucătorul să-şĭ fi făcut o meserie din jocurile de noroc, adică

un mijloc unic de existență; obișnuința de a juca nu este suficientă pentru constituirea delictului.

b) **Elementele delictului prevăzut de art. 350 c. p.** — Pentru existența delictului prevăzut de art. 350 c. p., trei elemente sunt necesare:

I). *Ca locul unde se joacă să poată fi calificat, casă de joc.*— O casă de joc presupune, un stabiliment fix în care se tolerează jocul, un stabiliment organizat în interiorul unei case.

Stabilimentele așezate în plin aer, pe piețe publice, străzi, tîrguri, nu cad dar sub aplicația art. 350.

Nu se cere însă ca stabilimentul fix să fie în mod special *destinat la exploatarea jocurilor de noroc.* Se poate în adevăr ca cine-va să țină o casă de joc, chiar atunci cînd stabilimentul ce exploatează, nu este organizat în mod exclusiv pentru acest uzagiu. A ține o casă de joc însemnează deci a primi publicul spre a juca jocuri la noroc; ast-fel cafegiul, cîrciumarul, hangiul, cari lasă ca în stabilimentul lor să se joace jocuri de noroc saŭ de hazard, țin o casă de joc, deși nu aŭ destinat în mod special debitul lor, exploatăreĭ jocurilor de noroc. Cu atît maĭ mult, a ține o casă de joc, nu însemnează *a exploata, a trage folos personal* din jocuri: ci pur și simplu a deschide casa jucătorilor la epoce determinate și a suferi să se joace, jocuri de noroc. Ast-fel cafegiul, cîrciumarul, hangiul cari ar tolera să se joace în stabilimentul lor, fără a trage din acest fapt un profit pecuniar direct, vor putea totuși să fie urmăriți pentru delictul prevăzut de art. 350 c. p. (Garraud, Traité du droit pénal français, (ed. II), VI, 2391, pg. 37; Alexandrescu, *Curierul Judiciar*, No. 8|904, adnotație).

De asemenea, pentru ca o casă să fie considerată casă de joc, e suficient ca publicul să se dedea la jocuri de hazard, *chiar pe sume de mică însemnătate* (F. Hélié, No. 2323; Répert. Sirey, V, jeux, 398).

II). *Ca jocurile să fie jocuri de noroc.* Legea nu definește jocul de noroc. In Franța, sunt 2 sisteme:

I-iul sistem, consideră ca jocuri de noroc, pe acelea în

cari cîștigul sau pierderea depinde exclusiv de noroc. (Chaveau et Hélie, Tom. V, No. 2322).

Această formulă se găsește textual reprodusă în hotărîrile Curții de Casație din Franța cu datele 9 Noembrie 1861 și 31 Iulie 1863.

Al II-lea sistem, preconizează, din contra, că nu pot fi privite ca jocuri de noroc, de cît acelea în cari șansa sau hazardul, predomină asupra adreseĭ, iscusinței și combinațiunilor de inteligență (v. Blanche, Tom. VI, No. 920; Trib. corecțional din Aurillac 25 Noembrie 1900, Pand. périd., 1900, 2, pg. 334, 335).

Jurisprudența franceză, prin decisiuni repetate, a consacrat primul sistem, considerînd ca jocuri de noroc, numaĭ jocurile în cari norocul singur prezidă, și refuzînd de a aplica art. 410 și 475 § 5 cod. pen. fr., tutulor jocurilor cari cereau, într'o măsură oare care, din partea judecătorilor, abilitate sau combinațiuni de inteligență.

Această soluțiune este preconizată de Garraud (Traité théorique et pratique du droit pénal français, ed. II, Tom. VI, No. 2386, pg. 41), de oare-ce, zice numitul autor, aproape nu există joc în care norocul să nu aibă rolul său; în care succesul să fie în mod exclusiv datorit abilității, adreseĭ sau forței jucătorilor. (*Sic:* Blanche, Études pratiques sur le c. pénal, VI, 220; F. Helié, Tr. code pénal V, 2322).

A) Ast-fel, *jurisprudența refuză de a coprinde printre jocurile de noroc:*

1) Jocul de *biliard*, în care adresa se combină cu norocul (Cas. fr. 9 Nov. 1861; 23 Iulie 1898; Compară: Aix, 25 Martie 1892).

2) *Pichetul*, care uu poate fi asimilat unuĭ joc de noroc (Cas. fr., 28 Maiŭ 1841; 8 Ianŭarie 1857; C. Focșanĭ, *Dreptul* din 1884, No. 66.)

3) *Bezigul* (Cas. fr., 2 Aprilie 1853.)

4) In acelaș sens s'a pronunțat la noĭ Trib. Gorj, la 16 Oct. 1889. (Vezĭ *Dreptul* No. 72, 1889), stabilind că jocul de cărți „*preferanță*“ nu este un joc în care hasardul să

joace principalul rol, ci mai mult abilitatea, știința jucătorului; ast-fel că el nu constitue un adevărat joc de noroc în sensul și spiritul art. 360 c. p. (*Sic*: C. Focșani, *Dreptul* din 1884, No. 66; Cas. fr., Sirey, 63, I, 551; C. Bordeaux și Pau, Sirey, 45. 2, 546, Sirey 61, 2, 424. *Contra*: C. Rennes, Sirey, 45, 2, 546 și alte decizii citate în Répert. Sirey, *Jeu et pari*, 424).

5) Jocul *ecarté* este însă un joc de noroc din partea acelora cari pariază și pontează asupra jocului unuia sau altuia din jucători, fără a'i cunoaște iscusința (Cas. fr., Dalloz 1852, 1, 222; Sirey 52, 1, 426. *Cpr.*: Garraud, op. cit,, p. 41 nota 19.; Répert. Sirey, V, cit., 426).

6) Nu pot de asemenea a fi considerate ca jocuri de noroc: *concina*, *whistul*, *șahul*, *jocul de dame*, *de table* (tric-trac), *de domino* (Répert. Sirey, V, cit., 433, 440; Huc, XI, 316)., *popicele* (Cas. fr., Sirey 58, I, 640, Dalloz 55, 1. 223; Pand. fr., *Jeu*, 247; Garraud op. cit., VI, 2386, pg. 39). In fine, toate acele jocuri cari cer din partea jucătorului o dibăcie și o iscusință ce se combină cu hazardul. (*Cpr*: Répert. Sirey, V, cit., 440).

B) *Sunt, din contră, jocuri de noroc:*

Stosul (C. Focșani, *Dreptul* din 1884, No. 66); *Ghiurdumul* (Circulara depart. din lăuntru din 28 Iulie 1832, către ispravnici. v: Manualul administ. al Moldovei, Tom. I pg. 334—338); *macaua*, *pokerul*, *lansquenetul*, *panțarola*, *ramsul* (Répert. Sirey, V și loco. cit.; Pand. fr., *Jeu*, 228); *ruleta* (Curtea din Focșani, *Dreptul* loc. cit.; F. Hélié, V., 2322; Répert. Sirey, V cit., 433; Villey, nota în Sirey, 81, pag. 25 col. 3). Ruleta este jocul de noroc, prin excelență; căci zice d. Dem. Alexandrescu (adnotație, *Curierul judiciar* No. 8, 1904), numai hazardul poate să facă ca bomba să se oprească pe roșu sau pe negru, pe cutare sau cutare număr. Ea nu mai există astăzi de cît la Monte-Carlo. Exista însă înainte de Baden, Spa, Ostanda; *bacaraoa*, care este de două feluri: bacara drum de fer și bacara banc. (Trib. Covurluĭ, *Curierul judiciar* din 1902, No. 44; Trib. Aurillac, 25 Noembre 1900, Pand. périod., 1900, 2, pg. 334, 335);

Cas. belg. și Curtea din Gand, Sirey, 81, 4, 25 și urm.; Cas. fr., Dalloz 1856, I, 95; Garraud op. cit., VI pag. 41 nota 18, etc. *Contra*: C. Focșanĭ, *Dreptul*, loc. cit.); *căluşeiĭ* (les petits chevaux). *Cpr.:* C. Paris. Pand. périod., 99, 2, 285,; Dalloz, 1903, II, 10; Pand. fr., V, *Jeu*, 235). Acest joc, curat de noroc, funcționează în țara noastră la Slănic (Moldova), nu știm însă în baza căreĭ autorizațiuni. *Jocul cu zaruri* (Jeu de dés) care, incontestabil, este un joc de hazard; de aceia el a și fost interzis în Franța prin ordonanța din 1269 (*Cpr:* Pandectes fr., V Jeu, 221 urm. și Répert. Sirey, eod., V, 427 urm., carĭ daŭ o listă aproape completă a jocurilor de noroc ce se joacă în Franța.)

Sunt de asemenea jocurĭ de noroc, jocurile cunoscute sub numele de: *rișcă*, *șarpe*, *muşama*, *hazar*, *tombola* (Ordonanța Pref. pol. Capitaleĭ No. 143 din 19 Iunie 1899), *lotonul* (Ordonanța Pref. Pol. Capitaleĭ No. 84 din 3 Febr. 1888; vezĭ și Frérejouan du Saint, *Jeu et pari*, 107, Répert. Sirey V, cit., 433 la sfîrșit), *obtusbirul*, *albiţteiul* — 11 $^1/_2$ — (Circulara depart. din lăuntrn din 28 Iulie 1832 către Ispravnicĭ, v. Manualul Administ. al Moldoveĭ, Tom. I, pg. 335—338); *bileardele americane* (Ord. Pref. pol. Capit. No. 8 din 8 Noembre 1877); jocurile numite *curea*, *coţca* etc. (art. 1706 Cod. Calimach); *treĭ-zecĭ şi una*, *două-zecĭ şi una: copcĭ*; *uite popa nu e popa; dardar; şase-zecĭ şi şase; trop;* etc.

III) *Locul unde se joacă trebue să fie deschis publicului.*

Această condițiune rezultă din expresiunea „*obștește*“ pe care o întrebuințează legiuitorul și este o condițiune esențială, căcĭ legea nu pedepsește faptul de a juca [1]), ci faptul de a ține o casă de joc deschisă publicului.

Această necesitate sustrage, evident, de sub aplicația art. 350 cod. pen.: 1) *Cercurile închise*, cluburile, adică acelea în care societariĭ singurĭ aŭ *acces* — și pot participa la jocurile ce sunt stabilite. Cercul însă se va transforma într'o *casă de joc* propriŭ zisă, dacă s'ar deschide altor persoane de cît societarilor, chiar prezentațĭ de aceștia din urmă. In zadar

1) Acest fapt nu se pedepsește de legea noastră de cît pentru aceĭ carĭ fac o meserie din jocurĭ de noroc. (Art. 349 c. p.).

regulamentele, aprobate de autoritatea administrativă, ar autoriza intrarea streinilor sub certe condițiuni: regulamentele *nu* pot acoperi un fapt declarat delictuos de lege. (*Sic*: Garraud, op. cit., VI, 2393; Blanche, VI, 286; F. Hélie, V, 2319, *in fine*; Répert. Sirey V, cit., 404 și 552; *Cpr:* C. Liège D. P., 93, 2. 564; Trib. Covurluĭ, *Curierul Judiciar* din 1902, No. 44). 2) *Casele particulare* în carĭ proprietarul organisează la el, chiar în mod obișnuit, un joc de noroc, la care nu pot lua parte de cît membriĭ familieĭ sale saŭ persoanele admise la el sub invitațiune personală. Se cere însă și în acest caz, ca aceste adunărĭ să conserve un caracter privat. Sub pretextul de serate, saŭ baluri private se poate disimula un tripoŭ clandestin. Aceasta este o cestiune de fapt.

Este însă necesară pentru existența delictuluĭ prevăzut de art. 350 c. p. condițiunea de obișnuință? O deciziune a Casațieĭ romîne din 14 Iunie 1893 (V. Buletinul Casațieĭ, 1893 pag. 637) consideră *obișnuința* ca o condițiune esențială a delictuluĭ pedepsit de art. 350, precizînd că „faptul că s'a găsit într'o seară în stabilimentul public al cuĭ-va, maĭ mulțĭ indivizĭ jucînd cărți pe banĭ, nu face pe preprietarul eĭ culpabil de delictul prevăzut și pedepsit de art. 350 c. p."

Credem, totuși, că delictul de a ține casă de jocurĭ de noroc nu poate fi privit ca un delict de obiceiŭ; de oare-ce o asemenea soluțiune nu se poate sprijini pe nicĭ o considerațiune legală.

Deciziunea curțiĭ supreme, care se întemeiază pe motivul că legiuitorul cere ca prevenitul să fi primit *obștește* pe jucătorĭ, este cu totul inadmisibilă, și pe cît se pare, dă un înțeles cu totul greșit cuvîntuluĭ *obștește*, care nu are și nicĭ nu poate avea de cît o singură semnificare: *în mod public;* și pentru existența publicității eĭ nu se cere reiterațiunea faptuluĭ delictuos, ci numaĭ ca locul în care se joacă să fie o casă deschisă publiculuĭ.

In acelaș sens se pronunță și D-l D. Alexandrescu. (*Curierul judiciar* No. 8/904, adnotație).

D-sa însă motivează ast-fel opiniunea sa: „Cuvîntul *obștește* care figurează în art. 350 c. p. nu însemnează obici-

nuit. El formează o antiteză cu cuvintele după recomandație, carĭ se văd în text maĭ la vale și însemnează: *direct saŭ fără recomantație, librement*, după cum se exprimă textul corespunzător fr. (410).

Condițiunea obișnuințeĭ s'ar putea întemeia pe motivul că art. 350 c. p. vizează pe „aceia carĭ *țin* casă de joc". Orĭ faptul de a ține casă de joc se poate susține că presupune existența maĭ multor acte de toleranță a jocurilor de noroc, — repetirea faptuluĭ pedepsit. Legiuitorul francez însă, prin art. 410 c. p., se exprimă în acelaș mod ca legiuitorul romîn: „Ceux *qui auront tenu* une maison de jeu de hazard..." și cu toate acestea doctrina penală franceză, de acord cu jurisprudența, nu admite obișnuința ca o condițiune esențială pentru existența delictuluĭ prevăzut de art. 410 c. p. fr. (V. Garraud, op. cit., VI, pag. 49 și 48).

Așa dar *obiceiul* nu este un element al delictuluĭ. O casă de joc este aceea în care publicul este primit obștește, saŭ după recomandația celor interesațĭ, spre a se deda la jocurĭ de hazard, fie chiar în mod *nepermanent*.

Orĭ-cum ar fi, *obișnuința* trebue relevată de oficerul de poliție în procesul săŭ verbal de constatare, de oare-ce, chiar dacă s'ar admite că reiterațiunea, nu este o condițiune esențială pentru existența delictuluĭ de a ține casă pentru jocurĭ de noroc; — totușĭ, este incontestabil că întreprinzătorul care lasă *accidental* consumatoriĭ de a se deda în stabilimentul săŭ la jocurĭ de noroc, e maĭ puțin culpabil de cît acela care exercită meseria sa, ținînd un stabiliment de joc clandestin, saŭ de cît proprietarul unuĭ stabiliment public, în care se reunesc în mod obișnuit jucătoriĭ.

Această mențiune are dar importanță din punctul de vedere al acordăreĭ circumstanțelor ușurătoare judiciare.

§ II. ***Loteriĭ***

Art. 350 cod. pen. pedepsește de o potrivă pe aceia carĭ vor deschide o loterie publică, fără autorizația legeĭ.

Legea la care se referă art. 350 c. p. este *legea asupra loteriilor din 20 Ianuarie 1883*, ale cărei dispoziţiuni mai importante sunt următoarele:

Art. 1.—„Loteriile de orĭ-ce fel sunt oprite. Guvernul însă poate autoriza, după formele hotărîte prin un regulament votat în consiliul de miniştri, loteriĭ de obiecte mobile, numaĭ pentru scopurĭ de bine-facere saŭ numaĭ în vedere de a încuraja artele".

Art. 2. — „Se socotesc loteriĭ şi ca ataŕĭ sunt interzise: vînzările prin tragere la sorţĭ de imobile, de mobile saŭ de mărfurĭ; vînzările carĭ ofer şi prime saŭ beneficiĭ datorite noroculuĭ şi, în genere orĭ-ce operaţiunĭ prezentate publiculuĭ şi carĭ l'ar face să spere în un cîştig datorit noroculuĭ".

Art. 3.—„Orĭ-ce contravenţiune la cele prohibite prin articolele de maĭ sus, se va pedepsi cu pedepsele prevăzute în art. 350 din codul penal. Cît însă pentru loteriile de imobile, confiscările prevăzute prin acel articol se vor înlocui, pentru proprietarul imobiluluĭ pus în loterie, prin o amendă care se va putea ridica pînă la valoarea la care se va preţui imobilul".

Art. 4.—„Se va pedepsi cu aceleaşĭ pedepse din art. 350 din codul penal, autoriĭ, întreprinzătoriĭ saŭ agenţiĭ de loteriĭ romîne orĭ străine, saŭ de operaţiunĭ ce sunt asemănate cu loteriile".

Art. 5.— „Se pedepsesc cu aceleaşĭ pedepse prevăzute în art. 350 codul penal:

a) Aceĭ carĭ vor negocia, distribui saŭ împrăştia în public, prin orĭ-ce mijloace, bilete saŭ liste orĭ anunciurĭ de loteriĭ ne autorizate, din ţară saŭ streinătate;

b) Aceĭ carĭ vor anunţa prin ziare, prin afişe saŭ vor vesti în public, în orĭ-ce mod, fiinţa saŭ foloasele vre-uneĭ loteriĭ ne autorizate, din ţară orĭ din streinătate;

c) Aceĭ carĭ vor introduce în ţără bilete, liste saŭ anunciurĭ de loteriĭ din streinătate.

S'a judecat în această privinţă:

1) Că o lotărie, pentru ca să poată intra în condiţiunile art. 2 din legea asupra loteriilor, trebue să fie adresată publiculuĭ şi în condiţiunĭ ast-fel ca el să fie atras prin speranţa unuĭ cîştig. Acest element trebue să-l constate instanţele de fond. Ast-fel, nu intră în prevederile legiĭ pe-

nale faptul de a nu se adresa publicului cu o loterie, ci a face apel la ajutorul unuĭ cerc foarte restrîns, ast-fel că ceĭ ce aŭ subscris la acea loterie n'aŭ putut fi determinaţi prin speranţa unuĭ cîştig, ci numaĭ prin ideea de a contribui la un act de bine-facere (Cas. II, No. 323 din 24 Iunie 1887).

2) Din art. 2 al legeĭ loteriilor, rezultă clar că caracterul distinctiv al loterieĭ proibite, ceea-ce o face să se deosibească de orĭ-ce altă operaţiune, este, nu perderea mizeĭ, a capitaluluĭ, ci speranţa unuĭ cîştig depinzînd de sorţĭ. Din momentul dar ce într'o operaţie există speranţa de un cîştig datorit noroculuĭ, acea operaţie constitue o loterie, puţin importînd ca capitalul pus să fie perdut în urma tragereĭ la sorţĭ, saŭ să fie rambursat, peste un timp maĭ mult saŭ maĭ puţin îndelungat.

A susţine că legea din 1883 distinge şi pedepseşte numaĭ acele loteriĭ în care capitalul se perde în urma tragereĭ la sorţĭ şi că permite acele speculaţiunĭ în care capitalul se restitue, chiar decă ele prezintă perspectiva unuĭ cîştig datorit noroculuĭ, ar fi a introduce contrariŭ principiuluĭ elementar de interpretare, o distincţiune în lege unde ea nu distinge, căcĭ termeniĭ eĭ sunt absoluţĭ, şi a nu ţine compt de partea finală a art. 2, unde legiuitorul, generalisînd, determină elementul constitutiv al loterieĭ; or, a decide ast-fel, ar fi, nu a interpreta legea, ci a o reface, ceea ce intră numaĭ în atribuţiunile puteriĭ legislative. Decĭ dar, atît valorile cu loturĭ, adică acelea în carĭ sume considerabile sunt acordate uneĭ obligaţiunĭ, desemnate de sorţĭ, cît şi valorile cu prime, adică acele în carĭ, în momentul rambursăreĭ ce se efectuează prin tragere la sorţĭ, se atribue unuĭ beneficiŭ fie-căreĭ obligaţiunĭ eşite, oferă publicului speranţa unuĭ cîştig datorit noroculuĭ, principala atracţiune a celor ce pun capitalul lor în asemenea valorĭ; ast-fel fiind, ele intră în categoria operaţiunilor socotite de lege ca loteriĭ, şi ca ataĭ sunt interzise.

Rezultă şi din dezbaterile urmate în Senat, cu ocaziunea votăreĭ acesteĭ legĭ, că s'a recunoscut că art. 2, ast-fel cum este redactat, vizà şi operaţiunile în care deşi capi-

talul nu se pierde, însă prezintă speranța unuĭ cîștig datorit noroculuĭ, și că propunîndu-se un amendament pentru a sustrage acele operațiunĭ de sub previsiunile legeĭ, și el respingîndu-se, legiuitorul și-a manifestat prin aceasta dorința sa de a le considera și pe ele ca loteriĭ și a le proibi. (Trib. Ilfov, I, No. 1144 din 13 Dec. 1890; *Dreptul* No. 5 din 1891).

3) Vînzările de obligațiunĭ cu prime ale diferitelor societățĭ saŭ state streine, nu pot fi considerate de cît ca un joc la loterie în sensul art. 2 din legea asupra loteriilor, de oare-ce ele constituesc niște vînzărĭ carĭ oferă și prime saŭ beneficiĭ datorite noroculuĭ, saŭ, în alte cuvinte, constituesc operațiunĭ carĭ se prezintă publiculuĭ și care-l fac să spere într'un cîștig datorit noroculuĭ, aceia ce legiuitorul a proibit, pentru că dînsul voește ca omul să se înavuțească numaĭ prin muncă, sorginte adevărată și onestă a avuțieĭ, iar nu prin șansele noroculuĭ care'l obicĭnuesc să caute cîștigul în paguba semenilor săĭ, care'l descuragiază și'l face să i se pară că recompensa munceĭ active este meschină pe lîngă pofta unuĭ lot mare ce ar cîștiga; măsură de protecțiune maĭ ales pentru clasa indigentă, care din causa lipseĭ în care se găsește, este maĭ mult împinsă să braveze defavoarea unuĭ joc neegal. Și de și cumpărătoriĭ unor lozurĭ de asemenea natură trebue să fie rambursați de valoarea nominală a acestor efecte, valoare pe care nu o pierd nicĭ odată, această combinațiune însă nu este de natură ca să schimbe caracterul operațiuneĭ, ea tot loterie rămîne; în adevăr, ceea-ce vizează în tot-d'auna cel care cumpără asemenea lozurĭ, nu este alt-ceva de cît cîștigul aleatoriŭ al primeĭ, care se dă prin tragere la sorțĭ, adică jocul la noroc, probă este că prețul acelor lozurĭ ajunge să fie maĭ mare de cît valoarea lor, prin urmare este constant că acel spor nu poate să reprezinte alt-ceva de cît prețul șanseĭ norocoase la tragerile la sorțĭ ce aŭ să urmeze, spor care orĭ-ce s'ar zice, este riscat saŭ pierdut fără a maĭ examina valoarea pretinseĭ rambursărĭ, ce se promite, și care consistă a se plăti purtătoruluĭ capitalul peste un număr

îndelungat de anĭ, după cum norocul 'l va favorisa ca lozul sĕŭ să ese maĭ curînd saŭ maĭ tîrziŭ la sorțĭ. In realitate, scopul ce se urmărește prin aceste operațiunĭ, ce se oferă publiculuĭ, fiind acela de a'l face să spere într'un cîștig datorit noroculuĭ, ele sunt coprinse în proibițiunea legiĭ; a decide alt-fel, ar fi a se pretinde că legiuitorul cu o mînă înfierează loteriile ca niște speculațiunĭ ale viciuluĭ și ale relelor pasiunĭ, și cu cea-l'altă mînă le autorizĕ îndată ce ele sunt variate orĭ deghizate sub această formă a lozurilor cu prime. Și discuțiunile care aŭ avut loc în Senat cu ocaziunea votăreĭ legeĭ în cestiune, lămuresc și nu maĭ lasă nicĭ o îndoială asupra înțelesuluĭ cuvîntuluĭ de loterie cuprins în art. 2 al legiĭ loteriilor; în adevĕr, atuncĭ s'a susținut că definițiunea dată în art. 2 din proiect, ar fi prea vagă, căcĭ loteriĭ propriŭ zise ar trebui să fie numaĭ acelea în care chiar capitalul se poate pierde, fără o șansă a noroculuĭ, saŭ acelea în carĭ de și nu se pierde capitalul, dar nu se produce alte beneficiĭ de cît ale primeĭ, cînd însă capitalul nu se pierde și cînd pe lîngă interese saŭ dobînda ce ia, maĭ are și un alt beneficiŭ sub formă de primă, atuncĭ asemenea operațiunĭ nu sunt loteriĭ, și legea ar merge prea departe dacă le-ar reproba și pe acestea. Amendamentul propus în acest sens a căzut nefiind susținut de cît de autorul luĭ, și art. 2 s'a votat întocmaĭ cum era în proiect, adică în înțelesul cel maĭ larg, cuprinzîndu-se în cuvîntul de loterie chiar și acele operațiunĭ cînd capitalul nu se pierde, și cînd pe lîngă procentele ce'ĭ servă maĭ are drept și la beneficiĭ sub formă de primă, și prin urmare, cu atît maĭ mult acele operațiunĭ în care, dacă capitalul nu se perde, dar nu poate produce alte beneficiĭ de cît ale primeĭ (Galațĭ. II, No. 98 din 22 Maĭ 1891; Vezĭ *Dreptul* No. 46 din 1891).

4) Dacă pe de o parte obligațiunile cu primire ale societățĭ Crucea albă olandeză sunt garantate de Statul olandez pentru valoarea lor nominală, pe de altă parte însă ele oferă publiculuĭ șanse de cîștig a unor sume ca beneficiĭ datorite numaĭ noroculuĭ. Asemenea operațiune dacă nu este o lo-

tărie propriu zisă, este însă asemănată cu lotăriile, și prin urmare supune pe agenții ce vînd asemenea lozuri în Romînia la pedeapsa prescrisă de art. 4 din legea lotăriilor. (Cas. II, No. 472 din 22 Oct. 91).

5) Comite delictul pedepsit de art. 350 c. p. cel care, ca bancher și ca reprezentant al mai multor case străine, introduce și împrăștie în public în Romînia atît anunciuri de lotării cît și lozuri ale orașelor Friburg, Milan și Roterdam, fără să fie autorizată de guvernul țării întru aceasta. Și de și acele lozuri aŭ o valoare intrinsecă care apără pe posesorul lor de perderea valoarei ce a dat pentru ele, însă pe cît timp ele oferă șanse de cîștig datorite numai noroculuĭ intră în prevederile art. 2 din legea loteriilor (Cas. II, No. 478 din 28 Oct. 91).

6) De și inculpatul susține că el nu a făcut de cît a da la destinațiune lozurile trimise anume din străinătate, însă pe cît timp legiuitorul nu face distincțiune, ci pedepsește pe orĭ-care va introduce prin orĭ-ce mijloace asemenea lucruri, alegațiûnea sa rămîne fără nicĭ un temeiŭ legal (Cas. II Noˑ 478 din 28 Oct. 91).

In ceia ce privește loteriile, mai este de semnalat **Ordonanța Prefecturei poliției Capitalei No. 99 din 19 Noembrie 1890:**

Art. I. Se înterzice orĭ-ce vînzărĭ prin tragere la sorțĭ de imobile, de mobile saŭ de mărfurĭ; vînzările carĭ oferă și prime saŭ beneficiĭ datorite noroculuĭ și în genere, orĭ-ce operațiunĭ prezintate publiculuĭ și carĭ l'ar face să spere în un cîștig datorit noroculuĭ;

Art. II. Se înterzice asemenea orĭ-ce loteriĭ, romîne saŭ străine, și orĭ-ce operațiunĭ ce sunt asemănate cu loteriile.

Art. III. Este oprit cu desăvîrșire de a se negocia, distribui saŭ împrăștia în public, prin orĭ-ce mijloace, bilete saŭ liste, orĭ anunciurĭ de loteriĭ neautorizate, din țară saŭ din străinătate; a se anunța prin ziare, prin afișe, saŭ a se vesti în public, în orĭ-ce mod, ființa saŭ foloasele vreuneĭ loteriĭ neautorizate, cum și întroducerea în țară a biletelor, listelor saŭ anunciurilor din străinătate.

Art. IV. Contravenienții la dispozițiunile de mai sus se

vor ancheta și da judecăței, spre a se pedepsi cu penalitățile prescrise de art, 350 Codul penal.

§ III *Așezarea pe strade, pe drumuri, în piețe saŭ bîlciuri, jocuri de loterie saŭ orĭ-ce alt joc de noroc*

Contravenţiunea prevăzută de art. 189 al VI cod. pen. presupune întrunirea a 3 condiţiuni constitutive:

a) Trebue să fie *aşezare de jocuri*. De unde rezultă: 1) că legea nu pedepseşte faptul de a juca, ci faptul de a *organiza* jocuri de noroc. 2) Că acest fapt este independent de mobilul saŭ scopul urmărit de culpabil. Interesează puţin, de exemplu, ca individul, culpabil de ţinere de jocuri într'un loc public, a tras saŭ nu profit din cărţi saŭ mize. 3) obişnuinţa iarăşi nu este un element esenţial al contravenţiuneĭ; art. 389 al 6 se aplică chiar unuĭ *fapt izolat*, se poate zice, maĭ ales, unuĭ fapt izolat. (Cas. fr. 20 Iunie 1882).

b) Jocurile de noroc trebue să fi fost aşezate *pe strade, pe drumuri, în piețe saŭ bîlciuri*. Enumeraţiunea este limitativă.

Aşa dar art. 389 al 2 c. p. nu se poate aplica stabilimentelor deschise publiculuĭ, ci numaĭ drumurilor publice, în general, şi locurilor descoperite. Această soluţiune se bazează pe faptul că legiuitorul romîn traducînd art. 475 al. 5 c. p. fr. a eliminat cuvintele generice „*ou lieux publics*“ carĭ figurează în textul francez, înlocuindu-le cu expresiunea: *bîlciuri*. Intr'adevăr, art. 475 al. 5 cp. fr. se exprimă ast-fel: „*Ceux qui auront établi ou tenu dans les rues, chemins places*, **ou lieu publics,** *des jeux de loterie ou d'autres jeux de hasard*“.

c) Trebue, în fine, ca jocul aşezat pe strade, drumuri, în piețe saŭ bîlciuri să fie un *joc de noroc* saŭ *loterie*. (V. în această privinţă, *suprà*, pag. 453 şi urm.).

L

Latrinarii

(Contravenţiuni relative la exercitarea meseriei)

1) Nimeni nu se poate ocupa cu deşertarea latrinelor şi hasnalelor de escremente saŭ de lăturĭ, înainte de a fi subscris o declaraţiune că se supune în toate, regulamentuluĭ respectiv. *(Art. 1 Reg. p. latrine).*

2) Pentru curăţirea latrinelor şi hasnalelor nu se vor putea întrebuinţa de cît vase aşezate pe trăsurĭ în mod fix. Închiderea, nu numaĭ a vaselor metalice pentru golirea hasnalelor prin aspiraţiune cît şi a butoaielor curăţătorilor ordinarĭ de latrine, se va opera prin capace de cauciuc, saŭ prin alte aparate aprobate de primărie.

Butoaele curăţătorilor ordinarĭ de latrine, vor avea pe lîngă deschizătura superioară pentru încărcare, şi o altă deschizătură inferioară a butoiuluĭ pentru deşertare, care asemenea va fi închisă ermeticeşte. *(Art. 2, idem).*

3) Capacitatea vaselor aşezate pe o singură trăsură nu va putea întrece, în total, doĭ metri cubĭ. (*Art. 3, idem*).

4) Materiile solide, carĭ nu se pot încărca în vasele aşezate fix pe trăsurĭ, se vor depune în vase de metal saŭ de lemn, de capacitate de cel mult 100 litri decimalĭ bine închise. (*Art. 4, idem*).

5) Ori-ce vas întrebuințat pentru curățirea latrinelor și hasnalelor, va trebui să se supună mai întîi la aprobarea primăriei, la cotire și la marcare. Primăria mai înainte de a da aprobarea, va cere avizul unei comisiuni din sînul comisiunei de higienă și de salubritate publică. (*Art. 5, idem*).

6) Căruțele, vasele și uneltele accesorii necesare pentru curățirea latrinelor și hasnalelor (pompe, scări, țeve etc.), nu se vor păstra în întrul Capitalei, ci numai afară din raza orașului (*Art. 6, idem*).

7) Vasele pentru materiile solide menționate mai sus, se vor umplea la gura hasnalelor; se vor închide acolo și curăți cu îngrijire pe dinafară înainte de a fi transportate la trăsură. (*Art. 7, idem*).

8) Este oprit de a se lăsa materii pe fundul hasnalelor și a le masca într'un mod oare-care; hasnalele trebuesc cu totul deșertate, măturate și curățite. (*Art. 8, idem*).

9) Trăsurile cu butoaele ordinare (nu metalice, pentru aspirațiune, ale curățitorilor de hasnale pline saŭ goale), vor putea circula în oraș numai în timpul nopței, adică de la 1 Aprilie pînă la 30 Septembre, de la 12 ore noaptea pînă la 6 dimineața, și de la 1 Octombre pînă la 31 Martie de la 11 ore noaptea pînă la 6 dimineața.

Trăsurile curățitorilor de latrine pneumatice vor putea circula în oraș și ziua. (*Art. 11, idem.*)

10) Trăsurile cu butoaele și uneltele curățitorilor de latrine, nu pot staționa în oraș în altă parte, de cît acolo unde aŭ să golească latrinele saŭ hasnalele; în nici un caz ele nu vor putea împedica circulațiunea (*Art. 13, idem*).

11) După terminarea lucruluĭ și înainte de a pleca, curățitorii sunt datorĭ a spăla și mătura locurile; în caz de a vărsa materii pe strade, se vor ridica imediat și se va spăla locul. (*Art. 14, idem*).

12) Liberĭ sunt aceĭ ce fac profesiunea de deșertători de latrine, a depune excrementele afară din raza orașuluĭ, cu condițiune numai ca proprietatea să fie a lor saŭ închiriată de eĭ și să fie în condițiunile cerute de salubritatea publică.

Primăria pune podul de vărsare de la Vitan la dispoziția curățitorilor de latrine de toate categoriile, cari se vor supune condițiunilor prescrise. (*Art. 15, idem*).

13) Căruțele, butoaele și toate uneltele curățitorilor de latrine se vor spăla după fie-care deșertare, afară din oraș. Curățitorii aŭ facultatea de a spăla căruțele, butoaele și uneltele pe podul de deșertare de la Vitan. (*Art. 17, idem*).

14) In cazuri speciale, cînd primăria, după avizul consiliului de higienă și salubritate publică, va găsi cu cale să prescrie desinfecțiunea latrinelor, hasnalelor, butoaelor, și a altor unelte cari serv pentru deșertarea hasnalelor, curățitorii de latrine sunt obligați a opera această desinfecțiune, după instrucțiunile ce li se vor da. (*Art. 18, idem*).

15) Toate butoaele ce servă la curățirea latrinelor vor fi numerotate.

16) Toți proprietarii de asemenea butoae vor face declarațiune la primărie de cîte butoae aŭ, dacă singuri lucrează saŭ nu, indicînd strada și numărul unde locuesc, numărul butoaelor ce posedă, numele, pronumele, profesiunea și locuința acelora cu cari se servă la curățire. Toți proprietarii de asemenea butoae vor lua răspunderea înscris, că cei ce îi servesc la executarea profesiuneĭ, vor respecta regulamentele în vigoare, vor fi oameni de bună credință, că vor opri la barieră și se vor supune la control.

17) Butoaele ce nu vor fi curățite se vor opri de a intra în Capitală, prin agenții barierei.

18) Ori-cine va contraveni acestor dispoziții, va fi oprit de a mai exercita profesiunea și va fi dat judecății ca contravenient.

II. **Ordonanța primărieĭ Capitaleĭ No. 34470 din 22 Iulie 1889.**

„1) Toate butoaele ce servă la curățire, vor fi numerotate.

2) Toți proprietarii de asemenea butoae vor face declarațiune la primărie de cîte butoae aŭ, dacă singuri lucrează saŭ aŭ și alți lucrători, indicînd strada și numărul unde locuesc, numărul butoaelor ce posedă, numele și pronumele, profesiunea și locuința acelora cu cari se servă la curățire,

și primăria le va înscrie cererea în un registru și le va fixa numerile ce trebue să aibă la fie-care butoiŭ.

3) Toți proprietarii de asemenea butoae vor lua răspunderea înscris că ceĭ ce servesc la executarea profesiuneĭ, vor respecta regulamentele în vigoare, vor fi oameni de bună conduită, și că vor opri la barieră și se vor supune la control.

4) Butoaele ce nu vor fi bine curățite, se vor opri de a intra în Capitală, prin agenții barierei.

5) Ori-cine va contraveni acestor dispoziții, va fi oprit de a-și mai exercita profesiunea și va fi dat judecăței, ca contravenient".

III. **Ordonanța primăriei Capitalei No. 45560/4110 din 18 Sept. 1903.**

1) „Toți aceia, cari exercită meseria de curățitori de latrine cu butoae de lemn pe calea Victoriei și pe bulevarde, și voesc a o mai continua, sunt obligați a-și înlocui butoaele de lemn prin butoae de fer, după un model ce li se va da de serviciul technic al primăriei.

2) Pentru aceasta li se acordă un termen de 2 luni, socotit de la data acesteĭ ordonanțe, în care timp toți curățitorii cu butoae de lemn cari voesc a continua această meserie pe calea Victoriei și pe bulevarde, sunt obligați a-și repara imediat butoaele actuale și a le întreține în bună stare pînă la înlocuirea lor cu butoae de fer, cunoscînd că, în caz de abatere, li se va retrage îndată permisiunea de funcționare. Circulația în condițiunile prescrise la aliniatul precedent este permisă pe toate stradele orașuluĭ.

3) Exercițiul acesteĭ meseriĭ va fi supus unuĭ regulament special ale căruĭ dispoziții se vor impune curățitorilor, pentru a se conforma întocmaĭ.

4) Ceĭ ce nu se vor conforma, vor fi opriți de a mai exercita această meserie.

Lemne

(Depozitare de lemne în stradă).

Constitue o contravenţie, faptul aceluia care aşează saŭ tae lemne pe trotuar saŭ pe strade. (*Ord. circ. al Pref. poliţieĭ Capitaleĭ No. 4979 din 17 Iauuarie 1903.*

Librarĭ

(Vînzarea de scrierĭ obscene).

Art. 13. — (Legea preseĭ din 13 Apr. 1862).
— „Librarul care se va dovedi că ţine saŭ vinde cărţĭ saŭ alte publicaţiunĭ obscene şi oprite prin dispoziţiunile articolelor atingătoare de jurnale, pentru întîiaşĭ dată, se va osîndi la o amendă (gloabă) de 2000 leĭ, a doua oară, la o amendă de 4000 leĭ, a treia oară, la o amendă de 8000 leĭ şi va fi tot d'o-dată dator a se desface de librărie".

Lichidărĭ de mărfurĭ

(Contravenţiĭ relative la)

Cad în contravenţie:
1) Aceia, carĭ vor publica saŭ afişa o lichidare de mărfurĭ fără o autorizaţie prealabilă a Camereĭ de Comerţ saŭ a autorităţeĭ comunale, acolo unde nu e cameră de comerţ, afară de soldele de finele sezonuluĭ de 2 orĭ pe an şi avînd desfacerea, să ţină cel mult cîte o lună. (*Art. 3 din legea Comerţ. ambul. art. 21 din regulament*).

2) Aceia, carĭ avînd autorizaţie, vor face lichidărĭ peste timpul arătat în ea şi fără să fi cerut reînoirea autorizaţieĭ. (*Art. 26 din regulament*).

Licitaţiĭ

(Impiedecarea libereĭ concurenţe).

Art. 351 c. p.— „Ceĭ carĭ, în adjudecaţiunile proprietăţeĭ, uzufructuluĭ saŭ închiriereĭ lucrurilor mişcătoare, orĭ a vreuneĭ întreprinderĭ, saŭ a orĭ căreĭ aprovizionărĭ, vor împiedeca saŭ turbura libera concurenţă la licitaţiunĭ, saŭ la sumisiunĭ prin oferte, întrebuinţînd violenţă saŭ ameninţărĭ, orĭ înaintea saŭ în timpul licitaţiunilor, orĭ sumisiunilor, se vor pedepsi cu închisoarea de la 15 zile pînă la 6 lunĭ şi cu amendă de la 50 pîna la 1250 leĭ.

Aceia ce, formînd asociaţiunea cu scopul de a specula asupra licitaţiunilor publice, vor depărta pe concurenţĭ, prin daruri, promisiunĭ saŭ alte mijloace, spre a face să scadă preţurile obiectelor puse în licitaţiune, se vor pedepsi cu închisoare de la 1 lună pînă la 1 an". (C. p. 399; leg. înstrăin. bunur. stat. 55; c. p. Fr. 412).

Locurĭ virane, Curţĭ

(Neîmprejmuirea lor)

I) **Ordonanţa primărieĭ comuneĭ Buc. No. 17901 din 16 Noembrie 1878 :**

1). Toate locurile virane şi curţile desgrădite, din raza oraşuluĭ, se vor împrejmui cel mult în termen de 10 zile de astă-zĭ, iar prăvăliile de scînduri şi perdelele sub carĭ se face comerţ, se vor desfiinţa cu totul în acelaş termen.

2) Este oprit a se depune în Capitală, în curţĭ desgră-

dite saŭ pe locurĭ virane, articole de manufactură şi de nutriment spre vînzare, fără autorizaţiunea primărieĭ şi fără îndeplinirea formelor ce se cer pentru deschiderĭ de pieţe în oraş.

3) Pentru ceĭ ce se vor abate de la aceste dispoziţiunĭ, se vor încheia procese verbale, spre a se da judecăţeĭ şi a se aplica asupra abătuţilor penalităţile prescrise de lege pentru ceĭ ce contravin regulamentelor şi ordonanţelor municipale".

Lucrurĭ tarĭ saŭ puturoase

(Aruncarea de)

Constitue o contravenţiune:

I) Faptul de a arunca pietre saŭ alte lucrurĭ tarĭ, orĭ cu gunoae pe casele, zidurile şi împrejmuirile altora saŭ în grădinĭ orĭ împrejmuirĭ străine, precum şi faptul de a arunca cu voinţă lucrurĭ tarĭ saŭ puturoase asupra cuĭ-va (*art. 389 al. 9 c. p.*).

a) Prima contravenţiune de a arunca lucrurĭ tarĭ saŭ puturoase asupra lucrurilor altuia, există chiar în cazul cînd aruncarea a fost involuntară. Art. 389 al. 9 nu cere ca faptul să fi fost intenţional.

In acest caz legea pedepseşte o neglijenţă, o imprudenţă. Spiritul de vătămare care poate inspira pe agent, nu schimbă caracterul contravenţiuneĭ, afară numaĭ dacă natura dauneĭ, cum ar fi de pildă distrugerea uneĭ împrejmuirĭ, nu dă faptuluĭ o altă calificaţie maĭ gravă.

b) Din potrivă, ceea-ce caracterizează secunda contravenţiune, adică aruncarea de corpurĭ tarĭ saŭ puturoase asupra persoanelor, este că faptul trebue să fi fost comis în mod voluntar, adică cu o intenţiune de vătămare, pentru a fi pedepsibil.

Acest act este, în adevăr, prin natura lui un delict; ceia ce a făcut să fie menținut în clasa contravențiunilor, este modicitatea daunei și caracterul puțin grav al vătămărei. Ast-fel, urmările aruncărei de corpuri tari saŭ puturoase, ca și intențiunea care a determinat pe agent, pot să'i modifice calificarea: după cum lucrurile tari saŭ puturoase aŭ atins, rănit saŭ înjurat persoanele, faptul poate fi calificat violențe ușoare, răniri și loviri, saŭ ultragiŭ prin gesturi.

II) Ultima contravențiune prevăzută de art. 389 al. 9 c. p. mai poate fi însă comisă fără a fi nevoie să existe voință din partea agentului, adică intențiune răutăcioasă, conform *art. 385 al. 8 c. p.* comit o contravențiune aceĭ cari, cu nesocotință vor arunca asupra cuĭ-va lucruri puturoase.

Lucruri de mîncare stricate

(Vînzare de)

I. **Art. 389 c. p.**—„Se vor pedepsi cu amenda de la 10 la 15 leĭ, ceĭ ce vor pune spre vînzare lucruri de mîncare stricate clocite saŭ vătămătoare, orĭ poame crude".

Art. 391 c. p.—„Se vor confisca:

4). Lucrurile de mîncare stricate, clocite saŭ vătămătoare și poamele crude se vor lepăda".

II. **Legea poliției veterinare din 20 Maĭ 1882:**

Art. 174.—„Se vor pedepsi cu închisoarea de la 6 lunĭ pînă la 2 anĭ și cu amenda de la 100 pînă la 1000 leĭ:

al. b) Aceĭ carĭ vor fi vîndut saŭ vor fi pus în vînzare animale pe carĭ le știaŭ de atacate saŭ bănuite de a fi atacate de boale contagioase".

Art. 175.—„Se vor pedepsi cu închisoarea de la 6 lunĭ la 3 anĭ și cu amendă de la 100—2000 leĭ:

a) Aceĭ carĭ vor fi vîndut saŭ vor fi pus în vînzare carnea provenită de la animale pe carĭ le știaŭ moarte de orĭ-ce fel de boale contagioase saŭ ucise ca atacate de pesta bovină, răpciugă, antrax, cîrtiță și turbare".

M

Magazii și depozite de lemne

I. **Ordonanța Com. București No. 27222 din 2 August 1903:**

1). „Nimeni nu poate avea, nici deschide, depozite de lemne ori de cărbuni în tot coprinsul orașului, fără autorizația specială a comunei.

2). Toate depozitele de lemne și cărbuni din tot coprinsul orașului, se vor înființa cu condițiune a nu aduce vătămare proprietăților vecine (adică stînjenii de lemne și grămezile de cărbuni, vor fi la depărtările prescrise), a nu produce praf, nici miros supărător saŭ vătămător.

Proprietarii acestor depozite vor întreține cea mai perfectă curățenie, atît în proprietate cît și în stradă, fiind cu totul interzisă staționarea pe trotoar a cariolelor de transport și depozitarea a ori-ce fel de unelte".

II. Lemnele aflate în depozit, nu pot fi ținute în curte, ci vor fi așezate în magazii de zid construite anume în acest scop.

(Ord. circ. al Pref. poliției Capitalei No. 18926 din 21 Iunie 1603).

Mărcĭ de fabrică şi comerţ

(Contravenţiĭ şi delicte la legea pentru)

Legea din 15 August 1879:

Art. 12. — Vor fi supuşĭ uneĭ amende de 50 pînă la 2500 leĭ şi închisoare de la 3 lunĭ pînă la 3 anĭ, saŭ numaĭ la una din aceste pedepse:

1). Aceia carĭ aŭ contrafăcut o marcă, orĭ aŭ întrebuinţat o marcă contrafăcută;

2). Aceia carĭ aŭ lipit fraudulos pe productele lor, pe obiectele comerciuluĭ lor o marcă care este proprietatea altuia;

3). Aceia carĭ aŭ vîndut cu bună ştiinţă, saŭ aŭ pus în vînzare unul saŭ maĭ multe producte revestite cu o marcă contrafăcută saŭ alipită fraudulos.

Art. 13.—Vor fi supuşĭ uneĭ amende de 50 pînă la 1500 leĭ, şi la o închisoare de la o lună pînă la un an, saŭ numaĭ la una din aceste două pedepse:

1). Aceia carĭ, deşi n'aŭ contrafăcut o marcă, aŭ imitat'o într'un mod fraudulos, aşa încît să poată înşela pe cumpărător, saŭ că aŭ întrebuinţat o marcă imitată fraudulos;

2). Aceia carĭ aŭ întrebuinţat o marcă avînd pe sine indicaţiunĭ de aşa fel ca să poată înşela cumpărătorul asupra natureĭ productuluĭ;

3). Aceia carĭ, cu bună ştiinţă, aŭ vîndut saŭ aŭ pus în vînzare, unul saŭ maĭ multe produse revestite de o marcă imitată fraudulos, saŭ avînd pe sine indicaţiunĭ de aşa fel ca să poată înşela pe cumpărător asupra natureĭ productuluĭ.

Art. 14.—Vor fi supuşĭ la o amendă de 50 pînă la 1000 leĭ, şi la o închisoare de la 15 zile pînă la 6 lunĭ, saŭ numaĭ la una din aceste pedepse:

1). Aceĭ carĭ n'aŭ alipit pe productele lor o marcă declarată obligatorie;

2). Aceia carĭ aŭ vîndut, saŭ aŭ pus în vînzare, una saŭ maĭ multe producte, carĭ n'aŭ pe dînsul marca declarată obligatorie pentru această specie de producte;

3). Aceia carĭ aŭ călcat dispoziţiunile decretelor date pentru executarea art. 3 al legeĭ de faţă.

Art. 16.—Pedepsele prescrise de art. 12, 13 şi 14 se pot îndoi la caz de recidivă. P. 43.

Este recidivă cînd s'a pronunţat contra prevenituluĭ, în

ceĭ 5 anĭ anteriorĭ, o condamnaţiune pentru unul din delictele prevăzute de către legea din faţă.

Art. 17.—Articolul 60 din codicele penal, poate fi aplicate la delictele prevăzute de către legea de faţă.

Mărturie mincinoasă

Art. 287 c. p.—„Verĭ-care va da mărturie mincinoasă, în materie criminală, saŭ în contra acuzatuluĭ, saŭ în a sa favoare se va pedepsi cu maximum închisoareĭ şi cu interdicţiunea pe timp mărginit.

Dacă însă acuzatul din cauza uneĭ asemenea mărturiĭ, se va fi osîndit la munca silnică pe timp mărginit, pedeapsa va fi recluziunea de la 6 pînă la 10 anĭ; iar dacă osînda acuzatuluĭ a fost munca silnică pe toată viaţa, martorul mincinos se va osîndi la munca silnică pe timp mărginit. (C. p. 7, 8, 27; pr. p. 355, 446—449; p. Fr. 361)".

Art. 288 c. p. — „Orĭ-care va da mărturie mincinoasă în pricine corecţionale, orĭ în contra acuzatuluĭ, orĭ în favoarea luĭ, se va pedepsi cu doĭ anĭ închisoare".

Art. 289 c. p. — „Orĭ-care va da mărturie mincinoasă în pricinĭ poliţieneştĭ se va pedepsi cu închisoare de la 1 lună pînă la 6 lunĭ".

Art. 290 c. p. — „Cel care va da mărturiĭ mincinoase în pricine civile se va pedepsi cu închisoare pînă la doĭ anĭ".

Art. 291 c. p.—„Martorul mincinos care va fi primit orĭ-ce fel de mită, orĭ răsplătire, înfiinţată saŭ promisă, se va pedepsi cu recluziunea, de va fi pentru pricinĭ corecţionale saŭ civile, iar de va fi pentru pricine poliţieneştĭ, cu închisoare de la un an pînă la doĭ. Către acesta, ceea-ce va fi primit martorul mincinos se va lua pe seama ospiciilor".

Art. 292 c. p.—„Ceĭ ce, prin orĭ-ce mijloc, vor amăgi pe martorĭ spre a da mărturie mincinoasă, se vor pedepsi întocmaĭ ca martoriĭ mincinoşĭ, după dispoziţiunile celor din urmă 5 articole".

Art. 293 c. p.—„Cînd în pricine civile, prigonitoarele părţĭ vor propune una alteia a face jurămînt, saŭ cînd jurămîntul se va propune de către judecător uneia din părţĭ, şi partea primind propunerea, va săvîrşi jurămînt mincinos, săvîrşitorul

unuĭ asemenea jurămînt se va pedepsi cu închisoare pînă la doĭ anĭ, amendă pînă la 250 leĭ, și interdicțiune pe timp mărginit".

Elementele delictuluĭ. — Crima saŭ delictul de mărturie mincinoasă, nu este definit de codul nostru penal și caracterele luĭ constitutive nu aŭ fost determinate de legiuitor.

Conform însă doctrineĭ, unanim admisă, treĭ sunt elementele necesare pentru ca acest delict să fie constituit:

1) O mărturie contrarie adevăruluĭ;

2) Făcută cu intențiune frauduloasă; și

3) Care a dat naștere unuĭ prejudiciŭ saŭ posibilităț de prejudiciŭ.

I. Prin mărturie se înțelege, bine înțeles, orĭ-ce depositiune făcută în justiție sub prestare de jurămînt; de unde rezultă că nicĭ o urmărire nu poate fi îndreptată în contra persoanelor ascultate în virtutea puterеĭ discreționare a Președinteluĭ Curțiĭ cu Juraț (arg. art. 302 al. 2 pr. pen.), și că declarațiunile false făcute sub simple informațiunĭ, nu pot alcătui crima saŭ delictul de mărturie mincinoasă.

Faptul acesta deși constitue un act imoral, scapă așa dar de represiune atît la noĭ cît și în Franța (Chauveau și Hélie, IV, pg. 534 No. 1777 și 1778 (ed. 1887); Dalloz, Rép. alph. Tomul 39, *Témoignage faux*, No. 16; Legraverand, I, pagina 269 [1]).

De asemenea nu pot fi urmăriț pentru falsă mărturie, acuzațiĭ, prevenițiĭ saŭ inculpațiĭ, carĭ aŭ făcut arătărĭ mincinoase în interesul apărăreĭ lor. (Chauveau și Hélie, IV No. 1779, pg. 536; Garraud V, pg. 5).

In rezumat, pentru existența crimeĭ saŭ delictuluĭ de mărturie minciunoasă se cere, ca prim element, *o depoziţiune*

1) Un alt sistem legislativ maĭ logic domnește însă în Belgia și Italia. Art. 217 din Codul penal belgian și art. 214 din Codul penal italian nu consideră prestațiunea jurămîntuluĭ ca o condițiune esențială pentru ca cine-va să fie urmărit pentru sperjur, ci numaĭ ca o circumstanță agravantă.

In consecință, menționatele texte de lege pedepsește chiar pe martoriĭ mincinoșĭ ascultațĭ fără prestare de jurămînt, dar cu o pedeapsă maĭ puțin severă.

făcută sub prestare de jurămînt, în cauza altuia, şi care depoziţiune să fie contrarie adevăruluĭ.

Alteraţiunea adevărului poate consista fie în *afirmaţiunea* unuĭ fapt mincinos, fie în *negaţiunea* unuĭ fapt adevărat, fie în variaţiunĭ saŭ contradicţiunĭ ivite în cursul depoziţiunilor, carĭ pot fi indiciul, fără a fi însă şi proba mărturieĭ mincinoase.

Dispoziţiunile art. 343 pr. pen., esplică Garraud, privesc maĭ mult interesul apărăreĭ de cît represiunea falseĭ mărturiĭ. (Garraud, V, No. 4, pg. 8 ; Dalloz, Rép. Alph., loc. cit., pg. 78), afară numaĭ dacă martorul nu arată nicĭ un motiv serios saŭ plauzibil, care să esplice acele variaţiunĭ. (Cas. rom. II, No. 214 din 13 Maiŭ 1888).

Simplul refuz de a răspunde la întrebelaţiunĭ, nu poate constitui nicĭ odată o mărturie falsă ; acest fapt nu poate atrage de cît aplicaţia art. 329 pr. pen. (Chauveau et Hélie, IV, pg. 545 No. 1786 ; Rép. Alph., loc. cit., No. 21 pg. 69 ; Cas. fr., 1 Septembrie 1814).

In ceea-ce priveşte reticenţele voluntare, autoriĭ sunt de acord întru a decide, că nu pot constitui o mărturie falsă, de cît atuncĭ cînd faptul trecut sub tăcere este ast-fel legat de faptul declarat, în cît îĭ alterează sensul, şi cînd acest ultim fapt, incomplet prezentat, — se găseşte ast-fel denaturat, în totul saŭ în parte. Scapă dar represiuneĭ reticenţa simplă, cînd nu este legată de declaraţia principală şi nu'ĭ modifică sensul ; de oare-ce constitue un simplu refuz de a răspunde asupra unuĭ punct determinat. (Garraud V, pg. 7 ; Blanche, V, No. 357 şi 358 ; Chauveau et Hélie IV, No. 1786 şi 1788 ; Cas. fr. 20 Maiŭ 1808, D. A., t. 39 pg. 69, No. 22 şi nota).

Alteraţiunea adevărului trebue să poarte, conform doctrineĭ, asupra circumstanţelor esenţiale ale procesuluĭ ; să aibă de obiect a afirma saŭ a nega oare-carĭ circumstanţe, — căcĭ, sperjurul, atuncĭ cînd poartă asupra unor circumstanţe accesoriĭ, zice Faustin Hélie,— cînd nu are de obiect o apreciaţiune morală a acestuĭ fapt, nu este suficient pentru

a rătăci mersul justiției. Acțiunea martorului, continuă eruditul penalist, (VI pag. 542, *in medio*) e fără îndoială imorală, dar interesul societății, care e rațiunea pedepsei, dispare. De altă parte, e extrem de dificil, în acest caz, de a discerne reaua credință, de eroare căci, martorul care a spus adevărul asupra faptului principal, nu are interes a-l altera asupra circumstanțelor secundare și trebue să atribuim această alterațiune lipsei de memorie sau unei iluziuni a simțurilor. (V. și Casația fr., 16 Ianuarie 1807, S. 7. 1. 551; Garraud, V, No. 4 pag. 8; Blanche, V, No. 357. (Vezi în ce privește distincțiunea între circumstanțele esențiale și accesorii ale unei acuzațiuni criminale: Chaveau și Hélie, IV, p. 1784 și urm. Dalloz, Rép. Alph., loc. cit., pag. 66 No. 11 și urm.).

II. *Intenția frauduloasă sau intenția de a rătăci justiția.* — Voința de a vătăma, nu este cerută; ea devine numai într'un singur caz (mărturie contra acuzatului) o circumstanță agravantă a infracțiunei.

Această condițiune este de o importanță deosebită, de oare-ce alegațiunile inexate ale martorului pot avea drept cauză, fie o eroare, fie o minciună; și criteriul mărturiei mincinoase — zice Garraud (V, No. 6, nota 18) nu depinde de raportul între ceea-ce s'a spus și cunoștința ce a putut-o avea martorul de ceea-ce a avut loc. Or, legea însăși nu pedepsește *eroarea*, care poate fi imputabilă greșelei; ea pedepsește minciuna, care e rezultatul unui dol.

E dar necesar ca Ministerul public să stabilească, într'un mod distinct, și falsitatea depoziținei și falsificarea intențională a martorului, adică reaua credință; căci, adese-ori, imaginația, temerea, emoțiunea, întunecă vederea și înșală auzul (Sic: Cas. fr.. 19 Maiu 1808, J. P., VI, 693, 3 Ianuarie 1811, § 2, 127 și 3, 279; 15 Iulie 1886 B. No. 258; Chauveau și Hélie, IV, No. 1804; Cas. rom. No. 214/88).

In caz de dubiu, după Farinacius, trebue presupus că martorul a depus prin eroare, iar nu prin dol: (Farinacius Quaest., 67. No. 78: Chauveau și Hélie, IV pag. 564, No.

1804), Baiardus, din potrivă crede că dolul trebue presupus. (Ad. Julius Clarum, § Falsum No. 292).

III. Al treilea element al crimei saŭ delictuluĭ de marturie mincinoasă, *e prejudiciul cauzat saŭ posibilitatea de prejudiciŭ;* — alt-fel, zice Faustin Hélie şi Chauveau, alteraţia adevărului nu este de cît expresiunea uneĭ cugetărĭ culpabile, fără îndoială, dar inofensivă. Or, legea nu incrimina şi nu pedepseşte de cît acele acţiunĭ carĭ, turbură saŭ ameninţă interesele sociale; cele-l'alte fapte rămîn în domeniul moraleĭ, care este chemată să le înfiereze.

Măsurĭ mincinoase şi false saŭ neautorizate.

Art. 336 c. p. — „Cel ce va înşela pe cumpărător asupra probeĭ lucrurilor de aur saŭ argint, asupra calităţeĭ uneĭ petre mincinoase, vîndută de bună, saŭ asupra feluluĭ orĭ căreĭ mărfĭ, precum şi acela care, prin întrebuinţare de mincinoase dramurĭ saŭ măsurĭ, va înşela asupra cîtimeĭ lucrurilor vîndute, se va pedepsi cu închisoarea de la 1 lună pînă la 6, şi cu amendă care nu va putea fi nicĭ maĭ mare de a 4-a parte a despăgubireĭ cuvenită înşelatuluĭ, nicĭ maĭ mică de 50 leĭ.

Lucrurile acele cu probă mincinoasă, saŭ preţul lor, de se vor afla încă în mîinile vînzătoruluĭ, se vor lua în folosul stabilimentelor publice de bine-facere ale loculuĭ unde s'a urmat delictul, iar dramurile şi măsurile mincinoase se vor sfărîma". (C. p. 337, 393 § 7, 394, 399; cod. just. milit. 251; leg. sist. metric, 10 şi urm.; p. Fr. 423).

Art. 337 c. p. — „Dacă vînzătorul şi cumpărătorul s'aŭ servit, în tîrguiala lor, cu alte dramurĭ, saŭ cu alte măsurĭ, iar nu cu cele hotărîte de guvern, cumpărătorul nu va avea dreptul a se porni în contra vînzătoruluĭ care 'l va fi înşelat cu dramurĭ saŭ cu măsurĭ poprite, fără prejudiciul acţiuneĭ publice pentru pedepsirea atît a fraudeĭ (înşelăciuneĭ) cît şi chiar a întrebuinţăreĭ greutăţilor şi măsurilor mincinoase.

Pedeapsa, în caz de înşelăciune, este prescrisă la articolul

precedent, iar pedeapsa pentru simplă întrebuințare de măsurĭ și greutățĭ mincinoase este prevăzută la cartea III, a acestuĭ codice, privitoare la pedepse de simplă poliție". (c. p. 336, 393 § 5 și 6, 394; art. 20 și urm. leg. sist. metric; p. fr. 424).

Art. 393 C. p.—„Se vor pedepsi cu amenda de la 15 la 26 leĭ:

Al. 5. Ceĭ ce *vor avea* dramurĭ saŭ măsurĭ mincinoase în magaziile, în prăvăliile saŭ casele lor de negoț, saŭ în tîrgurĭ saŭ bîlciurĭ, fără a fi apărați cu aceasta de osîndele corecționale hotărîte pentru dînșiĭ, cînd vor întrebuința asemenea dramurĭ mincinoase saŭ măsurĭ.

Al. 6. Ceĭ ce *vor întrebuința* alte dramurĭ saŭ măsurĭ de cît cele prevăzute de legile în vigoare [1]).

Art. 394 c. p. — „Se vor confisca încă, dramurile și măsurile mincinoase, precum și dramurile și măsurile osebite de cele prevăzute de legile în vigoare".

Legea sistemuluĭ metric din 21 Septembre 1864:

Art. 10. — „Nimenĭ nu se va putea servi cu greutățĭ și măsurĭ carĭ nu vor fi fost marcate la autoritățile competinte".

Art. 11. — „Pentru prima timbrare, interesațiĭ se vor duce însuși cu măsurile la autoritățile de verificare în a căror circumscripțiune se vor afla".

Art. 12. — „Toate măsurile și greutățile reparate, nu se vor putea întrebuința maĭ înainte de a primi din noŭ timbru de verificare".

Art. 20. — „Privigherea d'a nu se vinde și întrebuința de cît numaĭ măsurĭ conform prescripțiunilor legeĭ de față, se va face de către polițiile locale și de către impiegațiĭ consiliurilor comunale însărcinate cu verificărĭ prin vizite extraordinare și neașteptate".

Art. 21. — „Agențiĭ polițieĭ și agențiĭ comunalĭ vor face procese-verbale pentru contravențiunile și delictele ce vor descoperi și vor urmări pe făptuitorĭ pentru a li-se aplica pedepsele saŭ amendele prevăzute de legĭ pentru asemenea abaterĭ".

Art. 22. — „Agențiĭ însărcinați cu verificările greutăților și măsurilor, vor confisca toate măsurile și greutățile carĭ n'ar avea forma saŭ n'ar fi făcute de materiile prescrise; asemenea carĭ vor fi alterate, roase saŭ turtite, precum și măsurile vechĭ ce se vor găsi în uz. Aceste măsurĭ, depunîndu-le la poliția locală saŭ la sub-prefectură, se vor strica,

1) Greutățile și măsurile sistemuluĭ metric sunt: (Vezĭ legea sist. metric art. 3 și 4, Hamangiu Vol. II, pag. 1407).

și materialul din care aŭ fost făcute se va confisca drept amende.

Aceste dispoziţiunĭ nu vor prejudeca întru nimic pedepsele dictate de legea penală pentru facerea și întrebuinţarea de măsurĭ și greutăţĭ false".

I. 1) Elementele ce constituesc delictul prevăzut de art. 336, calificat de legiuitor excrocherie, sunt două: a) *existenţa uneĭ înșelăciunĭ*, și b) *acea înșelăciune să fie asupra naturei lucruluĭ vîndut.*

Primul element presupune o persoană căreia să i se fi cauzat un prejudiciŭ, adică un cumpărător al aceleĭ mărfĭ, singurul fapt al expuneriĭ mărfiĭ spre vînzare neputînd constitui elementul de înșelăciune.

Prin cel de al doilea element se înţelege marfa care, de și în aparenţă poate să aibă numirea ce i se dă în realitate, dar este de o specie diferită, saŭ falsificată și denaturată, ast-fel în cît este cu totul improprie uzuluĭ la care este destinată; iar nu o înșelăciune asupra calităţeĭ și preţuluĭ aceleĭ mărfĭ. (Cas. rom. II, No. 89 din 23 Febr. 1870).

2) Din combinaţiunea art. 336, 337 și 339, reese că, pentru a fi cine-va pasibil de pedeapsa prevăzută de art. 336, nu este suficient a se găsi în prăvălia sa măsurĭ mincinoase, ci se cere într'un mod formal ca el, prin întrebuinţarea acelor măsurĭ, să fi înșelat pe cine-va; că dar să se dovedească că înșelăciunea a fost consumată. (Cas. rom. II, No. 448 și 449 din 24 Oct.).

3) Legiuitorul, prin art. 336, pedepsește pe aceĭ carĭ, prin întrebuinţare de mincinoase măsurĭ, aŭ înșelat asupra cîtimeĭ lucrurilor vîndute, chiar dacă ar rămîne necunoscută persoana înșelată; destul numaĭ dacă se constată că vînzătorul întrebuinţa, cu intenţiune de a înșela, la vînzarea mărfurilor sale, măsurĭ mincinoase în prejudiciul cumpărătorilor. (Cas. II, No. 87 din 21 Martie 1882).

4) Din chiar textul formal al art. 336 rezultă că are a fi pedepsit ca înșelător, nu numaĭ vînzătorul, dar și cel care, prin întrebuinţare de măsurĭ mincinoase, va înșela asupra cîtimeĭ lucrurilor vîndute. Prin urmare, el se aplică

și cumpărătorului care s'a servit cu o măsură mincinoasă pentru a înșela pe vînzător asupra cantității. (Cas. II, No. 418 din 14 Nov. 1879).

5) Dacă inculpatul a întrebuințat măsură mincinoasă, înșelînd pe cumpărători asupra cîtimei cerealelor vîndute de el, prejudiciîndu-i prin acest fapt în folosul său, acest fapt nu intră în prevederile art. 393, ci întrunește elementele constitutive ale delictului de înșelăciune prevăzut și penat de art. 336. (Cas. II, No. 557 din 14 Dec. 1887.).

6) Faptul de a vinde cu lipsă la greutate, constitue delictul de înșelăciune prevăzut și pedepsit de art. 336. (Cas. II, No. 478 din 7 Sept. 1892).

7) Simpla găsire în prăvălia unuĭ comerciant, a unor măsurĭ mincinoase, fără să fie constatat că comerciantul a înșelat pe cine-va vînzîndu-i cu ele, constitue contravenţiunea poliţienească, prevăzută de art. 393, al. 5 și 6, iar nu delictul de înșelăciune arătat în art. 336 și 337. (Cas. II, 24 Oct. 1890).

8) Faptul că un comerciant ține în prăvălia sa, cumpene saŭ măsurĭ mincinoase, constitue contravenţiunea prevăzută de art. 393, al. 5, din codul penal iar nu delictul de înșelăciune prevăzut de art. 336 din acel cod, întru cît pentru ca să existe acest delict, trebue să se constate că inculpatul s'a servit de acele măsurĭ mincinoase și a amăgit pe vr'o persoană. (Cas. II, 22 Apr. 1897).

9) Dacă inculpatul a fost prins asupra faptuluĭ (adică în flagrant delict) pe cînd primea grîul de la vînzător, măsurîndu-l cu dimerlia falsă, faptul său este un delict consumat, iar nu numaĭ o simplă tentativă. (Cas. II, No. 150 din 16 Martie 1892).

10) Plata în care ar intra și despăgubirile civile, efectuată după consumaţiunea delictuluĭ de înșelăciune, nu stinge acţiunea publică. (Cas. II, No. 150 din 16 Martie 1892).

11) Faptul de a înșela pe cumpărător asupra cîtimeĭ lucrurilor vîndute, nu prin întrebuințare de drumnrĭ saŭ măsurĭ mincinoase, ci prin cele adevărate și juste, dînd însă

lipsă, nu intră în prevederile art. 335, nici chiar în ale art. 393 al. 6, căci prin acest articol se pedepseşte simplul fapt al întrebuinţăreĭ de alte dramurĭ saŭ măsurĭ de cît cele prevăzute de legile în vigoare, fără să fi mijlocit vre-o înşelăciune asupra lucruluĭ vîndut, de oare-ce dacă ar fi urmat o asemenea înşelăciune atunci pedeapsa este după art. 337, tot cea prevăzută de art. 336. Aşa dar, faptul de a înşela pe cumpărător asupra cîtimeĭ lucruluĭ vîndut dînd lipsă, chiar prin întrebuinţare de dramurĭ saŭ măsurĭ adevărate şi juste, intră numaĭ în prevederile art. 332 şi 333, căcĭ în asemenea caz vînzătorul, în vedere de a se folosi de preţul lucruluĭ vîndut lipsă, face să nască o amăgire în paguba cumpărătoruluĭ, făcînd să treacă de adevărată o cîtime mincinoasă". (Cas. II, No. 235 din 20 Aprilie 1874).

III). S'a hotărît că intră în prevederile art. 393 al. 5 c. p.:

1) Faptul de a se găsi în prăvălia cuĭ-va, măsurĭ mincinoase. (Cas. rom. II, 20 Aprilie 1889).

2) Găsirea de măsurĭ mincinoase în prăvălia unuĭ comerciant de băuturĭ spirtoase. (Cas. rom. II, 24 Oct. 1890).

3) Dacă inculpatul a întrebuinţat măsurĭ mincinoase înşelînd pe cumpărător asupra cîtimeĭ cerealelor vîndute de el, prejudiciindu-l prin acest fapt, faptul nu intră în prevederile art. 393. (Cas. rom., II, 14 Dec. 1887).

4) Faptul de a înşela pe cumpărător asupra cîtimeĭ lucrurilor vîndute, nu prin întrebuinţare de dramurĭ saŭ măsurĭ mincinoase, ci prin cele adevărate şi juste, dînd însă lipsă, nu intră în prevederile art. 393 al. 6, căcĭ prin acest articol se pedepseşte simplul fapt al întrebuinţăreĭ de alte dramurĭ saŭ măsurĭ de cît cele prevăzute de legile în vigoare, fără să fi mijlocit vre-o înşelăciune asupra lucruluĭ vîndut. (Cas. rom., II, 20 Aprilie 1874).

S'a judecat încă:

Că faptul de a înşela pe cumpărător asupra cîtimeĭ lucrurilor vîndute, nu prin întrebuinţare de dramurĭ saŭ măsurĭ mincinoase, ci prin cele adevărate şi juste, dînd însă lipsă, nu intră în prevederile art. 336, nici chiar în ale art. 393 al. 6, căcĭ prin acest articol se pedepseşte simplul fapt al

întrebuințăreĭ de alte dramurĭ saŭ măsurĭ de cît cele prevăzute de legile în vigoare fără să fi mijlocit vre-o înșelăciune asupra lucruluĭ vîndut, de oare ce dacă ar fi urmat o asemenea înșelăciune, atuncĭ pedeapsa este după art. 337, tot cea prevăzută de art. 336. Așa dar, faptul de a înșela pe cumpărător asupra cîtimeĭ lucruluĭ vîndut dînd lipsă, chiar prin întrebuințare de dramurĭ saŭ măsurĭ adevărate și juste, intră numaĭ în prevederile art. 332 și 333, căcĭ în asemenea caz vînzătorul, în vedere de a se folosi de prețul lucruluĭ vîndut lipsă, face să nască o amăgire în paguba cumpărătoruluĭ, făcînd să treacă de adevărată o cătime mincinoasă. (Cas II, No. 235 din 20 Aprilie 1874).

Meseriașĭ

(Contravențiĭ la legea meseriilor)

I. Cad în contravențiune :

1) Streiniĭ carĭ vor exercita o meserie fără a poseda o dovadă prin care să se constate că există în țara lor, dreptul de reciprocitate pentru romînĭ, saŭ în lipsă de asemenea dovadă fără o autorizare prealabilă a Camereĭ de comerț. *(Art. 4 și 80 Leg. mes. din 5 Martie 1902).*

2) Lucrătoriĭ carĭ vor exercita meseria fără carnet, saŭ patroniĭ carĭ ĭĭ vor primi *(Art. 12 și 80, idem).*

3) Patroniĭ carĭ vor primi elevĭ fără a fi împlinit vîrsta de 12 anĭ, și fără autorizarea Camereĭ de comerț.

4) *a)* Patronul care nu va lăsa timp liber elevuluĭ, de a asista la serviciul divin în zilele de sărbătoare ale religieĭ luĭ și nu va priveghea ca elevul să îndeplinească această îndatorire ; *b)* care nu va obliga pe elev să meargă la școlĭ ; *c)* care nu va vesti pe părinții elevuluĭ saŭ pe reprezentanții luĭ legalĭ, precum și pe directorul școaleĭ, despre vre-o boală de care ar suferi, precum și despre orĭ-ce eveniment grav ce ar putea să'ĭ intereseze. *(Art. 26 și 80, idem).*

5) Patronul care va întrebuința pe elev la alte lucrări de cît acelea ale meșteșugului și potrivit cu vîrsta și cu puterea lui fizică, care îl va obliga să facă servicii domestice, care nu va veghea ca elevul să nu fie jignit în demnitatea sa de către oamenii casei. *(Art. 27 și 80, idem).*

6) Patronul care cu bună știință ar fi primit pe un elev fugar. *(Art. 29 și 80, idem).*

7) Patronul care va lua un lucrător, al cărui contract cu un alt patron n'a expirat, saŭ n'a fost reziliat. *(Art. 35 și 80, idem).*

8) Lucrătorul care nu va prezenta patronului, la cerere, carnetul spre păstrare, saŭ patronul și lucrătorul care nu ar prezenta acel carnet autorității competinte, la cerere. (*Art. 36 și 80, idem*).

9) Patronul care nu va restitui lucrătorului carnetul la părăsirea serviciului. (*Art. 37 și 80, idem*).

10) Lucrătorul care va părăsi fără just motiv pe patron lăsîndu-i lucrul în suferință. (*Art. 80, idem*).

II. Cad de o potrivă în contravenție:

1) Aceia cari vor exercita o meserie pe socoteala lor proprie și vor face din exercitarea meseriei principala lor ocupare, fără a avea brevet de maestru.

2) Aceia cari vor întrebuința în exercitarea meseriei lor, elevi saŭ lucrători fără a fi maeștrii saŭ patroni.

3) Societățile și particularii cari vor întreprinde exercitarea ori-căreia din meseriile arătate în art. 1 al legei, [1])

1) *Art. 1.* — „Ori-cine este liber a exercita ori-ce meserie, din cele mai jos enumărate, dacă îndeplinește condițiunile prescrise de legea de față. Aceste meserii sunt cele exercitate de:

Abagiŭ, alamagiŭ, argintar, armurier, bărbier, blănar, boiangiŭ, brodistă, brutar, căldărar, caretaș, cartonagist, cavaf, ceaprazar, ceasornicar, ceramist, cizelar, cioplitor de piatră, cismar, coafor, cofetar, cojocar, corsetier, croitor, cuferar, curelar, cusătoreasă, cuțitar, decorator, dogar, dulgher, ferar, floristă, giuvaergiŭ, gravor, geamgiŭ, încadrator; instalator de apă, gaz, electricitate, etc.; lăcătuș, lampist, legător de cărți, litograf, lumînărar, mănușar, mecanic, modistă, mozaist, olar, ornamentist, pălărier, pantofar, parchetar, pavator, perier, plăpumar, poleitor, rotar, săpunar, scărar, sculptor în lemn, șelar, sobar, sforar, strungar, stucator, tăbăcar, tapetar, tapițer, tîmplar, țesător, tinichigiŭ, tipograf, tricotar, turnător de metale, umbrelar, vopsitor, zidar, zugrav.

Nu sunt supuse legei de față, fabricele, atelierele mari, industria

întrebuințînd meseriași cari nu îndeplinesc condițiunile legei. (*Art. 8 și 81, idem*).

4) Patronii cari vor obliga să lucreze mai mult de 8 ore pe zi, elevii cari n'au împlinit 14 ani, sau elevii în vîrstă de 14—16 ani mai mult de 10 ore, în care se coprind și orele de școală. (*Art. 24 și 81, idem*).

5) Patronii cari vor întrebuința la lucru noaptea (adică de la 8 ore seara—5 dimineața) elevi mai tineri de 18 ani. (*Art. 25 și 81, idem*).

6) Patronii cari vor impune lucrătorilor muncă streină meșteșugului lor sau convențiunei lor; muncă peste puterea lor fizică sau îi va obliga să facă servicii casnice în lipsă de convenție. (*Art. 39 și 81, idem*).

Mituirea funcționarilor publici

Art. 144 c. p.—„Ori-ce funcționar de ramul administrativ sau judecătoresc, ori-ce agent sau însărcinat al unei administrațiuni publice, care va fi primit sau va fi pretins daruri sau prezenturi, sau care va fi acceptat promisiuni de asemenea lucruri spre a face sau a nu face un act privitor la funcțiunea sa, fie și drept, dar pentru care n'ar fi determinată de lege o plată, se va pedepsi cu închisoare de la doi pînă la trei ani, și cu amenda îndoită a valoarei lucrurilor primite sau făgăduite, fără ca această amendă să poată fi mai mică de 200 lei; iar banii sau darurile, ori valoarea lor, se vor lua pe seama ospiciilor sau caselor de bine-facere ale localității unde s'a comis mituirea.

Ei nu vor mai putea ocupa funcțiune publică și vor perde și dreptul la pensiune.

Cu aceiași pedeapsă se va pedepsi și ori-ce arbitru sau

---

casnică, asemenea nu intră în prescripțiunile legei prezente, locuitorii rurali cari, la sate, pe lîngă altă profesiune, exercită și meseria de: cioplitor, dogar, dulgher, ferar, rotar, sobar, tîmplar, zidar, cojocar. Aceste două tablouri se pot modifica de consiliul de miniștri, în urma referatului ministrului agriculturei, industriei, comerciului și domeniilor, conform cu avizul dat de Camera de comerciu și industrie.

expert, numit saŭ de către un tribunal, saŭ de părţi, care va fi acceptat promisiuni, saŭ primit daruri, saŭ prezente, pentru a da o deciziune saŭ a emite o opiniune favorabilă uneia din părţi (c. p. 291, 399; art. 254 şi urm. cod. just. milit.; art. 107 leg. telegr. post. 19 Iulie 92; art. 88 leg. recrut.; p. Fr. 177, 180; p. Pr. § 309, 310).

Art. 145 c. p. — „Dacă mituirea s'a urmat asupra unuĭ judecător saŭ jurat, pronunţînd în materiĭ criminale în favoarea saŭ în contra acuzatuluĭ, pedeapsa va fi maximul închisoareĭ şi pierderea drepturilor de a maĭ fi admis în serviciŭ pe toată viaţa; el va pierde şi dreptul la pensiune.

Dacă mituirea s'a urmat asupra unuĭ jurat, pronunţînd în materie de expropriaţiune, pedeapsa va fi închisoarea de la un an pînă la doĭ anĭ, pierderea dreptuluĭ de a maĭ fi admis în serviciŭ pe toată viaţa şi a dreptuluĭ de pensiune" (c. p. 8; p. Fr. 173).

Art. 146 c. p.—„Orĭ-care particular, care, în numele săŭ, saŭ în numele vre-unuĭ funcţionar public, administrativ saŭ judecătoresc, cu ştirea saŭ fără ştirea acestuia, într'un chip direct saŭ indirect, va cere, va lua saŭ va face să-ĭ se promită daruri saŭ alte foloase nelegitime, spre a interveni, spre a se face, saŭ a nu se face vr'un act din cele privitoare la atribuţiunile aceluĭ funcţionar, se va pedepsi cu închisoare de la şease lunĭ la doĭ anĭ şi cu amendă, valoarea îndoită a lucrurilor luate saŭ promise, fără ca această amendă să fie maĭ mică de 100 leĭ.

Lucruriie primite saŭ valoarea lor, se vor lua în folosul ospiciilor saŭ caselor de bine-facere ale localităţeĭ unde s'a comis faptul.

Iar dacă mijlocitorul va fi funcţionar, va pierde dreptul de a maĭ ocupa funcţiunĭ, şi nu va putea primi pensiunea" (c. p. § 7, 144, 145, 399).

§ I. ***Generalităţĭ***

Corupţiunea, mituirea, în înţelesul general al cuvîntuluĭ, zice ilustrul criminalist Garraud, este, de o parte, *oferta*, de altă parte, *acceptarea* unuĭ avantaj, pentru a face saŭ a se abţine de la un act al funcţiuneĭ. Oferta constitue *corupţiunea activă*, ea e opera particularuluĭ; acceptaţiunea, *corupţiunea pasivă*, este opera unuĭ ofiţer public.

Intre cele două moduri de manifestare a delictului de mituire, corupțiunea pasivă prezintă o gravitate excepțională. Faptul unui funcționar public, spune B. Boerescu („Des délits et des peines", Thèse, Paris, 1858, pag. 254) care se lasă a fi cumpărat sau care primește daruri cu ocaziunea exercițiului funcțiunilor sale, constitue nu numai o abatere de la angajamentele sale față de societate, dar aduce o gravă atingere organizațiunei puterilor publice. Ori-ce funcționar, în adevăr, are drept misiune de a apăra, de a proteja în mod egal interesele tutulor cetățenilor; serviciile sale fiind deja plătite de Stat, adică din contribuțiunile acelora pe cari trebue să-i protejeze, el nu trebue să mai primească nimic, nici pentru a face un act de competința sa, nici pentru a se abține de la un asemenea act.

Cînd justiția într'un stat va fi pusă la mezat, cînd un funcționar se va lăsa să fie cumpărat de către acela care i-ar oferi mai mult, e sigur că în acel stat se va găsi domnind regimul anarchiei, al injustiției și al opresiunei.

In ce privește regulamentarea delictului, sistemele legislative sunt divizate. Un prim sistem consideră delictul de corupțiune a funcționarilor publici, ca o *infracțiune complexă*, care presupune concursul necesar a două persoane, deopotrivă culpabile și deopotrivă pedepsibile, — coruptorul fiind considerat coautor sau complice cu funcționarul corupt al uneia și aceleași infracțiuni, iar în cazul cînd oferta nu a fost acceptată sau darurile nu au fost primite, există conform acestui sistem o simplă tentativă de corupțiune.

Cel de al doilea sistem, adoptat de codul penal francez, vede în delictul de mituire, *două infracțiuni distincte*, imputabile, una funcționarului corupt, cea-l'altă coruptorului, — cele două elemente ale corupțiunei rămânînd ast-fel distincte, atît din punctul de vedere al încriminărei, cît și din punctul de vedere al penalității. Art. 177, 178, 181, 182 și 183 c. p. fr. prevăd și pedepsesc corupțiunea pasivă; art. 179 și 180, corupțiunea activă.

In ceea-ce concerne legiuirea noastră penală, ea înfățișează un sistem a parte, care consistă în reproducerea mo-

dificată a art. 177, 178 și 180 din codul penal francez, cu înlăturarea art. 179 din acel cod, care se ocupă de corupțiunea activă. Din această cauză s'a și născut la noi o serioasă controversă asupra cestiuneĭ de a se ști, dacă mituitoriĭ funcționarilor publicĭ trebuesc pedepsiți?

Din parte-ne, credem că soluțiunea afirmativă este singura admisibilă. (Vezĭ pentru detaliĭ în ce privește aceasta importantă cestiune: *I. Gr. Perieţeanu: Cîte-va cuvinte asupra delictuluĭ de corupțiune a funcționarilor publicĭ*, „*Dreptul*“ No. 38 din 16 Maĭ 1904, pag. 300).

§ II. ***Elementele constitutive ale delictuluĭ de mituire***

Trecînd la elementele constitutive ale delictuluĭ de mituire, ne vom ocupa, față cu starea actuală a legislațiuneĭ, numaĭ de corupțiunea propriŭ zisă saŭ pasivă. Aceste elemente rezultă din însuși textul art. 144 codul penal (art. 177 cod. pen. fr.), și sunt în număr de treĭ: 1) calitatea de funcționar public; 2) actul însuși saŭ abținerea de la act, care este scopul corupțiuneĭ și care trebue să fie privitoare la funcțiunea persoaneĭ corupte; 3) interesul, care este cauza determinată a actuluĭ saŭ abținereĭ de la act (Garraud, III, No. 273).

I. *Agentul corupt trebue să aibă calitatea de funcționar de ramul administrativ saŭ judecătoresc, de agent saŭ însărcinat al uneĭ administrațiunĭ publice.*

Aceștĭ termenĭ prin vaga lor designațiune vizează nu numaĭ pe funcționariĭ propriŭ zișĭ, adică pe delegațiĭ direcțĭ aĭ autorităților publice pentru a administra saŭ judeca, dar pe toțĭ auxiliariĭ, pe toțĭ funcționariĭ administrațiunilor publice, într'un cuvînt pe toate persoanele încadrate în organizația administrativă saŭ judiciară și intrînd astfel în această ierarchie, instituită pentru a exercita, sub o impulsiune și sub o supraveghere superioară, nenumăratele

atribuţii ale puterei executive în ordinul administrativ saŭ judecătoresc (Garraud III, No. 274).

Este inexactă părerea acelora carĭ nu introduc sub prevederile art. 144 de cît pe agenţiĭ învestiţi de puterea executivă cu o delegaţiune permanentă saŭ temporară a autorităţeĭ administrative saŭ judiciare. Dispoziţiunile menţionatuluĭ articol se pot aşa dar aplica orĭ-căreĭ persoane care contribue la mersul lucruluĭ public, primind o retribuţiune şi care prestează jurămînt în momentul intrăreĭ în serviciŭ. Profesoriĭ ca şi copiştiĭ dintr'o autoritate publică [1]) sunt în acest sens funcţionarĭ pasibilĭ de penalitatea prevăzută de art. 144 codul penal [2]).

Nu pot fi însă consideraţi ca funcţionarĭ publicĭ membriĭ corpurilor legiuitoare carĭ aŭ primit delegaţia lor prin electţiune şi carĭ nu sunt însărcinaţi, nicĭ să administreze nicĭ să judece, ci pur şi simplu să delibereze şi să voteze; soluţiunea contrarie s'ar putea admite numaĭ în ipoteza uneĭ calificaţiunĭ generale, luîndu-se expresiunea funcţionar public în accepţiunea largă a cuvîntuluĭ, care vizează pe verĭ-ce persoană învestită cu o porţiune din suveranitate; or, o asemenea calificaţiune largă, coprinsă în art. 246 cod. p. belg. şi care se traduce prin cuvintele *„orĭ-ce persoană însărcinată cu un serviciŭ public“*, e cu totul streină art. 144 c. p. (174 c. p. fr.).

Persoanele enumărate maĭ sus nu pot cădea aşa dar sub penalitatea art. 144 c. p.; traficul de influenţe şi de voturĭ la care s'ar deda iĭ face însă pasibilĭ de penalitatea art. 146 din acest cod, ale căruĭ dispoziţiunĭ sunt cu atît maĭ aplicabile atuncĭ cînd în locul unuĭ simplu particular se află o persoană care, în schimbul unor avantaje băneştĭ, ar pune influenţa sa directă saŭ indirectă în serviciul unuĭ solicitator, abuzînd ast-fel de calitatea sa.

Dacă funcţionarul a primit saŭ pretins daruri, fără să

1) Casaţia romînă a stabilit că trebuesc consideraţi ca funcţionarĭ publicĭ împiegaţiĭ făcînd serviciul de copiştĭ într'o autoritate publică, în speţă grefa uneĭ Curţĭ de apel.

2) Legea instrucţieĭ publice din 1864 consacră totuşĭ ideea că profesorul nu este funcţionar public.

aibă voința ori puterea de a face saŭ de a nu face actul pentru care s'a angajat, de exemplu, dacă funcționarul s'a folosit de un titlu la care nu avea nici un drept saŭ a uzurpat o calitate pe care nu o are saŭ nu a avut-o nici odată, nu poate fi culpabil de infracțiunea prevăzută de art. 144 cod. pen., pentru că el nu a fost infidel funcțiunei sale. Cu toate acestea, după împrejurări, poate fi declarat vinovat de un delict de excrocherie saŭ de abuz de încredere (Cas. rom. II, No. 29 din 24 Ianuarie 1875; vezi: Garraud, III, No. 275, ed. I).

II. *Scopul pe care voește să'l atingă corruptorul trebue să consiste, fie într'un act, fie într'o abstențiune de act, referitoare la funcțiunea pe care o ocupă persoana coruptă*, care să intre în atribuțiunile sale legale, să fie, cu un cuvînt, un act de competința sa: *ex officio suo*. Un act strein de căderile funcționaruluĭ, pe care n'ar fi fost în drept să'l facă în virtutea titluluĭ săŭ, nu este, prin urmare, un act al funcțiuneĭ sale și deci nu intră în dispoziținile art. 144 cod. p. (Cas. rom. II, 22 Maiŭ 1868; 12 Iulie 1889; Consiliul permanent de revizie, 16 Septembrie 1890, *Dreptul* No. 60 din 1891; idem 16 Septembrie 1891, *Dreptul* No. 63 din 1891[1]).

Termeniĭ legeĭ sunt prescrișĭ în această privință, art. 144 cod. pen. exprimîndu-se ast-fel: „spre a face saŭ a nu face un act privitor la funcțiunea sa, fie și drept, dar pentru care n'ar fi determinată de lege nicĭ o plată".

III. In fine, cel de al treilea element al corupțiuneĭ pasive și care constitue materialitatea delictuluĭ, consistă în *faptul de a pretinde saŭ primi daruri saŭ promisiuni*.

In ce privește mijloacele întrebuințate pentru manifestarea oferteĭ saŭ acceptăreĭ, este cu totul indiferent dacă ele aŭ fost directe saŭ indirecte (interpoziținne de persoane). Legea nu s'a explicat asupra acestuĭ punct, dar lucrul pare evident, față mai ales cu dispoziținile art. 146 cod. pen. De alt-fel, ceea-ce interesează este demonstrațiunea faptului

1) Un asemenea act poate fi însă privit ca o excrocherie saŭ abuz de încredere (Sic: Blanche, III, No. 417; Faustin Hélie și Chauveau ed. II, pag. 626).

că funcționarul a aderat la propuneri venale, într'un cuvînt că s'a lăsat a fi cumpărat, indiferent dacă acest fapt a avut loc direct sau prin interpoziţiune. (V: Garraud, III, No. 280; Chauveau et Hélie, II, No. 836, pag. 625).

Naşte însă întrebarea: delictul de corupţiune este pedepsit în ipoteza că funcţionarul, prepusul, arbitrul etc., după ce a acceptat oferta sau promisiunea, după ce a primit darul sau prezentul, nu execută actul pe care a promis să'l împlinească, sau execută un act de la care a promis să se abţină?

Se decide de ordinar, că dacă funcţionarul s'a oprit voluntar, nu comite nici delictul nici tentativa delictului de corupţiune, sub cuvînt că pentru existenţa delictului de corupţiune lipseşte unul dintre elemente: actul sau abstenţiunea de act, iar pentru tentativa de corupţiune lipseşte unul dintre elementele constitutive ale tentativei, abstenţiunea din cauze independente de voinţa autorului. (Blanche, III, No. 416, pag. 98; Chauveau şi Hélie, II, No. 844). Această soluţiune, zice însă Garraud, ar fi cu adevărat exactă dacă consumarea delictului de corupţiune ar consista de o parte în a primi, de altă parte în a face sau a se abţine de a face, precum susţine Blanche. „Dar, nu aceasta este adevărata natură a delictului. Din partea coruptorului ca şi din partea funcţionarului corupt, infracţiunea e terminată, consumată, din moment ce există acceptare de oferte, sau promisiuni, primire de daruri sau prezenturi; ceea-ce caracterizează, în adevăr, această formă de infracţiune, fiind traficul, convenţia ilicită, hotărîtă şi sigură. Expresia art. 177 cod. pen. nu lasă nici o îndoială asupra acestui punct".

De alt-fel, continuă Garraud, chiar în opinia contrarie, agentul rămîne responsabil de o excrocherie sau abuz de încredere, dacă nu a înapoiat darurile sau prezenturile primite.

Dacă însă funcţionarul, agentul sau prepusul, nu a fost reţinut de a săvîrşi faptul său criminal de cît din cauze independente de voinţa sa, există tentativă legală, toţi autorii sunt de acord. (Garraud loc. cit.; Hélie şi Chauveau, II, No. 844. etc.).

Delictul de corupțiune se consideră comis cu circumstanțe agravante, cînd are de obiect o hotărîre dată în materie penală saŭ în materie de expropriațiune silită (art. 145 al. 1 și 2 cod. pen.).

Naște însă întrebarea dacă dispozițiunile menționatuluĭ text de lege se întind în materie corecțională și de simplă poliție. Controversă. (Vezĭ examinarea acesteĭ cestiunĭ în *„Dreptul“* No. 38/904, studiul maĭ sus citat).

Prin art. 146, care închide secțiunea rezervată delictuluĭ de mituire a funcționarilor publicĭ, legiuitorul romîn, spre deosebire de codul francez, pedepsește pe mijlocitoriĭ de corupțiune, adică pe aceia carĭ servesc ca mediatorĭ între coruptorĭ și funcționariĭ corupțĭ. Este indiferent în fața legeĭ dacă mijlocirea de corupțiune se face în numele funcționarilor indicați de articolele 144 și 145 cod. pen. saŭ în numele propriŭ al mijlocitoruluĭ, e de asemenea indiferent dacă mijlocirea s'a făcut direct saŭ indirect. Trebue însă ca mijlocitorul de corupțiune să fi cerut, să fi luat saŭ să fi obținut promisiune de daruri saŭ alte foloase nelegitime și toate acestea să se fi făcut intervenind pe lîngă un funcționar public ca să facă saŭ să nu facă un act de resortul funcțiuneĭ sale.

Acestea sunt, pe scurt, principalele discuțiunĭ pe carĭ le poate ocaziona delictul de mituire a funcționarilor publicĭ în legislația noastră. Codul penal romîn nu se ocupă de judecătoriĭ saŭ administratoriĭ carĭ se pronunță prin *favoare* saŭ *inamiciție* pentru una din părți (art. 183 cod. pen. fr.).

Monopoluri

(Infracțiunĭ la legile speciale)

§ I. *Chibrituri și cărți de joc*

Legea din 31 Martie 1886:

Art. 16.—Importațiunea chibriturilor și cărților de joc este prohibită, afară de cazul cînd se va face pe contul Statuluĭ.

Art. 17.—Importaţiunea şi tentativa de importaţiune frauduloasă a chibriturilor şi a cărţilor de joc, se va constata şi pedepsi conform prevederilor legiureĭ vamale pentru contrabandă de mărfurĭ prohibite.

Pedeapsa din art. 169 din legea vămilor este aplicabilă tot-d'a-una în acest caz.

Art. 18. (L. 1 Iulie 1889).—Fabricaţiunea, colportarea saŭ debitul clandestin de chibrituri saŭ de cărţi de joc se va pedepsi cu confiscarea şi cu o amendă egală cu de 10 orĭ preţul cu care vinde regia fabricatele similare. [Nicĭ într'un caz această amendă nu va fi maĭ mică de 100 leĭ.]

La aceleaşĭ penalităţĭ vor fi supuşĭ şi toţĭ aceia carĭ ar întrebuinţa, saŭ în posesiunea cărora s'ar afla, chibrituri orĭ cărţi de joc neînvestite cu mărcile regieĭ. Amenda însă în asemenea cazurĭ se va putea reduce pînă la minimul de 5 leĭ.

Sunt scutiţĭ de orĭ-ce penalităţĭ călătoriĭ ce vin din străinătate pentru micile cantităţĭ destinate uzuluĭ lor personal, nu însă şi locuitoriĭ fruntariilor, conform distincţiunilor stabilite prin art. 65 din legea monopoluluĭ tutunurilor.

Art. 19 (L. 1 Iulie 1889).—Urmărirea, constatarea şi judecarea contravenţiunilor la legea monopoluluĭ chibriturilor şi cărţilor de joc se vor face conform prescripţiunilor stabilite pentru contravenţiile la legea monopoluluĭ tutunurilor[1])

§ II. *Hîrtie pentru ţigarete*

Legea din 18 Martie 1900:

Art. 8.—Importaţiunea hîrtieĭ saŭ altor produse destinate pentru confecţionarea ţigaretelor, fie în topurĭ, în cărticele saŭ suluri fie în tuburĭ saŭ orĭ-ce altă formă, este prohibită afară numaĭ cînd se face pe comptul Statuluĭ.

Hîrtia fină, destinată la alte uzurĭ, care se asamănă cu hîrtia pentru ţigarete şi care s'ar putea întrebuinţa la confecţionarea acestora nu se va maĭ întroduce în ţară pe viitor de cît colorată.

De asemenea este prohibită importaţiunea maşinelor, uneltelor şi a orĭ-căror accesoriĭ servind la formarea cărticelelor saŭ prepararea tuburilor.

Aceste prohibiţiunĭ încep din ziua depunereĭ proectuluĭ legeĭ de faţă în Adunarea deputaţilor; pentru hîrtia fină de

1) Vezĭ legea complectă în colecţia Hamangiu, pagina 2110.

împachetat, însă se vor permite întrarea comandelor pe drum pînă în ziua de 20 Februarie.

Art. 9.—Importaţiunea şi tentativa de importaţiune frauduloasă a hîrtieĭ pentru ţigarete şi a celor-l'alte produse, saŭ obiecte enumarate în articolul precedent se va constata şi pedepsi conform prescripţiunilor legeĭ generale a vămilor.

Pedeapsa prevăzută prin art. 169 din această legiuire, este tot-d'a-una aplicabilă în asemenea cazurĭ [1]).

Art. 10.—Fabricaţiunea, colportarea saŭ debitul clandestin de hîrtie pentru ţigarete se va pedepsi cu confiscarea şi cu amendă egală cu de zece orĭ preţul pe care vinde regia fabricatele similare. Nicĭ într'un caz această amendă nu va fi maĭ mică de 100 leĭ.

Art. 11.—La aceleaşĭ penalităţĭ vor fi supuşĭ şi toţĭ aceia carĭ ar întrebuinţa, saŭ în posesiunea cărora s'ar afla hîrtia pentru ţigarete saŭ alte produse pentru confecţionarea ţigaretelor. Amenda însă în asemenea cazurĭ se va putea reduce pînă la minimum de 5 leĭ.

Art. 12.—Urmărirea, constatarea şi judecarea contravenţiunilor la legea de faţă, se vor face conform prescripţiunilor stabilite pentru contravenţiunile la legea monopoluluĭ tutunurilor. (Vezĭ maĭ jos § III).

§ III. *Tutunurĭ*

Legea din 28 Februarie 1887:

Art. 46. — Sînt considerate ca cultură ilicită:

1) Toate răsadurile găsite la cultivatoriĭ carĭ nu posedă permisiunile regieĭ pentru cultura pe comptul eĭ saŭ pentru export. Contravenitoriĭ vor fi supuşĭ, pe lîngă distrugerea

---

1) *Art. 169 legea vămilor.* Contrabanda săvîrşită saŭ tentată, prin locurĭ afectate legalmente la operaţiunile vamale şi avînd de obiect mărfurĭ prohibite pentru motive de salubritate orĭ de siguranţă publică, saŭ de prezervarea agriculturеĭ saŭ industriilor din ţară pe de o parte va da loc la aplicaţiunea penalităţilor prevăzute de art. 167, iar pe de altă parte, contravenienţiĭ se vor trimite înaintea tribunalelor, spre a fi pedepsiţĭ cu închisoare de le 5 zile pînă la 3 lunĭ.

Pedeapsa cu închisoare se va aplica şi agenţilor vamalĭ carĭ se vor dovedi că, cu bună ştiinţă, aŭ participat saŭ favorizat într'un mod oare-care contrabande de asemenea natură. Impiegaţiĭ carĭ, numaĭ din negligenţă, vor fi lăsat să se strecoare asemenĭ contrabande, se vor pedepsi cu amendă de la 50 pînă la 500 leĭ.

Pentru a înlesni constatarea mărfurilor şi produselor vătămătoare salubrităţeĭ publice, se vor institui serviciĭ de analiză pe lîngă biourile vamale.

acestor răsaduri, şi la o amendă de doi lei pentru fie-care sută de fire.

Această amendă nu va putea trece nici-odată peste suma de 25 lei.

2) Toate plantaţiunile începute, făcute saŭ săvîrşite, fără a se fi obţinut permisiunea regiei de cultură, fie pentru comtul ei, fie pentru export.

Contravenitorii la această dispoziţiune, vor fi supuşi, pe lîngă distrugere saŭ confiscare, după starea în care s'aŭ găsit tutunurile şi la o amendă de trei lei noi pentru fiecure metru pătrat saŭ cinci bani pentru fie-care fir.

Art. 49. — Primarii cari vor fi încredinţaţi că în raionul comunei lor nu se găseşte cultură ilicită, în caz de a se dovedi arătările lor false, vor fi supuşi, pe lîngă destituire, şi la o amendă de 50 lei noi.

Art. 50. — Agenţii statului, civili şi militari, agenţii comunelor şi ai districtelor, la cari s'ar găsi cultură ilicită, vor fi condamnaţi, pe lîngă pierderea funcţiunei lor şi la o amendă de 100 lei.

Art. 61. — Debitantul care ar cere preţuri mai ridicate de cît cele cuprinse în tarife, saŭ care ar schimba marca preţurilor pe pachetele sigilate, va pierde dreptul de brevet şi va fi pasibil şi de pedepsele prevăzute de codul penal pentru asemenea fraude.

Art. 62. — Debitanţii, cari ar impune publicului ca pe lîngă cumpărarea tutunului să ia şi hîrtie de ţigară saŭ alte obiecte, vor fi supuşi, pe lîngă pierderea dreptului de debitant, şi la o amendă de 50 lei.

Art. 74. — Nimeni nu poate avea tutunuri în foi saŭ fabricate străine în cantitate mai mare de o sută grame tutun de fumat, 50 grame tabac, saŭ 20 ţigări, saŭ o sută de ţigarete, dacă, pentru tutunurile în foi, nu poate justifica cu acte ale regiei că este cultivator în drept a reţine încă tutunurile la dînsul; şi, pentru tutunurile fabricate, dacă nu vor fi învestite cu mărcile regiei, saŭ dacă nu vor dovedi că sînt importate conform art, 63 de mai sus, saŭ nu se vor prezinta chitanţele de plata dreptului hotărît de acel articol.

Art. 75. — Tutunurile cari s'ar găsi în contravenţiune cu dispoziţiunile celor două articole precedente se consideră ca contrabandă, se confiscă şi contravenientul este supus la o amendă de 30 lei de fie-care kilogram, pentru tutunuri indigene brute, şi de o sută lei de fie-care kilogram de tutun de fumat, fabricat saŭ tabac, saŭ de fie-care o sută de ţigări

saŭ ţigarete de provenienţă indigenă saŭ străină, saŭ fabricate de regia romînă pentru exportaţiune.

Art. 76. — Sînt consideraţi ca fabricanţi frauduloşi particularii la carî s'ar găsi unelte saŭ diverse maşinî din cele ce obicînuit se întrebuinţează la fabricarea tutunuluî. Uneltele şi maşinile se vor confisca şi contravenitorul se va supune încă la o amendă de 50 la 500 leî, deosebit de aceea ce s'ar pronunţa conform art. 75.

Art. 77. — Verî-cine s'ar găsi culportînd saŭ vînzînd în locuinţa sa, orî ca colportor, tutun, ţigărî saŭ tabacurî de ale regieî, fără a fi debitant în regulă, se va pedepsi cu amendă de zece leî, pentru faptul colportăreî saŭ al vînzăreî, fără prejudiţiul confiscaţiuneî cantităţilor de tutun, ţigărî, ţigarete saŭ tabacurî găsite la dînsul.

Art. 80. — Mijloacele ce servesc transportuluî tutunuluî în contrabandă, carî aparţin contrabandistuluî, sînt supnse confiscaţiuneî, în folosul regieî, şi valoarea lor nu poate servi la acoperirea amenzilor.

Art. 82. — Sînt în drept a încheia procese-verbale pentru constatarea contravenţiunilor la prezenta lege si a pronunţa confiscaţiunea, amenda, distrugerea şi despăgubirea regieî:

1) Agenţiî regieî;
2) Toţî agenţiî contribuţiunilor directe şi indirecte;
3) Agenţiî municipalităţilor;
4) Agenţiî administrativî şi fiscalî; şi
5) Toţî agenţiî poliţieî judiciare.

Aceste procese-verbale se vor încheia pe hîrtie liberă de timbru şi după formele stabilite prin regulamentul de aplicaţiune al legeî de faţă.

Art. 83. — Perchiziţiunile domiciliare pentru constatarea contravenţiunilor la prezenta lege nu se vor putea face de cît de agenţiî regieî şi de agenţiî contribuţiunilor directe şi indirecte cu autorizaţiunea înscrisă a preşedinteluî tribunaluluî respectiv şi în asistenţa unuî comisar de poliţie saŭ a unuî membru al autorităţiî comunale, care va subscrie acel proces-verbal. Asemenea se va urma şi cu perchiziţiunile ce se vor face pe vasele plutitoare de orî-ce naţionalitate, carî abordează pe ţărmul ţării.

Refuzul de asistenţă din partea funcţionarilor numiţî maî sus, se va considera şi pedepsi ca refuz de serviciŭ datorit legalmente conform coduluî penal.

In localităţile carî nu sînt reşedinţe de tribunale, autorizaţiunile de perchiziţiune domiciliară se vor putea da şi de către judecătorul de ocol respectiv.

Autorizaţiunile de perchiziţiune se daŭ înscrise şi imediat în momentul cereriĭ agentuluĭ competent.

Acest agent îşĭ poate ataşa ajutoarele de carĭ va avea nevoe spre a opera perchiziţiunea.

După 10 zile de neîntrebuinţare autorizaţiunea de percheziţiune este perimată.

Pentru vizitarea şi controlarea magazinelor cu tutunurĭ şi a localurilor de debite, nu va fi trebuinţn de nicĭ-o autorizaţie de percheziţie.

Art. 84. — In cazurile de contravenţiune carĭ daŭ loc la amendă, contravenienţiĭ, sînt datorĭ a justifica înaintea agenţilor carĭ încheie procese-verbale, că aŭ un domiciliŭ stabilit cunoscut în ţară şi că sînt în poziţiune a achita amenda.

Solvabilitatea se va aprecia de agentul care constată contravenţiunea.

In lipsa uneĭ asemenea justificaţiunĭ, contravenienţiĭ, neputînd consemna amenda saŭ prezinta o cauţiune solvabilă pentru plata eĭ, vor fi opriţĭ provizoriŭ de către agenţiĭ poliţieĭ judiciare, carĭ îĭ vor înainta imediat procuroruluĭ de pe lîngă tribunalul respectiv.

Aceştĭ agenţĭ rămîn răspunzătorĭ către regie de amenda ce contravenienţiĭ trebuiaŭ să plătească, în caz de a-ĭ libera fără a lua suficiente asigurărĭ pentru prezentarea lor la executarea penalităţiĭ aplicate şi plata amendeĭ [1]).

Murdării, Gunoae

(Aruncare şi depozitare de)

I. Constitue o contravenţie:

Aruncarea, înaintea locuinţeĭ, de lucrurĭ carĭ vor fi de natură a vătăma prin căderea saŭ putoarea lor, sănătatea. (Art. 385, alin. 6 cod. pen).

Pentru existenţa acesteĭ contravenţiunĭ, treĭ condiţiunĭ sunt necesare:

a) Trebue să existe *aruncare*. Prin cuvîntul „aruncare“ se

1) Vezĭ legea completă, Colecţia Hamangiu, pag. 2170.

înțelege ori-ce fapt care poate fi calificat ast-fel, și va fi aruncare chiar atunci cînd aruncarea nu ar proveni dintr'un fapt imediat, ca faptul de a asvîrli un lucru, ci din căderea unuĭ corp oare-care rezultînd dintr'o greșală în sarcina inculpatuluĭ.

Ast-fel se poate considera ca aruncare, faptul de a lăsa să curgă apă saŭ lichide, orĭ-care ar fi modul în care această scurgere se produce. Va fi aruncare, căderea unuĭ obiect suspendat în fațada unuĭ edificiŭ, ca rufărie murdară, pieĭ de animale, carne etc.

Contravenţiunea de aruncare de murdăriĭ purtînd asupra lucrurilor mobiliare susceptibile de a fi aruncate, nu poate, așa dar, să se aplice la căderea accidentală de materialurĭ făcînd parte din însăși edificiŭ și care se dislocă în urma unuĭ eveniment oare-care, ca vîntul, ploaia, un cutremur de pămînt etc. (Cas. fr. 24 Maĭ 1890).

b) Trebue ca *aruncarea* să aibă loc înaintea unuĭ edificiŭ, pe un drum saŭ piață publică. Un drum particular, destinat la circulațiunea publiculuĭ, îndeplinește de alt-fel această condițiune. Dar ea nu va exista în cazul unuĭ pasagiŭ saŭ curțĭ particulare ne servind de cît la un oare-care număr de locatarĭ saŭ de proprietarĭ. Cuvîntul *locuință* are un înțeles foarte întins și coprinde orĭ-ce edificațiune datorită mîineĭ omuluĭ, de exemplu, un zid de închidere saŭ împrejmuire, o poartă de grădină.

Dar legea cere ca aruncarea să aibă loc înaintea locuinţeĭ, adică înaintea fațadeĭ, pe stradă; acest fapt producîndu-se în interiorul caseĭ nu va constitui contravenţiunea.

c) Trebue în fine să fie vorba de lucrurĭ de natură a vătăma prin căderea lor saŭ prin exalațiunĭ insalubre.

1) Pentru ca un obiect aruncat, să poată vătăma prin căderea luĭ, trebue și e suficient să fie de natură a cauzà o daună. Aruncarea de apă, chiar curată, ar îndeplini această condițiune.

2) Printre lucrurile carĭ pot vătăma prin exalațiunile lor insalubre, trebue să înțelegem gunoaile apele murdare,

resturile de bucătărie, materiile grase, viscoase și infecte, provenite de la o vopsitorie etc.

Aruncarea este incriminată de îndată ce este faptul unei persoane care se află în casă, servitor, vizitator, amic sau rudă etc.

II. „Este strict interzis orĭ-căruĭ proprietar saŭ chiriaș de a arunca gunoae saŭ orĭ-ce alte materiĭ insalubre pe gurile publice de canal". (*Ord. Primărieĭ Capitaleĭ No. 8230/727 din 20 Februarie 1903*).

III. „Este oprit a se depune pe stradele, pieţele, maidanele și alte locurĭ din întrul Capitaleĭ, orĭ-ce cadavru animal, fără deosebire, fie chiar de pasăre (*Art. 11 Reg. pentru menţinerea curăţenieĭ în strade și pieţe).*

[*Vezĭ și Strade* (lipsa de îngrijire și curăţire)].

Nebunĭ

(Ne-paza lor)

Constitue o contravenţiune :

Faptul acelora carĭ lasă să umble liberĭ nebunii saŭ furioșiĭ, carĭ vor fi sub paza lor, chiar de nu ar fi rezultat dintr'aceasta vre-un răŭ sau vre o pagubă. (*Art. 389, al. 8 cod. pen.*).

Responsabilitatea acestuĭ fapt de imprudenţă saŭ de neglijenţă incumbă persoanelor carĭ aveaŭ în mod regulat paza alienaţilor, adică :

1) Directorilor saŭ prepușilor de ospiciĭ saŭ case de sănătate unde alienaţiĭ se găsesc internaţĭ;

2) Persoanelor din familia lor, carĭ i-aŭ luat în supraveghere saŭ îngrijire.

3) Paznicilor carĭ aŭ primit această sarcină.

Aceste persoane nu sunt scuzabile de cît dacă devagaţiunea nebunilor este efectul unei forţe majore. (Garraud).

O

Obiecte găsite

(Nepredarea lor)

Art. 327 c. p.—„Cel ce, găsind pe drumurĭ orĭ pe uliţe lucrurĭ ce nu sunt ale sale, şi întrebîndu-se despre ele, le va tăgădui, se socoteşte că a comis un abuz de încredere şi se va pedepsi cu închisoarea de la 15 zile pînă la 3 lunĭ".

Art. 328 c. p.— „Cel ce va găsi într'o curte, grădină, în grajdurĭ orĭ în altă încăpere, banĭ orĭ lucrurĭ ce nu sunt ale sale, şi nu le va arăta stăpînuluĭ loculuĭ orĭ chiriaşuluĭ se va pedepsi cu pedepse prevăzute la art. precedent."

După cum vedem, legiuitorul face distincţiune, după locul unde a fost găsit lucrul. Dacă obiectul a fost găsit pe drum saŭ uliţă, codul presupune că nu se cunoaşte proprietarul şi numaĭ în cazul cînd cine-va va fi întrebat de acel obiect şi va tăgădui, numaĭ atunci este pedepsit. Dacă lucrul a fost găsit într'o curte, grădină, grajd saŭ orĭ-ce altă încăpere, legea presupune existenţa unuĭ proprietar şi obligă pe cel care a găsit lucrul să'l arate, fără solicitarea stăpînuluĭ aceluĭ loc saŭ chiriaşuluĭ.

Netăgăduit că această dispoziţiune aplicîndu-se pentru orĭ-ce loc închis, nu încape îndoială că se face culpabil de abuz de încredere, orĭ-cine ar găsi un obiect într'o sală

de spectacol saŭ în orĭ-ce local public şi nu va prezenta obiectul celor în drept: antreprenor, director, intendent etc.

Credem însă că delictul prevăzut de art. 327 şi 328 c. p. răŭ a fost calificat de legiuitor *abuz de încredere*, de oare-ce lucrul tăinuit nu a fost pus în posesiunea inculpatuluĭ printr'un act de proprietar, implicînd încredere în el, şi obligaţiune de restituire, condiţiune esenţială pentru existenţa delictuluĭ de abuz de încredere. Raţional este sistemul adoptat de legiuitorul francez, care consideră ca *furt*, reţinerea frauduloasă a unuĭ lucru găsit, aparţinînd altuia; într'adevăr, faptul uneĭ persoane de a reţine un lucru găsit care nu era încă în posesiunea sa, şi care ştia că nu'ĭ aparţine, constitue o sustragere frauduloasă, indiferent dacă proprietarul aceluĭ lucru era saŭ nu cunoscut şi dacă avea saŭ nu în mîinele sale obiectul în momentul perpetăreĭ delictuluĭ; această din urmă condiţiune nefiind cerută pentru existenţa delictuluĭ de furt.

Omizĭ

(Ne-distrugerea lor)

I) Constitue o contravenţiune, faptul de a nu ucide omizele prin grădinĭ saŭ pe locurĭ săditе de pe moşiĭ, cînd se va pune o asemenea îndatorire de către autoritatea competinte, şi se va publica în tot coprinsul eĭ. *(Art. 385 al. 7 cod. pen.)*

II) **Ordonanţa Primărieĭ Capitaleĭ, No. 9524|2540 A, din 5 Martie 1904:**

1) Toţĭ domniĭ proprietarĭ şi chiriaşĭ din Capitală sunt îndatoraţĭ ca să cureţe cuiburile de omizĭ din grădinile d-lor, cel mult pînă la 15 Martie viitor.

2) Ceĭ ce nu se vor conforma presenteĭ ordonanţe, vor fi daţĭ judecăţeĭ, spre a fi condamnaţĭ la penalitatea prescrisă de lege.

III. **Legea poliției rurale** (25 Dec. 1868):

Art. 96.—„Toți proprietarii, arendașii, chiriașii și toți aceĭ ce posedă în numele sĕŭ saŭ altuia, sunt datorĭ ca pînă la 1 Martie al fie-cărui an să pună a curăți de omizĭ copacii ce se vor afla în curțile și grădinile lor".

Omuciderea

Prin omucidere în accepțiunea sa cea maĭ întinsă, se înțelege actul prin care se cauzează moartea unuĭ om, saŭ, maĭ general, actul prin care se ridică viața uneĭ ființe umane, orĭ-care ar fi sexul victimeĭ, vîrsta, religiunea, naționalitatea sa, saŭ orĭ-care ar fi starea sa de sănătate saŭ infirmitate (F. Hélie).

Codul penal divide omuciderea în două categorii: *omuciderea voluntară* și *omuciderea involuntară*.

TITLUL I

Omuciderea voluntară

Omuciderea voluntară este calificată de lege, *omor* (*art. 225 c. p.*)

I). **Elementele constitutive ale crimeĭ.**

Pentru existența crimeĭ de omor, se cere:

1) Un fapt material, atentatul contra vieței unuĭ om.

2) Un element moral, intențional, voința saŭ intențiunea de a comite această omucidere.

a) Prin fapt material trebue să se înțeleagă actul, orĭ care ar fi natura sa, avînd puterea de a cauza moartea.

Suferințele morale, orĭ-cît ar fi de odioase nu pot constitui acest act.

Este însă indiferent dacă actul material a produs moartea *direct* sau *indirect*: dacă omuciderea a avut loc prin *omisiune* sau prin *comisiune*. Nu este îndoios, spre exemplu, că cine-va privînd de hrană pe o persoană pe care o sequestrează, cu intenţiunea de a o face să moară de foame, comite o omucidere.

Inacţiunea voită, equivalează cu delictul de acţiune. (Garraud).

b) Cel de al doilea element al crimeĭ este voinţa sau intenţiunea de a comite omuciderea, indiferent dacă actul a fost săvîrşit cu intenţie răutăcioasă sau în dorinţa de a vătăma. Motivele sau mobilele carĭ aŭ determinat această voinţă nu aŭ nicĭ o influenţă asupra *culpabilităţeĭ legale*.

Voinţa nu este însă în tot-d'auna criminală. Ast-fel, cine-va poate avea voinţă de a omorî pe o persoană, fără să fi avut cugetul uneĭ crime, cum ar fi, de exemplu, în cazul cînd voind să respingă un atac cu mîna armată, nu'şĭ poate scăpa viaţa sa de cît atacînd pe aceia a agresorilor.

Omuciderile prin gravitatea lor, sunt dintre acele fapte a căror investigaţiune reclamă cel maĭ mare zel.

II) **Instrucţiunĭ**.

De îndată ce un oficer de poliţie judiciară află că o moarte e *suspectă* sau *criminală*, va anunţa imediat autorităţile în drept şi se va transporta de urgenţă la faţa loculuĭ, însoţit de un medic, pentru a procede la examinarea şi autopsia cadavruluĭ (art. 43 pr. pen.)

In caz de omor săvîrşit în stradă oficerul de poliţie va ridica imediat cadavrul, fără a primi vre-un ordin, transportîndu'l provizoriŭ într'o casă sau la comisariat.

In caz de omor întîmplat într'un local public se va transporta în tot-d'auna cadavrul într'o cameră separată, aşteptîndu-se ordinele Parchetuluĭ.

In caz de omor săvîrşit într'un domiciliŭ, cadavrul se va lăsa pe loc.

Maĭ înainte însă de a se dispune transportarea cadavruluĭ din locul comitereĭ crimeĭ, în cazurile sus menţionate, se va nota cu atenţiune şi minuţiozitate modul cum a fost

găsit cadavrul, poziţiunea lui exactă, ce obiecte se aflaŭ împrejurul luĭ şi în cazul cînd la locul unde a fost găsit ar exista oare-carĭ urme relative la comiterea crimeĭ, un sergent de oraş va fi însărcinat să păzească locul pînă după completa terminare a investigaţiilor [1]).

Nicĭ odată oficerul de poliţie judiciară auxiliar nu va putea ordona transportarea cadavruluĭ la Morgă fără autorizaţia Parchetuluĭ. Şi atuncĭ cînd această autorizaţiune a fost dată se va trimite, împreună cu cadavrul şi copia dupa procesul-verbal, toate armele saŭ instrumentele carĭ aŭ servit saŭ se presupune că aŭ servit la comiterea crimeĭ, ca revolvere, puştĭ, cuţite, ciomege, frînghiĭ şi altele, de oare-ce medicul legist are absoluta nevoie ca în acelaş timp cu efectuarea autopsieĭ să examineze şi armele saŭ instrumentele carĭ aŭ servit la crimă, spre a se putea stabili corelaţiunile dintre leziunile găsite asupra cadavruluĭ şi armele saŭ instrumentele ce aŭ servit la comiterea faptuluĭ [Adresa Parchetuluĭ de Ilfov către Prefectura poliţieĭ Capitaleĭ, cu No. 13402/904 şi ordinul circular al poliţieĭ cu No. 27160 din 13 Maiŭ 1904 (Serv. de siguranţă)].

Dacă cadavrul e îngropat, desgroparea se va face cu cea maĭ mare repeziciune, îngrijindu-se ca îndată ce sicriul a fost scos să se arunce de desubt şi împrejur o mare cantitate de clorură de calce, în disoluţiune. Dacă sicriul e închis într'un cavoŭ, este util nu numaĭ să se răspîndească clorură de calce, dar încă să se facă încercare, maĭ înainte de scoborîrea lucrătorilor, dacă o lumînare aprinsă şi lăsată pînă în fund nu se stinge.

Ofiţerul de poliţie va trebui, pe lîngă aceasta, să constate în procesul săŭ verbal, starea cosciuguluĭ, poziţiunea sa în cavoŭ saŭ profunzimea în pămînt şi să determine, foarte exact, locul săŭ în cimitir.

Cînd experienţa e terminată, se aşază cadavrul, fie în

1). Aceste interesante instrucţiunĭ le-am extras din circulara cu No. 5732 din 27 Februarie 1902 a Parchetuluĭ de Ilfov, circulară semnată de d. N. San-Marin, pe atuncĭ prim-procuror, actualmente director al Prefectureĭ poliţieĭ Capitaleĭ.

vechiul sicriu, fie într'unul nou, dacă cel d'întîiu este ruinat și afară din serviciu. Ofițerul de poliție va avea grije de a'l pecetlui cu sigilul autorității, pentru a i se putea recunoaște identitatea în cazul cînd o nouă desgropare ar deveni necesară.

Dacă declarațiunea de deces a unei persoane moarte, victimă a unei crime, nu a fost deja făcută la ofițerul stării civile, art. 68 c. civ. impune ofițerului de poliție judiciară „a trimite îndată ofițerului stării civile al locului unde va fi murit acea persoană, toate științele arătate în procesul său verbal, în conformitatea căruia se va redacta actul de încetare din viață“ [1]).

In general se va descrie starea locurilor, a împrejmuirilor sau închizăturilor, dacă faptul s'a petrecut într'un loc îngrădit și închis; starea și poziținea cadavrului; starea veștmintelor cu care este acoperit; natura, situațiunea și starea instrumentelor, armelor, obiectelor, hîrtiilor, găsite în apropierea cadavrului sau în vecinătate. Dacă, înainte de sosirea ofițerului de poliție judiciară, cadavrul și mobilele ce se aflau în apropierea sa, au fost deranjate; dacă armele, instrumentele, efectele sau hîrtiile pe cari le purta sau cari se găseau aproape de el, au fost ridicate, ofițerul de poliție se va grăbi de a face să se restabilească lucrurile, în prima stare, dacă e posibil, de însăși persoanele cari le-au deranjat, sau în caz de imposibilitate, va cere explicații de la acele persoane asupra stării în care se găseau lucrurile, sau asupra motivului care a determinat ridicarea lor.

Nu trebue neglijat, mai ales, de a se vorbi de sîngele care pătează vestmintele, armele, instrumentele, și alte lucruri aparținînd defunctului sau inculpatului. Se va constata, dacă autorul faptului încriminat a putut găsi, chiar pe loc, instrumentele de cari s'a servit; dacă erau la

1) Ofițerul stării civile, al locului unde s'a întîmplat decesul, trebue în urmă, să trimeată o copie după acea comunicare, ofițerului de stare civilă al domiciliului persoanei decedate, de va fi cunoscută; această copie se va înscrie în registre. (Art. 68 c. civ. al. II).

îndemîna sa, dificultățile pe carî a trebuit sa le învingă pentru a și le procura saŭ înlesnirea pe care a avut-o de a le lua; dacă, din contră, a trebuit să le aducă și greutatea pe care a întîmpinat-o spre a și le procura.

In toate cazurile, și maĭ ales cînd inculpatul este purtator al acelor obiecte, ele vor fi luate și conservate ca și cele-l'alte piese de convingere (art. 34, 35 și 36 pr. pen.), observîndu-se măsurile prescrise de art. 37 și 38 pr. pen.

Dacă urme de sînge fac să se prezume că victima a fost atacată saŭ ucisă într'un loc de unde a fugit, saŭ că a fost tîrîtă pînă în locul unde s'a găsit cadavrul, se vor constata toate acestea;

Dacă indiciĭ fac să se presupună că defunctul s'a apărat se vor consemna cu stricteță;

Dacă ziua și ora omoruluĭ nu sunt bine cunoscute, trebue cercetat saŭ constatat care este ultimul moment cînd defunctul a fost văzut și dacă s'a auzit sgomot, strigăte, plîngerĭ, venind din partea loculuĭ unde se găsea cadavrul și carĭ păreaŭ că se raportează la momentul morțeĭ.

In fine, ofițerul de poliție judiciară trebue să întrebuințeze toate mijloacele pentru a afla și constata, dacă omuciderea nu constitue nicĭ o infracțiune la legea penală; dacă din contra, fiind comisă prin nedibăcie, imprudență, lipsă de precauțiune și atențiune, neglijență saŭ neobservare a regulamentelor de poliție, are caracterul unuĭ delict corecțional; dacă, fiind voluntară, ar constitui crima de omor; dacă, fiind premeditată saŭ executată prin pîndire, are caracterul unuĭ asasinat.

Ofițerul de poliție judiciară trebue tot-d'a-una să fie prezent la examenul cadavruluĭ; trebue să ceară ca totul să se facă cu cea maĭ scrupuloasă exactitate; va consemna în raportul medicilor, observațiunile pe carĭ experiența acestor felurĭ de operațiunĭ i le-ar sugera relativ la prezumția de intenție, voință, premeditare, ce se poate trage din arma saŭ instrumentul cu care s'a servit culpabilul, din situația, direcția, numărul și gravitatea rănilor carĭ aŭ cauzat moartea.

In toate cazurile, maĭ cu deosebire în acelea, în carĭ este

necesar de a se ști dacă defunctul era îmbrăcat în momentul evenimentului ce trebue constatat, se vor alătura de răni, găurile și tăeturile observate pe vestminte; și, pentru a constata dacă armele saŭ instrumentele omorîtoare, — găsite, fie pe locul crimeĭ, fie în vecinătate, fie asupra persoaneĭ, saŭ la domiciliul prevenitului, — sunt acelea carĭ aŭ servit la omor, experții vor constata raportul dintre aceste instrumente saŭ arme, fie cu rănile victimeĭ, fie cu tăeturile saŭ găurile veștmintelor sale.

Cînd este posibil, se va confrunta inculpatul cu cadavrul, această confruntare produce une-orĭ mărturisirĭ saŭ face să se nască observațiuni utile.

Cauzele omuciderilor voluntare sunt diferite; cele maĭ frecuente sunt: *asfixia*, *lovirile*, *rănirile* și *otrăvirea*.

Fie-care merită un examen special:

CAPITOLUL I.

Omuciderea prin asfixie

Se numește asfixie, *fenomenul care se produce cînd funcțiunile respiratoriĭ nu se maĭ pot efectua*. Nu trebue însă să se conchidă din această definiție că asfixia nu ar avea loc, de cît atuncĭ cînd un obstacol mecanic se opune intrăreĭ aeruluĭ în plămînĭ.

Se întîlnește acest mod de producere al asfixieĭ la înecațĭ, strangulațĭ saŭ spînzurațĭ, dar nu este singurul; asfixia se produce de asemenea, cînd aerul, care intră în plămînĭ, a devenit impropriŭ respirațiuneĭ.

Aceasta se observă cînd este vițiat prin vaporiĭ de acid carbonic, gazul de iluminat, emanațiunĭ diferite, ca acidul sulfhidric, etc.

In toate aceste cazurĭ, aerul intră în plămînĭ dar nu maĭ are calitățile necesare pentru a fi respirabil și asfixia apare.

Se disting dar 2 cazurĭ: 1) *Asfixia prin obstacole mecanice*

la intrarea aerului în plămîni. 2) *Asfixia prin aer impropriŭ respiraţiuneĭ.* (Dr. Broquère).

Cel de al doilea caz de asfixie, avînd tot-d'auna o cauză accidentală, saŭ fiind rezultatul uneĭ sinucideri, nu interesează din punctul de vedere care ne preocupă. Ne vom ocupa dar numaĭ de asfixia printr'un obstacol mecanic la intrarea aerului în plămînĭ, acest mod de moarte, putînd fi de multe orĭ rezultatul uneĭ acţiunĭ criminale, — şi vom examina pe rînd cele 3 moduri de manifestare ale asfixieĭ mecanice: *suspensiunea* (spînzurarea), *strangularea* şi *sufocarea saŭ submersiunea* (înecarea).

§ I. ***Omuciderea prin suspensiune*** (spînzurare).

Acest fel de omucidere nu este de obiceiŭ întrebuinţat de cît de aceia carĭ se sinucid; cu toate acestea se poate întîmpla destul de des, ca aşa zisele sinucideri misterioase prin spînzurare, să nu fie alt-ceva de cît crime îngrezitoare: otrăvirĭ, strangulărĭ, omorurĭ cu ajutorul unuĭ instrument tăetor saŭ înţepător[1]), saŭ alte mijloacae carĭ nu lasă urme vizibile: presiunea asupra carotidelor saŭ *nervuluĭ vag (nervus vagus)*, strangularea pe la spate cu ajutorul uneĭ legăturĭ, după care victima e spînzurată, luîndu-se simpla precauţiune de a se înoda frînghia, aproximativ în dreptul unde se găsiaŭ deja semnele strangulăreĭ, şi ast-fel va fi imposibil aproape de a se preciza cauza morţiĭ, — medicina legală stabilind, în adevăr, că semnele strangulăreĭ făcute asupra persoanelor în viaţă, nu se disting de acele făcute asupra cadavrelor. Nu este cu putinţă, de asemenea, a se

1). Nu de mult a fost condamnat la Cracovia (Austro-Ungaria) un lucrător dintr'un laboratoriŭ de anatomie, pentru că a omorît pe soţia sa, în stare de beţie, împlîntîndu-ĭ în inimă un ac lung. Faptul s'a petrecut în modul următor: individul, care, evident, a trebuit să găsească poziţiunea adevărată a inimeĭ, împiedică orĭ-ce hemoragie, apăsînd degetele asupra răneĭ, apoĭ, spînzură pe femee, simulînd o sinucidere, şi aceasta cu atît maĭ uşor, cu cît sînul stîng al femeeĭ, foarte dezvoltat, ascundea mica rană. Crima nu a fost descoperită de cît graţie întîmplăreĭ: asasinul în momente de beţie a divulgat faptul.

determina științificește aspectul, așa zis caracteristic al cadavrului unui spînzurat: colorațiunea vînătă a feței, gura spumoasă, procidența limbei, erecțiunea penisului la bărbați, secrețiunea de mucus mai considerabilă a organelor secsuale femeești, și alte semne, așa zise neînșelătoare ale morței prin strangulare, cari se constată, în adevăr, la spînzurați, dar pot foarte bine să nu existe și să se întîlnească chiar la persoane cari au succombat de o moarte diferită. Pe de altă parte, se poate iarăși întîmpla ca însăși spînzuratul să fi încercat să se omoare în diferite moduri, înainte de a recurge la frînghie.

Ast-fel fiind, constatarea acestui gen de omor e foarte dificilă și reclamă cercetările cele mai delicate.

A) **Constatarea crimei.** — Trei măsuri se impun mai întîiu:

I) *O constatare precisă și matematică a locurilor, a cadavrului și a stărei vestmintelor.* — Starea locurilor, starea cadavrului și a tutulor obiectelor cari îl înconjoară, poate, în adevăr, să demonstreze că victima nu s'a spînzurat ea însăși.

Oficerul de poliție va citi scrisorile de adio ale așa zisului sinucis, fără a le considera, cu toate acestea, ca o probă concludentă, și dacă e posibil va compara scriitura cu un manuscris al defunctului de o autenticitate incontestabilă. Fiind cu neputință a se face aceasta imediat, scrisorile vor putea fi citite, pentru a se stabili dacă scriitura, stilul și ortografia scrisorei, corespund aproximativ, culturei mortului; în cazul cînd scrisoarea motivează sinuciderea, într'un mod ușor de verificat (pierderi financiare supărări familiare, suferințe corporale, etc.) moartea va părea mai puțin suspectă; dacă însă nu se găsește nici un motiv, sau se invoacă motive ca desgustul *de viață* sau temerea de un lucru, a cărui existență e dificil de precizat, atențiunea trebue îndoită; tot ast-fel dacă termenii scrisorei sunt concepuți într'un mod care face să se presupune o turburare cerebrală subită, ce nu exista mai înainte.

Oficerul de poliție nu trebue să uite de a verifica, dacă hîrtia scrisorei, cerneala și condeiul cu care a fost scrisă, au aparținut sau nu defunctului.

Negreșit că în caz afirmativ, aceasta nu e probă de sinucidere, căci, omorîtorul poate să fi scris chiar pe loc, după săvîrșirea crimeĭ; dacă însă nu se poate găsi la locuința defunctuluĭ hîrtie asemenea cu aceea a scrisoareĭ, și dacă scrisoarea a fost scrisă cu un alt condeiŭ și cu altă cerneală de cît aceia pe care o poseda defunctul, afacerea devine în adevăr suspectă.

In fine starea cadavruluĭ și a vestmintelor sale, urmele de violență ce ar prezenta și dezordinea din cameră sunt susceptibile de a face proba uneĭ lupte posibile saŭ a sforțărilor pe carĭ le-a făcut pentru a se sustrage de la o mînă criminală. Cu toate acestea este posibil ca cine-va căutînd un alt gen de moarte să se fi rănit saŭ lovit înainte de a se spînzura saŭ în momentul cînd a pus în aplicare gîndul săŭ sinucigaș.

II. *Examinarea instrumentelor de strangulare* și a moduluĭ cum aŭ fost întrebuințate de către experțĭ, servește adesea să stabilească că legătura a fost făcută de persoane exercitînd oare-carĭ meseriĭ, iar nu de însăși persoana care a fost găsită spînzurată. Se va aprecia dacă fringhia, cureaua, șalul, etc., cu care defunctul este spînzurat, aparțin acestuia; dacă o terță persoană avea acces la acele obiecte, și în fine, lucru foarte important, dacă instrumentul crimeĭ a fost cu îngrijire ales în vederea scopuluĭ. Este incontestabil că persoanele care aŭ intențiunea de a se spînzura, recurg adesea la instrumente foarte răŭ apropiate scopuluĭ pe care îl urmăresc (exemplu: bretele, bucățĭ de sfoară puțin solide, etc.); acesta este însă cazul acelora carĭ nu aŭ la dispoziție alte lucrurĭ și carĭ vor să procedeze cu atîta precipitare în cît le este imposibil de a face o alegere maĭ lungă. In general însă se observă, că sinucigașiĭ pun cea maĭ mare grije și minuțiozitate în alegerea instrumentelor, — observînd ca legătura să fie solidă și sigură, ca nodul să se strîngă ușor și repede, ca instrumentul pus în contact cu corpul să nu fie dureros; foarte rar sinucișiĭ întrebuințează *sîrme*, *lanțurĭ*, etc.

In toate cazurile se va descri într'un mod exact instru-

mentul, proveniența sa, forma, mărimea și mai ales modul cum a fost întrebuințat, spre a putea servi drept bază această descriere investigațiunilor ulterioare, dacă s'ar naște vre-o bănuială.

III) *Examenul medical al victimeĭ.* — Medicul va trebui să precizeze :

1) Dacă persoana găsită spînzurată a fost realmente moartă prin suspensiune.

2) Dacă această suspensiune este efectul uneĭ omucideri saŭ sinucideri. (In general luxația vertebrelor cervicale, fracturile osuluĭ hioid și cartilagelor laringeluĭ sunt prezumțiĭ puternice de omucidere).

3) Dacă există asupra cadavruluĭ urme de violență saŭ răniri ; de a le revela și specifica.

4) Dacă poartă semne exterioare carĭ ar face să se prezume crima ; să le descrie.

5) Dacă persoana găsită spînzurată a putut, în poziținea în care a fost descoperită, să se spînzure ea însăși.

6) Această suspensiune a avut loc înainte saŭ după moarte ?

7) De cînd datează moartea ?

B). **Cercetarea agenților încriminați.** — Se obține :

1) Prin audierea martorilor.

2) Prin examenul legăturei, care poate procura, precum am spus, utile indicațiuni.

3) Prin vizite domiciliare pentru a se regăsi parte din legătura întrebuințată și a se pune mîna pe vestmintele inculpaților.

4) Prin examenul medical al inculpaților, spre a se ști :

a) Dacă inculpatul poartă semne de luptă ;

b) în caz afirmativ, la ce epocă aproximativ aŭ fost făcute ;

c) dacă forța musculară și talia luĭ i-aŭ putut permite de a comite crima de care este inculpat ;

d) dacă are pe vestminte urme suspecte și care este natura lor.

e) Declarațiunile sale sunt științificește posibile ?

Instrucțiuni în ce privește adjutoarele de dat în caz de asfixie prin spînzurare.

Persoanele asfixiate, în general, nu sunt adesea de cît într'o stare de moarte aparentă; pentru persoanele streine medicineĭ moartea aparentă nu poate fi distinsă de moartea reală de cît prin putrefacțiune,—culoarea roșie, violetă saŭ neagră a figureĭ, răceala corpuluĭ, înțepenirea membrelor nu sunt semne sigure de moarte.

Așa dar, în toate cazurile, e bine să se dea ajutoare active celor asfixiațĭ pentru a se încerca readucerea lor la viață; ajutoarele se vor da cu activitate dar fără precipitare și cu ordine, avîndu-se grija de a se depărta toate persoanele inutile, — cincĭ saŭ șease indivizĭ fiind suficienți pentru a da aceste ajutoare — și ne uitîndu-se un singur moment că pentru obținerea unuĭ succes e nevoe adesea de multă perseverență: fiind necesar ca mijloacele de salvare să se prelungească chiar maĭ multe ore. (Instrucțiunile consiliuluĭ de salubritate din Paris, aplicate prin ordonanța prefectorială din 1872, astă-zĭ încă în vigoare).

Pentru spînzurațĭ:

1) Trebue, în prim rînd, să se desfacă, saŭ, pentru maĭ multă repeziciune, să se tae chiar legătura care înconjoară gîtul, coborîndu-se corpul prin susținere, ast-fel ca să nu încerce nicĭ o sguduire. In urmă, se va ridica saŭ descheia, jaretierele, cravata, centura pantalonuluĭ, cordoanele fustelor, corsetul, într'un cuvînt tot ce ar putea împiedica circulațiunea.

2) Se va așeza corpul, fără sguduelĭ, după cum circumstanțele vor permite, pe un pat, pe o velință, pae, etc., ast-fel ca să fie comod și ast-fel ca pieptul și capul să fie maĭ ridicate de cît restul corpuluĭ.

3) Dacă victima este condusă într'o cameră, această cameră să nu fie nicĭ prea caldă nicĭ prea rece, și trebue veghiat ca ea să fie bine aerisită.

4) Este indispensabil a se chema de urgență un medic, pentru că cestiunea de a se ști, dacă e loc a se practica o lăsare de sînge, bazîndu-se în mare parte pe cunoștințe

anatomice și pe examenul frînghiei sau legăturei, numai medicul poate aprecia bine aceste diferite cazuri și să ordone ceea-ce convine.

5) Cînd, după ridicarea legăturei, vinele gîtului rămîn umflate, fața roșie bătînd în violet, dacă medicul întîrzie să vie, se poate pune în dosul fie-căreĭ urechĭ și la fiecare tîmplă 6—8 lipitorĭ.

6) Dacă spînzurarea a avut loc de puțin timp e suficient, cîte o dată, pentru a se rechema victima la viață, de a se aplica pe frunte și pe cap cîrpe muiate în apă rece și de a se face în acelaș timp fricțiunĭ la extremitățile inferioare.

In toate cazurile, și chiar de la început, trebue exercitat asupra pieptuluĭ și pîntecelui apăsărĭ la intervale, prin respirațiunea artificială [1]) sau tracțiunea limbeĭ [2]), pentru a se provoca mișcările respiratorii.

Nu se va neglija iarăș de a se fricționa asfixiatul cu flanele aspre muiate în oțet sau spirt pe pulpele picioarelor, pe șira spinăreĭ și mai ales la tălpile picioarelor și în podul palmelor.

7) Din momentul ce poate înghiți, i se va da să înghită micĭ cantități de apă căldicică, cu puțină apă de melisă, de colonia, de vin sau spirt, sau cîte-va linguriță de vin, ceaiu sau cafea caldă.

8) Dacă, după ce a fost completamente readus la viață, bolnavul e cuprins de buimăceală, amețelĭ, aplicațiunile de apă rece pe cap devin utile.

---

1) Respirația artificială se face ast-fel: Cel care dă ajutoarele se așează în genunchĭ la capul pacientului, apucă în mîinĭ coatele spînzuratuluĭ și ridică cu putere brațele timp de două secunde. Prin această mișcare se lărgește pieptul și plămîniĭ sunt forțați a face în mod mecanic o inspirațiune. Se coboară brusc brațele și se apropie de piept timp de 2 secunde. Cu chipul acesta se micșorează capacitatea pieptuluĭ și se provoacă o expirațiune. Se repetă alternativ aceste două mișcărĭ fără descurajare. In acest timp o altă persoană va fricționa cu putere membrele inferioare.

2) Tracțiunea limbeĭ se face ast-fel: Se apucă bine limba între degetul cel mare și degetul arătător și mijlociu (ca să nu scape limba din mînă se apucă cu o batistă) și se trage de ea, înainte, destul de tare ca să fie mișcată din rădăcină. Apoĭ, fără a i se da drumul dintre degete este lăsată să se retragă. Se trage în urmă iar înainte și i se dă iar drumul, și tot ast-fel se face în mod regulat de vre-o 20 orĭ pe minut.

§ II *Omucidere prin strangulare*

Omuciderea prin strangulare se produce în diferite moduri, prin violență și prin ajutorul legăturilor. In primul caz, autopsia descoperă urmele, în al doilea, dunga produsă de legătură va fi suficientă pentru constatarea crimei *de visu*. Cu toate acestea în ambele cazuri are loc:

A. **Constatarea crimei.**

1) Se va procede, cu ajutorul experților, la examenul medical al victimei, spre a se putea ști: dacă persoana găsită moartă a sucombat în urma strangulării; dacă moartea e datorită unei crime, sinucideri sau accident. In caz de crimă, care este felul de strangulare întrebuințat, determinîndu-se pe cît e posibil, poziţiunea agresorului și aceea a victimei; dacă această strangulare a avut loc cu ajutorul unei legături, care 'i este forma, lărgimea și lungimea; dacă urmele de strangulare aŭ fost făcute înainte saŭ după moartea victimei. In caz cînd laringele este sdrobit saŭ dacă pielea gîtului poartă, cum s'a întîmplat o imagină fidelă a degetelor cari s'aŭ imprimat, se vor conserva aceste părți ca piese anatomice și atașà la piesele de convingere.

2) Se vor ridica legăturile, dacă criminalul s'a servit de ele și le-a lăsat pe loc.

3) Se va face o descriere exactă a loculuĭ pentru a se stabili lupta prealabilă saŭ pîndirea.

B. **Cercetarea agenților incriminați.**

In acest scop:

1) Se vor asculta martorii;

2) Se va procede la perchiziţiunĭ spre a se putea afla legătura saŭ o parte din legătura care a servit la săvîrșirea crimei;

3) Se va dispune examinarea inculpatuluĭ de către un medic, pentru a se determina forța sa musculară, talia sa, și a se indica dacă nu poartă el însuși semne de violență, etc. (Vezĭ *supra* pag. 512).

Instrucțiuni în ce privește primele ajutoare de dat în caz de omucidere prin strangulare. Se va procede în acelaș mod cum am arătat că trebue să se proceadă în caz de asfixiere prin suspensiune saŭ spînzurare. (Vezi *supra* pag. 512).

§ III. *Omuciderea prin sufocare saŭ submersiune (înecare)*

Art. 369 c. p.—„Acela care cu voință ocazionează o înecăciune care aduce cu sine moartea vre-uneĭ persoane, se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit".

Cînd se descoperă un cadavru în apă, oficerul de poliție judiciară se poate găsi în prezența unor acte culpabile cu totul diferite. Poate să fie *simplă* negligență, cînd de exemplu un copil cade victimă unuĭ accident, prin lipsă de supraveghere; cînd o persoană cade de pe înălțimea uneĭ punțĭ saŭ unuĭ pod răŭ construit. De altă parte, o persoană poate să fi fost rănită și apoĭ aruncată în apă fiind în viață saŭ deja moartă; în fine apa însăș poate să fie întrebuințată ca agent omorîtor: o persoană e aruncată în apă (legată saŭ nu) saŭ cufundată și menținută pînă ce perde cunoștința saŭ moare. Ast-fel se procedează, în general, cînd criminalul voește să simuleze o sinucidere.

A) **Constatarea crimeĭ.** E și maĭ dificilă ca în cazul precedent, de oare-ce nu există regulĭ carĭ să indice procedeul de urmat și de cele maĭ multe orĭ lipsește punctul de orientare important, de care se dispune în cele-l'alte feluri de morțĭ: poziționea cadavuluĭ după crimă; — căcĭ, chiar atuncĭ cînd individul a fost înecat într'o apă stătătoare și a fost lăsat acolo de criminal, cadavrul săŭ suferă prin agitarea apeĭ, curenții de aer și chiar din cauza animalelor carĭ trăesc în apă, ast-fel de transformațiunĭ, în cît nu maĭ poate fi vorba de *o situațiune rămasă intactă.* De alt-mintrelea, persoanele carĭ descoperă un cadavru în apă, nu aŭ obiceiul de a'l lăsa neatins, de ordinar încearcă, maĭ înainte de toate, a'l readuce la viață.

Cu toate acestea:

1) Se vor cerceta și descrie urmele de luptă relevate pe țărmul cursului de apă sau locului unde cadavrul a fost aruncat dacă asemenea urme există. Se va descrie dezordinea hainelor, aspectul mîinilor și se va observa murdăria care s'ar putea găsi sub unghii, etc.

2) Se va supune cadavrul unuĭ examen medical, spre a se putea determina: dacă hainele victimeĭ poartă urme de violență; dacă cadavrul poartă urme de violență sau răni și cînd aŭ fost făcute. Se va cerceta de asemenea dacă picioarele și mîinile mortului nu aŭ fost legate; dacă moartea a avut loc prin înecare; dacă individul a murit înainte de a cădea în apă și carĭ aŭ fost cauzele morții sale, otrăvire, loviri, răniri, etc.; în acest din urmă caz se va stabili, după forma rănilor, cu ce instrument aŭ fost produse; de cît timp se află în apă și la ce epocă se ridică moartea sa.

Cu ajutorul autopsieĭ cadavrului se va cerceta dacă corpul nu prezintă vre-una din acele leziuni, carĭ pot determina pe o persoană la disperare și prin consecință la sinucidere. Trebue pe cît e posibil, a se lăsa cadavrul in apă, pînă în momentul cînd medicul poate procede la autopsie; altmintrelea va intra în putrefacție cu o mare repeziciune.

B. **Cercetarea agenților încriminați.**

Se stabilește culpabilitatea lor:

1) Prin adaptarea urmelor găsite pe loc;

2) Prin audierea martorilor;

3) Prin examenul medical al inculpatului, dacă este nevoe, — stabilindu-se dacă poartă urme de luptă și data la care aŭ fost făcute; dacă forța și talia sa, i-aŭ putut permite să comită crima ce i se impută; dacă are pe haine urme suspecte și care este natura lor; în fine, dacă declarațiile sale sunt posibile științifice ște.

Instrucțiuni în ce privește primele ajutoare de dat în caz de asfixie prin înecare. Instrucțiunile relative la ajutorul ce trebue să se dea victimelor asfixieĭ prin înecare sunt foarte importante; de oare-ce chiar în cazurile cînd înecatul a stat

o vreme mai îndelungată sub apă, totuşi adese ori a putut fi readus la viaţă.

1) De îndată ce un înecat e scos din apă, nu trebue culcat nici pe burtă, nici pe spate, ci pe laturi, şi de preferinţă pe partea dreaptă.

Se înclină cu uşurinţă capul susţinîndu-l de frunte; se dă la o parte fără bruscheţe fălcile şi se uşurează astfel eşirea apei care poate s'a introdus pe gură şi pe nări. Pentru ca gura să rămînă deschisă se pune între fălci un dop de plută saŭ o bucată de lemn; — se poate chiar, imediat după pescuirea înecatului, pentru a face apa să iasă mai bine, să se aşeze capul în mai multe rînduri, *puţin mai jos de cît corpul, dar nu trebue lăsat fie-care dată mai mult de cîte-va secunde în această poziţiune.* Prin urmare, *se va înlătura, cu rigoare, practica urmată de oare-cari persoane, care consistă în a suspenda pe înecat de picioare, cu intenţia de a-l face să verse apa pe care a înghiţit-o.* Această practică e excesiv de periculoasă.

Faptul că înecatul are fălcile încleştate este un semn bun, semn că va putea fi scăpat de la moarte.

2) După evacuarea repede a mucosităţilor saŭ corpurilor streine din gură, cu ajutorul degetului saŭ a unei pene, se repune bolnavul pe spate şi se apasă în urmă uşor şi alternativ pîntecele de jos în sus, şi cele două părţi laterale ale peptului — în aşa chip ca să facă aceste părţi să exercite mişcările de respiraţie saŭ mai bine se va procede în modul următor: — Cel care dă ajutoarele, se aşează în genuchi la capul înecatului, apucă în mîini coatele înecatului şi ridică cu putere braţele timp de 2 secunde. Prin această mişcare se lărgeşte peptul şi plămînii sunt forţaţi a face în mod mecanic o inspiraţiune. Se coboară brusc braţele, şi se apropie de pept în timp de două secunde. Cu chipul acesta se micşorează capacitatea peptului şi se provoacă în mod mecanic o expiraţiune. Se repetă alternativ aceste două mişcări fără descurajare. In acest timp o altă persoană va fricţiona cu putere membrele inferioare.

Se va veghea ca limba să nu se retragă în fundul gurei, trăgînd-o și menținînd-o în afara buzelor.

Provocarea respirațiunei se poate face și prin mijlocul *tracțiunei limbei.*

Cum se face tragerea limbei? Se apucă bine limba între degetul cel mare și degetul arătător și mijlociu (ca să nu scape limba din mînă se apucă cu o batistă) și se trage de ea, înainte, destul de tare ca să fie mișcată din rădăcină. Apoi, fără a-i-se da drumul dintre degete, este lăsată să se retragă.

Se trage în urmă iar înainte și i-se dă iar drumul, și tot ast-fel se face în mod regulat de vr'o 20 de ori pe minut.

Ori care ar fi mijlocul întrebuințat, cel care dă ajutoarele nu trebue să desnădăjduiască, căci s'au văzut cazuri în cari înecatul și-a recăpătat simțurile și a fost scăpat *fiind-că i s'au dat îngrijiri timp de mai multe ore în șir. — (Dr. Ureche).* — De îndată ce respirația va fi restabilită, se vor înceta mișcările brațelor și tragerea limbei și se va pune cea mai mare grabă pentru încălzirea înecatului prin toate mijloacele disponibile.

Atunci numai se va pune grijă în ceea ce privește apa înghițită.

Aproape în tot-d'a-una, cîte-va accese de greață se produc; dar bolnavul este slab, și trebue ajutat să verse. Pentru aceasta se va gîndila fundul gîtului.

De îndată ce înecatul a vărsat în abundență, i-se va da să bea un lichid tonic cald, apă cu melisă, apă de Colonia (Eau de Cologne) sau rachiu; apoi i-se va acoperi corpul cu o velință încălzită, — în lipsă cu fîn sau paie. Dacă împrejurările cer să fie transportat, în timpul transportului capul și pieptul pacientului vor fi așezate și menținute într'o poziție puțin mai ridicată de cît restul corpului; capul va rămîne liber, și obrajii descoperiți.

In tot-d'a-una se va trimite în grabă după un medic.

CAPITOLUL II

Omucidere prin răniri și loviri

Acest fel de omor se produce prin violențe sau prin întrebuințare de instrumente contondente (tari), tăetoare sau înțepătoare, arme de foc sau materii explozibile.

A. ***Constatarea crimei.*** — Se stabilește in acest cas infracțiunea criminală:

1) Prin constatarea locurilor și cadavrului.

2) Prin ridicarea tutulor obiectelor, instrumentelor sau armelor găsite pe loc, cari au servit la comiterea crimei.

3) Printr'o expertiză medicală, care variază, după cum e vorba de omor prin violență, răniri sau arme de foc. Examenul medical trebue să fie în tot-d'a-una complect și urmat de autopsia cadavrului, spre a se putea precisa: care este natura urmelor de lovituri sau răniri pe cari le prezintă cadavrul; dacă sunt accidentale, voluntare sau criminale; dacă au determinat moartea și este certitudine că decesul nu se datorește complicațiunilor survenite în urma loviturilor sau rănirilor sau că nu a fost cauzat de un rău tratament; dacă cadavrul poartă urme de resistență sau luptă; dacă rănile sau loviturile sunt recente sau vechi și cînd au fost causate, — înainte sau după moarte. Dacă provin din acte de violență sau au fost causate de instrumente; care este natura instrumentului de care s'a servit criminalul? se adaptează el rănilor? Dacă rănile sau loviturile trebuesc atribuite unui singur individ sau la mai mulți; ce poziție a avut victima în momentul cînd a fost lovită? această poziție nu poate ea revela circumstanțe cari indică pentru autorul crimei particularități capabile de a facilita urmărirea lui? Dacă tăeturile, sfîșieturile, descusăturile sau cutele diferite ale hainelor sau rufelor victimei coincid cu direcția și natura instrumentului care a fost întrebuințat. In caz cînd autorul crimei s'a servit de arme de foc sau materii explozibile, se va cerceta încă, de la dis-

tanță; din ce direcție; felul proectiluluĭ [unic saŭ multiplu (alice)]; dacă încărcătura saŭ proectilul a cauzat rana; să fie extrase din rană pentru a fi atașate la piesele de convingere.

O mare parte din chestiunile enumărate sunt foarte anevoioase:

I) **Leziunĭ cu ajutorul unuĭ corp contondent.**—In această ipoteză nu e tot-d'a-una posibil a se conchide de la leziune la natura instrumentuluĭ; rana poate din contră să aibă o aparență de natură a face să se presupună întrebuințarea unuĭ instrument tăetor saŭ ascuțit. De aceia nu trebue să se înlăture cu ușurință, la prima vedere, instrumentele cu carĭ rana pare că nu are nicĭ un raport; din potrivă trebuesc examinate cu minuțiozitate; instrumentele realmente contondente pot face rănĭ destul de lungĭ și cu marginele foarte netede, maĭ ales în părțile corpuluĭ carĭ sunt susceptibile de acest efect: oasele acoperite cu piele (oasele craniene, osul tibia de la picior). Diferența între rănile lungueță datorite instrumentelor tăetoare și cele datorite unuĭ instrument contondent e următoarea: primele sunt tot-d'a-una cuneiforme la bază, pe cîtă vreme secundele, prezintă în tot-d'a-una, cu toată suprafața lor dreaptă, o bază sdrobită, neregulată (Hoffmann).

Dacă acțiunea instrumentuluĭ contondent a fost perpendiculară, rana prezintă o suprafață de separație neregulată, pe cîtă vreme dacă instrumentul a alunecat în lăturĭ, rana este toată în fîșiĭ. Se va ține iarăși seama de faptul că acțiunea forțelor considerabile, spre examplu căderile, strivirile, etc., poate produce turburărĭ interne mortale, carĭ nu lasă cea maĭ mică urmă exterioară. Și chiar fără nicĭ o leziune internă moartea poate surveni (comoțiune nervoasă).

II) **Leziunĭ cu ajutorul unuĭ instrument tăetor.**

Rănile făcute cu sticlă spartă (cum se întîmplă adesea în certurile prin cîrciumĭ, etc.), — sunt arcuite ca însăși spărturile sticleĭ; rănile în linie dreaptă, datorite uneĭ bucățĭ de sticlă spartă, nu se văd maĭ nicĭ odată. Tot ast-fel rănile făcute cu ajutorul secereĭ saŭ coaseĭ nu prezintă nicĭ

odată o linie dreaptă, ci o linie întreruptă în formă de trepte, de oare-ce aceste instrumente nu se ascut ca cuțitele. Cînd rănile sunt datorite unuĭ instrument tăetor, forma răneĭ nu corespunde de cît foarte rar cu forma adevărată a instrumentuluĭ. Ast-fel de și o rană prezintă de fie-care parte două unghiurĭ ascuțite, nu se poate conchide la întrebuințarea unuĭ cuțit-pumnal (cu două tăișurĭ); de multe orĭ rana poate să fie datorită unuĭ cuțit care poate avea un spate lung și rotund.

In multe cazurĭ se poate iarăși întîmpla ca rana să fie puțin maĭ strîmtă ca lărgimea instrumentuluĭ întrebuințat; aceasta e o particularitate importantă, care poate adesea a făcut să se excludă ipoteza cutăruĭ instrument, care cu toate acestea, a servit la comiterea crimeĭ.

O altă eroare importantă se poate produce în ce privește numărul loviturilor de cuțit; adesea se crede că există maĭ multe, deși în realitate nu e de cît una singură. Acest caz se prezintă cînd lovitura a fost dată într'o regiune unde pielea se cutează (exemplu, la gîtul persoanelor în vîrstă și slabe).

Cînd se întinde pielea se observă maĭ multe tăeturĭ reunite sub forma de Z, saŭ chiar completamente separate unele de altele.

Dacă este interesant a se ști, în ce sens o lovitură de cuțit a fost dată, trebue însă să se ție seamă că medicul nu poate, aproape niciodată, să ne dea informațiunĭ precise în această privință, examinînd numaĭ rana; e dar necesar a se examina cu cea maĭ mare atențiune, toate circumstanțele accesoriĭ, și, a fi consemnate în procesul-verbal: de exemplu poziția cadavruluĭ; forma, numărul celor maĭ micĭ urme saŭ stropiturĭ de sînge și locul unde aŭ fost găsite; situația vestmintelor și (dacă ipoteza sinuciderei nu poate fi absolut înlăturată) poziția mîineĭ (mîna deschisă saŭ închisă), etc.

Rănile făcute cu un instrument tăietor pot fi mortale fără a se produce cea maĭ mică hemoragie saŭ urme exterioare serioase: rănile cauzate de baionetă și alte instru-

mente de formă identică, mai ales baioneta cu patru tăișuri.

Cuțitele bine ascuțite nu produc tot-d'auna răni netede; spre exemplu, dacă lama în loc să fie dirigeată înainte, în sensul rănei, ocupă o poziție oblică față cu rana.

Sgîrieturile sunt adesea foarte importante, și mai ales cînd sunt rezultatul rezistenței victimei, unei agresiuni. Se vor examina unghiile victimei, persoanei bănuite, murdăria de sub ele, pentru a se vedea dacă nu conține urme de epidermă sau sînge.

III) **Răni ocazionate prin arme de foc.**

Intr'o lovitură cu armă de foc poate să lucreze: *a*) proiectilele, *b*) încărcătura, *c*) gazul exploziv, *d*) grăunțele de pulbere neconsumate, *e*) flacăra, *f*) fumul pulberei.

Deschiderea rănei e mare, neregulată cu perderi de carne, cînd lovitura de foc a fost trasă de aproape sau dacă arma a fost de o calitate superioară, — aceasta din cauza că, gazele cari pătrund în deschizătura făcută de proiectil, se răspîndesc sub piele și o zdrobesc, ridicînd-o în parte.

De asemenea părul, vestmintele, în vecinătatea deschiderei făcută de glonț, sunt arse sau pîrlite, acțiune datorită căldurei flăcărei pulberei; rana este negricioasă din cauza fumului și de multe ori grăunțe de pulbere pătrund în piele (pulbere puțin inflamabilă; țeava scurtă, fără ghinturi). Oficerul de poliție judiciară va consemna în procesul său verbal nu numai existența grăunțelor de pulbere, dar va înregistra încă cu minuțiozitate numărul grăunțelor și modul cum sunt răspîndite.

Cestiunea dificil de rezolvat, în ce privește loviturile cu arme de foc, este aceia de a se ști, dacă victima s'a sinucis sau a fost omorîtă.

Poziționea rănei nu probează nimic,—persoanele cari atentează la viața lor au de cele mai multe ori ideile cele mai excentrice și arma poate devia.

Situația și poziția mortului nu însemnează iarăși nimic, putînd fi datorită unui artificiu; nu rare ori se văd apoi scrisori false, prin care victima își ia rămas bun de la lume în termenii cei mai atingători.

Un punct însă important și o probă aproape sigură de sinucidere, e modul cum mortul reține arma în mîinele'i crispate.

Prezența armeĭ este totuși indiferentă, putîndu-se adesea întîmpla ca, lîngă persoane carĭ realmente s'aŭ sinucis să nu se găsească arma; cauzele sunt diferite.

B) ***Cercetarea agenților incriminați***.—Pentru descoperirea agentuluĭ saŭ agenților incriminați:

1) Se vor asculta martorĭ.

2) Se va procede la vizite domiciliare, pentru ridicarea instrumentelor saŭ obiectelor carĭ ar puteа stabili partîcipare la actul criminal.

3) Se vor adapta instrumentele găsite cu loviturile și rănile pe carĭ le prezintă cadavrul (vezĭ maĭ sus pag. 520) supunîndu-le la o expertiză, dacă inculpatul neagă crima ce i se impută.

Un instrument contondent, tăetor saŭ înțepător examinat la microscop saŭ demontat, putînd prezenta orĭ carĭ urme de sînge, de substanțe cerebrale saŭ altele pe carĭ inculpatul nu le-ar puteа explica.

O armă de foc, cu care de curînd s'a tras, lasă urme pe carĭ, un armurier poate să le recunoască, demontînd arma și carĭ vor permite contrazicerea declarațiunilor făcute de inculpat.

c) Se poate întîmpla adesea ca victima unuĭ atentat, să nu fi încetat din viață în momentul sosireĭ oficerului de poliție la fața loculuĭ; în caz de tentativă de omor, saŭ în caz cînd omorul a fost săvîrșit dar nu a izbutit; e necesar atuncĭ ca oficerul de poliție să ia măsurĭ urgente pentru a se da victimeĭ primele ajutoare spre a i se puteа scăpa viața. — (Vezĭ instrucțiunile de sub titlul *Rănirĭ și lovirĭ*, §. V).

CAPITOLUL III

Omuciderea prin otrăvire

Art. 231 Cod. pen.—„Otrăvirea este omorul uneĭ persoane prin întrebuințare de substanțe care pot cauza moarte, maĭ curînd saŭ maĭ tîrziŭ, orĭ și în ce mod ar fi fost întrebuin-

ţate saŭ date acele substanţe. (C. p. 225, 232, 245, 247; art. 7 leg. 7 Aprilie 81; p. Fr. 301).

§ I. In medicina legală, otrăvirea poate fi definită „omorul săvîrşit prin mijlocul unor substanţe, carĭ înghiţite saŭ absorbite, pot aduce maĭ curînd saŭ maĭ tîrziŭ moartea fie prin dezordinele pe carĭ le produc în gură, esofag, stomac şi intestine, alt-fel de cît într'un mod mecanic, fie din pricina acţiuneĭ lor speciale asupra elementelor ţesăturilor şi umorilor, într'un mod consecutiv absorbţiuneĭ lor (Legrand du Saule).

Această explicare interpretează şi precizează adevăratul sens al definiţiuneĭ dată de art. 231 Cod. pen.

Ast-fel sticla pisată, acele, şi în general toate corpurile streine, carĭ pot compromite viaţa saŭ sănătatea într'un mod cu totul mecanic, nu pot fi considerate în numărul substanţelor pe carĭ le vizează art. 231 C. p. (Otrăvurile). Prin urmare, ca să existe otrăvire, trebue ca substanţele carĭ pot pricinui moartea să îndeplinească următoarele două condiţiunĭ: 1) Să fie înghiţite saŭ absorbite 2) Să fie capabile a ridica viaţa, prin alteraţiunĭ grave ale căilor digestive, de o altă natură de cît cea traumatică; saŭ, o dată absorbite, prin alteraţiunĭ maĭ interne ale elementelor ţesăturilor şi umorilor.

§ II. In ce priveşte natura lor, otrăvurile aparţin regnuluĭ *mineral*, *vegetal* şi *animal* (veninurile, ptomainele etc.).

Din punctul de vedere al efectelor, adică al simptomelor prin carĭ se manifestă acţiunea lor, ele variază după felul substanţeĭ;—vom enumăra pe cele maĭ importante:

I. **Clasa otrăvurilor iritante saŭ corosive,** carĭ determină o infiamaţie, mortificaţie saŭ ulceraţie a ţesăturilor.

a) *Acid sulfuric, azotic, clorhidric, acetic concentrat.*—Un mod de a administra acidul sulfuric, în scop criminal, consistă în a lua apa de cupru saŭ orĭ-ce alt lichid a căruĭ bază o formează acidul sulfuric şi a 'l amesteca cu limonadă.

Acest caz este cu atît maĭ des, cu cît culpabilul are cea

mai mare ușurință de a 'și procura otrava, fără a face să se nască cea mai mică bănuială.

Otrăvurile cu acid sulfuric, azotic, etc. se recunosc după efectele acidului asupra pieleĭ, mai ales asupra buzelor; pielea, în punctele atinse, se ridică, devine mai întâiŭ albă apoĭ brună și chiar neagră, ca și cum ar fi fost arsă.

Simptome încercate de victimă: Savoare acră, arzătoare, în gură și stomac; vărsăturĭ penibile, galbene, brune saŭ negre, cîte odată amestecate cu sînge, făcînd efervescență în contact cu pămîntul; durerĭ în gît și în pîntece; sete arzătoare, mișcărĭ convulsive, accese violente de tuse, sudorĭ recĭ, etc., față palidă, lividă; respirația are un miros urît; interiorul gureĭ și buzelor, negru (acid sulfuric), — galben (azotic),—roșu (clorhidric).

b) *Alcaline: potasiŭ, sodiŭ* (carbonate saŭ clorure de potasiŭ saŭ sodiŭ).

Simptome: Arsăturĭ, gustul acru, arzător; strepezire în gură, esofag și stomac, durerĭ marĭ, vărsăturĭ, grețurĭ, tremurăturĭ convulsive, sughițurĭ, scaune amestecate cu sînge, colicĭ. Materia vărsată este săpunoasă, grasă la pipăit; nu ferbe în contact cu pămîntul.

II. **Otrăvurĭ hyposthenizante,** adică acelea carĭ determină ca simptom principal o deprimare repede și profundă a forțelor.

a) *Arsenicul* și *preparatele arsenicale.* In otrăvirile criminale, modul de administrare cel mai întrebuințat este înghițirea de acid arsenios (șoricioaica) introdus, fie într'o băutură, fie cu mîncarea.

Simptome: 1) *Forma supra-acută:* căldură acră în gît, nu arzătoare; grețurĭ, vărsăturĭ; sete arzătoare; durerĭ în pîntece, durerĭ de cap, sfîrșeală, diaree violentă. 2) *Forma latentă:* nicĭ vărsăturĭ, nicĭ diaree; pielea rece; puls liniștit; calm aparent și somnolență. 3) *Forma sub-acută:* vărsăturĭ abundente și repetate, încetînd după una saŭ două zile; ameliorațiune aparentă; sete; slăbiciune; palpitațiunĭ; opresiunĭ; încetarea urineĭ; constricțiunĭ în gît; insomnie, agitare, alternînd cu slăbiciune; erupțiunĭ saŭ pete ar-

senicale pe piele. 4) *Forma lentă*, care este rezultatul administrat de doze repetate. Simptome: constricțiuni în gît; grețuri, vărsături, dureri, slăbiciune, ameței, scurgeri de sînge din nas; pete arsenicale, dureri articulare.

b) *Fosfor.* Pielea devine galbenă (icter) și respirația este fosforescentă, trebue însă remarcat că această fosforescență poate fi suprimată prin alcool, esență de terebentină saŭ săruri de plumb.

Simptome: dureri în gît; umflarea limbeĭ, călduri în stomac; agitare; rîgîeli cari aŭ miros de usturoĭ; grețuri cu saŭ fără vărsături; vărsăturile luminează în întuneric și aŭ un miros pronunțat de usturoĭ; une-orĭ pacientul varsă sînge. Respirațiunea ca și materiile vărsate miroase a pucioasă; stomacul și pîntecele dureros; crampe, arsuri, încetarea urineĭ; diaree.

c) *Săruri de cupru* (aramă). Se va cerceta dacă a rămas vre-un lichid de culoare albastră-verzue, saŭ se va observa dacă conținutul stomaculuĭ are o culoare verde și mijlocul cel maĭ simplu de a recunoaște cuprul în acest lichid este de a-l acidula suspendînd înăuntru un fir saŭ ac de oțel care se va acoperi cu un strat de cupru.

Simptome: Vărsături verzuĭ; colicĭ atroce; urdinare; sudorĭ recĭ. Gust de cocleală în gură, icter, convulsiunĭ, scaune amestecate cu sînge, respirația îngreuiată, pulsul mic și neregulat.

d) *Sublimat corosiv și sărurile de mercur.* Otrăvurile cu sublimat corosiv sunt ușor de recunoscut introducîndu-se în conținutul stomaculuĭ o monedă bine curățită, care, dacă stomacul conține sublimat, se acoperă cu un strat de mercur pe care căldura nu-l poate face să dispară.

Simptome: Gustul arzător, inflamația stomaculuĭ și a intestinelor, urdinare cu spasme și cu sînge; urinarea dureroasă și îngreuiată, inflamația gingiilor, secreție abondentă de scuipat, dinții încep să se miște în rădăcină.

III. **Otrăvurile stupefiante,** cari produc o amorțeală, o toropeală generală; diminuarea activitățeĭ facultăților intelectuale.

a) *Plumb.* Otrăvirea cu plumb poate să fie acută saŭ cronică; prima, singură, aparţine medicineĭ legale.

In otrăvirea cronică aproape tot-d'a-una acetatul de plumb este agentul otrăvitor.

Simptome: greţurĭ; vărsăturĭ; colicĭ cu saŭ fără diaree; paliditate; stare abătută; voce stinsă, alterată; dungă albastră în jurul dinţilor; sughiţurĭ, sincope, convulsiunĭ, slăbiciune; paralizia membrelor inferioare.

IV. **Otrăvurĭ nevrostenice**, carĭ aŭ ca acţiune specială, excitarea violentă a centrilor nervoşĭ.

Stricnina.

Simptome: agitare, spasmurĭ, contracţiĭ tetanice, rigiditate musculară; figură palidă; vorbire întretăiată; sguduirĭ convulsive ale membrelor; faţa se colorează şi se umflă; pupila dilatată; asficsie prin paralizarea respiraţieĭ.

§ III. ***Elementele constitutive ale crimeĭ***

Se cer treĭ condiţiunĭ pentru existenţa crimeĭ de otrăvire:

1) *Voinţa de a ridica viaţa uneĭ alte persoane.* Din punctul de vedere intenţional, treĭ situaţiunĭ trebuesc distinse:

a) Aceea cînd otrava nu a fost administrată de cît prin lipsă de atenţiune, eroare, neştiinţă; — în acest caz avem omucidere prin imprudenţă.

b) Cînd se cauzează uneĭ persoane o boală saŭ o incapacitate de lucru prin efectul unor substanţe, carĭ fără a putea provoca moartea, sunt de natură a altera grav sănătatea; acest fapt nu e otrăvire, căcĭ nu se întîlneşte nicĭ voinţa de a omorî nicĭ întrebuinţarea unor substanţe otrăvitoare, — e prevăzut de art. 245 c. p.

c) In fine se pot administra uneĭ persoane substanţe capabile a provoca moartea în scop de a vătăma, dar fără intenţia de a omorî, — faptul poate intra în termeniĭ art. 233 c. p., dar nu constitue o otrăvire.

2). A doua condiţie a crimeĭ de otrăvire este, ca voinţa criminală să se manifeste prin *întrebuinţare de substanţe carĭ*

pot cauza moartea mai curînd saŭ mai tîrziŭ, orĭ *şi în ce mod ar fi fost întrebuinţate acele substanţe.* De unde rezultă că, dacă substanţa administrată este inofensivă, fie prin natura sa, fie din cauza dosagiuluĭ, nu poate exista crimă de otrăvire, pentru că voinţa criminală este exprimată prin acte carĭ, prin ele însăşĭ, nu aŭ nicĭ un caracter de criminalitate. Tot ast-fel dacă substanţa întrebuinţată, fără să fie inofensivă, este numaĭ vătămătoare sănătăţeĭ. Avem în acest caz faptul prevăzut de art. 245 c. p.

§ IV. ***Constatarea crimeĭ***

Crima de otrăvire nu este definitiv stabilită de cît prin rezultatul analizeĭ chimice. Prin urmare, primele măsurĭ de luat trebue să aibă drept obiect de a facilita expertiza şi a face să se prepare diferitele părţĭ ale corpuluĭ victimeĭ carĭ vor fi supuse analizeĭ.

Oficerul de poliţie judiciară: 1) va asculta martoriĭ carĭ aŭ asistat la ultimele momente ale victimeĭ şi carĭ interogaţĭ, după indicaţiunile date de medicul expert, pot revela fapte foarte utile şi destul de precise pentru a determina, chiar înainte de efectuarea analizeĭ chimice, natura otrăveĭ întrebuinţate.

2) Va dispune examenul medical al cadavruluĭ, care se va face în prezenţa sa, descriindu-se starea tutulor organelor abdominale, a plămînilor, inimeĭ şi creeruluĭ; relevîndu-se toate leziunile pe carĭ autopsia le face vizibile, dacă aceste leziunĭ par a proba o otrăvire şi dacă aŭ putut provoca moartea. Se va determina dacă e posibil, — şi dacă există prezumţie de otrăvire, — calea prin care otrava a fost absorbită şi în ce moment a avut loc înghiţirea otrăveĭ; se va căuta după simptomele descrise de persoanele carĭ aŭ asistat pe victimă, să se determine, dacă este cu putinţă, natura otrăveĭ absorbite saŭ cel puţin clasa care'ĭ aparţine (iritante, hyposthenisante, stupefiante saŭ nevrostenice).

3) Va însărcina pe medicul expert să ridice tubul digestiv și conținutul său, cum și toate organele principale. Tubul digestiv și conținutul său, va fi pus într'un borcan nou de sticlă, prealabil spălat cu apă destilată; borcanul va fi astupat, sigilat și parafat cu sigiliul autorității. Celel'alte organe: ficatul, rinichii, inima, splina, plămînii, cîte-va porțiuni de carne musculară și substanțe cerebrale și o mică cantitate de sînge, vor fi puse într'un alt borcan, preparat, astupat, sigilat și parafat ca și precedentul; într'un al treilea borcan se va strînge urina. In fine, dacă cadavrul a fost îngropat, înainte de autopsie, se va conserva încă în borcane separate: a) o cantitate oare-care de pămînt luat după sicriu, b) o altă cantitate de la stînga și dreapta sa, c) o altă cantitate de la cîți-va metri distanță, d) totul sau parte din sicriu dacă timpul le-a distrus deja în parte. Se va proceda la o vizită minuțioasă a domiciliului victimei, pentru a se ridica obiectele sau substanțele suspecte, băuturile sau bucățile pe cari le-ar fi înghițit, cum și vasele ne spălate cari le-a conținut. Se va ridica de asemenea materiile dejectate sau vomitate de victimă.

Toate aceste piese de convingere ca și cele menționate în punctul 3 vor fi luate de oficerul de poliție judiciară, fără a putea fi încredințate nici chiar chimiștilor experți, cari vor procede la analiză în prezența sa. O parte din otrăvurile sau materiile supuse analizei vor fi conservate, spre a se putea, la nevoe, reîncepe experiențele după instrucția ulterioară sau în cursul judecății.

§ V. ***Cercetarea agenților incriminați***

Cercetarea agenților incriminați are tot-d'a-una loc odată cu începerea primelor măsuri de informație. Cu toate acestea e bine de a se uza de multă circumspecțiune în asemenea ocazii și de a nu se lua măsuri de rigoare de cît atunci

cînd medicul ar fi descoperit, procedînd la examenul cadavrului, probe neîndoioase de otrăvire.

Se pot obține indicii, saŭ se poate probà culpabilitatea agenților încriminați:

1). Prin audiarea martorilor.

Se va căuta să se afle de către cine aŭ putut fi procurate otrăvurile, bucatele saŭ lichidele otrăvite; dacă aŭ fost vîndute saŭ procurate în dorința de a favoriza otrăvirea și de către cine bucatele saŭ lichidele aŭ fost preparate saŭ prezentate persoaneĭ otrăvite împreună cu otrava. In caz cînd otrăvurile aŭ fost cumpărate, să se verifice dacă acela care le-a vîndut avea autorizațiunea de a vinde asemenea substanțe saŭ dacă a luat precauțiunile cerute de lege pentru vinderea lor, pentru ca în caz contrariŭ contravenientul să fie pedepsit;

2). Prin vizite domiciliare, spre a se putea găsi otrava care a fost administrată. Aceste perchiziții vor da rezultate utile maĭ ales cînd medicul a putut determina natura otrăveĭ saŭ clasa căreia aparține. Se va încerca dar, după caz, a se descoperi la domiciliul inculpatuluĭ o otravă determinată saŭ după clasificația generalmente adoptată (Tardieu), o otravă iritantă saŭ hyposthenizantă, stupefiantă, narcotică saŭ nevrostenică. In fine se vor ridica toate substanțele carĭ se vor găsi în domiciliul inculpaților.

§ VI. ***Instrucțiuni în ceea-ce privește primele ajutoare de dat în caz de otrăvire.***

Victima uneĭ otrăviriĭ, putîndu-se întîmpla de multe orĭ, să fie încă în viață la sosire oficeruluĭ de poliție la fața loculuĭ, se cere ca acesta să știe a-ĭ da primele ajutoare pentru a o scăpa de la moarte dacă este posibil.

Instrucțiunile de urmat în această privință sunt:

Maĭ întîiŭ e necesar să se golească stomacul victimeĭ provocîndu-se vărsăturĭ cît maĭ repede posibil,— exceptîndu-se otrăvirile cu esență de oțet, în care caz trebue să ne ferim

în primul moment de nouĭ vărsăturĭ. Prin provocarea vărsăturilor se va scoate afară otrava care nu a lucrat încă și se va micșora pericolul pentru suferind.

Toate mijloacele ce se vor putea întrebuința în acest scop sunt utile. Se vor provoca vărsăturĭ, *gîdilîndu-se fundul gureĭ cu o pană*, saŭ dîndu-se victimeĭ o cantitate oare-care de *apă caldă*.

De îndată ce vărsătura a fost provocată și stomacul degajat de o parte din otravă, e nevoe să se neutralizeze efectele otrăveĭ rămase.

In cazul cînd nu e la îndemînă contra-otravă specială fie-căruĭ principiŭ toxic saŭ dacă nu se știe modul de întrebuințare se va procede în chipul următor:

Se va dilua, cu ajutorul uneĭ marĭ cantităţĭ de lichid ceea ce rămîne din otravă. Acțiunea sa va fi ast-fel slăbită; se va da, maĭ ales, un lichid albuminos care înglobează oare-cum principiul toxic și îl împedică de a se găsi în contact cu pereţiĭ stomaculuĭ saŭ de a se face absorţiunea. Cel maĭ bun mijloc este să se administreze *apa albuminoasă*, preparată cu ajutorul a 6 albușurĭ de ouă bătute într'un litru de apă. S'alege (de gălbenuș) 6 albușurĭ de două, se pun într'o farfurie adîncă cu puțină apă și se bat cîte-va minte. Acest amestec se toarnă într'o sticlă. Se strecoară în urmă conținutul sticleĭ printr'o batistă subțire și băutura e gata. Laptele lucrează iarăși foarte bine,—însă el nu trebue dat celor otrăviţĭ cu fosfor (chibrituri). Se va întrebuința de o potrivă, cu succes, *apă amidonată*, preparată cu ajutorul uneĭ linguriţe de amidon (scrobeală albă) care se va fierbe într'un litru de apă.

In caz cînd ajutoarele nu sunt imediate, se poate întîmpla ca o porțiune din principiul toxic să fi pătruns în intestine și scapă ast-fel acțiuneĭ substanţelor carĭ urmează să provoace vărsăturĭ, precum și a celor date cu scopul să îmbrace otrava, împedecînd trecerea eĭ în sînge. Atuncĭ otrava va fi combătută cu ajutorul purgativelor. Cel maĭ bun mijloc este *sarea de bucătărie*, întrebuințată în doză de două linguriţe pentru $^1/_2$ litru de apă.

Oare-carĭ otrăvurĭ reclamă medicamente speciale, carĭ să aibă drept efect de a neutraliza pe loc materia vătămătoare înghiţită.

Ast-fel este, de exemplu, fierul redus prin hidrogen, pentru otrăvirea cu aramă şi mercur; magnesiul pentru fosfor şi arsenic.

De oare-ce însă asemenea medicamente nu sunt adese orĭ la dispoziţie, ne marginim a le împedica cu arătarea de a fi întrebuinţate cînd se va putea:

I. Otrăvurĭ anorganice

	Contra-otrava:
1) **Acid sulfuric**	1) Se vor provoca vărsăturile. 2) Băuturĭ alcaline (apă de săpun (15 gr. pentru 2 litri de apă); magnezie calcinată (arsă); băuturĭ mucilaginoase (ceaiŭ de ovăz); calce (tibişir, cretă); lapte; apă cu ghiaţă.
2) **Antimoniŭ** (preparaţĭ de)	Hapurĭ de ghiaţă; multă apă; tanin; lapte; băuturĭ mucilaginoase (ceaiŭ de ovăz, etc.).
3) **Arsenic**	1) Se vor provoca vărsăturile. 2) Antidotul cel maĭ eficace al arseniculuĭ (care se găseşte la farmacĭĭ), e fier zaharat oxidat, în doze marĭ. Magnezie; apă albuminoasă. Clisme.
4) **Calce**	V. Potasă.
5) **Clor**	1) Se vor provoca vărsăturile. 2) Mult aer; inspirarea vaporilor de apă de amoniac şi de alcool. Lapte; apă albuminoasă.

6) **Cupru** (aramă).	Apă albuminoasă; cărbuni de călcat în praf; ghiață; lapte. Fricțiuni cu un postav muiat în alcool. *Să nu se dea nici odată grăsimi și oțet.*
7) **Fosfor**	1) Se vor provoca vărsăturile. 2) Oleŭ de terebentină crud, în băuturi mucilaginoase (ca ceaiŭ de ovăz, etc.), la ceas cîte 15 picături. Fricțiuni cu esență de terebentină. Magnezie cu apă. *Nu se va da nici odată otrăvituluĭ cu fosfor: lapte saŭ unt-de-lemn.*
8) **Iod**	Scrobeală; zahăr; magnezie; hapurĭ de ghiață; apă albuminoasă; cafea; ceaiŭ.
9) **Mercur**	Apă albuminată; praf de fier; lapte; opium. *Nicĭ odată nu se va administra celor otrăviți cu mercur subsanțe sărate.*
10) **Potasă**	Suc de lămîe; oțet; grăsimĭ: oleŭ de migdale; hapurĭ de ghiață; clisme (clistiruri) cu apă cu ghiață, atuncĭ cînd bolnaviĭ urdinează (treapădă) cu sînge.
11) **Plumb**	1) Se vor provoca vărsăturile. 2) Purgative (oleŭ de rețină); apă de săpun (15 gr. pentru 2 litri apă). Alcaline fosforice și sulfuroase. Băĭ calde.

12) **Sodă**	V. Potasă.
13) **Zinc**	Băuturi mucilaginóse (ceaiu de ovăz, etc.); lapte; acid tanic; bicarbonat de sodă; opiŭ.

II. Otrăvurĭ organice

a) *Otrăvurĭ vegetale şi chimice*

1) **Acid cianhidric** (prusic).	1) Se vor provoca vărsăturile. 2) Lipitorĭ şi ventuze cu sînge; duşurĭ recĭ. Respiraţie artificială. Apă cloratā. Ceaiŭ; cafea.
2) **Acid fenic**	Sulfat de sodiŭ saŭ de magnezie topit în apă; apă de săpun (15 gr. pentru 2 litri apă); apă albuminoasă; unt-de-lemn saŭ oleŭ de reţină.
3) **Acid oxalic** (sare de măcriş)	1) Se vor provova vărsăturile. 2) Lapte. Apă de săpun (15 gr. pentru 2 litri apă).
4) **Atropină** (Beladonă) . .	1) Se vor provoca vărsăturile. 2) Tanin; alcoolice; cafea neagră tare. Duşurĭ recĭ; băĭ calde. Injecţiĭ sub piele cu morfină (la farmacie).
5) **Ciuperci veninoase**. . . .	1) Se vor provoca vărsăturile. 2) Purgative (oleŭ de reţină) apă sărată (2 linguriţe de sare pentru jum. litru apă). Ghiaţă la cap. Injecţiĭ sub piele cu stricnină (la farmacie). Lapte.

6) **Cloroform**	I. *In cazul cînd a fost inspirat*: Se va trage limba afară pentru a se degaja gura. Se va lovi faţa şi pieptul bolnavuluĭ cu un şervet muiat. Se va înclina cît se poate de jos capul. Duşĭ recĭ şi calde alternativ. Muştaruri; amilnitrit de mirosit. Respiraţie artificială. II. *In cazul cînd a fost înghiţit*: Apă alcalină. Clisme de cafea şi aceleaşĭ indicaţiunĭ ca în primul caz.
7) **Cocaină**	Amilnitrit de mirosit. Tanin; chinină. Băĭ calde. Substanţe excitante: cafea, ceaiŭ.
8) **Dàtura** (laur porcesc). .	V. Digital.
9) **Digital**	1) Se vor provoca vărsăturile. 2) Excitante: cafea; alcoolice; muştaruri. Eter pe zahăr.
10) **Laudanum**.	V. Morfină.
11) **Morfină**	1) Se vor provoca vărsăturile. 2) Băşică cu ghiaţă la cap. Căldură la mîinĭ şi la picioare. Cafea neagră. Apă cu oţet (3 linguriţe pentru jum. litru apă). Limonadă de lămîe. Se va împiedeca somnul.
12) **Opium**	V. Morfină.
13) **Sabină**.	Purgative. Hapurĭ de ghiaţă; băuturĭ mucilaginoase (ceaiŭ de ovăz, de orez, etc.).

14) **Secară cornută**	1) Se vor provoca vărsăturile. 2) Excitante: cafea; ceaiŭ. Opiŭ. Tanin.
15) **Stricnina**	1) Se vor provoca vărsăturile. 2) Adstringente: tanin (doza 2 grame) piatră acră. Bromura de potasiŭ (15 gr.). Eter, amilnitrit de mirosit. Respirație artificială.

b) *Otrăvurĭ animale*

1) **Otrava aflată în cîrnații stricați, în peștele stricat, în carnea și în brînza stricată**	Purgative, de preferința calomel. Excitante: camfor, cafea neagră. Mușturi pe piele; căldură la mîinĭ și la picioare.
2) **Veninul șearpeluĭ**	Cauterizarea cu fierul roșit în foc; injecțiĭ de amoniac saŭ ipermanganat de potasiŭ (1 la sută) sub piele (cîte o jum. de siringă).

In general se știe că îndată ce stomacul a fost evacuat și otrava *cunoscută*, e nevoie să fie neutralizată printr'o contra otravă apropiată. Ast-fel, dacă otrava este un acid, se va da un alcolin (calce, săpun, magnesie). Dacă este un alcalin se va da un acid (apă oțetată). Dacă otrava nu e cunoscută se va da un antidot general, ca lapte, apă albuminoasă, unt-de-lemn, emoliente etc.

CAPITOLUL IV

Circumstanțe agravante ale omuciderilor voluntare

Omuciderea voluntară se agravează prin circumstanțele cari o însoțesc și cari sunt următoarele:

I) **Situația personală a victimeĭ.**

a) Raporturile personale cari există între ea și ucigaș: *paricidul*, *pruncuciderea.*

b) Situația socială a victimeĭ și protecția particulară pe care legea i-o acordă: *omuciderea voluntară* comisă asupra unuĭ oficer public în exercițiul funcțiuneĭ sale.

II) **Dolul special al agentuluĭ:** premeditarea și pîndirea *(asasinat).*

III) **Procedeul saŭ mijlocul** prin care a fost executată: otrava (art. 231 c. p.), torturĭ saŭ acte de barbarie (art. 233 cod. pen.)

IV) **Scopul** pe care și l'a propus agentul: prepararea, facilitarea saŭ consumarea uneĭ alte crime saŭ delict, saŭ de a favoriza fuga saŭ impunitatea autorilor saŭ complicilor aceleĭ crime saŭ delict (art. 234 c. p.).

Le vom examina pe cele maĭ importante.

§ I. ***Parintuciderea*** (Paricidul)

Art. 229 c. p.—„Părintuciderea este omorul săvîrșit asupra părinților legitimĭ naturalĭ saŭ adoptivĭ, saŭ asupra orĭ căruĭ alt ascendent (rudă de sus) legitim".

Art. 232 c. p.—„Tot culpabilul de părintucidere se va pedepsi cu munca silnică pe viață".

Art 252 c. p.—„Paricidul nu este nicĭ odată scuzabil.

De și conform art. 232 c. p., paricidul nu este nicĭ odată scuzabil, totuși fiul care e pus de tatăl săŭ în alternativa de a'l omorî saŭ de a se lăsa să fie omorît, nu comite un paricid ridicîndu'ĭ viața (Garraud).

Elementele crimeĭ.

Paricidul fiind un omor, faptul urmărit sub această calificare trebue să coprindă elementele materiale și morale ale omuciderei voluntare, plus intenţiunea de a omorî un ascendent; al doilea element al paricidului rezultă din calitatea persoanelor carĭ aŭ fost victimă, *limitativ* enumerate de lege.

Instrucţiunĭ.

Imediat ce un oficer de poliţie este informat de comiterea unuĭ paricid, va aduce faptul la cunoștința autorităţilor în drept pe calea cea maĭ repede; apoĭ, asistat de un medic, se va transporta la fața loculuĭ, însoțit de maĭ mulţi agenţi aĭ forţeĭ publice. In fine va lua măsurile specificate maĭ sus (*Omucidere voluntară*, pg. 504).

§ II. ***Pruncuciderea*** (Infanticidul)

Art. 230 c. p.—„Pruncuciderea se numește omorul copiluluĭ săŭ născut de curînd".

Art. 232 c. p.—„Tot culpabilul de pruncucidere se va pedepsi cu munca silnică pe viaţă. Pruncuciderea cînd se va săvîrși asupra unuĭ copil nelegitim, de către muma sa, se va pedepsi cu recluziunea".

Din examinarea art. 232 c. p. rezultă că pedeapsa e munca silnică pe viaţă dacă copilul e legitim; iar dacă pruncuciderea se va săvîrși asupra unuĭ copil nelegitim de către muma sa, recluziunea.

Elementele constitutive ale crimeĭ.

Sunt treĭ condiţiunĭ constitutive în crima de pruncucidere:

1) Copilul să se fi născut viŭ, indiferent dacă era saŭ nu viabil (viabilitatea e aptitudinea la viaţă).

2) Copilul să fie de curînd născut. Legea însă întrebuinţînd expresiunea *de curînd născut* nu a definit-o, și doctrina penală a decis că această crimă specială e comisă, cîtă vreme viaţa copiluluĭ nu este înconjurată de garanţiĭ

comune, ast-fel că omorul a căruĭ victimă e, a putut șterge pînă și urmele naștereĭ sale,—cu alte cuvinte pînă atuncĭ cînd nașterea sa este notorie, spre ex.: nu există crimă de infanticid asupra copiluluĭ care a fost înscris în registrele stăreĭ civile.

3) Infanticidul fiind o varietate de omor, a treia condițiune a crimeĭ, este să fie omucidere comisă cu intenția de a ridica viața.

In ce privește proba intențiuneĭ, urmărirea infanticiduluĭ ridică dificultățĭ. Cauzele morțeĭ nouluĭ născut *putînd* fi calificate des ca naturale, din singurul fapt al slăbiciuneĭ sale *congenitale* saŭ lipseĭ de îngrijirĭ; căcĭ lipsa de îngrijirĭ constitue crimă (infanticid prin omisiune) dacă se stabilește că mama s'a abținut de a da îngrijirile sale nouluĭ născut, cu intenția bine hotărîtă de a'l face să piară; totuși, probele medicale, maĭ ales în acest caz, vor lăsa să planeze în tot-d'auna o îndoială favorabilă *corecționalizăreĭ* infanticiduluĭ.

Nicĭ o scuză atenuantă specială nu e prevăzută de lege, în caz de infanticid.

Diferitele mijloace întrebuințate pentru comiterea crimeĭ de infanticid, după statistica stabilită de Tardieu și după ordinea importanțeĭ lor sunt: sufocarea, înecarea în latrine, fractura craniuluĭ, strangularea, înecarea, lipsa de îngrijirĭ, rănirile, arderea, emoragia ombilicalală, expunerea la frig, otrăvirea.

A) **Constatarea crimeĭ**. — Infanticidul este de ordinar semnalat în două moduri: saŭ (I-iul caz) prin descoperirea cadavruluĭ unuĭ copil noŭ născut a căruĭ mamă nu este cunoscută; saŭ (al II-lea caz) prin zvon public, care denunță pe o femee că ar fi născut în mod clandestin și că a făcut să dispară copilul saŭ l-a omorît.

I-iul caz.—De îndată ce oficerul de poliție este informat, despre comiterea unuĭ infanticid, trebue, fără întîrziere, să avizeze Parchetul și asistat de un medic să procedeze la primele constatărĭ. Experții vor avea să examineze dacă copilul este născut în termen, dacă a trăit, de ce fel de

moarte a pierit. Viabilitatea copiluluĭ este obiectul cercetărilor medicale, dar oficerul de poliţie trebue să constate *prin el însuşĭ*, *faptele carĭ pot avea rapot cu viabilitatea*, spre exemplu, dacă s'aŭ auzit ţipetele copiluluĭ în casa unde s'a născut, saŭ în locurile vecine.

El trebue să ridice rufele, scuticele şi obiectele carĭ semnalează o naştere recentă, şi pe carĭ le va reţine ca piese de convingere; va lua informaţiunĭ de la rudele, veciniĭ, servitoriĭ inculpateĭ saŭ alte persoane carĭ o cunosc, dacă sarcina a fost aparentă saŭ dacă a fost ascunsă saŭ negată de inculpată; dacă se luaseră precauţiunĭ în vederea naştereĭ saŭ maĭ bine dacă se preparaseră mijloace pentru a naşte în secret şi a face să dispară copilul. E necesar încă să verifice dacă vre-o rudă a inculpateĭ saŭ orĭ-ce altă persoană nu a îndemnat-o, ajutat-o la crimă.

Cînd un copil de curînd născut e găsit mort, trebue constatat dacă corpul a fost îngropat saŭ ascuns; a se informa dacă vre-o femee era cunoscută ca însărcinată saŭ bănuită de a fi, dacă este încă saŭ a născut în secret. Trebue, în caz de naştere mărturisită saŭ constatată, a se cerceta dacă mama a fost asistată de cine-va saŭ dacă naşterea a fost subită.

Oficerul de poliţie trebue să facă să se constate cu îngrijire în materie de infanticid: 1) lungimea copiluluĭ, 2) greutatea sa, 3) diametrul biparietal, 4) diametrul occipito-frontal, 5) diametrul occipito-mentonier, 6) conformaţia pieleĭ, 7) lungimea unghiilor, 8) starea în care se află cordonul ombilical, 9) echimozele, contuziunile şi leziunile ce s'ar observa.

Cestiunile puse mediculuĭ sunt de ordinar următoarele: 1) Cadavrul supus examenuluĭ este al unuĭ copil de curînd născut? 2) Acest copil s'a născut viŭ? 3) In caz afirmativ, cît timp a trăit? 4) Moartea a fost rezultatul întrebuinţăreĭ unor mijloace propriĭ a ridica viaţa? 5) Moartea a fost urmarea lipseĭ de îngrijirĭ?

Oficerul de poliţie trebue însă să se abţină de a ordona vizitarea femeilor bănuite de infanticid; această grijă aparţine Ministeruluĭ public saŭ judeluĭ-instructor.

De asemenea nu poate dispune îngroparea copiluluĭ de curînd născut, şi a foetusuluĭ găsit în cursul cercetărilor sale, de cît după ce a obţinut autorizaţiunea Parchetuluĭ, care singur are dreptul să ia măsurĭ necesitate de circumstanţe.

2-lea caz.— Procedura de urmat consistă maĭ întîĭ în a stabili dacă o naştere în secret a avut loc. O perchiziţiune la domiciliul femeeĭ bănuite este atuncĭ indispensabilă, pentru căutarea rufelor, scuticelor, instrumentelor şi tuturor obiectelor putînd stabili o afacere recentă. Se vor aduna pe lîngă aceasta de la vecinĭ, servitorĭ, persoane carĭ cunosc pe femeia semnalată, informaţiunĭ asupra conduiteĭ sale obişnuite, asupra stăreĭ sale înaintea zileĭ de cînd datează naşterea. — Se va cere explicaţiunĭ asupra uneĭ creşterĭ extra-ordinare a pînteceluĭ şi asupra dispariţiuneĭ acesteĭ creşterĭ; se va verifica alegaţiunile femeeĭ; se va cerceta dacă a cerut ajutorul medicilor; dacă aŭ fost întrebuinţate mijloace pentru a provoca un avort; dacă femeia a mărturisit cuĭ-va sarcina sa; dacă a ascuns'o saŭ a negat'o, de şi era aparentă; dacă a preparat mijloace de a naşte în secret, pentru a face să dispară copilul; dacă a cerut consiliŭ, a întrebuinţat complicĭ, carĭ aŭ ajutat'o saŭ chiar a determinat'o să comită crima etc.

Naşterea, în fine, poate să fi avut martorĭ; copilul a putut să ţipe şi să fie auzit.

Dacă prezumţiunile se confirmă, şi femeia refuză să mărturisească naşterea sa, se va semnala aceasta Parchetuluĭ, care va ordona, saŭ va face să se ordone prin judecătorul de instrucţie, vizita corporală de către un medic.

Naşterea fiind probată, trebue obţinută de la femee declaraţia asupra cestiuneĭ de a se şti, ce a făcut cu copilul săŭ şi se vor verifica spusele sale. Dacă ea refuză să facă această declaraţiune, se va căuta cu activitate copilul în împrejurimile caseĭ, staule, hambare, şire cu pae, băligare, grădinĭ, gropĭ, rîurĭ, pimniţe, privăţĭ etc.

Corpul copiluluĭ fiind găsit, se va supune examenuluĭ medical, ca şi în primul caz, pentru a se determina felul şi cauza morţiĭ.

§ III. ***Asasinatul***

Art. 226 C. p. — „Omorul comis cu precugetare saŭ cu pîndire se numeşte asasinat“.

Art. 227 C. p.—„*Precugetarea* este atuncĭ cînd maĭ înaintea fapteĭ s'a făcut hotărîre, de a se porni asupra vieţeĭ uneĭ persoane anume, orĭ asupra aceleia ce se va găsi saŭ se va nemeri, şi chiar cînd hotărîrea ar atîrna de vr'o împrejurare saŭ condiţiune“.

Art. 228 C. p.—*Pîndirea* este a aştepta pe cine-va, oarecare timp, în unul saŭ maĭ multe locurĭ, saŭ ca să 'l omoare saŭ ca să exercite asupra luĭ acte de violenţă“.

Art. 232 C. p.—„Tot culpabilul de omor cu precugetare se va pedepsi cu munca silnică pe viaţă“.

Eiementele crimeĭ.—Treĭ elemente constituesc crima de asasinat :

1) Faptul material al omoruluĭ ;

2) Voinţa de a da moartea ;

3) Precugetarea saŭ pîndirea, — care nu este de cît un mod de precugetare, căcĭ, a aştepta pe cine-va într'un loc maĭ multă saŭ maĭ puţină vreme pentru a 'l omorî, însemnează să-ţĭ formezĭ, d'inaintea acţiuneĭ, hotărîrea de a te porni asupra vieţeĭ sale.— Aşa dar, pîndirea ne-fiind de cît o specie, un mod de premeditare, e clar că chiar în lipsa pîndireĭ poate să existe premeditare, pentru-că această circumstanţă poate rezulta din orĭ-ce alt fapt.

Premeditarea şi pîndirea sunt circumstanţe agravante ale crimeĭ de omor iar nu elemente constitutive de o crimă diferită, numită asasinat.

Pentru constatarea acesteĭ crime vezĭ : (*Omucidere cu voinţă, suprà, pag. 503).*

CAPITOLUL V

Fapte scuzabile şi justificative ale omnucidereĭ voluntare simple

I. Omorul este scuzabil după lege : 1) Dacă a fost motivat de lovituri şi răniri grave nelegitime, fără provo-

cațiune prealabilă, și dacă există o relațiune directă și imediată între provocațiune și omor,— atunci cînd aceste loviri sau răniri ating persoana omorîtorului, a părinților, amicilor sau chiar a unui necunoscut, din moment ce omorîtorul a lucrat sub imperiul mîniei, furiei, cauzate de aceste acte.

2) Dacă este comis respingîndu-se, *în timpul zilei*, escalada sau efracțiunea îngrădirilor, zidurilor ori intrărilor unei case locuite sau a unui apartament locuit ori a dependințelor acestora. (Art. 251 c. p.) și că, prin aceste acte de violență, omorîtorul a putut să se teamă în ceia-ce privește viața sa sau a acelora cari ocupă acele locuri.

3) Dacă e comis de un soț asupra celui l'alt soț și complicelui său, în momentul cînd îi surprinde în flagrant delict de adulter în casa conjugală. (Art. 253).

II. Nu se socotește nici crimă nici delict:

1) Dacă omuciderea voluntară a fost ordonată de lege și comandată de autoritatea legitimă (întrebuințarea regulată a forței publice, resbel).

2) Cînd e comandată de *legitima apărare* (art. 256 c. p.). (Vezi: P. II, Cap. IV, § II, pag. 48),

TITLUL II

Omuciderea involuntară

Omuciderea involuntară este aceia care se datorește ne dibăciei, imprudenței, lipsei de atențiune, negligenței sau ne observărei regulamentelor.

Codul penal prevede, în acești termeni, omuciderea involuntară:

Art. 248 c. p.—„Ori-care prin nedibăcie, nesocotință, nebăgare de seamă, ne-îngrijire sau ne-păzire a regulamentelor, va săvîrși omor fără voe, ori va fi fost cauza invo-

luntară de a se săvîrși omorul se va pedepsi și cu închisoarea de la 3 luni pînă la un an și jum. și cu amenda de la 50 pînă la 1000 lei".

Această dispoziţiune nu se aplică omuciderei involuntare care este rezultatul loviturilor date voluntar, chiar dacă aŭ fost primite de o persoană căreia nu-i eraŭ destinate. (Ant. Blanche).

Legea nu a definit nedibăcia, imprudenţa, lipsa de băgare de seamă, negligenţa saŭ nepăzirea regulamentelor; ea a lăsat totul la aprecierea judecătorilor.

Blanche însă, observă că regulamentele pe carĭ le are în vedere art. 319 c. p. fr., corespunzător art. 248 c. p., sunt acelea carĭ aŭ drept obiect siguranţa tuturor și interesul general, iar nu regulamentele particulare carĭ pot fi impuse antreprenorilor pentru execuţiunea lucrărilor speciale ce le sunt încredinţate.

Art. 319 c. p. fr., 248 c. p. r., e aplicabil de alt-fel tutulor meseriilor.

Jurisprudenţa franceză l'a aplicat : medicilor, chirurgilor, architecţilor, antreprenorilor, inginerilor, etc. (Cas. fr. 1844, 1856, 1865).

Ordinul superioruluĭ

(Infracţiunĭ comise de subalternĭ)

Art. 157 cod. pen.—„Orĭ-ce funcţionar superior care prin amăgire, va face pe subordonaţiĭ săĭ de a comite o crimă saŭ un delict în exerciţiul funcţiuneĭ lor, saŭ care cunoscînd asemenea crime saŭ delicte din partea subordonaţilor săĭ, le tolerează, se va pedepsi cu pedeapsa aplicabilă acelor crime saŭ a celor delicte".

I. Art. 157 c. p. pedepsind pe funcţionariĭ superiorĭ carĭ, prin amăgirĭ, determină pe subordonaţiĭ lor de a comite o

crimă saŭ un delict, apără implicit de pedeapsă pe ceĭ din urmă, stabilind o scuză legală în favoarea lor, scuză întemeiată pe consideraţiunea eroreĭ subordonaţilor, asupra natureĭ ordinuluĭ, pe ignoranţa criminalităţeĭ aceluĭ ordin.

Pentru ca art. 157 să fie însă aplicabil, pentru ca ordinul superioruluĭ să fie o cauză de neculpabilitate pentru subordonat, se cere ca funcţionarul superior să fi lucrat cu amăgire, să fi condus pe agent la credinţa raţionată că nu va comite un delict.

Această stare de spirit s'ar putea intruni într'o dublă condiţiune:

1) Ca ilegalitatea ordinuluĭ să nu fie evidentă;

2) Ca ordinul să fie privitor la un obiect de resortul superioruluĭ.

In acest caz, toate circumstanţele concură pentru a face să se nască o eroare, care este esclusivă de orĭ-ce intenţie culpabilă. Dacă însă, cu tot ordinul primit, subordonatul a avut cunoştinţă că va servi de instrument la un act delictuos, trebue declarat responsabil.

II. Prin art. 99 şi 159, legiuitorul recunoaşte o scuză absolutorie în profitul funcţionaruluĭ care a lucrat din ordinul superiorilor luĭ erarhicĭ. Această scuză însă se bazează pe datoria supunereĭ erarhice, iar nu pe eroarea subordonatuluĭ asupra natureĭ ordinuluĭ primit.

1) Primul articol loveşte cu închisoarea corecţională şi cu interdicţia, pe orĭ-ce funcţionar public, agent saŭ însărcinat al guvernuluĭ, care va fi ordonat saŭ făcut vre-un act arbitrar saŭ atentator la libertatea individuală, a unuia saŭ maĭ multor cetăţenĭ saŭ constituţiuneĭ ţărĭĭ, dar adaogă: „cu toate acestea, cînd se va dovedi că el a săvîrşit asemenea faptă după ordinul superiorilor săĭ, în pricinĭ ce privesc la atribuţiunile acestora, şi pentru care el era dator să le dea supunere în ordinea erarhieĭ, va fi apărat de pedeapsă, care în asemenea caz, se va aplica numaĭ superiorilor ce vor fi dat asemenea ordine".

Agentul inferior este dar apărat de pedeapsă în cazul prevăzut: *a)* Dacă probează că a primit un ordin de la su-

periorul erarhic căruia îĭ datora supunere, *b)* dacă probează că acest ordin era relativ la atribuţiunile aceluĭ superior, *c)* ordinul trebue să fi fost anterior atentatuluĭ ; nu este suficient ca superiorul erarhic să declare maĭ tîrziŭ, că acoperă pe subordonatul săŭ, şi că ia pentru el singur răspunderea crimeĭ.

2) Art. 159, care este redactat în aceiaşĭ termenĭ, declară că pedepsele pentru abuz de autoritate contra lucruluĭ public, vor înceta de a fi aplicabile funcţionarilor saŭ însărcinaţilor, carĭ ar fi lucrat din ordinul superiorilor lor.

P

Păgubirea proprietăților publice și private

§ I

I. **Distrugerea saŭ degradarea lucrurilor mișcătoare în general:**

Art. 352 c. p. — „Acel care, cu rea voință și fără drept, distruge saŭ degradă lucrurile altuia mișcătoare saŭ nemișcătoare, se va pedepsi cu închisoarea pînă la 6 luni".

II. **Dărîmare saŭ surpări de ziduri, poduri, zăgaze, sosele saŭ alte clădiri:**

Art. 353 c. p. — „Orĭ-care, cu voință, va dărîma, orĭ va surpa, prin orĭ-ce mijloace, în tot saŭ în parte, zidirĭ, poduri, zăgaze, șosele saă alte clădirĭ, știindu-le că sunt străine, se va pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la un an, orĭ cu amendă care nu va trece peste a 4-a parte din despăgubirea cuvenită".

III. **Distrugerea de producte, mărfurĭ, efecte saŭ alte lucrurĭ mobile saŭ imobile:**

Art. 354 c. p. — „Orĭ-ce jefuire, stricăciune saŭ distrucțiune de productur̆ĭ, mărfurĭ, efecte, saŭ alte lucrurĭ, mobile orĭ imobile, ce vor fi ale altuia, de se va fi săvîrșit de maĭ mulți oamenĭ înpreunați în ceată și cu voință, se va pedepsi cu recluziune".

IV. **Dărîmare de ziduri, corăbii, magazii, publice saŭ de cherestele prin mijlocul exploziunei:**

Art. 365 c. p.—„Ceĭ ce vor surpa orĭ vor dărîma, cu voinţă, prin mijlocul exploziunei vre-uneĭ mine saŭ erbăriĭ, zidăriĭ, corăbiĭ, magaziĭ publice saŭ de cherestele, se vor supune la pedepsele hotărîte prin articolele de maĭ sus, potrivit cu osebirile ce se fac într'acele articole".

V. **Distrugere saŭ degradare de sosele, poduri, apeduce, stăvilare, iazuri, etc. Impiedecarea navigaţiuneĭ pe rîuri, gîrle etc.:**

Art. 376 c. p. — „Acela care cu voinţă, va distruge saŭ va degrada şosele, poduri, apeduce, stăvilare, uşi, zăgazuri, iazuri, saŭ alte lucrări hidraulice, orĭ de siguranţă; acela care împiedică navigaţiunea pe rîuri, pe gîrle saŭ pe canaluri navigabile, se va pedepsi cu închisoare pînă la 6 luni, saŭ amendă de la 26 pînă la 1000 leĭ.

Iar dacă, din asemenea acte, se va compromite sănătatea saŭ viaţa vre-uneĭ persoane, pedeapsa va fi închisoarea de la una lună pînă la 2 anĭ, saŭ cu amendă de la 50 pînă la 2500 leĭ.

Dacă actul a cauzat leziunĭ corporale grave uneĭ persoane pedeapsa va fi 2 anĭ închisoare; iar dacă va fi cauzat moartea vre-uneĭ persoane, pedeapsa va fi recluziuuea".

VI. **Păgubirea proprietăţilor mişcătoare în afară de cazurile maĭ sus enumerate:**

Art. 393 c. p.—„Se vor pedepsi cu amendă de leĭ 15 la 25:

1) Ceĭ carĭ, afară de întîmplările prevăzute la art. 352 pînă la 380 inclusiv, vor cauzà cu voinţă pagubă la proprietăţile mişcătoare ale altuia.

10) Ceĭ ce vor strica în orĭ-ce chip drumurĭ publice, saŭ vor lua loc din lărgimea lor.

11) Ceĭ ce vor rupe, orĭ strica, instrumente de agricultură, surle, orĭ colibe ale paznicilor".

VII. **Tăerea de lemne saŭ arborĭ. Ridicare de cărbunĭ, brazde, pămînturĭ, pietriş, etc.**

Art. 396 c. p.—„Se vor pedepsi cu maximum amenzeĭ de 25 leĭ şi cu închisoarea de la 1 pînă la 15 zile:

3) Aceia carĭ vor tăia lemne saŭ arborĭ din o pădure saŭ de pe orĭ ce altă proprietate streină, saŭ vor ridica cărbunĭ; precum şi aceea carĭ, fără a fi autorizaţĭ, vor ridica, de pe drumurile publice brazde, pămînturĭ saŭ pietriş, saŭ carĭ vor fi luat de pe locurile ce sunt proprietăţĭ ale comunelor pămînturĭ saŭ alte materialurĭ".

§ II.

In ce privește pagubele aduse proprietăților mai găsim în legile speciale, următoarele dispoziții.

I. **Legea poliției rurale din 25 Decembrie 1868:**

Art. 103. — „Deosebit de despăgubirea civilă la care pot fi supuși pentru pagubele ce vor fi cauzat, se vor pedepsi și cu amendă de la 1 pînă la 25 lei:

1) Cel ce a tăiat saŭ frînt crăcile arborilor roditorĭ de pe proprietatea altuia;

2) Cel ce a frînt altoaele, saŭ a jupuit coaja arborilor pe picioare de pe proprietatea altuia;

3) Cel ce a astupat șanțurile, a dărîmat, ridicat saŭ rupt îngrăditurile, a tăiat mărăcinii gardurilor altuia;

4) Cel ce a stricat, spart saŭ ars gardurile și închiderile comuneĭ saŭ particulare;

5) Cel ce a tăiat saŭ distrus grîne în spicurĭ saŭ alte asemenea producte

6) Cel ce va ucide cu rea voință pe loc strein, dobitoace de orĭ-ce fel, saŭ cîinĭ de pază;

7) Cel ce va frînge saŭ sfărîma instrumente de muncă a pămîntuluĭ în timpul lucruluĭ;

8) Ceĭ ce vor strica drumurĭ publice, prin săpăturĭ, arăturĭ, ridicare de pietre, de podinĭ și alte asemenea;

11) Cel ce va frînge saŭ va sfărîma instrumente de muncă a pămîntuluĭ în timpul lucruluĭ, pe lîngă despăgubirea civilă la care poate fi supus pentru pagubele ce va fi cauzat se va pedepsi și cu amenda de la 1 pînă la 25 leĭ".

Art. 109.—„Urmărirea infracțiunilor rurale, afară de cele anume prevăzute de codul penal, se prescriŭ în termen de 1 lună de la a lor comitere".

II. **Legea pentru descoperirea monumentelor și obiectelor antice** (24 Noembrie 1892):

Art. 7. — „Se va pedepsi cu pedepsele prevăzute de art. 352 din codul penal, orĭ-cine va fi distrus obiectele din cele declarate de Ministerul instrucțiuneĭ publice ca avînd interes istoric saŭ artistic; se va supune la aceiașĭ pedeapsă acela care va exporta asemenea obiecte fără autorizarea Ministeruluĭ".

III. **Lege pentru conservarea și restaurarea monumentelor publice** (24 Noembrie 1892):

Art. 6 c. p.— „Orĭ-cine va dărîma saŭ deteriora un asemenea monument, chiar cînd este proprietatea sa, se va pedepsi cu penalităţile prevăzute de art. 352 din legea penală".

§ III.

I. Elementele contravenţiuneĭ prevăzută de art. 393 al 1 c. p. sunt în număr de 3:

1) Trebue ca *dauna* să fi fost cauzată. Art. 393 al. I este absolut, din acest punct de vedere, în dispoziţiunea sa, el nu exclude nicĭ un mod de daună şi în orĭ-ce loc ar fi fost comisă. Toate actele voluntare carĭ cauzează o daună propletăţeĭ altuia, chiar cele enumărate în codul penal, de la art. 352 pînă la art. 380 inclusiv, cad sub aplicaţiunea art. 393 al. I, dacă, din cauza vre-uneĭ circumstanţe, încriminaţiunile maĭ grave din codul penal, sunt înlăturate. Astfel faptul de a ucide, fără necesitate un animal domestic, cînd stăpînul acestuĭ animal nu este proprietarul, saŭ chiriaşul loculuĭ unde a fost ucis, este pedepsit de art. 393 al. I. Aceeaşĭ dispoziţiune este aplicabilă faptuluĭ. de a vărsa apă fiartă asupra stupurilor şi a cauzà ast-fel moartea albinelor.

Dauna proprietăţeĭ mobiliare a altuia, scapă însă de sub dispoziţiunea art. 393 al. I c. p. în toate cazurile cînd această daună a fost prevăzută de o lege specială. (Comp. Cas. fr. 4 Aug. 1863).

2). Dauna trebue să fi fost cauzată *voluntar*, adică cu intenţiunea de a vătăma: nu este suficient să fi fost urmarea uneĭ negligenţe[1]). Această condiţiune esclude din cercul represiuneĭ toate actele dăunătoare, săvîrşite prin necesitate.

3). A treia condiţiune este ca dauna să fi fost cauzată *proprietăţeĭ mobiliare a altuia,* adică la tot ce este mobilă saŭ efecte mobiliare conform art. 472 şi urm. c. civ.

Puţin importă dacă e vorba de lucruri animate saŭ de

1). Dacă însă dauna cauzată prin imprudenţă are de obiect un animal, poate cădea sub lovitura paragrafelor următoare din art. 393.

lucruri neînsufleţite. Ce trebue însă să se decidă în ceia-ce priveşte mobilele prin destinaţiune, adică obiectele mobiliare pe care un proprietar le-a pus pe fondul său pentru serviciul, saŭ exploatarea acestuĭ fond şi acelea pe carĭ le-a ataşat pentru tot-d'a-una, conform art. 468 şi 469 c. civ.?

Aceste clasificaţiunĭ — zice Garraud — nu aŭ nicĭ o importanţă din punctul de vedere penal, unde cuvîntul *mobilă* trebue să păstreze înţelesul său natural şi să se aplice la orĭ-ce lucru care nu este mobil prin natura sa.

Trebue conchis că dauna voluntară a mobilelor enumărate în art. 468 şi 469 c. civ. intră sub prevederile art. 393 al. I c. p.

II. S'a judecat, că intră în prevederile art. 393 al. I, distrugerea perdeleĭ de la o prăvălie, ca o pagubă cauzată cu voinţă la proprietăţile mişcătoare ale altuia (Cas. romînă, II, 15 Martie 1889).

III. S'a judecat încă, că faptul distrugerĭ unor ulucĭ de la curtea uneĭ proprietăţĭ situată la ţară, cade sub previziunile art. 103 al. 7 din legea poliţieĭ rurale. (Cas. II, No. 305, din 13 Iunie 1894)].

Art. 103 al. 10 din legea poliţieĭ rurale (25 Dec. 1868), se aplică numaĭ acelor indiviziĭ, carĭ, cu intenţiunĭ de a aduce o vătămare proprietaruluĭ loculuĭ, ucid pe loc străin propria lor vită, iar nu pe a altora. Că art. 103 al. 10, cată ast-fel să se interpreteze, reiese într'un mod expres din art. 352 c. p., care pedepseşte pe ceĭ carĭ cu rea voinţă şi fără drept distrug lucrurile altuia.

Ast-fel fiind, tăerea unuĭ cal străin cu cuţitul, din care cauză calul a murit, constitue delictul prevăzut de art. 352 c. p. (Cas. II, No. 534 din 21 Noembre 1894).

IV. S'a judecat iarăşi: dacă inculpaţiĭ n'aŭ stricat, n'aŭ spart saŭ ars gardul comuneĭ, ast-fel că faptul să constitue o abatere prevăzută de legea poliţieĭ rurale, ci aŭ distrus îngrădirea de la primărie, acest fapt constitue delictul prevăzut şi pedepsit de art. 352 c. pen. (Cas. II, No. 293 din 1 Iunie 1894).

Pasporturĭ

(Falsificarea lor)

Art. 129 c. p. —„Se va pedepsi cu închisoarea de la treĭ lunĭ pînă la douĭ anĭ, verĭ-cine va plăsmui pasporturĭ, saŭ va drege, orĭ va prefăce un pasport adevărat, saŭ va adăogi într'însul verĭ un cuvînt, saŭ cifră, saŭ literă, precum și cel ce, cu bună știință se va servi cu asemenea pasport.

Art. 130 c. p. — „Cine va lua, pentru sine, un pasport pe nume închipuit saŭ va fi mijlocit, ca martor, spre a se libera un pasport pe nume străin, se va pedepsi cu închisoare de la 3 lunĭ pînă la 1 an".

Art. 131 c. p.— „Funcționarul public care, cunoscînd acea schimbare de nume, va fi dat pasport pe nume închipuit, se va pedepsi cu 2 anĭ închisoare".

Art. 224. — „Pedepsele hotărîte într'acest codice pentru ceĭ ce vor avea pas-porturĭ saŭ răvașe de drum false, se vor urca la maximul pentru vagabonzĭ, cînd asemenea pasporturĭ orĭ răvașe de drum se vor găsi la dînșiĭ".

S'a judecat în această privință:

1). Plăsmuirea unuĭ bilet de legitimație, care bilet se aseamănă cu pasportul, intră în prevederile art. 129, iar nu în ale art. 125 c. p. (Cas. II, No. 391 din 11 Noemb. 78).

2). Art. 129 nu se poate aplica cînd este vorba de falsificarea unuĭ pasport liberat într'o țară străină, fiind că pedepsirea falsificărĭĭ unor asemenea acte nu este prevăzută prin art. 129. Dar atuncĭ cînd cine-va se folosește în Romînia de un pasport liberat în țară străină, știind că este fals, art. 129 trebue să se aplice, fiind că dacă proveniența pasportuluĭ este indiferentă, răul și prejudiciul se causează prin întrebuințarea luĭ în Romînia, chiar dacă pasportul falsificat este străin. Și nu se poate zice că precum însăși falsificarea unuĭ pasport străin nu s'ar putea urmări în Romînia conform art. 129, asemenea și întrebuințarea luĭ, fiind că cerințele de aplicare sunt altele într'un caz, și altele într'altul. Aplicînd în acest mod art. 129 nu

se violează principiul teritorialităţiĭ legilor penale, fiind că faptul este petrecut în Romînia. Ast-fel, art. 129 se aplică celuĭ care se serveşte de un pasport presupus liberat de autoritatea austriacă şi vizat în adevăr de vice-consulatul austriac din Romînia, cu ocazia recrutăriĭ, obţinînd escluderea sa ca străin. (Cas. II, No. 77 din 7 Febr. 1884).

3): Art. 130 c. p. pedepseşte numaĭ faptul luăreĭ, saŭ al mijlocireĭ ca martor, ce a avut de efect liberarea unuĭ pasport pe nume închipuit, iar nu şi tentativa de a lua saŭ libera un asemenea pasport. Ast-fel, art. 130 nu pedeseşte pe cel care a mijlocit ca martor a se libera un pasport pe nume străin, cînd pasportul nu s'a liberat în realitate; delictul nu este consumat numaĭ prin faptul mijlocireĭ, independent de faptul liberăreĭ pasportuluĭ. (Cas II, 389 din 18 Septemb. 1870).

4). Art. 130, care prevede şi pedepseşte obţinerea unuĭ paşport cu nume închipuit, nu face nicĭ o distincţiune dacă s'a făcut saŭ nu întrebuinţare de un asemenea act, de unde rezultă că singurul fapt de a substitui un nume închipuit celuĭ adevărat constitue acest delict. (Cas. II, No. 637 din 9 Decemb. 1892).

Provocare de inundaţiĭ

Art. 356 c. p. — „Se vor pedepsi cu amendă care nu va putea fi maĭ mare de a patra parte a despăgubireĭ ce se va cuveni, proprietarul saŭ arendaşul, saŭ orĭ-ce altă persoană, care, avînd morĭ, herestrae, pive şi alte asemenea, va înălţa cu voinţă, apa prin zăgazurĭ maĭ sus de cumpăna cuvenită, şi va cauzà înecăciune la drumurĭ saŭ la proprietăţile altora.

Iară meşterul care va fi lucrat înălţarea apeĭ, cu voinţă, fără a păzi cuvenita cumpănă, se va supune la închisoare de la o lună pînă la 6 luniĭ". (P. Fr. 457".)

Percepere de taxe și contribuțiuni ilegale

Art. 141 c. p. — „Orĭ-carĭ din funcționarĭ publicĭ, orĭ-carĭ din oficierĭ publicĭ saŭ însărcinațiĭ lor, orĭ-carĭ perceptorĭ de drepturĭ, taxe, contribuțiunĭ, banĭ, venițurĭ publice saŭ comunale, precum și orĭ-carĭ însărcinați din partea perceptorilor, vor fi ordonat să se perceapă, vor fi cerut saŭ vor fi primit ceea ce nu aveaŭ drept a lua, saŭ maĭ mult de cît ceea ce se cuvenea să ia ca drepturĭ de taxe, contribuțiunĭ, banĭ saŭ venițurĭ, saŭ ca simbrie orĭ apuntamente, se vor pedepsi: funcționariĭ și oficeriĭ publicĭ cu închisoare de la 6 lunĭ pînă la 2 anĭ și cu interdicțiunea pe timp mărginit.

Culpabiliĭ se vor osîndi încă și la o amendă de o a 4-a parte cel mult și de o a 12-a parte cel puțin, din suma restituțiunilor și a daunelor-interese ce vor fi datorat a plăti, perzînd și dreptul la pensiune".

Legea băuturilor spirtoase (14 Februarie 1882).

Art. 27 (legea 30 Martie 1886). „Sunt supuși uneĭ amende de la 200—500 leĭ, carĭ în caz de insolvabilitate, se va transforma în închisoare, conform art. 28 din codul penal:

a) Agenți însărcinați cu perceperea impozituluĭ care ar împlini alte taxe de cît acelea prevăzute la art. 1 fără prejudiciŭ penalităților prevăzute la art. 141 c. p.".

S'a judecat în această privință:

1). De cîte orĭ este a se aplica dispozițiunile art. 141 pentru percepeerĭ ilegale, nu este destul să se constate că inculpatul a perceput taxe ilegale, ci trebue să se constate că acea percepere este făcută cu intențiune frauduloasă, adică cu cunoștință că taxa ce percepe este ilegală, de oare-ce intențiunea este unul din elementele constitutive ale orĭ căruĭ delict. (Cas. II, No 255 din 29 Maiŭ 81; No. 251 din 27 Maiŭ 1881).

2). Sunt posibilĭ de penalitatea prescrisă de art. 141 numaĭ agenți însărcinați și autorizați direct cu perceperea de

taxe, iar nu și cei cari aŭ însărcinare de a supraveghia pe înplinitorii unor asemenea taxe. (Cas. II, No. 509 din 22 Decemb. 1876).

Pescuit

(Contravenţiĭ relative la)

I. *Definiţie.* — Prin „a pescui" în sensul legeĭ asupra pescuituluĭ din 10 Oct. 1896, se înţelege a prinde și a-și apropria peștĭ, racĭ, scoicĭ, stridiĭ, spongiĭ și alte animale aquatice utilizabile, determinate prin regulament. *(Art. 2).*

II. Comit o contravenţiune:

a) *Pscuitul cu materiĭ explozibile saŭ otrăvitoare; cu instrumente cari rănesc peştele* etc. — Aceia cari vor pescui cu dinamită saŭ orĭ-ce alt soiŭ de materiĭ explozibile, cum și prin întrebuinţare de materiĭ narcotice saŭ otrăvitoare, menite de a adormi saŭ a ucide peștele, ca: var nestins, turta lupuluĭ, lapis, burueni otrăvitoare; aceia care vor pescui cu sulițe, topoare. greble, arme de foc, și orĭ-ce alte mijloace cari rănesc peștele. Face excepţie pescuitul cu undița și cîrligele (cărmacele): aceia cari vor pescui cu darabana saŭ în timpul nopţeĭ cu facle și foc; aceia cari vor seca apele curgătoare, le vor abate saŭ opri în scop de a pescui. (*Art. 14 și 39 din lege; art. 14 din regulament.*

b) *Distrugerea icrelor.* — Aceia cari ar distruge icrele saŭ ar pescui puĭ de pește. (*Art. 19 și 14 al. e din regulament*).

c) *Stabilirea de aparate pentru pescuit cari închid curentul apeĭ.* — Aceia cari vor așeza în apele curgătoare, aparate de pescuit fixe saŭ mobile (năvoade, sitce, cîrmace etc.), de natură, în timpul nivelului ordinar al apeĭ, a închide maĭ mult de cît jumătatea curentuluĭ (măsurată prin linia cea maĭ scurtă între cele două maluri) și ar împedica

ast-fel libera trecere a peștilor. (*Art. 16 și 38 din lege și 15 din regulament*).

d) *Pescuitul locuitorilor riverani pentru hrană, fără autorizare, saŭ alt-fel de cît la mal.* — Locuitorii riverani cari vor pescui pentru hrana lor și a familiei, în Dunăre, Prut și pe coasta noastră a Mărei Negre, fără a poseda „carte de pescuit gratis“ eliberată de autoritatea polițienească locală, alt-fel de cît de la mal și întrebuințînd alte instrumente de cît undița, crăsnicul și chipcelul. (*Art. 1 regulamentul legei pentru pescuit.*).

e) *Pescuitul în ape deschise fără permisiune.* — Ori-cine va pescui într'o apă deschisă (V. art. 3 din legea pescuitului) fără să aibă o carte de permisiune de la proprietar saŭ arendaș pentru dreptul de pescuit în acea apă, carte, legalizată de autoritatea polițienească locală.

Fac excepție de la această măsură rîurile: Jiul, Oltul, Argeșul, Dîmbovița, Ialomița, Siretul, Bistrița și Moldova. (*Art. 3 din legea pescuitului*).

f) *Pescuitul saŭ vînzarea de pește la epocile de cruțare.*—Acei cari vor pescui, vor transporta, vinde, saŭ vor expune spre vînzare pește, în următoarele epoce zise de cruțare:

De la *1 Aprilie pînă la 1 Iunie:* Morun, Nisetru, Pastrugă, Bogsar, Cegă, Viză, Șalîŭ, Crap, Lin, Cosac, Plătică, Racĭ, Văduviță, Babușcă.

De la *15 Septembre — 1 Ianuarie*: Păstrăvĭ.

De la *1 Martie — 1 Iunie*: Lipan și Lostriță. (*Art. 24 din lege; art. 20 și 26 din regulament.*).

g) Aceĭ cari vor pescui, următoarele speciĭ de pește, dacă nu vor avea cel puțin dimensiunile arătate, măsurate de la mijlocul ochiuluĭ pînă la finele coadeĭ:

Morun	100	c. m.
Nisetru	80	„
Păstruga	60	„
Rogsar	50	„
Cegă	30	„
Viză	80	„
Șalăŭ	30	„

Crap	30 c. m.
Lin	20 „
Mreană	25 „
Scobar	20 „
Cosac.	20 „
Plătică	20 „
Caracudă	15 „
Văduviță	20 „
Babușcă.	15 „
Păstrăvĭ	20 „
Lipan.	25 „
Lostriță	40 „
Racĭ	8 „

(*Art. 22 din regulament.*).

Poliție rurală

(Infracțiunĭ la legea de)

Legea din 25 Decembre 1868 :

Art. 84.— Orĭ-care locuitor din comună nu va voi a sări să prindă pe făcătoriĭ de rele, va plăti o amendă de 20 pînă la 100 leĭ nouĭ în folosul păgubașuluĭ ; cînd amenda ar covîrși suma pagubeĭ, prisosul va fi în folosul caseĭ.

Dacă însă locuitoriĭ vor dovedi că fără greșală din parte-le n'aŭ putut prinde de veste despre ivirea făcătorilor de rele, atuncĭ vor fi apărațĭ de răspundere.

Art. 85.—In caz de foc la case, în sat, la bucate încă ne adunate de pe cîmp, la șire de paie și altele, păzitoriĭ vor fi datorĭ a da alarma și sătenĭĭ a sărĭĭ cu toțiĭ spre a da ajutor la stingere, întocmaĭ ca și la prinderea făcătorilor de rele.

Asemenea maĭ sunt datorĭ sătenĭĭ a cerceta și a descoperi pe dătătoriĭ de foc.

Orĭ-care locuitor din comună nu va voi a sări să stingă focul, ca și pentru nesărirea la prinderea făcătorilor de rele, va fi supus la amenda prevăzută în art. 84 de maĭ sus, cu excepțiunea coprinsă în aliniatul din urmă al aceluĭ articol.

Art. 86. — Ceĭ ce se vor dovedi că aŭ cunoscut pe dătătoriĭ de foc şi nu îĭ vor arăta autorităţilor, se vor pedepsi ca complicĭ aĭ acelora şi vor fi răspunzătorĭ şi de paguba către cel ce a suferit.

Prevenitul, pentru asemenĭ tăinuirĭ, va scăpa de pedeapsă şi de răspunderea prevăzută maĭ sus, atît în cursul instrucţiuneĭ procesuluĭ contra luĭ cît şi chiar după ce s'a osîndit şi trimis la închisoare, îndată ce va denunţa pe dătătoriĭ de foc.

Art. 90.—Orĭ-ce proprietar saŭ posesor de vite, va fi dator a face cunoscut primărieĭ de ivirea boaleĭ între vitele sale, sub osîndă de o amendă de la 36 pînă la 60 leĭ nouĭ.

La asemenea caz, proprietarul va fi obligat a determina locul, unde să închidă vitele bănuite, precum şi locul unde să ţină cele contagiate şi a nu le lăsa să comnnice cu vitele celor-l'alţĭ.

Iar pentru tăinuirea boaleĭ vitelor cornute, amenzile de maĭ sus vor putea fi îndoite şi chiar a fi schimbate în închisoare de la 15 zile pînă la 3 lunĭ.

Art. 95. — Consilieriĭ comunalĭ ce vor neîngriji aplicarea acelor măsurĭ şi regulamente, se vor pedepsi cu amendă de la 10 pînă la 50 leĭ.

Art. 103.—Deosebit de despăgubirea civilă la care pot fi supuşĭ pentru pagubele ce vor fi cauzat, se vor pedepsi şi cu amenda de la 1 pînă la 25 leĭ :

1) Cel ce va aprinde foc prin cîmpiĭ, ţarinĭ, livezĭ şi sădirĭ într'o distanţă maĭ mică de cît de 30 stînjenĭ de locuinţă, păduri, pîrloage, pometurĭ, garduri, clăĭ de grîne, de paie saŭ de fîn ;

2) Cel ce şi-a luat pe ascuns şi însuşit fără învoirea proprietaruluĭ struguri şi orĭ-ce fel de alte fructe, din viĭ, grădinĭ, livezĭ şi pometurĭ;

3) Cel ce a tăiat saŭ frînt crăcile arborilor roditorĭ după proprietatea altuia ;

4) Cel ce a frînt altoaiele, saŭ a jupuit coaja arborilor pe picioare, după proprietatea altora ;

5) Cel ce a astupat şanţurile, a dărîmat, ridicat saŭ rupt îngrăditurile, a tăiat mărăciniĭ gardurilor altora ;

6) Cel ce a introdus fără consimţimîntul proprietaruluĭ, vite în orĭ-ce fel de livezĭ, fîneţe, viĭ, răsadniţe de copacĭ roditorĭ şi alte asemenĭ sădirĭ ;

7) Cel ce a stricat, spart, saŭ ars gardurile şi închiderile comuneĭ saŭ particulare ;

8) Cel ce a intrat călare saŭ cu trăsura pe locurĭ semănate ;

9) Cel ce a tăiat saŭ distrus grîne în spicurĭ saŭ alte asemenea producte ;

10) Cel ce va ucide cu rea voinţă pe loc străin, dobitoace de orĭ-ce fel saŭ cîinĭ de pază ;

11) Ceĭ ce vor frînge saŭ sfărîma instrumente de muncă a pămîntuluĭ în timpul lucruluĭ ;

12) Ceĭ ce vor strica drumurĭ publice, prin săpăturĭ, arăturĭ, ridicare de pietre de podinĭ şi alte asemenea.

Art. 109. — Urmărirea infracţiunilor rurale, afară de acele anume prevăzute de codul penal, se prescriŭ în termen de o lună de la a lor comitere.

Pompe funebre

1) *Prohibiţiunea expunereĭ obiectelor funerare în centrul oraşuluĭ şi staţionarea carelor funebre.*—„Este oprit cu totul, în centrul oraşuluĭ şi în apropiere de centrul, exposiţiunea saŭ depozitarea de orĭ-ce obiecte destinate exclusiv pentru înmormîntărĭ, precum: sicrie, respetiĭ şi altele asemenea, cum şi staţionarea pe strade a carelor funebre.

Comercianţiĭ de asemenea obiecte, nu le vor putea ţine de cît la marginea oraşuluĭ, în apropriere de locurile destinate pentru cimitire şi acolo încă, ele vor trebui a fi închise în magaziĭ situate în centrul curţilor fără vedere în stradă.

Prohibiţiunea cîntăreĭ muzicilor la ceremoniile funebre în oraş. Este asemenea oprită cîntarea muzicilor la ceremoniile funebre în oraş ; ele sunt libere a cînta numaĭ la cimitir ;— prin muzicĭ se înţelege şi lăutarĭĭ". *(Art. 10 Reg. de Poliţie comunală).*

2) *Prohibiţiunea întrebuinţăreĭ culorilor şi materiilor vătămătoare sănătăţeĭ la colive.*—„La colive se vor întrebuinţa culorĭ vegetale şi materiĭ nevătămătoare sănătăţeĭ." *(Art. 14, idem).*

Port ilegal de uniformă, insemne, decoraţii

Art. 208 c. p.— „Orĭ-cine va purta în public vre-un costum, o uniformă, un semn distinctiv de autoritate saŭ o decoraţiune care nu i se cuvine, saŭ pentru care nu are autorizare, se va pedepsi cu închisoare de la o lună pînă la şase".

Cea ce legiuitorul a cerut pentru a putea fi loc la aplicarea art. 208 c. p. este *intenţiunea* din partea autorului acestuĭ fapt de a face pe public să creadă că este în drept a purta o uniformă saŭ insemne ce nu a fost saŭ nu maĭ este în drept a purta, căci aceasta poate constitui din parte-i ca un ultragiŭ adus autorităţeĭ publice şi ca o tendinţă de a'ĭ compromite şi insemnele şi de a'ĭ uzurpa şi puterea. (Cas. II, No. 485 din 12 Noembrie 1880).

Preot

(Discursurĭ şi scrierĭ politice)

Art. 167 c. p.—„Orĭ-ce preot saŭ obraz bisericesc, de orĭce cult, care în adunarea publică, în exerciţiul funcţiuneĭ sale, va pronunţa un discurs coprinzînd vre-o critică saŭ cenzură contra guvernuluĭ, în contra Adunăreĭ Legiuitoare, în contra uneĭ legĭ, a unuĭ decret domnesc saŭ orĭ-căruĭ act al autorităţeĭ publice, se va pedepsi cu închisoarea de la 3 lunĭ pînă la doĭ anĭ".

Art. 168 c. p.—„Dacă un asemenea discurs coprinde o provocaţiune directă la nesupunere către legĭ saŭ către alte acte ale autorităţeĭ publice, saŭ dacă tinde a ridica saŭ a arma o parte din cetăţenĭ în contra altora, preotul saŭ obrazul bisericesc care 'l va fi pronunţat se va pedepsi cu închisoarea pînă la un an, dacă provocarea n'a fost urmată de nicĭ un efect.

Iară dacă a dat naştere la nesupunere, se va pedepsi cu doĭ anĭ închisoare.

Dacă această nesupunere a ajuns pînă a se transforma în sediţiune saŭ în revoltă, care va da loc, în contra unuia saŭ maĭ muitora dintre culpabilĭ, la aplicare de pedepse maĭ aspre, atuncĭ preotul saŭ persoana bisericească se va pedepsi cu aceiaşĭ pedeapsă".

Art. 169 c. p.—„Aceleaşĭ pedepse arătate în art. 168 se vor aplica, în aceiaşĭ gradaţiune, preoţilor saŭ obrazelor bisericeştĭ, cînd aceleaşĭ delicte s'aŭ comis prin scrierĭ date sub formă de instrucţiunĭ pastorale".

Profesiunĭ şi meseriĭ diferite

(contravenţiĭ la regulile stabilite pentru exerciţiul lor)

Cad în contravenţie:

1) **Cazangii,**

Carĭ vor stabili magazinul lor în ocol I al Capitaleĭ *(Ord. Com. Buc. No. 10.018 din 26 Iunie 1878; art, 10 din reg. p. construcţiunĭ)*,

2) **Chiristigii,**

Carĭ vor stabili magaziile lor în ocol I şi II al Capitaleĭ *(Ord. Com. Bucureşti No. 10018 din 26 Iunie 1878; art. 10 din reg. p. construcţiunĭ)*.

3) **Coşariĭ,**

Carĭ vor exercita meseria fără brevet liberat de Primărie (*Ord. Com. Bucureşti No. 37177 din 7 Oct. 1885*).

4) **Covaciĭ,**

Carĭ vor stabili magaziile lor în ocol I al Capitaleĭ (*Ord. Com. Bucureşti No. 10018 din 26 Iunie 1878; art. 10 din reg. p. construcţiunĭ*).

5) **Depozitariĭ de obiecte funerariĭ de marmurărie,** etc.,

Carĭ vor înfiinţa asemenea depozite în ocolul I saŭ în cele-l'alte ocoale, depozite ne-închise în carĭ obiectele sunt expuse vedereĭ, afară de stradele în apropiere de cimitire, unde pot fi expuse şi vedereĭ. (*Art. 68 al. 5 din regulamentul p. construcţiunĭ*).

6) **Depozitarii de petrol,**

Cari vor depune la un loc în întrul Capitalei, fără autorizația Primăriei, cîtățimi mai mari de 20 litri petrol distilat saŭ ne distilat, ori de alt fluid inflamabil fabricat din petrol pentru vînzare, pentru iluminat orașul saŭ pentru ori ce alt scop *(Art. 3, idem).*

Cari vor înființa depozite de petrol ne distilat în cantități mai mari de 20 litri în ocolul I al Capitalei saŭ în celel'alte ocoale, în pivnițe ne-boltite ori în magazine și prăvălii ne-boltite *(Art. 4, idem).*

Cari nu vor ilumina depozitele și magaziile de petrol distilat, cu felinare bine întreținute, cari vor intra în depozit cu lumînarea aprinsă liber (fără felinare) cu lampe, cu țigare ori cu pipa aprinsă *(Art. 5, idem).*

Cari nu vor așeza o cîtățime suficientă de nisip în prăvăliile și magaziile lor pentru a se putea înăbuși aprinderea fluidelor *(Art. 8, idem).*

Cari nu vor însemna pe fund și pe capac, butoaele în cari se transportă petrol distilat și gaz, de exemplu, „Se aprinde" *(Art. 9, idem).*

7) **Fabricanții de petrol,**

Cari vor înființa în întrul barierelor Capitalei, fabrici pentru distilarea petroluluĭ și producerea altor diferite fluide inflamabile cari se află sub denumire de gaz (*Art. 1 regulamentul p. depozitarea și transportul de petrol etc.*)

8) **Fierarii,**

Cari vor stabili atelierele lor în ocolul I al Capitalei (*Art. 10 regulamentul p. construcții*).

9) **Hamalii,**

Cari exercită meseria lor fără o autorizație prealabilă a Prefectureĭ, fără a poseda un livret cu fotografie și fără a purta un număr de ordine la brațul stîng și la căciulă (*Ordon. Prefect. poliției Capitalei No. 100 din 24 Decembre 1890*).

10 **Mustarii,**

a) Cari vor înființa mustării fără autorizația Primăriei;

b) Cari vor deschide mustării în ocolul I și II fără a instala teascurile în prăvălii de zid, sub corturi de pînză

saŭ de scînduri; se face excepţie pe următoarele strade (vezi textul ordonanţeĭ, *Roşca*. Cartea oficerilor şi agenţilor de poliţie).

c) Ceĭ din ocolul III şi IV carĭ vor aşeza pe trotuar saŭ in stradă corturĭ şi mese;

d) Carĭ vor lăsa să funcţioneze mustăriile lor peste termenul fixat: 15 August—1 Noembrie. (*Ordon. Primărieĭ Capit. No. 36803 din 23 August 1903*).

11) **Pastramagii,**

Carĭ vor fabrica pastramă în case particulare saŭ măcelăriile de oraş, carĭ vor spăla pastramă în pieţele şi stradele publice şi în întrul oraşuluĭ (*Art. 46 regulamentul p. industriĭ insalubre*).

12) **Vînzătoriĭ de ziare,**

Carĭ vor striga alt-ceva de cît pur şi simplu titlul şi data ziaruluĭ ce vînd (*Ordon. Prefectureĭ poliţieĭ Capitaleĭ No. 106 din 11 Ianuarie 1893*).

Prostituţia

(Contravenţiĭ la regulamentele stabilite p. exerciţiul eĭ)

I) *Prostituţie*, în înţelesul restrîns şi comun al cuvîntuluĭ, se numeşte faptul uneĭ femeĭ de a întreţine relaţiunĭ sexuale în scopul de a trage un profit material. Aşa dar, interesul, în intenţiunea femeiĭ care se dă, constitue faptul prostituţiuneĭ; fără această condiţiune o femeie poate fi o desfrînată, o viţioasă, dar nu va fi prostituată.

Intr'un sens maĭ restrîns, din punctul de vedere legal, nu poate fi considerată ca prostituată, de cît numaĭ acea femeie care trage profit din sine, în mod public.

Ast-fel jurisprudenţa franceză a stabilit că o femee care se abandonează în mod izolat, numaĭ unuĭ mic număr de persoane şi fără oare-care publicitate, poate acţiona în justiţie pe aceia carĭ o tratează ca prostituată. (Vezi, pentru detaliĭ: *I. Gr. Perieţeanu „Cîte-va cuvinte asupra prostituţieĭ“*; *ziarul „Observatorul“* No. 231, 232 şi 233 din August 1903).

II) Constitue o contravenție:

1) Faptul persoanelor de ambele sexe de a invita orĭ provoca direct saŭ indirect la desfrînare în locurĭ publice, în locale deschise publicului și în strade. *(Art. 2 regulamentul pentru privegherea prostituției învestit cu decretul regal No. 1085 din Martie 1898).*

2) Provocarea la prostituție pe la ferestrele și pe la porțile caselor *(art. 2, al. 2, idem).*

3) Facerea de reclame în orĭ-ce mod spre a atrage pe vizitatorĭ în locuințele lor *(Art. 2, al. 3, idem).*

4) Faptul uneĭ persoane de a deschide casă de prostituție fără autorizație *(art. 11, idem).*

5) Faptul unuĭ bărbat care va deschide saŭ va dirige o casă de prostituție *(art. 14, idem).*

6) Faptul înființăreĭ de case de prostituție colectivă saŭ izolată: *a*) în vecinătatea bisericilor, școalelor, institutelor de educațiune și autorităților publice; *b*) în vecinătatea imediată a grădinilor publice, a teatrelor, cazarmelor etc.; *c*) în oteluri, birturĭ, cîrciumĭ, berării, cafenele, grădinĭ, restaurante, sălĭ de spectacol, cafenele șantante și în fine sălĭ publice de dans *(art. 15, idem).*

7) Faptul uneĭ femeĭ prostituate de a se așeza într'o casă oare-care, în contra voințeĭ proprietaruluĭ.

8) Faptul uneĭ femeĭ care dirige o casă de prostituție și nu îngrijește menținerea buneĭ ordine, nu raportează boalele venerice ivite în casa sa, saŭ nu avizează despre mutarea femeilor *(art. 17, 46, idem)*

9) Faptul uneĭ factorițe de a adăposti în casa de prostituție pe care o dirige, femeĭ neînregistrate, de a primi în casa eĭ femeĭ carĭ locuesc în altă parte, saŭ de a găzdui persoane urmărite de justiție pentru vre-un delict saŭ crimă *(art. 19, idem).*

10) Inființarea de case de întîlnire (rende-vous) care nu sunt permise. (*Art. 19, idem*).

11) Reținerea uneĭ femeĭ într'o casă de prostituție sub orĭ-ce motiv *(art. 20, idem).*

12) Faptul uneĭ patroane de casă de prostituție care re-

ține condicuța de sănătate a uneĭ prostituate, cînd părăsește casa de prostituție *(art. 21, idem)*.

13) Sequestrarea de către patroană a avutuluĭ femeilor prostituate, saŭ oprirea pentru datoriĭ, a vestmintelor, încălțămintelor, rufelor și altor obiecte aparținînd lor *(art. 19, idem)*.

14) Faptul uneĭ factorițe de a opri maĭ mult de cît două părți din treĭ (două treimĭ) din baniĭ ce femeile prostituate cîștigă; afară de cazul cînd există convențiunĭ favorabile celor din urmă (*art. 23, idem*).

15) Faptul acelora carĭ înlesnesc prostituția femeilor neînregistrate, lipsite de condicuțe de sănătate și carĭ primesc în casele lor chiar ca servitoare saŭ sub orĭ-ce alt nume, femeĭ carĭ exercită prostituțiunea (*art. 25, idem*).

16) Faptul patronilor carĭ primesc în casele pe carĭ le dirig, băeți în etate de 17 anĭ (*art. 42, idem*).

17) Șederea femeilor prostituate saŭ femeilor carĭ dirig case de prostituție înaintea locuinței saŭ în casă la fereastră deschisă.

Faptul de a se ține perdelele ridicate la ferestrele caselor de prostituție.

18) Faptul berarilor, cafegiilor, cîrciumarilor de a ține în serviciŭ chelnerițe saŭ servitoare carĭ exercită în mod clandestin prostituția (*art. 44, idem*).

19) Abaterile medicilor și funcționarilor publicĭ de la dispozițiunile regulamentuluĭ pentru privigherea prostituției (*art. 50, idem; art. 175 din legea sanitară.*).

Provocare la nesupunere către legĭ instituțiunĭ și autorități

Art. 181 c. p., *al. I.*—„Aceĭ carĭ prin unul din mijloacele enumerate la art. 294[1]), vor provoca direct la nesupunere

1) Mijloacele enumerate de art. 294 c. p. sunt: cuvinte rostite în

către legĭ, orĭ către autorităţile constituite, la dispreţ către religiunea domnitoare saŭ către cele-l'alte religiunĭ, la urĕ saŭ dispreţ contra guvernuluĭ.

Al. II....., se vor pedepsi cu închisoarea de la 1 lună pînă la un an şi cu amendă de la 500 pînă la 5000 leĭ".

[V. şi *Delicte de presă* (art. 44, 47, 48 şi 49 legea preseĭ)].

Puştĭ şi pistoale

(Focurĭ de)

Descărcare de puştĭ şi pistoale prin oraşe şi tîrgurĭ saŭ focurĭ de artificiĭ în oare-carĭ locurĭ.

Contravenţia e prevăzută de *al. 2 al art. 385 c. p.* şi presupune o prohibiţiune prealabilă, care trebue să emane de la autoritatea municipală saŭ poliţienească. Contravenţiunea, care consistă numaĭ în violarea uneĭ opririĭ, ia caracterul unuĭ delict, cînd a cauzat fie un incendiŭ, fie o omucidere saŭ rănirĭ (art. 248 şi 249 c. p.), saŭ maĭ bine, în acest caz, există concurs între o contravenţiune şi un delict. Art. 386 c. p., pronunţă confiscarea obiectelor de artificiĭ. Contravenţia nu poate fi justificată sub pretextul uneĭ pretinse necesităţĭ care ar fi obligat pe pîrît să tragă asupra porumbeilor, saŭ păsărilor carĭ cauzaŭ stricăciunĭ grădineĭ sale; singură legitima apărare poate fi invocată.

Puterea administrativă

(Amestecul eĭ în exerciţiul dreptuluĭ putereĭ judiciare)

Art. 110 c. p.—„Prefecţiĭ, sub-prefecţiĭ şi alţĭ funcţionarĭ administrativĭ, carĭ se vor fi amestecat în exerciţiul dreptu-

---

public, strigărĭ, acte autentice saŭ publice, scrierĭ, imprimate, desemne, gravurĭ, embleme vîndute saŭ expuse spre vînzare, distribuite saŭ afipte în public.

rilor puterei legiuitoare, după cum se prevede la art. 108 § 1, saŭ care vor fi dat ordine ilegale a se opri executarea deciziunilor judecătoriilor saŭ curţilor, se vor pedepsi cu degradaţiunea civică". (C. p. 22, 23, 107, 111; p. Fr. 130).

Art. 111 c. p.—„Aceiaşi funcţionarĭ administrativĭ se vor pedepsi cu amendă de la 100 pînă la 1500 leĭ cînd, peste atribuţiunile lor, se vor amesteca în materiĭ date de legĭ autorităţiĭ judecătoreştĭ şi cînd, după reclamaţiunea uneia saŭ amîndorura părţilor interesate, vor fi decis o afacere, înainte ca autoritatea superioară să se fi pronunţat asupra cazuluĭ". (C. p. 110, 207, 399; p. Fr. 131).

Puterea judiciară

(Amestecul eĭ în exercitarea drepturilor prtereĭ legiuitoare şi administrative)

Art. 108 c. p.—„Se vor pedepsi cu degradaţiunea civică: 1) Judecătoriĭ, procuroriĭ şi substituţiĭ lor, oficeriĭ de poliţie, carĭ se vor fi amestecat în exerciţiul drepturilor puterei legiuitoare, saŭ prin reglemente carĭ coprind dispoziţiunĭ legiuitoare, saŭ poprind, orĭ suspendînd executarea uneĭ saŭ maĭ multor legĭ, saŭ deliberînd asupra punctuluĭ de a şti dacă legile trebue a fi publicate saŭ executate.

2) Judecătoriĭ, procuroriĭ şi substituţiĭ lor, oficeriĭ poliţieĭ judecătoreştĭ carĭ vor fi trecut peste competinţa lor, poprind executarea ordinelor emanate de la administraţiunĭ, saŭ după ce aŭ permis saŭ aŭ ordonat de a se chema în judecată administratoriĭ pentru fapte relative la exerciţiul funcţiuneĭ lor, vor stărui în executarea actelor lor, deşi de către autorităţile competinte li s'a notificat anularea acelor acte saŭ existenţa unuĭ conflict". (C. p. 22, 23, 109, 207; c. civ. 4; pr. p. 14, 491 şi urm.; p. Fr. 127).

Art. 109 c. p. — „Se vor pedepsi cu amenda de la 100 pînă la 1500 leĭ, judecătoriĭ carĭ, peste atribuţiunile lor, se vor fi amestecat în materiĭ date de legĭ autorităţiĭ administrative.

Cu aceiaşi pedeapsă se vor pedepsi şi membri ministeriuluĭ public carĭ vor fi luat concluziunĭ saŭ vor fi cerut a se face asemenea procedărĭ". (C. p. 108, 207, 399; p. Fr. 128).

R

Răniri și loviri

§ I. ***Generalități***

Se înțelege prin *răniri* orĭ-ce leziuni produse pe corpul omenesc prin apropierea saŭ izbirea cu un instrument, armă saŭ obiect oare-care, saŭ, pe scurt: *orĭ-ce leziune produsă printr'o violență materială.* Ast-fel sunt: contuziunile, plăgile, echimozele, excoriațiunile, fracturile, arsurile etc.

Loviturile sunt atingerile violente exercitate asupra corpuluĭ omenesc.

A îmbrînci pe cine-va, a'l scuipa în obraz, a'ĭ smulge părul, toate aceste acte sunt *căĭ de fapt.*

Legea penală distinge treĭ feluri de loviri și răniri cu voință, și le pedepsește pe fie-care în mod diferit:

Loviri și răniri simple (art. 238 c. p.);

Loviri și răniri carĭ aŭ dat naștere uneĭ incapacități de lucru (art. 239 c. p.);

Saŭ uneĭ slutiri, infirmități saŭ incapacități perpetue (art. 240 c. p.), și

Loviri saŭ răniri din carĭ a rezultat moartea (art. 241 c. p.); iar în privința lovirilor și rănirilor din inprudență, legea nu prevede de cît două feluri: *Loviri carĭ aŭ cauzat moartea*

(art. 248 c. p.). (Vezĭ: *Omuciderea*, titlul II, pg. 544); și *loviri și răniri cari n'aŭ cauzat moartea* (art. 249 c. p.).

Elementele infracțiuneĭ.—Elementele esențiale ale acesteĭ infracțiunĭ sunt:

1) *Intențiunea agentuluĭ* (*moralitatea faptuluĭ*) saŭ voința criminală de a lovi saŭ răni pe o persoană. Prin lipsa acestuĭ prim element, leziunile chiar urmate de moarte, intră în categoria generală de loviriĭ și răniriĭ, fie voluntare, fie involuntare. Ceia-ce caracterizĕ lovirile și rănirile voluntare, este intențiunea criminală care le inspirĕ.

Iar dacă lovirile și rănirile sunt consecințele nedibăcieĭ, nesocotințeĭ, nebăgăreĭ de seamă, neîngrijireĭ saŭ nepăzireĭ regulamentelor, atuncĭ cad sub calificarea de loviriĭ și răniriĭ fără voie și intră în prevederile art. 249 c. p.

De altă parte intențiunea agentuluĭ poate modifica responsabilitatea rezultatuluĭ, atuncĭ cînd răul cauzat a depășit răul voit.

2) *Rezultatul produs* (*materialitatea faptuluĭ*) este al doilea element. Pedeapsa se aplică proporțional cu răul cauzat și după împrejurărĭ: ca *crimă*, ca *delict*, saŭ ca *contravențiune*.

§ II. *Răniriĭ și loviri voluntare*

Art. 238. — „Faptul de a lovi saŭ răni cu voință o persoană, saŭ de a-ĭ cauza orĭ-ce alte leziunĭ corporale, se pedepsește după împrejurărĭ, ca crimă, ca delict, saŭ ca contravențiune.

Rănirile și lovirile carĭ n'aŭ cauzat nicĭ o boală, nicĭ vr'o incapacitate de lucru, și carĭ s'aŭ urmat din certe prin cîrciumĭ, bîlciurĭ, oboruri și tîrgurĭ, se pedepsesc ca contravențiunĭ. (Art. 396 al. 1 c. p.) [1]).

---

1) **Art. 396 c. p.**— Se vor pedepsi cu maximum amendeĭ de 25 leĭ și cu închisoare de la 1 pînă la 15 zile:

1) Aceĭ carĭ vor fi contravenit dispozițiunilor art. 238 al. 2, c. p.

2) Aceĭ carĭ vor fi comis faptul prevăzut de art. 300.

3) Aceĭ carĭ vor tăia lemne saŭ arborĭ din o pădure saŭ de pe orĭ-ce altă proprietate streină, saŭ vor ridica cărbunĭ; precum și aceĭ carĭ fără a fi autorizațĭ, vor ridica, de pe drumurile publice, brazde, pămînturĭ saŭ pietriș, saŭ carĭ vor fi luat de pe locurile, ce sunt pro-

Cele-l'alte răniri și loviri simple se pedepsesc cu închisoare de la 15 zile pînă la un an.

Iar dacă a fost cu precugetare saŭ cu pîndire, pedeapsa va fi închisoare de la 2 luni pînă la 1 an și jumătate, și amendă pînă la 2000 leĭ".

Prin cuvintele *bîlciurĭ, tîrguri, cîrciumĭ* și *oboruri* întrebuințate de acest articol, se înțelege orĭ-ce adunare mare de oamenĭ, în locurĭ anume destinate, unde se fac *cumpărări și vînzări* de tot felul de lucruri. Ast-fel că în rîndul acestora se prenumără și pieţele publice, destinate anume prin regulamentele comunale, unde fie-care cetățean zilnic, trebue a se duce spre a-și cumpăra articolele necesarii pentru hrană, carĭ sunt expuse acolo spre vînzare. (Cas. romînă II, No. 426 din 12 Noembrie 1876).

Art. 239 c. p. — „Dacă lovirile saŭ rănirile aŭ cauzat o vătămare însemnată sănătăţeĭ saŭ unuĭ membru al corpuluĭ victimeĭ, orĭ dacă aŭ dat naștere vre-uneĭ incapacităţĭ de lucru, culpabilul se va pedepsi cu închisoare de la 3 lunĭ pînă la 2 anĭ și amendă pînă la 2000 leĭ. Iar dacă se va fi urmat cu precugetare saŭ cu pîndire, minimum pedepseĭ va fi de 6 lunĭ".

I. Prin incapacitate de lucru în sensul art. 239 c. p., se înțelege nu numaĭ punerea pacientuluĭ în stare de a nu maĭ putea munci, din cauza leziunilor primite, dar și abținerea sa de la orĭ-ce lucru ce'l putea face, pentru a'ĭ înlesni vindecarea. (Cas. rom. II 17 Aprilie 1896).

II. Orĭ-ce medic poate constata leziuni și liberă certificate. Legea nu prescrie nicĭeri, ca aceasta n'ar putea-o face de cît ceĭ carĭ ocupă funcțiuni publice.

III. Dacă din părerea mediculuĭ, rezultă că lovirile aŭ fost așa de grave în cît pacientul, ca să'și restabilească sănătatea, avea nevoe de o căutare de 15 zile, această circumstanță este destul de serioasă ca să dea faptuluĭ caracterul

---

prietăţi ale comunelor, pămînturĭ saŭ alte materialurĭ. (C. pen. 309, al. 2, 383, 383, 393, al. 10, 397; cod. silv. 19, 24; leg. pol. rur. 103, al. 3, 4; leg. judec. pace 21, 24).

celor prevăzute de art. 239 c. p., căci loviturile cari aduc trebuința uneĭ îngrijirĭ atît de îndelungă, sunt o vătămare însemnată a sănătățeĭ. (Cas. rom. II No. 257 din 1 Noembrie 1899).

IV. Acțiunea publică pentru delictul de loviri și răniri grave, din cari s'a cauzat pacientuluĭ o incapacitate de lucru, delict prevăzut de art. 239, nu poate fi stinsă prin impăcarea părților. (Cas. II 10 Oct. 1895).

V. Dacă, pe cînd se alege un deputat, în curtea localuluĭ de alegerĭ, un alegător a fost lovit în cap, din care cauză acela a fost bolnav maĭ multe zile, faptul acesta de și prevăzut de art. 239 c. p., nu poate fi considerat ca un delict penal ordinar, căci un asemenea fapt avînd de scop saŭ de a influența votul, saŭ de a împiedica pe alegător de a vota, faptul nu încetează de a fi un delict electoral. (Cas. rom. II No. 253 din 18 Maiŭ 1892).

Art. 240.—„Dacă în urmarea loviturilor saŭ rănirilor voluntare, pătimașul a rămas slutit saŭ în incapacitate pe toată viața de a lucra, saŭ mut, saŭ orb, saŭ surd, saŭ a perdut facultatea de a procrea saŭ a rămas smintit de minte orĭ nebun, saŭ imbecil, culpabilul se va pedepsi cu închisoare de la 2 pînă la 5 anĭ și amendă pînă la 5000 leĭ.

Aceiași pedeapsă se va aplica și cînd persoana bătută, fiind o femee însărcinată, din cauza bătăiĭ, a lepădat".

I. După art. 257 al. 3 omuciderea, rănirile și lovirile făcute de o femeie sunt scuzabile dacă aŭ fost provocate imediat prin o siluire exercitată asupra persoaneĭ sale. Dispozițiunile art. 325 P. Fr., pe cari legiuitorul nostru le-a reprodus în articolul citat maĭ sus, vizează, în special, *crima de castrațiune*. Art. 316 P. Fr. care prevede crima de castrațiune a parte, nu este adoptat în codul romîn, și totuși ridicarea prin răniri saŭ loviri a facultățeĭ de a procrea este considerată ca crimă prin art. 240. Din toate acestea rezultă, nu, că castrațiunea nu ar fi prevăzută în lege, ci că ea e înglobată, de legiuitorul nostru, în categoria generală a omuci-

derilor rănirilor și loviturilor cu voință. (Cas. II, 6 Noembrie 1872).

II. Imprejurarea că o castrațiune s'a săvîrșit cu voia pacientului, nu apără pe acuzat de pedeapsă, de ori-ce faptele imorale, ca contrarii naturei și oprite de lege, nu pot face obiectul convențiunilor dintre părți. (Cas. II, 6 Noembr. 1872).

Art. 241 c. p.—„Dacă rănirile saŭ lovirile voluntare aŭ cauzat moartea, culpabilul se va pedepsi cu recluziunea".

I. Art. 241 pedepsește lovirile și rănirile carĭ aŭ cauzat moartea, fără să ceară ca autorul să fi avut intențiunea de a omorî, căcĭ atunci ar fi devenit culpabil de omucidere. (Cas. rom. II No. 107 din 17 Febr. 1887).

II. Faptul de lovire care a cauzat avortul și moartea pacienteĭ e prevăzut și pedepsit de art. 241. (Cas. II, 11 Decembrie 1887).

III. Lovirile și rănirile carĭ aŭ cauzat moartea pacientuluĭ, cad sub previziunile art. 241, chiar atunci cînd victima a sucombat, nu numaĭ din cauza rănilor primite, ci și din complicațiunile ivite din cauză că a fost lipsit la timp de îngrijirile medicale. (Cas. II, 17 Noembr. 1892).

Art. 242 c. p.—„Dacă rănirile saŭ lovirile s'aŭ făcut cu precugetare saŭ cu pîndire, de s'a urmat moartea, pedeapsa va fi munca silnică pe timp mărginit, iar dacă nu s'a urmat moartea, ci una din leziunile prevăzute prin art. 240 c. p., se va pedepsi și cu minimum recluziuneĭ".

I) Din coprinderea art. 242 c. p. rezultă că legiuitorul prin cuvintele *cu precugetare* saŭ *cu pîndire* a înțeles două cauze deosebite carĭ pot agrava o crimă; decĭ precugetarea și pîndirea formează ast-fel două cauze agravante distincte: pîndirea coprinzînd într'însa și precugetarea, pe cînd precugetarea poate să existe și fără pîndire. (Cas. romînă II No. 579 din 17 N-bre 1892).

Art. 243 c. p.— „In cazurile prevăzute de art. 238, 239, 240, 241, dacă culpabilul a comis fapta în contra părinților

săĭ legitimi, naturalĭ saŭ adoptivĭ, saŭ în contra altor ascendenţĭ legitimĭ, i se va aplica maximum pedepseĭ, prevăzută la fie-care articol, afară de cazul art. 240 c. p. unde pedeapsa se va îndoi".

I. Inrudirile prin afinitate nu întră în acelaş grad cu acelea enumărate în art. 243, aşa că bătaia urmată de ginere contra socruluĭ săŭ, întră în previziunile art. 238 c. p. (Cas. II, 27 Maĭ 1885; Cas. II, 26 Ian. 1894).

Art. 244 c. p.—„Daca crimele şi delictele, prevăzute prin această secţiune şi prin secţiunea precedentă, s'aŭ săvîrşit de vre-o adunare turburătoare, cu rebeliune saŭ cu jefuire, acele crime saŭ delicte sunt imputabile, căpeteniilor uneltirilor şi iniţiatorilor acelor adunărĭ, rebeliunĭ saŭ jefuirĭ, carĭ se vor pedepsi ca culpabilĭ de acele crime orĭ delicte şi se vor osîndi cu aceleaşĭ pedepse ca şi aceia carĭ le vor fi săvîrşit în persoană".

§ III. *Răniri şi loviri involuntare*

Art. 249 c. p.— „Dacă din una din cauzele precedente [1]) vor fi rezultat numaĭ rănirĭ orĭ lovituri, închisoarea va fi de la 15 zile pînă la 2 lunĭ şi amendă de la 26 pînă la 500 leĭ.

Cel condamnat pentru contravenţiunea prevăzută de art. 385, pentru faptul că nu s'a supus ordinuluĭ ce i s'a dat de către autoritatea comunală de a dărîma casele sale ce ameninţă căderea, poate fi în urmă, urmărit şi condamnat pentru faptul de rănire involuntară cauzată prin căderea ziduluĭ caseĭ sale, fără ca prin aceasta să se poată zice că pentru acelaşĭ fapt este condamnat de două orĭ şi că s'a atins regula *non bis in idem*, de oare-ce de şi se urmează două judecăţĭ, însă fie-care are de obiect o faptă deosebită cu sancţiune deosebită şi supusă la jurisdicţiune deosebită. (Cas. rom. No. 477 din 11 Sept. 1889).

1) Nedibăcie, nesocotinţă, nebăgare de seamă, neîngrijire saŭ nepăzirea regulamentelor (art. 248 c. p.)

§ IV. *Răniri şi loviri scuzabile*

Rănirile şi lovirile sunt scuzabile:

a) Dacă aŭ fost provocate prin loviri şi violenţe urmate asupra persoaneĭ (*Art. 250 c. p.*).

b) Dacă aŭ fost comise respingînd ziua escaladarea saŭ efracţia îngrădirilor, a ziduluĭ orĭ a interioruluĭ uneĭ case locuite saŭ a unuĭ apartament locuit, orĭ a dependinţelor acestora (*Art. 251 c. p.*).

Nu se socoteşte nicĭ crimă nicĭ delict:

a) Cînd rănirile şi lovirile aŭ fost ordonate de lege şi comandate de autoritatea legitimă (*Art. 255 c. p.*).

b) Cînd aŭ fost necesitate de legitimă apărare. (*Art. 256 c. p.*). (v. Partea II, *circumstanţe atenuante*).

Intră în cazurile actuale de legitimă apărare şi următoarele 3 cazurĭ:

1) Dacă omuciderea, rănirile saŭ loviturile s'aŭ săvîrşit respingînd noaptea escaladarea saŭ efracţiunea îngrădirilor, zidurilor saŭ intrărilor uneĭ case locuite saŭ a unuĭ apartament locuit, saŭ a dependinţelor acestora.

2) Dacă fapta s'a săvîrşit apărîndu-se cine-va în contra autorilor de furturĭ saŭ de jefuire, executate cu violenţă.

3) Dacă omuciderea, rănirile saŭ lovirile comise de o femeie vor fi fost provocate imediat de o siluire exercitată asupra persoaneĭ sale.

§ V. *Instrucţiuni.*

Cînd lovirile saŭ rănirile nu aŭ nicĭ o gravitate, dacă ele aŭ lăsat urme de contuziunĭ, oficerul de poliţie le constată cu preciziune, fie *de visu*, după regiunea corpuluĭ unde se găsesc, fie prin declaraţiunile martorilor saŭ reclamantuluĭ; cu toate acestea este tot-d'a-una bine să se cheme un medic pentru a face constatarea.

Oficerul de poliţie se va sili de a face să se cunoască

motivele carĭ aŭ provocat scena, începutul eĭ, modul cum aŭ fost date primele loviturĭ: agresorul este adesea victima, Să adune informaţiunĭ asupra obiceiurilor reclamantuluĭ şi culpabiluluĭ.

Dacă sunt maĭ mulţĭ indivizĭ, să indice partea pe care a luat-o fie-care în bătae. Va menţiona dacă victima a fost lovită pe la spate, fiind căzută jos, cînd nu era în stare de a se apăra.

Instrumentul care a servit să dea lovitura (baston, piatră, cuţit etc.), trebue în tot-d'a-una ridicat, dacă este posibil. Pentru a se stabili pîndirea, trebue arătat locul unde culpabilul a aşteptat pe victimă, cît timp, dacă ştia că are să treacă pe acolo.

Pentru premeditare, este interesant ca martoriĭ să se explice asupra raporturilor anterioare dintre victimă şi inculpat, ameninţările şi cuvintele carĭ aŭ fost rostite.

Cînd rănirile sunt grave, oficerul de poliţie trebue să se transporte la faţa loculuĭ de îndată ce este avertizat; el va invita familia să cheme un medic pentru a vizita pe rănit; va pune mîna pe vestmintele rupte, găurite saŭ însîngerate şi pe instrumentele carĭ aŭ servit la comiterea infracţiuneĭ şi va descrie cît maĭ precis starea în care se va găsi pacientul rănit saŭ lovit.

Oficerul de ppliţie va căuta să-şĭ dea seamă dacă victima nu simulează rănirile. Dacă sunt îndoelĭ asupru sincerităţeĭ declaraţiunilor făcute de martorĭ — căcĭ, pot avea interes a menajea maĭ mult pe culpabil de cît pe victimă — trebue să indice aceasta.

Dacă infractorul invoacă legitima apărare, trebue verificat dacă a fost obligat de a lovi saŭ răni, pentru a se apăra împotriva unuĭ atac violent şi periculos îndreptat asupra sa, saŭ asupra persoaneĭ unuĭ terţiŭ a căruĭ apărare a luat-o, căcĭ această circumstanţă, dacă este bine stabilită, face să dispară delictul.

Tot ast-fel, dacă făptuitorul a fost provocat să lovească, pentru că a fost obiectul unor violenţe grave din partea rănituluĭ, trebue ca oficerul de poliţie să examineze şi să

facă să se cunoască alegațiunea sa, pentru că crima saŭ delîctul vor fi scuzabile în acest caz.

§ VI. *Instrucțiuni în ce privește primele ajutoare de dat victimei.*

a) In caz de simple contuziuni:

Dacă contuziunea este la cap, se produce o umflătură limitată numită *cucuiŭ*; se va întrebuința apă rece, amestecată cu apă de plumb, și nu e rău ca oficerul de poliție să facă uz în acelaș timp de un procedeŭ bine cunoscut și care consistă în a exercita asupra părțeĭ umflate o compresiune ușoară, cu ajutorul uneĭ monede saŭ uneĭ lame de cuțit. Prin această presiune se gonește sîngele, se mărește suprafața absorbantă, și se favorizează ast-fel resorbțiunea.

Dacă contuziunea a atins un membru, bolnavul va fi pus într'o ast-fel de poziție ca mușchiĭ carĭ pun în mișcare acel membru să fie în repaos absolut și pentru aceasta, se va evita ca membrul să fie cu totul îndoit saŭ completamente întins.

In adevăr, membrele găsesc cel maĭ mare repaos, numaĭ în poziținea numită demi-flexiune.

Cu ajutorul cîtor-va bucățĭ de pînză, se va face o compresiune moale, muiată în apă amestecată cu *tinctură de arnică*.

b) *In caz de răniri cu ajutorul unuĭ instrument tăetor*:

Prima îngrijire trebue să fie oprirea hemoragieĭ. Pînă la sosirea unuĭ medic dacă sîngele țîșnește cu putere din rană, oficerul de poliție va ridica membrul rănit în sus, apăsînd cu degetul curat locul de unde țîșnește sîngele. Dacă nu isbutește va desbrăca repede membrul rănit (la nevoe se tae, se spintecă mîneca saŭ cracul pantalonuluĭ) și fie cu o batistă, fie cu niște bete, fie cu o curea (ce are maĭ repede la dispoziție) strînge tare membrul (mîna saŭ picior) din care țîșnește sîngele. In caz cînd rana se află la trunchiŭ, oficerul de poliție va observa dacă rana e curată și

nu conține nici un corp strein, și de îndată ce se va asigura despre aceasta, va apropia pe cît e posibil marginile, buzele tăeturei, exercitînd o ușoară compresiune, cu ajutorul unei batiste muiată în apă rece, curată, saŭ maĭ bine amestecată cu *perclorură de fier*, (patru părți perclorură de fer), cu piatră acră, saŭ în lipsă cu sare de bucătărie.

c) *Răni cu un instrument înțepător*:

Se va închide cît maĭ repede mica plagă, se va împedica cît maĭ repede ca aerul să nu pătrundă în deschizătură. Se va întrebuința apă rece și bolnavul va păstra cea maĭ completă imobilitate.

O regulă generala și importantă de observat este următoarea: dacă în rană se află ceva înfipt, vre-un cuțit, pumnal, vre-o aschie, vre-o țepușe orĭ alt-ceva, oficerul de poliție nu trebue să încerce ca să le scoată.

d) *Răni pin zdrobire saŭ smulgere*:

Se va spăla cu apă rece partea atinsă; ridicîndu-se cu îngrijire corpurile streine ce s'ar descoperi; se vor susține și apropia cu ajutorul cîrpelor muiate, toate părțile carĭ atîrnă. Ghiața în tot-d'a-una este de o mare utilitate.

e) *Răni prin arme de foc*:

Se vor înlătura din rană fișiile de veștminte pe carĭ proectilul le duce adesea înaintea luĭ.

Dacă proectilul se vede, se va extrage cît maĭ repede, dacă nu, oficerul de poliție nu va căuta să exploreze rana. Se va spăla rana cu apă în abundență; se vor pune compresiĭ cu ghiață.

In toate cazurile, chemarea unuĭ medic, trebue să fie grija imediată a oficeruluĭ de poliție.

f) *Fracturĭ*:

Două persoane vor exercita o tracțiune în sens invers asupra celor 2 extremități ale membruluĭ fracturat, o a treia persoană, cu mîinile aplicate la nivelul fractureĭ, va menține și apropia căpățîele celor 2 fragmente. In urmă membrul va fi bandajat cu îngrijire, menținîndu-se în imobilitate cu ajutorul a două bucăți de carton gros saŭ cu ajutorul a două scînduri subțiri.

Răpire de minorĭ

Art. 280 c. p. — „Verĭ-care prin viclenie saŭ violenţă, va răpi saŭ va face a se răpi minorĭ, saŭ va îndupleca, orĭ va ascunde, saŭ va strămuta, saŭ va face a se ascunde saŭ a se strămuta din locul unde eraŭ aşezaţĭ de către femeia sub a căror autoritate, saŭ direcţiune eraŭ supuşĭ orĭ încredinţaţĭ, se va pedepsi cu închisoare de la 1 an pînă la 2 anĭ".

Art. 281 c. p. — „Acela care, prin vicleşug saŭ violenţă, va răpi pe o fată maĭ mică de 16 anĭ, se va pedepsi cu maximum închisoriĭ.

Iar dacă fata a consimţit la aşa răpire, orĭ de bună voe a mers după răpitorul eĭ, fără însă a cunoaşte şi părinţiĭ saŭ tutoriĭ eĭ, răpitorul se va pedepsi cu închisoarea de la 3 lunĭ pînă la 2 anĭ".

Art. 282 c. p.—„Dacă răpitorul se va fi căsătorit cu fata răpită, el nu va putea fi urmărit de cît după plîngerea persoanelor carĭ, după codicele civil, aŭ dreptul de a cere nulitatea uneĭ asemenea căsătoriĭ, şi nicĭ va putea fi condamnat, de cît după ce se va fi pronunţat nulitatea căsătorieĭ".

Art. 283 c. p. — „Acela care prin amăgire saŭ prin violenţă, răpeşte o persoană maĭ mică de 16 anĭ, spre a o întrebuinţa ca să cerşetorească, saŭ a o deprinde la desfrînare orĭ la alte sfîrşiturĭ spre a împărtăşi folos, se va pedepsi cu recluziune".

I. **Elementele infracţiuneĭ.** — Elementele constitutive ale acesteĭ infracţiunĭ sunt în număr de patru.

1) Faptul material al răpireĭ saŭ ascunderei; 3) mijlocul întrebuinţat: *vicleşug* saŭ *violenţă*; 2) minoritatea victimeĭ, şi 4) intenţiunea criminală a agentuluĭ.

1) *Primul element.* Faptul material al răpireĭ consistă: *a*) în strămutarea minoruluĭ din locul, unde era aşezat de către aceia suh a căror autoritate saŭ direcţiune era supus saŭ încredinţat; şi *b*) în ascunderea saŭ aşezarea luĭ în alt loc.

Textul art. 280 c. p. prezintă o lacună regretabilă, pentru că, după litera legală, acela care întîlnind pe drum

o fată, care se găsea în mod accidental în acel loc,—fără să fie, după cum se exprimă legiuitorul, *aşezată* în acel loc, *de către aceia sub a căror autoritate saŭ direcţiune se află supusă saŭ încredinţată* şi o atrage într'o casă de toleranţă, pentru a abuza de ea, încetează de a fi criminal pe motivul că legiuitorul prevede precis că, locul unde se va afla minorul la momentul răpireĭ, trebue să fie acela unde a fost aşezat de către persoanele sub a căror autoritate era pus saŭ încredinţat, iar nu şi locul unde minorul se afla în mod accidental.

Crima saŭ delictul de răpire există însă chiar atunci cînd minorul a fost ridicat din locul unde fusese aşezat, nu prin autoritatea părinţilor saŭ tutorilor, ci printr'o deciziune a justiţieĭ. (Cas. fr. 20 Nov. 1893).

2) *Al doilea element.* In comiterea faptuluĭ agentul trebue să facă uz de fraudă (viclenie), saŭ de violenţă.

Frauda este viclenia întrebuinţată şi exercitată asupra minoruluĭ, de către agent.

Scrisorile false, promisiunile înşelătoare, faptul inculpatuluĭ de a se servi de numele şi autoritatea familieĭ minoruluĭ pentru a'l răpi; coruperea acelor sub a căror îngrijire era încredinţat, constituesc mijloace frauduloase în sensul art. 280 c. p.

Prin *violenţă*, trebue să înţelegem constrîngerea fizică, care consistă din orĭ-ce procedeŭ material întrebuinţat în momentul răpireĭ, cu toată rezistenţa ce ar fi întîmpinat din partea minoruluĭ. Ameninţările, carĭ constituesc constrîngerea morală pot fi asimilate violenţeĭ fizice, dacă aceste ameninţărĭ sunt de natură a apăsa asupra voinţeĭ minoruluĭ cu o forţă irezistibilă.

3) *Minoritatea victimeĭ.* Minor, este orĭ-ce persoană maĭ mică de 21 anĭ împliniţĭ.

S'a susţinut, cu toate acestea, în ceea-ce priveşte faptul ce ne preocupă, că minoritatea nu se aplică persoanelor măritate saŭ emancipaţilor, pe motivul că, starea de minoritate legală a incetat. Se pare însă, că dacă minorul dobîndeşte prin vre-unul din aceste evenimente o parte din

capacitatea sa civilă, are încă mai multă trebuință de protecțiunea legei—tocmai din cauza independenței relative de care se bucură — de cît acela care se află sub autoritatea și protecțiunea părinților saŭ tutorului.

Legea penală prin art. 280, nu face nici o distincțiune între minor și minor emancipat.

4) In fine, răpirea—ca și ori-ce altă infracțiune—presupune o intențiune criminală, care consistă, exclusiv în scopul de a sustrage pe minor de sub autoritatea părintească.

Ast-fel că, din moment ce intențiunea de a răpi pe un minor de sub autoritatea legitimă există, este inutil a examina în ce scop s'a făcut. De cele mai multe ori scopul răpitorului este criminal: fie pentru a-și satisface propria-și lubricitate, fie pentru a trage vre-un profit.

Se poate întîmpla—foarte rar însă — ca scopul răpitorului să fi fost de a sustrage pe minor de la un rău tratament al părinților saŭ tutorului; saŭ în scop de a-l salva din ghiarele corupțiunei de care era amenințat, etc.; cu toate acestea, ori cît de lăudabil ar fi scopul, nu schimbă întru nimic criminalitatea acțiunei.

II. **Circumstanțe agravante ale infracțiunei.**—Art. 281 și 283 c. p. prevăd circumstanțele agravante ale infracțiunei cari sunt în număr de două:

1) Etatea victimei—mai mică de 16 ani împliniți.

1) Scopul agresorului—deprinderea la desfrînare saŭ alte sfîrșituri.

Votrirea adică deprinderea cuĭ-va la desfrînări spre a împărți folos, constituia, în vechea noastră legislațiune, un delict special. Astăzi votrirea se pedepsește numai cînd se exercită într'un mod obicĭnuit (art. 267 c. p.) saŭ cînd, fără a fi exercitată în mod obicinuit, se comite de odată cu răpirea de minori. (Art. 283 c. p.). (Cas. rom. II, No. 88 din 15 Febr. 1872).

III. Articolul 282. c. p. ridică contra urmăririi crimelor saŭ delictelor de răpire de minori, un fine de neprimire, atunci cînd răpitorul se va fi căsătorit cu fata răpită. Urmărirea atît în potriva luĭ cît și în potriva persoanelor cari aŭ par-

ticipat la răpire este subordonată unei duble condițiuni, cerută *cumulativ* de lege: *anularea căsătoriei*, pronunțată de tribunalele civile, și o *plîngere* din partea persoanelor cari aŭ dreptul de a cere această anulare. Cînd însă răpirea nu a fost urmată de căsătorie, poliția judiciară poate urmări pe răpitor și pe complicii săi.

Rebeliune

Art. 170 c. p.—„Orĭ-ce atac, orĭ-ce rezistență cu violență, prin fapt, în contra vre-unuĭ funcționar administrativ orĭ judecătoresc, de orĭ-ce treaptă și calitate, care ar fi în lucrarea execuțiuneĭ legilor, ordinelor saŭ ordonanțelor autorității publice, a ordinelor, a mandatelor saŭ a hotărîrilor judecătorești, se numește rebeliune și se pedepsește după împrejurări, ca crimă saŭ ca delict".

Art. 171 c. p.—„Dacă rebaliunea s'a urmat de maĭ mult de 20 persoane armate, culpabiliĭ se vor pedepsi cu recluziunea; iar de nu vor fi fost armați, se vor pedepsi cu minimum recluziuneĭ".

Art. 172 c. p.—„Dacă rebeliunea s'a urmat de un număr de maĭ mult de 3 indiviziĭ pînă la 20 inclusiv, pedeapsa va fi minimum recluziuneĭ, de vor fi fost armați, iar de nu vor fi fost armați, pedeapsa va fi închisoarea de la 3 luni la 2 anĭ".

Art. 173 c. p.—„Dacă rebeliunea nu s'a urmat de cît de 1 pînă la 5 persoane armate, se va pedepsi cu închisoarea de la 3 luni pînă la 2 anĭ; iar dacă rebeliunea s'a urmat fără arme, pedeapsa va fi închisoarea de la 15 zile pînă la 6 luni".

Art. 174 c. p.—„La caz de rebeliune urmată de o ceată saŭ atrupament, nu se va aplica nicĭ o pedeapsă rebelilor ce se vor afla fără vre-o însărcinare saŭ întrebuințare în ceată și carĭ se vor fi retras la cel d'întîĭ avertisment al autorității publice, saŭ chiar în urma aceluĭ avertisment, de se vor fi prins fără arme, afară din locul rebeliuneĭ și fără nouĭ rezistențe din parte-le.

Insă vor fi supușĭ la pedeapsă pentru crimele saŭ delictele particulare ce fie-care va fi săvîrșit personal".

Art. 175 c. p. — „Orĭ-ce adunare de persoane pentru o crimă saŭ delict, se va socoti ca o adunare înarmată, cînd maĭ mult de 3 din acele persoane vor purta arme de faţă".

Art. 176 c. p.—„Ceĭ ce vor avea asupră-le arme ascunse, şi carĭ vor fi făcut parte dintr'o ceată saŭ adunare, care nu se va socoti înarmată, se vor supune fie-care la o pedeapsă în tocmaĭ ca, cînd ar fi făcut parte dintr'o ceată orĭ adunare înarmată".

Art. 177 c. p. — „Ceĭ ce vor fi săvîrşit crima orĭ delicte în timpul şi cu ocaziunea rebeliuneĭ, vor fi supuşĭ la pedepsele hotărîte pentru fie-care dintre cele cuvenite pentru rebeliune".

Art. 178 c. p.—„Arestanţiĭ aceia carĭ, fiind preveniţĭ, acuzaţĭ, saŭ condamnaţĭ pentru alte crime saŭ delicte, se vor condamna pentru faptul de rebeliune cu violenţă saŭ amenințare în contra autorităţiĭ saŭ puteriĭ publice, vor lua osînda pentru rebeliune îndată după împlinirea soroculuĭ pedepseĭ, pentru cele-l'alte crime saŭ delicte.

Dacă arestanţiĭ se vor achita saŭ absolvi pentru crimele orĭ delictele pentru carĭ aŭ fost închişĭ, pedeapsa hotărîtă pentru rebeliune o vor lua îndată după darea hotărîreĭ definitive pentru apărarea lor de acele crime saŭ delicte".

Art. 179 c. p. — „Străinul care, după ce a fost gonit din ţară, reintră fără autorizarea specială a guvernuluĭ, se va pedepsi cu închisoarea de la 3 lunĭ la 2 anĭ".

Legea asupra streinilor din 7 Aprilie 1881:

Art. 1.—„Străinul care 'şĭ are domiciliul saŭ reşedinţa sa în Romînia, şi care prin purtarea sa, în timpul şedereĭ sale în ţară, ar compromite siguranţa interioară a Statuluĭ, saŭ ar turbura liniştea publică, saŭ ar lua parte la lucrărĭ avînd de obiect răsturnarea ordineĭ publice saŭ sociale, va putea fi constrîns de guvern, de a se depărta din locul în care se află, saŭ de a locui într'un loc anume determinat, saŭ chiar de a părăsi ţara".

Art. 5.—„Străinul care în urma expulsiuneĭ sale din ţară, reintră pe teritoriul Romînieĭ, va fi arestat imediat şi tradus pentru faptul acesta, înaintea poliţieĭ corecţionale care 'l va condamna la închisoare corecţională de la 5 zile pînă la 6 lunĭ.

După terminarea pedepseĭ el va fi condus la frontieră prin forţa publică, fără a maĭ avea dreptul să indice punctul prin care voeşte să iasă din ţară".

Definiţiunea rebeliunet o dă legiutorul în art. 170 c. p.

Să examinăm elementele cari constituesc delictul saŭ crima de rebeliune.

§ I. *Elementele infracţiunei.*

A. **Elementele materiale.**—Elementele materiale constitutive, ast-fel după cum rezultă din redacţiunea art. 170 c. p., sunt : 1) opunere cu violenţă ; 2) această opunere violentă să fie fapta unuĭ particular şi îndreptată în contra unuĭ depozitar al autorităţiĭ publice ; 3) depozitarul autorităţiĭ publice să fie în exerciţiul funcţiunilor sale.

Primul element. — Condiţiunea esenţială a delictuluĭ saŭ crimeĭ de rebeliune consistă dintr'o opunere violentă.

Legiuitorul a întrebuinţat şi cuvîntul *atac*, pentru motivul că a se opune violent o forţă contra alteia, ne dă caracterul de luptă.

Ast-fel rebeliunea consistînd—după art. 170 c. p.—dintr'un atac orĭ opunere cu violenţă, urmează, că *simpla nesupunere* la ordinile autorităţeĭ, ca şi *rezistenţa pasivă saŭ inertă*, nu constitue delictul saŭ crima de rebeliune. Şi, ca consecinţă, nu constitue o rebeliune : *a*) fapta aceluia, care, prin înşelăciune saŭ dibăcie, saŭ chiar prin fugă, se sustrage uneĭ arestaţiunĭ iminente ; *b*) fapta aceluia, care, fără a întrebuinţa violenţă, împiedică pe agenţiĭ forţeĭ publice de a pătrunde pînă la el, închizînd poarta saŭ baricadîndu-se ; *c*) a aceluia, care, fără a ameninţa, declară că nu voeşte să se supună unuĭ ordin al autorităţeĭ ; *d*) nicĭ aceluia, care, prin minciună saŭ şiretenie—într'un cuvînt prin orĭ-ce manopere—fără însă a întrebuinţa violenţa, provoacă un obstacol execuţiuneĭ uneĭ proceduri administrative saŭ judiciare (Garraud, IV, pag. 198).

Prin urmare, violenţa este un element indispensabil.

Secundul element.—Opunerea violentă să fie fapta unuĭ particular în contra unuĭ depozitar al autorităţeĭ publice.

Ast-fel lupta, chiar violentă, între agenţiĭ forţeĭ publice cu ocaziunea executăreĭ uneĭ legĭ saŭ unuĭ mandat din

partea justiției, nu poate fi calificată de rebeliune, al cărei caracter fundamental este *un act de violență;*

Atacul sau rezistența violentă trebue îndreptată în contra persoanei a agentului chiar, iar nu asupra lucrurilor încredințate supravegherei sale.

Cari sunt oficerii publici, cari pot fi — în caz de rebeliune — obiectul unui atac sau unei opuneri violente? Legiuitorul, prin art. 170 cod. pen., îi indică în mod generic: *„funcționar administrativ sau judecătoresc, de ori-ce treaptă și calitate"*.

Al treilea element este ca funcționarul administrativ ori judecătoresc să fie în lucrarea executiunei legilor, ordinelor sau ordonanțelor autorității publice, a ordinelor, a mandatelor sau a hotărîrilor judecătorești.

In ce privește necesitatea acestei condițiuni, toate legislațiunile sunt de acord; ea este în adevăr de esența chiar a rebeliunei.

B. **Elementul moral** al crimei sau delictului de rebeliune consistă în *intențiunea* sau *scopul* culpabilului în momentul cînd atacă sau cînd se opune cu violență, în contra depozitarului autorității publice.

Ast-fel, cînd atacul sau opunerea, nu a avut de efect să împedice executiunea unei legi, dar tindea la răsvrătire, sau în scopul de a răturna guvernul — cu toate că scopul nu a fost atins — nu se poate vedea în aceste acte, o rebeliune, ci un atentat contra Statului.

Dacă culpabilul, neavînd intențiunea de a împedica executarea legei sau unui mandat judecătoresc, comite violențe în contra funcționarilor în exercițiul funcțiunei lor, fapta acestuia intră în prevederile art. 184 și 188 c. p. sub calificarea de „violențe în contra autorității publice și depozitarilor lor".

In fine, dacă violențale aŭ fost îndreptate în contra unui depozitar al autorității publice și culpabilul nu cunoștea calitatea acestuia, faptul intră în prevederile art. 238 și urm. (loviri și răniri). (Garraud, IV, pag. 211).

Inainte de a trece la cercetarea circumstanțelor agra-

vante ale rebeliuneĭ, să examinăm o cestiune, acea de a se ști dacă rebeliunea poate fi scuzată, atuncĭ cînd un funcționar public procedează în mod neregulat la o operațiune.

Casația franceză, printr'o deciziune din 22 August 1867, s'a pronunțat că, existența delictuluĭ de rebeliune nu este subordonată neregularității cu care oficerĭĭ publicĭ aŭ procedat; particularĭĭ nu aŭ drept de a se constitui judecătorĭ aĭ funcționarilor publicĭ. Neregularitatea operațiuneĭ ar putea motiva o deciziune saŭ o urmărirea din partea acelor particularĭ contra autorilor aceleĭ operațiunĭ. (Vezĭ în ce privește dreptul de rezistență și *Arestărĭ arbitrare,* pg. 208).

Netăgăduit însă că oficerĭĭ de poliție trebue să procedeze în tot-d'auna în conformitate cu legea și ținînd seamă de susceptibilitățile și temparamentele populațiunilor, pentru a nu ocaziona rebeliunĭ, carĭ dacă nu sunt scuzabile în nicĭ un caz, nu e maĭ puțin adevărat că nu scuzează neregulata exercitare a funcțiunilor publice.

§ II. ***Circumstanțele agravante ale rebeliuneĭ.***

Gravitatea acestuĭ delict — în principiŭ, — consistă din două elemente: 1) din circumstanțe exterioare care'l însoțesc și 2) din rezultatele sale.

1). Circumstanțele exterioare carĭ, mărind forța obiectivă a rebeliuneĭ, mărește turburarea și alarma sunt: *numărul rebelilor și purtarea de arme.*

a) Numărul rebelilor, de sigur, face ca acțiunea autorităței publice să fie maĭ mult saŭ maĭ puțin intensă.

Această circumstanță însă, poate fi considerată fie în sens relativ, fie absolut; căcĭ 5 saŭ 6 persoane debile și de o vîrstă înaintată, valorează într'o luptă, maĭ puțin de cît 2 saŭ 3 persoane robuste, și în puterea vîrsteĭ.

b) Purtarea armelor, pe față saŭ pe ascuns, face ca rațiunea agravăreĭ să fie manifestă; pentru că această circumstanță mărește pericolul victimeĭ și caracterizează îndrăzneala autoruluĭ delictuluĭ.

Orĭ-cîte observaţiunĭ saŭ discuţiunĭ am da asupra acestuĭ subiect, am ajunge la rezultatul că, legiuitorul a adoptat pentru calificarea generală a acesteĭ infracţiunĭ, următorul sistem:

Dacă rebeliunea a fost comisă de 1 saŭ 2 persoane numaĭ, şi fără arme, nu constitue de cît un simplu delict;

Dacă a fost comisă de o reuniune de 3 — 20 persoane inclusiv, nepurtînd arme, rebeliunea este de asemenea un delict.

Imbracă însă, caracterul de crimă şi se pedepseşte cu recluziunea, dacă rebeliunea a fost comisă saŭ de o reuniune de 3—20 persoane inclusiv, armate; saŭ de maĭ mult de 20 persoane, chiar nearmate.

In aplicarea legilor, relative la rebeliune, legea ia sub tutela sa specială *inviolabilitatea reprezentanţilor autorităţeĭ publice în exerciţiul funcţiunilor lor,* în aşa fel, că singurul fapt de a începe rezistenţa violentă, face ca infracţiunea să se considere consumată, independent de rezultatul ce a putut să aibă. (Garraud, IV, pag. 221).

De unde rezultă că, în materie de rebeliune, nu poate fi vorba nicĭ de delict neisbutit, nicĭ de tentativă, pentru că din momentul în care, un act de execuţiune a avut loc, rebeliunea este consumată.

Rebeliunea poate fi însoţită de alte crime saŭ delicte, comise în timpul rezistenţeĭ saŭ cu ocaziunea eĭ; în care împrejurare, demnitatea depozitaruluĭ autorităţiĭ publice, poate fi lezată prin ultragiŭ şi siguranţa persoaneĭ sale, prin loviriĭ şi răniriĭ.

Este evident, în acest caz, că dacă gravitatea crimeĭ saŭ delictuluĭ de rebeliune este augmentată de mijloacele întrebuinţate şi de rezultatul produs, rezistenţa violentă opusă funcţionaruluĭ public, nu poate absorbi cele-l'alte crime saŭ delicte carĭ aŭ însoţit-o. De unde reiese că, într'o legislaţiune raţională, două regulĭ ar trebui să existe: 1) concomitenţa saŭ conexitatea altor crime saŭ delicte cu crima saŭ delictul de rebeliune, să fie considerată ca o circumstanţă agravantă a acesteĭ crime saŭ delict; 2) că a-

ceastă agravare să se combine cu regulele stabilite în materie de concurs de infracțiuni. (Garraud IV, pag. 224).

§ III. *Instrucțiuni.*

Oficerul de poliție judiciară, înainte de a constata, într'un proces-verbal, faptul de rebeliune, trebue să nu uite că rebeliunea constitue, în principiu, un delict și că nu devine crimă, de cît cînd este însoțită de una saŭ mai multe circumstanțe, prevăzute de art. 171 c. p. și urm.

Apoĭ, va constata dacă un atac saŭ opunere cu violență aŭ fost îndreptate în contra unuĭ depozitar al autorității publice și în exercițiul funcțiunilor sale (pentru executarea uneĭ legĭ, saŭ unuĭ mandat judecătoresc); intențiunea saŭ scopul rebelilor (de a împedica o executare a legilor, saŭ dacă a avut de scop o răzvrătire saŭ o cădere a guvernuluĭ); dacă a fost comisă de o reuniune de persoane (3, 20 saŭ mai multe); dacă printre acele persoane se aflaŭ unele purtînd arme de față saŭ pe ascuns; în fine rezultatele ataculuĭ saŭ opunereĭ cu violență, constatînd infracțiunile la carĭ aŭ dat naștere, independent de faptul rebeliuneĭ. (Vezĭ și *Intrunirĭ publice*; *Atentate contra statuluĭ*; *Atentate contra Regeluĭ*).

Recrutărĭ

(Dispoziținĭ penale din legea pentru)

Legea din 5 Martie 1876:

Art. 81.—Orĭ-ce fraudă saŭ uneltire pentru care un tînăr s'a omis de pe tabelele de recensămînt saŭ de pe listele de tragere, va fi dată în cercetarea tribunalelor ordinare și pedepsită cu închisoare de 1 lună pînă la 6 lunĭ.

Sunt asemenea trimișĭ înaintea tribunalelor ordinare și pedepsiți cu aceiașĭ pedeapsă:

1. Tineriĭ chemați și carĭ în mod fraudulos nu s'aŭ înfățișat înaintea consiliuluĭ de revizie.

2. Tinerii cari prin fraude, saŭ uneltire aŭ cercat a fi scutiţi, orĭ dispensaţi de consiliul de reviziune, fără prejudiciul penalităţilor prevăzute de lege în caz de fals.

Tînărul omis, dacă s'a condamnat ca autor saŭ ca complice a sus-ziselor fraude saŭ uneltiri, se va încorpora, îndată după expirarea pedepseĭ, în armata permanentă şi va fi dator a servi un an maĭ mult peste termenul legiuit de serviciŭ. Această dispoziţiune se aplică şi tînăruluĭ care a încercat a se scuti saŭ dispensa prin mijloace frauduloase.

Autoriĭ şi complicii sunt pedepsiţi cu aceleaşi pedepse.

Fraudele comise, în materie de recrutare, n'aŭ prescripţiune.

Culpabilul se trimite orĭ cînd înaintea justiţieĭ; şi după ce'şĭ va efectua pedeapsa, se va încorpora, dacă nu este trecut de 30 de anĭ.

Art. 82.—(L. 21 Noemb. 1882). Orĭ-ce recrut, care va fi primit un ordin de drum şi nu va fi ajuns la destinaţia sa în termenul fixat prin acel ordin, *după trecerea de 10 zile*, şi afară de cazurĭ de forţă majoră bine constatată, va fi pedepsit ca nesupus conform coduluĭ de justiţie militară.

Art. 83.—Orĭ-cine ştiind, va ascunde, saŭ va lua în serviciul săŭ, pe un nesupus saŭ pe un dezertor, se va pedepsi cu închisoare de la 1 lună pînă la 6 lunĭ.

Pedeapsa poate a se reduce, după circumstanţe, la o amendă de la 200 pînă la 600 leĭ.

Orĭ-cine se va dovedi că a favorizat fuga vre-unuĭ nesupus, va fi pedepsit cu închisoare de la 1 lună pînă la 6 lunĭ saŭ cu amendă de 200—600 leĭ.

Aceiaşĭ pedeapsă se va aplica şi acelora carĭ, prin uneltiri culpabile vor fi împedicat saŭ întîrziat plecarea recruţilor.

Dacă delicuentul este funcţionar public, pedeapsa se poate mări pînă la un an de închisoare saŭ la o amendă de 600 pînă la 1000 leĭ.

Art. 84.—Tînărul care la împlinirea de 21 anĭ, nu va face prin el însuşĭ saŭ prin părinţĭ, tutorĭ, orĭ delegatul săŭ, declaraţiunea cerută de art. 6, se va pune la dispoziţiunea autorităţilor militare pentru a face termenul de serviciŭ ce datoreşte Statuluĭ, cu un an maĭ mult.

Art. 85.—Tînărul prevenit d'a se fi făcut impropriŭ serviciuluĭ militar, fie timporar, fie pentru tot d'auna, cu scopul d'a se sustrage de la îndatoririle legeĭ de faţă, va fi dat în cercetarea tribunaluluĭ civil, după cererea consiliuluĭ de revizie saŭ din oficiŭ, şi de se va recunoaşte culpabil se va pedepsi cu închisoare de la o lună pînă la un an.

Se vor da în cercetarea tribnnalelor militare şi se vor pedepsi cu aceiaşĭ pedeapsă, tinerĭ carĭ de la încheierea contigentuluĭ plăşeĭ lor, pînă la sosirea la corp, vor comite acelaş delict.

La expirarea pedepseĭ şĭ uniĭ şi alţiĭ sunt puşĭ la dispoziţiunea ministeruluĭ de războiŭ, pentru a îndeplini termenul de serviciŭ ce datoreşte Statuluĭ, şi afară de aceasta, pot fi trimişĭ într'o companie de disciplină.

Dacă complicĭĭ faptelor pomenite maĭ sus, sunt medicĭ, chirurgĭ, oficerĭ sanitarĭ, saŭ farmaciştĭ, timpul închisorĭĭ va fi de 2 lunĭ pînă la 2 anĭ, afară de o amendă de 200 pînă la 1000 leĭ, şi fără prejudiciul pedepselor maĭ grele prevăzute de legea penală.

Art. 86.—Timpul petrecut în închisoare în virtutea uneĭ sentinţe, nu se numără în durata de serviciŭ cerută prin lege.

Art. 87.—Orĭ-ce funcţionar saŭ oficer public civil, saŭ militar, care sub orĭ-ce pretext, ar fi admis, saŭ autorizat, scutirĭ saŭ dispense afară de cele determinate prin această lege saŭ care ar fi dat, arbitrar, o întindere oare-care atît durateĭ cît şi regulelor şi condiţiunilor chemăreĭ, vor fi culpabilĭ de abuz de autoritate şi pedepsiţĭ conform coduluĭ penal. (art. 158—160).

Art. 88.—Medicĭĭ, chirurgiĭ, saŭ oficerĭĭ sanitarĭ, sunt chemaţĭ în consiliul de revizie, a'şĭ da părerea conform legeĭ de faţă.

Dacă vor fi primit daruri saŭ promisiunĭ pentru a fi favorabilĭ tinerilor ce aŭ a examina, se vor pedepsi cu închisoare de la un an pînă la 2 anĭ.

Li se vor aplica aceeaşĭ pedeapsă atît în cazul cînd în momentul darurilor orĭ făgăduelelor, vor fi fost deja numiţĭ la consiliŭ, cît şi în cazul cînd aceste daruri saŭ făgăduelĭ, le vor fi primit în prevederea că, vor fi chemaţĭ la această funcţiune.

Art. 89. — Autorităţile militare, poliţieneştĭ saŭ comunale, sunt în drept a cere, la orĭ-ce epocă, tinerilor, a justifica că aŭ satisfăcut la obligaţiunile legeĭ de faţă, iar descoperind vre-o abatere, sunt datorĭ a'ĭ urmări conform legeĭ.

Art. 90. — Pentru toate cazurile neprevăzute prin această lege, tribunalele civile şi militare, în limitele competinţeĭ lor, vor aplica legile penale militare, delictelor cărora va putea da loc executarea moduluĭ de recrutare determinat prin această lege.

Art. 91. — Aceĭ care se vor constata că aŭ primit pe

tineri în funcţiuni în contra dispoziţiunilor art. 4 al acestei legi vor plăti o amendă de 1000 pînă la 2000 lei.

Art. 93. — Ori-ce om înscris în registrele matricole care n'a făcut declaraţia schimbării de domiciliu prescris la art. 57 alin. 4 şi 6 ai acestei legi, este trimis înaintea tribunalelor ordinare şi pedepsit cu amendă de la 10 la 200 lei şi poate încă a fi condamnat şi la închisoare de la 15 zile pînă la 3 luni.

In timp de războiu pedeapsa este îndoită.

Art. 94. — Călăraşii (cu schimbul) şi părinţii lor, sunt scutiţi în timpul anilor de serviciu activ, de dare în natură saŭ în bani a zilelor de lucru prevăzute pentru construcţia şi întreţinerea drumurilor vecinale saŭ comunale şi judeţene.

Asemenea sunt scutiţi părinţii călăraşilor de darea pentru căile de comunicaţie (darea personală) pe tot timpul aflării fiilor lor în serviciul activ al Călăraşilor.

Refuz de ajutor

Refuzul de ajutor constitue o contravenţiune atunci cînd îndeplineşte următoarele 4 condiţiuni, ce sunt prevăzute de *art. 389 al. 11 c. p.:*

1). Trebue să fie vorba de un accident : înecăciune, aprindere saŭ tîlhării, jafuri, flagrant-delict, clamoare publică saŭ alte asemenea nevoi.

2). Trebue să existe o cerere regulată din partea unui oficer public competent şi ca această cerere să aibă drept obiect darea unui ajutor.

3) Ca cetăţeanul chemat să fi putut da ajutorul care îi era comandat.

4). Ajutorul să fie refuzat.

Dreptul de a face apel la cetăţeni este pentru oficerii de poliţie administrativă şi judiciară un mijloc extrem, şi nu trebue să se dea dispoziţiunilor cari îl consacră o extensiune exagerată. Acest drept nu se poate exercita într'adevăr, de cît în limitele următoare :

1). Trebue să fie vorba de un *ajutor personal*, precum demonstrează exemplele date de legiuitor. Ast-fel se poate chema un medic să dea îngrijirile sale în caz de calamitate publică saŭ de a face o expertiză în caz de flagrant-delict.

2). Trebue tot de odată să existe urgenţă şi să fie vorba de unul din acele evenimente accidentale şi calamitoase ca tumulturile, naufragiile, incendiile, înecăciunile şi alte evenimente de natură a compromite pacea saŭ siguranţa publică.

Dreptul de a cere ajutor nu s'ar exercita în mod regulat cu ocaziunea unuĭ accident individual. (Cas. fr. 13 Maiŭ 1854, — Dalloz, 53. 1. 233; — 14 Nov. 1865, Dalloz 66. 1. 190; 14 Iulie 1884, Dalloz 85. 1. 270).

S'a judecat în ceea ce priveşte contravenţiunea de refuz de ajutor:

1). Art. 389 alin. 11, pedepsind ca contravenienţi pe ceĭ ce nu vor da ajutorul ce li se cere în caz de înecăciune, aprindere, etc., saŭ alte asemenea nevoĭ, înţelege un ajutor material, indispensabil de a evita pentru un moment una din nenorocirile enumărate maĭ sus. Legiuitorul cu multă dreptate a crezut că ajutorul ce l'ar putea da autorităţile să nu poată fi destul de prompt, şi de aceea a făcut o îndatorire pentru orĭ-cine de a interveni în cazurĭ de pericole iminente, a făcut cu alte cuvinte o restricţiune libertăţeĭ individuale, impusă de un simţimînt de umanitate. Cînd însă calamitatea s'a săvîrşit, cînd incendiul s'a stins, cînd individul s'a înecat, a fost prădat, cînd criminalul a dispărut (comp. art. 40 pr. pen.), cînd clamoarea publică a încetat, atunci art. 389 nu 'şĭ maĭ are aplicaţiunea, nu maĭ poate fi vorba de un ajutor material, brutal, pe care orĭ cine îl poate da; atunci vine rolul autorităţilor constituite de a constata şi pedepsi pe culpabil, saŭ caritătĕĭ publice spontanee, şi în orĭ-ce caz liberă, de a veni în ajutorul victimelor; în nicĭ un caz însă nu se poate pedepsi inacţiunea, indiferenţa particularilor, orĭ cît de imorală ar fi. Ceea ce dovedeşte maĭ mult că nu poate fi vorba de cît de un ajutor material în cazurile urgente indicate saŭ alte

asemenea, este și împrejurarea că legiuitorul nostru, modificînd al. 11 din articolul corespunzător francez 475, a omis cuvîntul *services* care exista în codul francez și care ar conveni la un ajutor intelectual, menținînd numai expresiunea *secours* care presupune un act material.

Ori, autopsia unui cadavru spre a descoperi cauza morții nu este un act material pe care l'ar putea săvîrși ori-cine, ci este lucrarea unor persoane cu consecințe speciale. Astfel fiind, refuzul unui asemenea concurs, refusul medicului de a face autopsia unui cadavru în urma invitațiunei făcută de procuror, nu poate cădea în prevederile art. 389 al. 11. Și fără cuvînt se susține că art. 389 al. 11, este sancțiunea art. 43 pr. p. și prin urmare e aplicabil în speță; art. 43 pr. p. se referă la constatarea faptului odată comis și această constatare, ori-cîtă urgență ar reclama, nu are nimic de comun cu acele circumstanțe eminamente urgente, enumerate de art. 389 al. 11, cari cer un ajutor imediat, instantaneu; alt-ceva e a scăpa pe cine-va de la moarte, a da ajutor victimei, a pune mîna pe criminal, și alt-ceva a constata faptul, lucru ce se poate face mai tîrziu, fără vre-o mare pierdere pentru societate. De asemenea refuzul medicului de a face autopsia nu intră nici în expresiunea „sau alte asemenea nevoi", căci și acele presupuse nevoi trebue să fie asemenea cu cele-l'alte, adică să aibă caracterul de urgență arătat mai sus. (Vasluĭ, 4 Maiu 1894; *Dreptul* No. 43/94).

Refuz de serviciu datorit legalmente

Art. 190 c. p.—„Ori-ce comandant sau oficer de oștire precum și ori-ce funcționar ce are forța publică, care, după legala cerere ce i se va face de către autoritatea civilă, nu va voi a întrebuința puterea ce are sub ordinele sale, se va pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la două luni, îndatorîndu-se a plăti și pagubele ce vor fi rezultat din acest delict.

Art. 193 c. p.—„Se consideră ca un serviciŭ datorit legalmente, şi se va pedepsi cu amenda de 10 leĭ pentru fie-care zi de întîrziere:

1) Girantul, saŭ în lipsa luĭ editorul uneĭ scrieri periodice care nu va publica răspunsul orĭ-căreĭ persoane, citate direct saŭ indirect în acea publicaţiune cel maĭ tîrziŭ în primul număr care va apărea după 60 ore din ora în care acel răspuns va fi fost depus la redacţiune saŭ administraţiune.

Dacă răspunsul conţine un număr de litere maĭ mare de cît două orĭ numărul literilor din articolul provocător, autorul va trebui să plătească excedentul, de odată cu depunerea, după preţul însemnat în publicaţiunea pentru anunciurĭ.

Depunerea răspunsuluĭ se probează prin chitanţă saŭ prin procesul verbal dresat de un portărel.

2) Girantul, saŭ, în lipsă de girant, editorul verĭ-căreĭ foĭ periodice, care nu va publica în capul celuĭ-d'întîiŭ număr sentinţa prin care o persoană ar fi condamnată pentru un delict de presă comis prin acea publicaţiune.

3) Girantul, saŭ, în lipsă de girant, editorul verĭ-căreĭ foĭ periodice, care nu va publica în capul primuluĭ număr comunicatele oficiale destinate a îndrepta faptele eronate produse de acea publicaţiune.

Prin editor se înţelege tipograful saŭ litograful cînd nu se află alt editor cunoscut.

Legea monopoluluĭ tutunuluĭ:

Art. 83.— „Perchiziţiunile domiciliare, pentru constatarea contravenţiunilor la presenta lege, nu se vor putea face de cît de agenţiĭ regieĭ şi de agenţiĭ contribuţiunilor directe şi indirecte, cu autorisaţiunea înscrisă a preşedinteluĭ tribunaluluĭ respectiv şi în asistenţa unuĭ comisar de poliţie saŭ al unuĭ membru al autorităţeĭ comunale, care va subscrie acel proces verbal. Asemenea se va urma şi cu perchiziţiunile ce se vor face pe vasele plutitoare de orĭ-ce naţionalitate carĭ abordează pe ţărmiĭ ţăreĭ. Refuzul de asistenţă din partea funcţionarilor numiţĭ maĭ sus, se va considera şi pedepsi ca refuz de serviciŭ datorit legalmente conform coduluĭ penal".

Regulamente legale întocmite de puterea administrativă

(Călcarea lor)

Art. 385 c. p.—„Se vor pedepsi cu amendă de la 5 pînă la 10 leĭ:

al. 9. Aceĭ carĭ vor călca regulamentele făcute după lege de către puterea administrativă saŭ de către autoritatea municipală".

Aliniatul 9 al art. 385 c. p. pedepseşte infracţiunile la regulamentele legalmente făcute de autoritatea administrativă, ast-fel ca regulamentele saŭ ordonanţele municipale date în virtutea art. 101 din legea comunală şi ordonanţele poliţieneştĭ învestite cu putere obligatorie prin art. 11 din legea asupra poliţieĭ generale a statuluĭ.

Dispoziţiunile art. 385 al c. p. nu vizează însă dispoziţiunile legislative carĭ nu sunt însoţite de sancţiunĭ penale. In adevăr, zice Garraud, legislatorul poate da prescripţiunilor sale toate sancţiunile carĭ i-ar părea necesare; dar cînd nu a edictat nicĭ una, nu este permis a se suplini tăcerea sa. (In acest sens jurisprudenţa franceză).

Credem de asemenea că art. 385 al. 9 c. p. nu se poate aplica contravenţiunilor relative la măsurile luate prin ordinele circulare emise de autoritatea administrativă, de oare-ce nu sunt învestite legalmente cu putere obligatorie (arg. din art. 11, legea asupra poliţieĭ generale a statuluĭ).

Rele tratamente şi violenţe comise de funcţionarii publicĭ

Art. 148 c. p.—„Orĭ-ce funcţionar care, în exerciţiul, saŭ cu ocaziunea funcţiuneĭ sale, va maltrata prin ofense orale pe o persoană, se va pedepsi cu închisoare pînă la 6 lunĭ.

Acel funcţionar se va putea încă declara incapabil de a ocupa funcţiuni publice de la un an la trei".

Art. 150 c. p.—„Orî-ce funcţionar care, în instrucţiunea cauzelor corecţionale, orî criminale, va fi întrebuinţat saŭ va fi ordonat a se întrebuinţa cazmă, spre a sili pe bănuiţi a face mărturisirî saŭ declaraţiunî se va pedepsi cu 2 anî închisoare, fără a se apăra prin aceasta de alte pedepse maî marî, pentru lovituri saŭ răniri prevăzute de lege".

I. Art. 148 se ocupă de violenţele manifestate prin ofense orale. Prin ofense trebue să se înţeleagă orî-ce cuvinte injurioase, orî-ce expresiunî ocărîtoare de natură a aduce atingere în onoarea şi consideraţiunea persoanelor carî aŭ recurs la sprijinul funcţionaruluî abuziv.

Se cere ca relele tratamente prin ofense să fi fost comise de un funcţionar. Prin cuvîntul *funcţionar* în sensul art. 148 trebue să se înţeleagă toţî ceî carî sunt învestiţi cu un mandat legal pentru a pune în execuţiune legile saŭ ordinile justiţieî, de la gradul cel maî inferior pînă la gradele cele maî superioare ale ierarchieî administrative. Trebue încă ca ofensele să fi avut loc *în exerciţiul saŭ cu ocaziunea exerciţiuluî funcţiuneî.*

Art. 148 prevede cazul cînd funcţionarul, în exerciţiul funcţiuneî sale, dînd serviciul săŭ publiculuî, insultă vre-o persoană. Iar cînd funcţionarul, în exerciţiul funcţiuneî sale, saŭ în afară de exerciţiu, va maltrata prin ofense orale pe un alt funcţionar în exerciţiul funcţiuneî sale, comite un ultragiŭ prevăzut şi pedepsit de art. 183 c. p. (Trib. Brăila, 30 Aug. 1885; *Dreptul*, No. 70/85).

II. Art. 150 se ocupă de violenţele prin întrebuinţare de cazne. Prin cuvîntul „*funcţionar*" în senzul art. 150 trebue să se înţeleagă persoanele însărcinate cu exerciţiul poliţieî judiciare.

Cuvîntuluî „*cazmă*" nu trebue să i se dea numaî înţelesul mijloacelor inchizitoriale ce eraŭ intrate în moravurile judiciare ale popoarelor barbare, ci şi acela al orî-căreî coerciţiunî fizice de natură a oprima libertatea de cugetare saŭ de voinţă a aceluia asupra căruia sunt exercitate (Curtea de Apel din Bucureşti, 21 Sept. 1888).

Trebue să înțelegem ast-fel prin cazne: toate violențele cele mai grave, ca loviturile, rănirile, schingiuirile,—și cele mai ușoare, cum sunt căile de fapt: rele tratamente cari nu consistă în a lovi și răni, de pildă, faptul de a ține o persoană nemîncată saŭ nebăută, de a o trage de păr, de a o îmbrînci, etc.

Repauz duminical

(Contravenții la legea pentru)

Comit o contravenție:

1) Cîrciumarii și antreprenorii de stabilimente comerciale din comunele rurale cari vor ține deschis duminicile și sărbătorile prevăzute de legea repauzuluĭ duminical, dimineața pînă la orele 12 m. După această oră pot deschide stabilimentul. *(Art. 2 legea repausuluĭ duminical).*

2) Proprietarii magazinelor și stabilimentelor comerciale și industriale din comunele urbane saŭ tîrguri, cari vor ține deschis duminicile după orele 12 m. *(Art. 3 legea repauzuluĭ duminical* [1]).

3) Proprietarii magazinelor și stabilimentelor comerciale și industriale din comunele urbane, și proprietarii stabilimentelor industriale din toată țara, cari vor ține deschise stabilimentele lor în serbătorile următoare [2]) (*Art. 7, legea*

1) **Art. 6.**—Obligațiunea de a închide magazinele și stabilimentele, precum se prevede la art. 3, nu se impune: farmaciilor, brutăriilor, restaurantelor, cofetăriilor, hanurilor, cîrciumarilor, grădinilor publice, teatrelor, concertelor și în genere tuturor întreprinderilor cari servesc pentru distracțiunea publică; închiderea nu este asemenea obligatorie pentru fabricele și stabilimentele industriale în cari lucrul nu se poate suspenda fără pericol saŭ grave prejudicii. Camera de comerciu și industrie a localității apreciază și dă unor asemenea fabrici și stabilimente autorizarea de a nu suspenda lucrarea duminicile și sărbătorile".

2) **Art. 7.**—„Sf, Vasile; Botezul D-luĭ, Sf. Ion Botezătorul, Prima și a doua zi de Paște, Sf. Gheorghe, S-ții C-tin și Elena, S-ții Apostolĭ Petru și Pavel, Rusaliile prima zi, S-ta Maria mare, Sf. Dumitru, Sf. Nicolae, prima și a doua zi de Crăciun, 24 Ianuarie și 10 Maiŭ".

repausului duminical). Dacă ajunul anului nou (Sf. Vasile) sau ajunul Crăciunului ar cădea într'o duminică, închiderea stabilimentelor comerciale în acea duminică nu este obligatorie în comunele urbane. (*Art. 8; vezi şi Ord. Pref. poliţiei Capitalei No. 129 bis din 15 Martie 1896*).

Revelaţiune de secret

Art. 305 c. p. — „Doctorii, chirurgii, spiţerii, moaşele şi ori-ce alte persoane care, urmînd a fi după natura profesiunei lor cunoscătoare şi păstrătoare a secretelor ce li se încredinţează, le vor da pe faţă, afară din întîmplările cînd legea cere o asemenea destăinuire, se vor pedepsi cu închisoarea de la o lună pînă la 6 luni şi cu amendă de la 100 pînă la 500 lei". (c. p. 399; pr. p. 29; art. 107 leg. telegr. post.; pr. p. fr. 378).

Confidentul voluntar al unui secret asumă obligaţiunea morală de a'l conserva. Aceste obligaţiuni are însă o limită, căci depozitarul unui secret nu poate, întrebat fiind de justiţie, să se dispenseze de a'l face cunoscut, fără a se expune saŭ la pedepsele aplicabile refuzului de a mărturisi saŭ la acelea pentru falsă mărturie, dacă alterează adevărul.

Cu totul alt-fel e însă în ce priveşte revelarea secretelor a căror confidenţă a fost provocată prin situaţiunea saŭ profesiunea persoanelor cărora aŭ fost încredinţate — art. 305 c. p. pedepseşte indiscreţiunea în acest caz.

Elementele delictului. — Două elemente sunt necesare pentru existenţa delictului de revelare de secret: *calitatea persoanelor* a căror profesiune le obligă la tăcere, şi *revelarea secretelor* cari le-aŭ fost încredinţate. Această revelare să se fi făcut cu *voinţă*.

I. Legea pedepseşte revelarea ori *căruĭ secret*. Discreţia impusă de art. 305 c. p. se întinde la toate faptele pe

cari aceste persoane le-au putut afla în exercițiul profesiunei lor sau din cauza profesiunei lor.

II. Secretul trebue să fi fost *revelat cu voință*: dacă revelarea a fost rezultatul întîmplărei, al unei imprudențe, al unei neglijențe, într'un cuvînt al unei simple greșeli, nu poate exista urmărire represivă. Intenția de a vătăma sau de a'și procura sieși un profit ilicit nu este necesar pentru existența delictului.

Revelațiunea încetează de a fi un delict cînd a fost făcută în justiție?

Această divulgare poate avea loc sub două forme diferite: denunțare și mărturie:

a) Acela care denunță o infracțiune, despre care n'a avut cunoșcință de cît din cauza profesiunei sale, comite, incontestabil, delictul prevăzut de art. 305 c. p. In ce privește obligația de a denunța, despre care vorbește art. 28 și 29 pr. pen., nu se aplică de cît crimelor despre cari funcționarii au luat cunoștință în exercițiul funcțiunei lor, și la cari particularii au fost martori.

Sub nici un pretext, zice cu drept cuvînt Garraud, persoanele depozitare, prin calitate sau profesiune, a secretelor ce li se încredințează, nu pot lua inițiativa de a denunța crimele pe cari le-au cunoscut sau surprins în exercițiul sau cu ocaziunea exercițiului profesiunei lor.

b) Cînd e vorba de o denunțare provocată prin citarea persoanelor depozitare a secretului, ca martore în justiție, credem că art. 305 c. p., nici nu poate fi invocat de martor, nici nu-i poate fi aplicabil. Art. 77 pr. pen. stabilește o regulă care se impune tutulor, fără excepțiune; fie-care datorește concursul său justiției; aceasta e o datorie socială de la care nimeni nu se poate sustrage.

De alt-fel art. 405 c. p. se mărginește a pedepsi revelațiunile indiscrete, nu poate fi aplicat, după cum indică termenii și spiritul legei, revelației indiscrete provocată de justiție însăși. Delictul de revelare de secret presupune o intenție criminală, distinctă de intenția de a vătăma, dar implicînd un dol, și acest element nu se întîlnește aci.

Această soluție nu poate fi însă admisă de cît în ce privește mărturia solicitată în penal; mărturia solicitată într'o instanță civilă nu scutește pe martor de penalitatea prevăzută de art. 305 c. p.

III. Ultimul element al delictului este *calitatea agentului*, adică condițiunea sau profesiunea care îl supune la obligațiunea secretului.

Legea distinge două categorii de persoane, unele expres denumite de text: medicii, chirurgii, spițerii, moașele; altele coprinse sub o formulă generală și între cari se poate clasa: avocații, preoții, magistrații, grefierii, funcționarii poștelor și telegrafelor, portăreii etc.

Credem important a semnala că, art. 305 cod. pen. este aplicabil secretelor particularilor, iar nu secretelor de stat; funcționarii administrațiunei publice și în particular diplomații sunt constrînși la obligația secretului prin alte texte. (*Art. 70 c. p.*). (v. *Divulgare de acte diplomatice*, pg. 340).

Ast-fel, pentru a exista secret profesional în sensul art. 305, trebue: 1) ca discrețiunea să fie printre necesitățile absolute ale profesiunei; 2) ca secretele încredințate să fie ale particularilor și să nu intereseze de cît pe particulari.

S

Sălĭ de spectacol

(Contravenţiunĭ)

Cad în contravenţiune aceia carĭ se abat de la dispoziţiunile următoarelor ordonanţe :

I) **Ordonanţa Prefecturei poliţiei Capitaleĭ No. 14 din 20 Iunie 1878, relativă la teatre şi cafenele-concerte :**

Art. 1. — Sala teatrului trebue deschisă îndată ce va începe vînzarea biletelor.

Art. 2. — Este oprit de a se introduce public înainte de a se lumina sala.

Art. 3. — Nimenĭ nu poate intra în teatru saŭ la spectacole, de cît prin uşile destinate publicului.

Art. 4. — Nu este iertat a se da maĭ multe bilete de cît numărul locurilor respective de fie-care categorie.

Art. 5. — După deschiderea biurourilor nu maĭ este permis de a se da în locaţiune alte locurĭ, de cît acele din loje şi acele de scaune numerotate.

Art. 6. — Nu este permis a se pune etichete de închiriat de cît pe locurile indicate în foaia de locaţiune.

Art. 7. — Inainte de a se deschide birourile de bilete, şi de introducerea publicului în sală, se va remite comisarului de poliţie copie dupe foaia de locaţiune.

Art. 8. — Nu este permis a da bileturĭ pe maĭ multe categoriĭ de locurĭ, şi spectatoriĭ nu sunt liberĭ a se aşeza de cît în locurile de categoria indicată pe bilet.

Art. 9. — Este oprit de a staţiona pe tinzĭ, galeriĭ, coridoare şi intermediurĭ, în timpul reprezentaţiuneĭ, saŭ de a vorbi, de a cînta saŭ de a circula, făcînd zgomot.

Art. 10. — Oameniĭ de serviciŭ aĭ teatruluĭ sunt datorĭ a purta semnele de distincţiune saŭ uniforme speciale.

Art. 11. — Nimenĭ nu poate sta acoperit în timpul spectacululuĭ (în sălile închise şi acoperite).

Art. 12. — Este oprit de a fuma în alte părţi de cît numaĭ în foaierul anume destinat pentru aceasta.

Art. 13. — Nimenĭ nu poate cere executarea unuĭ cîntec, uneĭ scene saŭ uneĭ bucăţi, care nu se află pe afişul aceleĭ reprezentaţiunĭ.

Art. 14. — Este interzis de a se afişa, anunţa, distribui, vinde în localul teatruluĭ naţional: scrierĭ, bilete, piese de teatru saŭ foĭ volante, altele de cît acelea carĭ vor fi autorizate de direcţiunea generală a teatrelor.

Art. 15. — Obiectele găsite de servitoriĭ teatrelor se vor depune îndată cu luare de adeverinţă, în mîinele inspectoruluĭ saŭ administratoruluĭ săleĭ de spectacol, aceştia sunt datorĭ de a le trimite îndată comisaruluĭ de poliţie cu luare de recipisă.

Art. 16. — La finele reprezentaţiuniĭ toate uşile laterale şi toate eşirile se vor deschide pentru a lăsa eşirea lesne publiculuĭ.

Art. 17. — Este oprit de a se stinge ecleragiul din sală, după scărĭ, tinzĭ şi galeriĭ înainte de a se goli teatrul.

Art. 18. — Pentru a evita accidentele de stingerea gazuluĭ, vor fi tot-d'a-una pînă la golirea săleĭ, lampe cu uleĭ în sală, în galeriĭ şi pe scărĭ pentru a evita întunerecul.

Art. 19. — Fie-care teatru saŭ circ va avea un vestier, pentru depunerea bastoanelor, umbrelelor, paltoanelor şi galoşilor, pentru care se va da bilete numerotate; preţul de plătit trebue să fie afişat lîngă vestier în mod de a se vedea şi citi bine.

Art. 20. — Reprezentațiunile trebue să înceapă la orele indicate în afiș.

Art. 21. — Este oprit de a se anunța pe un afiș prima reprezentațiune a unui spectacol, înainte de a avea aprobarea direcțiunei generale pe manuscriptul său.

Art. 22. — Ori-ce schimbare de spectacol trebue anunțată pe afiș cu o bandă de hîrtie de coloare diferită, înainte de deschiderea sălei pentru public.

Art. 23. — Prețurile locurilor trebuesc însemnate pe afiș la locul bine văzut.

Art. 24. — Afișele trebue să conțină compunerea spectacolului și numele artiștilor cari joacă în deosebitele piese.

Art. 25. — Poliția din întru și din afară aparține șefului poliției și comisarilor săi, cari sunt datori să supravegheze și să facă să se păzeazcă buna ordine a regulamentului.

Art. 26. — Fie-care antreprenor de teatru sau director de trupă este dator a încunoștiința pe șeful poliției despre serile și orele de reprezentațiune, care va delega un comisar însărcinat cu poliția acelului teatru, circ sau café-concert.

Art. 27. — In fie-care sală de spectacol, circ sau cafenea cu cînt, va fi desemnat un loc sau mai multe, și un local după trebuința bunei ordine, pentru poliție și serviciul pompierilor.

Art. 28. — Locurile nu vor putea fi acceptate de nici o altă persoană.

Art. 29. — Ori-ce individ arestat la ușă sau în întrul sălei, trebue condus înaintea comisarului poliției care va statua.

Art. 30. — Poliția va menține ordinea și libera circulațiune împrejurul teatrului pentru oameni și trăsuri.

Art. 31. — In apropierea fie-căruĭ teatru, circ sau cafenele cu cînt, antreprenorul este obligat a afișa, la locuri cuviincioase, urinorii, pentru trebuințele publicului.

Art. 32. — Trăsurile nu vor putea intra în peristil, de cît prin căile destinate și urmînd una după alta la șir, fără a putea trece una înaintea alteia nici a se popri așteptînd.

Art 33. — Trăsurile particulare saŭ birjile angagiate, destinate a sta pînă la finele spectacoluluĭ, vor staţiona pe locurile destinate lor.

Art. 34. — Nicĭ o trăsură nu va putea merge de cît la pas şi pe o singură linie, pînă vor eşi din faţa teatruluĭ.

Art. 35. — Antreprenoriĭ şi directoriĭ de trupe stabile saŭ ambulante de teatruri, circuri, concerte şi cafenele cîntătoare, sunt datorĭ a obţine prealabil autorizarea specială, pentru orĭ-ce spectacol noŭ, conform legeĭ de la 30 Martie 1877.

Art. 36. — Cererile de autorizare trebuesc adresate directoruluĭ general al teatrelor, cu cel puţin 10 zile înainte de ziua fixată pentru reprezentaţiune.

Art. 37. — Aceĭ carĭ voesc să zideascâ saŭ să exploateze un teatru, un circ, saŭ o cafenea cu spectacol, sunt datorĭ a face o dèclaraţiune la direcţiunea generală, alăturînd planul edificiuluĭ, aprobat de primărie, conform art. 1 din legea de la 30 Martie 1877.

Art. 38. — Locurile în teatru trebue să aibă cel puţin $0^{m}.80$ adîncime şi $0^{m}.45$ lărgime ; scările şi galeriile trebuesc să fie de zidărie.

Art. 39. — Aprobarea de deschidere a uneĭ săli de spectacol, circ saŭ cafenea cu cînt ; nu se va da de direcţiunea generală, de cît în urma unuĭ raport al architectuluĭ, prin care să se constate că îndeplineşte condiţiunile necesariĭ de soliditate şi salubritate.

Art. 40. — In teatru nu se poate ţine decoraţiĭ saŭ accesoriĭ de cît pentru o reprezentaţiune, şi fie-care teatru trebue să aibă pentru cele-l'alte decoruri o magazie deosebită şi separată.

Art. 41. — Sub teatru nu pot fi magaziĭ de obiecte inflamabile şi periculoase pentru foc.

Contravenţiunile aduse dispoziţiunilor acesteĭ ordonanţe vor fi constatate prin procese-verbale în regulă.

Se vor lua contra contravenienţelor măsurĭ de poliţie administrativă ce se vor crede de cuviinţă, fără prejudiciul urmărireĭ judecătoreştĭ".

II. **Ordonanța Prefecturei poliției Capitalei No. 54 din 13 Decembrie 1883, asupra teatrelor:**

1). „Fie-care teatru va avea mai multe eșiri destul de largi pentru public, pentru artiști și pentru persoane de serviciu aflate pe scenă.

Aceste eșiri vor fi însemnate: „Eșire". Un ușier va fi postat la fie-care din ele. Vor fi toate deschise în timpul cînd publicul se află în teatru. Ușile lor se vor deschide atît în afară cît și înăuntru.

2). Pentru a se evita accidentele de stingerea gazului, toate teatrele luminate cu gaz, vor mai avea în coridoare pe scări, în foaieruri și pe sală, lămpi de reservă cu rapiță, cari se vor aprinde îndată după deschiderea teatrului și înainte de a intra publicul.

3). Fie-care teatru va avea pompe și rezervoare de apă în mărime corespunzătoare cu cerințele localului;

4). In fie-care sală de spectacol va fi desemnat un loc sau mai multe, și un local pentru trebuința bunei ordine, pentru poliție și serviciul pompierilor.

5). In teatru nu se pot ține decorații sau accesorii de cît pentru o reprezentație; fie-care teatru trebue să aibă pentru cele-l'alte decoruri o magazie deosebită și separată.

6). Sub teatru nu pot fi magazii de obiecte inflamabile și periculoase pentru foc.

7). La finele reprezentației toate eșirile și ușile laterale vor fi deschise, pentru a înlesni plecarea.

8). Este oprit de a se stinge ecleragiul din sală, de pe scări și galerii, înainte de a se goli teatrul.

9). In fie-care seară de reprezentație și cu o oră înainte de a începe, oficerul de poliție se va încredința dacă aceste măsuri sunt executate și observate și va încheia un Proces-verbal.

Contravențiunele aduse dispozițiunilor acestei ordonanțe, vor fi constatate prin procese verbale în regulă și contravenienții se vor trimite înaintea tribunalului.

Scăparea arestaților

Art. 194 c. p. — „Se va pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la 2 anĭ acela care, cu voința, înlesnește saŭ încearcă a înlesni scăparea, saŭ face a se scăpa un arestant care se află pus într'o închisoare saŭ sub paza forței armate, a funcționaruluĭ orĭ a agentuluĭ însărcinat de a'l conduce orĭ de a'l supraveghia.

Cînd un arestant va scăpa, păzitorul saŭ conducătorul, care va fi cauza voluntară a acesteĭ scăpărĭ, se va pedepsi cu închisoare de la 3 lunĭ pînă la 2 anĭ.

Dacă va fi numaĭ neglijență, pedeapsa va fi închisoarea de la 15 zile pînă la 1 an". (Art. 209 cod. just. milit.; p. Pr. § 94, 95).

Art. 195 c. p.—„Arestații carĭ, prin atrupamente saŭ însoțire, vor fi scăpat dintr'o închisoare, prin întrebuințare de violență saŭ de rezistență în contra custozilor (păzitorilor) saŭ aceia care vor fi silit pe aceștia ca să facă niscaĭ-va acte saŭ să-ĭ poprească de a le face, precum asemenea și aceia care vor fi participat la o asemenea nesupunere, se vor pedepsi cu închisoarea de la 6 lunĭ pînă la 2 anĭ.

Aceĭ carĭ se vor fi încercat a face vre-una din infracțiunile prevăzute în acest articol, fără însă a izbuti, se vor pedepsi tot-d'auna cu minimum închisoriĭ prevăzute maĭ sus.

Pedeapsa prevăzută maĭ sus se va pronunța contra arestanților, peste pedeapsa pentru care eraŭ condamnați, și se va executa după împlinirea acesteĭ pedepse, saŭ după pronunțarea sentinței definitive de achitare saŭ de absoluțiune, fără prejudiciul de alte pedepse maĭ grele ce li s'ar cuveni pentru alte crime saŭ delicte ce se vor fi comis prin violențele întrebuințate de dînșiĭ cu ocaziunea scăpăreĭ lor", (C. p. 39, 44, 178, 196; p. Pr. § 96).

Art. 196 c. p. — „Dacă scăparea, prin spargere orĭ cu mijloace silnice, s'a înlesnit prin dare de arme, paznicul saŭ conducătorul, care se vor fi împărtășit la aceasta, se vor pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit; iar ceĭ-alțĭ cu reclusiunea". (C. p. 7, 91; art. 209 cod. just. milit; p. Fr. 242).

I. 1) Art. 194 prevede și pedepsește două diferite cazurĭ:

a) Cînd o terță persoană, care nu este însărcinată cu paza arestatuluĭ, cu voință înlesnește, saŭ chiar încearcă

numaĭ a înlesni scăparea unuĭ arestat care se afla pus sub paza forţeĭ armate, etc.

b) Cînd păzitorul saŭ conductorul este acela chiar care a contribuit la scăparea arestatuluĭ. In acest din urmă caz, fiind vorba de un delict comis de un individ care are sarcina legală de a păzi saŭ a conduce pe un arestat, legiuitorul, în vederea gravităţeĭ faptuluĭ şi pentru a face maĭ rarĭ scăpările, pedepseşte pe păzitor cu o pedeapsă în adevăr maĭ mică, nu numaĭ cînd a existat din partea sa rea voinţă, dar chiar cînd scăparea arestatuluĭ a avut loc din neglijenţa păzitoruluĭ (Cas. II, No. 275 din 31 Iulie 1879).

2) Din termeniĭ generalĭ în care este conceput şi redactat art. 194, rezultă învederat că, prin arestat, legea a voit să înţeleagă orĭ-ce individ pus sub pază, fără ca acel ce este dator să'l păzească să aibă a cerceta pentru care motiv este arestat, fie că acel individ ar fi arestat pentru un delict comis pe teritoriul ţăreĭ şi că ar atrage după sine o pedeapsă prevăzută de legile romîne, fie că ar fi arestat şi ţinut sub pază după cererea de extrădare a vre-unuĭ alt stat, pentru vre-un delict saŭ crimă de drept comun comisă pe teritoriul aceluĭ stat. (Cas. II, No. 570 din 5 Decembre 1894).

3) Prin art. 194, alin. II se pedepseşte păzitorul saŭ conducătorul unuĭ arestat care, a fost cauza voluntară a scăpăreĭ acestuia.

Prin cuvintele păzitor saŭ conducător, nu se poate înţelege altă persoană de cît aceia care e chemată de lege saŭ regulament a face ca o persoană, în contra căreia există luată o măsură privativă a libertăţeĭ sale, definitivă saŭ temporară, să nu poată a se sustrage acesteĭ detenţiuni legale. Sensul restrictiv al acestuĭ text de lege trebue a se deduce, atît din principiul general că în materie penală nu se poate argumenta prin analogie, cît şi din termeniĭ întrebuinţaţĭ de legiuitor, atît prin art. 194, cît şi prin ceĭ de care se servă în art. 196 din aceeaşĭ secţiune. Afară de ceĭ însărcinaţĭ propriŭ zis cu paza saŭ conducerea unuĭ arestat, orĭ şi ce prepus saŭ funcţionar public care are exer-

cițiul vre-unei supravegheri, independent de pedepsele disciplinare la cari poate fi expus penalmente, nu poate fi incriminat de cît numai dacă printr'un act pozitiv a înlesnit sau încercat scăparea vre-unui arestat. Ast-fel fiind, deși directorul penitenciarului a contribuit, prin abaterea de la îndeplinirea cu stricteță a datoriilor sale, a înlesnit scăparea arestatului, totuși, neputînd fi legalmente responsabil de faptul de evadare a arestatului, cată a fi achitat (Buc. III, 6 Februarie 1895; *Dreptul* No. 26, 1895).

4) Călărașul cu schimbul care în activitate de serviciu a lăsat să'i scape un arestat de sub paza sa, este justițiabil pentru acest delict conform art. 209 cod. just. milit., de tribunalele militare. (Cas. II, No. 205 din 4 Maiu 1891).

II. Elementele constitutive ale delictului prevăzut de art. 195 sunt:

a) Ca arestații să fi fost în atrupamente sau însoțire.

b) Să fi scăpat dintr'o închisoare.

c) Să fi întrebuințat violențe asupra custozilor.

Ast-fel, nu intră în prevederile acestui articol faptul comis de un deținut, care, ducîndu-se cu alți arestați la fîntînă să aducă apă, pe cînd ceĭ-alți scoteau apă, aruncă în ochii soldaților de pază cenușea ce o avusese în sîn și fuge, prinzîndu-se însă mai tîrziu. (Gorj 2 Oct. 1889; *Dreptul* No. 69 din 1889).

Scrieri teatrale

(Reprezentarea lor fără voia autorului)

Art. 342 c. p. — „Ori-ce director, ori-ce întreprinzător de teatre, ori-ce asociațiune de artiști care va reprezenta, pe teatru, scrieri teatrale, fără voia autorului, se va pedepsi cu amendă de la 50 pînă la 500 lei, și cu confiscațiunea banilor ce se vor fi strîns la acea reprezentațiune.

La întîmplările prevăzute prin cele din urmă 4 articole[1]),

1) Art. 338—341 c. p. (v. *Contrafacere*).

produsul confiscaţiunilor se va da proprietaruluĭ spre a luĭ despăgubire". (C. p. 37, 339, 342, 399; art. 6 legea preseĭ; p. Fr. 428, 429).

Semnătură în alb

(Umplerea hîrtieĭ)

Art. 128 c. p. — „Plăsmuitor de înscrisurĭ este şi acela care în privire de a trage un folos pentru sine saŭ pentru altul, saŭ de a aduce vătămare altuia, umple o hîrtie pe care se află subscrierea uneĭ persoane, în contra voinţeĭ acesteia şi o întrebuinţează ca un titlu.

Orĭ-cine va comite infracţiunea prevăzută la art. 128, se se va pedepsi cu închisoare de la 6 lunĭ pînă la 2 anĭ şi cu amendă de la 50 pînă la 1500 leĭ, dacă hîrtia i se va fi încredinţat de însăşĭ subscriitorul, iar daca nu i se va fi încredinţat se va pedepsi cu închisoare de la 2 anĭ în sus".

Servitorĭ

(Contravenţiĭ)

I. *Servitor* se numeşte acela care pentru o plată (simbrie) saŭ indemnizare oare-care, se îndatorează a pune serviciile sale personale la dispoziţiunea uneĭ case, uneĭ familiĭ, uneĭ autorităţĭ, unuĭ stabiliment de bine-facere saŭ de utilitate publică, uneĭ persoane, unuĭ hotel, orĭ avereĭ acestora, cu ziua, cu săptămîna, cu luna, cu anul saŭ pe maĭ mult. (*Art. 1 leg. serv. 16 Iunie 1892*).

Sunt consideraţĭ ca servitorĭ:

a) Bucătarul saŭ bucătăreasa;

b) Vizitiul saŭ surugiul;

c) Camerierii, sufragiii, feciorii, servitorii de restaurante și cafenele;

d) Femeile de casă, camerierele, spălătoresele în curte;

e) Femeia pentru tot serviciul caseĭ;

f) Doicele, dădacele de copiĭ;

g) Portariĭ;

h) Rîndașii;

i) Ispravniciĭ saŭ feciorii boerești;

j) Argații și chelariĭ;

k) Vierii, veghetorii permanenți la vie;

l) Păstorii;

m) Păzitoriĭ de eleștae saŭ iazurĭ, de grădinĭ, de viĭ, de livezĭ;

n) Servitoriĭ angajați pe la autorități, stabilimente de bine-facere saŭ de utilitate publică. Această enumerație e limitativă. (*Art. 1 leg. servitorilor*).

Nu pot fi considerați, așa dar, ca servitorĭ:

a) Aceĭ ale căror servicii se referă la pregătirĭ științifice și, în general, staŭ într'un grad de cultură maĭ superior; *b)* calfele de industriași și negustătorĭ, ucenicĭ, muncitorĭ de industrie și de la fabricĭ; *c)* guvernoriĭ și guvernantele carĭ daŭ lecțiunĭ copiilor unde sunt angajați; *d)* cusătoresele; *e)* aprozii (lipcaniĭ), camerieriĭ (odăiașiĭ), curieriĭ angajați în serviciul autorității publice; *f)* vechiliĭ. (*Art. 3 regul. leg. p. servitorĭ*).

Nu intră de asemenea în categoria servitorilor, *chelneriĭ* carĭ nu sunt plătiți cu leafă fixă, ci aŭ o remiză asupra beneficiuluĭ patronuluĭ. In acest caz, eĭ fiind considerați ca părtași la cîștig, patronul nu poate beneficia de dispozițiunile legeĭ pentru servitorĭ. Calitatea de chelner, părtaș la cîștig se poate dovedi saŭ printr'un certificat emanat din partea patronuluĭ, saŭ prin orĭ care alt act autentic saŭ public menit a face credință în justiție. (*Art. 4 regul. leg. p. servitorĭ*) [1]).

1) Vezĭ în ce privește regulele relative la angajarea în serviciŭ a persoanelor prevăzute în acest articol saŭ a acestor carĭ nu pot fi considerați ca servitorĭ. (Regul. p. birourile de plasare din 18 Marte 1895).

II. Comit o contravenţiune:

1). Stăpînul care va primi în serviciul său servitor fără condicuţă vizată pe numele său. (*Art. 6 din lege şi 19 din regulament).*

2). Stăpînul care va reţine condicuţa servitorului, la eşirea sa din serviciŭ. (*Art. 7 din lege şi 20 din regulament).*

3). Servitorul:

a) Care nu îndeplineşte toate serviciile pentru carĭ a fost angajat;

b) Care nu împlineşte sarcinele sale cu exactitate, bună credinţă şi neîntrerupt, conducîndu-se întru toate după regulele hotărîte de stăpîn;

c) Care nu primeşte ordinele stăpînuluĭ cu cuviinţă şi supunere; carĭ vor profera expresiunĭ sau vor săvîrşi faptę necuviincioase la adresa stăpînuluĭ, rudelor sau altor persoane. (Vezĭ şi art. 393 al. 12 c. p.);

d) Care lipseşte din serviciŭ pentru afacerile sale, fără ştirea şi învoirea stăpînuluĭ, şi întîrzie peste timpul acordat de stăpîn, cînd a fost învoit să iasă, sau se îmbată în serviciŭ;

e) Care primeşte în curtea sau casa stăpînuluĭ său, şi găzduieşte rude, prietenĭ sau cunoştinţe, fără îngăduirea categorică a stăpînuluĭ. (Vezĭ şi *Ordon. Pref. poliţ. Cap. No. 137 din 26 Apr. 1899)*;

f) Care nu păstrează în bună stare tot ce primeşte de la stăpîn pentru serviciŭ, şi nu predă la eşire, în aceeaşĭ stare, obiectele, luĭ încredinţate;

g) Care nu ţine efectele sale personale, precum şi rufăria şi toată îmbrăcămintea, în locuinţa stăpînuluĭ. (*Art. 11 din lege şi 27 din regulament*).

4) Servitorul care părăseşte serviciul înainte de a înştiinţa pe stăpînul său cu 15 zile înainte în comunele urbane, cu 25 zile înainte în comunele rurale. (*Art. 12 al. 1 din legea servit. şi 29 din regul.*).

Această dispoziţiune legală a abrogat — cu excepţiunile stabilite de art. 14 din legea servitorilor[1]) şi 32 din regu-

1) Servitorul are dreptul să părăsească serviciul numaĭ:

a) Dacă stăpînul refuză, fără motive temeĭnice, să-ĭ plătească sala-

lament—al. 13 al art. 393 c. p., carĭ consideră ca contravenție părăsirea serviciuluĭ fără o prealabilă încunoștiințare către stăpîn, cel puțin cu 3 zile înainte.

5) Servitorul care va părăsi serviciul fără a i se fi dat concediŭ. (*Art. 15 al. 2 legea servit.*).

6) Stăpînul:

a) Care nu tratează cu blîndețe pe servitorul săŭ;

b) Care nu'ĭ dă locuință și hrana necesară, afară de cazul cînd i s'ar procura acestea în banĭ;

c) Care nu-ĭ dă ajutorul pentru a se însănătoși cînd se îmbolnăvește din cauza serviciuluĭ, saŭ nu-ĭ înlesnește transportarea în vre-un spital;

d) Care nu-ĭ plătește salariul integral după angajament și regulat la fie-care finit de lună saŭ după termenul angajamentuluĭ;

e) Care nu primește și nu ține în serviciul săŭ pe servitor tot timpul pentru care l'a angajat;

f) Care concediază pe servitor înainte de termen și fără motive temeĭnice, fără a'ĭ plăti salariul — la orașe pe timp de 15 zile și la țară pe timp de 25 zile. (*Art. 15 leg. serv. și 33 din regul.); cu excepțiile stabilite de art. 16 leg. serv.; 35 și 36 din regulament.* [1]).

---

riul la vreme. Aceasta însă, numaĭ după ce va înștiința biroul saŭ comisariatul de poliție, saŭ primarul în comunele rurale, care va constata cazul;

b) Dacă stăpînul și-a strămutat domiciliul în altă comună și pretinde ca și servitorul să-l urmeze;

c) Dacă servitorul se îmbolnăvește ast-fel, în cît nicĭ după însănătoșire nu maĭ poate fi apt pentru serviciul la care s'a angajat.

In orĭ-ce caz, servitorul nu poate să părăsească serviciul fără să încunoștiințeze autoritatea polițienească respectivă saŭ pe șeful birouluĭ de servitorĭ și fără autorizațiunea înscrisă a acestora.

Art. 16 leg. servit.: 1) Stăpînul este în drept să concedieze pe servitor înainte de termenul pentru care l'a angajat numaĭ:

a) Dacă servitorul nu este destoĭnic, saŭ nu are destulă putere orĭ pricepere spre a îndeplini serviciul pentru care s'a angajat;

b) Dacă servitorul, în îndeplinirea îndatoririlor sale, nicĭ după observațiunile ce i se vor fi făcut de stăpîn, nu se silește a 'și îndrepta serviciul;

c) Dacă, din nepricepere orĭ rea voință în lucrurile și serviciile încredințate luĭ, cauzează pagube stăpînuluĭ;

d) Dacă servitorul lipsește de acasă fără voia stăpînuluĭ;

e) Dacă, prin purtarea destrăbălată, bețiĭ orĭ alte asemenea obiceiurĭ, turbură liniștea caseĭ;

Pentru constatarea contravenţiunilor mai sus enumerate e neapărată nevoe de o cerere înscrisă a reclamantuluĭ lezat. (*Art. 17 legea servitorilor*).

6). Stăpînul saŭ aceia carĭ angajază în serviciŭ copiĭ, carĭ nu aŭ etatea de 15 anĭ împliniţĭ. (*Art. 5 din regulam. legeĭ servitorilor*).

7). Servitoriĭ carĭ vor petrece în stabilimente publice (complecte, jocurĭ ungureştĭ şi alte asemenea jocurĭ) maĭ tîrziŭ de orele 10 seara, şi fără învoirea înscris a stăpînuluĭ. (*Ordonanţa No. 95 din 12 Oct. 1889 a Pref. poliţ. Capitaleĭ*).

8). Meseriaşiĭ, precupeţiĭ şi comercianţiĭ în genere, carĭ ţin în serviciul lor călfĭ, ucenicĭ saŭ servitorĭ, fără a le procura locuinţe sănătoase, alimente bune şi suficiente, îmbrăcăminte şi încălţăminte. Carĭ ţin maĭ mulţĭ ucenicĭ saŭ servitorĭ, de cît pot adăposti în locuinţa lor, cu vătămarea sănătăţeĭ acestora; carĭ îngrămădesc într'o cameră maĭ mulţĭ ucenicĭ saŭ servitorĭ de cît încap, cu înghesuială şi cu suprapunere de paturĭ. (*Ordon. Primărieĭ Capitaleĭ No. 3842 din 22 Iannarie 1891*).

9). Fabricanţiĭ şi meseriaşiĭ carĭ vor primi ca ucenicĭ şi ca servitorĭ copiĭ în etate prea fragedă saŭ de constituţie slabă. (*Ordon. No. 23894/1320 C, din 3 Iunie 1896 a Prim. Capitaleĭ*).

10). Meseriaşiĭ şi precupeţiĭ carĭ nu vor înştiinţa pe medicul comunal al secţiuneĭ în carĭ locuesc, saŭ nu vor chema un medic particular, în caz cînd s'ar îmbolnăvi un ucenic

---

f) Dacă servitorul este atins de vr'o boală contagioasă saŭ desgustătoare;

g) Dacă servitorul este de rea credinţă, dacă fură saŭ este pus în urmărire pentru vr'un delict saŭ crimă comisă de el în casa saŭ afară din casa stăpînuluĭ.

Art. 36 din regul. p. servitorĭ: „Cînd un servitor intră în serviciŭ şi cînd se va constata că nu ştie să facă serviciul pentru care s'a angajat, stăpînul are dreptul să-l concedieze şi să ceară depăgubire pentru paguba adusă de el".

Art. 27 din regul. p. servitorĭ. „In caz cînd servitorul ar lipsi din serviciŭ, fără învoirea stăpînuluĭ, saŭ ar deveni impropriŭ serviciuluĭ printr'o stare anormală de beţie saŭ altele, stăpînul este în drept a angaja, în comptul luĭ, un alt servitor saŭ lucrător cu ziua ca să îndeplinească serviciul celuĭ abătut în tot timpul cît va fi impropriŭ serviciuluĭ.

saŭ un servitor aflat în serviciul lor, pentru ca să-i dea ajutorul medical necesar. (*Ordon. Primăriei Capitalei No. 3843 din 22 Ian. 1891*).

11). Meseriașii, precupeții și comercianții carĭ aŭ în serviciul lor, servitorĭ prea tinerĭ, și fac comerciŭ stabil saŭ ambulant, încărcîndu-ĭ pe acești servitorĭ cu greutăți maĭ marĭ de cît puterile lor, și cerîndu-le sforțărĭ ne potrivite cu etatea lor. (*Ordon. Prim. Capitalei No. 23894|1320 C., din 3 Iunie 1896*).

12). Stăpînii acestor servitorĭ carĭ nu îngrijesc de sănătatea lor, nu le procură locuințe sănătoase, hrană bună, îmbrăcăminte și nu le lasă timpul necesar pentru somn și odihna corporală. (*Ordon. Prim. Capit. No. 23894|1320 C., din 3 Iunie 1896*).

Sgomot saŭ larmă noaptea

Art. 393 al. 8. c. p., consideră ca contravențiune faptul acelora carĭ cauzează saŭ contribuesc a cauzà sgomot saŭ larmă noaptea, turburînd cu aceasta liniștea locuitorilor.

Contravențiunea prevăzută de acest paragraf al art. 393 este subordonată următoarelor 3 condițiunĭ :

1) Trebue să fie sgomot saŭ larmă.

2) Ca acest sgomot saŭ larmă să fie nocturn.

3) Ca sgomotul saŭ larma nocturnă să fi turburat liniștea locuitorilor.

a) Cuvintele „sgomot saŭ larmă" nefiind definite de lege, sunt luate în înțelesul lor ordinar.

Orĭ-ce larmă saŭ sgomot de orĭ-ce natură ar fi și în orĭ-ce mod s'ar fi produs, poate intra în această calificare care pare că nu admite nicĭ o restricțiune. Cu toate acestea, trebue ca sgomotul saŭ larma să provie dintr'un fapt personal și voluntar [1]) și, chiar provenind dintr'un fapt de

1) Ast-fel strigătele de durere scoase de o persoană în urma uneĭ căderĭ accidentale nu poate fi considerate ca o contravențiune de sgomot nocturn. (Cas. fr. 17 Nov. 1894).

această natură, sunt sgomote carĭ nu ar putea fi urmărite: 1) Ast-fel ar fi sgomotele ocazionate prin exercițiul uneĭ profesiunĭ saŭ meseriĭ, cu excepțiunea dreptuluĭ de regulamentare care aparține autorității municipale saŭ polițienești. 2) Sgomotele autorizate prin libertatea domiciliuluĭ, baluri, serate, concerte [1]).

3) Acelea carĭ provin din cîntece saŭ instrumente de muzică, cînd aceste cîntece, saŭ această armonie muzicală, conservă un caracter artistic și nu se transformă în strigăte și vociferărĭ [2]).

b) Trebue ca sgomotul saŭ larma să fi fost *nocturne*.

Sgomotele saŭ larmele nocturne sunt acelea carĭ se fac după apusul soareluĭ și înainte de răsăritul luĭ, (Cas. fr. 29 Aug. 1857 — Dalloz, 1857, 1, 408; 30 Ianuarie 1874 — Dalloz, 7, 4, I, 186). Cînd sgomotul s'a petrecut în acest interval, trebue să fie necesarmente considerat ca nocturn, chiar dacă în momentul cînd a avut loc, se vedea încă bine în stradă. (Garraud).

c) Sgomotul saŭ larma *să turbure liniștea locuitorilor*. Este însă suficient ca sgomotul saŭ larma să fie de natură a turbura liniștea locuitorilor? Saŭ, din contră, e necesar ca să o fi turburat în mod efectiv? Casația franceză a pronunțat hotărîrĭ variate.

Maĭ întîiŭ, a admis că ar fi necesar ca liniștea să fi fost turburată și că această turburare să fie constatată.

In urmă, a declarat că de îndată ce sgomotul saŭ larma sunt constatate, rezultă că liniștea locuitorilor a fost tur-

1) S'a judecat însă că contravențiunea de larmă nocturnă poate rezulta din invective schimbate între soți, în interiorul domiciliuluĭ lor. (Cas. fr. 8 Aug. 1856). Toată cestiunea este într'adevăr, de a se ști dacă sgomotele saŭ larma, făcute în interiorul domiciliuluĭ, intră saŭ nu în exercițiul normal al dreptuluĭ de folosință a apartamentuluĭ în care se produc. Autoritatea municipala saŭ polițienească, fiind însărcinată de a face să domnească buna ordine în locurile publice, propriŭ zise, eĭ numaĭ, îĭ aparține datoria de a lua măsurile propriĭ, pentru a garanta buna ordine în aceste stabilimente. Art. 393 al. 8, nu este dar aplicabil sălilor de concerte, spectacole, teatre. (Vezĭ cas. fr. 17 Maĭ 1895. Sirey 95. 1. 432, pentru fluerăturile ce ar putea avea loc cu ocazia spectacolelor).

2) Cas. fr. 27 Febr. 1886; 27 Aprilie 1866 (Dalloz, 1866, 1, 368); 21 Iulie 1870 (Dalloz, 1872, 4, 431).

burată. Astă-zi admite un sistem mixt. Turburarea liniștei locuitorilor este o consecință implicită a sgomotelor și larmei nocturne; nu este dar necesar a stabili și constata că actul incriminat a avut acest rezultat. De alt-fel e suficient ca liniștea unui singur locuitor să fi fost turburată pentru a constitui o contravenție, sgomotul saŭ larma nocturnă. (Cas. fr. 22 Nov. 1897).

Legea atinge nu numaĭ pe autoriĭ de sgomot saŭ larmă nocturne carĭ turbură liniștea locuitorilor, dar încă și pe *complicĭ*. Aceasta este o excepțiune la regula generală care nu admite complicitatea în materie de contravențiune. Dar, carĭ sunt în acest caz, limitele complicităței ?

Două teoriĭ succesive par că aŭ fost urmate în Franța:

1) S'a decis, că prin expresiunea „aceia carĭ contribuesc a cauza sgomot" trebue să se înțeleagă nu numaĭ aceĭ carĭ iaŭ o parte activă la sgomot saŭ larmă, dar încă toți aceĭ carĭ, prin prezența saŭ faptele lor, aŭ favorizat saŭ înlesnit comiterea contravenției, cu alte cuvinte, orĭ-ce participare, chiar aceea carĭ nu a fost calificată de art. 60 c. p., (art. 50 c .p. romîn) din moment ce ea rezultă dintr'un fapt de participare, va constitui *complicitatea specială*, excepțional incriminată de lege în materie de contravenție [1]).

Această calificațiune a complicităței, a fost recunoscută locuitorilor uneĭ case, carĭ aŭ lăsat să se execute un tărăboiŭ fără a se opune; cîrciumaruluĭ care a lăsat să se facă sgomot noaptea în stabilimentul săŭ, atuncĭ cînd a făcut greșeala de a'l deschide la o oră nepermisă, unor indivizĭ deja beți și carĭ se dedaŭ la o ceartă aprinsă; proprietaruluĭ care a lăsat să sune noaptea din corn saŭ buciume, în parcul săŭ, etc. 2) Actualmente, casația franceză pare că cere, pentru a caracteriza complicitatea, o participare directă saŭ indirectă în termeniĭ saŭ condițiunile art. 60 c. p. fr. (art. 50 c. p. romîn) dispoziținnĭ carĭ formează

1) Trebue însă în tot-d'auna relevat, în sarcina inculpatuluĭ, fie ca autor, fie ca complice, un fapt voluntar și personal. Ast-fel indivizĭĭ carĭ nu aŭ făcut de cît să ocazioneze larmă, fără să fi avut, de alt-fel, intențiunea de a o face să se nască, nu pot fi inculpați de complicitate (Cas. fr. 3 Februarie 1865; 21 Decembrie 1866).

dreptul comun în materie. (Cas. fr. 26 Maiŭ 1882; 4 August 1893; 2 Martie 1893; 4 Noembrie 1893).

Ea decide, spre exemplu, că simplul fapt de a fi fost văzut un moment printre autorii unuĭ sgomot nocturn, nu poate constitui complicitatea pedepsită de art. 393 al. 8 cod. pen.

Această complicitate trebue să se afirme printr'un act de provocare, de ajutor saŭ asistență.

S'a judecat, relativ la faptul prevăzut de art. 393 al. 8 c. p., că constitue contravenţiunea pedepsită de acel articol descărcare de pușcĭ pe străzĭ și cauzarea de sgomot noaptea, turburînd liniștea publică (Cas. rom. II, 7 Octombrie 1885).

Sindic

(Administrare vicleană)

Art. 885 c. com. — „Sindicul falimentuluĭ, care se va fi făcut culpabil de malversaţiunĭ în administraţiunea sa, se va pedepsi cu maximul închisorĭĭ, iar dacă paguba cauzată este mică, închisoarea se va putea reduce pînă la treĭ lunĭ.

Dispoziţiunile acestuĭ articol se vor aplica asemenea auxiliarilor și celor însărcinaţĭ de către sindic cu executarea operaţiunilor falimentuluĭ“,

(Vezĭ și art. 346 c. p.).

Sinuciderea

§ I. ***Generalităţi***

I. **Sinuciderea și tentativa de sinucidere.**

Sinuciderea, adică faptul uneĭ persoane de a'șĭ curma singură viața, nu constitue o infracţiune. Impunitatea sinucidereĭ are drept consecință necesară, impunitatea tentativeĭ de sinucidere.

II. **Ajutorul dat la sinucidere.**

In sistemul coduluĭ penal romîn, ca și în Franța, sinuciderea nefiind incriminată de lege, complicitatea de sinucidere nu este pasibilă de nicĭ o pedeapsă (*Sic*: Cas. fr. 17 Aprilie 1815; Merlin, V Suicide, No. 1; Blanche, II, No. 45; Chauveau et Hélie, III, No. 1234).

Ast-fel, aceĭ carĭ aŭ provocat la această acțiune, aceĭ carĭ aŭ ajutat saŭ asistat pe agent în faptele carĭ aŭ preparat-o saŭ înlesnit-o, aceĭ carĭ aŭ dat instrucțiunĭ pentru a o comite, saŭ aŭ procurat mijloace de execuțiune, armele, otrava, spre exemplu, sunt la adăpostul orĭ-căreĭ pedepse.

Această soluțiune nu este însă împărtășită de d-l St. Stătescu, procuror la Inalta Curte de Casație și Justiție. Distinsul magistrat, crede că complicitatea la sinucidere trebue pedepsită, sub cuvînt că art. 48 c. p., spre deosebire de art. 59 c. p. fr., stabilește pentru complicĭ o pedeapsă cu un grad maĭ jos, de cît pedeapsa cuvenită autoruluĭ principal, socotindu-se această pedeapsă, după natura crimeĭ, *privită ca comisă de însuși complicele*. Legiuitorul pare, așa dar, că vede în complicitate, o infracțiune aparte, și complicele la o sinucidere ar trebui pedepsit, după împrejurărĭ, pentru omor consumat, tentativă de omor, saŭ omor săvîrșit dar neizbutit, — aplicîndu-i-se o pedeapsă cu un grad maĭ jos de cît aceea ce ar fi trebuit să i se aplice, dacă ar fi fost autor principal.

III. **Omuciderea comisă de un terțiu cu consimțimîntul victimeĭ.**

Participarea la sinucidere, care nu este incriminată, pentru că sinuciderea nu este pedepsită, nu trebue confundată cu faptul de a da voluntar moartea cuĭ-va, cu consimțimîntul săŭ, sub ordinul saŭ rugăciunea sa. In acest din urmă caz, persoana omorîtă, de și a solicitat moartea, nu a jucat de cît un rol pur pasiv; autorul acțiuneĭ, agentul principal este acela care a dat moartea. (Sic: Blanche, IV, No. 46; Chauveau et Hélie, III, No. 1235 și urm.). Terțiul care a dat moartea, explică Garraud, nu este complicele sinucigașuluĭ, ci autorul uneĭ omucideri voluntare, pen-

tru că a realizat în el însuși și prin el însuși, elementele carĭ constitue crima: faptul omuciderei și voința de a omorî. In ce privește imobilele carĭ aŭ determinat pe agent să comită fapta, sunt cu totul indiferente.

In caz de omucidere se pot prezinta 3 ipoteze, carĭ aŭ dat naștere la dificultățĭ:

a) Doĭ indivizĭ, doĭ amanțĭ de exemplu, convin de a'și da moartea în mod mutual: eĭ fac uz de mijloace preparate în acest scop, de pildă, de două revolvere, pe carĭ, vor trebui să le dăscarce în același timp, unul asupra celui-l'alt, dar numaĭ unul dintre eĭ sucombă. Supraviețuitorul poate fi urmărit ca omorîtor? Nu încape îndoială; de oare-ce supraviețuitorul este personal autorul omuciderei, și consimțămîntul victimeĭ nu șterge culpabilitatea. (Cas. fr. 23 Iunie 1838).

b) Dacă însă cele două persoane carĭ voiaŭ să moară împreună, aŭ căutat moartea într'o *dublă sinucidere*, adică într'o dublă omucidere de executat în comun, de către fie-care asupra sa, situațiunea este cu totul diferită. In acest caz, va fi în realitate, două *sinucideri*, iar nu două *omucideri* reciproce. Așa dar, dacă planul de așĭ ridica viața se întîmplă să nu fie executat de cît în ce privește pe una dintre persoanele carĭ aŭ făurit acel plan, cea-l'altă neizbutind să'și curme viața, nu poate fi urmărită pentru că nu a comis de cît o tentativă de sinucidere, necesarmente nepedepsita.

c) De alt-fel, poate fi tentativă pedepsibilă din partea acelora carĭ, în urma uneĭ rezoluțiunĭ comune de a muri împreună, aŭ încercat reciproc să,și curme viața fără a reuși. In adevăr, omuciderea voluntară comisă asupra altuia, chiar cu consimțimîntul victimeĭ, constitue o crimă; tentativa acesteĭ omuciderĭ este pedepsibilă (art. 38 c. p.). Fie-care însă dintre autoriĭ acesteĭ drame va răspunde de actele sale propriĭ, adică de tentativa de omucidere asupra persoaneĭ celuĭ-l'alt, fără a putea fi urmărit ca complice al tentativeĭ de omor, al căruĭ obiect a fost personal.

In zadar s'ar susține, că această tentativă a fost, nu numaĭ *voită*, dar *provocată* prin „daruri, promisiuni, ame-

ninţări, abuz de autoritate saŭ de putere, machinaţiuni saŭ artificii culpabile", căci aceasta înseamnă să se pedepsească autorul tentativeĭ ca complice al uneĭ acţiuni, pe care, ar fi putut'o comite însuşĭ, fără a cădea sub lovitura legeĭ penale. (V. Garraud, „Traité du droit penal français", VI, No. 1673, pag. 638).

§ II. *Cauzele sinucidereĭ*

Cauzele sinucidereĭ sunt de obiceiŭ următoarele:

Afecţiunile morale intense şi penibile, disperarea, mîhnire adîncă şi prelungită, iubirea contrariată, umilirile amoruluĭ propriŭ şi ale mîndrieĭ, decepţiile ambiţiuneĭ, schimbările de soartă neaştaptată etc.; desgustul fizic saŭ moral, starea de apatie intelectuală, fără speranţe de îndreptare, excesele prelungite de plăceri venerice şi băuturi alcoolice; boalele lungĭ şi dureroase, infirmităţile desgustătoare, pentru care bolnavul nu a putut obţine ajutor; delirul bolelor acute; alienaţia mintală; neurastenia etc.

Din moment ce circumstanţele depărtează ideea uneĭ crime, atuncĭ cînd un individ a fost găsit mort, se poate atribui moartea, sinucidereĭ, provocată de una saŭ maĭ multe din cauzele sus enunţate.

§ III. *Cercetările*

Instrucţiuni.

Oficerul de poliţie va lua informaţiuni asupra stăreĭ morale a victimeĭ şi asupra situaţiuneĭ afacerilor eĭ. Va întreba dacă nu a lăsat vre-o scrisoare, prin care ea însăşĭ să explice cauza morţeĭ.

Dacă înainte de sosirea oficeruluĭ de poliţie, corpul, mobilele saŭ alte obiecte d'imprejur aŭ fost deranjate, el va trebui să oblige, chiar pe persoanele carĭ le-aŭ deranjat, să le pue pe cît va fi cu putinţă în starea lor primitivă.

Dacă există indicii cari să facă a se bănui ca persoana răposată s'a apărat, oficerul de poliție le va aduna cu îngrijire; ast-fel ar fi urmele de violență ce ar exista pe diferitele părți ale corpului. Starea hainelor poate de asemenea să probeze dacă defunctul s'a apărat. Este încă trebuință a se constata dacă corpul a fost desbrăcat, daca buzunarele vestmintelor au fost vizitate, dacă furt a avut loc. In sfîrșit nimic nu trebuie lăsat la o parte din cea ce ar conduce la descoperirea cauzei morței [1]).

La aceste cercetări vin să se adaoge constatările ce trebue să facă omul de știință (medicul) pentru a se încredința dacă se află în fața uneĭ sinucideri saŭ unuĭ omor, constatări cari poartă în general asupra situațiuneĭ, naturei, adîncimeĭ, direcțiuneĭ și numărului de răni ce prezintă cadavrul.

a) *Situația rănilor.* — Este știut că persoanele cari voesc să se sinucidă poartă către partea anterioară saŭ laterală a corpului, instrumentul de care s'aŭ servit. Ast-fel, în ce privește arma de foc, o întrebuințează adesea în gură, dedesubtul bărbieĭ, în ureche, în ochiŭ, frunte, în părțile laterale saŭ anterioare ale corpului; rar sinucigașul îndreaptă instrumentul omorîtor către partea posterioară a corpului.

Situațiunea și direcțiunea uneĭ răni a părții posterioare a corpului este cîte-odată de așa natură, în cît este imposibil să se creadă că ar fi opera uneĭ sinucideri. Se va simți dar necesitatea în aceste cazuri, de a se repune succesiv instrumentul omorîtor și de a fi adus pînă la rană, pentru a se vedea dacă a avut loc o sinucidere saŭ omucidere.

b) *Natura rănilor.*—Experiența probează, că, cea maĭ mare parte din indivizi, se sinucid cu ajutorul armelor de foc, cu instrumente tăetoare saŭ înțepătoare, fie pentru a străbate în cavitatea toracică și abdominală, fie pentru a deschide vase sanguine importante, crezînd că aceste leziuni produc

1) In acest sens, Circulara Parchetuluĭ general al Curțeĭ de apel din București (I. Rădoi: „Călăuza cetățeanuluĭ în materie judiciară", pag. 851).

o moarte repede ; ei se feresc de a întrebuința instrumente sdrobitoare, al căror efect nu este nici destul de repede, nici destul de sigur.

c) *Adîncimea rănilor.*—Adîncimea rănilor poate, în circumstanțe într'adevăr foarte rare, să dea loc la bănuiala omuciderei mai curînd de cît a sinuciderei, pentru că se poate presupune, după situațiunea și direcțiunea plăgilor, că ele nu ar fi fost atît de adînci în cazul unei sinucideri.

d) *Direcțiunea rănilor.*—Se observă, adesea, la sinucidere, că plăgile făcute de un instrument sunt îndreptate oblic de la dreapta spre stînga și de sus în jos, pe cînd rănile produse de instrumente în caz de omucidere, sunt îndreptate de obiceiŭ de la stînga spre dreapta, transversal saŭ oblic, de sus în jos saŭ de jos în sus. Cu toate acestea se observă numeroase variațiuni în această privință provenind din lungimea instrumentului și din modul cum este ținut, direcțiunea fiind inversă aceleia care se observă pe corp, de exemplu dacă individul care s'a sinucis era stîngaciŭ.

e) *Numărul rănilor.* — In mod obișnuit, nu se observă pe cadavrele sinucișilor de cît o singură rană, aceea care a determinat moartea. Cu toate acestea se întîmplă cîte odată contrariul, atunci cînd persoana care voește să se sinucidă de și a început a ataca părțile în care leziunea ar fi mortală saŭ presupusă ca atare, nu reușește să'și curme viața și recurge la mijloace mai sigure cauzîndu-și ast-fel mai multe răni.

Fără îndoială, că în cazul unui omor, lucrul nu se petrece tot așa ; afară de rana care a ocazionat moartea se mai observă leziuni și în cele alte părți ale corpului, cari pot foarte bine să nu ocupe regiunile corpului în care rănile sunt mortale.

Existența mai multor răni mortale dintre cari una singură a fost de natură să provoace imediat moartea, este o dovadă sigură de sinucidere.

§ IV. *Instrucţiuni relative la transportarea cadavrului*

In caz de sinucidere săvîrşită în stradă, dacă sinucigaşul a sucombat, oficerul de poliţie va ridica imediat cadavrul, fără a primi vre-un ordin, transportîndu-l provizoriŭ într'o casă saŭ la comisariat şi aşteptînd ordinul Parchetuluĭ.

In caz de sinucidere întîmplată într'un local public se va transporta în tot-d'auna cadavrul într'o cameră separată, aşteptîndu-se ordinele Parchetuluĭ.

In caz de sinucidere săvîrşită într'un domiciliŭ, cadavrul se va lăsa pe loc.

Nicĭ odată cadavrele sinucişilor nu vor fi transportate la Morgă de cît în urma unuĭ ordin expres al Parchetuluĭ.

Maĭ înainte însă de a se dispune transportarea cadavruluĭ din locul comitereĭ sinucidereĭ, în cazurile sus menţionate, se va nota cu atenţiune şi minuţiozitate modul cum a fost găsit cadavrul, poziţiunea luĭ exactă şi ce obiecte se aflaŭ împrejurul luĭ. (Circulara Parchetuluĭ de Ilfov cu No. 5732 din 27 Feb. 1902).

Atunci cînd Parchetul a autorizat transportarea cadavruluĭ la Morgă, se va trimite împreună cu cadarul şi copia după procesul-verbal, toate armele saŭ instrumentele ce aŭ servit saŭ se presupun că aŭ servit la făptuirea sinucidereĭ, fiind necesare cu ocaziunea autopsieĭ, pentru stabilirea corelaţiunilor dintre leziunile găsite asupra cadavruluĭ şi armele saŭ instrumentele carĭ aŭ servit la comiterea faptuluĭ (Adr. Parchet. de Ilfov către Pref. pol. Capitaleĭ No. 13402/904).

In ce priveşte instrucţiunile relative la primele ajutoare de dat în caz de sinucidere neizbutită, vezĭ instrucţiunile speciale de sub titlurile: *Omucidere; Răniri şi loviri.*

Societăţi

(Infracţiunĭ comise de administratorĭ şi lichidatorĭ)

Art. 265 c. com.—„Se vor pedepsi cu o amendă pînă la cincĭ miĭ leĭ, afară de pedepsele maĭ grele prescrise de codul penal:

1) Fondatoriĭ, administratoriĭ, directoriĭ, cenzoriĭ şi lichidatoriĭ societăţilor, carĭ în relaţiunile saŭ comunicările de tot felul, făcute către adunarea generală, în bilanţurĭ saŭ în situaţiunea acţiunilor, aŭ enunţat cu rea credinţă fapte neadevărate asupra condiţiunilor societăţiĭ, saŭ carĭ cu ştiinţă aŭ ţinut ascunse, în totul saŭ în parte, fapte relative la aceleaşĭ condiţiunĭ;

2) Administratoriĭ şi directoriĭ carĭ, cu ştiinţă, în lipsă de bilanţurĭ saŭ contrariŭ cu ceea-ce rezultă dintr'însele, saŭ prin mijlocire de bilanţurĭ fraudulos stabilite, aŭ distribuit asociaţilor, acţiunilor saŭ comanditarilor, interese saŭ dividende neluate din beneficiile reale;

3) Administratoriĭ şi directoriĭ carĭ aŭ emis acţiunĭ maĭ jos de cît valoarea lor nominală, aŭ cumpărat acţiunĭ ale societăţiĭ contrariŭ dispoziţiunilor art 146, saŭ aŭ înaintat banĭ pe acţiunĭ ale societăţiĭ, saŭ emis obligaţiunĭ prin călcarea dispoziţiunilor alin. 1 şi 2 ale art. 174;

4) Administratoriĭ şi directoriĭ carĭ aŭ efectuat reducţiunea capitaluluĭ saŭ fuziunea societăţiĭ, contravenind dispoziţiunelor art. 101 şi 197;

5) Administratoriĭ şi directoriĭ societăţilor de asigurare asupra vieţeĭ şi aĭ societăţilor administrative de tontine, carĭ vor fi contravenit dispoziţiunilor art. 147;

6) Lichidatoriĭ carĭ aŭ repărţit activul social între asociaţĭ, contravenind dispoziţiunilor art. 203.

Aceiaşĭ pedeapsă se aplică cenzorilor carĭ, în cazurile arătate în numerile 2, 3, 4, 5 şi 6 de sub acest articol, nu aŭ îndeplinit îndatoririle lor".

Art. 266 c. com.—„Dacă depunerea actuluĭ constitutiv şi a statutelor societăţilor în comandită prin acţiunĭ saŭ anonime, a actelor carĭ aduc schimbărĭ ziselor acte, a situaţiunilor lunare şi a bilanţurilor, la tribunalul civil saŭ la tribunalul de comerţ, după împrejurărĭ, nu s'a făcut în termenele fixate, saŭ s'a făcut în mod incomplect, fie-care din persoanele carĭ sunt datoare a o face saŭ de a ordona să se facă

se va pedepsi cu o amendă, care va putea să se ridice pînă la cinci-zeci lei pentru fie-care zi de întîrziere".

Art. 267 c. com. — „Administratorii societăților cooperative, avînd asociați cu responsabilitate nemărginită, cari nu depun la tribunalul de comerț, la finele fie-căruĭ trimestru, lista prescrisă de art. 229 și grefierul care nu va denunța această omisiune procurorului tribunalului, în cele zece zile următoare, vor fi pedepsiți cu o amendă pînă la trei sute lei".

Art. 268 c. com. — „Ori-ce abatere de la dispozițiunile art. 104 [1]), 157 [2]), 167 [3]) și 200 [4]), și de la cele d'întîiŭ două aliniate ale art. 174 [5]) se va pedepsi cu o amendă care nu va trece peste una sută lei".

---

1) *Art. 104 c. com.* In ori-ce contract scris, stipulat în interesul societății, și în ori-ce act, scrisoare, publicațiune saŭ anunciŭ, emanînd de la o societate, va trebui să se arate lămurit felul și sediul societățeĭ.

Capitalul societății în comandită pe acțiunĭ și anonime va fi arătat în aceste acte, după suma efectiv vărsată, rezultînd din ultimul bilanț aprobat.

2) *Art. 157 c. com.* Convocarea adunărilor generale se face printr'o încunoștiințare ce se va publica cu 15 zile cel puțin înainte de data fixată pentru întrunire, în „Monitorul Oficial" și prin cele-l'alte mijloace de publicitate prevăzute în actul constitutiv, saŭ în statutele societățeĭ.

Depunerea acțiunilor carĭ daŭ dreptul a lua parte la adunare trebue efectuată cu cel puțin 10 zile înainte de ziua întrunireĭ.

Dacă convocarea s'a făcut pentru un termen de 15 zile, depunerea acțiunilor se va efectua cu 5 zile cel puțin înainte de ziua întrunireĭ.

Incunoștiințarea trebue să conție ordinea de zi a cestiunilor carĭ urmează a fi supuse deliberațiunilor adunăreĭ.

Este nulă ori-ce rezoluțiune luată asupra uneĭ cestiunĭ necuprinsă în ordinea de zi.

3) *Art. 167 c. com.* Titlurile acțiunilor nominative saŭ la purtător trebue să cuprindă: 1) Denumirea societății; 2) Data actuluĭ constitutiv și aceea a publicațiuneĭ sale, cu arătarea loculuĭ unde ea a fost făcută; 3) Cifra capitaluluĭ social, numărul și suma totală a acțiunilor, 4) Durata societății.

Aceste titlurĭ vor fi tăiate dintr'un registru cu matcă și vor purta semnătura a douĭ administratorĭ, saŭ a administratoruluĭ unic.

4) *Art. 200 c. com.* In urma publicărĭĭ actuluĭ legal de lichidare, nicĭ o acțiune pentru societate saŭ contra eĭ, nu se va putea exercita de cît în numele lichidatorilor, saŭ în contra lor.

Toate actele emanate de la o societate în desfacere trebuesc să arate că dînsa este „în lichidare".

Toate regulile stabilite pentru societățile existente, fie prin legĭ, fie prin actele constitutive, prin statute, sunt aplicabile și societăților în lichidare, întru cît aceste regulĭ nu sunt incompatibile cu lichidarea și întru cît nu există dispoziținnĭ contrarĭĭ.

Lichidatorĭĭ sunt supușĭ la aceleași însărcinărĭ și aŭ aceeași responsabilitate ca și administratorĭĭ.

5) *Art 172 al. 1 și 2 c. com.* Emisiunea obligațiunilor, chiar de va

Spargere de sigilii

Art. 198 c. p.—„Cînd sigiliile, puse din ordinul uneĭ dregătoriĭ administrative saŭ judecătoreştĭ, se vor sparge din neîngrijirea custozilor, atuncĭ aceştĭ custozĭ se vor pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la 4 lunĭ".

Art. 199 c. p.—„Dacă spargerea sigiliilor se va face la hîrtiĭ şi lucrurĭ ale uneĭ persoane, care saŭ va fi sub pîră de crimă supusă la pedeapsa munceĭ silnice, saŭ se va fi osîndit la această pedeapsă, neîngrijitorul custode se va osîndi la închisoare de la 3 lunĭ pînă la 1 an".

Art. 200 al. I. c. p. — „Acela care într'adins va sparge sigiliile puse pe hîrtiĭ saŭ pe lucrurĭ despre carĭ se vorbeşte în articolul precedent, orĭ va fi complicĭ la spargerea peceţilor, se va pedepsi cu douĭ anĭ închisoare; iar de va fi însuşĭ custodele, pedeapsa va fi maximum închisoreĭ".

Art. 201 c. p.—„Pentru orĭ-ce alt-fel de spargere de sigiliĭ, culpabiliĭ se vor pedepsi cu închisoarea de la o lună pînă la un an, şi de va fi însuşĭ custodele, pedeapsa va fi închisoarea de la 6 lunĭ pînă la un an şi jumătate".

Art. 205 c. p. — „Dacă spargerea sigiliilor, sustragerea, ascunderea saŭ desfiinţarea hîrtiilor s'a săvîrşit prin violenţă, în contra vre uneĭ persoane, pedeapsa va fi, pentru orĭ-ce persoană, maximum închisoreĭ, fără prejudiţiŭ însă de alte pedepse şi maĭ grele, la carĭ a putut da loc natura violenţelor saŭ a crimelor ce vor fi săvîrşit".

I) Din cele două cazurĭ (ale art. 198 şi 199) penalitatea se aplică custozilor pentru culpabila lor neîngrijire. De aci două consecinţe:

---

fi prevăzută în actul constitutiv saŭ în statute, nu se va putea face de cît în urma uneĭ deciziunĭ a adunăreĭ generale, luată cu majoritatea prevăzută în prima parte a art. 160.

Dacă la o primă adunare generală, nu s'a putut întruni numărul cerut de art. 160, a doua adunare generală va avea loc şi va delibera, orĭ-care ar fi numărul acţionarilor prezenţĭ. Deciziunile însă, spre a fi valabile, trebue să întrunească $^2/_3$ din voturile exprimate.

Dacă emisiunea se face prin subscripţiune publică, deciziunea împreună cu proiectul de manifest prevăzut în art. următor, se va depune la tribunalul de comerţ, pentru a se îndeplini prescripţiunile art. 92 etc.

1) Custodele este răspunzător, nu numai de ruperea sigiliilor provenind din fapta sa personală, dar chiar din aceea a unuĭ terțiu.

2) Este, într'adevăr, prezumat a fi în lipsă de bună pază, afară de cazul cînd spargerea sigiliilor a fost rezultatul unuĭ caz fortuit saŭ de forță majoră, care nu i-ar fi imputabil.

Intre spargerea de sigilii rezultînd din neglijență și aceea comisă cu un scop, există o diferență esențială. In primul caz tentativa nu este pedepsită fiind vorba de un delict neintenționat. In al doilea caz (art. 200 c. p.) incrimină pe acela care, într'adins, va sparge sigiliile puse pe hîrtiĭ saŭ pe lucruri, despre carĭ se vorbește în articolul precedent (199), orĭ va fi complice la spargerea peceților.

II) Legiuitorul prin art. 205 c. p. agravează pedeapsa din cauza violenței.

Stabilimentele publice

(Contravențiunĭ relative la)

Cad în contravențiune, toți antreprenorĭi de stabilimente publice, carĭ se vor abate de la următoarele regulĭ și ordonanțe privitoare la acele stabilimente:

I. **Regulĭ privitoare la stabilimente publice,** edictate de Ministerul de Interne (7 Iulie 1867):

Art. 2.—Stabilimentele publice nu se vor putea deschide de nimenĭ, fără o autorizare prealabilă.

Art. 3.—Pentru deschiderea unor asemenea stabilimente, trebue maĭ întîiŭ ca întreprinzătorul să dobîndească, aicĭ în Capitală, un bilet de autorizare al poliției, sub-scris de

șeful ei; prin reședințele județelor și cele-l'alte orașe și tîrguri din Romînia, de la administrațiunile locale; în comunele rurale, de la primarii respectivi, în conformitatea art. 108 din legea poliției rurale. Cel ce va deschide asemenea stabilimente fără zisa autorizare, se va da în judecată spre a i-se aplica penalitatea după legi.

Art. 4.— Poliția, în Capitala București, și administrațiunile de județe, ca să poată autoriza deschiderea unor asemenea stabilimente, vor cere mai întîiu de la întreprinzător, pe lîngă dovada stărostiei corporațiunei sale, și osebită dovadă din partea vecinilor și a preoților mahalalelor, de epoca de cînd se află conlocuitor cu dînșii și de purtările sale, și în urmă, informîndu-se că acel doritor de o asemenea întreprindere n'a fost căzut în vr'o pricină corecțională sau tras dinnaintea vre-unui tribunal pentru bănuială de crimă sau vină, sau dat sub privigherea polițienească, sau în recidive de vine și crime, îi va da ceruta voe. La întîmplare d'a se dovedi că s'a urmat unele ca acestea, nu va putea întreprinde acel negoț, însă numai pe cît timp va fi sub asemenea osînde și sub privigherea polițienească.

Art. 7.—Aceste stabilimente vor putea fi deschise, atît vara cît și iarna, numai pînă la orele hotărîte și obstite, în Capitală, de poliție,[1]) iar în cele-l'alte orașe de admi-

1) Conform ord. circ. No. 10619 din 3 Febr. 1903, dat de Pref. pol. Capit. toate cîrciumile, berăriile, ceinăriile și orî-ce alte stabilimente publice, trebuesc să fie închise exact la orele 12 noaptea, sau la ora admisă de Prefectură, prin specială autorizație. Acest ordin circular nu a abrogat însă ordonanța prefectorială cu No. 144 din 26 Iunie 1899, în următoarea coprindere:

1. La orele 12 noaptea toate producțiunile muzicale: lăutarî, orchestre, capele militare, reprezentațiunî etc. vor înceta în stabilimentele publice; iar de la această oră, antreprenorii vor lua măsurî pentru închidere.

2. Se vor tolera a ține deschis pînă la ora 1 după miezul nopței și numai cu autorizația specială a Prefecturei, acele stabilimente liniștite unde nu va fi nicî un fel de muzică sau adunare sgomotoasă.

3. De la această oră e interzis orî-cui, fără deosebire, de a mai ține stabilimentul deschis și de a mai primi pe cine-va orî de a mai servi mîncărî orî băuturî vre-unei persoane, fie sub orî-ce pretext.

4. In acele stabilimente unde sunt orchestre de dame, reprezenta-

nistrațiunile locale; iar de la hotărîtele ore se vor închide, depărtîndu-se de printr'însele orĭ-ce adunare.

Intreprinzătorul urmînd în contră, se va da în judecată spre a-și primi pedeapsa după lege.

Art. 8.—Intreprinzătorii unor asemenea stabilimente sunt opriți de a ținea în localurile lor femeĭ publice, sub nicĭ un fel de cuvînt, precum nicĭ întreprinderĭ de fapte imorale saŭ jocurĭ la noroc, carĭ sunt oprite cu desăvîrșire. (v. *Jocurĭ de noroc*).

Funcționariĭ poliției, cînd vor avea bănuială că se urmează asemenea jocurĭ în vre-una din încăperile acestor stabilimente, vor lua măsurile legiuite pentru darea în judecată a culpabililor.

Art. 9.—Nu se va primi în cîrciumă, cafenea, cazin și birt, nimenĭ a dormi o noapte măcar, ci, de la ora hotărîtă seara, se vor depărta toți oamenii. Cel ce va face această îngăduire, intră în rîndul hangiilor și găsduitorilor și, prin urmare, se supune regulelor întocmite pentru aceștia. Cel ce va călca această măsură, se va da judecăței pentru a-și primi osînda după lege. (v. *Inchirietoriĭ de camere pentru locuit*).

Art. 10.—Soldații fiind îndatorați ca, îndată ce va însera, să se afle toți în cazarmă, se îndatorează cîrciumarul ca să nu îngăduiască pe nicĭ unul a întîrzia prin cîrciumă de la arătatul timp înainte, ci să dea de știre oficeruluĭ de poliție saŭ patruleĭ, pentru ca ridicîndu-l să'l ducă la comenduire.

Cîrciumarul ce nu se va conforma cu această regulă, se va da în judecată.

Art. 11. — Adunările turburătoare saŭ sgomotoase sunt oprite cu totul. Stăpînul stabilimentuluĭ în care se fac asemenea urmărĭ, va opri pe gîlcevitorĭ, saŭ bătăile din prăvăliile lor; iar la împotrivire, va da îndată de știre poliției ca să ridice pe vinovați, spre potolirea gîlceveĭ.

ținuĭ de café-chantant saŭ altele, este absolut interzis cîntăreților de a petrece la mese cu consumatoriĭ.

5. Nicĭ un stabiliment public nu se va putea redeschide maĭ 'nainte de orele 6 dimineața.

Intreprinzătorul stabilimentuluĭ ce nu se va supune acestor regulĭ, se va pedepsi după lege.

Art. 12. — Cîrciumarĭĭ sunt opriţĭ cu totul de a da băuturĭ pe amanete, saŭ şi pe lucru adus spre vînzare; iar cel ce va cuteza a cumpăra saŭ a primi zălog, se va da în judecată.

Art. 13.—Toate slugile de pe la asemenea stabilimente se supun de a asigura bunele lor purtărĭ prin garanţia la poliţie; iar întreprinzătorĭĭ acestor stabilimente vor fi răspunzătorĭ pentru slugile lor.

Art. 14.—Toţĭ hangiĭ şi găsduitorĭĭ vor ţine cîte o condică şnuruită de poliţie saŭ administraţiune, în care vor înscrie pe toţĭ pasagerĭĭ de orĭ-ce treaptă şi condiţiune, ce vor trage în han saŭ la hotel, cu deslușire de locul de unde vin, cu ce paşaport saŭ bilet de drum şi termen, ziua în care vor pleca de la han, şi pentru care anume loc pornesc. (v. *Inchirietorĭĭ de camere pentru locuit*).

Art. 15.—Hotelierĭĭ, hangiĭ şi ceĭ-l'alţĭ găsduitorĭ, îndată ce vor primi pasagerĭĭ, înscriindu-ĭ numaĭ de cît în condica vorbită la articolul de maĭ sus, să dea ştire la poliţie negreşit în termen de 24 ore, spre a se putea păzi cu acest mod regulile ce se cer de la poliţie. (v. *Inchirietorĭĭ de camere pentru locuit*).

Art. 16.—Este cu totul oprit fie-căruia a primi spre adăpostire în hanul săŭ oamenĭ fără căpătîĭ, căcĭ la din contra urmare, se va pedepsi cu osînda prevăzută în condica penală. (v. *Inchirietorĭ de camere*).

Art. 17.—Hangiĭ şi întreprinzătorĭĭ localurilor primitoare de pasagerĭ vor fi răspunzătorĭ înşi-le pentru orĭ-ce pagubă saŭ furt se va face pasagerilor din neprivigherea lor, saŭ a slugilor ce vor avea aceste locurĭ. (v. *Inchirietorĭ de camere*).

Art. 18.—Hangiul ce va avea în hanul săŭ, birt, cafenea şi cîrciumă, se supune regulelor întocmite pentru localurĭ de adunărĭ publice.

II. In stabilimentele unde sunt orchestre de dame, representaţiunĭ de „Café-chantant" saŭ altele, este absolut interzis cîntăreţelor a petrece la mese cu consumatorĭĭ.

III. Cîrciumarii și birtașii în general din coprinsul Ocol. I și II, nu vor putea avea în odaia de la stradă, cuptor, grătar, cotlon saŭ mașină pentru preparat mîncări (*Art. 68, regul. p. construcț. și alinieri*).

IV. In hoteluri, numărul latrinelor va fi de cel puțin 15 camere.

Restaurantele, birturile, cîrciumile, cafenelele și cofetăriile vor avea latrine și urinare. (*Art. 66, idem.* v. și *săli de spectacol*).

Steaguri publice

(Scoaterea, stricarea și sfărîmarea lor)

Art. 180 c. p.—„Se va pedepsi cu amendă de la 300 leĭ pînă la 5000 leĭ saŭ cu închisoarea de la una lună pînă la 2 anĭ:

Al. 3. Aceĭ carĭ, cu rea cugetare, scot, strică saŭ sfărîmă steagurile saŭ alte semne ale autorității publice".

Steaguri și insemne

(Ridicare, răspîndire, port, cu scop răsvrătitor)

Art. 180 c. p.—„Se va pedepsi cu amendă de la 150 leĭ pînă la 2500 leĭ, saŭ cu închisoare de la o lună pînă la douĭ anĭ:

1. Acela care, cu sciință și în contra proibițiuneĭ autorităței, ridică, vinde saŭ răspîndește, în orĭ-ce chip în locurĭ saŭ întruniri publice, steaguri saŭ alte semnaluri de natură a propaga rebeliunea saŭ a turbura pacea publică.

2. Aceĭ carĭ, în locurĭ saŭ întruniri publice poartă semne exterioare de întruniri, carĭ aŭ fost poprite în interesul ordineĭ și al siguranțeĭ publice de către autoritățile județuluĭ".

Strade

(Lipsă de îngrijire și curățire)

I. **Constitutue o contravenție:**

Lipsa de îngrijire și curățire a ulițelor la locurile unde această îngrijire e dată pe seama locuitorilor. *(Art. 385 al. 3 c. p.)*

Obligațiunea de îngrijire și curățenie este însă o sarcină a *proprietățeĭ* nu de habitațiune, ea privește așa dar pe proprietar, fie că proprietatea sa este închiriată, locuită saŭ nelocuită de el și proprietarul nu va putea, pentru a se sustrage de la consecințele penale ale contravențiuneĭ, să invoace un contract de închiriere care ar pune curățenia în sarcina locatarului saŭ un contract particular încheat cu un antreprenor pentru a executa curățirea. In comunele unde curățirea stradelor și ridicarea gunoaelor, a fost încredințată uneĭ întreprinderĭ, antreprenorul, pe care adjudecarea l'a substituit locuitorilor poate fi singur urmărit pentru contravențiunile comise în serviciul săŭ.

II. **Regulamentul pentru menținerea curățenieĭ pe strade din anul 1867:**

1) Proprietariĭ și chiriașiĭ vor îngriji ca trotuarele înaintea caselor, prăvăliilor, curților, grădinilor și altor localități, să se mature în toate zilele și să se întreție necontenit în stare curată.

In stradele carĭ nu aŭ trotuare, locuitoriĭ și chiriașiĭ vor îngriji ca să se mature și să se ție în stare curată spațiul înaintea proprietăților, care ține loc de trotuar, într'o lățime de 1.40 metri (6 palme).

Noroaele, zăpezile, ghiața și toate necurățeniile adunate din măturarea și curățirea trotuarelor, orĭ a spațiuluĭ care ține loc de trotuar se vor așeza în grămezĭ între trotuar și stradă și se vor depărta de serviciul curățireĭ stradelor. *(Art. 1).*

2) Proprietarii și chiriașii caselor și prăvăliilor vor îngriji ca paele, hîrtiile și alte obiecte risipite pe stradă cu ocaziunea descărcărei din care, a diferitelor obiecte și cu ocaziunea despachetăreĭ butiilor, lăzilor și altor colete carĭ conțin marfă să se adune și să se depărteze de îndată. *(Art. 5).*

3) Este oprit de a se depune pe trotuare, pe stradele și pieţele publice, necurăţeniile adunate din măturarea caselor, prăvăliilor și curţilor, adică gunoaele și orĭ-ce alte materiĭ din raionul caselor și curţilor, fără distincţiune dacă strada respectivă este pavată saŭ nepavată. *(Art. 6).*

4) Se va opri scurgerea pe strade a excrementelor din haznale și grajdurĭ. *(Art. 10).*

5) Gunoaele din grajdurĭ și alte necurăţenii solide (afară de excrementele omenești) se vor putea depune la orĭ-ce loc afară din barieră, depărtat de locuinţele și drumurile de comunicaţie de 100 metri. *(Art. 11 al. 2).*

6) Proprietarii și antreprenorii de construcţiunĭ și de pavage vor îngriji ca pămîntul, molozul și alt material rămas după executarea unor asemenea lucrărĭ, să nu ocupe pieţele și stradele publice, ci să le depărteze imediat după terminarea construcţiunilor; căruţele cu care se transportă ciment, calce saŭ alte asemenea materiale vor fi bine acoperite. *(Art. 16).*

7) Cultivatorii, grădinarii și toţĭ comercianţii și industriașii, carĭ expun în hale, în pieţele publice și în strade, productele și mărfurile lor spre vînzare, vor îngriji ca locul ce eĭ ocupă cu carele și cu obiectele de vînzare să fie întot-d'auna curat; vor aduna, după vînzare, paele așternute pe locul vînzăreĭ orĭ risipite din care, precum și rămășiţele productelor și comestibilele stricate și le vor depărta cu carele orĭ cu coșurile lor. In cas de contravenţiune locul se va mătura și curăţi ex-oficio în socoteala acelora carĭ îl ocup cu mărfurile lor. *(Art. 4).*

III. **Regulamentul de poliţie comunală:**

1) Toţĭ ceĭ carĭ transportă prin orașe obiecte cu miros greŭ, scîrboase saŭ cu un aspect urît, precum și cenușe,

pieĭ și coarne de vite tăete, sunt obligați a avea aceste obiecte învelite cu pînză saŭ mușama pusă pe d'asupra căruțeĭ. *(Art. 11).*

2) Căruțele cu carĭ se transportă băligar, pămînt, gunoiŭ, etc., trebue să aibă păturile și loitrele bine încheiate și să fie bine înfundate în formă de ladă, ca să nu risipească conținutul lor pe stradă. *(Art. 11, al. 2).*

IV. **Ordonanța Primărieĭ Capitaleĭ No. 5938 din 12 Aprilie 1878:**

1) Este cu totul oprită depunerea de băligare pe strade, piețe, locurĭ virane, saŭ pe malurile rîurilor; căruțașiĭ sunt datorĭ a le transporta afară din Capitală, saŭ a le arunca în gropĭ adînceĭ, adică groapa din suburbia Icoana etc.

Transportul băligarelor trebue a se face în căruțe cu funduri și laturĭ bine legate, iar cantitatea lor să nu fie maĭ mare de cît capacitatea căruțeĭ, spre a nu se risipi pe strade; căruțele să fie acoperite cu cîte-o pînză smolită, spre a nu presenta aspect urît.

2) Este oprită cu totul deshămarea saŭ dejugarea vitelor pe strade, pentru a li-se da de mîncare, de oare-ce, pe lîngă împedicarea ce aduc circulațiuneĭ publice, lasă pe strade rămășițe din mîncarea lor, producînd necurățeniĭ.

3) D-niĭ comercianțĭ ce descarcă mărfurĭ, să nu oprească comunicațiunea pe trotoare prin depunerea de lăzĭ, colete etc., și îndată după descărcare, să ridice toate paele și hîrtiile ce aŭ servit la ambalagiul mărfurilor, fără a lăsa nimic pe strade saŭ trotoare.

Asemenea sunt invitați ca gunoiul din prăvăliile D-lor, să nu'l scoată în stradă în timpul zileĭ, ci numaĭ noaptea, cînd pot a'l depune asupra grămezilor de praf și noroiŭ ce se fac de măturătoriĭ comuneĭ, maĭ înainte de a se ridica prin căruțele comunale.

4) Este cu totul oprită aruncarea în stradă a gunoaelor și necurățeniilor provenite din măturatul curților; ele urmează a se ține în coșurĭ saŭ lăzĭ în întrul curților, și a se transporta cu cheltuiala proprietarilor, afară din Capitală, saŭ în gropile adînceĭ.

5) Toţi proprietarii de locuri virane din Capitală, sunt invitaţi a şi-le împrejmui, spre a înceta depunerea de necurăţenii pe dînsele, căci, la caz contrariu, se vor curăţi şi împrejmui de primărie, în comptul D-lor proprietari, cari vor fi urmăriţi la plată, conform legei de urmărire pentru încasarea contribuţiunilor.

6) Este oprită aruncarea de lături saŭ ape necurate pe strade.

7) Este cu totul oprită aruncarea de necurăţenii, băligare saŭ alte obiecte, în matca saŭ pe malurile rîului Dîmboviţa; proprietarii şi chiriaşii de pe malurile Dîmboviţei, sunt obligaţi a observa ca ele să fie tot-d'a-una în perfectă curăţenie, căci, la caz contrariu, vor fi răspunzători pentru necurăţeniile ce se vor afla pe dînsele.

Pentru ceĭ ce se vor abate de la aceste dispoziţiuni, se vor închea procese-verbale şi se vor da judecăţeĭ, spre a se supune abătuţiĭ la penalităţile prescrise de art. 385 din cod. penal, relativ la ceĭ ce contravin reglementelor şi ordonanţelor comunale.

V. **Ordonanţa Prim. Capitaleĭ No. 37460 din 21 August 1891:**

„Căruţele ce servesc pentru transport de ipsos, pămînt, nisip, cărămidă, moloz, pietriş, cenuşe, băligar, pae, fîn, var, ciment, făină, precum şi alte obiecte de natură a murdări stradele saŭ a incomoda pe trecători, vor trebui să fie ast-fel încărcate, în cît să nu cadă saŭ să se împrăştie nimic din ele pe stradă.

In ceia-ce priveşte transportul de pămînt, nisip, moloz, pietriş şi cenuşe, păreţii căruţelor vor trebui să treacă peste 15 c. m. în sus de materia cu care aŭ fost încărcate.

Căruţele ce transportă făină, ipsos, var şi ciment, pămînt, moloz, etc. vor avea funduri înainte şi la spate şi vor fi acoperite cu o pînză inpermeabilă.

Descărcarea varuluĭ, ipsosuluĭ, făineĭ şi cimentuluĭ, trebue să se facă cu îngrijire şi ast-fel ca să nu murdărească stradele şi să incomodeze pe trecători.

Orĭ de cîte orĭ se va opera, în timpul zileĭ, vre-o încăr-

care saŭ descărcare din cele indicate mai sus, locul acela trebue măturat și produsul ridicat imediat.

In caz de abatere, se va curăța locul saŭ strada din oficiu pe socoteala contravenientuluĭ.

Resturile din fabricele de gaz, de scrobeală, de spălare de mațe, de grăsime animală, de negru animal, apele provenite din fierberea oaselor, cele provenind din înmuiarea coarnelor de vite, apele grase destinate pentru nutrirea porcilor, rămășițele provenite din fabricele de cleiŭ, de uleiŭ și în fine în general toate materiile carĭ ar putea compromite salubritatea, nu vor putea fi transportate prin oraș de cît în butoae saŭ lăzĭ ermetic închise.

Circulația trăsurilor, camioanelor și tutulor trăsurilor carĭ nu intră în categoria celor de maĭ sus, este interzisă în oraș".

VI. **Ordonanța Primărieĭ Capitaleĭ No. 564 din 12 August 1893:**

1) „Toțĭ domniĭ proprietarĭ și chiriașĭ din Capitală, sunt obligați a îngriji ca trotoarele înaintea caselor, prăvăliilor, curților, grădinilor și altor localități, să se măture în toate zilele și să se țină necontenit în stare curată.

2) In stradele carĭ nu aŭ trotoare, locuitoriĭ și chiriașiĭ vor îngriji ca să se măture și să se întrețină în stare curată spațiul înaintea proprietăților, care ține loc de trotoar, într'o lățime de 1.40 m. (6 palme).

3) In timpul de vară trotoarele se vor stropi, înainte de a se mătura.

4) Contravenienții la aceste dispozițiunĭ vor fi dați judecății, spre a li-se aplica penalitățile prevăzute de lege".

VII. **Ordonanța Primărieĭ Capitaleĭ No. 21432|2008 C. din 30 Maiŭ 1897:**

„Este cu totul oprit de a se arunca cadavre de animale pe strade saŭ pe maidane; ele trebuesc ridicate chiar din curtea proprietaruluĭ de antreprenorul acestuĭ serviciŭ, după anunțul ce i-se va face fără întîrziere de sergentul postuluĭ, saŭ de secția de poliție respectivă, vestiți de proprietarĭ.

Asemenea este interzis proprietarilor de vite d'a le lăsa

libere afară din curte și a umbla pe strade saŭ pe maidane. Aceĭ ce nu se vor conforma prescripțiunilor acesteĭ ordonanțe, vor fi dați judecăței ca contravenienți art. 389 al. 8, din cod. pen., pentru prima oară prin amendare de la 10 pînă la 15 leĭ, iar la cas de recidivă cu închisoare, prevăzută de art. 302, iar vitele ce se vor prinde pe strade și pe maidane, se vor trimite la depositul comunal".

VIII. **Ordonanța Primărieĭ Capitaleĭ No. 8240|727 din 20 Februarie 1903:**

1) „Este strict interzis orĭ-căruĭ proprietar saŭ chiriaș de a arunca lăturĭ, gunoae saŭ orĭ-ce alte materiĭ insalubre pe gurile publice de canal.

Proprietariĭ carĭ nu se vor conforma ordonanțeĭ de față, pe de-o parte vor fi urmăriți ca contravenienți și pedepsiți conform art. 385, al. 6, din codul penal; iar pe de alta primăria va executa lucrarea în comptul proprietaruluĭ".

[Vezĭ și *Murdăriĭ*, *Gunoaie* (aruncare și depozitare de)].

Streinĭ

(Infracțiunĭ la legea asupra streinilor)

Legea din 7 Aprilie 1882:

Art. 5.—Străinul care, în urma expulsiuneĭ sale din țară, reintră pe teritoriul Romînieĭ, va fi arestat imediat și tradus, pentru faptul acesta, înaintea poliției corecționale, care-l va condamna la închisoare corecțională de la 5 zile pînă la 6 lunĭ.

După terminarea pedepseĭ el va fi condus la frontieră prin forța publică, fără a maĭ avea dreptul să indice punctul prin care voește să iasă din țară.

Art. 6. — Streinul, din noŭ venit în țară și care nu va avea un domiciliŭ saŭ reședința cunoscută, va fi dator, în termen de 10 zile de la sosire, saŭ de la promulgarea legeĭ de față, să obțină o carte de liberă petrecere de la autoritatea polițienească saŭ administrativă locală, pentru timpul cît va arăta că voește să stea, saŭ să călătorească prin țară.

Un regulament de administrațiune publică va determina procedura de urmat pentru aplicațiunea practică a acesteĭ dispoziținnĭ".

[Vezĭ și *Rebeliune: (art. 179 c. p.)*].

Substanțe alimentare

(Contravențiĭ relative la fabricarea și vînzarea lor)

Constitue o contravențiе:

I) Faptul *lăptarilor* de a falsifica laptele și produsele sale, și de a nu avea scris pe fie-care vas numele și adresa locuinței, saŭ de a nu poseda cartea de indentitate. *[Ordonanța Prim. Com. Buc. No. 1148, C. din 1899; vezĭ și Regulamentul pentru privegherea sanitară a fabricăreĭ alimentelor și băuturilor* (art. 171—189); *„Colecția Vraca"* pg. 240].

II) *a)* Faptul *oțetarilor* carĭ vor pune în consumațiune oțet maĭ slab de cît 4—8 % (adică cu conținut de 2—8 % anhidridă acetică), și conținînd acizĭ minerali și alte substanțe vătămătoare sănătățeĭ; carĭ nu vor pune pe vasele lor, o tăbliță de alamă pe care să fie scris numele și locuința lor. *(Ordon. Com. Buc. din 11 Iunie 1903; Vezĭ și Regulamentul asupra privegherеĭ sanitare a fabricăreĭ de alimente și băuturĭ,—art. 62—70; Colecția Vraca, pg. 239, 248).*

Vezĭ iarăși Regulamentul asupra privegherеĭ sanitare a fabricăreĭ de alimente și băuturĭ (Colecția Vraca); în ce privește pastele alimentare (art, 131—133), cafeaua, ceaiul, cacaua, ciocolata (art. 134—142), zahărul, mierea, dulceața, cofeturile, bomboanele, înghețata, rahatul (art. 143—152), conservele alimentare (art. 154—175), brînzeturile (art. 91—95), untul (art. 96—104), untura de porc și de vacă (art. 105—107), oleurile vegetale (art. 109—117).

(Vezĭ și *Brutarĭ, măcelarĭ.)*

Substanțe medicamentoase și otrăvitoare

(Infracțiuni relative la vînzarea lor)

Regulamentul asupra comerciului cu substanțe medicamentoase și otrăvitoare din 31 Octombrie 1893:

Art. 20.—Băcaniĭ saŭ alțĭ comercianțĭ la carĭ se vor găsi substanțe otrăvitoare orĭ medicamentoase, pe carĭ nu sunt în drept a le vinde, vor fi dațĭ în judecată; iar acele substanțe se vor confisca în urma uneĭ hotărîrĭ judecătorești și se vor vinde; produsul lor se va vărsa în casa comunală.

Băcaniĭ și alțĭ comercianțĭ pot, însă, vinde: Acid citric (sare de lămîe); Acid tartric; Amoniŭ muriatic (sare de țipirig); Borax; Camfor; Carbonat de potasă (potași); Carbonat de sodă (sodă crudă); Coccinela (cîrmîz); Cremotartar (tirighie); Cuișoare; Fier sulfuric (calaican verde); Foĭ de dafin; Oleŭ de terebentină (terebentin); Scorțișoară; Sulf în bastoane și pulbere (pucioasă); Ape minerale; Toate parfumeriile nevătămătoare.

Art. 21. — Sunt opriți a vinde chiar droguele prevăzute la art. 20 din acest regulament toți aceia carĭ nu aŭ prăvălĭĭ fixe, precum: mămularĭĭ, bocceagiĭ, colportorĭĭ, carĭ se preumblă cu marfă de la un loc la altul și aceia carĭ, fără a avea o prăvălie, expun marfa lor spre vînzare pe locurĭ publice și pe la bîlciurĭ. Băcaniĭ din comunele rurale unde nu sunt farmaciĭ vor maĭ putea vinde sare de Bălțătescĭ și foĭ de siminichie. [1])

1) Vezĭ Regulamentul complet, colecția Hamangiu, pg. 2978; Vezĭ și Regulamentul pentru substanțe medicamentoase, drogue, materiĭ toxice din 9 Ianuarie 1900; Colecția Hamangiu, pg. 4243.

Supresiunea și deschiderea scrisorilor încredințate poștei

Art. 156. c. p. — „Orĭ-ce supresiune, orĭ-ce deschidere de scrisorĭ încredințate la poștă, făcută saŭ înlesnită de vre-un funcționar saŭ agent al guvernuluĭ, orĭ al administrațiuneĭ poștelor, se va pedepsi cu închisoarea pînă la doĭ anĭ și cu amendă de la 50 pînă la 500 leĭ.

Culpabilul se va declara necapabil de a ocupa funcțiunĭ publice de la un an pînă la doĭ anĭ.“

I) **Elementele delictuluĭ.** — Delictul e caracterizat prin treĭ elemente constitutive:

1) Trebue ca agentul delictuluĭ să aibă una din calitățile determinate în art. 156.

2) Ca acest delict să aibă de obiect o scrisoare încredințată poșteĭ.

3) Să existe violarea secretuluĭ acesteĭ scrisorĭ prin supresiunea saŭ deschiderea eĭ.

1) Violarea secretuluĭ scrisoreĭ nu este pedepsibilă de cît dacă este comisă *de un funcționar saŭ agent al guvernuluĭ orĭ al administrațiuneĭ poștelor*. Calificarea de funcționar saŭ agent al guvernuluĭ convine orĭ-căruĭ agent, care este direct saŭ indirect în serviciul statuluĭ. Nu este însă loc a se face distincție dacă funcționarul a procedat la deschiderea saŭ supresiunea uneĭ scrisorĭ în exercițiul saŭ în afară de exercițiul funcțiuneĭ sale. Prin *agent al administrațiuneĭ poștelor* trebue să se înțeleagă orĭ-ce individ, întrebuințat, într'un mod permanent saŭ temporar, de administrația poștelor, la *transportul, transmisiunea* și *distribuirea* scrisorilor, circulărilor, imprimatelor, etc.

2) Trebue ca delictul să aibă drept obiect *o scrisoare încredințată poșteĭ*. Legea prevede și pedepsește cu aceiașĭ pedeapsă două fapte distincte: deschiderea și supresiunea scrisorilor. *Deschiderea* nu se poate aplica de cît la corespon-

denţă, expediţii sub coperţă, sau, cel puţin pecetluite, a căror transmitere administraţia poştei e ţinută să o asigure, cum este obligată de a le respecta şi de a face să li se respecte secretul. Dar *supresiunea* se poate aplica la toate articolele încredinţate poştei, ca eşantilloane, imprimate, circulări. De aci, o cestiune capitală în această materie: care este sensul expresiunei „*scrisoare*" din art. 156 şi care este întinderea sancţiunei represive pe care acest text o consacră? Controversă.

Credem, împreună cu Garraud, ca cuvîntul „*scrisoare*" are un înţeles larg şi coprinde toate articolele zise de corespondenţă. A-l limita la înţelesul de scrisori misive, scrise cu mîna şi puse sub plic sau pecetluite, ar fi să se nesocotească semnificarea generală şi întinderea dispoziţiunei represive ce ne preocupă şi care are de obiect nu numai de a proteja secretul corespondenţei, dar de a garanta pe particulari contra *abuzului de funcţiune şi de autoritate* şi este acelaş interes de ordine publică a asigura, în toate cazurile, prin ameninţare de pedeapsă, în caz de infracţiune, conştiincioasa îndeplinire a misiunei încredinţate agentului însărcinat cu transmisiunea şi transportul.

Jurisprudenţa franceză a considerat ca scrisori în sensul art. 156: cărţile poştale, jurnalele şi prospectele, circulările electorale, etc. Trebue încă de o potrivă considerate ca atare, hîrtiile de afaceri, piesele de procedura, invitaţiile pentru a lua parte la botez sau la înmormîntare etc.

3) Art. 156 presupune, în fine, supresiunea sau deschiderea de scrisori sau de articole a căror transmisiune e încredinţată poştei.

Faptul deschiderei există prin aceasta numai că o scrisoare, pusă sub plic sau pecetluită a fost cu voinţă deschisă. Faptul supresiunei se realizeaza ori de cîte ori un funcţionar, agent al guvernului sau al administraţiei poştei întîrzie (supresiune momentană) distribuţia unei scrisori, distruge această scrisoare, o remite intenţionat unei alte persoane de cît aceleia căreia i-a fost adresată sau o pune în rebut.

Delictul prevăzut de art. 156 nu există de cît dacă agentul a lucrat cu voință, adică dacă a avut intenția de a deschide saŭ suprima scrisoarea. Neglijența saŭ imprudența nu sînt suficiente. Dar mobilul care a determinat pe agent a deschide saŭ suprima o scrisoare nu este luat în considerațiune de lege.

Din textul art. 156 rezultă, fără îndoială, că dispozițiunea sa nu privește pe particulari. Dacă însă deschiderea uneĭ misive de către un particular nu constitue un delict, în sensul art. 156, deturnarea acesteĭ piese poate constitui un furt, cînd elementele sustragereĭ frauduloase se întîlnesc în faptele imputate inculpatuluĭ.

II) **Excepțiunĭ la inviolabilitatea secretuluĭ scrisorilor.** Principiul inviolabilității secretuluĭ scrisorilor trebue să se plece cînd e vorba de interesul uneĭ instrucțiunĭ criminale. In ce măsură însă?

Oficeriĭ de poliție judiciară și auxiliariĭ lor în caz de flagrant delict și în cele-l'alte cazurĭ, sînt autorizați de art. 34, 35, 36 și 38 pr. pen. a opera ridicarea tuturor hîrtiilor găsite la domiciliul saŭ în posesia inculpatuluĭ și toate scrisorile ce le vor găsi închise saŭ nu. Printr'o consecință necesară acesteĭ prime restricțiunĭ la principiul inviolabilității scrisorilor, magistratul însărcinat cu instrucțiunea are dreptul de a opera ridicărĭ de scrisorĭ adresate inculpatuluĭ, chiar în biurourile administrațieĭ poștelor, pentru că pe de o parte aceste scrisorĭ sînt proprietatea celuĭ din urmă, pe de altă parte ar putea fi ridicate de sigur de îndată ce vor fi distribuite la domiciliul săŭ.

S'aŭ ridicat însă două cestiunĭ delicate:

a) Magistratul instructor poate ridica de la poștă scrisorile adresate de inculpat unuĭ terțiŭ? Se admite în general regularitatea asesteĭ ridicărĭ (Faustin Hélie, IV, No. 1820; Cas. fr. 16 Aug. 1862).

Garraud însă crede soluțiunea contestabilă, sub cuvînt că în drept scrisorile depuse în biurourile poșteĭ, nu numaĭ că nu maĭ sînt în posesia inculpatuluĭ, dar sînt proprietatea destinatarului.

b) Ce trebue decis în ce privește scrisorile terților persoane adresate inculpatului sau cari nu emană de la el? Magistratul instructor poate opera ridicări, în biurourile administrațiunei poștelor, cu ocaziunea unei instrucțiuni deschise, și în scopul de a căuta informațiuni utile descoperirei adevărului? Unii autori îi dau acest drept, cu condițiune să uzeze de el cu cea mai mare rezervă. Pare însă, zice Garraud, că sînt limite la omnipotența magistratului instructor. O scrisoare misivă este esențialmente confidențială și cît timp rămîne în stare de piesă secretă ea nu ar putea constitui un delict sau servi de probă unui delict. A autoriza pe magistratul instructor a ridica de la poștă scrisori misive, ar fi să se permită de a viola secretul corespondenței terțiilor, cari nu pot fi nici inculpați din cauza acestor corespondențe, nici chemați să depue asupra conținutului lor.

Supresiune și substituțiune de copil

Art. 275 c. p. — „Culpabilii de răpire, de tăinuire, de supresiunea unui copil, de substituțiunea unui copil în locul altuia, sau aceia care vor face să treacă un copil ca născut dintr'o femee, care însă nu l'a născut, se vor pedepsi cu recluziunea.

Această pedeapsă se va aplica și acelora cari, fiind însărcinați, cu ținerea unui copil, nu'l vor înfățișa persoanelor care au dreptul de a'l reclama.“ (c. p. 7, 280; c. civ. 300; p. Fr. 345.)

Sustragere de acte produse în Justiție

Art. 326 c. p.— „Cel ce, după ce va produce vre-un document înscris sau memoriu la o judecătorie, pentru vre-o prigonire, îl va sustrage *în ori-ce mod*, se va pedepsi cu o amendă de la 26 la 300 lei.

Această pedeapsă se va hotărî de acelaşĭ tribunal în a căruĭ cercetare se află prigonirea". (C. p. 203, 204, 399; pr. civ. 97, 104; pr. pen. 176; p. Fr. 409).

Cuvintele întrebuinţate de legiuitor „*în orĭ-ce mod*" înseamnă că sustragerea poate să aibă loc, nu numaĭ pe sub ascuns (ca la furt) dar în orĭ-ce fel; căcĭ, din moment ce un document, înscris, saŭ memoriŭ, a fost produs într'un proces, el a devenit comun tutulor părţilor din acel proces şi sustragerea luĭ poate cauzà vătămarea vre uneia din ele.

Sustragerĭ şi delapidărĭ comise de depozitarĭĭ publicĭ.

Art. 140 c. p.— „Orĭ-ce perceptor, orĭ-ce funcţionar însărcinat cu percepţiune, orĭ-ce depositar saŭ comptabil public, care va fi deturnat saŭ sustras banĭ publicĭ saŭ privaţĭ, saŭ efecte ţinînd loc de banĭ, saŭ acte, titlurĭ şi alte lucrurĭ mişcătoare, care se vor afla în mîinele luĭ, în puterea însărcinăreĭ sale, se va pedepsi cu maximum închisoriĭ şi cu interdicţiunea pe timp mărginit, dacă lucrurile deturnate saŭ sustrase vor fi de o valoare de la 1200 leĭ în sus.

Dacă valorile sustrase saŭ deturnate sunt maĭ jos de 1200 leĭ, pedeapsa va fi închisoarea de la 1 an la 2.

In ambele aceste cazurĭ, condamnatul va perde dreptul la pensiune, şi se va declara incapabil de a ocupa orĭ-ce funcţiune publică pe toată viaţa.

Orĭ-ce judecător, administrator, funcţionar saŭ oficer public, care va fi stricat, desfiinţat, sustras saŭ deturnat actele şi titlurile al căror era depozitar, saŭ care i se încredinţase saŭ comunicase, în virtutea funcţiuneĭ sale, se va pedepsi cu maximum închisoriĭ şi cu interdicţiunea pe timp mărginit, se va declara şi incapabil de a ocupa funcţiune publică pe toată viaţa perzînd şi dreptul la pensiune.

Orĭ-ce agenţĭ saŭ însărcinaţĭ, orĭ aĭ guvernuluĭ, orĭ aĭ depozitarilor publicĭ, carĭ vor fi culpabilĭ de aceleaşĭ sustracţiunĭ vor fi supuşĭ la aceeaşĭ pedeapsă".

Legea pentru constatarea și perceperea contribuțiunilor directe (29 Maĭ 1893):

Art. 86.—„Orĭ-ce perceptor saŭ mînuitor de banĭ publicĭ care va fi comis sustragerĭ saŭ delapidărĭ în paguba Caselor publice, precum și ceĭ respunzătorĭ după lege pentru gestiunea sa, vor fi urmăriță pentru despăgubire în orĭ-ce avere, fără nicĭ un fel somațiune saŭ chemare în judecată, numaĭ în virtea actuluĭ de constatare și cu drept de preferință, fără prejudiciul pedepselor prevăzute de codul penal pentru asemenea fapte".

Art. 87.—„Constatarea delapidărilor se va face de către casierĭĭ generalĭ, inspectorĭĭ financelor și controlorĭĭ saŭ alțĭ delegați aĭ ministeruluĭ de finance și aĭ casierilor generalĭ. Procesele-verbale, dresate de acești agenți față cu agentul delapidator saŭ după chemarea luĭ în regulă, vor face probă legală în justiție și nu vor putea fi atacate de cît prin înscriere în fals saŭ pentru motive de eroare bine constatate, conform procedureĭ penale".

Legea comptabilității publice (8 Octomb. 1893):

Art. 16.—„Insărcinațiĭ cu mînuirea banilor publicĭ nu vor putea fi descărcați de deficitul constatat asupra lor, arătînd saŭ pretextînd că ar putea avea ordine scrise saŭ verbale saŭ chiar chitanțe de la osebiți funcționarĭ, fie superiorĭ saŭ egalĭ. Ca acte descărcătoare nu se vor primi de cît ordinele, mijlocirile și recipisele oficiale date în conformitate cu legea. Funcționariĭ ce vor fi dat ordine saŭ recipise, în scop de a justifica deficitele însărcinaților cu mînuirea banilor publicĭ, se vor considera ca complicĭ și se vor pedepsi de o potrivă cu aceștia.

Comptabiliĭ mînuitorĭ de banĭ publicĭ, găsiți în deficit, vor fi constrînșĭ, înainte chiar ca Curtea de compturĭ saŭ autoritatea însărcinată de a'ĭ judeca să fi pronnnțat deciziunea lor, prin aplicarea legeĭ de urmărire, ca să verse provizoriŭ sumele constatate lipsă, fără judecată și pe baza numaĭ a constatăreĭ făcută de delegațiĭ administrațiunilor de care depinde".

Art. 18.—„Comptabiliĭ carĭ vor delapida baniĭ publicĭ se vor da în judecata tribunalelor ordinare, care'ĭ va judeca de urgență. Sentințele date asupra lor se vor publica în „Monitorul Oficial".

Procesele-verbale încheiate de delegați vor constata lipsa banilor, starea Caseĭ și orĭ-ce alte abuzurĭ se vor descoperi în mînuirea banilor publicĭ și în comptabilitate; ele vor fi sub-semnate de delegați și de comptabilul căruia s'a făcut

revizuirea. La caz de împotrivire a acestuia de a sub-scrina, delegatul va putea îndată reclama concursul procurorului, saŭ orĭ-căreĭ autorităţĭ judiciare saŭ administrative ce s'ar afla maĭ în apropiere, care va subscrie în locul comptabiluluĭ, indicînd cauza pentru care acesta nu a voit să subscrie. Aceste procese-verbale vor face proba legală în justiţie şi nu se vor putea combate de cît prin înscriere în fals saŭ pentru motiv de eroare bine constatată, prin confruntare cu registrele şi actele justificative ale operaţiunilor. Orĭ ce cerere de amînare, propusă de acuzat sub motiv de a se examina maĭ întîĭ compturile de către Curtea de compturĭ, nu va fi admisă înaintea tribunalelor şi a Curţilor".

Legea telegrafo-postală (19 Iulie 1892):

Art. 107. — „Sunt supuşĭ la penalităţile prevăzute în codul penal (capit. II art. 140 şi următoriĭ) funcţionariĭ şi impiegaţiĭ telegrafo-postalĭ care vor cădea în unul din cazurile următoare:

a) Dacă pentru îndeplinirea datoriilor lor vor primi banĭ saŭ alte foloase carĭ nu'ĭ sunt datorite, saŭ dacă vor percepe taxe, emulumente, saŭ alţĭ banĭ pentru tarifele legale;

b) Dacă vor destăinui la orĭ-cine comunicaţiunĭ verbale saŭ conţinutul unor lucrărĭ despre care aŭ avut cunoştinţă prin funcţiunile lor şi al căror secret le-aŭ fost prescris;

c) Dacă vor lua pe faţă saŭ în secret parte în afacerile de drept saŭ de interes, a căror negociare, concluziune saŭ priveghere priveşte serviciul lor, fie singur, fie în unire cu alţĭ funcţionarĭ;

d) Dacă va viola cu intenţiune datoriile puse în sarcina sa".

I. *Care este caracterul infracţiuneĭ prevăzută de art. 140 c. p.?* Sustragerea din art. 140 nu este de cît un *abuz de încredere*, agravat prin circumstanţa că agentul e funcţionar public.

Primul şi al doilea aliniat al art. 140 prevede actele şi titlurile de valoare bănească, *gradînd pedeapsa după valoare*.

A 3-lea prevede sustragerea actelor şi titlurilor *fără valoare bănească* şi de aceea nicĭ nu gradează pedeapsa acelora din urmă după valoare.

Pentru aplicarea art. 140 nu e suficient ca agentul să fie dintre funcţionariĭ acolo enumăraţĭ, ci trebue ca banii, efectele, să fie *în mîinile sale, în virtutea însărcinăreĭ luĭ:* un perceptor care, pentru a face serviciŭ uneĭ persoane, se oferă a primi o cauţiune în numerar spre a o depune el la Casa

de depunerĭ și *deturnează* acea sumă, nu e pasibil de penalitatea prevăzută de art. 140, căcĭ perceptorul n'avea drept să aibă acea cauțiune în virtutea funcțiuneĭ sale.

Se maĭ cere ca deturnarea să fie făcută *cu intenție frauduloasă.*

Ce trebue să decidem atuncĭ cînd depozitarul a întrebuințat baniĭ fără intenție frauduloasă, dar cu hotărîrea să-ĭ pună la loc cînd se va cere, fiind la momentul luăreĭ banilor pe deplin solvabil în raport cu suma luată, însă pe urmă dintr'o cauză neprevăzută a devenit insolvabil și în imposibilitate de a restitui suma ?

Art. 140 nu poate fi aplicabil ; dar, de oare-ce la momentul exigibilității agentul va fi insolvabil, aceasta denotă, în general, pînă la proba contrarie, că a existat din parte-ĭ intenție frauduloasă.

II. S'a judecat în ce privește delictul prevăzut de art. 140 c. p. :

1) Din litera și spiritul art. 140, rezultă că elementele constitutive ale delictuluĭ prevăzut de acest articol, afară de intenționea culpabilă, comună și indispensabilă tutulor crimelor, sunt : calitatea de funcționar saŭ depozitar public și faptul deturnăreĭ saŭ sustragereĭ banilor orĭ efectelor depuse și deținute în virtutea titluluĭ de funcționar. (Cas. II, No. 381 din 15 Sept. 1870).

2). Intenționea frauduloasă este unul din elementele constitutive ale delictuluĭ prevăzut de art. 140. (Cas. II, No. 39 din 27 Ian. 1878).

3). De și este adevărat că intenționea frauduloasă este unul din elementele esențiale ale delictuluĭ prevăzut de art. 140 ; nu este însă adevărat că insolvabilitatea autoruluĭ faptuluĭ ar constitui și dînsa un element deosebit și esențial. Insolvabilitatea autoruluĭ delictuluĭ poate fi un indiciŭ al intenționeĭ sale frauduloase, dar nu este singura dovadă a uneĭ asemenea intenționĭ.

Tăgăduirea din partea celuĭ ce a delapidat baniĭ că el ar fi autorul aceleĭ delapidărĭ, cînd o asemenea tăgăduire se dovedește neîntemeiată de către instanțele judecătorești,

precum și punerea lui în întîrziere de a restitui banii prin o acțiune penală intentată în contra sa, sunt suficiente pentru a stabili intențiunea sa frauduloasă. Ast-fel, instanța de fond stabilește în de ajuns intențiunea frauduloasă a delicuentului cînd constată că el a tăgăduit a fi autorul delapidăreĭ, tăgăduire ce se dovedește a fi netemeinică, cînd mai constată că el, după începerea urmăririlor, s'a făcut nevăzut din comuna sa, că nu a voit a se prezenta înaintea judecătorului de instrucție și că nu a depus banii delapidați de cît după ce a fost osîndit de Tribunal. (Cas. II, No. 444 din 16 Oct. 1890).

4) Intențiunea frauduloasă reiese din simpla împrejurare că inculpatul și-a apropriat banii statului. Nu este analogie între delapidarea de bani publicĭ și abuzul de încredere, căcĭ acesta privește pe particulari carĭ 'șĭ aleg persoanele în carĭ aŭ încredere, pe cînd statul, în vedere ca să nu sufere multiplele servicĭĭ publice, este nevoit să primească în servicĭĭ multe persoane despre a căror condițiune de capacitate și mai cu seamă de moralitate nu se poate încredința.

Dacă abuzul de încredere 'și are baza în contractele dreptului civil, delapidarea de bani publicĭ este de un ordin superior, interesînd ordinea publică și creditul statului. Prin urmare, dacă pentru existența abuzului de încredere se cere punere în întîrziere și se ia în considerațiune solvabilitatea inculpatului, în delapidări nu poate fi tot ast-fel, căcĭ creditul statului ar pierde foarte mult cînd fondurile destinate a acoperi imediat datoriile statului, ar fi sustrase de către depozitariĭ publicĭ neresponzători penalmente, și statul ar fi nevoit să se îndestuleze numaĭ în urma proceselor, și urmăririlor ce ar fi nevoit să facă delapidatorilor, statul avînd zilnic datoriĭ de îndeplinit și decĭ servicĭĭ de plătit, banii publicĭ sunt în tot momentul exigibilĭ. Afară de aceasta, art. 140 nu zice că este sustracțiune saŭ deturnare numaĭ cînd inculpatul va fi fost somat, saŭ că inculpatul să fie insolvabil, căcĭ în tot-d'a-una ceĭ surprinșĭ asupra faptului de delapidare, ca și de furt saŭ abuz de încredere,

pot zice că nu aŭ efectuat sustracţiunea cu intenţiune de a produce o daună, ci de a pune obiectul sustras la loc; însă o atare alegaţiune nu poate fi controlată de judecată; ceea ce e sigur, este că inculpatul nu trebue să se atingă de lucrul strein, de banii publici pe care'i mînueşte. Astfel fiind, delictul tot subsistă, desi statul s'a despagubit din garanţia delapidatorului, de oare-ce garanţia nu poate fi cerută în acest scop; aceasta ar însemna pe de o parte că fie-care mînuitor de banĭ publicĭ are drept să deturneze o sumă egală cu valoarea garanţieĭ, însă pe de alta parte ar urma să se ceară unor atarĭ funcţionarĭ garanţiĭ egale cu cele maĭ marĭ sume posibile de incasat, ceea ce ar face ca serviciile acestea să sufere din negăsirea unor persoane care să dispună de sume atît de însemnate. (Falciu, No. 620 din 20 Oct. 1891: *Dreptul* No. 6691).

5). Delictul de abuz de încredere nu poate exista de cît dovedindu-se o sustragere din partea deliquentului cu intenţiune doloasă de a'şĭ apropria valorile deturnate. Prin urmare, abuzul de încredere rezultînd prin faptul uneĭ deturnarĭ comisă de un funcţionar saŭ de un simplu mandatar, nu se socoteşte consumat de cît în urma refuzuluĭ de plată saŭ imposibilitatea materială de a restitui banii încredinţaţi. Punctul de plecare pentru acest delict are a se calcula de la cererea saŭ punerea în întîrziere a funcţionarului saŭ mandatarului.

Intru cît dar inculpatul a depus sumele de bani ce i se impută că a sustras în profitul saŭ, chiar înainte de a fi pus în întîrziere, delictul de abuz de încredere imputaĭ luĭ nu are fiinţă. (Cas. II, No. 629 din 8 Dec. 1892).

6). In materie de sustracţiuni legiuitorul nu cere a se cerceta daca prin faptul sustragereĭ s'a dat loc la prejudiciŭ, care nu este un element constitutiv al delictuluĭ de sustracţiune, precum este în alte materiĭ. (Cas. II, No. 310 din 22 Aug. 1879).

7). Imprejurarea că inculpatul a depus banii deturnaţi în urmă, în timpul cînd era dat judecăţeĭ, nu poate avea

de efect suspendarea acțiuneĭ publice. (Cas. II, No. 151 din 19 Maiŭ 1882).

8). Prin interogatorul ce i se ia de comisarul delegat de procuror a cerceta cazul, inculpatul are cunoștință de pîra ce i se aduce, și prin urmare el se consideră ca pus în întîrziere de a restitui baniĭ ce i s'aŭ încredințat. (Cas. II, No. 239 din 14 Maiŭ 1884).

9). După art. 140, se cere ca un element constitutiv al infracțiuneĭ: deturnarea saŭ sustragerea banilor publicĭ saŭ privațĭ.

Prin vorba deturnare se înțelege neapărat o luare de banĭ în folosul săŭ. Ast-fel dar, întrebuințarea la o altă destinațiune de către casier a unor banĭ depușĭ la el, și aceasta după ordinele superiorilor săĭ, nu 'l face pasibil de penalitatea prescrisă de art. 140, ci cel mult respunzător civilmente către casa de banĭ ce administra. (Cas. secț.-unite, No. 2 din 14 Ferbr. 1874).

10). Prin art. 140 se pedepsește nu numĭ deturnările de banĭ publicĭ saŭ privațĭ, ce un depozitar saŭ comptabil public ar face, ci încă verĭ-ce deturnare saŭ stricare de acte și titlurĭ ce s'ar comite de vre una din persoanele sus menționate, saŭ chiar de orĭ-ce funcționar public, destul numaĭ ca acele acte saŭ titlurĭ să fi fost depuse la dînsul saŭ încredințate orĭ comunicate luĭ în virtutea fucțiuneĭ sale. (Cas. II, No. 369 din 5 Iulie 1874).

11). Ast-fel grefierĭĭ, după legea organizăriĭ judecătorești, fiind însărcinați, sub a lor răspundere, cu păstrarea actelor și documentelor ce li se vor încredința de portăreĭ saŭ particularĭ, cînd cu intențiune frauduloasă deturnă, sustrag saŭ strică verĭ ce act saŭ titlu ce li s'a încredințat în această calitate, și din aceasta ar putea rezulta un prejudiciŭ altuia, sunt pasibilĭ de penalitățile prescrise de art. 140 c. p., chiar în cazul cînd eĭ nu aŭ săvîrșit deturnarea, sustragerea saŭ stricarea pentru în parte-le folos. (Cas. II, No. 369 din 5 Iulie, 1874).

12). Pentru a cădea sub prevederile art. 140 c. p. nu este destul ca funcționarul care a făcut deturnarea saŭ sustra-

gerea să fie depozitar, ci mai trebue ca obiectele deturnate saŭ sustrase se fie depuse la el în puterea însărcinăreĭ sale. (Cas. II, No. 249 din 6 Iulie, 1876).

Comisariĭ de poliție, de cîte orĭ lucrează ca auxiliarĭ ai Ministeruluĭ public, în caz de flagrant delict, sunt în drept, conform art. 46 și 47 combinate cu art. 34 pr. p., a pune mîna pe arme saŭ orĭ-ce obiecte care ar părea că este produs al faptuluĭ pentru descoperirea crimeĭ saŭ delictului. Deci, dacă un comisar deturnează baniĭ luați de el în păstrare în puterea funcțiuneĭ sale, de auxiliar al Ministeruluĭ public, cade sub previziunile art. 140 c. p. (Cas. II, No. 117 din 1 Martie 1877).

Sustragere de la serviciul militar

Art. 191 c. p.—„Acela care, cu voință se va pune în stare de a nu fi propriŭ pentru serviciul militar; prin ciuntiriĭ saŭ alte mutilațiunĭ făcute de sine saŭ prin altul, se va pedepsi cu închisoare de la o lună pînă la treĭ.

Aceiași pedeapsă se va aplica și aceluia care va pune pe un individ, după cererea luĭ, în stare de a nu fi propriu serviciuluĭ militar".

Legea recrutăreĭ (5 Martie 1876):

Art 85.—„Tînărul prevenit de a se fi făcut impropriŭ serviciuluĭ militar, fie timporal, fie pentru tot-d'auna, cu scopul de a se sustrage de la îndatoririle legeĭ de față, va fi dat în cercetarea tribunaluluĭ civil, după cererea consiliuluĭ de revizie saŭ din oficiŭ, și de se va recunoaște culpabil, se va pedepsi cu închisoare de la 1 lună pînă la 1 an.

. . . . . .

Dacă complicii faptelor pomenite mai sus sunt medicĭ, chirurgĭ, oficerĭ sanitarĭ saŭ farmaciștĭ, timpul închisoreĭ va fi de 2 lunĭ pînă la 2 anĭ, afară de o amendă de 200 pînă la 1000 leĭ, și fără prejudiciul pedepselor mai grele prevăzute de legea penală".

T.

Taxe de timbru și înregistrare

(Infracțiuni la legea pentru)

Legea din 24 Februarie 1900:

Art. 77. — „Ori-ce funcționar public, de ori-ce categorie, care va da curs unui act netimbrat, sau cu timbru insuficient, sau lipsit de viza de înregistrare, sau pentru care s'ar fi plătit o taxă de înregistrare, mai mică de cît cea legiuită, sau care va adeveri, va transcrie sau înscrie un asemenea act, ori va face asupra lui ori-ce fel de lucrare, se va pedepsi pentru prima oară, dacă valoarea taxei de timbru și înregistrare nu trece peste 200 lei, cu amendă de 100 lei, și în caz de recidivă, cu amendă îndoită; iar dacă valoarea taxei ce ar fi trebuit să se plătească fisculuĭ va fi mai mare de 200 lei, atunci amenda va fi, în toate cazurile, cît cifra îndoită a acesteĭ valori.

Ministerul financelor va putea, apreciind faptele, să reducă sau să facă remiza integrală a amenzilor.

Art 78.—„Administrațiunea timbruluĭ, prin agenții delegați cu constatarea contravențiunilor, are dreptul a cere de la fie-care din ceĭ obligați a ține registre, prezintarea acestor registre.

In caz de neposedare sau refuz, vor fi supuși, osebit de penalitățile prevăzute de codul comercial, la o amendă în folosul statuluĭ egală cu taxa patenteĭ pe un an.

Art. 79.—Ori-ce persoană care, în transacțiunele indicate

în prezenta lege, fie civile, fie comerciale, saŭ pentru confecţionarea actelor coprinse într'însa, nu se va servi cu hîrtie purtînd timbrul legal încă de la formarea actuluĭ, saŭ se va servi cu un timbru inferior ca acel stabilit de lege, în caz de descoperire, se va pedepsi cu o amendă compusă din cifra înzecită a valoreĭ timbruluĭ legal, saŭ a diferenţeĭ ce ar exista între timbrul uzat şi valoarea timbruluĭ legal.

Art. 80.—Comercianţiĭ şi în genere toţĭ aceĭ carĭ vor uza de registre saŭ vor libera fracturĭ, comptur̆ĭ, chitanţe, zapise, poliţe, bilete la ordine, acţiunĭ, obligaţiunĭ saŭ cupoane supuse la timbru, fără ca zisele registre, fracturĭ, comptur̆ĭ, chitanţe, zapise, poliţe, bilete la ordine, acţiunĭ, obligaţiunĭ saŭ cupoane să poarte timbrul cuvenit, se vor pedepsi, osebit de amenda prevăzută la articolul precedent, cu o amendă specială de 50 leĭ".

Art. 81.—„Se va pedepsi cu amendă de 500 pînă la 2000 leĭ, saŭ cu închisoare de la 3 lunĭ pînă la un an, acela care cu bună-voinţă se va servi cu un timbru saŭ cu o hîrtie timbrată care a maĭ fost odată întrebuinţată ; se va aplica aceeaşĭ pedeapsă vînzătoruluĭ uneĭ asemenea hîrtiĭ.

Contravenţiunea prevăzută şi pedepsită printr'acest articol se va putea constata atît de agenţiĭ enumăraţĭ prin art. 71, cît şi de orĭ-ce alt oficer al poliţieĭ judiciare. Pedeapsa însă, se va pronunţa de tribunalele corecţionale, carĭ vor judeca conform regulelor procedureĭ penale în materie de delicte".

Art. 82.—„Aceĭ carĭ vor vinde mărcile timbruluĭ mobil saŭ hîrtie cu timbrul încrustat fără a poseda vre-o autorizaţiune specială, şi aceĭ carĭ s'ar descoperi că vînd timbre, pe un preţ maĭ mare de cît valoarea lor nominală, chiar cînd acele persoane vor fi avînd autorizaţiunea de a vinde timbre, vor fi supuşĭ pentru prima oară la plata uneĭ amenzĭ de 100 leĭ şi confiscarea timbrelor şi hîrtieĭ timbrate găsite la eĭ, şi, în caz de recidivă, la o amendă de 500 leĭ şi confiscarea timbrelor".

Art. 83.—„Aceĭ carĭ vor încerca, saŭ vor contraface, saŭ vor falsifica timbrele Statuluĭ, precum şi aceĭ carĭ vor participa la contrafacere, orĭ vor introduce în ţară timbre falsificate, orĭ le vor pune în circulaţie, se vor pedepsi cu închisoare corecţională de la doĭ pînă la cincĭ anĭ.

Art. 84.—Ceĭ carĭ nu vor plăti taxele dreptuluĭ de înregistrare în modul şi în termenele prescrise prin prezenta lege, vor plăti ca amendă taxa îndoită, fără ca amenda să poată fi maĭ mică de 25 leĭ".

Art. 85.—„Cînd, pentru actele supuse timbruluĭ proporţio-

nal saŭ taxeĭ de înregistrare, vor exista contra-înscrisurĭ carĭ vor coprinde un preţ maĭ mare de cît cel cuprins în actul timbrat saŭ înregistrat, saŭ s'ar descoperi fraudă prin alt chip, autoriĭ contra-înscrisurilor se vor supune la plata uneĭ amende de o valoare întreită a taxeĭ ce ar fi trebuit să plătească pentru suma coprinsă în contra-înscris, fără ca amenda să poată fi maĭ mică de 100 leĭ".

Art. 88.—„Cînd o contravenţie a fost săvîrşită cu participarea uneĭ autorităţĭ chemată a taxà, a legaliza saŭ a lua în orĭ-ce mod parte la formarea actuluĭ, funcţionarul singur devine pasibil de amendă, iar părţile sunt răspunzătoare numaĭ de taxe.

In cazul, însă, cînd se constată că părţile aŭ indus în eroare pe funcţionar, ele devin pasibile şi de amendă.

Art. 89.—„Orĭ-ce agent fiscal, orĭ-ce funcţionar public are datoria de a denunţa ministeruluĭ financelor, administratoruluĭ financiar saŭ agenţilor însărcinaţĭ cu constatarea contravenţiunilor, pe aceĭ carĭ se servesc cu acte netimbrate saŭ lipsite de viză pentru taxele de înregistrare".

Art. 90.—„Numaĭ inspectoriĭ financiarĭ aŭ facultatea de a face inspecţiunĭ şi a constata contravenţiunile făcute la tribunale şi Curţĭ.

Aceste inspecţiunĭ nu se vor face de cît cu încunoştiinţarea făcută preşedinteluĭ".

Telegrafe

(Impiedicarea şi degradarea lor)

Art. 372 c. p.—„Acela care cu voinţă comite acte de natură a împiedica orĭ a stăvili serviciul unuĭ stabiliment telegrafic al statuluĭ saŭ al uneĭ companiĭ, se va pedepsi cu închisoare de la 1 lună pînă la 2 anĭ. (c. p. 373, 374, 375; legea telegrafo-postală 92, 94, 95; art. 1 şi urm.; legea cabl. submar. 20 Dec. 87; p. Pr. § 296)".

Art. 373 c. p.—„Actele de asemenea natură sunt maĭ cu deosebire: scoaterea, distrucţiunea saŭ degradaţiunea firelor telegrafice, stîlpilor telegraficĭ, a aparatelor saŭ a altor materialurĭ ale stabilimentelor telegrafice, atîrnarea de obiecte streine pe firele conducătoare ale telegrafuluĭ, falsificarea

semnelor date de către telegraf, împiedicarea adusă sau la reparaţiunea unuĭ stabiliment telegrafic distrus, orĭ degradat, sau la îndeplinirea serviciuluĭ împiegaţilor". (C. p. 372, 374, 375; p. Pr. § 269 alin. II).

Art. 374 c. p. — „Dacă împiedicarea sau stăvilirea, adusă cu voinţă, la serviciul telegrafic a ocasionat leziunĭ corporale sau boală uneĭ persoane, culpabilul va fi pedepsit cu recluziunea, iar dacă se va fi urmat moartea uneĭ persoane, osînda va fi munca silnică, pe timp mărginit". (C. p. 7, 372, 373, 375; p. Pr. § 297).

Art. 375 c. p.—„Acela care, fără voinţă, va împiedica sau va stăvili serviciul unuĭ stabiliment telegrafic al statuluĭ sau al uneĭ companiĭ, se va pedepsi cu închisoare pînă ln 6 lunĭ; iar dacă se va fi urmat dintr'aceasta moartea uneĭ persoane, pedeapsa va fi închisoare de la 1 lună pînă la 1 an.

Dacă faptul se va fi urmat din partea impiegaţilor telegrafuluĭ prin negligenţa datoriilor lor, pedeapsa va fi închisoare pînă la 1 an, iar de se va fi urmat moartea vre-uneĭ persoane, închisoarea va fi de la 2 lunĭ pînă la 2 anĭ. (C. p. 8, 372, 373, 374; p. Pr. § 298).

Timbre, sigiliĭ şi mărcĭ

(Întrebuinţarea lor vătămătoare şi fără drept)

Art. 119 c. p. — „Se vor pedepsi cu închisoarea de 3 anĭ şi cu interdicţiunea pe timp mărginit orĭ-cine, fără a avea drept, va lua şi va întrebuinţa adevăratul sigiliŭ al statuluĭ, sau timbrurile orĭ mărcile prevăzute la art. 118 [1]), făcînd cu dînsele o întrebuinţare vătămătoare drepturilor şi intereselor statuluĭ". (C. p. 27; p. fr. 141).

Art 121. c. p. — „Se va pedepsi cu închisoare pînă la 2 anĭ, acela care, fără drept, va lua şi va întrebuinţa adevăratele sigiliĭ, timbre sau mărcĭ, prevăzute la art. 118 [2]), fă-

1) Timbre naţionale, mărcĭ publice destinate pentru probe la materiĭ de argint sau aur.

2) Articolul la care se referă art. 121 nu poate fi art. 118, căcĭ deja art. 118 pedepseşte acest fapt. Aci nu poate fi vorba de cît de art. 120, care nu a prevăzut pedeapsă pentru uzul adevăratelor sigiliĭ,

cînd cu dînsele o întrebuințare vătămătoare drepturilor și intereselor statului, orĭ a uneĭ autorităţĭ publice, orĭ chiar a unuĭ stabiliment particular de bancă saŭ de comerciŭ". (p. fr. 143 ; art. 253 cod. just. milit. ; art. 12, leg. 15 Aprilie 1879).

Elementele infracţiuneĭ.

Pentru ca să fie loc la aplicarea art. 119 și 121, se cer 3 condiţiunĭ:

1) Agentul să'și fi procurat fără drept adevăratele sigiliĭ, timbre saŭ mărcĭ.

2) Să fi făcut cu dînsele o întrebuințare nepermisă.

3) Intrebuințarea să fie vătămătoare nu particularilor, ci intereselor statuluĭ (în cazul prevăzut de art. 119) ; intereselor statului, autorităţilor publice saŭ stabilimentelor particulare (în cazul prevăzut de art. 121).

Tipografi și litografi

(Infracţiunĭ relative la exercitarea meseriei)

Legea preseĭ din 13 Apr. 1862 :

Art. 16. — „Tipografiile și litografiile clandestine sunt oprite ; se numește clandestină toată atelia care nu va fi declarată maĭ înainte secretaruluĭ de stat saŭ administraţiunilor pe la ţinuturĭ ; pretutindenĭ unde asemenea se vor găsi ele vor fi sfărămate și stăpînii saŭ depozitariĭ acestora, vor fi supuși la o amendă de 2000 leĭ și uneĭ închisorĭ de 6 lunĭ la monăstire".

Art. 17.—„Fie-care tipograf saŭ litograf, este dator a ti-

rămînînd să o prevadă prin articolul următor după cum s'a făcut la art. 119 și după cum este și în art, 143 francez, care se rapoartă la art. 142 c. p. fr. (art. 120 c. p. r.). Alt-fel art. 121 nu ar fi de cît repetiţia art. 119.

Art. 120 se ocupă de mărcile destinate a fi puse în numele guvernuluĭ asupra productelor saŭ mărfurilor ; de sigiliul, timbrul saŭ marca uneĭ autorităţĭ oare-care, saŭ a unuĭ stabiliment de bancă saŭ de comerţ.

pări pe orĭ-ce operă, care va eși de sub teascurile sale numele și domiciliul său; tot acela ce va călca această dispoziție va fi supus la o amendă de 1000 leĭ, fiind tras pe lîngă aceasta și la răspunderea amendeĭ și a închisoareĭ statornicită prin legea preseĭ. Cînd opera publicată de el ar trage după sine urmărĭ penale, tipograful saŭ litograful, ce pentru a treia oară va călca dispoziţiunea de maĭ sus, adică de a nu-și pune numele și domiciliul pe fie-care product al teascurilor sale, va fi dator a se desface de atelia sa".

Art. 24.—„Bibliile, cărțile de cult, de rugăciunĭ și alte asemenea scrierĭ, încuviințate de maĭ înainte și întrebuințate maĭ de mult sunt de domeniul public, ele vor putea fi reproduse de fie-care, cu aceasta însă, că nicĭ o modificaţiune în ele nu se va putea face".

Art. 25.—„Editorul saŭ tipograful care ar introduce orĭ-ce modificaţiune va fi supus pedepseĭ de la art. 47 § 3 și 4".

Tocmelĭ agricole

(Infracțiunĭ la legea pentru)

Legea din 14 Maĭ 1882, modificată la 22 Maĭ 1893.

Art. 7.—Numaĭ autoritatea comunală a domiciliuluĭ muncitoruluĭ contractant este competintă a legaliza și înregistra contracte de lucrărĭ agricole.

Muncitorul agricol însă, poate încheia contracte agricole și în altă comună, sub condiţiunea de a prezenta un certificat de la primarul domiciliuluĭ său, că nu are contractată o asemenea lucrare în comună, saŭ că s'a angajat numaĭ pentru o parte din munca ce poate executa.

Acest certificat văzut de primar, rămîne anexat la registrul tocmelilor unde s'a înregistrat actul.

Refuzul primaruluĭ de a libera un asemenea certificat, constitue delictul de refuz de serviciŭ legalmente datorit și se pedepsește conform art. 190 c. p. Liberarea unuĭ certificat fals se pedepsește conform art. 333 din codul penal.

Primarul care a legalizat contractul unuĭ agricultor din altă comună, este obligat de a comunica, cel mult în termen de 3 zile, primaruluĭ comuneĭ unde domiciliază agricultorul, copie legalizată după acest contract, sub luare de dovadă.

Primarul care va contraveni acesteĭ dispoziţiunĭ va fi în caz de reclamaţiune, pasibil de o amendă de la 50 leĭ pînă la 100 leĭ.

Art. 8. — Primariĭ şi scriitoriĭ comuneĭ, carĭ vor legaliza tocmelĭ de lucrărĭ agricele a uuor locuitorĭ din altă comună fără certificatul prevăzut la art. 7, vor fi supuşĭ la o amendă de 50 pînă la 100 leĭ, în folosul comuneĭ, şi persoana vătămată rămîne în drept a cere despăgubire pe calea ordinară pentru prejudiciul ce ar suferi din faptul primaruluĭ şi al scriitoruluĭ.

Art. 16. — Fie-care registru va coprinde actele încheiate şi legalizate de autoritatea comunală în cursul unuĭ an agricol.

Ele vor purta următorul titlu:

„Registru pentru tocmelĭ agricole.....

„Judeţul.....

„Plasa saŭ plaiul.....

„Comuna.....

„Anul agricol.....

Verĭ-ce răzătură, unsoare de cerneală, rupere saŭ schimbare de rînd şi de număr în aceste registre va aduce primaruluĭ şi scriitoruluĭ comuneĭ cîte o amendă pînă la 50 leĭ.

La caz de faptă înadins şi cu rea credinţă, pentru schimbarea număruluĭ, modificarea, denaturarea cu viclenie, dregerea saŭ falşificarea actelor de tocmelĭ, primarul şi scriitorul comuneĭ, pe lîngă amenzile de maĭ sus, se vor supune pedepselor prescrise de c. p. (Art. 123, 124).

Art. 29.—Se va putea urmări orĭ-care avere a debitoruluĭ afară de casa şi pămîntul, dobîndite prin legea rurală saŭ cumpărate în loturĭ micĭ în baza legeĭ speciale pentru înstrăinarea bunurilor statuluĭ şi a legeĭ pentru regularea proprietăţeĭ imobiliare din Dobrogea, precum şi averea pe care o scuteşte legea de urmărire. Vînzarea avereĭ scutite este nulă de plin drept.

Primarul care va săvărşi o asemenea vînzare se va pedepsi cu închisoare corecţională de la 15 zile pînă la 2 lunĭ.

Art. 37.—Primarul saŭ locţiitorul luĭ, care nu va fi executat dijmuirea în termeniĭ prevăznţĭ şi nu va putea proba cazul de forţă majoră, va fi supus la o amendă de 2 leĭ de fie-care hectar nedijmuit. In caz de insolvabilitate, amenda se va preface în închisoare, socotindu-se o zi drept 10 leĭ fără ca această închisoare să poată trece peste 30 zile.

Art. 41.—Primarul şi ajutoarele sale, carĭ cu rea credinţă, vor refuza să proceadă la executarea contractelor de muncĭ

agricole, conform art. 27, 28, 36 şi 38 din legea de faţă, se vor pedepsi cu închisoare de la 15 zile la 2 luni, îndatorîndu-se a plăti şi daunele isvorîte din acest delict.

Art. 44.—Cultivatorul care va fi momit lucrătorii altuia, saŭ care va fi angajat sătenĭ fără a le cere un certificat de la primăria de unde sunt localnicĭ, prin care să ateste că eĭ nu sunt datorĭ, saŭ că şĭ-aŭ îndeplinit deja datoriile de muncă contractate cu alţĭ, vor fi pasibilĭ de daune interese către persoana lesată, după ce vor fi puşĭ în întîrziere prin primarul local.

Primarul care nu va notifica, în termen cel mult de 24 ore de la primire, va fi pasibil de închisoare de la 5 pînă la 30 zile.

U

Ultragiul public la pudoare

Art. 262 c. p.—„Orĭ-cine va comite un ultragiu public contra pudoareĭ, se va pedepsi cu închisoare de la 3 lunĭ pînă la un an şi cu amendă de la 26 pînă la 100 leĭ.

Cu aceiaşĭ pedeapsă se va pedepsi, orĭ-cine va comite saŭ va ajuta să se comită un ultragiŭ contra moraleĭ publice saŭ religioase, saŭ contra bunelor moravurĭ, prin unul din mijloacele enumărate la art. 294 din acest cod".

I. **Generalităţĭ.**— Ceia-ce caracterizează acest delict, este faptul că un ultragiŭ la pudoare a fost voluntar comis *în public.*

Nu interesează nicĭ mobilul, nicĭ scopul culpabiluluĭ; căcĭ maĭ în tot-d'a-una delicuentul nu a avut ca ţintă de a ultragia pudoarea publică, ci satisfacerea propriilor sale pasiunĭ, saŭ de a excita propria-şĭ lubricitate saŭ a altora.

Sunt împrejurărĭ în care salvarea vieţeĭ saŭ a unuĭ bun, necesitează un concurs de acte, care ar constitui un ultragiŭ public la pudoare, dacă s'ar fi comis în alte împrejurărĭ, dar carĭ scapă de penalitate; cum ar fi cazul unuĭ individ, care coprins de flacările unuĭ incendiŭ, iese în public într'o stare de nuditate completă.

Decĭ, pentru a determina dacă actul obscen, — comis în public—constitue un ultragiŭ, vom examina împrejurările.

II. **Elementele infracțiuneĭ.**—Elementele constitutive ale acestuĭ delict sunt :

a) Un fapt material, imoral saŭ obscen ;

b) Faptul să fie comis în public (publicitatea) ;

c) Cu voință și fără necesitate.

a) *Faptul material* consistă dintr'un act, atitudine saŭ gest, de natură a atinge pudoarea altuia.

De unde rezultă că *cuvintele*, orĭ cît de triviale și de licențioase ar fi, picturile, gravurile, desemnurile saŭ scrierile obscene, nu constituesc un element material de ultragiŭ la pudoare pedepsit de art. 262 cod. pen.

b) *Publicitatea* este elementul esențial al delictuluĭ prevăzut de art. 262 cod. pen. Există, orĭ de cîte orĭ ultragiul este săvîrșit în public, saŭ s'a comis într'un loc privat care ar fi fost vizibil publiculuĭ.

Prin urmare distingem : ultragiul comis într'un loc public și ultragiul comis în mod public, într'un loc privat.

Ce trebue să înțelegem prin locurĭ publice ?

Chassan, de la care a rămas un tratat magistral asupra preseĭ, consideră locurĭ publice, acelea carĭ sunt accesibile tutulor, fie în mod gratuit, fie cu plată saŭ îndeplinind oare-carĭ condițiunĭ de admisibilitate. El le divide în treĭ clase :

1) *Locurĭ publice prin natura lor*, acelea carĭ într'un mod permanent și absolut sunt accesibile publiculuĭ. Ast-fel sunt : drumurĭ, străzĭ, piețe, grădinĭ și parcurĭ publice etc. locurĭ, în carĭ ultragiul la pudoare dacă s'ar comite, chiar în timpul nopțeĭ și cînd ar fi deșerte, cade sub penalitatea legeĭ.

2) *Locurĭ publice prin destinație*, sunt acelea în carĭ orĭ-ce persoană poate fi chemată saŭ admisă să pătrundă și să șeadă în mod liber, fie absolut, fie îndeplinind oare-carĭ condițiunĭ generale de admisibilitate.

Ast-fel sunt : teatrele, balurile, școalele, cafenelele, sălile de audiență, autoritățile etc., și în acest caz ultragiul la pudoare este public, după cum acel loc fusese deschis

saŭ închis și după cum ultragiul a fost saŭ a putut fi auzit saŭ văzut.

3) *Locurĭ publice accidentale*, sunt locurile private carĭ nu aŭ caracterul de publicitate de cît în prezența maĭ mult saŭ maĭ puțin accidentală a unuĭ public.

Ex.: cîrciumile, magazinele spitalurile, vagoanele carĭ circulă pe o linie ferată, etc.

c) *Elementul intențional* necesar pentru ca ultragiul să existe, consistă în cunoștința că se atinge pudoarea publică, abstracțiune făcînd de orĭ-ce intențiune de publicitate.

Adică, este suficient ca prevenitul să se fi expus *cu voință* și *fără necesitate*, de a fi văzut într'o situațiune imorală saŭ obscenă, cu toate că nu și-ar fi propus să desprețuiască direct sentimentul public.

Ultragiŭ și violențe contra funcționarilor publicĭ

Forma cea maĭ frecuentă a delictuluĭ de violență publică consistă în ultragiĭ fie morale (ultragiul propriŭ zis), fie materiale (violențe), în contra depozitarilor autorității saŭ forțeĭ publice. (Art. 182 c. p.).

Ultragiul și violențele iaŭ un caracter particular de gravitate din cauza a două circumstanțe esențiale. Prima, este calitatea de funcționar a persoaneĭ ultragiate. A doua, faptul că delictul s'a comis în timpul cînd funcționarul se afla în exercițiul funcțiuneĭ saŭ cu ocaziunea exercițiuluĭ, adică, fie în momentul cînd persoanele ultragiate reprezintă autoritatea publică, fie cu ocaziunea îndeplinireĭ unor acte, ca reprezentanțĭ aĭ acesteĭ autorități.

§ I. *Ultragiul propriŭ zis*

Art. 182 c. p. — „Ceĭ ce, prin cuvinte saŭ scrieri înjurătoare, va atinge onoarea unuĭ saŭ maĭ multor funcționarĭ ad-

ministrativĭ saŭ judecătoreşti, saŭ a unuĭ jurat, în lucrarea saŭ cu ocaziunea exerciţiuluĭ funcţiuneĭ lor, se va pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la 6 lunĭ; iar dacă ultragiul se va fi urmat în sala şedinţelor uneĭ curţĭ saŭ unuĭ tribunal, osînda va fi închisoarea de la 2 lunĭ pînă la 1 an.

Ultragiul făcut prin gesturĭ ofensătoare, saŭ prin ameninţărĭ, în contra unuĭ asemenea funcţionar public saŭ jurat, în exerciţiul, saŭ cu ocaziunea funcţiuneĭ sale, se va pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la 3 lunĭ; iar de se va fi urmat ultragiul în sala şedinţelor uneĭ curţĭ saŭ tribunal, se va pedepsi cu închisoare de la o lună pînă la 6 lunĭ".

Art. 183 c. p.—„Ultragiul făcut prin cuvinte, gesturĭ saŭ ameninţărĭ în contra orĭ-căruĭ funcţionar public, precum şi în contra orĭ-căruĭ cetăţean însărcinat cu un serviciŭ public saŭ municipal, saŭ agent însărcinat cu forţa publică, în exerciţiul saŭ cu ocaziunea funcţiuneĭ sale, se va pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la 2 lunĭ saŭ cu amendă de la 26 pînă la 100 leĭ".

Legiuitorul nu a definit ultragiul, din cauză că este un fapt nedeterminat, putîndu-se comite în diferite modurĭ, carĭ toate să aibă caracterul ofensător.

Elementele constitutive.—Cinci sunt elementele esenţiale ale ultragiuluĭ în contra funcţionarilor publicĭ;

1) Trebue ca persoana ultragiată să aibă calitatea indicată de lege; 2) ultragiul să aibă loc în exerciţiul funcţiuneĭ saŭ cu ocaziunea exerciţiuluĭ; 3) să se manifesteze printr'un fapt material determinat: prin cuvinte, scrierĭ, gesturĭ saŭ ameninţărĭ; 4) să fie de natură a atinge onoarea saŭ demnitatea; 5) să fie comis cu intenţiune de a ultragià.

I. Primul element este *calitatea victimeĭ, aceea de funcţionar administrativ, judecătoresc, jurat, funcţionar public, de cetăţean însărcinat cu un serviciŭ public saŭ municipal, de agent însărcinat cu forţa publică.* Simplĭi particularĭ sunt exclusiv protejaţĭ de lege în onoarea, consideraţiunea şi demnitatea lor, numaĭ prin prescripţiunile relative la *calomniĭ* şi *injurĭi*.

Legiuitorul prin art. 182 şi 183 face o distincţiune în ce priveşte pe magistraţĭ şi pe juraţĭ, agravînd pedeapsa a-

tunci cînd ultragiul și violențele s'aŭ comis în sala ședințelor uneĭ curțĭ saŭ tribunal.

II. Al doilea element prezintă două situațiuni: a) *cînd funcționarul se află în exercițiul funcțiuneĭ saŭ* b) *cu ocaziunea îndeplinireĭ unor acte în calitate de reprezentant al autorităței publice:*

a) In prima situațiune, legea protege persoana publică cu o energie maĭ mare, pentru că ultragiul saŭ violențele ating nu numaĭ pe individ, dar chiar statul, într'unul din organele sale. Ast-fel, ultragiul are un caracter special, chiar cînd n'are de obiect de cît un act al vieței private saŭ o expresiune ofensătoare; violența devine un delict saŭ o crimă *sui generis*, chiar cînd nu este inspirată de un sentiment de dispreț pentru autoritate, ci de ură personală.

Ultragiul se consideră comis în exercițiul funcțiuneĭ, cînd a fost îndreptat în contra uneĭ persoane desemnate de lege, lucrînd în această calitate. Ast-fel sunt, de exemplu, ultragiul prin cuvinte adresat unuĭ comisar de poliție într'o reuniune publică, unde acesta era însărcinat cu supravegherea; ultragiul adus primaruluĭ într'una din sălile primărieĭ deschise publiculuĭ, în timpul ședinței consiliuluĭ comunal; acela adus notaruluĭ, în momentul cînd dă citire unuĭ testament în formă mistică, din partea celor interesați, etc.

b) Ultragiul să fi avut loc *cu ocaziunea îndeplinireĭ unor acte în calitate de reprezentant al autorităței publice*, indiferent dacă funcționarul poartă semnele vizibile ale autorităței; dacă exercită saŭ nu funcțiunea în locul fixat de atribuțiunile luĭ, saŭ dacă lucrează în mod maĭ mult saŭ maĭ puțin regulat. Din momentul în care cine-va se adresează cu cuvinte ofensătoare saŭ cu violențe, funcționaruluĭ, cu ocaziunea unuĭ act care cade în atribuțiunile sale și la care funcționarul procedează, delictul prevăzut de art. 182 este caracterizat.

Ultragiul este comis *cu ocaziunea exercițiuluĭ funcțiuneĭ*, nu numaĭ cînd are drept cauză îndeplinirea unuĭ act determinat,

dar și cînd a fost adresat cu ocaziunea funcțiunei sau calității sale.

III. A treia condițiune pentru existența delictului este ca *ultragiul să se manifesteze printr'un fapt exterior, material, determinat.* Legea nu pedepsește un *sentiment*, ci un *act* de dispreț.

In ce privește formele exterioare prin cari ultragiul se manifestă și pe cari legea le prevede sunt : *cuvintele, gesturile, amenințările și scrierile.* Cea din urmă formă a ultragiului nu se pedepsește de cît atunci cînd se referă la magistrați și jurați.

a) *Prin cuvînt*, ca mijloc de a realiza ultragiul, trebue să înțelegem ori-ce produs al voce cari poate fi auzit, ca : huiduelile, vociferările, fluerăturile, etc.

b) *Ultragiul prin gesturi sau amenințări.* Ultragiul prin *gesturi* se rezumă într'un gest ofensător, adică în ori-ce acțiune a corpului, în ori-ce mimică sau atitudine, exprimînd în mod clar, disprețul pentru persoana căreia îi este adresat.

Ultragiul prin *amenințări* este ori-ce amenințare insultătoare, fie prin scris, fie prin cuvinte, fie prin gesturi.

IV. *A patra condițiune este ca ultragiul să atingă onoarea.*

Este evident că ori-ce ultragiu adus prin cuvinte, gesturi și amenințări ofensătoare și în disprețul autorității, sunt acte de natură a diminua respectul cetățenilor pentru depozitarul autorității publice și ca consecință ating onoarea. Legiuitorul a înțeles, credem, că în acest caz, ultragiul nu poate fi pedepsit de cît atunci cînd îmbracă caracterul calomniei sau injuriei. Acesta este sistemul care a fost susținut înaintea Curții de Casație franceze de procurorul general Dupin (Garraud IV, pg. 246).

V. Elementul moral al ultragiului (intențiunea) consistă *în voința culpabilă* sau, mai precis, *în voința de a insulta.*

Delictul nu este constituit de cît prin existența intențiunii de a ultragia. Este suficient ca cuvintele, gesturile sau amenințările, să aibă, prin ele însăși, un caracter insultător, pentru a face să se prezume intențiunea delictuoasă. De aci următoarele trei consecințe :

1) Inculpatul poate stabili că cuvintele sau gesturile aŭ avut cu totul alt mobil de cît voința de a ultragia, dar proba buneĭ credințe cade în sarcina luĭ.

2) Ultragiul nu există de cît atuncĭ cînd cu știință a fost adresat persoanelor prevăzute în art. 182 și 183 c. p.; dacă, prin urmare, autorul nu a cunoscut calitatea persoaneĭ ultragiate, faptul nu va înceta de a fi delictuos, dar va fi reprimat sub calificațiunea de insultă și injurie în contra unuĭ particular.

3) In fine, după cum am maĭ spus, ultragiul nu există dacă autorul săŭ nu a avut voința de a'l face să ajungă la cunoștința persoanelor ultragiate.

S'a judecat în această privință:

Din spiritul și litera articoluluĭ 182 c. p., reiese că el este aplicabil tutulor celor ce ar comite un ultragiŭ, fără distincțiune de condițiunea saŭ calitatea agentuluĭ. El este dar aplicabil sub-prefectuluĭ care a ultragiat pe un procuror. (Cas. II, No. 230 din 12 Maiŭ 1870).

Insulta adusă unuĭ sub-comisar pe cînd el se dusese la inculpat, în urma uneĭ reclamațiunĭ ce primise, constitue delictul prevăzut de art. 182 c. p. (Cas. II, No. 167 din 7 Maiŭ 1876).

Deși portăreiĭ nu pot, nefiind agenți aĭ poliției judiciare, a constata infracțiunile la legea penală, însă eĭ, fiind agenți judecătorești, sunt competenți conform art. 515 și 521 pr. pen., să constate prin procese-verbale ultragiul ce li se aduce cu ocaziunea îndeplinireĭ funcțiuneĭ lor. (Cas. II, No. 477 din 28 Sept. 1894).

§ II. *Violențe în contra forței publice, în contra autorității publice și depozitarilor lor*

Art. 184 c. p.—„Orĭ-cine va lovi, chiar fără armă și chiar fără a rezulta rănire, pe orĭ-ce funcționar administrativ saŭ judecătoresc, în exercițiul funcțiuneĭ sale, saŭ cu ocaziunea acestuĭ exercițiŭ, se va pedepsi cu închisoare de la un an pînă la doĭ anĭ.

Iar dacă lovirea se va fi urmat în sala ședințelor a uneĭ

curţi saŭ a unuĭ tribunal, culpabilul se va osîndi încă şi cu interdicţiunea pe timp mărginit".

Art. 185 c. p.—„Atacurile prevăzute la art. 184, de vor fi făcute în contra unuĭ împiegat saŭ oficer ministerial, contra unuĭ agent al forţeĭ publice saŭ în contra unuĭ jurat, orĭ alt cetăţean însărcinat cu un serviciŭ public în timpul exerciţiuluĭ serviciuluĭ lor, saŭ cu ocaziunea acestuĭ exerciţiŭ, se vor pedepsi cu închisoarea de la o lună pînă la un an".

Art. 186 c. p.—„Dacă atacurile urmate în contra funcţionarilor şi agenţilor prevăzuţĭ la art. 184 şi 185 aŭ fost pricinuitoare de vărsare de sînge, de rănirĭ saŭ boale, pedeapsa va fi închisoarea de la treĭ pînă la cincĭ anĭ şi interdicţiunea pe timp mărginit; iar dacă din aceasta se va fi urmat şi moarte, în termen de 40 zile, culpabilul se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit".

Art. 187 c. p.—„Chiar cînd nişte asemenĭ atacurĭ nu vor fi cauzat vărsare de sînge, rănirĭ saŭ boale, culpabilul se va pedepsi cu închisoare de la treĭ pînă la cincĭ anĭ, şi cu interdicţiunea pe timp mărginit, dacă lovirea s'a săvîrşit cu precugetare saŭ prin pîndire".

Art. 188 c. p.—„De s'a urmat lovirea orĭ rănirea, cu cuget de a omorî, asupra vre-unuia din funcţionariĭ citaţĭ la art. 184 şi 185, în timp cînd aceştia se aflaŭ în lucrare saŭ cu ocaziunea funcţiuneĭ lor, culpabilul se va pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa".

Art. 189 c. p.—„Pedepsele prevăzute la art. 181, 182, 184, 186, 187 şi 188, se vor aplica şi acelora carĭ vor insulta saŭ vor ataca pe un membru al Corpurilor Legiuitoare, în localul adunăreĭ, saŭ în curtea eĭ, pentrn opiniunile emise de dînsul în sînul Adunăreĭ".

Violenţa presupune o presiune asupra voinţeĭ, presiune care poate fi morală (ameninţările) saŭ materială (violenţa propriŭ zisă).

După cum este exercitată asupra unuĭ depozitar al autorităţeĭ publice, saŭ asupra unuĭ simplu particular, violenţa se numeşte *publică* saŭ *privată*.

In afară de violenţele exercitate asupra oficerilor publicĭ, în scopul de a împiedeca executarea legilor saŭ ordinelor autorităţiĭ, carĭ sunt calificate *rebeliune*, legea prevede şi reprimă orĭ-ce violenţe, *orĭ-care ar fi scopul saŭ mobilul*, co-

mise față de un oficer public în exercițiul funcțiuneĭ saŭ cu ocaziunea acestuĭ exercițiŭ.

Dacă violențele s'aŭ comis în timpul cînd oficerul public exercita funcțiunea sa, două ipoteze apar:

1) Saŭ nu aŭ cauzat răniriĭ, vărsăriĭ de sînge saŭ boală, și în acest caz pentru a califica fapta, trebue să examinăm intențiunea agentuluĭ:—dacă a avut de scop de a împedeca executarea uneĭ legĭ saŭ a unuĭ act al justițieĭ, faptul constitue o rebeliune;—dacă a lucrat sub imperiul altuĭ sentiment, faptul are caracterul de violențe contra depozitarilor autorităței saŭ forței publice.

2) Saŭ violențele aŭ provocat vărsăriĭ de sînge, răniriĭ saŭ boală și atunciĭ, oriĭ-care ar fi mobilul, art. 184 c. p. își găsește aplicarea.

Violențe grave. Cînd violențele, prin rezultatele saŭ intențiunea delicuentuluĭ, iaŭ un caracter de gravitate, în care caz sunt calificate crime, legea nu face distincțiune între magistrațiĭ, jurat saŭ oriĭ-ce alt funcționar public.

Din punctul de vedere al intențiuneĭ, violențele, chiar acelea cariĭ n'aŭ cauzat vărsăriĭ de sînge, răniriĭ saŭ boală, constituesc o circumstanță agravantă, dacă *„lovirea s'a săvîrșit prin precugetare saŭ prin pîndire“* (Art. 187); iar dacă s'a urmat lovirea oriĭ rănirea cu cuget de a omorî... culpabilul se va pedepsi cu munca silnică pe toată viața. (Art. 188).

Din punctul de vedere al rezultatuluĭ, legiuitorul stabilește două grade de penalităț:

a) *Dacă aŭ cauzat răniriĭ, vărsăriĭ de sînge, saŭ boale, pedeapsa va fi închisoarea de la treĭ la cinciĭ aniĭ și interdicțiunea pe timp mărginit.*

b) *Iar dacă din aceasta se va fi urmat și moarte, în termen de 40 zile, culpabilul se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit.*

In rezumat, violențele prevăzute de art. 184 și 185 c. p. nu constituesc, în principiŭ, de cît un simplu delict; dar iaŭ caracterul de crimă, dacă sunt însoțite de circumstanțele agravante prevăzute fie de art. 186 (vărsăriĭ de sînge,

răniri sau boale; moarte în termen de 40 zile), fie de art. 187 şi 188 c. p. (precugetare sau pîndire; cugetul de a omorî).

Urmăriri

(Dispoziţiuni penale din legea pentru)

Legea din 24 Martie 1877:

Art. 19. — Agenţii de urmărire în operaţiunile de sequestru şi vînzare, de cîte ori vor găsi de cuviinţă, vor cere formal asistenţa agenţilor publici administrativi şi poliţieneşti.

Ori-ce cerere înscris din partea agentului de urmărire ca să fie asistat, nesatisfăcută în termen de 48 ore, va atrage, pentru agentul administrativ sau poliţienesc, penalitatea amendărei cu jumătate leafa pe o lună, reţinută imediat de casierul respectiv după aprobarea ministeruluĭ financelor, bazată pe constatarea făcută de inspectorul financiar, în faţa superioruluĭ agentuluĭ abătut.

In caz de recidivă, agentul va fi supus şi la penalitatea prevăzută la art. 190 din codicele penal.

Art. 23.—Ori-ce negligenţă din partea agenţilor (casierul general sau perceptorul), constatată prin aplicarea legeĭ de faţă, atrage după sine amendarea agentuluĭ cu leafa pe o lună, fără prejudiţiul penalităţilor prescrise prin art. 19 din legea contabilităţeĭ generale, în ceea-ce priveşte pe casier şi perceptor.

Aplicarea amenzilor se va face după o constatare a casieruluĭ general pentru perceptorĭ, şi a inspectoruluĭ financiar pentru casieriĭ generalĭ, aprobate şi una şi alta de ministerul financelor.

Uzurpare de titluri sau funcţiuni publice

Art. 207 c. p. — „Ori-care fără cădere se va amesteca în funcţiuni administrative, judecătoreşti ori ostăşeşti, ori municipalĭ, sau va face acte ale uneĭ dintr'aceste funcţiuni se va pedepsi cu închisoare de la şease luni pînă la doĭ anĭ, fără

prejudiciul pedepseĭ de plăsmuire, dacă actul poartă caracterul acesteĭ crime".

Legea comptabilităţeĭ publice (8 Oct. 1893):

Art. 23. — „Orĭ-ce persoană, alta de cît comptabilul, care, cu saŭ fără autorizaţiune legală, se va fi amestecat în mînuirea banilor publicĭ, este, prin acest singur fapt, constituit comptabil, fără prejudiciul urmăririlor prevăzute de art. 207 c. p., dacă fără autorizaţiune s'ar fi amestecat în funcţiunĭ publice, gestiunile de fapt sunt supuse aceloraşĭ jurisdicţiunĭ şi trag după sine aceiaş răspundere ca şi gestiunile legale".

[Vezĭ şi *Bursă* (operaţiunĭ delictuoase de) art. 41 legea burselor].

V

Vagabondaj

Art. 217 c. p.— „Vagabonzii, adică oamenii fără căpătîi, sunt aceia cari n'aŭ nicĭ un domiciliŭ statornic, nicĭ mijloc de hrană, nicĭ exercitează obicĭnuit verĭ o profesiune saŭ meşteşug". (Art. 87 c. civ.; 270 pr. fr.).

Art. 218 c. p. — „Nimenĭ nu se poate declara vagabond, de cît numaĭ prin sentinţă judecătorească.

Nimenĭ nu poate fi declarat de vagabond de cît de la etatea de 16 anĭ împliniţĭ în sus".

Art. 219 c. p. — „Aceĭ declaraţĭ de vagabonzĭ, se vor aduna într'o monăstire, saŭ în alt loc anume determinat printr'un regulament de administraţiune publică, şi se vor supune a învăţa o meserie cu care să se poată hrăni saŭ vor fi obligaţĭ a lucra în meseria ce cunosc.

Timpul şedereĭ lor în un asemenea loc va fi de la şease lunĭ pînă la un an".

Art. 220 c. p.—„Aceĭ declaraţĭ de vagabonzĭ, de naţionalitate străină, se vor putea şi izgoni din ţară".

Art. 221 c. p.—„Inainte de a se trimite un individ declarat de vagabond în unul din locurile prevăzute prin art. 219 i se va pune un soroc de cel mult o lună, în care el va putea să-şĭ găsească un mijloc regulat de existenţă, în care caz va fi scutit de a merge în casa destinată vagabonzilor".

Art. 222 c. p.—„Dacă comuna unde este născut vagabondul, saŭ vre-o persoană cunoscută şi solvabilă va reclama pe vagabond, sub ofertă de garanţie, individul, ast-fel re-

clamat, se va trimete în comuna care 'l-a cerut, saŭ în acea pe care garantul a arătat-o". (P. fr. 273).

Art. 223 c. p.—„Vagabondul care se va prinde îmbrăcat cu port schimbat saŭ purtînd arme, deşi nu le va fi întrebuinţat, saŭ avînd asupră-ĭ pile, cîrlige saŭ alte multe unelte îndemînatice, orĭ spre săvîrşire de furtişaguri, saŭ de alte delicte, orĭ spre a-ĭ înlesni mijloacele de a intra prin case, se va pedepsi cu închisoare de la 1 lună pînă la un an". (C. p. 91, 217, 218, 315; p. Fr. 277).

Art. 224 c. p.—„Pedepsele hotărîte într'acest codice pentru ceĭ ce vor avea paspoarte saŭ răvaşe de drum false, se vor urca la maximum pentru vagabonzĭ, cînd asemenea paspoarte orĭ răvaşe de drum se vor găsi la dînşiĭ". (C. p. 129, 130, 132, 133, 217; p. Fr. 281).

I. **Elementele constitutive.**— Patru sunt elementele constitutive ale stăreĭ de vagabondaj:

1) Lipsa de domiciliŭ stabil; 2) lipsa de mijloace de subsistenţă; 3) neexercitarea uneĭ profesiunĭ saŭ meşteşug; şi 4) etatea de 16 anĭ împliniţĭ.

1) *Lipsa de domiciliŭ* este primul şi principalul element a stăreĭ de vagabondaj, fiind o cauză care face ca un ast-fel de individ să fie considerat ca periculos. Trebue observat ca legea nu se mulţumeşte cu un domiciliŭ legal în sensul civli al cuvîntuluĭ, ea cere un domiciliŭ sigur, o locuire efectivă, reală, singura care servă de garanţie colectivităţeĭ sociale. Iulius Clarus, defineşte pe vagabond cu termenii: *„Ille qui non certum habet domicilium in quo habitet"*.

2) *Lipsa mijloacelor de subsistenţă.* — Poate cine-va să nu aibă un domiciliŭ fix, poate să nu aibă profesiune saŭ meşteşug, din moment ce are resurse de vieţuire, care să-ĭ asigure suficient existenţa sa, nu poate fi considerat ca periculos, pentru că nu este forţat să'şĭ aproprieze bunul altuia. De aceia nicĭ legea penală nu cere socoteală aceluia care nu are nicĭ domiciliŭ, nicĭ profesiune, din moment ce posedă resurse de traĭ, nefiind suspectat că va comite vre-o infracţiune.

3) *Lipsa uneĭ profesiunĭ saŭ meşteşug, exercitată însă în mod obişnuit.* — Legea, în adevăr, nu permite nimănuĭ de a se

sustrage stărei de vagabondaj, alegînd că are un meşteşug saŭ o profesiune. Ea cere ca acea profesiune saŭ meşteşug să se exercite în mod obişnuit.

Pentru existenţa stărei de vagabondaj se cere dar întrunirea a cîtor treĭ elementele.

Maĭ adăogăm că, cu toate că aceste treĭ elemente se găsesc întrunite, nu în tot-d'a-una însă constituesc starea de vagabondaj; căcĭ se poate foarte bine întîmpla ca un accident, inundaţie, naufragiŭ, incendiŭ, etc., să lipsească pe un om, şi de domiciliŭ, şi de meşteşug şi de resurse.

Ceea-ce legea reprimă. este adoptarea voluntară a unuĭ ast-fel gen de viaţă periculos societăţeĭ.

II. S'a judecat în ce priveşte faptul de vagabondaj:

1) Codul penal romîn nu consideră vagabondajul propriŭ zis ca un delict, precum este în codul penal francez, saŭ în codul penal prusian. Dacă codul penal prevede vagabondajul, aceasta nu implică că, în caz de declarare a individuluĭ ca vagabond ar trebui pronunţată şi pedeapsă, căcĭ aceasta este adevărat pentru toate infracţiunile propriŭ zise, pentru carĭ, în caz de constatare şi de condamnare, are a fi pronunţată şi o pedeapsă nu însă şi pentru vagabondajul pe care codul penal nu l'a privit ca un delict. (Cas. II, 21 Octombre 1898; *Dreptul* No. 7 din 1899, pag. 52).

2) Deşi prin art. 219 se prescrie că ceĭ declaraţĭ vagabonzĭ să fie condamnaţĭ la detenţiune într'un loc anume, spre a învăţa un meşteşug, însă acest articol nu a vizat de cît pe ceĭ născuţĭ în ţară, carĭ n'aŭ nicĭ un fel de instruire şi nicĭ o meserie care să le asigure mijloacele de existenţă, iar nu şi pe ceĭ născuţĭ în ţărĭ streine, carĭ urmează a fi expulzaţĭ. (Cas. I, 26 Ianuarie 1894; *Dreptul* No. 16 din 1894, pag. 122; Cas. II, 2 Maiŭ 1894).

3) La noĭ simplul fapt al vagabondajuluĭ este o infracţiune *sui generis*, iar dispoziţiunile legeĭ relative la vagabonzĭ, nu sunt de cît niştе măsurĭ particulare de poliţie. In această materie legea nu prevede intervenţia tribunaluluĭ de cît pentru a pronunţa starea de vagabondaj. (C. Ga-

laţi, I, 4 Noembre 1897; *Dreptul* No. 78 din 1897, pg. 652).

4) Adevăratul sens al art. 222 c. p. este că numaĭ vagabonziĭ născuţi în ţară pot fi liberaţi pe cauţiune. (Cas. II, 19 Oct. 1892; *Dreptul* No. 69 din 1892, pg. 546; Cas. II, 12 Ianuarie 1893).

III. **Instrucţiunĭ:**

Oficerul de poliţie va menţiona în procesul-verbal, dacă indivîdul în stare de vagabondaj este de naţionalitate streină, căcĭ vagabonziĭ streinĭ pot fi isgoniţĭ din ţară (art. 220 c. p.); va nota cu îngrijire dacă vagabondul a fost prins, îmbrăcat cu port schimbat saŭ purtînd arme, de şi nu le va fi întrebuinţat, saŭ avînd asupră-ĭ pile, cîrlige saŭ alte unelte îndemînatice spre săvîrşire de furtişaguri saŭ alte delicte, orĭ spre a-ĭ înlesni mijloace de intrare prin case, de óare-ce acest fapt constitue o circumstanţă agravăntă şi dă stăreĭ de vagabondaj un caracter delictuos (art. 223); de asemenea dacă se va găsi asupra lor pasporturĭ saŭ răvaşe de drum false (art. 224).

Vamă

(Dispoziţiunĭ penale din legea de)

Legea din 17 Martie 1882:

I. **Perceperea de taxe ilegale. Mituire.**

Art. 50 al. 1.—Agenţiĭ vamalĭ, carĭ vor percepe alte drepturĭ maĭ marĭ de cît acele determinate prin legĭ, se vor pedepsi conform dispoziţiunilor codiceluĭ penal; iar aceia carĭ vor primi direct saŭ indirect vre-o recompensă, gratificaţiune saŭ dar, se vor condamna la pedepsele prevăzute de codicele penal pentru funcţionariĭ carĭ primesc mită.

II. **Inlesnirea saŭ favorizarea contrabandeĭ.**

Art. 50 al. 2.—Agenţiĭ vamalĭ şi aceĭ însărcinaţĭ a-ĭ ajuta în exerciţiul funcţiunilor lor, precum şi comisionariĭ, expeditoriĭ, saŭ orĭ-ce alte persoane servind de intermediatorĭ între comercianţĭ şi biurourile vamale, carĭ se vor dovedi că aŭ înlesnit

contrabande, saŭ aŭ favorizat prin declaraţiuni şi verificări false, orĭ prin alte mijloace, importaţiuni saŭ exportaţiuni în frauda drepturilor vămeĭ, se vor pedepsi:

a) Cînd importaţiunile saŭ exportaţiunile se vor fi făcut chiar prin cuprinsul biurouluĭ, cu închisoare de la 1 an pînă la 3 anĭ;

b) Cînd importaţiunile saŭ exportaţiunile se vor fi făcut prin locurĭ ascunse, cu maximum al închisoareĭ corecţionale;

c) Cînd importaţiunile saŭ exportaţiunile frauduloase, favorizate de dînşiĭ, se vor fi făcut prin oamenĭ adunaţĭ în trupă şi armaţĭ, se vor pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit, fără prejudiţiul altor pedepse prevăzute de codicele penal.

In toate aceste cazurĭ, comisionariĭ, expeditoriĭ saŭ intermediatoriĭ, vor perde pentru tot-d'a-una dreptul de a maĭ exercita profesiunea lor pe lîngă orĭ-care biuroŭ vamal.

III. **Transportul şi circularea mărfeĭ prohibite saŭ supuse la drepturĭ de vamă.**

Art. 61.—Mărfurile de orĭ-ce fel, supuse la drepturĭ de vamă saŭ lovite de prohibiţiune, nu vor putea, sub pedeapsa de confiscaţiune şi de 500 leĭ amenda, să fie transportate şi să circuleze pe distanţa de 10 kilometri de la frontieră înnăuntru de cît între răsăritul şi apusul soareluĭ, afară numaĭ dacă vor fi însoţite de acte emanînd de la biurourile de vamă saŭ de la alte autorităţĭ publice şi prin mijlocul cărora orĭ ce bănuială de fraudă să fie înlăturată.

IV. **Importărĭ saŭ exportărĭ neregulate (contrabandă).**

Art. 166.—Orĭ-ce importaţiune saŭ exportaţiune săvîrşită saŭ tentată în contra dispoziţiunilor legeĭ de faţă, fie în scopul de a nu se plăti drepturile cuvenite fisculuĭ, saŭ de a se eluda o prohibiţiune, fie numaĭ pentru a se evita îndeplinirea unor formalităţĭ, va constitui un fapt de contrabandă.

Art. 168. (L. 17 Mart. 1882). — Contrabanda de mărfurĭ tarifate saŭ prohibite, făcută saŭ tentată afară din cuprinsul unuĭ port saŭ unuĭ biuroŭ, prin locurĭ ascunse saŭ interzise trecereĭ mărfurilor, va da loc la aplicaţiunea penalităţilor hotărîte de articolul precedent şi la confiscaţiunea mijloacelor de transport carĭ vor aparţine contravenientuluĭ saŭ complicilor săĭ. Osebit fraudatoriĭ se vor trămite înaintea tribunalelor pentru a fi condamnaţĭ la pedeapsa închisoareĭ după distincţiunile următoare:

a) De la 5 zile pînă la 3 lunĭ, dacă faptul va fi fost comis de maĭ puţin de 2 indivizĭ;

b) De la 3 luni pînă la 1 an, dacă faptul ar fi fost comis de 3 saŭ maĭ mulțĭ indivizĭ adunațĭ în trupă ;

c) De la 2 pînă la 5 anĭ, dacă unul saŭ maĭ mulțĭ din făptuitoriĭ adunațĭ în trupă vor fi avut asupra lor arme aparente saŭ ascunse, pe carĭ însă nu le va fi întrebuințat, fără prejudiciŭ de alte pedepse maĭ grave prevăzute de codicele penal pentru crime saŭ delicte comise de zișiĭ făptuitorĭ.

Inchisoarea pentru faptul de contrabandă nu se va confunda nicĭ odată cu închisoarea la care, în cazurile de introducțiune frouduloasă de tutunurĭ, făptuitoriĭ vor putea, conform legeĭ constitutive a monopoluluĭ tutunurilor, să fie condamnațĭ pentru neplata amendeĭ.

Art. 169. (L. 17 Mart. 1882).—Contrabanda săvîrșită saŭ tentată, prin locurĭ afectate legalmente la operațiunile vamale, și avînd de obiect mărfurĭ prohibite pentru motive de salubritate orĭ de siguranță publică, saŭ de prezervarea agriculturеĭ saŭ industriilor din țară, pe de o parte va da loc la aplicațiunea penalităților prevăzute de art. 167 ; iar pe de altă parte, contravenienții se vor trimite înaintea tribunalelor, spre a fi pedepsiți cu închisoare de la 5 zile pînă la 3 luni.

Pedeapsa cu închisoare se va aplica și agenților vamalĭ care se va dovedi că, cu bună știință, aŭ participat saŭ favorizat, într'un mod oare-care contrabande de asemenea natură. Impiegațĭ carĭ, numaĭ din neglijență, vor fi lăsat să se strecoare asemenea contrabande, se vor pedepsi cu amendă de la 50 pînă la 500 leĭ.

V. **Complicitate la contrabandă.**

Art. 171.—Orĭ-cine se va dovedi că a participat ca întreprinzător, ca asigurator saŭ ca interesat într'un mod oarecare la un fapt de contrabandă, va deveni, în calitate de complice, solidar de amenda și pasibil de închisoarea pronunțată contra făptuitorilor.

VI. **Prescripțiunea în caz de contrabandă.**

Art. 172.—Urmărirea faptuluĭ de contrabnndă saŭ de participațiune la contrabandă, se va prescrie printr'un an de la comiterea acestuĭ fapt.

Agenții vămilor carĭ vor dobîndi convincțiunea întemeiată că un fapt de contrabandă a fost săvîrșit de maĭ puțin de un an și carĭ vor avea cuvinte de a crede că acest fapt se poate constata, se va adresa ministeruluĭ public, pentru a obține o informațiune judiciară.

Pentru constatarea faptuluĭ de contrabandă în urma săvîrșireĭ lor, probele scrise ale acestor fapte resultînd din co-

respondența, din registrele saŭ din orĭ-ce alte hîrtiĭ găsite la domiciliul indivizilor bănuiți de a fi autorii saŭ complicii faptelor, vor fi suficiente chiar dacă mărfurile introduse fraudulos nu vor mai fi față. In acest caz de lipsă a mărfurilor, confiscațiunea se va înlocui prin o despăgubire în banĭ alocată fisculuĭ de către tribunal și pe care tribunalul o va fixa după suma la care dînsul va aprecia valoarea mărfurilor, ce ar fi trebuit să fie confiscate.

VII. **Facturĭ, scrisorĭ de cărat saŭ polițe cu indicațiunĭ mincinoase.**

Art. 173.—Orĭ-cine va dovedi că, prin facturĭ, scrisorĭ de cărat saŭ polițe de carice conținînd indicațiunĭ mincinoase, a reușit a surprinde buna credință a agenților vamalĭ și a păgubi pe fisc de o parte din drepturile luĭ, se va pedepsi cu pedeapsa hotărîtă de codicele penal pentru înșelăciune saŭ escrocherie, fără prejudiciŭ de alte pedepse maĭ grave aplicate pentru fals. Prescripțiunea va fi cea hotărîtă de codicele penal. (P. 332).

VIII. **Pășunarea vitelor între linia biurourilor și frontieră fără autorizare.**

Art. 257. — Proprietariĭ vitelor duse pentru pășunare între linia biurourilor și frontieră, maĭ înainte de a se fi dobîndit permisiunea vămeĭ, se vor supune uneĭ amende egale cu suma drepturilor de inportațiune și de exportațiune aplicabile după tarif, acelor vite.

Primariĭ, consilieriĭ municipalĭ și în genere toțĭ împiegațiĭ comunelor vor fi obligațĭ, sub pedeapsă de a fi urmăriți ca solidarĭ de amenda hotărîtă prin acest articol, să constate, saŭ dacă nu vor avea calitatea pentru aceasta, să facă a se constata de către funcționariĭ competințĭ orĭ-ce infracțiune la dispozițiunile privitoare la pășunarea între linia biurourilor și frontieră.

Art. 259. — La înapoerea vitelor de la pășunare se va proceda la verificațiunea feluluĭ și numărul lor în modul prescris prin Art. 255.

Dacă la verificațiune se va dovedi un număr de vite maĭ mare de cît acel pentru care permisiunea a fost liberată și dacă escedentul nu va fi justificat ca provenind din producțiunĭ în timpul pășunăreĭ, acest escedent se va confisca.

Dacă numărul vitelor înapoiate va fi maĭ mic, se vor împlini drepturile de exportațiune asupra vitelor carĭ vor lipsi și a căror pierderĭ, în timpul pășuneĭ, nu se va putea proba prin înfățișarea pieilor.

Dacă vitele înapoiate nu vor fi identic aceleași pentru

care permisiunea a fost liberată, capetele substituite se vor confisca şi osebit, se vor împlini drepturile de exportaţiune asupra celor lipsind.

Violare de domiciliŭ

Art. 15 din Constituţie: „Domiciliul este neviolabil.

Nicĭ o vizitare a domiciliuluĭ nu se poate face, de cît în cazurile anume prevăzute de lege şi potrivit formelor de ea prescrise.“

Art. 151 c. p. — „Orĭ-ce funcţionar administrativ saŭ judecătoresc, orĭ-ce oficer de justiţie saŭ poliţie, orĭ comandant saŭ agent al forţeĭ publice, care se va introduce în a sa calitate în domiciliul unuĭ cetăţean, în contra voinţeĭ acestuia, afară de cazurile prevăzute de lege şi fără formalităţile ce ea prescrie, se va pedepsi cu închisoarea de la 15 zile pînă la treĭ lunĭ şi cu o amendă de la 50 pînă la 1000 leĭ, avîndu-se însă în vedere aplicarea § 2 de la art. 99.

Orĭ-ce particular, care, prin ameninţărĭ saŭ mijloace silnice se va fi introdus în domiciliul unuĭ cetăţean, se va pedepsi cu închisoare de la 15 zile pînă la 3 lunĭ şi cu amendă de la 30 pînă la 500 leĭ,“

§ I. ***Generalităţĭ.***

Principiul inviolabilităţeĭ domiciliuluĭ e proclamat prin art. 15 Const., şi vizează nu protecţia lucruluĭ, proprietăţeĭ, ci, pe de o parte siguranţa persoaneĭ; pe de alta liniştea şi independenţa sa. (Garraud).

Prin domiciliŭ în sensul art 151; se înţelege *locul care serveşte de habitaţiune şi de reşedinţă reală unuĭ cetăţean.*

§ II. ***Violarea de domiciliŭ comisă de funcţionarĭ.***

I) **Elementele delictuluĭ.** — Pentru existenţa delictuluĭ de violare de domiciliŭ prevăzut de art. 151 al. I c. p. se va

cere existența următoarelor patru elemente distincte și generale :

1) *Faptul introducereĭ în domiciliul altuia.* Locul trebue să servească de habitațiune actuală ; nu e violare de domiciliu dacă introducerea a avut loc într'o casă *goală, neocupată* ; de remarcat încă, că legea, prin art. 151, înțelege să protează numaĭ habitațiunea nu și conținutul eĭ, mobilierul : efracțiunea saŭ deschiderea mobilelor nu constitue o violare de domiciliŭ (Cas. fr. 1 Martie 1890).

2) *Contra voințeĭ cetățeanuluĭ*,—expresiune care trebue interpretată în sensul că *nu e necesar pentru instanța delictuluĭ să aibă loc o rezistență materială din partea locuitoruluĭ, simpla sa opunere e suficientă* ; nu se cere de asemenea ca locuința saŭ apartamentul în care a avut loc introducerea fără voia cetățeanuluĭ să aparțină acestuia ; e suficient să aibă cu un titlu oare-care, permanent saŭ temporar, dreptul de a locui (Curtea din Bourges, 4 Iunie 1885 ; Garraud).

3) *Funcționarul să fi lucrat în calitatea sa*, căcĭ, dacă nu a lucrat în virtutea funcțiuneĭ sale, dacă nu a abuzat de autoritatea sa, violarea de domiciliŭ pe care ar comite-o in tră în termeniĭ aliniatuluĭ 2 din art. 151.

4) *Funcționarul să se fi introdus în afară de cazurile determinate de lege și fără formalitățile ce ea prescrie*, căcĭ delictul nu e de cît un abuz de funcțiune.

Dacă funcționarul justifică că a lucrat din ordinul unuĭ superior, căruia datora supunere, responsabilitatea cade asupra acestuia, după cum rezultă din termeniĭ legeĭ : „*avîndu-se în vedere aplicarea § II de la art. 99 c. p.*“

II) **Casurile cînd e permis oficerilor publicĭ să intre în domiciliul cetățenilor.**

1) **In timpul nopțeĭ.**—Nimenĭ nu are dreptul să intre în casa unuĭ cetățean afară numaĭ de cazurĭ de forță majoră : incendiŭ, inundație, reclamație venind din interiorul caseĭ saŭ în alte împrejurărĭ care privesc interesul locuitorilor.

Agențiĭ autorității saŭ forțeĭ publice, pot însă intra la orĭ-ce oră din zi și din noapte, fie pentru a reprima desordine, fie pentru a constata contravențiunĭ : *a*) în casele

deschise publicului: cafenele, berării, cîrciume, restaurante, etc., cu această rezervă însă, că dreptul de intrare nu există de cît pînă la ora cînd localurile de care e vorba trebuesc să fie închise conform regulamentelor polițienești, adică în timpul deschiderei lor legale și de fapt și cîtă vreme ori-ce persoană este încă admisă să intre (Cas. fr. 22 Nov. 1872) *b) în localuri notoriu destinate prostituției. c) în casele în care se obișnuesc jocuri la noroc.*

2) **In timpul zilei.**—Principiul inviolabilității domiciliului admite excepțiuni mai întinse. Accesul caselor particulare e permis, fie pentru execuția unei legi care autorizâ această măsură, cum ar fi, de pildă, în cazurile prevăzute de art. 83 legea monop. tutun.; art. 42 legea din 13 Nov. 1892; legea din 28 Februarie 1887; art. 41 cod. silvic etc.,— fie pentru execuția unei hotărîri judecătorești, a unui mandat de arestare, de aducere, de depunere etc.

In fine oficerii de poliție judiciară pot, în caz de flagrant delict, să pătrundă *în domiciliul inculpatului*, pentru a face perchiziționile și cercetările necesare (art. 35, 84 pr. pen.). Judele instructor poate chiar să pătrundă *în ori-ce alte locuri* unde ar presupune că se pot găsi objecte cari ar putea conduce la descoperirea adevărului. (Art. 85 pr. pen.). Perchizițiunile operate la oameni de afaceri ne inculpați 1) pentru ridicarea hîrtiilor și scrisorilor pe care le-au primit în exercițiul profesiunei lor și cu titlu confidențial a ridicat numeroase recriminațiuni. Astăzi jurisprudența e de acord pentru a recunoaște că judele instructor sau delegatul său pot să se introducă legalmente în cabinetul unui avocat, portărel, medic, etc., pentru a procede la toate confiscările utile de hîrtii sau alte piese aparținînd sau privind pe clienții lor. (Contra: Faustin Hélie. T. de l'Inst. cr., IV, 1808 și Dalloz, V, I. Cr., No. 350).

De asemenea s'a recunoscut tutulor magistraților dreptul de a confisca și deschide, chiar în biurourile poștei, scri-

1) Dacă omul de afaceri se află el însuși inculpat, toți oficerii de poliție judiciară, fără distincție, pot proceda la perchiziție.
Legea nu face excepție in favoarea lor.

sorile și pachetele susceptibile de a constitui proba crimei saŭ delictului (Cas. fr., Secțiĭ Unite, 1874; Faustin Hélie).

Naște însă întrebarea: perchiziționile domiciliare, arestările la domiciliŭ, executarea mandatelor emise de justiție, pot avea loc în timpul zilei ca și în timpul nopții? Ce trebue să înțelegem prin noapte?

In general se admite că nu trebue să se facă instrucțiuni și cercetări în timpul nopței, afară numaĭ de cazul cînd e vorba de instrucțiuni începute saŭ de pericol în întîziere.

Cînd o perchiziționc a fost începută ziua, fără să se fi putut termina, nicĭ un principiŭ de drept nu se opune ca ea să fie continuată în timpul nopții; dacă cetățeanul refuză, absența consimțimîntului său, după Garraud, ar fi de natură să determine pe oficerul public să aștepte sosirea zilei, cu dreptul de a învesti casa dacă are să se teamă de evaziunea inculpatului saŭ dispariția pieselor de convingere.

Din parte-ne credem că, atuncĭ cînd e vorba de urmărirea culpabililor și descoperirea adevărului, vizitele domiciliare și cercetările pot și trebue să se facă chiar și în cursul nopței, avînd în vedere că, în asemenea împrejurări, orĭ-ce amînare saŭ întîrziere, fundată pe considerațiuni maĭ mult saŭ maĭ puțin exagerate, ar putea fi cu totul dăunătoare interesului justiției, care trebue să primeze totul.

In ce privește arestările legale, într'un domiciliŭ privat, doctrina recunoaște dreptul de a fi executate chiar în timpul nopții.

Relativ la determinarea timpului nopții nu există la noĭ nicĭ-o normă călăuzitoare; în Franța această cestiune se rezolvă conform dispozițiunilor art. 1037 pr. civ. fr., adică se consideră ca noapte în cursul lunilor 1 Octombre — 31 Martie, intervalul de timp dintre orele 6 seara și 6 dimineața, iar în cursul lunilor 1 Aprilie — 30 Septembre, intervalul de timp dintre orele 9 seară și 4 dimineața.

§ III. ***Violarea de domiciliŭ comisă de particularĭ.***

Spre deosebire de delictul comis de un funcţionar public, violarea domiciliuluĭ săvîrşită de un simplu particular, prevăzută de al. 2 al art. 151 c. p., exige, nu un abuz de autoritate, ci întrebuinţare de ameninţărĭ şi violenţe, adică întrebuinţarea unuĭ procedeŭ de constrîngere, fie morală, fie materială.

Întrebuinţarea înşelăciuneĭ, minciuneĭ, simulaţiuneĭ, uzagiul de cheĭ, etc., nu poate constitui delictul, de nu s'a făcut uz pentru pătrunderea în domiciliŭ de ameninţărĭ şi violenţe (Garraud).

Violarea saŭ profanarea de morminte

Art. 286 c. p. — „Se va pedepsi cu închisoarea de la 3 luni pînă la un an, şi cu amendă de la 26 pînă la 150 leĭ, verĭ-cine violează mormintele saŭ comite alte acte de profanaţiune asupra lor, fără a fi apărat şi de alte pedepse, pentru crimele saŭ delictele carĭ se vor fi comis cu ocaziunea acesteĭ violărĭ.“

Elementele delictuluĭ. — Elementul material al delictuluĭ consistă într'un *act* de natură a viola respectul datorit morţilor; elementul moral, într'un *ultraniŭ* care rezultă din acest act. Să precizăm aceste două elemente:

a) Dacă existenţa *căilor de fapt* este indispensabilă pentru constituirea delictuluĭ, evident că obiectul violăreĭ şi profanăreĭ incriminate poate fi un *cadavru*, fie înainte, fie după înmormîntarea luĭ, saŭ *mormîntul* însuşĭ şi accesoriile sale, crucĭ, coroane, ornamente, etc. (Garraud). De altă parte, ţinînd seamă de faptul că, nu ceremonia funebră, ci moartea, dă corpuluĭ uneĭ persoane consacraţiunea sa, delictul de

violare saŭ profanare de morminte există chiar atunci cînd ceremonia funebră nu a fost încă începută (Garraud : Bordeaux 9 Decembrie 1830; Paris 8 Iulie 1875, etc. etc.), Intr'un cuvînt, zice Garraud, legea nu a înţeles să pedepsească numaĭ actele materiale contra mormintelor, dar încă ultragiile aduse cosciugului, patului mortuar şi cadavrului însuşĭ.

Legea nu a definit şi delimitat actele materiale carĭ tind a viola respectul datorit rămăşiţelor pămînteştĭ ale omuluĭ, mormintele carĭ le conţin. După Jousse, delictul de violare de morminte se comite în maĭ multe chipurĭ : 1) desgropîndu-se cadavrele şi scoţîndu-se din mormintele lor pentru a se face anatomiĭ; 2) desbrăcîndu-se de vestmintele lor pentru a fi furate; 3) distrugîndu-se epitafele şi ornamentele; 4) împiedicîndu-se îngroparea uneĭ persoane moarte; 5) lovind, rănind saŭ tăind vre-un membru al unuĭ corp mort. In adevăr, spune Garraud, toate aceste fapte trebuesc considerate ca o violare saŭ profanare.

S'a discutat încă cestiunea, dacă faptul de a proceda la desgropare fără autorizaţiunea administrativă, constitue delictul prevăzut de art. 286 c. p. Jurisprudenţa franceza s'a pronunţat în mod afirmativ. In adevăr, faptul material incriminat este contrariŭ respectuluĭ datorit morţilor, şi nu poate fi scuzat nicĭ de intenţiunea, nicĭ de scopul care a determinat pe agent. (Cas. fr. 3 Oct. 1862). Art. 256 poate fi încă aplicat, cu atît maĭ mult, actelor monstruoase comise de necrofilĭ asupra cadavrelor, fie înainte fie după îngropare [1]), ultragiĭ carĭ nu pot fi calificate „atentate la pudoare".

b) Elementul moral al delictuluĭ rezidă în ultragiul care rezultă din violare. Infracţiunea există de îndată ce, printr'unĭ un fapt comis *voluntar*, profanarea materială a unuĭ cadavru saŭ mormînt a fost săvîrşită. Mobilul care a determinat pe agent nu prezintă nicĭ un interes. Aşt-fel, spre exemplu, faptul de a mutila un cadavru, pentru a conserva o parte

1) Legrand du Saulle, Médecine légale, ed. II, pag. 397 şi urm.

din el ca *moaște*, constitue delictul prevăzut de art. 286 c. p.; de asemenea pretextul unuĭ studiŭ științific, care ar determina pe un individ să desgroape un mort nu poate justifica violarea mormîntuluĭ. (Cas. fr. 21 Oct. 1889; Villey; Garraud).

Vite marĭ și mărunte

(Contravenţiunĭ relative la tăierea lor și vînzarea cărneĭ).

I. **Prohibiţiunea de a se vinde carnea vitelor carĭ nu aŭ fost tăiate în locurile destinate saŭ carne nemarcată.** — Nu se poate vinde în oraș de cît carnea animalelor tăiete în tăere. Fie-care măcelar, înainte de a scoate din tăere această carne, este dator a cere, a i-se marca fie-care bucată cu marca tăereĭ. Orĭ-ce carne se va găsi vînzîndu-se în oraș fără marcă se va sechestra pînă la constatarea provenienţeĭ; prin acest sechestru nu se prejudecă penalitatea prevăzută de lege *(Art. 20 Reg. pentru tăerea vitelor* și *Publ. Com. Buc. No. 24190 din 3 Iulie 1887* și *No. 48588/321 din 13 Ianuarie 1896)*.

II. **Căruţe pentru transportarea cărneĭ (neacoperirea lor).** Căruțele carĭ transportă carnea, vor fi acoperite cu pae saŭ cu pînză albă. *(Art. 21, idem)*.

III. Pentru orĭ-ce vite marĭ [1]) și mărunte [2]), ce se vor dovedi tăiate în altă parte de cît la abatoriŭ, saŭ la locurile destinate de Primărie, pe lîngă plata taxeĭ legiuită, se va constata și faptul printr'un proces-verbal în regulă ca contravenienţiĭ să poată fi daţĭ în judecată. *(Art. 21, idem* și *Publ. Com. Buc. No. 24190 din 3 Iulie 1887; Publ. Com. Buc. No. 47252 din 2 Nemb. 1891*, relativă la tăerea rîmătorilor în

1) Adică: boĭ, vacĭ, viţeĭ, bivolĭ, bivolițe, malacĭ. *(Art. 1 Regul. p. tăierea vitelor)*.

2) Adică: berbecĭ, oĭ, mieĭ, porcĭ, scroafe, capre, ţapĭ, ezĭ, purceĭ, etc. *(Art. 1, idem)*.

curți particulare și *Publ. Com. Buc. cu No. 18588/321 din 13 Ianuar. 1896*).

Locuitorii cari voesc însă să tae porcí, mieí pentru trebuința proprie a caseí lor, o pot face pe proprietatea lor, într'un loc închis și depărtat de stradă (*Art. 2, Reg. pentru tăierea vitelor*).

IV. Pentru vitele constatate că aŭ fost tăiate fără voia mediculuĭ veterinar și fără plata taxelor, se va dresa procesverbal de contravențiune și se vor declara de confiscate cărnurile. (*Art. 18, Reg. p. percep. taxelor de tăiarea vitelor mărunte*).

(Vezĭ și *Brutarĭ, Măcelarĭ* și *Luminărarĭ*).

Vînat

(Contravențiunĭ)

Cad în contravenție:

I. Aceia carĭ ar vîna pe proprietatea altuia fără consimțimîntul înscris al proprietaruluĭ fonduluĭ, saŭ reprezentanților săĭ. (*Art. 2 și 14 al. I, leg. vînat. din 1891; art. 2 regulament*).

II. Aceia carĭ vor vîna orĭ-ce soiŭ de animale și păsărĭ sălbatice de la 15 Februarie pînă la 15 August. (*Art. 3 și 14 al. II; legea vînatuluĭ*).

Se exceptează vînarea animalelor și păsărilor răpitoare, ca urșĭ, lupĭ, vulpĭ, pisicĭ sălbatice, bursucĭ, veverițe, nevăstuicĭ, dihorĭ, vidre etc.; ciorĭ, grauri, coțofene, uliĭ, vulturĭ, babițe, ghionoĭ, șoimĭ, ereții, gaițe. (*Art. 4, leg. vînatuluĭ*).

Prin derogare la art. 3 al legeĭ asupra poliției vînatuluĭ:

a) *Caprele negre*, fără deosebire de sexul lor, nu se vor putea vîna de cît numaĭ în intervalul de la 15 Iulie la 15 Octombre.

b) *Căprioare de sex masculin* (țapĭ) se vor putea vîna numaĭ în intervalul de la 1 Maiŭ pînă la 1 Decembre.

c) *Cerbiĭ* nu se pot vîna de cît numaĭ aceia carĭ vor avea

coarne de peste 2 ani și numai în intervalul de la 15 Iunie pînă la 15 Septembre.

d) *Porcii sălbatici* (mistreți) se pot vîna în tot cursul anului. (*Art. 14 din regulament*).

Se mai pot vîna și în timpul opririi generale a vînatului:

a) *Sitarii și toate cele-l'alte specii de becațe și becaține* în intervalul de la 1 Martie pînă la 15 Aprilie.

b) *Rațele și gîștele sălbatice* și ori-ce specie de vînat de baltă, cu începere de la 15 Maiu.

c) *Prepelițele*, cu începere de la 1 August.

d) *Cocoșii ceĭ negri* (speța cea mică) și acei mari de munte, de sex masculin, în intervalul de la 15 Martie pînă la 15 Maiu.

e) *Dropiile*, numai cocoșii lor, în intervalul de la 15 Martie pînă la finele lui Aprilie. (*Art. 15 din regulament.*)

III. Aceia cari vor vîna, în ori-ce epocă:

a) *Căprioare de sex femenin*, precum și iezi cari nu au încă coarne; (*art. 14 al. b, din regulameut*).

b) *Cerboaice* (*ciute*) (*art. 14 al. c, idem*).

c) *Găini sălbatice* (*art. 15 al. d, idem*).

d) *Dropii de ambele sexe*, pe timp de poleĭ (*art. 16 al. a, idem*).

e) *Iepuri*, cu ogari, cînd cîmpul este a coperit cu zăpadă (*art. 16 al. b, din regulament*).

IV. Aceia cari vor lua sau distruge ouăle sau puii din cuiburile păsărilor ce se vînează (*art. 3 și 14 al. 2, legea vînatului.*).

V. Aceia cari vor vîna în timpul nopțeĭ (*art. 5 și 14 al. 3, idem*).

VI. Ceĭ cari vor vîna prin întrebuințări de momeli, otrăvi, capcane, lațuri, și alte mijloace și instrumente de asemenea natură; se exceptează vînarea animalelor și păsărilor răpitoare (*art. 6 și 14 al. 3, idem*).

VII. Aceĭ cari vor urmări fiarele rănite pe teritoriul strein (*art. 7, legea vînatului*).

VIII. Aceĭ cari în timpul în care vînătoarea nu e permisă va fi expus spre vînzare sau va fi vîndut, cumpărat,

colportat saŭ transportat vînatul (*art. 14 al. 4, legea vînatuluĭ*).

IX. Funcţionariĭ comunalĭ şi administrativĭ carĭ vor fi provocat saŭ făcut vînătorĭ din oficiŭ, fără ca să existe motive, saŭ fără a se conforma dispoziţiunilor legeĭ [1]). (*Art. 14 al. 5, idem*).

X. Orĭ-ce vînător care la vînătorile din oficiŭ va fi ucis saŭ rănit alt soiŭ de animale saŭ păsărĭ de cît acelea pentru care vînătoarea din oficiŭ s'a permis. (*Art. 14 al. 6, din legea vînatuluĭ* [1]).

Instrucţiunĭ. — Infracţiunile la dispoziţiunile legeĭ vînatuluĭ se *prescriŭ* în termen de 6 lunĭ de la comiterea lor. *Art. 23 din lege*).

Delicuenţiĭ nu pot fi arestaţĭ nicĭ dezarmaţĭ, totuşĭ, dacă numele şi domiciliul lor sunt necunoscute, eĭ vor fi conduşĭ la Primăria comuneĭ celeĭ maĭ apropiate, spre a se constata individualitatea lor. (*Art. 22, idem*). Nicĭ o perchiziţiune domiciliară pentru constatarea contravenţieĭ la legea vîna-

---

1) *Art 8.*—„In cas cînd s'ar înmulţi peste măsură animalele saŭ păsările răpitoare pe proprietăţile particulare, ale Statuluĭ, comunelor, etc., ca şi în cazul cînd s'ar semnala pe vr'o proprietate existenţa fiarelor carĭ ameninţă siguranţa trecătorilor saŭ animalelor domestice, autoritatea comunală respectivă este în drept a provoca vînătoarea din oficiŭ.

Pentru acest scop se va observa în totul regulele prevăzute maĭ jos".

Art. 9.—„Declaraţiunile vînătoareĭ din oficiŭ, pe orĭ-ce soiŭ de proprietăţĭ, aparţin primaruluĭ comuneĭ pe teritoriul căreia urmează a se face vînătoarea, şi care pentru acest scop, va forma o ordonanţă cu expunerea motivelor şi arătarea speciilor de animale răpitoare pentru care s'a provocat vînătoarea din oficiŭ; această ordonanţă să fie aprobată de prefectul de district, afişată pe uşa camereĭ comunale şi comunicată persoaneĭ saŭ la domiciliul proprietaruluĭ, orĭ reprezentanţilor săĭ pe proprietatea căruia urmează a se face vînătoarea. O asemenea ordonanţă nu va fi executorie de cît numaĭ în cazul cînd proprietarul pămîntuluĭ pe care urmează a se face vînătoarea, saŭ reprezentanţiĭ săĭ nu ar consimţi, în termen de 5 zile libere, a face această vînătoare pe comptul lor".

Art. 10.—„La vînătoarea din oficiŭ nu se pot împuşca alte fiare orĭ păsărĭ de cît anume acele răpitoare şi stricătoare pentru care vînătoarea din oficiŭ s'a permis.

Fiarele împuşcate aparţin tot-d'auna proprietaruluĭ pe a căruĭ proprietate s'a făcut vînătoarea din oficiŭ".

Art. 11.—„Toţĭ locuitoriĭ comunelor rurale sunt datorĭ a lua parte la vînătorile din oficiŭ în numărul cerut de autoritatea comunală".

tuluĭ, nu se va putea face de cît numaĭ la birtaşĭ, negu-ţătorĭ de comestibile, precupeţĭ şi în localurile deschise publiculuĭ. (*Art. 20 al. 3, idem*).

Vînatul provenit din contravenţie, se va trimite spitalelor. (*Art. 16 al. final, idem*).

In practică, în Capitală, se obicinueşte ca vînatul confiscat să se înainteze Prefectureĭ poliţieĭ Capitaleĭ, care dispune. (Vezĭ şi *Ordon. Pref. poliţieĭ Capitaleĭ No. 25771 din 31 Maiŭ 1893; Ordinul circ. No. 48136 din 14 Noembre 1903*).

Art. 12.—„Proprietarul dacă îşĭ însuşeşte vînatul ucis pe proprietatea sa, este ţinut să plătească osteneala oamenilor carĭ aŭ făcut vînătoarea; dacă renunţă, atuncĭ vînatul se va vinde şi preţul se va împărţi locuitorilor, carĭ aŭ participat la vînătoarea din oficiŭ după uzul loculuĭ".

Art. 13.—„In localităţile în carĭ fiarele saŭ păsările sălbatice şi răpitoare se înmulţesc peste măsură, ministerul de interne va fixa premiĭ pentru exterminarea lor, din amenzile încasate în virtutea acesteĭ legĭ.

Statul, judeţele şi comunele, în limitele mijloacelor de care dispun, vor prevedea cîte o sumă oare-care de banĭ carĭ se vor distribuĭ ca premiĭ pentru exterminarea animalelor vătămătoare în toată ţara".

1) Vezĭ nota 1 pag 687.

Z

Zăpada

(Contravenţiĭ relative la ridicarea eĭ)

I. Este cu desăvîrşire oprit de a depune pe stradele şi pieţele publice zăpada şi ghiaţa din curţile caselor. Depărtarea şi transportarea zăpezilor din proprietăţĭ, priveşte pe fie-care proprietar în parte.

Ele se vor depune la cîmp liber afară din barieră. Proprietariĭ şi chiriaşiĭ vor îngriji să se aşterne în timpul iernieĭ puţin nisip orĭ cenuşe pe trotuar orĭ pe suprafaţa stradeĭ care ţine loc de trotuar, în toate zilele, de vor fi îngheţate, ast-fel ca să nu dea ocaziune la alunecare. (Art. 12 din reg. p. menţinerea curăţenieĭ, 1867).

II) In temeiul art. 55 şi 99 din legea comunală, Primăria comuneĭ Bucureştĭ a dispus încă următoarele prin *ordonanţa No. 51767 din Decembre 1903* :

1) Toţĭ proprietariĭ şi chiriaşiĭ din Capitală sînt obligaţĭ ca să facă a se curăţi zăpada şi gheţurile ce se formează pe marginea acoperişurilor caselor ce locuesc.

De asemenea sînt obligaţĭ a curăţi de zăpadă şi ghiaţă trotoarele din faţa locuinţelor lor.

2) Pentru a nu se împiedeca circulaţia, curăţirea zăpeziĭ

și ghieţeĭ de pe acoperișul caselor, se va face numaĭ de la ora 12 din noapte pînă la ora 6 dimineaţa.

3). Zăpada și ghiaţa ce se va da jos în stradă de pe acoperișul caselor, se va transporta și arunca în Dîmboviţă numaĭ de pe podurile Regina Elisabeta din prelungirea stradeĭ Apolon și C. A. Rosetti în prelungirea Bulevardului Neatîrnăriĭ.

4) Contravenienţiĭ sînt responsabilĭ de toate accidentele din neîndeplinirea prescripţiunilor de maĭ sus.

TABLA DE MATERII ANALITICA

A PĂRȚEI I-a și a II-a

Pag.

PARTEA I

Considerațiunĭ generale asupra poliției și funcționarilor polițienești 1
Cap. I. Despre poliție în general . . . . . 1—2
Cap. II. Poliția administrativă. Funcționariĭ însărcinați cu exercițiul acesteĭ polițiĭ. Categoriĭ . . 2—5
Cap. III. Poliția judiciară . . . . . 5—7
§ I. Funcționariĭ însărcinați cu exercițiul acesteĭ polițiĭ. Categoriĭ 5
§ II. Libertatea de acțiune. Procedura . . . 6
§ III. Competința 7
Cap. IV. Condițiunĭ de admisibilitate în funcțiunile polițienești. Aptitudinĭ și calitățĭ profesionale. Disciplină și datoriĭ față cu publicul . . . . 11—15

PARTEA II

Considerațiuni generale asupra poliției judiciare . . . . . 17—158

Pag.

TITLUL I. *Noţiuni teoretice. Generalităţi doctrinale asupra infracţiunilor* . . 17—80

Cap. I. Infracţiune. Definiţie 17

Cap. II. Clasarea infracţiunilor . . . . . 17—23

§ I. Clasarea infracţiunilor din punctul de vedere al gravităţeĭ: crime, delicte, contravenţiunĭ 18

§ II. Clasarea infracţiunilor din punctul de vedere al moralităţeĭ: infracţiunĭ intenţionate şi neintenţionate 18

§ III. Clasarea infracţiunilor din punctul de vedere al materialităţeĭ: *a)* infr. tentate, neisbutite şi consumate. *b)* infr. de acţiune şi de neacţiune. *c)* infr. instantanee şi continue. *d)* infr. simple şi colective *e)* infr. flagrante (flagrant delict) şi neflagrante . . 19

§ IV. Clasarea infracţiunilor din punctul de vedere al obiectuluĭ: 1) infr. contra lucruluĭ public şi infr. contra particularilor. 2) infr. politice şi drept comun 21

§ V. Clasificarea infracţiunilor din punctul de vedere al întindereĭ: 1) Infr. comune saŭ ordinare 21. Infr. speciale 23

Cap. III. Elementele constituive ale infracţiuneĭ în general . . . . . 23—29

§ I. Tentativa 25

§ II. Infracţiune săvîrşită dar neisbutită . . 26

§ III. Delict imposibil 26

§ IV. Corp de delict 29

Cap. IV. Pluralitatea infractorilor . . . . . 29—39

§ I. Coautorĭ 30

§ II. Agenţĭ provocatorĭ 30

§ III. Complicitate 33

§ IV. Tăinuire 37

Cap. V. Pluralitatea infracţiunilor . . . . . 39—43

§ I. Concurs saŭ cumul de infracţiunĭ . . . 39

Pag.

§ II. Cazul cînd autorul unei infracțiuni, condamnat irevocabil pentru această infracțiune, fuge din ocnă saŭ închisoare, unde își făcea pedeapsa și comite un noŭ delict saŭ crimă; saŭ, pe cînd își făcea osînda, săvîrșește altă infracțiune 41
§ III. Recidiva 42
Cap. VI. Circumstanțe accidentale comitereĭ infracțiunilor . . . . . 43—51
§ I. Circumstanțe agravante 43
§ II. Circumstanțe atenuante 46
Cap. VII. Acțiunile carĭ nasc din infracțiune . . 51—80
§ I. *Acțiunea publică:* 52
A. Cine poate exercita acțiunea publică? . 52
B. Cauzele carĭ se pot opune la exercițiul regulat al acțiuniĭ publice. 53
C. Contra cuĭ poate fi execitată acțiunea publică? 56
D. Stingerea acțiuneĭ publice: 1) Decesul inculpatuluĭ. 2) Amnistia. 3) Autoritatea lucruluĭ judecat. 56
E. Prescripțiunea acțiuneĭ publice . . . 62
F. Suspendarea acțiuneĭ publice 68
§ II. *Prescripția pedepselor* 69
§ III. *Acțiunea civilă* 73
A. Cine poate exercita acțiunea civilă . . 73
B. Contra cuĭ poate fi exercitată acțiunea civilă? 77
C. Stingerea acțiuneĭ civile: Dezistarea, Lucrul judecat. 77
Prescripțiunea 78

TITLUL II. *Noțiuni practice. Primele măsuri de informațiune în caz de flagrant-delict și în cazurile asimilate* 80—147
Cap. I. Transportul la fața loculuĭ . . . . . 80—84

Pag.

Cap. II. Prezența mai multor oficeri de poliție judiciară la fața locului . . . . . 84—85
Cap. III. Măsuri de instrucțiune. Examenul practic. 85—147
§ I. *Starea locurilor* 85
§ II. *Relevarea urmelor materiale lăsate pe locuri* 92
A. Imprimarea mîinilor 92
B. Imprimarea picioarelor și încălțămintei 95
C. Urme de bastoane, roate, pași de animale, etc. 103
D. Pete de sînge și alte lichide 105
E. Urme lăsate de instrumente pe lucrurile materiale. 110
F. Urme lăsate de o excaladare 110
G. Urme lăsate de arme de foc 110
§ III. *Relevarea urmelor pe corpul crimei* . . . 111
§ IV. *Expertize* 112
§ V. *Ridicări de obiecte. Perchiziții. Căutarea obiectelor ascunse* 114
§ VI. *Ascultarea pacientului sau victimei* . . . 121
§ VII. *Ascultarea martorilor* 122
§ VIII. *Măsuri contra infractorilor* 127
I. Mandat de aducere. Arestare 127
II. Perchiziții corporale 129
III. Interogatorul făptuitorului 131
§ IX. *Confruntări* 142
§ X. *Relevarea urmelor pe corpul autorilor prezumați ai unei crime sau delict* 143
§ XI. *Constatarea complicității, tăinuirei și cumulului de infracțiuni de către oficerii poliției judiciare* 145

TITLUL III. *Datoriile oficerilor de poliție judiciară în cazurile neflagrante* . . 147-148

TITLUL IV. *Atribuțiunile oficerului de poliție auxiliar în caz de delegațiune expresă* 148-149

Pag.

TITLUL V. ***Dresarea actelor şi înaintarea pieselor de convingere*** 149-158

Cap. I. Intocmirea procesului-verbal de anchetă . 149

§ I. Condiţiuni de formă 150

§ II. Condiţiuni de fond 153

Cap. II. Transmiterea obiectelor şi pieselor de convingere 156

M. T. I. rt.
nyomdája
Budapest